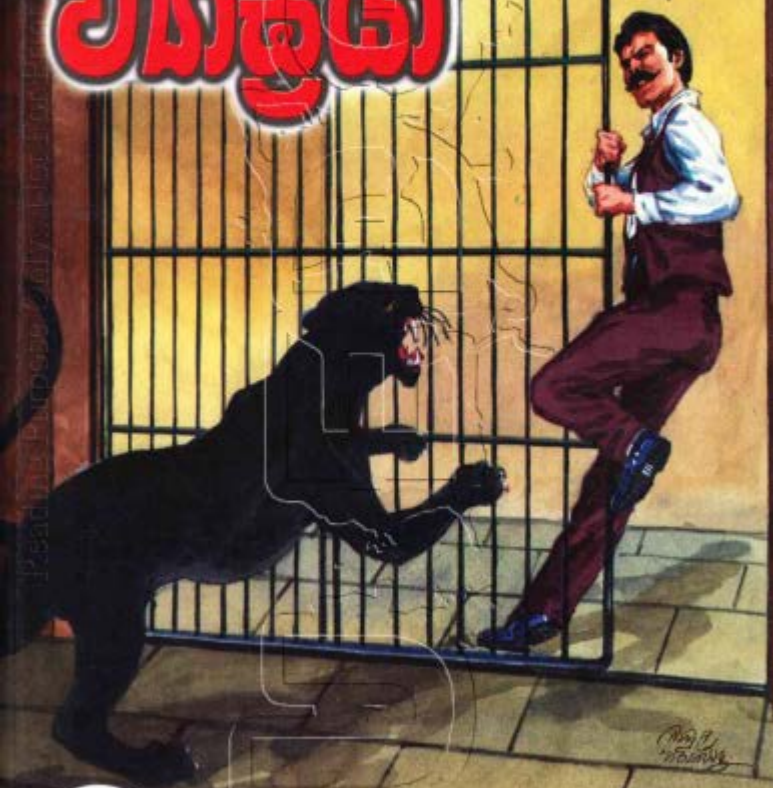

THE BRAZILIAN CAT

කළු

සහ තවත්
ෂර්ලොක් හෝම්ස් කථා

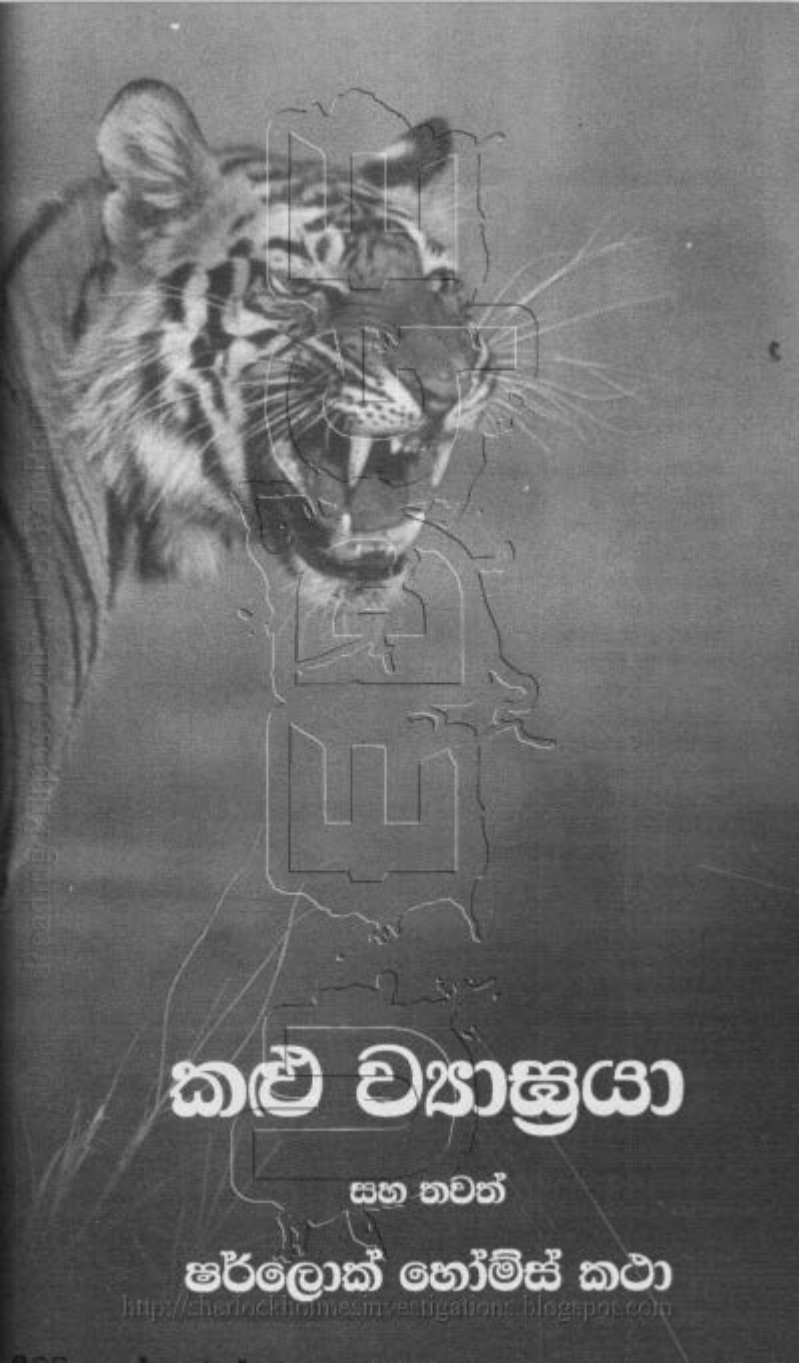
ව්‍යාප්තිය

චන්දන මෙහේඩිස්

<http://sherlockholmesinvestigations.blogspot.com>

කළු ව්‍යාඥයා

සහ තවත්

පර්ලොක් හෝමිස් කථා

<http://charlockholmesinvestigations.blogspot.com>

කළු ව්‍යාලයා

සහ තවත්
ෂර්ලොක් හෝම්ස් කථා

අසංකෘතීන් පරිවර්තනය
චන්දන මෙන්ඩිස්

චන්දන මෙන්ඩිස් ප්‍රකාශන

141/2, දුටු පාර, බැඳිගොන, කෝට්ටේ

පටුන

1. ග්‍රොවින්ර් හෝටලයේ මිනීමැරීම 13
THE DEATH OF A STRANGER
2. පැරඩොල් කුටියේ විකුමය 82
THE ADVENTURE OF THE PARADOL CHAMBER
3. සමර්ස්ට් බේද්‍යවෘත්තය 126
THE MYSTERIOUS DEATH OF MRS. MARY STEWART
4. කළු චන්ද්‍රයා 211
THE ADVENTURE OF THE BRAZILIAN CAT

"කොක්ස් සහ සමාගමට අයත් බැංකුවේ සුරක්ෂිතාගාරයක, කැප්ටන්, පර්සන් වි, පුර්වර්ණ වි ගිණ ලෝහ ට්‍රන්ක පෙට්ටියක් තැන්පත්ව ඇත.

ඉන්දියන් යුද්ධ හමුදාවේ

කලින් සේවය කළ

දෙස්තර ජෝන්. එච්. වොට්සන් (එම්. ඩී)

යනුවෙන් පින්තාරු කොට ඇති මේ පෙට්ටිය කඩදාසි හා ලිපිගොනුවලින් පිරී ඇත. මේ කඩදාසි සියල්ලක්ම පාහේ මගේ මිතු පර්ලොක් හෝම්ස් විවිධ කාලවලදී කළ පරීක්ෂණ පිළිබඳ විස්තර සටහන්ය....."

ගල් පාලමේ බේදවාචනය (THE ADVENTURE OF THE THOR BRIDGE) කථාව ආරම්භයේදී ඉහත සඳහන් ඡේදය කියවන්නට ලැබුණු බව ඔබට මතක ඇතුළුවා තිබුණය.

"අවසන් ගැටලුව" කථාන්තරයේදී මහාචාර්ය මොරියාට් සමග කළ "මල්ලව පොරස" ව පැය කිහිපයකට පෙර හෝම්ස්.....

".....මගේ මේ අපරාධ පරීක්ෂණ වෘත්තිය අද රැට අවසන් වුණත්, ගෙවී ගිය කාලය දිනා මට උපේක්ෂාවෙන් බලන්න පුළුවනි. පරීක්ෂණ දහසකට අධික ගණනක බිං යෙදිල තියෙනවා....."

දෙස්තර වොට්සන් අභිරහස් පරීක්ෂණ කියත්, ඔහු කිසිසේත් හෙළි නොකරන "අභියෝග රහසිගත" ලිපිගොනුවට දමා වසා දමුවාද?

Reading Publishers Only. Not For Print

"මේ ජායාරූපයේ ඉන්නේ මේමි..... ඇගේ වැඩිමහල්
<http://sherlockholmesinvestigations.blogspot.com>

"මේ ඡායාරූපයේ ඉන්නේ මේරි..... ඇගේ වැඩිමහල්
යොහොයුරා ජෙෆ්ට් සමග....."

<http://sherlockholmesinvestigations.blogspot.com>

ශ්‍රීමත් ආතර් කොනන් ඩොයිල්

<http://sherlockholmesinvestigations.blogspot.com>

“අපි විවාහවූමත් කුයිස්ට්ටර්ට් නගරයේදී.....”

ලෝහිත පරීක්ෂණය සඳහා ජෝජ් හවිංසන්
නිර්මාණය කළ චිත්‍රය.

ග්‍රොවිනර් හෝටලයේ මිනීමැරුම

"ජර්ලොක් හෝම්ස් මහත්මයාණනි,

අහිරහස් මිනීමැරුමක්. චුහාම ග්‍රොවිනර් හෝටලයට එන්න.
බැක්වෝටර් සාමි"

නොකඩවා දෙරට තවටුකළ පණිවුඩකරුවකු ගෙන ආ කෙටි ලිපියේ සඳහන්ව තිබුණේ එයයි. එද අප මදදෙනා උදේ ආහාරය සඳහා මේසයට හිඳගත්තා පමණි.

"දැන් මොකක්ද වොට්සන් අපි කරන්නේ?" මගේ මිත්‍රයා ඇසුවේ සිතේ දෙහිඩියාවෙන් බව මම දනගනිමි. "කෑම කාල ඉවර කරලම යනවද? නැත්නම් ඒ තටයුත්තට ගිහිං. පස්සෙ ඇවිත් කෑම කමුද?"

"මිනිය මැරිලා ඉවර නම්-දැන් ගියත් තවත් පැය හාගයක් පහුවෙලා ගියත් ඒකෙ වෙනසක් නැහැ තේද හෝම්ස්?" මා ඇසුවේ මේ වනවිටත් මා අධික කුසගින්නකින් සිටි බැවිනි. "මන්න මිනිහෙක් බරපතල තුවාල ලබලා පුණ්ණ අදින අවස්ථාවේවත් ගිටිය නං....."

"බලාගෙන ගියාම ඔබේ කථාවත් ඇත්ත" හෝම්ස් මගේ අදහසට එකඟවුවත් ඒ කැමැත්තෙන් නොවන බව මම තේරුම් ගනිමි. "එතැනට ගියාට පස්සෙ තව පැය කීයක් ඒ වැඩේට ගත වෙවිද දන්නෙ නෑ. කාල බිල අවසන් කරල හිටින එක කොයිඑකටත් හොඳයි"

පණිවුඩකරුවා පැමිණ සිටියේ රෝද හතරේ ලොකු කුලීරියකිනි. මිනිත්තු කිහිපයකින් එන බව අපි ඔහුට දන්වූයෙමු. ඔහු රැඳී සිටියදී, අපි කා බි ඉක්මනින් ආද පැළඳ ගතිමු.

බැක්වෝටර් සාමිවරයා එකල එංගලන්තයේ ප්‍රසිද්ධව සිටියේ මහා ධනකුවේරයකු ලෙසය. පාරම්පරිකව ඔහුට හිමිවී තිබූ විශාල වතුයාය කිහිපයක් විකුණා, ඒ මුදලින් ඔහු ලන්ඩනයේ දුවැත්ත හෝටලයක් සහ අවන්තල් කිහිපයක් ඉදිකළේය. එයින් ඔහු සාර්ථක ව්‍යාපාරිකයෙක් බවට පත්විය. සියලු නවීන සැපපහසුකම්වලින් සමන්විත වූ ග්‍රොවිනර් හෝටලය, ධනවත් විදේශික

සංචාරකයන්ගේ සිත් ඇදහත් තැනක් විය. ඉන්දියාවෙන් පැමිණි මහරාජාවරුන් මෙන්ම එක්සත් ජනපදයෙන් පැමිණි කෝටිපති ව්‍යාපාරිකයන් ද එංගලන්තයට පැමිණිවිට නවාතැන් ගත්තේ මෙම හෝටලයේ බව ප්‍රකට කරුණකි. මෙහි මිනීමැරුමක් වැනි අපරාධයක් තබා සුළු සොරකමක් ගැනවත් අපට කිසිදිනෙක අසන්නට ලැබී තිබුණේ නැත. එබැවින් මෙම ආරංචිය අප දෙදෙනාගේම සිත්වල දැඩි කුකුහලයක් ඇතිකිරීමට සමත් විය.

අපේ රිය ග්‍රොවින්හර් හෝටලයට ළඟාවෙද්දී උදේ නවය පසුව තිබිණ. හෝටලයේ ආලින්දයේ සිටි බැක්වෝටර් සාම්වරයා, හෝටල් කළමනාකරු සමග පැමිණ අප පිළිගත්තේය. ඒ සමීපයේම ස්කොට්ලන්ඩයාඩ් පොලීසියේ රහස් පරීක්ෂක ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් ද සිටිනු මැදටුවෙහි.

"සුභ උදෑසනක් හෝම්ස් මහත්මයා" සාම්වරයා ආශීංසනය කළේ හෝම්ස් අශ්වකර්මයෙන් බැසීමටත් පෙරය. "හරිම වැඩක් නේ වෙලා තියෙන්නේ. හෝටලයේ නවාතැන් ගත් අමුත්තෙක් ඊයෙ රැ මරාදමලා. මෙහෙම දෙයක් මගේ කිවිතේට වෙලා නෑ. මේ ආරංචිය ලෝකෙ පුරා පැතිරුණාත් මට වෙන්තේ විශාල අලාභයක්. අමුත්තන් කවුරුවත් මහෝ හෝටලයට එන්නෙ නැතිව යාහි....."

කඩා හැළෙන දිය ඇල්ලකින් වතුර ගලන්නාක් මෙන් සාම්වරයා නොනවත්වාම කියාගෙන ගියේ හුස්ම ගැනීමටවත් නොනවතිමිනි.

"උදේ පාන්දරම අපි ස්කොට්ලන්ඩයාඩ් පොලීසියට දැනුම් දුන්නා." හෝටල් කළමනාකරු කීය. "එහෙත් එවසු මේ හොප්කින්ස් මහත්මයා තමයි කිව්වේ මේක ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්මයාට භාරදෙන එක වඩා හොඳයි කියල"

අප සියලුදෙනාම හෝටලයේ ඇතුළත කාමරයක් වෙත පැමිණෙන මෙන් කළමනාකරු සංඥා කළේය. බැක්වෝටර් සාමිගේ පොද්ගලික කාමරය වූ එය පිහිටි පැත්තට, අමුත්තන්ට ඇතුළුවීම තහනම් බව දක්වෙන පුවරුවක් සවිකර තිබිණ.

සාම්වරයාගේ නියමය අනුව අපි සුවපහසු ආසනවල හිඳගත්තෙමු. "ශ්‍රීත්වුඩ්." බැක්වෝටර් සාමි කීවේ හෝටල් කළමනාකරුට ය. "මබ්බ කියන්න තියෙන හැම දෙයක්ම දුන් මේ මහත්වරුන්ට කියන්න."

"මහත්වරුනි, මං නැමිවිටම ක්‍රියාකරන්නේ මට මෙතුමාගෙන් ලැබී ඇති නියෝගවලට අනුකූලව" ග්‍රීන්වුඩ් පැවසුවේ සාමීවරයා දෙසට හිස පහත් කරමිනි. "හෝටලයට නවාතැන් ගන්න එන සෑම අමුත්තෙක්ම, ඔහුගේ නම හා ලිපිනය අමුත්තන්ගේ පොතේ සටහන් කළ යුතුයි. මේ කියන අමුත්තා හෝටලයට එන වෙලේ, ඒ කියන්නේ පහුගිය පෙබරවාරි 4 වැනිදා සවස 4ට පමණ මං හිටියේ අමුත්තන් පිළිගන්නා අංශයේ."

"සති තුනක් හතරක් මට මෙහේ නමිනින්න උවමනායි. තනි කාමරයක් දෙන්න පුළුවන්ද?" ඔහු ඇසුවේ විදේශික උවචාරණයකින් ඉංග්‍රීසි කථාකරමින්.

"ඔව් පුළුවන් ඔහන්මයා" - ඔපේ ලිපිකරු කිව්වා. "අප ළඟ තියෙනවා පළමුවැනි, දෙවැනි හා තුන්වැනි පංතියේ කාමර. ඔබට උවමනා මොන පංතියේ කාමරයක්ද?"

"මට පළමුවැනි පංතියේ කාමරයක් දෙන්න" අමුත්තා කිව්වා.

"සති තුනකටද? හතරකටද?" ලිපිකරු ඇහුවා.

"සති හතරකට"

"කෑම සඳහා අයකිරීම් ඇතුළුව ගාස්තුව, පවුම් ඵකසිය අසූඅටයි සිලිං දහයක් වෙනවා මහත්මයා" ලිපිකරු කිවුවේ කාමර ගාස්තුව ගණන් බැලීමෙන් පසු.

"බොහොම හොඳයි" අමුත්තා කිවුවේ ඔහුගේ මුදල් පසුම්බිය ඉවතට ගනිමින්. "මේතැන තියෙනවා පවුම් ඵකසිය පනහක්. මට මේකට රිසිට්පතක් දෙන්න ඉතිරි මුදල් දින කිහිපයකදී මම ගෙවන්නම්" ඔහු කිව්වා.

සාමාන්‍යයෙන් හෝටලයට එන අමුත්තන්, ලැගුම් ගන්නා වෙලාවේදීම මේ තරම් මිහිල මුදලක් ගෙවන්නේ නැහැ. බොහොම දෙනෙක් සතියක් දෙකක් තුවතින්න බලාපොරොත්තු වුණත්, ඵකවර මුදල් ගෙවන්නේ දින තුන හතරකට පමණයි. ඒ හින්දා මං කරමින් හිටි කටයුත්තු නවත්වා ඔහු දිනා බැලුවා. මේ වන විට ලිපිකරුවා රිසිට්පත ලිවීමට සූදනමින් සිටියා.

"මහත්මයා ඔබේ නම හා ලිපිනය?"

"මැතිව් ජේජ්, බර්න් චතුරශ්‍රය, සුරිච්, ස්විට්සර්ලන්තය." අමුත්තා කිව්වා. අඩි පහයි අඟල් අටක් පමණ උස, මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සිරුරක් තිබුණු ඔහු, වයස අවුරුදු තිහක - තිස්පහක කෙනෙක්. ඔහු

ස්විට්සර්ලන්ත ජාතිකයෙක් කියා මට කොහොමටවත් හිතූණ නැහැ. ඒ මොකද මුහුණේ තිබුණු අවිච්චි පිළිස්සුණු ස්වභාවය නිසාත්, සැරසී සිටි ඇඳුම් පැළඳුම්වල තිබූ අපිළිවෙළ නිසාත්. පසුගිය සති තුන පුරාම මට ඔහු ඒ හැටි දකින්න ලැබුණේ නැහැ. ඔහු තමන්ගේ කෑම, තම කාමරයට ගෙන්වා ගත් බවත් මට අහන්න ලැබුණා.

රියේ හවස හෝටලයේ මිදුලේ සිටි ඔහු, රාත්‍රි 7ට පමණ ආපහු ඇවිත් කියෙන්නේ තමන් අමුත්තෙකු සමග, වෙනදට ඔහු මේ ආකාරයට අමුත්තන් සමග එන්න නැති බවයි සේවකයන් කියන්නේ. දවල් කාලයේදී තම ඔහු අමුත්තෙකු සමග ආ හැටි ලිපිකරුවා දකල කියෙනවා. ජෙජ් මහත්මයා දන්තුවල දෙදෙනෙකුට කෑම, රාත්‍රි 9ට තමන්ගේ කාමරයට එවන්න කියලා, ලිපිකරුවා ඒ බව පොතේ සටහන් කරගෙන මුළුතැන්ගෙට දනුම්දීම කියෙනවා.

රාත්‍රි 9ට හෝටලයේ වේටර් කෙනෙක් රාත්‍රි කෑම අරගෙන ජෙජ් මහතාගේ කාමරයට වියා. වේටර්ට දකින්න ලැබුණේ ජෙජ් මහතාත් අමුත්තාත් විස්කි පානය කරමින්, බොහොම උස් හඬින් හිනාවෙමින්, කතාබහ කරමින් තිබීමයි. ඒ අමුත්තා කොයි වෙලාවේ හෝටලයෙන් පිටවී ගියාද කියන එක අපි දන්නේ නැහැ.

එම වේටර්වරයාම උදේ කෑම හා කෝපි පෝච්චිය අරගෙන ගිහිං ජෙජ් මහතාගේ දෙරට තට්ටුකරලා කියෙනවා. කිහිපවිටක්ම තට්ටු කළත් පිළිතුරක් ලැබීම නැහැ. බොහොම වෙලාවට රැ වෙනතුරු මත්පැන් බොමින් ඉඳලා නිදාගන්නා අමුත්තන් උදේට අවදිකරන්න අමාරුයි. එහෙම හිතලා වේටර් නිකමට උත්සාහ කර බැලුවාලු, දෙර අවින්න පුළුවන්කි කිසිදු එය පහසුවෙන්ම විවෘත වුණු හැටි දකලා ඔහු පුදුමයට එක්වුණාලු. මිලඟට වේටර් "මහත්මයා" කියලා උස්හඬින් කථාකරුවාලු. එයටත් පිළිතුරක් නොමැති නැත කාමරය ඇතුළටම ගිය ඔහුට දකින්න ලැබුණේ මොකක්ද? අපේ නේවාසික ජෙජ් මහතා, ඔහුගේ හාන්සිපුටුවේම මරාදමා ඇති අත්දම!

හිගැස්සීමට පත් සේවකයා අතින් කෝපි පෝච්චිය සහිත බන්දේසිය බිම අතහැරුණාලු. ඔහු වහාම දුව ඇවිත් මට දනුම් දුන්නා. එවිටයි මං පොලීසිය දනුවත් කළේ

එම විස්තරයට සවන්දුන් පසු අමුත්තා වෙනුවෙන් රාජකාරි කළ වේටර්වරුන් හමුවීමට හෝමිස් කැමැත්ත පළකළේය.

"මළසිරුර හොයාගත් පෝන් නම් සේවකයා හිටියේ හිතේ හරිම කැලහීමෙන්. මං කිව්වා ඔහුට ගෙදර ගිහින් හෙට එන්න කියලා. අනෙක් සේවකයා තවම වැඩට ඇවිත් නැහැ"

මිශ්‍රයට අපි මිනීමැරුම සිදුවූ තැන බැලීමට ගියෙමු.

දෙවැනි තට්ටුවේ පිහිටි පළමුවැනි පංතියේ සුබෝපහෝගි කාමරයක් වූ එහි දෙර විවෘතව තිබිණි. පොලිස්තටයෙක් ඒ අසල මුරට සිටියේය.

එය ඉතා විශාල කාමරයක් විය. ගිනි උදුනට මුහුණ ලා සැපපහසු හාන්සිපුටු දෙකක් තිබිණි. අවාසනාවන්ත අමුත්තා ඉන් එකක් මත මියගොස් සිටියේය. ඔහුගේ හිස පැත්තකට කඩා වැටී තිබිණි. ශරීරය ලෙසින් නැහැවී තිබූ අතර සිරුරෙන් ගලා ගිය ලේ පුටුව යටත් කාමරයේ තැන් කිහිපයකත් එකතු වී තිබිණි. පුටුවට දකුණු පසින්, අඩි දෙකක් පමණ ඇතිත් කෝල්ට් වර්ගයේ රිවෝල්වරයක් බිම වැටී තිබූ අයුරු අපි දුටුවෙමු. මරණය සිදුවූයේ කෙසේද යන්න බැලූ බැල්මට පෙනිණි. ඉදිරියේ සිට අනිත අද උල් පිහියක් පේජ් මහතාගේ පපුවේ වම්පැත්ත පසාකරගෙන ගොස් තිබිණි. එය මීට ළඟටම ළය තුළට තිබූ බැස තිබූ බව හොඳින් බැලීමේදී දකිය හැකි විය.

කිසිවක් නොකී ශර්ලොක් හෝමිස් ඇසිපිය නොහෙළා මෘත ශරීරය දෙස බලා සිටියේය. මිනිත්තුවක් දෙකක් පමණ නිහඩව සිටි ඔහු දෙස අන් අය බලා සිටියහ.

"කාමරය තවත් අවුල්වෙන්න කලින්, මාව මෙහි කැඳවීම ගැන ඔබ හැමදෙනාටම මම ස්තූති කරනවා" හෝමිස් කීවේ බැක්වෝටර් සාමි හා හොප්කින්ස් දෙස බලමිනි.

"පොලිස් ශල්‍ය වෛද්‍යවරයාට මරණයට හේතුව තීරණය කිරීම ඒ තරම් අපහසු වේවී කියලා මං හිතන්නේ නැහැ. කොහොම වුණත් ඔහුගේ පැමිණීම තවත් පැයකින් කල්දමන්න ඔබට පුළුවන්ද හොප්කින්ස්?"

"හෝමිස් මහත්මයා" පොලිස් නිලධරයා කීය.

"මේකෙදි මරණ පරීක්ෂණය සඳහා මිනිය මෘත ශරීරාගාරයට යැවීමට ඇති. ඔබ කැමැති තරම් වෙලා අරගෙන ඔබේ පරීක්ෂණ කටයුතු අවසන් කරන්න."

"ඔබට ස්තූතියි හොඳකින්ස්" කී හෝමීස් මිළඟට තම අවධානය යොමුකළේ හෝටලයේ කළමනාකරු දෙසටය. "දැන් අපි මේ කාමරය පරීක්ෂාකිරීම අරඹනවා. එය අවසන් කරන තෙක් ඔබේ අමුත්තන්ට හෝ සේවකයන්ට මේ පැත්තට එන්න ඉඩදෙන්න එපා..... තවත් එක ප්‍රශ්නයක් ග්‍රීන්වුඩ් මහත්මයා. මේ පිහිපාර එල්ල වෙද්දී මේ මනුස්සයාගේ—කටින් ඝයානක මරලතෝතියක් පිටවෙන්න ඇති. හෝටලයේ කාටවත්ම එය ඇහුණේ නැද්ද? හෝටලයේ සේවකයෙකුට? නැත්නම් අමුත්තෙකුට?"

"මහත්මයා" ග්‍රීන්වුඩ් කීය. "මේ සුබෝපහෝගී අංශයේ කාමර වැඩිගණනක් කොහොමටත් මේ දිනවල හිස්. ඒ නිසා සේවකයන් යනවා එනවා අඩුයි. ඉන්න අමුත්තන් දෙතුන් දෙනාත් තවමත් තමන්ගේ කාමරවල නිදි දවල් වෙද්දී අපට ඔවුන්ගෙන් විමසා බලන්න පුළුවනි, එහෙම විලාපයක් ඇහුණාද කියලා"

"ග්‍රීන්වුඩ්. අපි මේක පුළුවන් තරම් රහසිගතව තබාගත යුතුයි" බැක්වෝටර් සාමී කීය. "මේක මහා අපකීර්තිමත් සිද්ධියක්. පිටකෙනෙක් හෝටලයට ඇවිත් අමුත්තෙක් ඝාතනය කරල යෑම අපට අපහාසයක්, ලැජ්ජාවක්, නින්දාවක්. ග්‍රොවිනර් හෝටලයේ මිනීමැරුමක් වුණා කියල එංගලන්තයේ පුරිත්පත්වල පළවුණොත් ඒක ඇමරිකාවේ හා යුරෝපයේ පුවත්පත්වලටත් යාවි. ඊළඟට මුළු ලෝකය පුරාම ප්‍රචාරය වේවි"

"සාමීතුමනි" හෝමීස් කීය. "අපි නම් මේක අනිවාර්යයෙන්ම රහසිගතව තබාගන්නවා. ඒත් මේ ආරංචියට දනටමත් පුවත්පත් වාර්තාකරුවන් වෙත ගිහින් ඇති. ඒ ගැන සැකයක් නෑ."

බැක්වෝටර් සාමීවරයාගේ මුහුණේ පළවුයේ කැළඹීමට පත් ලකුණුය. "හෝමීස් මහත්තයාලා මෙහෙයුම් සටන්කොට කරපුවාවේ." ඔහු කීය. "අපි ගිහින් සේවකයන් කැඳවලා දනුම්දෙමු. මේක රහසිගතව තබා ගත යුතු කරුණක් බව"

ඔවුන් දෙදෙනා එතැනින් පිටවී යනු දුටු මගේ මිත්‍රයාගේ මුවගට නැඟුණේ සිනාවකි.

"ඒක අපට ලොකු පහසුවක්" කී හෝමීස් මුලින්ම තම සටහන් පොත එළියට ගෙන කාමරයේ සැලැස්ම ඇඳගැනීමට පටන්ගත්තේය. මළසිරුරු වැටීහිටු පුටුවද ලකුණු කළ ඔහු ඉන්පසු වේස් පටියෙන්, යම් යම් දුර ප්‍රමාණද මැන බැලීම ඇරඹුවේය.

"පැමිණ සිටී අමුත්තා මොහොම වෙලාවට පේපර්ගේ මිතුරෙක් වෙන්න ඇති" ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් කීවේ මහගරිය අසලට ළංවෙමිනි. "එහෙම නැත්නම් ඔහු දෙන්නාටම රැකෑම ඇණවුම් කරන එකක් නැහැ. එහෙම නේද හෝමිස් මහත්මයා?"

"ඔව් හොප්කින්ස්" හෝමිස් කීය. "ඒක තේරුම් ගැනීම එව්වර අමාරු නැහැ. නමුත් මේ විෂයට ක්ෂණිකව ඔහුව මරා දමන්න හේතුව අපට හිතාගැනීම අමාරු වෙනවා. මොහු පිස්තෝලය ඇදලා අරගෙන තියෙනවා අමුත්තාට වෙඩිකියන්න. අමුත්තා පිහියෙන් අතින්න ඇත්තේ එයට පිළිතුරු ලෙස"

හෝමිස් මුලින්ම මහගරිය පරීක්ෂා කර බැලුවේය. පිහිය සිරුරේ ඇණි තිබූ කෝණය ගැන හෝමිස් දඩි අවධානයක් යොමු කළේය. ඉන්පසු මියගිය පුද්ගලයා හැඳසිටි ඇඳුම්වල සාක්කු, කාමරයේ අල්මාරියේ එල්ලා තිබූ කබා හා කලිසම්වල සාක්කු ද පරීක්ෂා කළේය.

උසින් අඩි පහයි අගල් අටක් පමණ වූ මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ සිරුරක් තිබූ මේ අමුත්තාගේ මුහුණ මෙන්ම සිරුරේ සම ද සුදුමැලි වී තිබිණි. වම් අතේ පිටි අල්ලේ කොටියෙකුගේ මුහුණක් ද, දකුණු බාහුවේ ඇතුළු පැත්තේ කිවුලෙකුගේ මුහුණක් ද වම් උරහිසේ නැංගුරමක ලකුණක් ද පව්ව කොටා තිබූ බව හෝමිස් අපට පෙන්වා දුන්නේය. මොහුගේ දකුණු අතේ ඇඟිල්ලක දියමන්තියක් සවිකළ මුද්දක් තිබූ අතර බෙල්ලේ ගනකම් රත්රන් මාලයක් විය. ඊට අමතරව පසෙකින් එල්ලා තිබූ කබායේ සාක්කුවක, රත්රන් නිමකළ වටිනා සාක්කු ඔරලෝසුවක් සහ මුදල් පිරුණු පසුම්බියක් විය.

හෝමිස් එම මුදල් පසුම්බිය පරීක්ෂා කරන අයුරු අපි බලා සිටියෙමු. එහි පවුම් සියයක් පමණ පිටිනාකමට බ්‍රිතාන්‍ය පවුම් හා ඇමරිකානු ඩොලර් විය. මොහුගේ මුදල්පසුම්බියේ වත් පොද්ගලික දේවල් අඩංගු ගමන්මල්ලේ වත්, ඔහුගේ අනන්‍යතාවය දක්වෙන කිසිදු ලියවිල්ලක් දක්නට නොලැබිණි. ඔහුගේ රත්රන් ඔරලෝසුව හෝමිස් පරීක්ෂා කළේ උත්තල කාවයේ ආධාරයෙනි. එහෙත් එයින් සතුටුදායක යමක් සොයාගැනීමට හැකිවූ බවක් මගේ මිත්‍රයාගේ මුහුණෙන් නොපෙනිණි.

"මේ පුද්ගලයා භූමිත්ගේ නම මැනිව් පේපර් බවත් රට ස්විට්සර්ලන්තය කියලා කිව්වට, මට හිතෙනවා ඒවා බොරු කියලා"

හෝමස් කීය. "මොකක් හරි හේතුවක් නිසා, ඔහු තමන්ගේ නියම අනන්‍යතාවය සඟවාගෙන ගිවියා කියලයි මට හිතෙන්නේ"

"ඒ බව අපට හොයාගත හැකි වෙන කිසිම දෙයක් නැත්තෙ ඇයි?" මම ඇසිමි. "ඔහු ඒවාත් හිතමනාම වසන් කළාද?"

"බාගවෙලාවට නියම අනන්‍යතාවය හෙළිවෙන ලියවිලි ඔහු සතුව තිබුණා වෙන්නත් පුළුබන්" හෝමස් කීය. "අපරාධය කළ පුද්ගලයා මිනීමැරුමෙන් පස්සේ ඒවා ඉවත් කළා වෙන්න පුළුවනි. ඔබට මොනවද හොඳකින්ස් ඒ ගැන හිතෙන්නේ?"

"මටත් මොකත් හිතාගන්න අමාරුයි" හෝමස් මහත්තයා" පොලිස් නිලධාරියා පිළිතුරු දුන්නේය.

"මේ තරම් විශාල මුදලක් සමග වටිනා ආභරණ තිබිලත්, මිනීමැරුවා ඒ කිසිදෙයක් අරගෙන ගිහින් නැහැ. ඒකෙන් අපට කාරණා දෙකක් හිතාගන්න පුළුවනි. එකක්, මේ මිනීමැරුම කරලා තියෙන්නේ ධනය භාහැරගැනීමකට නොවන බව. අනික මිනීමැරුවා ධනවත් පුද්ගලයෙකු බව"

"ඇයි හෝමස් මහත්තයා ඔබ එහෙම කියන්නේ?"

"මොහු ළඟ තිබූ පොද්ගලික ලියකියවිලි ඉවත්කරගෙන යන්න තරම් අපරාධකාරයා මෙතන කාලයානෙකලා. නමුත් ඔහු දියමන්ති මුද්දටත් මුදල් පසුම්බියටවත් අත තියල නැ."

මිළඟට හෝමස්ගේ අවධානය යොමුවූයේ කාමරයේ තැන්පත්ව තිබූ අනෙක් ද්‍රව්‍ය වෙතය. එනම් මියගිය පුද්ගලයාගේ ඇඳුම් පැළඳුම්, කාමරයේ පොළොව, සිගරට් අළු බදුන, හා කුණු කුඩිය වෙතය.

"කාමරයේ එළා තිබෙන පල්ලම් කලාලය නිසා කිසිම පා සටහනක් හොයා ගන්න බැහැ." මගේ මිත්‍රයා කීවේ බලාපොරොත්තු කඩවූ ස්වරයකිනි. "ඊට අමතරව මේ මියගිය තැනැත්තා දුම්පානය කරන්නෙකු නොවෙයි. ඒකත් අපට පාඩුවක්. නමුත් මෙහි පැමිණ ගිය අපරාධකාරයා නම් දුම් බොන්නෙක් - ඔහු බොන්නේ පයිප්පය"

"ඔබ කොහොමද එය කීව්වේ?" මම ඇසිමි.

"කලාලයේ එක් තැනක තිබෙනවා, පයිප්පයෙන් ඉවතට වැටුණු දෑ වි ගිය අලුත් දුම්කොළ අළු" හෝමස් කීය. "ඊළඟට මේ අළු බදුනේ තිබෙනවා පයිප්පය දැල්වීමට භාවිත කළ ගිනිකුරු කිහිපයක්ම"

"ඇයි පයිප්ප බොන්නෙක් කියන්නේ? ගිනිකුරු පාවිච්චි කරලා තියෙන්නේ සිගරට් හෝ සුරුවටු දල්වීමට වෙන්න බැරිද?" හොප්කින්ස් ඇසීය.

"පයිප්පය දල්වීමට ගිනිකුරු අල්ලන්නේ වෙනස් කෝණයකට" හෝමස් පිළිතුරු දුන්නේය. "එනම් දල්වෙන කෙළවර හුඟක්ම පහතට සිටින සේ. නමුත්—සිගරට් හෝ සුරුවටු දල්වීමේදී බොහෝවිට ගිනිකුරු අල්ලන්නේ තිරස්ව, මේ ගිනිකුරුවල උඩහරිය කළුපාට වීමෙන් පෙනෙනවා දල්වා තිබෙන්නේ පයිප්පයක් බව. ඊට අමතරව මේ වැටී ඇති අළු සිගරට් හෝ සුරුවටු අළු නොවන බව මට හොඳටම විශ්වාසයි"

"වෙන මොනවද හෝමස් මහත්මයා ඔබට කියන්න පුළුවන්?" හොප්කින්ස් ඇසීය.

"මිහිමැරීමට යොදාගත් ආයුධය ඒ අපරාධකාරයාටම අයත් එකක්" හෝමස් කීය. "මං එක ඉවතට ගන්න කැමැති නැහැ, පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණයට එයින් අවහිරතා ඇතිවිය හැකි නිසා. එය අවසන් වූ පසු මට මේ ආයුධය ලබාදෙන්න හොප්කින්ස්. අපරාධකාරයා කවුරු වුණත් ඔහු කාලයක් අප්‍රිකානු රටක ජීවත්වෙලා තියෙනවා..... ඒ සතුරු කාන්තාරයට දකුණෙන් පිහිටි අප්‍රිකානු රටක. මං එහෙම කියන්නේ මේ පිහියේ මිටේ දිග හා හැඩය අනුව. මේ චරිතයේ කිණිසි පාවිච්චි කරන්නේ අප්‍රිකාවේ නිග්‍රෝ ජාතිකයන්. ඔබට පෙනෙනවා ඇති මෙහි මිට සත්ත්ව අඟක් කපා සෑදූ එකක් බව. සහරාවට උතුරෙන් තිබෙන අප්‍රිකානු රටවල භාවිත කරන්නේ "බන්ජර්" නමින් හැඳින්වෙන අරාබි ජාතිකයන්ගේ පිහිය. එහි මිට තනන්නේ ලෝහයෙන්. එහි මල්වැල් කැටයමක් තියෙනවා. තලය යන්නමින් වක්වෙලා."

"ඔහු මේ පිහිය එංගලන්තයේදී මිලදී ගත්තා වෙන්න බැරිද?" මම ඇසිමි.

"මිලට ගත්තා කියලා නම් හිතන්න අමාරුයි" හෝමස් කීය. "කාගෙන් හෝ තැනි ලැබුණා නම් මිසක. මං ඔබට තවත් ඉතා වැදගත් කරුණක් දෙකක් කියන්නම්. අපරාධකාරයා, වමන්කාරයෙක්. ඔහු මේ අපරාධය සිදුකරලා තියෙන්නේ ඇත සිට පිහියෙන් දමාගැසීමෙන්. ඔහු ඉලක්කයට පිහිය විසිකිරීමට හොඳ පළපුරුද්දක් තියෙන අතරෙන් විය පුතුයි. මේකෙ මේ මිට අසල තලය දෙපැත්තේ තිබෙන පිහාටු වැනි කොටස් දිහා බලන්න.

ඒ විධියට හදල තියෙන්නේ සමබරව සුළං කපාගෙන ඉලක්කයට යන්න. මේය සිදුකළ තැනැත්තා, මේ තරම් නිවැරදි ඉලක්කයට පිහිය විසිකළේ කොහොමද? ඔහු ඒක නිතර පුරුදු පුහුණු කළ අයෙක් නිසා.

බලන්න මේ පිහිය පසුවට ඇතුළුවෙලා තියෙන්නේ පසුවේ මැද සිට. තලය ගිය දිශාව එමට හා ඉහළට. වමන්කාරයෙකුට මිස දකුණත්කාරයෙකුට ඒක කරන්න කොහොමටවත් බෑ. විශේෂයෙන්ම වාඩිවී සිටින කෙනෙකුට පිහියක් විසිකිරීමේදී.

"හෝමිස් මහත්මයා" හොප්කින්ස් කීය. "ඔබ හිතන්නේ අපරාධකාරයා අල්ලාගැනීමට ඔය කරුණු ප්‍රමාණවත් වෙව් කියලද?"

"කොහොමටවත් නැහැ හොප්කින්ස්" හෝමිස් පිළිතුරු දුන්නේය. "මං මේ කිව්වේ මං තොයාගත් කරුණු ස්වල්පයක් පමණයි. මියගිය තැනැත්තාගේ අනන්‍යතාවය නැතිවීම අපට විශාල පාඩුවක්. ඔහු ලන්ඩනයට ආවේ මොකටද? ඔහු කාගේ කවුද? ඔහුගේ රට කුමක්ද ආදිය අපට තවමත් හිතාගන්න අමාරුයි.

ඔබට මතකද වොට්සන් අපි රහස්‍යභික්ෂණ පටන්ගත් මුල් කාලයේදීම මෙන්න. මේ වගේ තත්ත්වයකට මුහුණ දුන්නා. අර....."ලෝහිත පරීක්ෂණය" කියලා විචිත්‍රවික්ෂණයක් යොදලා ඔබ පාඩකයන්ට ඉදිරිපත් කළේ. නමුත් එතැනදී අපි මියගිය තැනැත්තාගේ අනන්‍යතාවය මුල ඉඳලම දනගිවියා. මෙතැන ලේ හුණාක් ගලාගෙන ගිහින් තියෙනවා. මෙතැනදී දන්න නමක් ඔබට නැතිවෙව්ද මන්ද"

මේ අතර පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණය සඳහා මළසිරුර ගෙනයෑමට සේවකයෝ පැමිණියහ.

"හෝමිස් මහත්මයා මොකද කියන්නේ?" ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් විමසුවේය. "මළසිරුර ගෙනියන්න ඉඩදෙන්නද?"

"ඔව් ඔව්. මං ඒකට අවසර දෙන්නම්" හෝමිස් කීය. "මං සෑහෙන තරම් දුරට එය පරීක්ෂා කළා. ආවත් අවශ්‍ය වුණොත් මාත ශරීරාශාරයට ඇවිත් බලන්නම්. හොප්කින්ස් කරුණාකරල මට එක් උදව්වක් කරන්න. සුක්ෂමව සෝදිසි කිරීම සඳහා මේ පුද්ගලයාගේ ඇඳුම් පැළඳුම් හැම එකක්ම, පාවහන් පවා මට අවශ්‍යයි. ඒව අයිත්තරගෙන මට ගොනැග් දෙන මෙන් කරුණාකරල ඔබේ සේවකයාට නියම කරන්න."

"ආ, ඒක සුළු දෙයක් මහත්මයා" හොඳකින්ස් කීය. "අද දවල් වෙද්දී ඒවා මං ඔබේ බඩකර් විවියේ නිවහනටම එවන්නම්."

"තවත් දෙයක් හොඳකින්ස්, මේ විස්කි බෝතලය සහ විදුරු දෙක මට උවමනායි. මං ඒවා අරගෙන යනවා. පරීක්ෂා කර අවසානයේ ඔබට එවන්නම්"

මළසිරුර ඉවත්කරගෙනායිය පසු ද, හෝටල් කාමරය පරීක්ෂා කිරීම හෝමිස් අතින් සිදුවිය. මියගිය මැතිව් පේජ් මහතාට අයත් බඩුබාහිරාදිය ලෙස කාමරයේ තිබුණේ හාණ්ඩ ඉතා ස්වල්පයකි. එහි තිබූ ඇඳුම් පැළඳුම් ස්වල්පය ඔහු ලත්ඩනයෙන් මිලට ගත් ඒවා බව අපි පහසුවෙන්ම හඳුනාගත්තෙමු. ස්තූරදයක හෝඩුවාවන් කිසිවක් සොයා ගැනීමට නොහැකි වූයෙන් මගේ මිත්‍රයා සිටියේ බලාපොරොත්තු කඩවූ අවහාවයකිනි.

"මෙතැන තවදුරටත් කාලය නැස්තිකිරීමෙන් වැඩක් නැ වොට්සන්" හෝමිස් කීය. "අපි ආපසු යමු. සාම්වරයා පහළ තට්ටුවේ හිටියොත් ඔහුටත් කමාකරල යමු"

බැක්වෝටර් සාම්වරයා ඔහුගේ පොද්ගලික කාර්යාල කාමරයේ, අප බලාපොරොත්තුවෙන් නමදුරමත් රැඳී සිටියේය.

"කොහොමද හෝමිස් මහත්මයා ඔබේ වැඩකටයුතු?" සාම්වරයා විමසුවේය. "මේ පුද්ගලයා හෝ අපරාධකාරයා හොයා ගැනීමට ඔබ වැදගත් යමක් හොයාගත්තද?"

"සුළු සුළු දේවල් නම් හමුවුණා" හෝමිස් පිළිතුරු දුන්නේය. "තමුත් මට ඒවායින් සැහීමකට පත්වෙන්න අමාරුයි. මං මේ විශේෂයෙන්ම ආවේ ඔබට ඒ බව දැනුම් දෙන්නයි"

"කමක් නෑ, ඔබ පටන් ගත්හා විතරයි නේ" බැක්වෝටර් සාම් කීවේ හෝමිස් දෙසට වෙක්පතක් දිගු කරමිනි. "මේ මුළු පුරෝපයටම ඉන්න අංක එකේ අපරාධ පරීක්ෂණ විශේෂඥයා ඔබ බව මට සහතිකයි. ඒ ගැන වචන දෙකක් නැහැ. මේ වෙක්පත ඔබේ මූලික වියදම් සඳහා, පැඩකටයුතු ඉදිරියට යද්දී ඔබට අවශ්‍ය කොපමණ මුදලක්ද කියන එක මට දැනුම් දෙන්න. සුභ දවසක් මහත්වරුනි"

අපි ඔහුගෙන් සමුගෙන ආපසු ඒමට පිටත්වුණෙමු. ආපසු එන අතරතුර ද හෝමිස්ගේ කිසිදු කතාබහක් නොවීය. දකින්නට ලැබුණු දර්ශනය ගැන නළල රැළිකරගෙන කල්පනා කරමින් සිටියා මිස මා

සමග සාකච්ඡාවකට ඔහුට සිතක් නොවූ බව මම තේරුම් ගත්තෙමි.

නිවහනට පැමිණි පසු හෝම්ස් තම අවධානය යොමුකළේ හෝටල් කාමරයෙන් ගෙන ආ මත්පැන් බෝතලය හා විදුරු දෙක වෙතය. ඒවා ඔහුගේ සියුම් පරීක්ෂාවකට ලක්වූවත් සතුටුදයක ප්‍රතිඵල ලැබුණු අයුරක් ඔහුගේ මුහුණෙන් නොපෙනිණ.

මා බොහෝ විට මගෙන් ප්‍රතිකාර ලබන ඡෝගීන් පරීක්ෂා කිරීම සඳහා ගියේ දහවල් ආහාරයෙන් පසුවය. ඊට හේතු වූයේ කාගේත් ගමන් බිමන් අඩු එම වෙලාවට කුලීරියක් අල්ලා ගැනීම සඳහා තිබූ පහසුවය. මගෙන් ප්‍රතිකාර ලැබූ වයස්ගත රෝගියෙකු බැලීමට බටහිර කෙන්සිංටන් වෙත යාමට දින කිහිපයක සිට මට අවශ්‍යව තිබිණි. එහෙත් ඊට ඉඩක් නොලැබිණි. අපරාධ පරීක්ෂණය ගැන කතාබහක යෙදීමට තරම් මගේ මිත්‍රයාගේ ද ආකල්පයක් නොතිබිණි. එබැවින් රෝගියා පරීක්ෂා කිරීම සඳහා එදින හවස්වරුවේ යාමට මම තීරණය කළෙමි.

වැඩකටයුතු නිමාකොට හැන්දෑවේ මා ආපසු එද්දී ඔහු සිටියේ වඩාත් සතුටු සිතකිනි. සුමද හැමි එජ්ජිනියා දුමකොළ යොද පිඟන් මැටි පයිප්පය දල්වාගෙන, හෝම්ස් විසින් කාමරයේ ඉහළ පහළ ඇවිදීමින් සිටියේය.

"අද උදේ භාරවුණු පරීක්ෂණය ගැන ඔබ යම්තරමක සතුටුදයක ප්‍රතිඵල ලබල වගෙයි. එහෙම තේද හෝම්ස්?" මම ඇසිමි.

"විශිෂ්ටයි වොට්සන්" ඔහු කීය. "ඔබ කොහොමද දැනගත්තේ?"

"නිරීක්ෂණ කරන්න පුළුවන් ඔබට විතරද?" මම ඇසිමි. "මං නිරීක්ෂණ කළා. ඒ මගින් නිගමනයන්ට ආවා"

"හොඳයි එහෙනම් අහගන්න මගේ ඉදිරිගමන ගැන" හෝම්ස් කීවේ ළඟ තිබූ හාන්සිපුවුවේ වාසිවනි මේන් මට සංඥා කරමිනි.

"අර මැතිව් පේජ් ගේ ඇඳුම් පැළඳුම් හොඳකින්ස් සේවකයෙකු අතේ මෙහෙට එවල තිබුණා. ඒකෙන් මට හැකිවුණා තවත් කරුණු කිහිපයක් සොයා ගන්න."

මුලින්ම මං යෝදිසි කළේ ඔහුගේ පාවහන්. ඒවා සැහෙන තරම් අලුත් නොගෙවුණු ඒවා. ඒවා තනා තිබූ විශේෂ සම් වර්ගයක් අඩියේ සැකිල්ලත් නිසා මෙවැනිලෙන් වැඩි පාවහන් වර්ගයක් බව පහසුවෙන් කියන්න පුළුවනි. එංගලන්තයේ නම් මෙවැනි පාවහන්

පෝඩුවක් පවුම් අරිකවත් ගන්න බැහැ. මේ පාවහන් නිෂ්පාදකයාගේ නම මට දකින්න ලැබුණේ, පාවහනක් කැල්ලෙන් කැල්ල ගළවා වෙන්කළ පසු. එහි සඳහන් නම රොබට් මැකන්සි, පාවහන් නිෂ්පාදකයෝ, දුම්රියපොළ අසල, ජොහැන්නස්බර්ග්.

මොහු අප්‍රිකාවට සම්බන්ධ විදේශිකයෙක් කියලා අපේ සිත්වල ඇතිවුණු මුල් සැකය එයින් තහවුරු වෙනවා. මොහු බොහොම දුරට දකුණු අප්‍රිකානු ජාතිකයෙක් විය හැකියි.

ඊළඟට මොහුගේ කබාය, ඒකළඟදී එංගලන්තයේදී මිලට ගත් එකක්. බොන්ඩ් විදියේ පිරිමි ඇඳුම් සලකින්න විකිණු එකක් බව එහි සඳහන්. ඒ නිසා මං හිතන්නේ නෑ වෙළඳසලේ මොහු පිළිබඳ තොරතුරු ඇති කිසිවක් නමුත් ඔහුගේ කබායේ ඇතුළත සාක්කුවකින්, මට වැදගත් කඩදසි කැබලි දෙකක් හමුවුණා."

"ඒ මොනවද?"

"එකක් කවුරුන් හෝ ඔහුට එවූ ලියුමක්. මේ බලන්න" හෝමස් තම සටහන් පොත තුළින් කෙටි ලිපියක් එළියට ගත්තේය. හොඳ වර්ගයේ ලියුම් ලියන කඩදසියක්, තද දම් පැහැති තීන්තෙන් ලියා තිබූ එහි මෙලෙස සඳහන් විය.

Mathew Page Esq.,
Room No 27
Grovenor Hotel

Dear Friend,

Unable to come on Wensday. Shall make it Friday at 6 p.m.

J.R.

මැතිව් ජේජ් මයා,
කාමර අංක 27,
ග්‍රොවිනර් හෝටලය.

හිතවත් මිත්‍රය,

බදද පැමිණීමට නොහැකියි. සිකුරාද සවස හයට එන්නෙමි.
ජේ.ආර්"

"මේ ලියුම විකක් පරීක්ෂා කරල බලන්න වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ එය මා අතට දෙමිනි. "මොනවද ඔබට කියන්න පුළුවන්?"

මම එය මිනිත්තු කිහිපයක් පරීක්ෂා කර බැලුවෙමි. එහෙත් මට සොයාගත හැකි වූයේ එතරම් වැදගත් යයි සිතිය නොහැකි කරුණු ස්වල්පයක් පමණි.

"මේ කඩදසිය ලාභ එකක් නෙමෙයි, මිල වැඩි එකක්" මම කීවෙමි. "ඒ නිසා මේක එවූ පුද්ගලයා ධනවතෙක් කියා හිතන්න පුළුවනි. කඩදසියේ දිය සලකුණක් තියෙනවා. "එස්කුදෝ" කියල. ඒක මං හිතන්නේ ලතින් ඇමරිකානු වචනයක්."

"ඔව්. ඔබේ ඒ නිරීක්ෂණය හොඳයි" හෝම්ස් කීය. "එස්කුදෝ" කියන්නේ පාතුගාලයේ මුදල් ඒකකය බව ඔබට අමතක නැතුව ඇති. නමුත් ඒක වෙළඳාමාණවත් සඳහා වෙළඳනාමයක් ලෙසත් යොදාගන්නවා. එතකොට මේ ලියුම එවූ ජේ. ආර් ගැන මොනවද ඔබට කියන්න පුළුවන්?"

"ඔහු පාරිච්ඡිකරලා තියෙන තීන්තවල වර්ණය නම් විකක් අසාමාන්‍යයයි. ඒක අමුතුවම දමාපාටක්" මම කීවෙමි.

"ඒ නිරීක්ෂණයත් හරිම වැදගත්" මගේ මිත්‍රයා කීය. "ඔබ කිව්වා වගේ මේක අපට සාමාන්‍යයෙන් දකින්න ලැබෙන දම්පාට නෙමෙයි. දම්පාටට කළුපාට මිශ්‍රකරලා වගෙයි මට නම් පෙනෙන්නේ. බාගවෙලාවට ඔහුගේ දම්පාට තීන්ත බෝතලයේ තීන්ත ඉවරවෙගන හිඟින්. ඔහු ඒකට කළු පැහැති තීන්ත ස්වල්පයක් එකතු කළා වෙන්න පුළුවන්. වෙන මොනවද ඔබට දකිය හැක්කේ?"

"මට හිතෙන හැටියට ඔහුගේ අත්අකුරුවල තියෙනවා, වැඩිහිටියෙකුගේට වඩා ළමයෙකුගේ අත් අකුරුවල පෙනුමක්. එහෙම නේද?"

"ඔබ නිවැරදියි වොට්සන්. බලන්න ඔහු සමහර ඉංග්‍රීසි වචන ලියා ඇති හැටි. බඳදට ඔහු ලියා තිබෙන්නේ Wednesday කියල මිසක් Wednesday කියල නිවැරදි ක්‍රමයට නෙමෙයි. ඊළඟට ඔහු Grosvenor කියල ලිවිය යුතු ග්රෝවිනර් කියන වචනය ලියල තියෙන්නේ Grovnor කියල. වචන ඔහුගේ කතට ඇහෙන එනම් ශබ්දවේන ආකාරයට ලියලා මිසක් මේක නිවැරදි අක්ෂර වින්‍යාසය නෙමෙයි."

"හරි හරි. ඇත්ත නේත්නම්" මධ්‍යස්ථව කීවා. "ඒක මට මගහැරුණු හැටි හරි පුදුමයි"

"හොඳයි වොට්සන් දැන් කියන්න බලන්න. එම කරුණුවලින් අපට නිගමනය කළ හැක්කේ මොකක්ද?"

"මේ ලියුම ලියුම ජේ. ආර්. ගේ ඉංග්‍රීසි දනුම දුර්වලයි. බාගවෙලාවට ඔහු ක්‍රමානුකූල අධ්‍යාපනයක් නොලැබූ....."

"අන්න හරි." හෝම්ස් කියා. "ඔට හිඟෙනවා ඉංග්‍රීසි දනුම දුර්වල වීමට හේතුව ඔහු ක්‍රමානුකූලව ඉගෙනීමක් නොලැබූ විදේශිකයෙක් වීම කියලා. අපට ඒ තරම් දුර යා හැකියි. අපට උවමනා කරන මිනීමැරුවා බොහොම වෙලාවට ජේ. ආර්. වෙන්තන් පුළුවනි. නමුත් අපේ අවාසනාවකට ඒගේ, ඔහු ලියුම ලියද්දී තමන්ගේ ගෙදර ලිපිනය ලියා නැහැ."

"තව මොකක්ද ලියවිල්ලක් ඔබට හමුවුණා කිව්ව හේද?"

"මේ බලන්න මේක" හෝම්ස් දිනපොතෙන් වෙන් කඩදසි කැබැල්ලක් එළියට ගත්තේය.

"යුස්ටන් දුම්රියපොළේ, ගමන් බඩු රඳවා තබා යන ගබඩා කාමරයෙන් නිකුත් කළ කුටිකාත්සියක්. මැතිව් පේජ් නමට මේක නිකුත් කරල තියෙන්නේ පෙබරවාරි 03 වැනිදා, ඒ කියන්නේ ඔහු හෝටලයේ ලැගුම් ගෙන එක දවසකට පසු. හෝටලයේ කාමරයකුත් තිබෙනවා නම්, ඇයි ඔහු ගමන්බඩු හෝටලයට ගෙනෙන්නේ නැකුව දුම්රියපොළේ තැබුවේ? ඒක අපට හිතාගන්න අමාරුයි. අපි වහාම තොස්කින්ස් සමඟ ගිහිං. මේ ගමන්බඩු මොනවද කියල හොයල බලමු. ඔට හිඟෙනවා මේ ගැටය ලිහන්න පුළුවන් හෝඩුවාව ඇත්තේ 'එතැන කියලා' හෝම්ස් කීවේ අතිශය සතුටෙනි.

අපි එවේලේම එම කටයුත්ත සඳහා යාමට තීරණය කළෙමු. ගමන්බඩු රඳවා තැබූ ලියවිල්ල, අපි අදාළ නිලධාරියාට ඉදිරිපත් කළෙමු. මෙහි සඳහන් පේජ් මහතා කලින්ද රාත්‍රියේ ඝාතනයට ලක්වූ බව සඳහන් කළ පොලිස් නිලධාරියා, ඒ බව ගමන්බඩු පොතේ අත්සන් තබා සහතික කළේය. එම කාමරය විවෘත කළ සේවකයා මැතිව් පේජ් භාරදී තිබූ "ගමන්බඩු" ගෙන ආවේය. ඒ "ග්ලැඩ්ස්ටන් බැග්" නමින් ජාතිකයා වූ අතේ ගෙන යන වර්ගයේ හම්බෑගයකි. මෙය විවෘත කිරීම සඳහා පොලිස් ස්ථානයට

ගෙනයන තුරු හෝම්ස් සිටියේ නොඉවසිල්ලෙන් බව මම තේරුම් ගනිමි.

යතුරු නොතිබූ බැවින්, එය විවෘත කරන ලද්දේ හෝම්ස් ළඟ තිබූ "හොර යතුරු" කැරැල්ලෙන් තෝරා ගත් යතුරක ආධාරයෙනි.

"හෝම්ස් මහත්මයා" හොප්කින්ස් පැවසුවේ සිනාසෙමිනි. "මේ යතුරු කැරැල්ලෙන් ඔබ කාගෙ හට් ගෙදරක දෙරක් අවිනවා පොලීසියට අනුමැතියක් හෙමි..... දන්නවද මොකද වෙන්තේ කියලා? ඔබට යන්න වේවි මහරජයාගේ නිවාඩු නිකේතනයට, බරපතල වැඩ ඇතිව තය මාසයකට!"

"මට මේ යතුරු කැරැල්ල තැගි කළේත්, ඒ නිවාඩු නිකේතනයේ මාස අටක් ගත කළ කෙනෙත් හොප්කින්ස්" හෝම්ස් පිළිතුරු දුන්නේ ද සිනාමුහුණින්.

ඉතා පරෙස්සමෙන් බැගයේ පියන විවෘත කළ හෝම්ස් එය තුළ තිබූ දෑ බිමට හැලුවේය. එහි වූයේ තරමක් ගතකම් ලියුම් කවරයක් පමණි. ඔහු එය විවෘත කළේය.

"කාමරයෙන් අපට හොඳාගන්න බැරිවුණු ලියවිලි මේ තියෙන්නේ" මගේ මිත්‍රයා පැවසුවේ අපමණ සන්තෝසයෙනි. මියගිය පුද්ගලයාගේ ඡායාරූපය ඇලවූ ගමන් අවසර පත්‍රයක් එහි විය. ඔහුගේ නම එහි සඳහන් කර තිබුණේ බැසිල් රොබින්සන් යනුවෙනි.

ඔහු දකුණු අප්‍රිකානු ජාතිකයෙකු බවත් වයස අවුරුදු 35ක් බවත් එහි සඳහන් විය. ඔහුගේ රැකියාව කුමක්ද යන්න එහි සඳහන් නොවූ අතර ලිපිනය, අංක 228, නේපියර් වීටිය, රිච්මන්ඩ්, ජොහාන්ස්බර්ග් යනුවෙන් සඳහන් වී තිබිණ.

"මේ පුද්ගලයා හිතාමතාම ඔහුගේ ගමන් අවසර පත්‍රය මෙහි රඳවා තැබුවේ ඇයි කියල ඔබට හිතන්න පුළුවන්ද?" හෝම්ස් ඇසුවේ ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස්ගෙනි.

"මට ඒක හිතාගන්න අමාරුයි හෝම්ස් මහත්මයා"

"ඔහුගේ ඇත්ත නම බැසිල් රොබින්සන්" හෝම්ස් කීය. "එහෙනම් ඇයි ඔහු බොරු නමකින් හෝටලයේ ලැගුම් ගත්තේ? මට සැහෙන විශ්වාසයක් තියෙනවා, මොහු එංගලන්තයට ආවේ යහපත් කටයුත්තකට දොමෙයි මැතිව් පේජ් කියල බොරු නමකින් හෝටලයේ ලියාපදිංචි වීමෙන්ම ඒ බව පෙනෙනවා. ඊළඟට ඇත්ත

තොරතුරු අඩංගු මේ ජාත්‍රිකාව දුම්රිය පොළේ රැඳෙව්වේ යම් කටයුත්තක් කරලා වහාම රටින් පනින්න. මොකක්ද ඒ කටයුත්ත? බොහොම වෙලාවට කවුරු හරි ඝාතනය කිරීම. කවුද ඒ පුද්ගලයා? ඒක අපට හිතාගන්න අමාරු නෑ. ඔහු කවුරු වුණත් ඔහු තමා බැසිල් රොබින්සන් හෙවත් ජේජීව් ඝාතනය කළේ"

"හෝමිස් මහත්තයා. මං හිතන්නේ ඔබ නියම පාරට වැටුණා" හොප්කින්ස් කිය.

"ඔව්. ඔබට මතකද මං කීවා මොහු මැරීමට යොදාගත් පිහිය අප්‍රිකානු රටක එකක් කියලා?" හෝමිස් ඇසීය. "ඒකෙන් පෙනෙනවා රොබින්සන් ඇවිත් කියෙන්නේ ජේ. ආර්. හොයාගෙන. ඔහු රිච්මන්ඩ් එළියට ඇදලා තියෙන්නේ සණ්ඩුවක් නිසා නෙමෙයි; ක්ෂණික කෝපයකින් වෙඩි තියන්න නෙමෙයි. ඔහුගේ සැලැස්ම වෙන්කු ඇතුළත් හෝටල් කාමරය තුළ ජේ. ආර්. ඝාතනය කර පැන යාම. අපට තේරුම් ගන්න අමාරු සංකීර්ණ ගැටලුවක් එතැනට එතතුරු නැතැ. ඒ හරිය තේරුම් ගන්න පුළුවනි. මිළඟට අප හමුවට එන ලොකුම ප්‍රශ්නය වෙන්නේ, කාලයක් අප්‍රිකානු රටක වාසය කළ ජේ. ආර්. කවුද කියලා හොයා ගැනීම"

අපි පොලිස් ස්ථානයෙන් පිටවී අපගේ නිවහන වෙත ආපසු ආවෙමු. ඒ එන අතරේ ද හෝමිස් කල්පනා කරමින් සිටියා මිස එක් වචනයක් හෝ මා සමග කතාබහ නොකළේය. ඔහුගේ නිහඬතාවය රාත්‍රි ආහාරයෙන් පසුව ද එලෙසම පැවතුණි. තද දුර්ගන්ධයක් නිකුත් කළ දුම්කොළ තම් පයිප්පයට පුරවා ගත් ඔහු, එය දල්වාගෙන ගිනිඋදන අසල හිත්සිටුවට වී දිගටම කල්පනා කළේය.

පසුද උදේ ආහාරය ගත් වහාම ශ්‍රෝවිතර් හෝටලය බලා පිටත් වී යන බව හෝමිස් මට දැනුම් දුන්නේය. මම වහා සුදනම් වී ඔහුට එක්වුයෙමි.

"හෝටලයේ සේවකයන්ගෙන් ප්‍රශ්න කිරීම මේ දක්වාත් අපට කරන්න බැරිවීම ලොකු පාඩුවක් වොච්සන්" හෝමිස් කීවේ අප කුලීරියට නැගී ගමන්ගන්නා අතරේය. "බාගවෙලාවට මේ පුද්ගලයා ගැන වැදගත් තොරතුරු මොනවා හරි ඔවුන් දක තිබෙන්න ඇති. මට ඒක අමතකවුණු එක මටම පුදුමයි."

මැතිව් පේජ්ගේ කාමරයට ආහාර ගෙන ගිය සේවකයින් දෙදෙනා විහාම කැදවීමට හෝටල් කළමනාකාර ග්‍රින්වුඩ් මහතා පියවර ගත්තේය.

"අපි දෙන්නා තමයි මාරුවෙන් මාරුවට වගේ පේජ් මහත්මයාගේ කාමරයට කෑම අරගෙන ගියේ" ඩික්සන් නම් වයස්ගත සේවකයා කීවේය. "මං හැන්දෑවට ගෙදර ගියාම රැට් ඒ කටයුතු හොයා බැලුවේ මේ දෙන්නන්.

කෑම ගෙනිහිං දෙරට තට්ටු කළාම පේජ් මහත්මයා දෙර ළඟට ඇවිත් කෑම බන්දේසිය ඇතුළු ගත්තා. කොයි වෙලාවකවත් අපට කාමරය ඇතුළට එන්න ඉඩදුන්නේ නෑ. කලින් කෑම කාලා හිස්වුණු බන්දේසි ආපහු හාරදුන්නේ. අලුත් බන්දේසියක් ඇතුළට ගනිද්දී"

"කෑමවලට අම්බරයා ඔහු මොහොතකට හරි ඔබ ලවා ගෙන්වා ගන්නාද?"

"ඔව් මහත්මයා" වයස්ගත සේවකයා පිළිතුරු දුන්නේය. "ආව දවසෙම මට කිව් ඔද් තමයි, හැමදම උදේට නොවරදවාම "මෝනිං ක්‍රොනිකල් "ඩේලි පෙළිග්‍රෑෆ්" ආහ "ටයිම්ස්" පුවත්පත් ඔහු වෙත ගෙන ආ යුතු බව. ඔහු හෝටලයේ නවතින්න ආවෙ පෙබරවාරි 4 වැනිද දවල්. ඒ වෙලාවෙන් එම පුවත්පත් ඔහු අතේ තිබුණු බව මං දුටුවා. පහුවද ඉඳල නොවරදවාම මං ඒ පත්තර ඔහුට ගෙනිහින් දුන්නා"

"ඔහුගේ නමට ලිපි ලැබුණද?"

"පෙබරවාරි පස්වැනිද ඉඳල ළඟක් වෙනතුරු හැමදම වගේ දවසකට ලියුම් හත අටක් වගේ ලැබුණා. ඉන්පස්සේ ලැබුණේ දවසකටම ලියුම් එකක් හෝ දෙකක් පමණයි"

"ඒවායේ ලිපිනයන් ලියා තිබුණේ කොහොමද?"

"මැතිව් පේජ් මහතා, කාමර අංක 27, ග්‍රොවිනර් හෝටලය."

"ඔහු කොපමණ පුවත්පත් ගෙන්වා ගත්තත් කාමරයේ තිබී අපට ඒවා හමුවුණේ නැහැ" හෝම්ස් කීය. "හමුවුණේ මියගිය දවසේ පුවත්පත පමණයි"

"දවසක් ගතවුණු ගමන් පරණ පුවත්පත් අරගෙන යන්න කියලා ඔහු අපට හාරදුන්නා" සේවකයා කීය.

"කෝ එහෙම ඉවත්කළ පරණ පුවත්පත්? මට එයින් එකක් හෝ දෙකක් බලන්න පුළුවන්ද?" හෝම්ස් ඇසීය.

"අපි ඒවා එදිනම හෝටලයේ ඔහු කසළබදුනට දමනවා. මං හිතන්නේ නෑ එකක් වත් හොයාගන්න හැකිවේවි කියල"

"ඔහු හමුවෙන්න අමුත්තන් නිතර ආවද? ආව නම් ඒ මොන වගේ පුද්ගලයන්ද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"ආව අය ගැන එහෙම විශේෂ ලකුණක් කියන්න අමාරුයි මහත්මයා" සේවකයා පිළිතුරු දුන්නේය. "ආව ඔක්කොම වගේ පිරිමි අය. සමහරු හුඟක් වයසක අය. සමහරු මැදිවියේ. තරුණ ජෝඩුවකුත් ආවා වගේ මතකයි"

"එහෙම ආවම ඔවුන් කොයිතරම් වෙලාවක් කාමරයේ රැඳී හිටියද?"

"ආව අය කෙළින්ම කාමරය ඇතුළට ගත්තා." සේවකයා කීය.

"අපි දැකපු වෙලාවලදී නම් ඔවුන් කාමරයේ රැඳුණේ මිනිත්තු පහක් නැත්නම් දහයක්. බොහොම ඉක්මනට ගියා. අපි නොදුටු වෙලාවලදී වැඩි කාලයක් කාමරයේ රැඳුණාද කියන්න අපි දන්නෙ නෑ"

"ඔවුන් එහෙම ආමේ මොකක් සම්බන්ධයෙන්ද? ඔවුන්ගේ කතාබහක් ඔබේ කනට වැටුණේ නැද්ද?"

"නෑහැ මහත්මයා"

"හොඳයි. ඊයේ රැ ජෙප් මහත්මයාට හා ඔහුගේ මිත්‍රයාට කෑම අරගෙන ගියේ කවුද?"

"මමයි ගෙන ගියේ" ජෝන් නම් තරුණ සේවකයා ඉදිරිපත්වී පැවසුවේය.

"ජෙප් මහත්මයා කෑම බන්දේසිය ඇතුළට ගත්තේ වෙනද පිළිවෙළටමද?" හෝම්ස් ඇසීය. "ඒ කියන්නේ ඔබ දෙයට තට්ටු කළා. එතකොට ඔහුම දෙය ඇරලා බන්දේසිය ගත්තා?"

"ඔව් මහත්මයා"

"ඒ වෙලාවේ ඔවුන් හිටියේ මත්පැන් පානය කරමින් කියල ඔබ කීවා?"

"ඔව් මහත්මයා. අධික් හිස් කළ විස්කි බෝතලයක් හා විදුරු දෙකක් මේසය උඩ තිබුණා. මං කාමරයට ළං වෙද්දීත් ඔවුන් මිත්‍ර ලීලාවෙන් හිනාවෙමින් කතාබස් කළ හඬ ඇහුණා. දෙයට තට්ටු කළාම කතාව නැවතුණා. මං පිටවී යද්දී යළිත් කතාව පටන්ගත්තා"

"ඔබ හරිහැටි දුටුවාද ඒ අමුත්තාට?"

"දෙර හොඳට ඇවියේ නැති නිසාත්, මං කාමරය ඇතුළට නොගිය නිසාත් හරි හැටි දුටුවේ නැහැ."

"ඔබේ හිතේ අමුත්තා ගැන යන්නමින් හෝ මොකක් හරි දෙයක් සලකුණු වුණාද?" හෝමස් විමසුවේය. "මං අදහස් කරන්නේ ඔහුගේ ඇඳුම කොහොමද? - ඔහු මැදිවියේ හෝ වයස්ගත කෙනෙක්ද? නැත්නම් තරුණයෙක්ද? සුදුහම ඇති කෙනෙක්ද? නැත්නම් දුඹුරු හෝ කළුහම ඇති කෙනෙක්ද?"

"සැකයක් නැ. ඔහු අපි වගේ සුදුහම ඇත්තෙක්" ජෝන් පිළිතුරු දුන්නේය. "ඒ අමුත්තා ජෙජ් මහත්තයාට වඩා වයස්ගත කෙනෙක්. ඔහුගේ හිසේ සම්පූර්ණයෙන්ම තට්ටය පැදිලා..... මට මතක නැටියට ලොකු උඩුටුවුලක් තිබුණා. ඒක තරමක් සුදු වී තිබුණු බවත් යන්නමින් මතකයි."

"බොහොම හොඳයි" හෝමස් කීවේ ප්‍රශංසාත්මක හඬෙනි. "ඔය ඔබ දකල තියෙන්නේ හුඟක් වැදගත් කරුණු. වෙන මොනවද?..... ඇඳුම් මොනවද?"

"ඇඳුමේ නම් විශේෂයක් මට මතක නැ මහත්මයා"

"කටහඬ මොන වගේද?"

"මං එතැන ඉදිද්දී ඔහු කපාකළේ නැහැ"

"ඔබ කියන මේ අමුත්තා මීට කලින් ජෙජ් මහත්තයා හමුවෙන්න ආවද?"

සේවකයා මඳක් කල්පනා කළේය.

"..... මං හිතන්නේ ඔහු ආවා" ජෝන් කීය. "දවස් පහකට හයකට කලින් හැන්දෑවේ හයට විතර අමුත්තෙක් ආවා..... මං හිතන්නේ ඒ ඔහු. ඩික්සන් රාජකාරි ඉවර කරල මං රාජකාරි භාරගන්න වෙලාවේයි ආවේ. මං හිතන්නේ ඩික්සන් දකින්න ඇති....."

"..... ඔව් මං වැඩ ඇරිල දෙදර යන්න හදන වෙලාවේ අමුත්තෙක් ආව බව කමි මට මතකයි. හැබැයි ඒ කවදද කියල නම් මට හරියට මතක නැ" ඩික්සන් කීය. "ඔහු අපෙන් කිසිදෙයක් අහන්නෙ නැතුව කෙළින්ම විසිහනේ කාමරේට ගියේ"

"ඒ කියන්නේ ඔහු ඊටත් කලින් ඇවිල්ල ඇති?" හෝමස් ඇසුවේය.

"ඔව් ඇවිත් ඇති. නැත්නං 27 කාමරය කොහේද කියා අපෙන් අහනවා නොවැ" ඩික්සන් පැවසුවේය.

"දන් ඩික්සන් මහත් කරලා බලන්න, මේ එද ආව අමුත්තාගේ පෙනුම ඔබට මතක තිටියෙ කොහොමද කියලා?" හෝම්ස් ඉල්ලා සිටියේය.

වයස්ගත සේවකයා නිහඬව අප දෙස බලාසිටියේ තම මතකය අවදිකිරීමට උත්සාහ දරමිනි. මිනිත්තු කිහිපයක් එසේ සිටි ඔහුට කීමට යමක් නොතිබිණි. "කියන්න තරම් විශේෂ දෙයක් නෑ මහත්තය"

බේකර් විටියේ අපේ නිවහන වෙත ආපසු පැමිණි පසු මගේ මිත්‍රයා මුලින්ම කළේ සේවක ළමයා වූ බිලි කැඳවීමය. පසුගිය සති තුනක කාලයක "ටයිම්ස්", "මෝනිං ක්‍රොනිකල්" හා "ඩේලි ටෙලිග්‍රෆ්" පුවත්පත් සොයාගෙන ඒවා මෙන් ඔහුට හෝම්ස්ගෙන් නියෝගයක් ලැබිණි. පුවත්පත් සිසල්ල-පිළිවෙළින් සකස්කරගත් හෝම්ස් ඒවා පෙරළා බැලීමට පටන්ගත්තේය. මිනිත්තු කිහිපයක් ගතවෙද්දී ඒ ගැටලුව ලිහාගැනීමට ඔහුට හැකිවූ බැව් පෙනිණ.

"මේක මට කලින් මතහැරුණු එක පුද්ගලයෙක් නෙවෙයි වොට්සන්" ඔහු කීවේ පුවත්පතක් මා අතට දී එහි පළවූ දැන්වීමක් වෙතට මගේ අවධානය යොමුකරමිනි. "මේ පිළිගත් දැන්වීම හැමදමක් පුවත්පත්වල පළවෙනවා. ඒ නිසා මං ඒවා ගැන විශේෂ සැලකිල්ලක් යොමු කරන්නේ නෑ. මා සාමාන්‍යයෙන් කියවන්නේ "පොද්ගලික" තීරය තේ. දන් බලනකොට කියවිය යුතු වැදගත් දේවල් වෙනත් තැන්වලින් තිබෙනවා. බලන්න ඔය පොරොණික භාණ්ඩ කියන මාතෘකාව යටතේ තුන්වැනි පිටුවේ තිබෙන දැන්වීම.

"අගනා පුරාවස්තු පොද්ගලිකව විකිණීමක්"

ඊජිප්තුවේ සකාරා, මෙම්ෆිස්, හික්ස්, කර්ණාක් සහ තවත් තැන්වල කැණීම්වලදී හමුවූ කුඩා-ප්‍රමාණයේ පුරාවස්තු, ලෝහමය ස්ථිත්තස් ප්‍රතිමා, කිරිහරාඩ හා ඇලබාස්ටර් දේව ප්‍රතිමා සහ පිරමිඩවලින් හමුවූණු පැපිරස්.

ඊජිප්තුවේ කැණීම්වලට සහභාගි වී ඇමරිකාව බලා යාත්‍රා කරන මහත්මයෙක් තමාගේ භාණ්ඩ එකතුවේ ඇති අතිරේක පුරාවස්තු සාධාරණ මිලකට විකුණයි.

පරීක්ෂා කර බැලීමට හා මිලට ගැනීමට වේලාවක්, ලිපියක් මගින් කලින් චෙන්කරවා ගතයුතුය. බ්‍රෝකර් වරු අනවශ්‍යයි. ලිපියකින් විමසන්න. මැතිව් පේජ්, කාමර අංක 27, ග්‍රොවිනර් හෝටලය."

"මේ දැන්වීම මමත් දවස් කීපයක්ම මම දුටුවා" මම කීවෙමි. "ඒ වුණත් මේ වගේ දැන්වීම් නිතර නිතර පුවත්පත්වල පළවෙන නිසා මං මේකෙ වැදගත්කමක් දුටුවේ නැි"

"ඔහු මේ දැන්වීම පෙබරවාරි 5 වැනිදා ඉඳල පෙබරවාරි 14 වැනිදා වෙනතුරු මේ පුවත්පත් තුනේ දිගටම පළකරල තියෙනවා" හෝම්ස් කීය. "මේ දැන්වීමට ප්‍රතිචාර හැරියට තමා ඔහු හමුවෙන්න මිනිසුන් හෝටලයට එන්න ඇත්තේ"

"ඔබ කිව්වා හේද පේජ් එංගලන්තයට ආවේ තමන්ගේ සතුරෙක් හොයාගෙනයි කියලා?" මම ඇසිමි. "එහෙනම් ඔහු ඇයි මෙහෙම දැන්වීමක් පළකළේ? මොකක්ද අපට ඒකෙ තියෙන වැදගත්කම? ඒක මට හේරුම් දන්න අමාරුයි"

"ඔබට ඒක ටිකක් නොපැහැදිලි බව මට තේරෙනවා වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "මැතිව් පේජ් හෙවත් රොබින්සන් එංගලන්තයට ආවේ ඔහුගේ හතුරා සොයාගෙන බව ඇත්තයි. නමුත් මිලියන හතරක් විතර වෙන මේ ජනයා අතර තමන්ගේ හතුරා ඉන්නේ කොහේද කියල කොහොමද ඔහු හොයාගන්නේ? ඔහුගේ හතුරා ඊජිප්තු පුරාවස්තු එකතු කරන්නෙක්, ඒවා මිලට ගන්නෙක් බව රොබින්සන් දන්නවා. ඔහු මොකද කරන්නේ? සතුරාට තමන්ගේ හෝටලයට ගෙන්වා ගත හැකි වීඩියට ඇමක් දනවා. ඒක තමයි මේ පුරා වස්තු අලෙවි කරන බවට කළ දැන්වීම. නමුත් දන් තවත් ගැටලුවක් මතුවෙනවා"

"ඒ මොකක්ද?"

"මේක ඉතා සියුම් කාරණයක් තේරුම් ගැනීම ටිකක් අමාරුයි" හෝම්ස් කීය. "රොබින්සන් දන්නවා ඔහුගේ හතුරා ජේ. ඇර්. බව. නමුත් රොබින්සන් ඉන්නේ නම් මාරුකරගෙන, බාගවෙලාවට වෙස් වළාගෙන, ඒ හින්දා ජේ. ඇර්ට රොබින්සන්ට හඳුනන්න බෑ. ඔබට ඒක තේරුම් ගන්න පුදුවන්ද වොට්සන්?"

"පුළුවන්. නමුත් ඔබ කොහොමද එහෙම දෙයක් කියන්නේ?"

"ඇයි, පුවත්පතේ තිබුණු දන්වීමට පිළිතුරු ලෙස ජේ. ආර්. ඇවිත් රොබින්සන් හෙවත්, ජෙජ් හමුවුණා. මේ තමාගේ හතරෙන් කියලා ජේ. ආර්. තේරුම් ගත්තා නම් ඔහු ඊට පස්සෙන් හෝටලය පැත්තේ එයිද? නමුත් සේවකයන්ගේ සාක්ෂිවලින් කියැවුණා ඔහු කීපවාරයක්ම හෝටලය පැත්තේ ඇවිත් ජෙජ් හමු වූ බව. ඊට අමතරව මිනීමැරුම ද රාත්‍රියේ රැ කෑම ඇණවුම් කරලා, මධුරිත තොලගාමින් සුහද කතාබහක යෙදිලි තිබුණා. ජෙජ් තමාට හෝටලයට කැඳෙව්වේ, තමාට මරාදමන්න කියලා ජේ. ආර්ට අබමල් රේණුවක සැකයක් තිබිලි නෑ."

"දැන් මට වැටහෙනවා මෙතැන වෙලා තියෙන්නේ මොකක්ද කියන එක" මම කිවෙමි. "නමුත් ජෙජ් හෙවත් රොබින්සන්ගේ කාමරයේ එකම පුරාවස්තුවක්වත් අපට දකින්න ලැබුණේ නැහැ නේද?"

"ඒකෙ පුදුමයක් නෑ" හෝමස් පිළිතුරු දුන්නේය. "එක්කෝ රොබින්සන් ඒ හැමදෙයක්ම විකුණන්න ඇති. ඔහු සතුව විශාල මුදලක් තිබීමෙන් ඒ බව පෙනෙනවා. එහෙමත් නැත්නම් රොබින්සන් මරාදමුවට පස්සේ ජේ. ආර්. ඒ තිබුණු හැමදෙයක්ම අරගෙන යන්න ඇති. ඒකෙහි ඔහුට අමතර වාසියකුත් සැලසෙනවා"

"ඒ මොකක්ද?"

"මරාදමුණු පුද්ගලයා, ඊජිප්තු පුරාවස්තු හා සම්බන්ධ කෙරෙන හෝඩුවාවන් එතැන නොතිබීම"

"ඔව් ඒකත් හරි" මම කිවෙමි. "ඉතින් දැන් ඔබ කොහොමද මේ අපරාධකාරයා අල්ලා ගන්නේ?"

"ඒක තමයි මා ඉදිරියේ තියෙන අභියෝගය" මගේ මිත්‍රයා කීය. "මේකෙ තියෙන සංකීර්ණ බැරෑරුම් බව නිසාමයි ස්කොට්ලන්ඩයාඩ් පොලීසිය මේකට අනුනොගහ මට භාරදුන්නේ. මං හුඟාක් කල්පනා කරල බැලුවා. ජේ. ආර්. හොයන්න යොද ගත හැකි ක්‍රියා මාර්ග තුනක් හෝ හතරක් මට කල්පනා වුණා. අපි ඒවා එකින් එක යොදල බලමු. පළමුවැනි එක බොහොම සරල ක්‍රමයක්. මේක හරියාවි කියල මගේ කිසිම විශ්වාසයක් නැහැ. නමුත් අපට යොදන්න පහසුම ක්‍රමය මේකයි. අපේ සම්පූර්ණ උත්සාහය යොදල බලමු. හැබැයි ඒ වැඩේට මට බේකර් විටීය අතහැර හෝටලයක පදිංචියට යන්න සිදුවෙනවා"

"මොනවා?"

"ඔව් මගේ හිතවත් වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "මට තව පැය කාලක් දෙන්න. එතකොට මං ඔබට පෙන්වන්නම් මගේ සැලැස්ම"

සුදු කඩදැසියක් හා පෑන අතට ගෙන ලියන මේසයේ හිඳගත් මගේ මිත්‍රයා කල්පනා කරමින් යමක් කුරුටුගාන අයුරු මම දුටුවෙමි. මිනිත්තු දහයකට පසු ඒ කුමක්දැයි මට දැකගන්නට ලැබිණි.

"බලන්න මේ දැන්වීම" ඔහු කීය. "මේක පුවත්පත්වල පළකිරීම සඳහා අදම භාරදෙන්නයි මං බ්ලාපොරොත්තු වෙන්නේ"

පුරාවිද්‍යාත්මක වටිනාකම් ඇති භාණ්ඩ පොද්ගලිකව විකිණීම

පසුගිය වසරේ ඊජිප්තුවේ නයිල් ගඟ අසබඩව ද රජවරුන්ගේ හා බිසෝවරුන්ගේ නිමිනවලින් ද, ඇලෙක්සැන්ඩ්‍රියාව, මෙසපොතේමියාව, රොසෙටාව හා සහාරාවලින් ද ඇමරිකානු පුරාවිද්‍යාඥයින්ට හමුවූ මහඟු පුරාවස්තු මිලට ගැනීමට මෙන්න දුර්ලභ අවස්ථාවක්.

ව්‍යාප් ඒවා නොවෙන බවට සහතික කරමු. ඊජිප්තු කිරිගරුඬ ප්‍රතිමා, මෙසපොතේමියාවේ ලෝකඩ ප්‍රතිමා අබෙනතොන් රජුගේ මමිය සමග හමු වූ රිදී පිඟන්, ඉතාම දුර්ලභ සොයාගැනීමක් වූ අමෙන්නොටෙප් රජතුමාගේ හා නෙෆෙර්තිති බිසවගේ හිසේ අනුරූ යයි සැලකෙන කුඩා රන් පිළිම, ඔබට සාධාරණ මිලකට ලබාගත හැක.

අප මැදපෙරදිගින් ගෙන ආ මෙම භාණ්ඩ අලෙවිය සඳහා මිළඟට රැගෙන යන්නේ නිව්යෝක් වෙතය. ඊට පෙර ඔබට අවශ්‍ය භාණ්ඩ තෝරා ගන්න. හමුවීම ලිපියක් මගින්, කලින් චේලාවක් වෙන්කර ගැනීමෙන් පමණි. ආචාර්ය ඩේවිඩ් ලින්කන්, කාමර අංක 43, ලැංහැම් හෝටලය, බටහිර ලන්ඩනය"

"කොහොමද වොට්සන් දැන්වීම හොඳද?"

"ඉතාම ආකර්ෂණීයයි" මම කීවෙමි. "ඕනෑම පොරොණික භාණ්ඩ එකතු කරන්නෙක් මේකට පොළඹවා ගන්න හැකිවෙයි"

"ලැංහැම් හෝටලයේ කාමරයක් වෙන්කරගෙන අපි මේක පුවත්පත්වලට දෙමු"

"ඉතින් ඔබ ගිහින් හෝටලයේම රැඳී ඉන්නද හදන්නේ?"

"එහෙම දෙයක් කරන්න දැන්ම අවශ්‍ය වෙන්නේ නැහැ වොට්සන්" ඔහු කීවේ හැදෑපළද ගනිමිනි. "අපි කාමරය වෙන්කරගන්නේ ආචාර්ය ඩේවිඩ් ලින්කන් නමට. මං උදේ හවස ගිහින් ඒ නමට තිබෙන ලියුම් අරගෙන එනවා. දවසක් දෙකක් ගතවුණාම ලියුම් ටික පණිවුඩකාරයෙක් මගින් ගෙන්වා ගන්න හැකිවෙවි"

"ජේ. ආර්. ඇරෙන්න අනෙක් අයත් සැහෙන ගණනක් ඉදිවි. ඔබෙන් පුරාවක්කු මිලට ගන්න." මම කීවෙමි. "ඔවුනට මොකද කරන්නේ? මං හිතන්නේ නෑ හෝමිස් ඔබ ළඟ ඊජිප්තුවෙන් ගෙනා ගල්කැටයක්වත් ඇති කියලා?"

මා කී දෙයට ඔහුට සිනාපහළ විය.

"ඔවුනට ලිපි යවනවා, හමුවීමට දිනයක් හා වේලාවක් ළඟදීම දන්වනවා. සුදනමෙන් ඉන්න කියලා"

"හෝමිස් ඔබ හිතන්නේ ජේ. ආර්. මේ ඇම කාලා හෝටලයට ඒවි කියලද? "මම ඇසිමි. "මේ විධියටම හෝටලයකට ඇවිත් ඔහු බොහොම හයානක අත්දැකීමකට මුහුණදීලා දවස් කීපයයි ගතවුණේ. ඉතින් යළිත් වරක් මේ වගේ ඒකකට ඔලුව දන්න එයි කියලා හිතන්න පුළුවන්ද? බාගවෙලාවට ඔහු තේරුම් ගන්න ඉඩ තියෙනවා, මේක ඔහු අල්ලාගන්න යෙදු උපක්‍රමයක් කියලා"

"මෙහෙමයි වොට්සන්" හෝමිස් කීවේ යළිත් වරක් අසුනේ හිඳගනිමිනි. "මං මුලින්ම ඔබට කිව්වා වගේ මේක සාර්ථක ක්‍රමයක් කියල මං කොහොමටවත් හිතන්නේ නෑ. නමුත් අපි මොහොතකට හිතමු ඔහු මේ විධියට පුරාවක්කු මිලදීගෙන හුරුපුරුදු පුද්ගලයෙක් කියලා. එහෙම නම් ඔහු අරක මේකත් එක්ක සම්බන්ධයි කියල සැක හිතන එකක් නැහැ. තවත් එකක්. හැමදේම තීරණය වෙන්නේ ඔහුට ඉන්නා හතුරන් ගණනා උඩ. ඔහුට හිටි එකම හතුරා රොබින්සන් නම් මේ දැන්වීමෙන් ජේ. ආර්. ගේ හිතේ වකිතයක් ඇතිවෙන එකක් නෑ. ඔහුට තවත් හතුරන් ඉන්නවා නම් ඔහු බොහොම පරෙස්සම් වෙවි. අපේ මේ දැන්වීම්වලට පිළිතුරු එවන එකක්වත් නැහැ. ඒකයි මං මුලදි කිව්වේ මේක බොහොම දුර ඉඳන් විදින ඊතලයක් කියලා. ඉලක්කයට යන්න තියෙන ඉඩකඩ හුඟාක් අඩුයි. නමුත් අපට විශාල පාඩුවක් වෙන්නේ නැහැ"

"ඇයි නැත්තේ? ලැහැම් හෝටලයේ කාමරයට ඔබට විශාල මුදලක් ගෙවන්න සිදුවෙවි."

"බැක්වෝටර් සාමිවරයා මට දුන්නු චෙක්පතේ ඒ හැමදේකටම මුදල් තියෙනවා"

අපි ලැංහැම් හෝටලයට ගොස් කාමරය වෙන්කරවාගෙන ඉන්පසු පුවත්පත් කාර්යාලවලට දන්වීම භාරදුන්නෙමු.

"හෝමස්, මේ දන්වීම දම්මා වගේ නෙමෙයි. පුරාවස්තු සෝදිසි කරලා, ඒවා මිලට ගන්න එන මිනිසුන්ට පෙන්වන්න, මොනවද ඔබ ළග තියෙන පෞරාණික භාණ්ඩ?" මම ඇසිමි.

"ඔබ දන්නවාද වොට්සන් මගේ මිත්‍රයෙක් ඉන්නවා හැරෝවේ, සඩ්බරිහිල් මාවතේ මයිකල් ඕල්කොක්ස් කියලා?"

"මට හරියට මතක නෑ"

"මතක නෑ?" හෝමස් ඇසුවේ පුදුමයට පත්වූ ස්වරයෙනි. "මීට කලින් පරීක්ෂණ කිහිපයකදීම ඔහු මට උදව්කරල තියෙනවා. මොනවා හරි පුරාවස්තු විකක් තාවකාලිකව හෝටලයෙන් ගිහින් තියාගන්න. ඔහුගෙන් ඉල්ලාගන්න පුළුවනි"

"එහෙම මොනවා හරි බඩු විකක් ගෙනත් තියාගෙන හරියාවිද?" මම ඇසිමි. "පුවත්පත් මගින් ප්‍රසිද්ධකරලා තියෙන්නේ ඊජිප්තුවේ පිරමිඩවල තිබූ දුර්ලභ පුරාවස්තු, මෙසපොතේමියාවෙන් සොයාගත් ලෝන්ඩ් පිළිම ආදිය කියල නේ....."

"ඒ ගැන හයවෙන්න දෙයක් නෑ මිත්‍රයා. පළමු වැනි කාරණය ඕල්කොක්ස් ළග තියෙනවා සෑම ශිෂ්ටාචාරයකටම අයත් දුර්ලභ පුරාවස්තු. දෙවැනි කාරණය ඔබ ගිහෙනවා මෙතැනදී මට පුරාවස්තු අත්‍යවශ්‍ය නැහැ කියල"

"හොඳයි හොඳයි. ඔබ හිතන්නවා නම් එහෙම සතුටුදායක ප්‍රතිඵල ලැබෙව් කියල..... මට කමක් නෑ"

දින දෙකක් ගතවෙද්දී අපේ දන්වීම්වලට පිළිතුරු ලෙස ලිපි ගණනාවක් ලැබිණි. එහෙත් ඒ එකක් වත් අප බලාපොරොත්තු වූ පුද්ගලයාගෙන් නොවේ.

"සමහරවිට ඔහු දෑත් වෙනත් කඩදසි ඉරියයක්, නැත්නම් වෙනත් වර්ණයක හීන්ත භාවිත කරනවා වෙන්න පුළුවනි" හෝමස් කීවේ අපට ලැබී තිබූ ලිපුම් විවෘතකර බලද්දීය.

"ඒ වුණත් ඔහුගේ අත්අතුරු වෙනස් කිරීම ඒ තරම් පහසුවෙන්ම නැහැ. කවුරුහරි ඔහු පිටුපස ලුහුබදිනවා කියල

සැකකළොත් ඔහු අත්අතුරු වෙනස් කරන්නා උත්සාහ දරාවි. නමුත් ඔහුගේ ලිපිනය අපට නොඑවා ඔහු කොහොමද පුරාවස්තු මිලට ගන්න වෙලාවක් ලබාගන්නේ?"

"ඔව්. ඒකත් ඇත්ත"

සතියක් ගෙවී ගියේය. දිනපතාම ලැබුණු ලියුම් අපි දැඩි අවධානයකින් සෝදිසි කර බැලුවෙමු. එහෙත් සතුටුදායක ප්‍රතිචාරයක් නොවීය. පුරාවස්තු පරීක්ෂාව සඳහා යථා කාලයේ දිනයක් හා වෙලාවක් ලබා දෙන බවට දැනුම් දෙන ලිපි ගණනාවක්, හෝමිස් යතුරුලියනය කර තබාගත්තේය. බලාපොරොත්තු වූ ලිපිය නොලැබුණු අතර, අනෙක් සෑම එකකටම 'ඔහුගෙන් යැවුණේ ඒ යතුරුලියනය කළ පිළිතුරුමය.'

"වැඩේ හරියන්නේ නැහැ වගේ වොට්සන්" හෝමිස් කීවේ මා රෝගියෙකු පරීක්ෂා කිරීමට, කොස් ආපසු නිවහනට පැමිණීමොහොතකයි.

"අදත් ලියුම් අවුත් ලැබුණා. ඒත් මේ එකකවත් අප හොයන මිනිසා නැහැ. දුන් සතියකට වඩා ගතවුණා. මං හිතන්නේ මිනිහගේ හිතේ සැකයක් ඇතිවෙලා, මහත්තරිනවිද කොහෙද. අපට වෙනත් ක්‍රමයක් යොදාගන්න සිදුවෙයි වගේ"

"කඩදසිය හා තීන්ත වෙනස් කළත් ඔහුගේ අත් අතුරු තිබිය යුතුයි. එහෙම නේද හෝමිස්?"

"මට වෙලාවකට මෙහෙම හිතෙනවා වොට්සන්. ඊයෙ පෙරේද ඔහු මුහුණදුන් අත්දැකීම නිසා බාගවෙලාවට ඔහු වෙනත් කෙනෙකුගේ..... ඒ කියන්නේ මිත්‍රයෙකුගේ මාර්ගයෙන් අයැදුම් කළාද දන්නේ නෑ"

"ඒක මට හරියට පැහැදිලි නෑ. මොකක්ද ඔබ අදහස් කළේ?"

"ජේ. ආර්. දන්නවා ඔහු ලිපියක් හෝ ලිපි දෙක තුනක් රොබින්සන්ට යැවූ බව" හෝමිස් කීය. "භාතනයෙන් පස්සෙ රොබින්සන් ළග තිබුණු දේවල් ඉවත්කරගෙන යද්දී ඔහු අනෙක් ලිපි ඉවත්කරගන්න ඇති. නමුත් මේ එක ලියුමක් ජේ. ආර්ට ලැබුණේ නැහැ. ඔහුට ඒක හොය හොයා ඉන්න වෙලාවක් තිබුණෙත් නැහැ."

කොහොම හරි අපේ හොඳ වෙලාවට ඒක තිබුණේ රොබින්සන්ගේ කබායේ ඇතුළු සාක්කුවක. ජේ. ආර්ගේ හය

ඇත්තේ මේ ලියුම් පොළියිය අතට පත්වෙන්න ඇති කියලා. ඔහු බුද්ධිමතෙක් නම් දන්නවා, තමන්ගේ නම හා ලිපිනය නොමැති වුණත් අත්අතුරු එතැන තිබෙන බව"

"ඒ කියන්නේ, මේ වගේ දන්වීමකට ඔහු කොහොමටත් තමන්ගේ ඇත්ත නමෙන් හා ලිපිනයෙන්, තමන්ගේ අත්අතුරෙන් පිළිතුරු සපයන එකක් නැහැ. ඒහෙම නේද හෝම්ස්? තත්ත්වය ඒක නම් අපට ඔය ක්‍රමය යොදලා කවදවත් ඔය මිනිහව අල්ලගන්න බැරිවෙයි"

"බොහොම හරි වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "දැන් අපට ප්‍රශ්නය වෙලා තියෙන්නේ ඔහු ලුහුබැඳයන්නා අපට වෙනත් කිසිම හෝඩුවාවක් නැතිකම. ඒකයි මං කිව්වේ මිනිහා බුද්ධිමත් අපරාධකාරයෙක් කියලා. කිසිම හෝඩුවාවක් ඉතිරි නොවෙන්න කාමරය සුද්ධ කරලා ගිහින්න"

"මිනීමැරීමට යොදගත් පිහිය ඔබට ලැබුණා නේද? ඒකෙන් මොනවද ඔබට දනගන්න හැකිවුණේ?"

"මං කලින් කියූ තොරතුරුවලට අමතරව මොකුත්ම නැහැ කියන්න පුළුවනි" හෝම්ස් පිළිතුරු දුන්නේය. "ඒක හදලා තියෙන්නේ පණපොවා නැති යකඩටිලිත්, මේවා මුවහත් කළ හැකි වානේ නෙවෙයි. දැන් කාලේ, එහෙම පිහි නිෂ්පාදනය කරන්නේ නොදියුණු රටවල..... ඒකත් ගම්බදව සිටින කම්මල්කරුවන්. එංගලන්තය වැනි කාර්මික රටක, කම්මාන්ත ශාලාවක තැනූ පිහියක් නොවෙයි. මිළඟට මට කිවහැකි තවත් කරුණක් තියෙනවා. මෙහි මිටට යොදගෙන තියෙන්නේ ස්ප්‍රිං බොක් මුවාගේ අගක කොටසක්"

"ඔබ කොහොමද දන්නේ ස්ප්‍රිංබොක් එකෙක් කියලා?"

"ලගේ අගේ පාෂ්ටයේ දඩ රළුවක් නැහැ" හෝම්ස් කීය. "තියෙන්නේ කුඩා බොත්තම් වැනි ඉලිස්පිම් තැනින් තැන. ඒ නිසා පිහියක මිටට යෙදුවාම, ඒක පාවිච්චිකරන තැනැත්තාගේ අතට තුවාලයක් හෝ අපහසුවක් නැහැ. ඒ වගේම මිට ඉතාම ශක්තිමත්. මොන විධියකින්වත් කැඩෙන්නේ නැහැ. ඒ නිසාම තමයි දකුණු අප්‍රිකානු රටවල ආයුධ තැනීමේදී මිටට ස්ප්‍රිං බොක් අග යොදන්නේ. මේ කරුණ මට මතක තිබුණා. මේ ගැන මං තවදුරටත් පරීක්ෂා කර බැලුවා අර කෝෂ ග්‍රන්ථයේ. ඒක පිටර් බෝතා සහ

මාවන් ස්ටයින් නම්—සත්ත්ව විද්‍යාඥයින් ලියූ “අප්‍රිකානු මහාද්වීපයේ මුවගෝන පරපුර” නම් ග්‍රන්ථය.”

“බාගවෙලාවට මේ පිහිය රොබින්සන් ඌග තිබුණු එකක් වෙන්න බැරිද?”

“එහෙම වෙන්නත් පුළුවනි” හෝම්ස් කීය. “නමුත් වැඩි ඉඩක් තියෙන්නේ මේක ජේ. ආර්. ගේ චිමරයි. බලන්න ඒක විසිකිරීමේදී සමබරව ඊතලයක් වගේ ගමන්කරන්න ඇති හැකියාව. දෙපැත්තේ ඇති ලෝහ පිහාටු නිසයි මේක ඉලක්කයට යැවිය හැක්කේ. බලන්න වොට්සන් මේකෙ තලය උල්කරලා, දෙපැත්ත මුවහත් කර ඇති හැටි. කිසි සැකයක් නෑ. ජේ. ආර්. මේක යොදගෙන පිහිවිසිකිරීම නිතර පුහුණුවෙලා තියෙනවා. මට හොඳටම විශ්වාසයි ඔහු මේක නිතරම ඌග තබාගන්න ඇත්තේ හම් කොපුවක දමලා.”

“ඒ කියන්නේ හෝම්ස්, ජේ. ආර්. දැනගෙන ඉන්න ඇති කවදහරි සතුරෙක් ඔහු හොඳාගෙන ඒවි—කියලා?”

“බොහොම වෙලාවට ඔව්” හෝම්ස් කීය. “ඔහුට විරුද්ධව ඇත්තේ එක සතුරෙක්ද සතුරන් කිහිපදෙනෙක්ද කියන්න අපි තවමත් දන්නෙ නෑ. කොහොම හරි—ඔහුන් කොයා ආව හතුරා කවුද කියන එක ඔහු අන්තිම මොහොත වෙත තුරු හඳුනාගෙන ඉඳපු බවක් පෙනෙන්න නැහැ.”

“අපට බැරිවේවිද මේ රොබින්සන් කවුද කියල හොයල බලන්න?” මම ඇසිමි. “බොහොම වෙලාවට ඔහුගේ බිරිද නැත්නම් පවුලේ අය දන්නවා ඇති ඔහු වෙර බැඳගෙන හිටියේ කවුරුන් සමගද, ඒ මොන කාරණයක් උඩද කියන එකත්”

“ඔබගේ අදහස ඉතාම හොඳයි” මගේ මිත්‍රයා පිළිතුරු දුන්නේය. “මං දනටමත් ජොහැන්නස්බර්ග් වොලිස්ට මේ මරණය ගැන විස්තර දන්වලයි තියෙන්නේ. ඔවුන්ගෙන් පිළිතුරු එන්න ටික කාලයක් ගතවෙයි. මහාද්වීපික විදුලිපුවත් සේවාව කටයුතු කෙරෙන්නේ බොහොම හෙමින්. විශේෂයෙන් අප්‍රිකාවේ ඇත කෙළවරට.”

තවත් සතියක් ගෙවී ගියේය. දකුණු අප්‍රිකානු පොලිස් සේවාවෙන් හෝම්ස් තමාට විදුලිපුවතක් ලැබිණ. එහි සඳහන්ව තිබුණේ බැසිල් රොබින්සන් නම් තැනැත්තා, සඳහන්ව තිබූ

ලිපිනයට පදිංචිය සඳහා ඇමිණ ඇත්තේ මැතකදී බවය. එබැවින් ඔහු පිළිබඳ හෝ ඔහුගේ පවුලේ තොරතුරු සොයාගැනීම අපහසු වී ඇත. තවද මොහු අපරාධකාරයෙකු බවට ජොහාන් නස්බර්ග් හෝ අනෙකුත් පොලිස් මූලස්ථානවල අවහන්සි නොමැතිබවය.

"අපට යම්ක් හොයාගෙන ඉදිරියට යන්න තිබුණු එකම පොටත් කැඩුණා වොට්සන්" හෝමිස් කීවේ විදුලිපුවත ගුළිකොට ගිනිඋදුනට විසිකරමිනි.

කිසිදු ප්‍රයෝජනවත් තොරතුරක් නොලැබී තවත් දින හතරක් ගතවී ගියේය. අපරාධය විසඳීමට කිසිදු අයුරකින් සතුටුදායක දත්ත නොලැබී හෝමිස් සිටියේ කිසිවකු නොරුස්සනා ගතියෙනි. බැක්වෝටර් සාම්වරයා හමුවීමට හෝමිස් දෙතුන්වරක් ගියේය. ඒ සමගම ඔහු යළිත් ධුරක් හෝටලයේ සේවකයන් හා කළමනාකරු සමග කතාබස් කළේ මග හැරී ගිය යම්කිසි විස්තරයක් තිබුණොත් ඒ දනගැනීමේ අරමුණෙනි. එහෙත් අප ක්‍රම ක්‍රමයෙන් ළඟාවෙමින් සිටියේ කොතැනකද? ඒ, විසඳීමට නොහැකි යයි පසෙකට කරන තවත් අභිරහස් මිනීමැරුමක් වෙත යයි අප දෙදෙනාගේම සිත්වල සැක පහළවීමට පටන් ගෙන තිබිණි.

පුවත්පත්වලට දුන් දන්වීම නොකඩවා පුළුවුද එයට ලැබෙන ප්‍රතිචාර ක්‍රමයෙන් අඩුවී ගියේය. දෙළොස්වන දිනයේ ද උදේ ආහාරය ගෙන අප නොඉවසිල්ලෙන් බ්ලාසිටියේ කාටර්සිටි නම් අපේ පණිවුඩකරුවා එනතුරුය. ආචාර්ය ඩේවිඩ් ලින්කන් නමට ලැංහැම් හෝටලයට ලැබුණු ලිපි, අප වෙත ගෙන එන ලද්දේ කාටර්සිටි නම් තරුණයා විසිනි. ඔහු මීට ප්‍රථම ද අපේ වැඩකටයුතුවලට සහාය වූ බව, ඔබට මහක ඇතුළු නිසැකය.

"ඔන්න හෝමිස් මහත්මයා, අද තියෙන්නේ එකම ලියුමයි" කාටර්සිටි කීවේ මෙතෙක් කල් දිනකට ලිපි තුනක් හතරක්වත් ලැබුණු බැවිනි.

"ඔබට ස්තූතියි කාටර්සිටි" හෝමිස් කීවේ සාක්කුවෙන් කාසි කිහිපයක් රැගෙන පණිවුඩකරුවා අත තබමිනි. ඔහු අපේ විසින්ත කාමරයෙන් පිටවී යනතුරු සිටි මම, දෙර වසා දමා ආපසු ගිනිඋදුන අසලට ගියෙමි.

මගේ මිත්‍රයා ඇසිපිය නොහෙළා තම දෙනෙත් යොමුකරගෙන සිටියේ ලිපියේ කවරය වෙතය.

"වොට්සන්" ඔහුගේ කවභාවය නිසි ප්‍රමෝදය මම තේරුම් ගනිමි.
 "අද ලැබිල තියෙන ලියුම නම් බොහොම සිත්ඇදගන්නා එකක් වගෙයි. මේ බලන්න" තවමත් විවෘත නොකළ ලිපිය ඔහු මා අතට දුන්නේය.

සුදු පැහැති කවරයක් වූ එහි ලිපිනය ලියා තිබුණේ කළු පැහැය මිශ්‍ර වූ දම් පැහැති තීන්තෙනි.—

ආචාර්ය ඩේවිඩ් ලින්කන්

කාමර අංක 43, ලැංහැම් හෝටලය.

බටහිර ලන්ඩනය.

කවරයේ දරය කතුරෙන් කැපු හෝම්ස් ඇතුළත වූ ලිපිය ඉවතට ගත්තේය. එය මේසය අසලට ගෙන ගිය ඔහු ගෑස් පහතේ ආලෝකය වැඩි කළේය.

ආචාර්ය ඩේවිඩ් ලින්කන් වෙත,

ඔබ ඩේලි ටෙලිග්‍රෆ් පුවත්පතේ පළකොට තිබූ දන්විම පිළිබඳවය. මම මැදපෙරදිග පුරාවස්තු එකතු කරන්නෙක්මි. දැනට එකතු කරන ලද කුඩා පුරාවස්තු අති විශාල ප්‍රමාණයක් මා සතුව ඇත. එබැවින් යමක් මිලට ගැනීම තීරණය කිරීමට පෙර, ඔබ සතු පුරාවස්තු හරියටම මොනවාද යන්න තීරණය කර ගැනීමට කැමැත්තෙමි. කරුණාකර පහත සඳහන් විස්තර ඉදිරිපත් කරන්න.

i) පුරාවස්තුව අදල රට

ii) පුරාවස්තුව කුමක්ද යන විස්තර

iii) ඔබ එයට අපේක්ෂා කරන මුදල

එම විස්තර සඳහන් කොට පහත සඳහන් ලිපිනයට මා වෙත ලිපියක් එවන්න.

ජේම්ස් ඩයිසන්

හැමර්ස්මිත් නැපාල් කාර්යාලය බාරේ

"ලියුම් කියවා මද වේලාවක් කල්පනා කළ මගේ මිත්‍රයා එය මා අතට දුන්නේ, කුඩා දේ විශාල කර බලන උත්තල කාවය සහ ඡේ. ආර්., රොබින්සන් වෙත එවා තිබූ ලිපියද සමගිනි.

"වොට්සන්. මේ දෙක සංසන්දනය කරල බලන්න. කියන්න ඔබට මොනවද හිතෙන්නේ කියල"

ලිපි දෙක සසඳමින් ඔම මිනිත්තු කිහිපයක් ගත කළෙමි. ලියුම් දෙකම ලියා තිබුණේ "එස්කුදෝ" දිය සලකුණ සහිත කඩදසිවලය.

ලියුම් දෙකම ලිවීමට යොදාගත් තීන්තවල වර්ණය කළු මිශ්‍ර දම් පැහැති අසාමාන්‍ය එකකි. මිළඟට මම අත්අතුරු වෙත අවධානය යොමුකළෙමි. ඉංග්‍රීසි භාෂාව වීඩිමත් ලෙස ලිවීමට නූගත් පුද්ගලයකු කරන වැරදි මෙම ලිපියේ ද මම දුටුවෙමි.

"මට නම් සැකයක් නෑ හෝමිස්" මම කීවෙමි. "ජේ. ආර්. තමයි ජේම්ස් ඩයිසන් කියලා වෙනත් නමකින් ලියල තියෙන්නේ"

"විශිෂ්ටයි වොට්සන්" හෝමිස් කීය. "සියුම් දේ නිරීක්ෂණයට ඔබේ ඇති හැකියාව දිනෙන් දිනම වැඩිවෙන්නවා. ඒ ගැන මට හරිම සන්තෝෂයි. දන් අපි ලියුම් දෙක බොහොම පරෙස්සමෙන් සංසන්දනය කර බලමු."

අත් අතුරු වෙනස් කරන්නා මුලදී ඔහු උත්සාහයක් දරල තියෙනවා. නමුත් ඒක සාර්ථක වෙලා නැහැ. බලන්න කැපිටල් T, I, F, අතුරු ලිවීමේදී උඩින් තියෙන භරස් ඉර ඔහු 45^oක කෝණයකින් ඇදට ලියා ඇති-හැටි. ඒ ලක්ෂණය ලියුම් දෙකේම එකම වීඩියට. ඊළඟට බලන්න ඔහුගේ සිම්පල් 3 අතුරු. ඔහු ලියා තිබෙන්නේ අපි සාම්ප්‍රදයිකව අතින් ලියන 3 අතුරු නෙවෙයි. මුද්‍රණයේ හා යතුරුලියනවල දකින 3 අතුරු. මේ අන්දමින් සමානකම් දහයකට වැඩි ගණනක් තිබෙනවා. ඒ නිසා මටත් ස්ථිරවම කියන්න පුළුවනි ජේ. ආර්. තමා ජේම්ස් ඩයිසන් යන නමින් ලිපිය එවා තිබෙන්නේ. මේ නම හිසැකවම ආරුඬ කරගත් නමක්. නමුත් අපි දැනට ඔහු ඒ නමින් හඳුන්වමු.

මිනිසා ලෝක කෙරෙහිවැඩිකරගත්තේ-වගෙයි. තමන්ගේ ලිපිනය අපට නොඑවා, අපෙන් තොරතුරු ලබාගන්නයි හදන්නේ. ඔහුට සැකයක් ඇතිවෙලා තියෙනවා. මේ දැන්වීම පළකරන්නේ සත්‍ය වශයෙන්ම පුරාවස්තු අලෙවිකරන්නෙක්ද කියලා. බාගවෙලාවට ඔහුගේ හිත කියනවා ඇති මේ වීඩියට ස්කොට්ලන්ඩයාඩි පොලිසියට උතුලක් අවවන්න වුණත් පුළුවන් කියලා. ඒ නිසාමයි මෙව්වර දවසක් අපේ දැන්වීමට පිළිතුරු නො එව්වෙත්. විනෝදාංශයක් ලෙස පුරාවස්තු එකතු කරන කෙනෙකුට, අතේ සල්ලිත් තියෙනවා නම් අපේ දැන්වීම දුටුවාම ඇතිවන්නේ යටපත් කරගන්න බැරි ආශාවක්. ඉතින් කෙළින්ම මේකට ඔලුව නොද, හැංගිලා ඉඳගෙන උත්සාහයක් කරල බලන්න, අත්තිමේදී ඔහුට හිතෙන්න ඇති."

"හෝමස්, දැන් ඉතින් වැඩේ අමාරු වෙනවා තේද?" මම ඇසිමි.
 "මයිකල් විල්කොක්ස් බඩු අලෙවි කළාට ඒවා ගැන පුරා විද්‍යාත්මක තොරතුරු දන්නවා ඇති කියලා මං හිතන්නේ නෑ. ඔබ යවන තොරතුරු හුඟක් ආකර්ෂණීය ඒවා නොවුණොත් මිනිසා ඇම ගිලින එකක් නෑහැ."

"ඔබ කියන දේ ඇත්ත, මගේ හිතවත් වොට්සන්, දැන් වැඩේ තවත් අමාරු වෙනවා. ඒ වුණත් අපරාධකාරයා ජේ. ආර්. හෙවත් ඩයිසන් තවමත් ලන්ඩනයේ පදිංචිව ඉන්නා බව දැනගැනීමට ලැබීම සතුටක්. ඔහුට උගුලක පටලවා ගැනීම කියන්නේ මහා අභියෝගයක්. මේ මිනිසා මං හිතුවාටත් වඩා කෙරාටික එකෙක්. බලන්න තමන්ගේ ලිපිනය එවනවා වෙනුවට තැපැල් කාර්යාලය බාරේ ලිපි ගෙන්වා ගන්න සැලසුම් කළ හැටි. දැන් ඔහුට පුළුවනි අපට නොපෙනී, ගිහින් තැපැල් කාර්යාලයෙන් අපේ ලියුම් අරගන්න" සුසුමක් හෙළා මගේ මිත්‍රයා භාත්සිපුටුවේ දිග ඇඳි පයිප්පය දල්වා ගත්තේය.

ඊළඟට ඔහු දුම්ගුළි ඉහළට යවමින් කල්පනා කරන්නට පටන්ගත්තේ මා එහි සිටින බව ද අමතක කරමිනි. හෝමස්ට අවශ්‍ය වී තිබුණේ නිදහසේ කල්පනා කිරීම බව තේරුම් ගෙන මම එතැනින් ඉවත් වී ගියෙමි.

එද දහවල් කෑම වෙලාව වන තුරුත් මගේ මිත්‍රයා සිටියේ එම ඉරියව්වෙන්මය. ඔහු පවසන අන්දමට ජේම්ස් ඩයිසන් යනු අංක එකේ කෙරාටිකයෙකි. ඔහු අල්ලා ගැනීම එතරම් පහසු කටයුත්තක් නොවනු ඇත.

දහවල් එක පමණ වෙද්දී යම්කිසි තීරණයකට පැමිණියාක් මෙන් හෝමස් තම අසුනෙන් නැගිට කෑම භේසිය අසලට පැමිණියේය. ඔහුගේ මිළඟ පියවර කුමක්දැයි දැනගැනීමට මමද එතැනට ආවෙමි.

"මං හිතන්නේ ඔහුට අල්ලා ගැනීමට ඔහු සඳහා විශේෂ දලක් වියන්න ඔබට සිදුවේවි. එතෙම තේද හෝමස්?"

"මටත් ඒක හිතෙනවා. ඒ හින්දාම දවල් කෑම අවසන් කළ වහාම මං පිටත්වෙලා යනවා"

හෝමස් ආපසු එනවිට සවස් වී තිබිණ.

"මං ගියා බ්‍රිතාන්‍ය කොතුකාගාරයට වෝඩ් මෝටිමර් හමුවෙන්න" හෝමස් කීය. "ඔහු මගේ පරණ මිත්‍රයෙක්. දැන් ඔහු

ඉතාමත් ඉහළ තනතුරක් දරන්නෙක්. ඒ හින්දා ඔහු හමුවෙන එක මට විකක් අපහසු වුණා”

“වැඩේ කරගන්නද?”

“මං මෝටිමර්ට කිව්වා මගේ උවමනාව ගැන” හෝම්ස් කීය. “දුනට හොයාගෙන තියෙන කුඩා ප්‍රමාණයේ එහෙත් ඉතාම දුර්ලභ ඊජිප්තු පුරාවිද්‍යාත්මක භාණ්ඩ හත අටක හා මෙසපොතේමියානු භාණ්ඩ තුනක විස්තර ලියල දෙන්න කියල මං මෝටිමර් ගෙන් ඉල්ලා තිටියා. ඒවල දුනට තක්සේරු කෙරෙන මිල ගණනුත් සටහන් කරන්න කියල මං දැනුම් දුන්නා”

“කවදටද ඒවා ලැබෙන්නේ?”

“හෙට දහවල් ඔහුගේ කාර්යාලයට එන්න කිව්වා” හෝම්ස් කීය. මේක විකක් වෙලා ගතවෙන්න වැඩක්. මගේ මිත්‍රයාට අධික වශයෙන් කරදර කරන්න මං කැමැති නෑ.”

පසුවද හෝම්ස් ඔහුගේ මිත්‍රයා වෙතින් අදාළ ලියවිල්ල රැගෙන ආවේය.

“මේකෙ තියෙනවා ඔක්කොම ශාස්ත්‍රීය කරුණු” හෝම්ස් කීවේ අතිශය සන්තෝෂයෙනි. “මං මේවා යතුරුලියනයෙන් පිටපත් කරලා ලියුමකුත් ලියනවා”

“මේ සඳහන් කරල තියෙන දේවල් හෝටල් කාමරයට ගෙනියන්න ඔබට ලැබෙනවද?” මම ඇසිමි.

“කොහොමටවත් නෑ!” හෝම්ස් කීවේ ශබ්ද නඟා සිනාසෙමිනි. “මේවා සමහරක් බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාරයේවත් නෑ වොට්සන්. එතකොටයි මේකෙ ආකර්ෂණීය බිම් ආවත් වැඩිවෙන්නේ. ප්‍රංශයේ හා නිව්යෝක්වල පෞද්ගලික එකතු කරන්නන් ළඟ මේ සමහර භාණ්ඩ තියෙනවා. මං මේ ළඟදී “ටයිම්ස්” පත්තරයේ කියෙව්වා පුරාවස්තු හොරකමක් ගැන ප්‍රචාර්තියක්. වඩාත් ආකර්ෂණීය වීම සඳහා මං ඒකත් ඇතුළු කළා. ඔබට මිත්‍රක ඇති මං අර දැන්වීමෙන් සඳහන් කළා.

මේ තියෙන්නේ යටින්ම ඒවා ගැන. අමෙන්නොටෙස් රජතුමාගේ හා ඔහුගේ බිසව නෙගෙරිනිහි ගේ මුහුණු ලෙස සැලකෙන ඉතාම කුඩා ප්‍රමාණයේ රන්රන් පිළිම දෙකක් මාස හයකට පමණ පෙර හමුවුණාලු. ඊජිප්තුවේ කර්නැක්වලදී කැණීම්වලින්. ඒවා ළඟ කුබාගෙන තිටි පුරාවිද්‍යාඥයාගේ කයිරෝවේ හෝටල් කාමරයේදී ඒවා හොරකම්කරල තියෙනවා.

ඒකත් මේකට ඇතුළු කළේ ඩයිසන්ගේ සිත ඇදගන්න. බලමු ඔහුගේ ප්‍රතිචාරය මොකක්ද කියල. මෙන්න වොට්සන් ලියුම. කියවල බලන්න"

ලැංහැම් හෝටලයේදීය

ජේම්ස් ඩයිසන් මහතා,

හැමර්ස්මිත් තැපැල් කාර්යාලය බාරේ,

හිතවත් මහත්මයාණනි,

පුරාවස්තු ගැන විමසමින් ඔබ එවූ ලිපියට ස්තූතියි. අලෙවිකිරීම සඳහා මවිසින් ගෙනඑනු ලැබූ පුරාවස්තුවලින් දැනට ඉතිරිව තිබෙන්නේ පහත සඳහන් ඒවා පමණි. පසුගිය දිනවල පැමිණි ගනුදෙනුකරුවෝ අනෙක් සියල්ල මිලදී ගත්හ. පෙබරවාරි 25 වැනිද සවස 3ට ලැංහැම් හෝටලයේ අංක 43 කාමරයේදී ඔබ හමුවිය හැක. පුරාවස්තු පරීක්ෂා කිරීම හා මිලදී ගැනීම එදිනට. මුදල් ගෙවීම බ්‍රිතාන්‍ය පවුම් හෝ ඇමරිකානු ඩොලර්වලිනි. වෙස්පන් භාරනොගන්නා බට් කරුණිකව සලකන්න.

ඔබ පැමිණෙන හෝ නොපැමිණෙන බව වහාම විදුලිපුවතක් මගින් මා වෙත දන්වා එවනු මැනවි.

මේ හිතවත්

ආචාර්ය ඩේවිඩ් ලින්කන්.

"ඔබට හිතෙන්නේ මිනිහ ඒව් කියලද?" ලියුම ආපසු දෙමින් මම ඇසිමි.

"කිසි සැකයක් නෑ ඔහු එහෙවා" හෝම්ස් කීය. "අන්තිමටම මං කියූ භාරකම් කළ රන්පිළිම මිලට ගන්න ඔහු බොහොම කැමැති වෙව්. මේ වගේ දෙයක් මිලට ගන්න සමහර විට කෙනෙකුට ජීවිතයටම ලැබෙන්නේ එකම අවස්ථාවයි. ගැනුම්කාරයෝ ඒ බව දන්නවා. ඉතින් ඒ වගේ දේවල්වලට ඔවුන් නිකම්ම ආකර්ෂණය වෙනවා. ඒකට එක් වීශේෂ හේතුවක් තියෙනවා. භාරකම් කළ පුරාවස්තු විකිණෙන්නේ එහි නියම වටිනාකමෙන් බාගෙකටත් අඩු මිලකට. මයිකල් ආන්ජෙලෝගෙ සිතුවමක් වගේ තමයි. ව්‍යාජ එකක් නෙමෙයි කියල තේරුම් ගත්තොත්, ඒක මිලට ගන්න ගැනුම්කාරයෝ පොරකනවා"

ලිපිය තැපැල්කොටුව අපි දින දෙකක් නොඉවසිල්ලෙන් බලා සිටියෙමු. අන්තිමේදී මගේ මිත්‍ර "ආචාර්ය ඩේවිඩ් ලින්කන්" ට

පිළිතුරක් ලැබිණි. එකෙන් එය බලාපොරොත්තු නොවූ ආකාරයේ එකක් විය.

මහත්මයාණනි,

ඔබේ ලිපියට ස්තූතියි. එම පුරාවස්තු සමහරක් මිලදී ගැනීමට මගේ කැමැත්තක් ඇත. එහෙත් පොද්ගලික හේතූන් නිසා ඔබේ හෝටල් කාමරයට පැමිණීමට ඔබ හැකියාවක් නොමැත. ඔබේ පුරාවස්තු රැගෙන මා දන්වා එවන තැනකට පැමිණීමට ඔබට හැකි නම් මේ ගනුදෙනුව සතුටුදායක ලෙස අවසන් කළ හැක.

ඊට කැමැති නම් පෙබරවාරි 25 වැනිදා සවස 3ට ඔබේ හෝටල් කාමරයේම රැඳී සිටින්න. ඔබ පැමිණිදා යුතු තැන දන්වා, ඔබ කැඳවාගෙන යාමට මගේ අයුටකරන්නය හා රියාදුරා එවමි. පිළිතුරක් එවන්න.

) ජේම්ස් ඩයිසන්.

"බලන්න වොට්සන් මං කිව්ව නේද, මොහු අංක එකේ කෙරාට්කයෙක් කියලා?" හෝමිස්කීවේ සිනාමුසු මුහුණෙනි. "අපරාධය කළ එකාගේ හිතේ ඒබව හැම තිස්සේම හොල්මන් කරනවා. හදිසියේ මේක එයා අල්ලගන්න ගැහු ගැටයක් නම්, එයින් බේරෙන්න ඉඩ සලස්වාගන්නයි මෙහෙම ඉල්ලීමක් කරන්නේ. ඩයිසන් ඔහු පදිංචි තැන අපට හෙළිකරන්නේ නෑ. අපි මුණගැහෙන්න හෝටල් කාමරයට එන්නෙත් නෑ. ඇයි?

ඒ දෙවිධියේම පොඩ් අවදනමක් තියෙනවා නොවැ. මිනිහ මාව ගෙන්වාගන්නේ එයාට අයත්තාව සලස්වාගන්න පුළුවන් තැනකට. මං හිතාගෙන හිටියේ ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් සහ ඔබ කල් ඇතුළු මගේ හෝටල් කාමරයේ සඟවාගෙන ඉන්න. එතකොට මිනිහ ඇතුළට ආව ගමන් අත්අඩංගුවට ගන්න තිබුණා. දැන් ඉතින් ඒක හරියන්නේ නෑ" කී හෝමිස් පුටුවේ පිටුපසට හේත්තු වී කල්පනා කිරීමට පටන්ගත්තේය. පැයක් පමණ භාත්සිපුටුවේ ගතකළ ඔහු තීරණයකට පැමිණ බැව් මම තේරුම් ගතිමි.

"වොට්සන්. ඔබේ රිවෝල්වරය හොඳට ක්‍රියාත්මක වෙනවද?" හෝමිස් ඇසුවේ අසුනෙන් නැගිටිමිනි.

"මොකද එකපාරටම මගේ රිවෝල්වරය උවමනා වුණේ?"

"මේ ඩයිසන් කියනා මිනිහා බොහොම හයානක එකෙක්" හෝමිස් පිළිතුරු දුන්නේය. "ඔහු පාවිච්චි කරන්න වඩා කැමති

විසිකරන පිහියද රිවෝල්වරයද කියන එක මට කියන්න අමාරුයි. නමුත් ඒ කොයි එක හරි නිවැරදි ඉලක්කයට පාවිච්චි කරන්න ඔහු දක්ෂයෙක් බවට සැක නෑ. ජෝ මෙහාට දෙන්න ඔබේ රිවෝල්වරය. මං ඒකට උණ්ඩපුරවලා අත්හදා බලන්න ඕන. උවමනා වෙලාවට ඒක ක්‍රියාත්මක නොවුණොත් මං ඉවරයි”

ලාච්චුවේ තිබූ මගේ රිවෝල්වරය ද උණ්ඩ පෙට්ටිය ද රැගෙන මගේ මිත්‍රයා අතට දුන්නෙමි. පළමුවෙන් ගිනිඅවියේ උණ්ඩ නොමැති බව සැක හැර දැනගත් ඔහු, කොකා ගැස්සීම නිවැරදිව සිදුවේ දැයි පරීක්ෂා කර බැලීය. වෙඩි පහර නිකුත්වන කට තුළට රෙදි කැබැල්ලක් යවා එය පිරිසිදු කර, එම කට කාවයෙන් පරීක්ෂා කර බැලුවේය. අනතුරුව දෙරු අගුළුවලට තෙල් දමන බදුනකින් බින්දු කිහිපයක් ආයුධයේ තැන් තැන්වලට දමා යළිත් කොකා ගස්සා බැලුවේය. එම ආයුධයේ ක්‍රියාකාරීත්වය ගැන ඔහු සැහීමට පත්වෙන බවක් හෝම්ස් ගේ මුහුණේ මුළු දුටුවෙමි. මිළඟට ඔහු රිවෝල්වරයට ඒම උණ්ඩ පුරවද්දී මගේ සිතේ තැතිගැන්මක් ඇතිවිය.

“හෝම්ස්, ඔබ හඳුන්වන්නේ වෙඩිකියල බලන්නද?” මම ඇසිමි.

“ඔව්” ඔහු පිළිතුරු දුන්නේ මා දෙස වත් නොබලමිනි. “රිවෝල්වරය හොඳින් ක්‍රියාකළාට වැඩක් නෑ, වෙඩිල්ල නියම ඉලක්කයට වදින්නෙ නැත්නම්”

“කොහෙදිද, කවදදිද, කොයි වෙලාවෙද ඔබ වෙඩිතැබීම අත්හදා බලන්නේ?”

“හයවෙන්න එපා වොට්සන්” හෝම්ස් කීය. “මං ඔබට වෙඩි කියන්නෙ නෑ. ඔබට කිසිම හිරහැරයක් වෙන්නෙ නෑ. ගිනිඅවිය ගැන කියනවා නම්; ඒක අත්හදා බලන්නේ අද; මේ මොහොතෙ; මේ කාමරය ඇතුළේ!”

“දෙයියෝ සාක්කි හෝම්ස්!” මට කැගැසිණ. “හඩසත් මහත්මිය විලාප ගහමින් උඩට දුවගෙන ඒමි. අනේ අසරණ ගැනි. ඇය හිතාම අපි දෙන්නා මේක ඇතුළේ සටන් වැදිලා මරාගන්නවා කියල”

“කලබල වෙන්න එපා වොට්සන්. ඇය දන්නවා අපි ඒ වගේ සණ්ඩුකරගන්නා මිත්‍රයින් නොවෙන වග” කී හෝම්ස් රිවෝල්වරයේ ආරක්ෂක අගුළු ලිහිල් කළේය. ගිනිඅවිය දකුණු අතට ගෙන එහි කට ඉහළට සිටින සේ හෝම්ස් දකුණු අත වැළමිට ලගින් තැමුවේ සිරුවෙත් සිට ගනිමිනි. අනතුරුව ගිනිඋදුනේ සිට

ඉවතට පියවර හතරක් තැබූ ඔහු ක්ෂණිකව ආපසු හැරුණේ දිවැස්සට සටනක යෙදෙන ඇමරිකානු කැරලිකරුවෙකු විලසිනි. මම හයෙන් තුස්ත වී බලාසිටියෙමි.

හිනි උදුන් පඩියට ඉහළින් වූ ඉලක්කයකට දෙතෙත් යොමු කළ හෝමිස්, රිවෝල්වරය රැගත් අත සෘජුව ඉදිරියට දිගු කළේය. මිළඟට තම හිස, දකුණු උරහිස දෙසට පහත් කළ ඔහු, වම් ඇස වසාගෙන දකුණු ඇසෙන් ඉලක්කය ගත්තේය. මම වහාම දැන්වලින් මගේ දෙකත් වසා ගනිමි. මිනිත්තුවක් ගතවීමට පෙර හෝමිස් පිට පිට වෙඩිපහර හයක් බිත්තියට එල්ල කළේය. බිත්තියේ 'V' අකුරක් සලකුණු විය. මා දෙස් බලා ජයග්‍රාහී සිනාවක් පෑ මගේ මිත්‍රයා, හිනිදවිය රැගත් අත පහත දමා එය මේසය උඩින් තැබුවේය. විසිත්ත කාමරයේ පිරුණු වෙඩිබෙහෙත් දුම ඉවතට යන සේ මම ජනේල කිහිපයක් හැර දමුවෙමි.

"වෙඩි ශබ්දෙ කන්බිහිරි කරවන තරම්" මම කීවෙමි. "පුදුමයි හඩසත් මහත්මිය විලාප කියාගෙන උඩට දුවගෙන ආවේ නැති එක"

"ඒකෙ පුදුමයක් නෑ මිත්‍රයා" හෝමිස් කීය. "ඇය අද මේ වෙලාවේ ගෙදර නැති බව මං දන්නවා. ඒ නිසයි මං බිත්තියට වෙඩි කියල බලන්න පසුබට නොවුණෙ"

"ඔබ කොහොමද දන්නෙ ඇය ගෙදර නැතිබව?"

"ඇය සාමාන්‍යයෙන් එළවළු ගන්න වෙළඳපොළට යන්නෙ සඳුදා උදේ 10ට" හෝමිස් කීය. "අසන්නියක් නොතිබුණොත් ඒක හැමදමත් ඇගේ සිරිත. අද සඳුදා. ඉතින් මේ වෙලාව වෙනකොට ඇය ඇත්තෙ වෙළඳපොළේ. ඇය හාගයකට විතර කලින් මට ඇහුණා අපේ ගේ දෙරකොඩින් පිටත් වී ගිය අශ්වකරත්තයක හඩ. ඒ හයිෆීල්ඩ් ගේ අශ්වකරත්තයේ හඩ. ඔහුගේ අශ්වයාගේ එක කකුලක තිබෙන පුළු ආබාධයක් නිසා ඒ හඩ විශේෂයි. හඩසත් මහත්මිය හැමවිටම වෙළඳපොළට යන්න කැඳවන්නේ හයිෆීල්ඩ්. ඊට අමතරව මට ඇහුණා, අපේ සේවක ළමයා බිලි උස් හඬින් ගියක් සිවුරුහන් කරන හඬත්, ඒකට මුළුතැන්ගෙයි සේවිකාව ඔහුට බැණවදින හඬත්. හඩසත්-මහත්මිය ගෙදර ගිටියා තමි ඔය ශබ්ද කිසිවක් අපට අහන්න ලැබෙන්නේ නෑ."

"හොඳයි. මගේ රිවෝල්වරය කොහොමද?"

"අනර්ඝයි. මේක මීට ඉහතත් අපේ ජීවිත ආරක්ෂා කරන්න පිහිටුවෙලා තියෙනවා. යළිත් ඒ සේවාව මට ලබාදෙන බවට සැක නෑ"

"හෝමස්. ඔබ ජේම්ස් ඩයිසන් හමුවෙන්න යන්න තනිවමද?" මම ඇසිමි. "ඒක තරමක් අවදනම් වැඩක්. කවුද දන්නෙ විසිකරන පිහියකින්ම ඔහු ඔබට පිළිනොගනිව්ද කියලා?"

"කරන්න දෙයක් නෑ මිත්‍රයා", හෝමස් පිළිතුරු දුන්නේය. "මා සමග තවත් කවුරුවත් එනවට ඔහු කැමැති වෙත එකක් නෑ. ඔහු ඒ බව තමන්ගේ වියැදුරට දැනුම්දීල ඇති. මේ කටයුත්ත සාර්ථක කරගන්න නම් මට තනියම යන්න වෙන්නවා. ඒක කොයිතරම් අවදනම් වුණත්"

"ඉතින් ඔබ යන්න ඉඩදෙවද?"

හෝමස් පැය හායයක් පමණ කල්පතා කළේය. ඔහු සිතෙන් යම් කටයුත්තක් සැලසුම් කරගත් බව මම තේරුම් ගතිමි.

"අද සඳුදා නේ" හෝමස් කීය. "ඒ ගමන මං යොදගන්නවා අනිද්දට..... ඒ කියන්නේ බද්දට. එතකොට වෙලා තියෙනවා, කල්වෙලා ඇතිව මං තැපැල් කරන ලිපුම ඔහුට ලැබෙන්න. මටත් වෙලා තියෙනවා උවමනා දේවල් සුද්දනම් කරගෙන හෝටලයේ කාමරයට වෙලා ඉන්න"

"මට මොකක් කරන්න කියලද ඔබ උපදෙස් දෙන්නෙ?"

"මං ඒ ගැනත් හිතුවා වොට්සන්" හෝමස් කීය. "මේකයි අපේ සැලැස්ම. මේ රිවෝල්වරය මගේ ළඟ තියාගන්නවා. ඔබ සහ ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් දෙන්නත් ආයුධ සන්නද්ධව සිටිය යුතුයි. හොප්කින්ස්ට මං කියන්නම් ඔබ වෙනුවෙන් පොලිස් රිවෝල්වරයක් ගෙන එන්න කියලා.

ඔබ දෙදෙනාට තියෙනවා වොට්සන් පොඩ් පහේ නාටකයක් රඟදක්වන්න. මේක ආය වේදිකා නාට්‍ය වගේ නෙමෙයි. ඔබ දෙදෙනාගේ රඟපෑමේ සාර්ථකත්වය උඩයි මගේ ජීවිතය රැඳී තියෙන්නේ. ඔබට පෙරුණාද?"

"එහෙම වෙන්නෙ කොහොමද?"

"ඔන්න අහගන්න." හෝමස් කීය. "මං හොප්කින්ස්ට කියනවා අශ්වකරත්ත වියැදුරෙක් වගේ සැරසිලා, හෝටලයේ කුලීර එ ගාලට වෙලා ඉන්න කියලා. ඔහු පදවාගෙන එන්නේ කොළ පාට

වහලක් තියෙන කුලියියක්. වොට්සන් ඔබ සිටින්නේ දේවගැතිවරයෙකුගේ ඇඳුමෙන්."

"දේවගැතිවරයෙකුගේ?"

"ඔව්. එතකොට දකින කෙනෙක් සැකකරන්නේ නැහැ." හෝමිස් කීය. "ඔබ ලැංහැම් හෝටලයේ දෙරටුව පෙනෙන තෙක් මානායේ, ටිකක් ඇතිත් ඉන්න. මාව කැඳවාගෙන යන්න ඩයිසන්ගේ රියාදුරා එනවා ඔබට දකින්න ලැබේවි. ඔහු මාව හමුවෙන්න හෝටලය තුළට ඇවිත් මිනිස්සු තුනක පමණ කාලයකදී, මං හෝටලයේ ඉදිරි දෙරටුව ළඟට ඉනවා. එම රියාදුරා එක්ක මා එන්නේ පිටත් වී යන්න සූදනමෙන්."

එතකොට ඔබ ඔහුට පෙනෙන විධියට හෝටලය ඉදිරිපිටට හෙමිත් ඇවිදගෙන එන්න. ඇවිත් නගින්න හොප්කින්ස්ගේ කරත්තෙට. මා රැගත් කරත්තය හෝටලය ළඟින් පිටත්වෙද්දී, ඔබත්, හොප්කින්ස්ගේ ඒ පිටපසින් එන්න ඔන. මාව කැඳවාගෙන ඔහු කොහේට යාවිද කියන්න බැහැ. ආහානම් වුණත් ඔවුන් ඔක්ස්ෆර්ඩ් වටරවුම පසුකර යා යුතුයි නේ. එතැන මං වෙනත් කුලී රියක් සූදනම් කරල තියන්නම්. ඒක රතුපාට වහලක් තියෙන එකක්. ඒක රියාදුරා කරත්තයෙන් බැහැල අශ්වයින් ළඟට වෙලා ඉඳගෙන අතින් සංඥා කරාවි. එතකොට ඔබට තිස්සෙන්ම ඔබ දෙදෙනා යන කුලී රිය පාර අයිනේ නවත්වලා, රතු වහල තියෙන ඒ රියට නැගලා ඒක පදවාගෙන ඒම"

"මොකටද එහෙම දෙයක් කරන්නේ?" මම ඇසිමි. "ඒකෙන් මිනිස්සු කිහිපයක් නාස්ති වෙනවනේ?"

"අපි හෝටලයෙන් පිටත්වෙලා එද්දීම තවත් කරත්තයක් අපේ පිටපසින් එන බව ඩයිසන්ගේ රියාදුරා දකිවි" හෝමිස් කීය. "ඔහුට එක්වරම පෙනෙන්නේ ඒක කොළ පාට වහලක් තිබෙන රියක් බව. මද දුරක් ගියාට පස්සේ ඒක දකින්න නොලැබුණාම ඔහුගේ හිතේ ඇතිවෙන සැකය අඩුවේවි. රතුපාට වහල තිබෙන අශ්වකරත්තයට මාරුවුණු ගමන් ඔබ උඩින් ඇඳගෙන ඉන්න දේවගැති ලෝගුව ගලවා දමන්න ඔන වොට්සන්. අපි යන්නේ හෝටලයකට වුණොත්, ඔබටත් පුළුවනි ඒ හෝටලයට එන්න. ඔබ පමණක් නෙමෙයි හොප්කින්ස්ගේ ඔබ සමග ආ යුතුයි."

"හෝමිස්, ඔබ හිතන්නේ ඔහු කල්ඇතුළුවම මොකක් හරි හෝටලයක කාමරයක් වෙන්කරගෙන රැඳී ඉදිවී කියලද?"

"මට එහෙම හිතෙනවා. නමුත් හරියටම කියන්න බැහැ. බාගවෙලාවට ඔහු ගෙදරදීම මාව පිළිගන්නත් පුළුවනි. එහෙමවුණොත් ඔබ දෙදෙනාගෙන් උදව් ලබාගැනීමට මට හැකිවෙන්නේ නැහැ"

"ඔබ්බෙන් ඔබව, ඔහුගේ ගෙදරට කැඳවාගෙන නොයාව් කියල ඔබ හිතන්නේ ඇයි?"

"මෙහෙමයි වොට්සන්" හෝමිස් කීය. "ඔහු හිතාගෙන ඉන්නේ, ඔහු ගනුදෙනු කරන්නේ පුරාවස්තු වෙළඳාම් කරන්නෙක් සමග කියල නේ. ඒ වගේ නාඳුනන මිනිසුන් අප්‍රමාණ ගණනක් එක්ක ඔහු ගනුදෙනු කරල ඇති. ඒ කොහොම වුණත් තමන් අපරාධකාරයෙක් බව ඔහුට අමතක නැහැ. පොලීසිය අපරාධකාරයා හොයාගන්න විමසිල්ලෙන් ඉන්න බවත් ඔහුට අමතක නැ. රොබින්සන් ලන්ඩනයට ඇවිත්, පුරාවස්තු විකිණීම කළ බව, පොලීසිය හොයාගෙන ඇති කියල ඔහු අනුමාන කරාවි. ඔහු නොහිතන්නේ තමන් ඒ අපරාධයට පවළුවෙන යමක් ආචාර්ය ඩේවිඩ් ලින්කන් තමී නාඳුනන පුද්ගලයා ළඟ ඇති කියන කරුණ පමණයි. ඉතින් නාඳුනන කෙනෙකුට තමන්ගේ ගෙදර තිබෙන තැන පෙන්වන්න ඔබ්බෙන් කැමැති වෙන එකක් නැහැ. හෝටලයක කාමරයක් වෙන්කර ගැනීම බොරු නමකින් කරන්න පුළුවනි. ඔවුනට බොරු ලිපිනයක් දෙන්නත් ඔහුට පුළුවනි. ඔහු එතැනින් පිටවෙලා ගියාට පස්සේ කාටවත් හොයන්න බැහැ. කාමරයේ හිටී මිනිහගේ ඇත්ත නමී ගමී. නමුත් තමන් පදිංචි නිවසට අමුත්තෙකු කැඳවීම අවදනම් කටයුත්තක්. ඒ හින්දා මං හිතනවා, ඔහු රියැදුරා ලවා මාව කැඳවා විකොහේ හරි හෝටලයකට"

"ඔබේ ළඟ කිසිම පුරාවස්තුවක් නැහැ කියල දනගත්තාම ඔහු කෝපාවිෂ්ඨ වෙව්" මම කීවෙමි. "එතකොට ඔහු වඩාත්ම සැකකරන්න ඉඩ තියෙනවා, ඔබ ඔහු පසු පස්සේ එළවන අපරාධ පරීක්ෂකයෙක් බවට. එයින් ඇතිවෙන ප්‍රතිඵල මොන ඩුගේ හයානක ඒවා වේවිද කියල මට හිතාගන්නත් අමාරුයි හෝමිස්..... ඔය ක්‍රමය වෙනුවට නැද්ද වෙනත් විකල්පයක්?"

"මගේ හිතවත් මිත්‍රයා" හෝමිස් කීය. "ඔබ ඔහොම කියන්නේ ඔබේ හිතේ ඇති අවංක මිත්‍රත්වය නිසා. ඒක මං අගය කරනවා. මට අනතුරක් වෙව් කියල ඔබේ හිතේ හයක් ඇතිවුණා නේද? ඔව්. මට

කටයුතු කරන්න වෙලා නියෙන්නේ බොහොම භයානක මිනිසෙක් එක්ක. නමුත් මට කරන්න දෙයක් නෑ වොට්සන්. මේ වෙලාවේ මට වෙන කිසිම විකල්ප ක්‍රමයක් ගැන හිතාගන්න අමාරුයි..... කළ යුතු වැඩකටයුතු රාශියක් තියෙනවා. මං වහාම යායුතුයි"

මගේ මිත්‍රයා නිවසෙන් පිට වී ගිය පසු මම මේ පිළිබඳව වැඩිදුර කල්පනා කිරීමට පටන්ගත්තෙමි. අප හමුවේ ඇත්තේ බැරෑරුම් කටයුත්තකි. මෙවැනි බිහිසුණු පුද්ගලයෙකු තනිවම දමනය කරගැනීමට හෝම්ස්ට හැකිවේද? මීට පෙර භයානක අපරාධකරුවන් අත් අඩංගුවට ගත් සෑම විටකම පාහේ, හෝම්ස්ගේ සහයට මා පමණක් නොව පොලිස් නිලධාරියෙක් ද සිටියේය. ලෙස්ට්‍රේඩ් හා ග්‍රෙග්සන් අපට සහය වූ එවැනි අවස්ථා ගණනාවක් මට සිහිපත් කළ හැක. එහෙත් මෙවර හෝම්ස්ට ආරක්ෂාව සඳහා ඇත්තේ මගේ රිවෝල්වරය පමණි. ඔය කබා සාක්කුවෙන් එළියට ගැනීමටවත් ඔහුට ඉඩක් ලැබේවිද?

නිවසෙන් පිටවී ගිය හෝම්ස් ආපසු එනවිට රෑ බෝවී තිබිණ. ගිය කටයුතු කොතරම් දුරට සාර්ථක වූවාද යන්න ඔහු මට පැවසුවේ නැත.

බඳදට පහන් විය. මගේ මිත්‍රයා ලොකු ගමන්මල දෙකක යම් යම් දේ අසුරන අයුරු මම දුටුවෙමි. පැරණි පොත්, පුවත්පත්, ඉරිගිය පාවහන් යුගලක් හා පරණ ඇඳුම් මේ අතර විය. ලොකු ගමන් මල දෙකට අමතරව කරේ එල්ලාගෙන යා හැකි අමතර මල්ලක් ද ඔහු සුදුනම් කරගත්තේය. ඇසිරීම අවසන් වූ පසු ඒවා අතිගයින්ම බරින් වැඩිවූ අතර, තනි පුද්ගලයෙකුට රැගෙන යාමට අපහසු තරම් විය. උදේ ආහාරය නිමකළ වහාම හෝම්ස් ලැංහැම් හෝටලය වෙත යාමට තීරණය කළේය.

"මං කල් ඇතුළු ගිහින් කාමරයේ පදිංචි වෙලා ඉන්න එක හොඳයි වොට්සන්" ඔහු කීය. "අපි කොහොමද දන්නේ? බාගවෙලාවට ඩයිසන් හෝටලය අසල ඔත්තුකාරයෙකුට රඳවලාද කියන්නත් බැහැ. මිනිහ ඒ තරම් කපටියෙක්. මං කල් ඇතුළු ගිහින් හෝටල් කාමරේට වෙලා විවේක ගන්නමි. එතකොට, මේ ප්‍රශ්නයට මං මුහුණ දිය යුත්තේ කොහොමද කියන එක ගැන මට තවදුරටත් කල්පනා කරල බලන්න පුළුවනි."

"එතකොට මං කොහොමද ක්‍රියාකරන්න මින?" මම ඇසිමි. "ඒ වික මට පැහැදිලිව විස්තර කරල දෙන්න"

"මං ඩයිසන්ට් වෙලාව දුන්නා ඔහුගේ රියදුරා හවස 3ට ලැංහැම් හෝටලයට එවන්න කියලා හෝම්ස් කීවේ ඔහුගේ සටහන් පොත පෙරලා, ලියාගත් දේවල් යළිත් වරක් පරීක්ෂා කරමිනි. "හවස දෙක වෙනකොට ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් බේකර් වීරියට එනවා. ඒ කියන්නේ අර කොළපාට වහලක් සහිත අශ්වකරත්තය දක්කාගෙන අපේ නිවහන ළඟට එනවා. ඒ වෙලාව වෙනකොට ඔබ අර දේවගැති ඇදුමෙන් සැරසිලා සුදනම්ව ඉන්න ඕන. ඔබේ ඇඟේ මිමි අරගෙන මැහුවා වගේ, ඒක ඔබේ ඇඟට ගණනට හරියාවි. ඒක ඊයෙ හවස මං ඉල්ලා ගත්තේ මාලිබෝන් දෙව්මැදුරේ දේවගැතිතුමාගෙන.

හරි. ඔබ දෙදෙනා දෙකට මෙහෙත් පිටත්වෙලා ලැංහැම් හෝටලය දෙසට එන්න ඕන වොට්සන්. හෝටලයට යාර සියයක් කියලා ඔබ කුලීරියෙන් බැසිය යුතුයි. ඊටපස්සේ හොප්කින්ස්ට කරත්තය දක්කාගෙන හෝටලය වෙත යන්න ඉඩඇරල ඔබ ආ යුත්තේ පයින්."

"එතැනට එනතුරු මට පැහැදිලියි. ඊළඟට?"

"හොඳයි. හොප්කින්ස් කරත්තය පදවාගෙන ඇවිත් හෝටලයේ කුලීරට ගාලේ නවත්වාගෙන ඉන්නවා. ඔබ හෝටලය දිහාවත් නොබලා, හෝටලය පහුකරගෙන දිගටම ඇවිදගෙන යනවා. තවත් යාර සියක් වගේ ඉදිරියට යද්දී ඔබට හමුවෙන්නේ ටොරිංටන් ආර්යා ළමා රෝහල. වොට්සන් ඒ ගේට්ටුවෙන් ඇතුළුවෙන්න. හවස තුනට කිව්වු වෙනතුරු රෝහල් බිමේ රැඳී ඉන්න. තුනට මිනිත්තු පහක් කියලා ආශ්‍රමක් හෝටලය පැත්තට එන්න. වොට්සන් ඔබට පුළුවනි රියගාලා පෙනෙන තෙක් මාතයේ ඇතිත් ඉන්න. තේරුණාද?"

"ඔව්"

"හරියටම නියම වෙලාවට, ඒ කියන්නේ හවස 3ට ඩයිසන්ගේ රියදුරා ඒව්. එතකොට මං ඔහුත් සමග පිටත්වෙනවා. ඔබට පෙනේවි මගේ අක්ෂෙකේම - හා උරහිසේ එල්ලාගත් ගමන්මලු තිබෙන බව. මගේ "පුරාවස්තු" තියෙන්නේ ඒවල. මං අශ්වකරත්තයට නයිද්දීම වගේ ඔබත් හොප්කින්ස්ගේ කරත්තයට නගින්න ඕන. මං හිතන්නේ මා යන කරත්තය පිටුපසින් ඒම ඔබට අපහසුවෙන එකක් නැහැ"

"හොඳයි. එතැනට-එතෙක් හැමදෙයක්ම පැහැදිලියි" මම කීවෙමි. "ඊළඟට මොකක්ද ඔබේ සැලැස්ම?"

"එතැනින් ඉදිරියට කිසිම සැලැස්මක් නෑ වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "ඉස්සරහට වෙන්න තියෙන්නෙ මොනවද කියල අපි දන්නෙ නෑ. ඉතින් එන හැටියකට මුහුණ දෙනවා මිසක් එහෙම සැලැස්මක් ගැන හිතන්නවත් බැහැ."

ඔබ දෙදෙනාටත් පැමිණෙන්න කියලා මා කියන්නේ මොකද? ජේම්ස් ඩයිසන් කියන්නේ දරුණුකමත් කපටි කෙරෙහිකමත් දෙකෙන්ම අනූන සතුරෙක්. බාගවෙලාවට ඔහු ශාරීරිකවත් ශක්තිමත් කෙනෙක් වෙන්න පුළුවනි. ඒ තත්ත්වය උඩ ඔහු සම්පූර්ණයෙන්ම යටත් කරගන්න තවත් කෙනෙකුගේ උදව් අවශ්‍යවෙව් කියලා මට නිකමට හිතෙනවා. ඒ කොහොම වුණත් ඩයිසන් මුහුණට මුහුණ හමුවෙද්දී ඔබ දෙදෙනා කැඳවාගෙන යන්න මට ඉඩක් ලැබෙන්නෙ නෑ."

මගේ මිත්‍රයා නිවසෙන් පිටවී ගිය පසු ඔහු මා සඳහා ගෙනැවිත් තිබූ දේවගැති ලෝගුව හැද බැලිමි. එය මගේ සිරුරට හොඳින් ගැළපෙන බව මට ද පෙනිණ. දහවල් ආහාරය කල් ඇතිව ගෙන මම සුදුනම් වූයෙමි. දහවල් දෙකට අස්වකරන්නයක් අපේ නිවස ඉදිරිපිට තවත්වන හඬ ඇසිණි. දොර වියාදමා මම නිවසෙන් පිටවූයෙමි.

දීප්තිමත් කොළ පැහැති වහලක් සහිත කුලීරියක් පදවාගෙන ඇවිත් සිටියේ පොලිස් පරීක්ෂක ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස්ය.

"ආයුබෝවන් වොට්සන් මහත්මයා" ඔහු කීවේ මුවපුරා සිනාසෙමිනි. "මට ඔබ අදහාගන්නත් බැරිවුණා. ඔබ නම් දේවගැතිකුමක් වගේමයි. නැගින්න කරන්නෙට"

මා නැඟුණු පසු ඔහු කුලීරිය ඇංගැම් හෝටලය දෙසට පැදවීමට පටන් ගත්තේය.

"මං ඔබටත් රිවෝල්වරයක් අරගෙන ආවා" ඔහු කීය. "මතක ඇතුළු ඒක දන්ම ඔබේ සාක්කුවට දමාගන්න. උණ්ඩ පුරවලයි තියෙන්නේ. අපට මෙල්ලකරගන්න වෙන මිනිසා හයානක එකෙක් බව අමතක කරන්න එපා"

"ඔව්. ඔබේ කතාව ඇත්ත" මම කීවෙමි. "මේක කොයි අතකට හැරේවිද කියල අපට කල් ඇතුළු හිතා ගන්න බැහැනේ. ඒකයි මගේ හිතට තියෙන ලොකුම හය"

"ඔව් ඔහොම තමයි 'ඔදක්තර මහත්තයා' පොලිස් නිලධාරියා කිය. 'භයානක අපරාධකාරයන් අල්ලන්න යනකොට අපේ ජීවිතේ ගැන විශ්වාසයක් කියන්න බැහැ. රාජකාරියේදී මැරුම් කෑවොත් අපට තනතුරේ උසස් වීමක් ලැබෙනවා; වැටුප අපේ පවුලට දිගටම ගෙවනවා; භූමදනය කෙරෙන්නේ පොලිස් ලොක්කන්ගේ ගෞරවාචාර මැද්දේ. ඒත් හෝමිස් මහත්තයාට වැරදුණොත් මොන දෙයියන්ට කියන්නද? එයාට, පවුලකුත් නෑ; උසස්වීම් නෑ; ගෞරවාචාර නෑ; වැරදුණොත් කපෝතියි. එහෙම නේද?'"

එසේ කියූ හොප්කින්ස් මහතාගේ සිනාසීමට පටන් ගත්තේය. එහෙත් එම කථාව නිසා මගේ සිතේ ඇතිවූයේ අප්‍රමාණ භයකි.

හෝටලයට යාර සියයක් පමණ තිබියදී මම කුලීරියෙන් බැස්සෙමි. හොප්කින්ස් රිය පදවාගෙන දිගටම ඉදිරියට ගියේය. පස්වරු 3ට තවත් ආහෙන වේලාවක් තිබූ බැවින් මම සෙමෙන් සෙමෙන් ඇවිද ගියෙමි. ඒ වේලාවේ තිබූ අධික උණුසුම සහ තුළුරු ඇදුම නිසා මට තදින් ධනදිය දමන්නට විය.

හොප්කින්ස්ගේ රිය කුලීරට ගාලේ තිබෙනු මම ඇතදීම දුටුවෙමි. ඔහු මුහුණ ආවරණය වන සේ හිස්වැස්ම දමාගෙන, රියදුරු අසුනේම පිටුපසට දිගු වී සිටියේය. මෙය එතරම් කලබලකාරී වේලාවක් නොවූ බැවින් හෝටලය ඉදිරිපිට තදබදයක් නොවීය. කුලීරියගාලේ තවත් එකදු රියක්වත් නොවීය. හෝටල් ආලින්දය අසල ගස් සෙවණක වූ බංකුවක වයසක ජෝඩුවක් කතාබහ කරමින් සිටිනු මම දුටුවෙමි. මැරවරයින් හෝ ඩයිසන් ගේ ආධාරකරුවන් යයි සිතිය හැකි-කිසිවෙක් පෙනෙන තෙක් මානයක් නොවීය. මම දිගටම ඉදිරියට ඇවිද ගියෙමි.

ළමා රෝහල වන්නේ මද වේලාවක් ගතකොට මම ආපසු ඒමට පිටත්වුණෙමි. හෝටලයට-සමීපවෙද්දී හෝටලයේ කුළුනේ වූ ඔරලෝසුවේ තුන නාද විය. මිනිත්තුමක් ගතවීමට පෙර අශ්වයින් දෙදෙනෙකු බැඳී පොද්ගලික අශ්වකර්ත්තයක් හෝටලයේ මිදුලට ළඟාවිය. එහි රියදුරා කරත්තයෙන් නොබැසම හෝටලයේ මුරකරුගෙන් යමක් විමසුවේය. හිස සොලවමින් එයට පිළිතුරු දුන් මුරකරුවා රථගාල දෙසට අතදිගුකර, යමක් කියන අයුරු මම දුටුවෙමි.

ජේම්ස් ඩයිසන්ගේ අශ්වකර්ත්තය මෙය විය යුතුය. එය අලුත් වියකි. එහි තිබූ ඔපයෙන් ද, පිත්තල ලාම්පු, ටේබල් එන්ඩ් හා

නිරෝගී පෙනුමක් තිබූ අශ්වයින්ගෙන් ද පැවසුණේ එය ධනවතෙකුට අයත් සුඛෝපභෝගී අශ්වයින් බවය. රියෙන් බට රියැදුරාගේ ද තිබුණේ ප්‍රතාපවත් පෙනුමකි. අඩි පහයි අඟල් අටක් පමණ උස් වූ ඔහුගේ සිරුර සිහින් වූවත්, ඔහු ශක්තිමත් පුද්ගලයෙකු බව බැලූබැල්මට පෙනිණි. අයුත්ම රියැදුරු නිලභූමකින් ඔහු සැරසී සිටියේය. උපතින් සුරෝමියෙකු යයි සිතිය හැකිවුවත් ඔහුගේ සමේ තිබුණේ දුඹුරු පැහැයකි. ඒ දිගින් දිගටම අවිට්ට නිරාවරණය වීම නිසා බව මම තේරුම් ගනිමි. ඔහුගේ වයස අවුරුදු පනහක් පමණ විය යුතු යයි මම අනුමාන කළෙමි. හෝටල් කුච්ඡේ ඔරලෝසුව වෙත නෙත් යොමු කළ ඔහු කඩිසර ගමනින් හෝටලය වෙත ඇවිදගෙන ගියේය.

ඔහු හෝටලය තුළ නොපෙනී යනු බලාසිටී මම, මිළඟට හොඳකින්ස් හා ඔහුගේ කුලීරිය දෙස බැලීමි. මා කලින් ද සඳහන් කළ වයසක ජෝඩුව එතැනට ළංවී හොඳකින්ස් සමග කතාබස් කරමින් සිටියහ. මම හෙමින් හෙමින් එතැනට ළංවීමි. මේ වයසක යුවළ හොඳකින්ස්ගෙන් ඉල්ලා සිටින්නේ කොහේ හෝ කුලී ගමනක් යෑමටද? එසේ වුවහොත් අපට මුහුණපෑමට සිදුවන්නේ බරපතල ප්‍රශ්නයකටය.

"ඒ හැටි දුරක් නෑ රියැදුරු උන්නැහේ" වයසක කාන්තාව කීවාය. "හැමර්ස්මිත් පාලම ළඟට විහරයි. ඔහේට ඕන ගණනක් අය කරනවා. මේ වයසක මිනිහා පපුවේ අමාරු කාරයෙක්. ඒකයි මං මෙව්වර වැද වැටෙන්නේ"

"බෑ කිව්වම බෑ නෝනා" හොඳකින්ස් කීය. "මං මේ කරත්තය නවත්වාගෙන ඉන්නෙ සුවාමි කේතෙක් එතතුරු. එතුමාට ගමනක් යන්න ඕන කියල මට කලින් සල්ලි ගෙව්වා. මං ඒ ගමනට පොරොන්දු වෙලයි ඉන්නේ....." ආ ඔය කියන කොටම එන්නේ. සුවාමි. අපි යමුද එහෙනම්?"

"මං කියන දේ අහන්න සුවාමි" කාන්තාව මා දෙසට හැරී පින්සෙන්ඩු වූවාය. "මේ මිනිහට අද දවාලට කෑමත් නෑ. එයා පපුවේ අමාරු කාරයෙක්. හාමත්වෙලා ඉන්න මිනිහා පයින් ගියොත් පපුවේ කැක්කුම ඒව්. එතකොට මොන දෙයියන්ට කියන්නද? මං කොට්ටරු කිව්වත් මේ කරත්තකාරයා ඒක අහන්නෙ නෑ....."

ඇගේ කරාවට සවන් යොමු කරන ගමන්ම මම හෝටලය දෙස බැලිමි. හෝමස් දෙරටුවෙන් එළියට ආවේය. ඒ ඩයිසන්ගේ රියැදුරා සමගය. තමන්ගේ අතේ තිබූ ගමන් මලු දෙක හා කරේ තිබූ ගමන් මල්ල හෝමස් රියැදුරා අතට දෙන අයුරු මම බලාසිටියෙමි. අප දෙස එක් වරක් වත් හැරී නොබැලූ හෝමස් කරත්තයට නැඟුණේය.

"..... මා කිව්ව දේ ඔබට ඇහුණද සුවාමි?"
කාන්තාව ඇසුවාය.

"හොප්කින්ස් සුදනම් වෙන්න. අපි යමු" මා කියද්දී කාන්තාව ඔහුගේ අතින් අල්ලාගෙන ආයාචනා කරමින් සිටියාය. මට ඇය ගැන කණගාටු සිතිණි. එහෙත් මේ ඔවුන්ට පිහිටවෙමින් සිටීමට වෙලාව නොවේ. අන්තිමට ඇය පසෙකට වූයේ අප දෙදෙනාටම බැණ වදිමිනි.

හෝමස් නැඟුණු වහාම ඩයිසන්ගේ සුබෝපහෝගී අශ්වකරත්තය පිටත්විය. ඔවුනට මිනිත්තුවක කාලයක් ඉදිරියට යාමට ඉඩහැර අපි පිටත්වූයෙමු. ඔවුන්ගේ රිය හා අපේ රිය අතර තිබුණේ තවත් එක් රියක් පමණි.

"මිනිහා වේගය වැඩි කළා. අපිත් ඉක්මන් කරමු වොට්සන් මහත්තයා," කී හොප්කින්ස් අශ්වකරත්තයේ වේගය වැඩි කළේය. "අර අනෙක් කරත්තය තියෙනවා කිව්වේ කොහේද? ඔක්ස්ෆඩ් වටරවුමෙද?"

"ඔව්. දන් ඒ කරත්තය සුදනමෙන් ඇති" කී මම මගේ දේවගැති ඇඳුම ඉක්මනින් ගළවා ඉවත් කළෙමි.

අප ඔක්ස්ෆඩ් වටරවුමට ළඟාවෙද්දීත් ඩයිසන්ගේ රිය ගමන් කළේ අපට යාර සියයක් පමණ ඉදිරියෙනි. අප වටරවුමට ළංවෙත්ම කාසල් බාලිකා විදුහල ඇරී එහි සිසුවියෝ විශාල පිරිසක් මහාමාර්ගය හරහා පැනීමට දුටු අඟි. ඔවුනට යාමට ඉඩදී රිය නැවැත්වීමට අපට සිදුවිණි.

"දෙයියෝ සාක්කි!" මට කෑගැසිණි. "මේ කෙල්ලන් පාර හරහා පැන්නා මදිවාට යන්නෙත් හෙමින් හෙමින්. උසුළු විසුළු කරමින්"

"ඔය වයසෙ උකල්ලන්ගෙ හැටි ඔහොම තමා දෙස්තර මහත්තයා. අපට කියෙන-හදිසිය උන් දන්නෙ නැහැනේ" කී හොප්කින්ස් කරත්තය මඳක් ඉදිරියට ගෙන කෑගැසුවේය. "අයින් වෙයල්ලා! අශ්වයා කුලුප්පුවෙලා!" ඒ කෑගැසීමට බිය වූ දූරියෝ

ඉහතට පැන දිවුනා—ඒ අවසරයෙන් රිය ඉදිරියට ගැනීමට හොඳකින්ස්ට් ගැනිවිල්.

අප වෙනුවෙන් සුදනම්ව තිබූ අත්වැඩි දෙදෙනෙකු බැඳි රතු වහල සහිත කුලීරිය ආර අයිතේ නවත්වා තිබූ හැටි මම ඇතදීම දුටුවෙමි. එහි රියදුරා බිමට බැස සංඥා කළේ අප හඳුනාගෙනය. ඔහු අපේ රියට නැග එය භාරගනිද්දී අපි දුවගොස් ඒ රියට නැගුණෙමු. එක කෙටිව පහරෙන්ම ඒ අත්වැයෝ ගමන් ඇරඹුන. එතෙක් හෝම්ස් රැගත් රිය දුන් යාර දෙසියයකටත් වඩා ඇතට ගොසිනි. මම ඒ බව හොඳකින්ස්ට් කීවෙමි.

"ඔවුන් යන්නේ අධික වේගයෙන්" ඔහු කීය. "අපිත් වේගය වැඩිකරලා බලමු. මට බය ඉස්සුරු හන්දිය ගැන. සාන්ත ජේම්ස් පතුරුග්‍රය ළග නතුරුමැහන්දියෙන් ඔවුන් පැනගත්තොත් අපි වැටෙන්නේ ලොකු අමාරුවක, එතැන) ගැමකින්සේම ලොකු වාහන තදබදයක් තියෙන තැන නේ"

අප කොපමණ වේගයෙන් ගියත්, ඩයිසන්ට අයත් රියේ වේගය ඊට වඩා වැඩිවූ බව අපි දුටුවෙමු.

"ඩයිසන්ගේ රියදුරා කරත්තය පුදවන්නේ පුදුමාකාර හදිසියකින්" හොඳකින්ස්ට් කීය.

"මං වාහන හසුරුවන්න පාපෙ ගිටියා නම් දෙයියම්පා මං උච්ච බෙල්ලෙන්ම අල්ලා ගන්නවා."

සාන්ත ජේම්ස් පතුරුග්‍රය අසල සතරමං සන්ධියේ තිබුණේ අධික වාහන තදබදයකි. දෙපැත්තෙන් ආ වාහන ගැන කිසිම තැකීමක් ඉතාකළ ඩයිසන්ගේ රියදුරා, දකුණු පැත්තේ වූ වොක්ස්හෝල් පාරට රිය දමමේ, මාර්ග නීති හෝ මිනිස් ජීවිත ගැන සැලකීමක් නොකරමිනි. ඒ මොහොතේ වෙනත් රියක නොගැටී ඔවුන් බේරුණේ අනුතවයෙනි. ඒ සමගම ඔහුට ශාපකළ අනෙක් කුලී රථ රියදුරෝ මංසන්ධිය මැදට තම රථ පැදවුන. මාර්ගය සම්පූර්ණයෙන්ම අවහිර විය.

"දෙයියන්ට ඔප්පු වේච්චාවෝ!" මට කෑගැසිණ. "අපට තව පැය කාලක් වත් මෙතැන ඉන්න වේවි. දුන් කොහොමද මේකෙන් ගිංලා යන්නේ?"

"හෝම්ස් මතත්තයාවූ අරමුණ රඳී. ලුහුබැඳි උන වාහනවලින් ගැලවිලා එන්න කිසිලා ඩයිසන්. රියදුරාට උපදෙස් දෙන්න ඇති"

හොඳකින්ස් කීය. "ඔවුන් කෙසේ ගියාද කියල හොයන්න ක්‍රමයක් නෑ. අපට යන්න ඉඩක් ලැබුණාම චොක්ස්හෝල් පාර දිගේ ඉදිරියට ගිහිං බලමු. වෙන කරන්න දෙයක් නෑ"

මිනිත්තු දහයකට පසු ඉතා අපහසුවෙන් හන්දියේ තදබදයෙන් රිංගා, රිය චොක්ස්හෝල් පාරට ගැනීමට හොඳකින්ස් සමත්විය. මිළගට ඔහු අශ්වයින්ට කලමිණ රිස්වේගය වැඩි කළේය. හෝමස් රැගත් රියේ සලකුණක් හෝ නොවීය. මගේ මිත්‍රයාට කුමන ඉරණමකට මුහුණපාන්නට සිදුවේවිද? දැනටමත් සියල්ල සිදුවී අවසානද? මගේ සිතේ ගිතියක් ඇතිවිය.

තවත් සැතපුමක් පමණ ඉදිරියට යද්දී අප ළඟාවූයේ චොක්ස්හෝල් පාලම වෙතය. පාලමට කුදුරින් ඩයිසන්ගේ රියට සමාන රියක් තවත්වා තිබෙනු දකුණු මගින් තරමක් පුදුමයට පත්වීම්. අප එතැනට ළංවෙද්දී දකින්නට ලැබුණු දසුනෙන් අපි ගල් ගැසී බලාසිටියෙමු.

ඩයිසන්ගේ රියදුරා අශ්ව-කර්ත්තයෙන් බිමට පැන පාරදිගේ ඉදිරියට දිවුවේය. ඒ විශාල කර්ත්තයෙන් පිනු හෝමස් රියදුරා පිටිපස එළවාගෙන ගියේය. එක්මරම පාර අසිනේ වූ තැපැල් කණුවකට මුවා වූ රියදුරා හෝමස් දෙසට වෙඩි පහර කිහිපයක් එල්ල කළේය. හෝමස් එක් කණයකින් බිමට පහත් වී එතැන තවතා තිබූ පලතුරු කර්ත්තයකට මුවාවූණේය.

අපි පාර අසිනේ කර්ත්තය තවත්වා එයින් බිමට පැත්තෙමු. හෝමස්ගේ සලකුණක් නොදුටු විට, රියදුරා අතුරු පාරකට පිටිස ඒ දිගේ පලා ගියේය. වෙඩි හඬෙන් සියවී ගල්ගැසුණු මහමඟ සිටි ජනතාව අසරණව බලා සිටියහ. හෝමස්ට වෙඩි පහරෙන් අනතුරක් නොවූ බව නිසැකය. රියදුරු පලාගිය අතුරුපාරට පැන අපි දෙදෙනාම ඔහු ලුහුබැඳ ගියෙමු. අපට යාර පනහක් පමණ ඉදිරියෙන් ඔහු වේගයෙන් දිවගිය අයුරු අපි දුටුවෙමු. එක් නිමේසයකට නැවතුණු ඔහු ආපසු හැරී අප දෙසට වෙඩි පහරක් එල්ල කළේය. ඒ අපි වෙත කළ මරණ තර්ජනයකි. එහෙත් එයින් බියපත් වූයේ ස්ටැන්ලි හොඳකින්ස් නොවේ. ගිනිඅවි රැගත් අපරාධකාරයන් ලුහුබැඳියාම ඔහුට හුරුපුරුදු දෙයකි. මේ වනවිට හෝමස් ද අපට එකතු විය. රියදුරා පලාගිය පටුපාර හැතැක්ම කාලක් පමණ ඉදිරියෙන් අවසන් වූ බැව් අපි දුටුවෙමු. එහි

කෙළවරට සම්බන්ධ අතුරු මාසින් නොතිබුණහොත් ඔහු අල්ලා ගැනීම එතරම් අපහසු නොවනු ඇත.

ඉදිරියෙන්ම දිවගිය හොප්කින්ස් "නැවතියන්! නැත්නම් වෙඩි තියනවා!" යයි කැහැසිනු ඇසිණ. ඒ සමගම අපේ හතුරා පාර කෙළවර වූ අයුතින් ඉදිකරමින් තිබූ තට්ටු ගොඩනැගිල්ලක් දෙසට දිවයන අයුරු අපි දුටුවෙමු. ඔහු තරප්පු පෙළ දිගේ ඉහළට දිවයන්නට ඇත. තත්පර ගණනකින් ඔහු දෙවැනි තට්ටුවේ ජනේලයකින් පාරේ සිටි හොප්කින්ස් වෙත වෙඩි පහර කීපයක් එල්ල කළේය. ක්ෂණයකින් ඉවතට පැනගැනීමට පොලිස් නිලධරයා සමත් විය. මිළඟට ඔහු ද ගොඩනැගිල්ලට ඇතුළු විය. අපි ඔහු පිටුපස එහි පිවිසියෙමු. අඩක් ඉදිකළ තරප්පුපෙළ දිගේ හතර වැනි තට්ටුව අවතැරාධිකරු දිව යන අයුරු අපට පෙනිණ. ඔහුට ළංවී සිටි හොප්කින්ස් පොලිස් ට්‍රේවර්ල්වරයෙන් වෙඩි පහර කිහිපයක් රියැදුරාට එල්ල කළේය. ඔහුට එයින් එකක්වත් වැදෙන්නට ඇත. රියැදුරා මරහඩ දෙමින් තරප්පු පෙළේ ඇද වැටිණි. මිළඟට ඔහු බිමට පෙරළී ගෙන ආවේ ලේ පෙරමිනි. ඔහු අත තිබූ ගිනිඅවිය ද ඒ එතව්ට ගිළිහී තිබිණ. මොහොතක්වත් පමා නොවූ පොලිස් නිලධරයා තම සාක්කුවෙන් ගත් මාංවූ යුගලෙන් රියැදුරාගේ දෑත් සිරකළේය.

"හොප්කින්ස්, ඔබ හොඳ වෙලාවට ආවේ" හෝමිස් කීවේ හතිදමමිනි. "තව ටිකෙන් මේකා මටත් වෙඩි තියල පැනගන්නවා. දන්නවාද මෙයා කවුද කියලද?"

"නැහැ, ඇයි මේ ඩයිසන්ගේ රියැදුරා නෙමෙයිද?"

"රියැදුරෙක් නෙමෙයි. රියැදුරා ඇඳුමෙන් සැරසුණු ජේම්ස් ඩයිසන්!"

"දෙයියෝ සාක්කි!" මට කියැවිණි.

ඩයිසන්ගේ තුවාල එතරම් බරපතල ඒවා නොවූ බැව් දුටුවහාම මම තේරුම් ගනිමි. ඔහු අල්ලාගත් වගසම, ඔහුගේ සාක්කු පරීක්ෂා කිරීමට හෝමිස් අමතක නොකළේය. රොබින්සන් මරා දැමීමට යොදාගත් ආකාරයේ පිහි දෙකක් ඩයිසන් ළඟ තිබී සොයා ගැනීමට මගේ මිත්‍රයා සමත් විය. ඉන් එකක් අපරාධකරුගේ සාක්කුවේ තිබූ අතර, අනෙක රබර්පටියකින් ඔහුගේ වම් කෙණ්ඩට බැඳ තිබිණි. ඔහු රෝහල වෙතත්, එතැනින් රක්ෂිත බන්ධනාගාරයේ අධිආරක්ෂිත

මැදිරියක් වෙතත් ගෙන යන ලදී. ඔහුගේ දිව්‍ය කථාන්තරයට සවන් දීමට අපට අවස්ථාව සැලසුණේ එතැනදීය. එය දත් ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට කැමැත්තෙමි.

"මහත්වරුනි, ඔබ හිතනවා ඇත්තේ මං අනුකම්පා විරහිත මිනීමරුවෙක් කියලා. නමුත් ඇත්ත ඒක නෙමෙයි. මට ඒ දේ කරන්න සිදුවුණා, මං එය කළේ මගේ ආත්මාරක්ෂාවට. මාව මරාදමීමට තැත්කළ රොබින්සන් මරාදමනවා ඇරෙන්න, මට ඒ වෙලාවේ වෙනත් විකල්පයක් තිබුණේ නැහැ. ඔබ අහව් ඇයි ඔහු මාව මරන්න ආවේ කියලා. ඒක බොහොම දිග කතාවක්. මං කිසිදෙයක් හංගන්නේ නැතුව ඔබට ඒ හැමදෙයක්ම කියන්නම්. කරුණාකරලා මට තවත් චතුර චිත්තවත් දෙන්න. ලේ ගැලූ නිසා වෙන්න ඇති. මට හරිම පීඩාසාධී."

මහත්වරුනි, මගේ ඇත්ත නම ජේම්ස් ඩයිසන් වත් ජෝන් රිචඩ්ස් වත් නෙමෙයි. මගේ ඇත්ත නම රැල්ෆ් වොන්හාට්. මං දකුණු අප්‍රිකානු ජාතිකයෙක්. අපේ මිමුත්තෝ ඕලන්දයෙන් දකුණු අප්‍රිකාවට සංක්‍රමණය වුණු අය. ඔවුන් බොහොම මහත්සියෙන් ගොවිතැන් කරලා, මහ විනාන්තරයක්ව තිබුණු අප්‍රිකාව සමූහ ගොවිබිම්ක් කළා. වනචාරී කළුමිනිසුන්ව ශිලාචාර කරලා උන්ට දෙවියන් වහන්සේ ගැන ඉගැන්වුවා. නමුත් පහුවෙලා අපේ රටට කඩාවැදුණු ඉංග්‍රීසි ජාතිකයෝ මොකද කළේ? උන් අපිව පන්නා දමලා රට අයිතිකරගත්තා. ඒත් ඒක වෙනම කතාවක්.

අපි ජීවත්වුණේ ජොහැන්නස්බර්ග් නගරයේ. මට යන්න සිදුවුණේ ඉංග්‍රීසි පාසලකට. අවුරුදු දහසය දහන වෙනතුරු ඉස්කෝලේ ගියාට ඉගෙනීම කියන දේ මගේ හිතට ඇල්ලුවේ නෑ. මං ඉස්කෝලෙන් පැන්නා, මට උවමනා වුණේ රක්සාවක් කරලා ඉක්මනට සල්ලි හම්බකරන්න.

එද ඉඳන් අවුරුදු දහතුනක් මං මුළු දකුණු අප්‍රිකාව පුරාම කරක් ගැහුවා. ඒ දුප්පත් සුද්දෙක් විධියට. සෑහෙන පඩියක් ලැබෙන රක්සාවක් හොයාගන්න, මට කිසිම තැනකින් බැරිවුණා. මං එතකොට එක රක්සාවක් අත්ඇරලා තවත් එකකට ගියා. ඒකෙන් තවත් එකකට ගියා. ඒත් පණ කෙන්ද රැකගන්න කෑම ටිකක් මිලට ගන්න පඩියක්, මට කුඩුවත් ලැබුණේ නෑ. ඒ ජීවිතය හරියට අපායෙ ජීවත්වීම වගේයි. මං කරන්න ඇති රක්සා සියගණනක්.

පලතුරු වතු වල පලතුරු කැඩුවා, ගල් අතුරු ආකාරවල ඉල්ලම්
 හැරුවා. අශ්වකරත්ත දුක්කුවා. පාර අතුරුවා. කේපටුවන් වරායේ
 නැව්වල බඩබැව්වා. රේල්පාරවල් හදන්න සිල්පර කොටත් ඉස්සුවා.
 පාරවල් හදන්න ගල් කැඩුවා. මිනිවළුවල් හැරුවා. මං නොකළ
 දෙයක් නෑ. අවුරුදු දහතුනක් ධර්මන් ඉඳල ධම්මාරලන්ඩ්වලටත්.
 ඔරෙන්පි රිවර් ඉඳල මැටිපිලිවලටත්, මං නොගිය තැනක් නෑ.
 රක්සාවක් නැති කාලේට මත්පැන් ටිකක් උවමනා වුණාම, මං
 සුද්දන් ළඟට ගිහින් ගිගා කෑවා. කළු මිනිසුන්ගෙන් කෑම ඉල්ලා
 ගන්නා. සුද්දෙන් කල්ලොත් එක වගෙයි. උන් මට තම කාසි කීපයක්
 දුන්නේ සාපකරමින්.

ඔහොම ඉන්න අතරේ මං අන්තිමට සංක්‍රමණය වුණා
 ස්වාසිලත්තය පැත්තට. ඒක තියෙන්නේ පෘතුගීසීන්ගේ පාලනය
 යටතේ, තිබෙන නැගෙනහිර පැත්තට ඉවත්ත. ඔබ අහල ඇති
 ලොරෙන්සෝ මාකේස් ගැන, ඩෙල්ගාදෝවා බොක්ක ගැන.
 ස්වාසිලත්තය තියෙන්නෙන් ඒ කිට්ටුව. ඉතාම ලස්සන රටක්.
 ඒකෙ තැන්තැන්වල සුදු ජාතිකයෝ පදිංචිවෙලා තිටියා.

කොහොම හරි එතේ තිබෙන ඵ්‍රමිඛාබෙන් නගරයේ
 තැබුරුමකදි තමයි මට ඉයන් රොබින්සන් මුණ ගැහුණේ. කාගෙන්
 හරි මත්පැන් විදුරුවක් හිඟාකන්න මං බලාගෙන තිටියේ. ඔහු මට
 බොන්න මත්පැන් අරන් දුන්නා. මං ඔහුට කිව්වා මං රක්සාවක්
 නැතිව තැන තැන ඇවිදින මිනිහෙක් බව. ඔහු කැමැති වුණා මට
 රක්සාවක් දෙන්න. ඔහු එක්ක කතාබහ කරද්දීම මට තේරුණා.
 මිනිහා ලෝකෙ කාල වතුරබිසු කට්ට ඉකෙරාවික එකෙක් බව. ඒ
 වගේ මිනිසුන් හම්බවෙන්නෙ බොහොම කලාතුරකින්. උන්ගෙන්
 බොහොම පරෙස්සම් වෙන්න ඕනෑ. ඒත් මට වෙන විකල්පයක්
 තිබුණේ නෑ. මට ඕනවුණේ ජීවත් වෙන්න රක්සාවක්. ඒ හින්දා
 රොබින්සන්ගේ යෝජනාවට මං එකඟ වුණා. ඔහු මට වඩා උසයි
 මහතයි. වයසින් අවුරුදු හැටක් විතර. උකුසු හොටක් වගේ
 නාසයක් එක්ක මුහුණ රතුපාටයි කළුකුමෙකුගේ වගේ. ඔහුගේ
 කළුපාට ඇස්දෙකේ හැම තිස්සේම තිබුණේ මහා කුරිරු බැල්මක්.

ඉයන් මට කිව්වේ ඔහුගේ කඳෙි බලාගන්න එන්න කියල. ඔහුට
 අයිති කඳෙි වෙළඳාම හාරවූ තිටි කළමනාකාරයා හදිසියේම
 මැරුණුලු. කැමැති නම් මට ඇවිත් කඳෙි වෙළඳාම හාරගන්න

කිවිවා. ඉයන් රොබින්සන් ඒක කිසිදු ඔහුගේ ඇස්දෙකේ තිබුණා බැල්මක්. මට ඒකෙන්ම හිතාගන්න පුළුවන් වුණා සේවකයා හදිසියේ මැරුණේ කොහොමද කියලා. ඒ වුණත් මට වැඩිදුර හිතන්න දෙයක් තිබුණේ නෑ. ක්ෆාල් එකක් ගානෙ ඇවිද ගිහින්, උන් අහක දන කෑම හිඟාකනවට වැඩිය. ඉයන් දුන්නු රැකියාව භාරගැනීම හොඳයි කියලයි මම හිතුණෙ.

ඉයන් මාව කැඳවාගෙන ගියා ඔහු පදිංචි ගමට. හැතැක්ම තිහක් හතළිහක් අශ්ව කෝච්චියෙන් ගිහින්, ඊළඟට තවත් හැතැක්ම අටක් දහයක් කඳු නැග්ගා පසින්ම. අත්තිමට අපි එතැනට ළඟාවුණා. ඒ එයා මහ ඉහළින් වර්ණනා කළ එයාගෙ වෙළඳසලට. සාඩින් ටින් දෙකකුයි, මැරිව්ව මියො කුන්හතර දෙනෙකුයි ඇරෙන්න ඒකෙ වෙත ඉටිගෙඩියක් තිබුණේ නෑ. මට එකපාරටම තේරුණා මේ මිනිසා අවංකව වෙළඳාමක් කරන මිනිහෙක් නොවෙන වග. මං ඒක තේරුම්ගන්න බව ඔහුටත් වැටහෙන්න ඇති. මගේ හිතේ සැකයක් ඇතිවුණු බව ඔහුට පෙන්වන්න මං උත්සාහ කළේ නෑ. ඒ මොකද මං දැනගිටියා කලින් එහන වැඩ කළ මිනිසා හදිසියේ මියගිය බව.

ටිකකාලයක් ගතවුණා. ඉයන්ට තේරුණා, මං ඔහුගේ නියෝගවලට කිකරුවෙලා ඔහුට පක්ෂපාතීව වැඩකරන බව. ඔහුගේ ඇත්ත ව්‍යාපාරය මොකක්ද කියන එක මට තේරුණා. ඒක මට හංගන්න මිනිහ උත්සාහ කළේ නැහැ. ඔහු ව්‍යාපාර දෙකක් එක සැරේ කළා. මං ඔබට කිව්වා මේ ගම්මානය තිබුණේ පෘතුගාලය යටතේ පැවතුණු රටේ මායිමේ බව. ඒ රටේ කර් ස්වදේශියයන් පෘතුගීසීන්ට විරුද්ධව කැරළි ගහමිනුයි හිටියේ. උන් නිදහස ඉල්ලා සටන්කළා. මේ කර් කැරළිකරුවන්ට ආයුධ සැපයුණේ ස්වාසිලන්තය පැත්තෙන්. ඉයන් රොබින්සන් කළේ ආයුධ වෙළඳාම. කැරළිකාරයන්ට උවමනා පිස්තෝල, තුවක්කු වෙඩි උණ්ඩ කටු කිණිසි හැමදෙයක්ම ඔහු විකුණුවා. ඔහුගේ අනෙක් ව්‍යාපාරය වුණේ නිතිවිරෝධී මත්පැන් වෙළඳාම. ඔහු මේ හොර මත්පැන් අලෙවිකළේ කර්මිනිසුන්ට. ඒ මොකද එතැනට හැතැක්ම ගණනාවක් යනතුරු වෙනත් සුදුමිනිස්සු පදිංචිවෙලා හිටියේ නැහැ.

ඔහුගේ ගනුදෙනු හිඳිබැම පොත්වල ගණන් තබාගැනීම මට පැවරුවා. ගම්මිවිස් කියල ගිණුම් පොතේ ලියාගත්තෙ තුවක්කුවලට

දමන පතරොම්. දුඹුරු සිනි කියල ලියාගත්තෙ වෙඩිබෙහෙත්; රටකපු කියල ලිව්වෙ පිස්තෝල උණ්ඩ. ඉයන්ට කිකරුව වැඩකළ නිසා මට අවාසියක් වුණේ නැහැ. ඔහු මට හොඳ වැටුපක් දුන්නා. අපි ගනුදෙනුවට හා හොර මත්පැන් වෙළඳාමට අමතරව ඔහු මුදල් පොලියට දීමත් කළා.

ඉයන් එක්ක ගනුදෙනු කළ කළු ජාතිකයන් හුඟක් හිටියා. උන් අතරින් කැපී පෙනුණු මිනිහෙක් වුණේ කොංගා. අපි හයහමාරකටත් වඩා උස ඔහු කළුම කළු යෝධයෙක් වගේ දවැන්න පුරුෂයෙක්. කටඇරියාම මුහුණේ තිබුණේ යක්ෂයෙකුගේ වගේ හයංකාර පෙනුමක්. ඔහුගේ කළුපාට මහතා තොල් එළියට දික්වෙන කොට දිවත් ඇස්දෙකත් එළියට නෙරා ආවා. ඔහු ගෝත්‍රික නායකයෙක්. කොංගා මත්තර ගුරුකම් වැඩකළ කට්ටඬියෙක්. ඊට අමතරව පෘතුගීසිත්ව එරෙහිව සටන්වැදුණු කැරළිකාරයන්ට ආයුධ වෙළඳාමේ අතරමැදියෙක් හැටියටත් ක්‍රියාකළා. කොංගා එනවා සතියකට දින තුනක්වත් ඉයන් හමුවෙන්න. මුල්කාලයේ කොංගා එක්ක මිත්‍රවුණු අලුත. ඔහුට ඉයන් සංග්‍රහ කරල තිබුණේ මත්පැන්වලින්. එහෙම බිල බිල කොංගා මත්පැන්වලට ඇබ්බැහිවෙලයි තිබුණේ. මේක ඉයන්ගේ වෙළඳ උපක්‍රමයක් කියලයි මට හිතුණේ. ඒ මොකද පහුවෙනිමකට ඉයන් ඔහුගේ අමුත්තන්ට මත්පැන් නොමිලේ දුන්නේ නැහැ. ඔහු කොංගාටත් මත්පැන් විකිණුවා. අතේ සල්ලි තැනිවෙලාවට කොංගා බිච්චේ ණයට. හවස ඉර බිහින වෙලාවට ඉයන්ගේ වෙළඳ සල්ලේ කොටසකට වෙලා මත්පැන්කොන කොංගා, මැදියම් රැයට පැයක් දෙකක් තිබෙද්දී වෙරිවෙලා සිහිතැතිව වැටෙනවා. ඉතින් ඔහුගේ සේවකයන් තමා කොංගාව ආරිහු ගෙදර අරගෙන යන්නේ.

කරදර ඔක්කොම පටන් ගන්නේ. මං ඉයන්ගේ රැකියාව බාර අරගෙන මාස නවයකට විතර පස්සේ, ඉයන්ගෙන් ගන්න ආයුධ හා මත්පැන්වලට මේ මිනිස්සු ගෙව්වේ පෘතුගීසි රත්කාසිවලින්. නමුත් උන්ට හැමවිටම කාසි තිබුණේ නැහැ. මේවා නොතිබුණු වෙලාවට උන් ගෙවන්නේ ඇත්දළවලින්. එහෙමත් තැන්නම් සතුන්ගේ හම්වලින්. ඊටත් වඩා ලොකු මුදලක් ලැබුණා දියමන්තිවලට. ස්වාසිලන්තයේ මිනිස්සු ප්‍රිටෝරියාවේ හා බ්ලොම් ෆොන්ටේන්වල දියමන්ති පතල්වල වැඩට ගියා. ඒ පතල්වලින් උන් හොරකම් කළ දියමන්ති ස්වාසිලන්තයේ අලෙවි කෙරුණා.

කොහොම වුණත් කල්යාද්දී කොංගා ළග ඉයන්ට ගෙවන්න තරම් මුදල් තිබුණේ නැහැ. මත්පැන් බෝන්න ආව කොංගා ආපත්‍ර ගියේ ඒවා නොලැබී. ඒ මොකද ඔහුට මත්පැන් ණයට ලැබුණේ නැහැ. ඔහු ඉයන්ගෙන් විශාල මුදලක් ණයට අරගෙන තිබුණා. නමුත් ඒ කිසිම ගනුදෙනුවක් ඉවර නොකර, පොත්වල විශාල මුදලක් හා පොලියක් එකතු වී තිබුණා. එද මත්පැන් නොලැබුණු එකට ඔහුට හුඟක් කේන්ති ගියා, ඔහුගේ ලොකු යන්ටිය හෙවත් සැරයටිය ලෙලවා තර්ජනය කළා. අඩි හතරහමාරක් පමණ දිග එය සාමාන්‍ය සැරයටියකට වඩා වට ප්‍රමාණයෙන් වැඩි පොල්ලක් වගේ එකක්.

ඒත් ඉයන් රොබින්සන් ඒවට හයවුණේ නැ. ස්වාසි ජාතික කළුමිනිසුන් ඔහුට තර්ජනය කරන්න. පටන් අරන් තිබුණේ බොහොම කාලෙක ඉදල. ඔහු ඒවට සැරුණේ නැ.

එක දවසක් හවස කොංගා ආවේ වෙනද වගේ ඔහුගේ සහවරයානුත් පිරිවරාගෙන. උන් එළිය ඉදිද්දී ඔහු ඉයන් රොබින්සන්ගේ කාර්යාල කාමරයට ඇතුළුවුණා.

"රොබිං මහත්තයා" කොංගා කිව්වා. "මෙන්න මං උඹට තියෙන ණයටයි පොලියටයි හිලව් වෙන්කොට බඩුඩක් ගෙනාවා. මේක අරගෙන උඹේ ණය කපා දමපං. එව්වර ඕකරක් නෙමෙයි. මට හිත කරනවා මත්පැන් බෝතල දහයක් පිස්තෝල හත අටක්. ඒවට උණ්ඩ"

කොංගා ඔහු ගෙනාව දේ ඉයන් වෙත දිගු කළා. ඒක ඉතාම වටිනා ඒ වගේම අලංකාර දියමන්තියක්. ඔලිව් ගෙඩියක් තරම් ලොකු කපා ඔපදමා තිබුණු දියමන්තියක් අලංකාරව බඩුමින් තිබුණේ. ඒකෙ වටිනාකම නම් ඉතාම ඉහළ බව බැලූ බැල්මටම පෙනුණා. මෙය කොහෙන් හෝ හොරකම් කළ එකක් බව අමුතුවෙන් කියන්න උවමනා වුණේ නැහැ.

"උඹට කොයින්ද මේක ලැබුණේ?" ඉයන් ඇහුවා.

"ඒක උඹට වැඩක් නෑහේ ලොක්කා" කොංගා කිව්වා. "උඹට වෙලා තියෙන ණය ඔක්කොම ගෙවලා තවත් බඩු රාහියක් ගන්න තරම් මේක වටිනවා. එහෙම නෙවෙයි කියන්න එපා"

දියමන්තිය අතේ තියාගෙන ඉයන් ඒක දිනා බලාගෙන හිටියේ ලොකු ආශාවකින්. එය වටිනා එකක් බව ඔහු තේරුම් ගන්නා.

නමුත් ඔහුගේ තණ්හාව-නියා ඔහු උත්සාහ කළේ මේක ඉතා අඩු මුදලකට ගන්න.

"මේක බොහොම වටිනා එකක් කියලා උඹට කිව්වේ කවුද?" ඔහු කොංගාගෙන් ඇහුවේ කටපැත්තකට ඇදකරමින්. "බලපං. මේකෙ එක පැත්තක පුංචි පඵද්දක් තියෙනවා. කමක් නෑ. මං මේක අරගන්නම්. උඹට උදව්වක් නැටියට මං ණයත් පොලියත් ඔක්කොම කපා හරින්නම්. මත්පැන් බෝතල් දහයකුත් දෙන්නම්. ඒත් පිස්තෝල හා උණ්ඩ දෙන්න බැහැ. ඒවා ඔහුනම් තවත් මේ වගේ එකක් අරං වරේ."

ඒ කතාවට කොංගාට හොඳටම තරහ ගියා. "ආයෙත් කල්පනා කරලා බලපං රොබ්-මහත්තයා" ඔහු කිව්වා. "මං මේ උඹට දෙන අත්තිම අවස්ථාව. මං කිව් දේ අහල ආයුධ විකත් මට දීපං. මේ දියමන්තිය ඊට වඩා හුඟාක් වටිනවා"

ඒ කතාව අහල ආයුධ විකත් දුන්නා නම් කොංගා ඔහුගේ පිරිස සමග පිටවෙලා යනවා. ප්‍රශ්නය එතැනින් ඉවරවෙනවා. නමුත් ඉයන් ඒක කළේ නැහැ. මේ ඡවලාවේ කිශ්‍රෝ වනවාරිත් අතට ආයුධ දෙන්න බාගවෙලාවට ඉයන්ට හය හිතෙන්න ඇති. ඔහු අවැරදිවත් හිනාවෙලා කොංගාට බැණවුණා.

"කළු බල්ලා! බැහැපං එළියට!"

එහෙම කිව් වහාම කොංගා, ඉයන්ගේ කාර්යාලයෙන් එළියට ඇවිත්, ඉස්සරහ ඉස්තෝප්පුවේ බිම දිගාවුණා. ඔහුගේ ගෝල බාලයින් එක ඔහු වටා රැස්වෙලා ඔහු අතට කළු කුකුළෙක් දුන්නා. ඔහු මොනවාදෝ මත්තර වගයක් උස් හැඩින් ජප කරලා කුකුළාගේ බෙල්ල කඩා ලේ බිව්වා. ඊට පස්සේ වැහිර හිටී තැනින් නැගිටලා මත්තර කියා කැගසමින් කොංගා නිව්න්න පටන්ගත්තේ, කොළ අතුදෙකක් වනමින්. හැටුම එක්වරම නැවතුණා. ඔහුගේ ඇඟම ඊළඟට වෙවුලන්න පමණක් සන්තියක් හැදුණා වගේ. ඊළඟට ඔහුගේ කටින් මහා පිලාපයක් පිටවුණා. ඊටපසු ඔහු කටින් පෙණ දමාගෙන බිම ඇදවැටුණේ සිහිනැතිවෙලා. ඔහුගේ සහවරයන් කොංගාව කරකියාගෙන යන්න ගියා. අතුදෙකුට ගැන එකඟතාවයකට ආවේ නැති නිසා ඉයන්ට දියමන්තිය ලැබුණේ නැහැ. කොංගා ඒක අරගෙන ගියා.

නියෝජ්‍ය වනචාරිත්තේ මන්තර ගුරුකම් ගැන අහලා තිබුණට සුදු මිනිස්සු ඒවා විශ්වාස කළේ නැහැ. ඒවාට හයවුණෙන් නැහැ. ඒ නිසා හැන්දෑවේ වුණු සිදුවීම් අපි අමතක කර දමමා.

අප්‍රිකාවේ කැලැවෙන් වටවුණු ගම්මානවල මිනිස්සු ඇදිරි වැටෙන කොට රැ කැම කනවා. ඊළඟට වැඩිය රැවෙන්න කලින් නින්දට යනවා. එද ඉයන්, ඔහුගේ බිරිද මාර්තා සහ මම රැ කැම වාඩිවුණේ වෙනද වෙලාවටමයි. රැ කැමෙන් පස්සේ ඉයන් එයාගේ කන්තෝරු කාමරේට ගියා. එදිකෙදා ගනුදෙනු ගැන පොත්වල කළ සටහන්, රැව නිදගන්න කලින් යන්න හද බැලීම ඔහුගේ සිරිතක්. මාර්තා කැම මේසය පස්කරද්දී, මං මගේ කාමරයට ගියා නිදගන්න.

රැ දෙකට විතර කවුදෝ, නොකඩවාම මගේ කාමරයේ දෙරට ගැහුවා. දෙර ඇරලා බලාගෙනාට ඉයන්ගේ බිරිද මාර්තා.

"වොන්තාව" ඇය කිව්වා. "කැම කාල ඇදේ හාන්සිවුණා විතරයි, මට නින්ද ගියා, දැන් ඇහැරිලා බලන කොට ඉයන් නිදගන්න ඇවිත් නැහැ කාමරේට. ඔහු මෙව්වර වෙලා මොනවා කරනවද? අනේ කරුණාකර ගිහිං බලන්න..... මගේ හිතට බයයි....."

මං වහාම ඇදෙන් නැගිටලා ගියේ ඉයන්ගේ කන්තෝරු කාමරයට. මාර්තා ආවා මගේ පිටුපසින්. ඔහුගේ කන්තෝරු කාමරයේ දෙර වසා තිබුණා. තව්ටු කළත් ඔහු දෙර ඇරියේ නැහැ. ඉතින් මං දෙර තල්ලු කරගෙන ඇතුළට ගියා.

කාමරය ඇතුළේ ඉටිපන්දුමක් දල්වුණා. ඉයන් හිටියා ඔහුගේ මේසය ළඟ පුටුවක වාඩිවෙලා; ඇස්දෙක විශාල කරගෙන. අත්දෙකෙන් පුටුව තදින් අල්ලාගෙන ඉස්සරහ බලාගෙන හිටියා. ඔහුගේ මුහුණේ තිබුණේ මහා හයානක පෙනුමක්. මුහුණ කථවෙලා තිබුණා. එයින් මං තේරුම් ගත්තා, ඉයන් වාඩිවෙලා හිටි පුටුවෙම මියගිහිත් බව. පැය ගණනකට පෙර මියගිහිත්!

ඒක තේරුම් ගත්තු හැටියෙම මාර්තා විලාප නැඟුවේ. ගේ දෙවනත් වෙන්න. මං බොහොම අමාරුවෙන් ඇයව කාමරයෙන් එළියට යැව්වා. ඊළඟට මං කාමරය සෝදිසි කරලා බැලුවේ ඉයන් මේ තරම් බියකරු ලෙස මියගියේ කොහොමද කියල. දත් හැලිව්ව තාකි කාපිරියෙකුට පුළුවන්ද, ඔහුගේ මන්තර ගුරුකම්වලින් ඉයන්ට මරන්න? මං ඒක විශ්වාස කළේ නැහැ.

මං කාමරය හොඳම මසාදිසි කරල බැලුවා. ඒත් කාමරයේ පතේලයක් කඩාගෙන හෝ දෙරක් ඇරගෙන සතුරෙක් ආව බවට කිසිම සලකුණක් තිබුණේ නැහැ. ඉයන්ගේ සිරුරේ මට පෙනෙන්න තුවාලයක් තිබුණේත් නැහැ. නමුත් කොහොමද ඔහු මියගියේ? ඔහු දකලා තියෙනවා මොකක් හරි හයානක දර්ශනයක්. ඒකෙන් තමයි මියයන්න ඇත්තෙ.

අපි පහුවද ඉයන් රොබින්සන්ට් හුමදන කළා. මරණයේ කටයුතු ඉවරවුණු දව පහුවෙනිද කොංගා රොබින්සන් නිවහනට ගොඩ වැදුණා. ඔහුගේ මුහුණේ කණගාටුවක ලකුණක් වත් සන්නේයක ලකුණක්වත් තිබුණේ නැහැ.

"මට පුළුවන්ද මගේ සැරයටිය ගෙනියන්න?" ඔහු ඇහුවා. "කලින් දවසේ රොබින්සන්ගේ කාමරේ මං ඒක අමතක වෙලා දල ගියා"

ඔහුගේ සැරයටිය කන්නේරු කාමරයේ අමතක වෙලා බිම දමල ගිහිත් තිබුණු හැටි මං දුටුවා. නමුත් ඒක ඔහුට ගෙනැත් දෙන්න මට උවමනාවක් තිබුණේ නැහැ.

"තමුසෙට ඒක අමතක වුණා නම් ගිහිත් අරගන්නවා" මං කිව්වා. ඔහු ඒකත් අරගෙන යන්න ගියා.

දවස් දහයක් දෙළහක් යඳි මාර්තා ඇගේ හඩා වැලපීම නවත්වලා ඉයන්ගේ ව්‍යාපාර කටයුතු යළි පටන්ගත්තා. ඔහු ඇයට හැමදෙයක්ම හොඳින් කියල දිල තිබුණු බවයි මට පෙනුණේ. මට පොරොන්දු වුණු පටිය ඒ විධියටම ගෙවන්න ඇය කැමැති වුණා. ඒ අනුව ඇගේ කළමනාකරු හැටියට දිගටම වැඩකරන්න තීරණය වුණා.

"රොබින්සන් තෝනා" මං කීවා. "ඉම් කොංගා මහ හයානක මිනිහෙක්. ඒ මිනිහා හෙතා දියමන්තිද අරගෙන අපි ඔහුගේ ණයයි පොලියයි අමතක කරමු. ඔහු ඉල්ලන ආයුධත් මත්පැනුත් දිල ඔක්කොම ඉවරයක් කරල දමු. ඒක වඩාත් පරෙස්සම්"

"තමුසෙ කවුද මට ඔහොම උපදෙස් දෙන්න?" ඇය මට කඩා පැන්නා. "මට ඔන කරන්නෙ සල්ලි. මට පාඩු විඳින්න බැහැ. මට සල්ලිවලින් කරන්න හුඟක් වැඩ තියෙනවා. තමුසෙ දන්නවද අපි මේ හැටි සල්ලි හොයන්නෙ මොකටද කියලා..... ඒත් ඒකෙන් තමුසෙට ඇති වැඩක් නෑ. වහාම පණවුඩයක් යවනවා කොංගාට.

කියනවා දියමන්තියයි. සල්ලියි අරගෙන ඇවිත් අපට ගෙවත්ත තියෙන ණය බේරලා, උච්චතා කරන බඩු අරගෙන යන්න කියලා”

ඇයට කාරණා හේරුම් කරලා දෙන්න මං උත්සාහ කළා. නමුත් වැඩක් වුණේ නැහැ. ඇයගේ පිළිවෙළේ ඉයන්ට වඩා වැඩි වෙනසක් තිබුණේ නැහැ. ඉතින් මං පහුවදම කොංගා වෙත පණිවුඩයක් යැව්වා. ඔහු ආවා කන්නෝරු කාමරයට මාව හමුවෙන්න. මං වාඩිවෙලා හිටියේ එද ඉයන් මියගිය පුටුවේමයි.

“ඔහේට එන්න කිව්වේ රොබින්සන් නෝනා” මං කිව්වා. “ඇයට ගෙවත්ත තියෙන ණයයි පොලියයි ඔක්කොම ගෙවනවා. නැත්නම් තමුසෙ වැටෙන්නෙ ලොකු අමාණුවක”

“නාකි කොංගා එක්ක ගනුදෙනු කරන හැටි ඔහේට අමතක වුණාද ඉලන්දරියා?” ඔහු ඇහුවේ අවශ්‍යවෙන් හිනාවෙමින්. “නාකි පුද්ද දැනගෙන හිටියේ නෑ කොංගාගේ හපන්කම් ගැන.” මෙහෙම කියූ ඔහුගේ රතුපාට දෑස්වලින් පිටවුණේ වෛරය බව මම දුටුවා.

“උඹේ කතාවලින් වැඩක් නෑ කොංගා” මං කිව්වා. “නාකි පුද්ද මට කිව්වේ, උඹේ සල්ලි නොගෙව්වොත් උඹට වෙඩි තියල මරල දන්න. උඹ දන්නවා තේද අපි ළඟ තියෙනවා බොහොම හයානක, ඉක්මනින් වෙඩි තියන්න පුළුවන් රයිෆල්. වහාම ගෙනෙං අර දියමන්තිය. තව සල්ලිත් අරගෙන විරෝ”

මගේ කතාවට ඔහු මහ හයියෙන් හිනාවුණා. මං කීව ඒව ඔහු ගණන් ගත්තේ නෑ. අර අලංකාර දියමන්තිය අරගෙන ඇඟිලි දෙකෙන් ඉහළට ඔසවලා මට පෙන්වුවා. ඒත් ඒක අපට නොදෙන බව පෙන්වමින්, රෙදි කැල්ලක දඬුවලා ඉණේ ගැටගසා ගත්තා. ඊළඟට කාමරයෙන් එළියට ගිහින් බිම දිගාවුණා. ඔහුගේ ගෝල බාලයින් එතැනට ඇවිත් කලින් දවසේ වගේ මත්තර ගුරුකම් පටන් ගත්තා.

එද රැ නිදගන්න මං මගේ කාමරයට ගියේ නැහැ. ඒ මොකද ඒ කාමරයේ ජනේල ඒ ආරම්භකිමත් නැහැ. කොංගාගේ මිනිස්සු ජනෙල් විදුරුව බිඳලා මට විෂභෙඩු ඊතලයකින් විදිවී නැත්නම් හෙල්ලකින් දමලා ගහවී කියන හය මගේ හිතේ ඇතිවුණා. නමුත් ඉයන්ගේ කන්නෝරු කාමරය ඊට වඩා ආරක්ෂා සහිතයි. මං හිතුවා ඒකට වෙලා එළිවෙනතුරු ඇහැ ඇරගෙන ඉන්න. කොංගා ඉවත්ව ගියත්, මං නිද්‍රානාශෙන සෝදිසියෙන් ඉන්න තීරණය ආරගෙනයි හිටියේ.

වරින්වර මට නින්දා යාමෙන් ආවා. ඒත් තිගැස්සිලා මං ඇහැරුණා. රිච්ට්ස්වරය අතේ තියාගෙන මං කරවරේම බලාහිටියා. මේ එංගලන්තයේ වගේ නෙමෙයි. අප්‍රිකානු වනාන්තරයේ රැටන් නොයෙක් බඩද ඇහෙනවා. ඇතින් වන සතුන් කෑගහන හඬ. ළඟින් තේරුම් කරන්න බැරි නොයෙකුත් බඩද. රැ දෙළන විතර චෙද්දී හඳ පාසලා මං හිටි කාමරය තුළට එළියක් යන්නමින් වැටුණා. ඒ එළියෙන් මං තවත් සැරයක් කාමරයේ හැමතැනක්ම බැලුවා. විශේෂ යමක් නෑ. ඉතින් මට හිතුවේ ටික වේලාවකට සෝපාවේ වැතිරෙන්න. එහෙම හිතුවා විතරයි. අමුතු බඩදයක් කාමරය ඇතුළෙන්ම ඇහුණා.

මං වහාම නැගිටිමි. ඒ බඩදය ඇසුණේ දෙර ළඟින්. මම ඉටිපන්දම පත්තු කරලා බැලුවා. දෙවියනේ! බිම පෙරළී තිබුණේ මොකක්ද? කොංගාලෝ සැරයටිය. ඒක කැලීදෙකකට වෙන්වෙලා. ඒකෙ එක කැල්ලක මං දුටුවා සිසුම් සෙලවීමක්. තවත් තත්පර දෙකක් යද්දී සෙලවීමට හේතුව මොකක්ද කියල මට පෙනුණා. බාහ දෙකට වෙන්වුණු සැරයටියේ ඇතුළේ තිබුණේ කුහරයක්. ඒ කුහරය ඇතුළෙන් එළියට ආවේ සර්පයෙක්. අඩි දෙකක් පමණ දිග සර්පයා දඟලමින් එළියට ඇදෙන හැටි මං හඳුන්වමින් දුටුවා. සම්පූර්ණයෙන්ම එළියට ඇදුණු උග්‍ර මිනිසාට ශුළියක් වගේ එකට රවුම්වෙලා හිස පමණක් ඉහළට එසෙව්වා.

ඒ මොන සර්පයාද කියන එක මං දුටුවේ එතකොටයි. ඒ තමයි අප්‍රිකාවේ ඉන්න ඉතාම හයානක විෂසෝර සර්පයා - කළු මාම්බා. උඟට පුළුවන් විදුලි මේතයෙන් පතින්න. වේගයෙන් ගමන්කරන අශ්වයෙකු පිටට පැනලා, අශ්වාරෝහකයාට දණ්ඩ කරන්න වුණත් මාම්බාට පුළුවනි. උග්‍ර දණ්ඩ ක්ලෝන් මිනිත්තු හතරක් ඇතුළත මරණය නියතයි. උග්‍රේ විෂ ඒ හරිම ප්‍රබලයි. මගේ මුළු ඇඟෙන්ම වහදිය වැගිරෙන්න පටන්ගත්තා. ඉයන් රොබින්සන් පුටුවේම මැරී ගල්ගැසී හිටි සැටින්, ඔහුගේ මුහුණ දම්පාටට හැරී තිබුණු සැටින් මට මතක්වුණා. දැන් කළ යුත්තේ චූෂාම මෙතැනින් පැනගැනීමයි. නමුත් මට දෙර පැත්තටවත් යන්න පිළිවෙළක් නෑ. මාම්බා ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ මිනිස් සිරුරෙන් නිකුත්වෙන ගඳටයි උණුසුමටයි.

මං හෙමින්ම ජනේලය ආරියා. ජනේලයේ පොදු මොකුත් තිබුණේ නෑහැ. නමුත් ජනේලය තිබුණේ පොළොවට අඩි හතරක්

පමණ උඩින්. මං ඒකට තුහිද්දී ඇතිවෙන චලනය ඇති, මාමිබාට මගේ ඇඟට පතින්න. උං දෙර දෙසට ඇදේවිද කියලා මං ටික වේලාවක් බලාගෙන හිටියා. උං උගේ නිස ඒ මේ අතට දිගු කරන හැටි මං හද එළියේ දුටුවා. මේ මගේ මොහොත.

මං එකපාරටම පුටුවෙන් නැගිටලා ජනේලය වෙතට පැන්නා. මගේ ජිවිතය බේරුණේ ඒ වෙලාවේ මට වුණු අත්වැරද්දකින්. මම ජනේලය වෙත පතිද්දී මගේ කකුල වැදුණේ බිම තිබුණු කුණු කුඩයේ. ඒක වේවැල්වලින් විසූ කුණුකුඩයක්. මගේ කකුල වැදුණු පාරට ඒක විසිවුණේ සරපයා දෙසට. චලනය වුණු යමක් දුටු වහාම මාමිබා ඒකට දෂට කළා. මං විදුලි වේගයෙන් ජනේලයෙන් පැනලා දුවගෙන ගිහින් නැවතුණේ මගේ කාමරයේ.

පහුවද උදේ අපේ වෙළෙඳසලට උවමනා බඩු වගයක් ගේන්න මං එමිබාබෙන් නගරයට ගියා. මං ආපහු ආවේ දින හතරකට හෝ පහකට පස්සේ. එතකොට මට දැනගන්න ලැබුණා මාර්තා රොබින්සන් මියගිය බව.

මං නගරයට පිටත්වෙලා ආව දවසේ උදේ කොංගා ඇවිත් තිබුණා, ඔහු අමතක වෙලා දලා ගිය සැරයටිය ගෙනියන්න. ඊළඟට එද හැන්දෑවේම කොංගා යළිත් ආවුලු මාර්තා හමුවෙන්න. ඔහුගේ අතේ තිබුණුදු අර දියමන්තිය. ඒක පරගෙන ණය කපා හැරලා මත්පැන් හා ආයුධ දෙන්න කියලා කොංගා ඉල්ලා තියෙනවා. ඇය ඒක ප්‍රතික්ෂේප කරලා ඔහුට බැණවැදුණුදු. එද රැ ඔහු යන්න ගිය බවත්, පහුවද උදේ බලන කොට, ඉයන් මියගිය ආකාරයටම මාර්තා හාන්සි පුටුවේම මියගිහින් හිටි බව ගෙදර සේවිකාව කිව්වා. මං ඇහුවා කොංගා ඊට පස්සෙන් ආවද කියලා. ඔහු ඇවිත් තිබුණා එදත් ඔහුට අමතක වෙලා-ගියා සැරයටිය ගෙනියන්න."

දීර්ඝ කථාවක් කීමෙන් පසු සිරකරුවා වෙනෙස වී සිටි බැව් අපි දුටුවෙමු. ඔහු යළිත් වරක් බිමට වතුර ඉල්ලා සිටියේය. වතුර විදුරු කිහිපයක් පානය කළ ඔහු කථාව යළිත් ඇරඹුවේය.

"ඉතින් මහත්වරුනි මං දැනගන්නා, මට එතැනින් පිටවී එන්න කාලය පැමිණ ඇති බව." සිරකරු කීය. "ඉයන් රොබින්සන් ඉපයූ විශාල මුදලක් ඔහු කොහේ හෝ සඟවා ඇති බව මං දැනගිටියා. ඔහුගේ ධනයට වෙනත් හිමිකාරයෙක් නොහිටී නිසා, මං ඒක

ගැනීමේ වරදක් වංචාවක් තිබුණේ නැහැ. මං ගෙදර එක් කොණක ඉඳලා අනෙක් කොණටම පොළොව හාරමින් මුදල් හෙව්වා. ඒකට මට සති තුනක් ගතවුණා. නමුත් අන්තිමට මට ඒක ලැබුණා.

ඒක ඔබට හිතානේනත් බැරි තරම් අතිවිශාල මුදලක්. ඉයන් රොබින්සන් අන්තිම අසාධාරණ විදියට සල්ලි හම්බකළා. ඒත් ඔහුවත් මාර්තාවත් එයින් එක ක්රුගර් රැන්ඩ් එකක් ඒ ලෝකෙට අරගෙන ගියේ නැහැ. මං ඒ මුදලත් අරගෙන එංගලන්තයේ පදිංචියට ආවා. මා ලන්ඩනයේ නිවසක් මිලට ගත්තා. ජෝන් රිචඩ්සන් කියලා නමකුත් අරගෙන, කාටවත් කරදරයක් නොකර පාවුවේ ජීවත්වුණා. මගේ විනෝදශය වුණේ පුරාවස්තු එකතු කිරීම. ඊජිප්තු ඉතිහාසය පුවත්පත්වලින් හා පොත්වලින් කියවා ලබාගත් දනුමක් මට තියෙනවා. මං රොබින්සන්ලා ළඟ ඉන්න කාලෙන්, කේප්ටවුන්වලදී නාවිකයන්ගෙන් අඩු මුදලට ගත් ඊජිප්තු හා මෙසපොතේමියානු පුරාවස්තු තුනහතරක් මා ළඟ තිබුණා. සමහර දවස්වලට මා පුරාණ ඊජිප්තුවේ විස්තර කියද්දී ඉයන් හා මාර්තා ඒව අහගෙන හිටියේ හරි පුදුමයෙන්.

ඊජිප්තුවේ සංචාරය සඳහා යනු යුරෝපා හා ඇමරිකානු ජාතිකයෝ, ඔවුන් එහිදී මිලට ගත්තු පුරාවස්තු ගෙනැත් පැරිසියේ හා ලන්ඩනයේ විකුණනවා. ඔවුන් පුවත්පත්වල දැන්වීම් පළකරලා විකුණද්දී මෙහෙම අයගෙන් ඒවා මිලදී ගැනීම මං බොහොම කාලයක සිට කරනවා. පහුගිය දිනමිල මැතිව් පේජ් නම් මහත්මයෙක් පුවත්පත් තුනකම මෙවැනි පුරාවස්තු අලෙවිය ගැන දැන්වීම් පළකර තිබුණා.

කලින් වෙලාවක් වෙන්කරගෙන මම ඔහු හමුවෙන්න ගියා. ඔහු බොහොම සාදරයෙන් මාම පිළිගත්තා.

"ජෝන් රිචඩ්සන් මහත්මයා මට සමාවෙන්න" ඔහු කිව්වා. "මා ළඟ තිබුණු හොඳම පුරාවස්තු විකිණි අවසන් වුණා. දැන් මා ළඟ තියෙන්නේ මෙන්න මේ ටික විතරයි"

ඔහු ළඟ තිබුණේ එතරම් වටිනාකමක් නැති කිරිගරුඩ හා ඇලබැස්ටර් පාෂාණයෙන් කැපූ පිළිම හා පැරිරස් ලියවිලි කිහිපයක් පමණයි. මං ඉල්ලූ අඩු මුදලට ඔහු ඒවා ඔක්කොම දුන්නේ බොහොම කැමැත්තෙනි. ඒ නිසා අප දෙන්නා අතර ඇතිවුණේ ලොකු හිතවත් කමක්.

"රිචඩ්සන් මහත්මයා" ඔහු කීවා. "මගේ ගම ජොහැන්නස්බර්ග්වල රිච්මන්ඩ් නගරයේ. මං හිතනවා ඔබත් දකුණු අප්‍රිකානු ජාතිකයෙක් කියලා?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව්" මං කීවා. "ඔබ කොහොමද ඒක දනගත්තේ?"

"ඔබ ඉංග්‍රීසි භාෂාව උච්චාරණය කරන පිළිවෙළට, මං ඒක තේරුම් ගත්තා." ඔහු කීවා. "අපේ රටේ කෙනෙක් හමුවුණු එක කොයිතරම් සන්තෝසයට කරුණක්ද" ඒහෙම කීව් ඔහු වයින් බෝතලයක් ඇරලා මට සංග්‍රහ කළා. ඊට පස්සේ අපි දෙන්නා පැය ගණනාවක් කතාබහ කළේ දකුණු අප්‍රිකාව ගැන. ඔහු මට වඩා වයසින් බාලයි. ඒ වුණත් කේප්ටවුන්, ප්‍රිටෝරියා හා ජොහැන්නස්බර්ග්වල මං දන්නා පුද්ගලයින් කිහිපදෙනෙකු ගැන ඔහු දන හිටියා. ඉතින් බොහොම ඉක්මනට අපි මිත්‍රයත් බවට පත්වුණා. එද රාත්‍රි ඔහුගෙන් සමුගනිද්දී ඔහු මට ආරාධනා කළා. දින හතරකින් ඔහු සමග රාත්‍රි භෝජනයට එන්න කියලා. නමුත් පෞද්ගලික අපහසුතාවයක් නිසා මට එදට එන්න පුළුවන්කමක් තිබුණේ නැහැ. ඒ නිසා දින දෙකකින් එන බව මං ඔහුට දන්වුවා.

ඒ අනුව එද සිකුරාද මං හෝටලයට ගියාම ඔහු මාව සාදරයෙන් පිළිගත්තා. අප දෙදෙනාටම රැකුම් ඇණවුම් කරලා, කාමරයට ගියාම, ඔහු මට සංග්‍රහ කරන්න ගත්තේ ඉස්කරම් විස්කි වර්ගයකින්.

"රිචඩ්සන් මහත්මයා, ඔබ කවද හරි හිතින් තියෙනවාද අපේ රටේ ලස්සනම තැනට? ඒ කියන්නේ නැගෙනහිර කෙළවරේ ස්වාසිලත්තයට?" පේඡ් ඇහුවා.

"මොකද නැත්තේ?" මං කීවා. "මං අත්තිමට රැකියාව කළේ එහේ. මට එහේදී හොඳ හොඳ අත්දැකීම්වලට මුහුණ දෙන්න ලැබුණා. ඇයි පේඡ් මහත්තයා එහෙම අහන්නේ?"

"මගේ යාච්චෙකුගේ දුර නෑ කෙනෙක්, ඔය ස්වාසිලත්තයේ පදිංචිවෙලා හිටියා" පේඡ් කීවා. "ඔහු හිටියේ එම්බාබෙන් පැත්තේ. මං හිතන්නේ ඔහු ඒ කාලයේ වෙළඳ ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන ගියා. නමුත් පස්සේ ඔහු ගැන ආරංචියක් නැතිව ගියා..... ඉයන් රොබින්සන් කියල කෙනෙක්? ඔබට එහෙම ඔහු ගැන අහන්න ලැබිල තියෙනවද?"

"ඒක හරි පුදුමයි නේ" මං කීවා. "මං රැකියාව කළේ ඉයන් රොබින්සන් ළග. ඔබ දන්නවාද පේඡ් මහත්තයා රොබින්සන් යුවළට වුණු දේ? ඔබේ යාච්චා ඒක කවද හරි කියල තියෙනවාද?"

"නෑ නෑ මට කියල-නෑ. රොබින්සන්ලාට මොකද වුණේ?" ඔහු ඇහුවේ මගේ විදුරුවට විස්කි පුරවා ඔහුටත් ස්වල්පයක් දමාගනිමින්. ඉතින් මහත්වරුනි මං ඔහුට කථාව සම්පූර්ණයෙන්ම කිව්වා. ඔබට මා දුන් කියු කථාව ඒ විධියටම කිව්වා, කිසි අඩුවක් නොකර. ඒකට පැයකට වඩා ගතවෙන්න ඇති. මේ අතරේ හෝටලයේ සේවකයා රාත්‍රී කෑමත් කාමරයට අරගෙන ආවා මට මතකයි. මත්පැන් පානය කර සිටි නිසා ඒක මතක මට යන්නමින්. නමුත් මගේ කථාව ඉවරවුණාම ඔහු ප්‍රශ්නයක් ඉදිරිපත් කළා. ඒක මට හොඳට මතකයි.

"එතකොට රොබින්සන්ලාගේ කළමනාකාරයා හැටියට අවුරුද්දක් වැඩ කළ ජැක් වොන්හාට් ඔබද?" ඔහු ඇහුවේ අමුතු කටහඬකින්.

"ඔව් මම තමා. මං ඒ කාලෙ පාවිච්චි කළේ ඒ නම" මං කීවා. "ඇයි ඔබ එහෙම අහන්නේ?"

"කාලකණ්ණි හොර තක්කඩියා" ඔහු ගිගුරුවේ කඬායේ සාක්කුවෙන් රිවෝල්වරයක් එළියට ඇදලා මට එල්ල කරමින් "මං මුළු ලෝකයෙන්ම හාගසක් දුර්ගතවෑගෙන ආවේ උඹ හොයාගෙන තමයි. ජෝන් විව්ඩ්සන් කියල කොරු නමක් ආරූඪ කරගත්තම උඹට බේරිලා ඉන්න පුළුවන් වේව් කියලද හිතුවේ? මේ උඹේ අවසාන මොහොත. දන් ඉතින් දෙවියන් සිහිකර ගනිං!"

මගේ වෙරි හිදුණා. මගේ තොල කට වේළුණා.

"ඇයි..... ඇයි දෙවියනේ.....මං මොන වැරද්දක් කළාටද ඔහේ මට වෙඩි තියන්න හදන්නේ?..... ඔහේ ඇත්තටම කවුද?"

"උඹ ඔය කිව් බොරු කතාව! කියල අනික් මිනිස්සු රැවැට්ටුවාට මාව රවට්ටන්න පුළුවන් කියලද හිතුවේ?" පේජ් කිව්වේ කෝපයෙන් ගුගුරමින්. "මගේ නම මැහිව් පේජ් නෙමෙයි. මම බැසිල් රොබින්සන්. උඹ ඒ මරා දුම්මේ මගේ තාත්තයි අම්මයි"

"මහත්තයා" මං කිව්වා "දෙයියම්පා මං කියන්නේ ඇත්ත. මං ඔබේ තාත්තාවත් අම්මාවත් මරා දුම්මේ නෑහැ. ඒක කළේ කොංගා"

"බොරු කියන්න එපා තක්කඩියා" ඔහු කිව්වේ රිවෝල්වරය මා දිහාට එල්ල කරලා ඉලක්කය ගනිමින් "මට වින්ඩෙලා ඔක්කොම කිව්වා. උඹට මතකද හෙදර මැඩට හිරිය කළු ජාතික සේවිකාව වින්ඩෙලා? මාව කුඩා කාලෙදී බලා ගත්තෙ, මාව හැදුවේ ඒ ගැනි

තමයි. මගේ තාත්තත් අමුණින් මහන්සි වෙලා දුක් විද විද හම්බ කළේ මට උගන්වන්න. මාව ඇමරිකාවට යවලා උගතෙක් කළේ ඔවුන් දුක් මහන්සියෙන් හම්බ කළ සල්ලිවලින්. බාගවෙලාවට මගේ තාත්තා මියගියේ කොංගාගේ උපකුමයකින් වෙන්න පුළුවන්. ඊට පස්සේ උඹ මගේ අම්මා මරා දමලා, සේවක සේවිකාවන් එළවා දමමා. එතකොට ගේ හැම තැනම හාරලා මුදල් ටික හොරකම් කර ගැනීම උඹට අමාරු වුණේ නෑ. රොබින්සන්ලට පුතෙක් හිටි බව උඹ දනගෙන ඉන්න නැහැ. උඹ මගේ අම්මා මැරු එකට තම් උඹට මගෙන් සමාවක් ලැබෙන්නෙ නෑ වොන්හාවි. දුන් ඉතින්.....”

මට ජීවත්වෙන්න තියෙන්නේ තවත් තත්පර කීපයක් පමණක් බව ඔහු එහෙම කියද්දී මං සෝරුම් ගත්තා. එවැනි අවදනම් වෙලාවකට ප්‍රයෝජනයට ගන්න පිහියක්, මගේ වම් සාක්කුවේ කොයිවෙලෙන් තිබුණා. ඔහු පිස්තෝලයේ කොකා ගස්සන්න කලින් මං ක්‍රියාත්මක වුණා. මහත්වරුනි. මං එය කළේ මගේ ජීවිතය බේරා ගන්න. ඔබ ඒක ආලකන්නෙ මිනීමැරුමක් කියලද? අපරාධයක් කියලද? දෙවියන්වහන්සේ දන්නවා එවැනි වෙලාවක වෙන ඕනෙම කෙනෙක් කරන්නෙහි ඒ ටිකමයි” කියූ සිරකරුවා තම කථාව නිම කළේය.

බොහෝ වෙලාවක් ගතවී තිබූ බැවින් ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් අපට තේපැනින් සංග්‍රහකළේ පොලිස් මූලස්ථානයේදීය.

“හෝම්ස් මහත්තයා ඔබ අපට කීව්වේ නැහැනෙ” හොප්කින්ස් කීවේ අප එතැනින් පිටවී ඒමට සූදනම් වෙද්දීය. “අශ්වකරත්තයේ ඇතිවුණු ජවනිකාව මොකක්ද කියල. මං කැමතියි ඒක දනගන්න”

“හෙට හැන්දෑවට බේකර් ඩ්‍රීයට ආවොත් මං කියන්නම් කතන්දරේ” මගේ මිත්‍රයා පිළිතුරු දුන්නේය.

පසුවද හැන්දෑවේ අපේ නිවහනේ පිසින්න කාමරයට අමුත්තෝ දෙදෙනෙක් පැමිණ සිටියහ. ඒ ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් හා ටෝබියස් ග්‍රෙග්සන්ය. රාත්‍රි හෝප්නිය හෝම්ස් ඉතාලි අවන්හලකින් ඇණවුම් කර තිබිණි. එය අවසානයේ අප කෝපි පානයට සැරසෙද්දී මගේ මිත්‍රයා කතාබහ ඇරඹුවේය.

“මං ආචාර්ය ඩේවිඩ් ලින්කන් හැටියට හෝටල් කාමරේට වෙලා බලාහිටි බව ඔබට මතක නේ. හවස තුන පහවෙලා මිනිත්තු දෙකට

කවුද දෙරට තව්‍ය කළා මං දෙර ව්‍යාකූල කළා. රියාදුරු ඇඳුමෙන් සැරසුණු මිනිසෙක් දෙර ළඟ බලා හිටියා.

"මහත්මයා ඔබ ඩේවිඩ් ලීන්කන්ද?" ඔහු ඇහුවා.

"ඔව්?"

"මගේ ස්වාමියා ජේම්ස් ඩයිසන් මහත්මයා. එතුමා කිව්වා, ඔබ එතුමාගේ නිවසට කැඳවාගෙන එන්න කියල. ඔබට අලෙවි කිරීමට තිබෙන පුරාවස්තූන් ඔක්කොම අරගෙන එන්න කියල ඔහු කිව්වා." එහෙම කියු රියාදුරා මා දිනා ඇසිපිය නොහෙළා බලාගෙන හිටියේ මං මොන වගේ මිනිසෙක්ද කියල අත්රුම් ගන්න උත්සාහ කරමින්.

වොට්සන්. මං මේ කරුණ මීට කලින් ඔබට කියල ඇති. ලෝකයේ විවිධ රටවලින් එංගලන්තයට සංක්‍රමණය වුණ අය ලන්ඩනයේ ජීවත්වෙනවා. ඔවුන් ඉංග්‍රීසි කථා කරනවා. නමුත් ඔවුන්ගේ ඉංග්‍රීසි උච්චාරණයේ විවිධ වෙනස්කම් තියෙනවා. ඔබ දන්නවා බ්‍රිතාන්‍යයේ ප්‍රාන්ත අතර පවා මේ උච්චාරණයේ වෙනස්කම් ඇති බව.

ඉතින් මං මේ කියන්න හැදුවේ; රියාදුරාගේ කතාබහෙන් මං තේරුම් ගන්නා ඔහු කුඩා කාලයේ සිට එංගලන්තයේ හැදුණු කෙනෙක් නොවෙන බව. නමුත් ඔහු පුද්ගලිකයෙක්. එහෙනම් ඔහු කොයි රටක කෙනෙක්ද? ඒක ඇමරිකානු-ඔස්ට්‍රේලියානු හෝ යුරෝපීය රටක උච්චාරණය නෙමෙයි. ඒකෙ තිබුණා දකුණු අප්‍රිකානු ගතිය. අපි දන්නවා මැරුම් කෑ පුද්ගලයාත්, ඝාතකයාත් දෙදෙනාම දකුණු අප්‍රිකානු ජාතිකයන් බව. එහෙනම් මේ රියාදුරාත් ඩයිසන් විසින් තමන්ගේ ඔවුරටෙන් ගෙන ආ කෙනෙක්ද? බොහොම අය නාඳුනන රටවල පදිංචියට යද්දී, එහෙම තමන්ගේ රටේ මිනිසුන් කැඳවාගෙන යනවා. ඒ නමුත් මගේ හිතේ ඇතිවුණා පුංචි සැකයක්. ඒ මොකක්ද? මේ රියාදුරු ඇඳුමෙන් සැරසිලා ඉන්නෙත් බාගවෙලාවට ඩයිසන්ම වෙන්න පුළුවන් බව. ඒකත් කල් ඇතුළු සෝදිසි කරලා දැනගන්නොත්, මගේ කටයුතු වඩාත් පහසුවෙන බව මට වැටහුණා.

මගේ කාමරයේ තිබුණු බඩු ටිකක් ඔසවාගෙන, කාමරයේ දෙර වහලා මං රියාදුරා සමඟ එන්න පිටත් වුණා. යාර පහක් හයක් ඉදිරියට ගිහිං මං එක්වරම නැවතුණා.

"ආ හරි වැඩේනේ උණේ" මං කිව්වා. "අද බදද තේද? මට ඒ බව අමතක වුණා. මං පුරාවිද්‍යා විශේෂඥයෙකුට හෝටලයට

එන්න කිව්වා මගේ පුරාවිද්‍යා පෙන්වන්න. කමක් නෑ. අපි ඔහුට පොඩි ලියුම් කැල්ලක් ලියලා දෙරේ අමුණලා යමු”

“මහත්මයා අමුත්තන් පිළිගන්න අංශයට ගිහින් පණිවුඩයක් දීල ගියත් හරි නේද?” ඔහු ඇහුවා.

“නෑ නෑ. ඒ මිනිසුන්ගෙ වැඩ හරි නොසැලකිලියි. දන් ඉන්න මිනිසා රාජකාරි මාරුවෙලායද්දී අපි දෙන ලියුම් කැබැල්ල කොහේ හරි දමාවි. අපි ලියුමක් ලියලා දෙර අගුළේ ලියුම රඳවලා යමු”

මං එහෙම කියද්දී මගේ අත්දෙකේම හා උරහිසේ ගමන්මලු. “රියැල්ලු උන්නැහේ මට උදව්වක් කරන්න” මං කිව්වා. “මගේ කබා සාක්කුවේ තියෙනවා උල්පත් පෑන සහ තෝටි පොතක්. මං වෙනුවෙන් කුඩා සටහනක් ලියන්න”

“හොඳයි ඔබ කියන දෙය මං ලියන්නම්” කීව් ඔහු මගේ සටහන් පොත හා පෑන අතට ගත්තා.

“මෙහෙම ලියන්න” මං කියෙව්වා.

වෝඩ් මෝටිමර් මහතා,

පුරාවිද්‍යා අධ්‍යක්ෂ.

සමාවෙන්න. මට අමතක වුණා. බද්ද මගේ නිවාඩු දවස.

කරුණාකර හෙට මේ වෙලාවට එන්න.

ඩී. ලින්කන්”

ඔහු ලියූ ඒ ලියුම් කැබැල්ල මං කාට්ටිට් ලවා අද උදේ ගෙන්වා ගත්තා. මේ බලන්න.

Mr Ward Mortimer,
Director of Archiology.

Sorry. I forgot. Wensday is my off day. Please come tomorrow at this time.

D. Lincoln

මේ ලියුම කියෙව්වොත් ඔබට පෙනේවි ඔහු කර ඇති වැරදි. Archaeology, Wednesday කියන වචන දෙකම ඔහු වැරද්දව්වා. ඊට අමතරව Please කියන වචනයට යෙදුවෙන් වැරදි අක්ෂර වින්‍යාසයක්. මුල් වචන දෙක ජේ. ආර්. වරද්දලා තිබුණෙත් ඔය ආකාරයටමයි. එහෙම ලන්ද් ලොවසන්? ඒක අහඹු සිදුවීමක් විය හැකිද? නමුත් එපමණක් නොවෙයි. ඩයිසන් මට එවූ ලියුමේ අත්

අකුරුවල a, e හා o අකුරු ඉතාම කුඩා නොපැහැදිලි වේ. P අකුර ඇදී. ඩයිසන්ගේ රියාදුරා ලියූ මේ ලියුම් කැබැල්ලත් ඒ විධියමයි. ඩයිසන් විධියටම රියාදුරාත් ලියනවා කියලද හිතන්න තියෙන්නේ? අපරාධකාරයාගේ පෙනුම හෝටල් සේවකයන් දක තිබුණේ යාන්තමට. ඒ කරුණත් මට සිහිවුණා. මෙතැනදී මං තවත් වැදගත් දෙයක් නිරීක්ෂණය කළා. රියාදුරා අකුරු ලිව්වේ වම් අතින්. ඔබට මතක ඇති රොබින්සන්ට පිහිය දමා ගැසූ තැනැත්තා වමත් කාරයෙක් බවට මා පැවසූ බව.

අශ්වකර්තයෙකු ඒක තවදුරටත් තහවුරු වුණා. ඔහු දකුණු අතින් රේන්ස්පරිය අල්ලාගෙන, අශ්වයින්ට කසයෙන් ගැසුවේ වම් අතින්. කරත්තය ඇතුළේදී එක්වරක් ඔහුගේ හිස්වැස්ම ගැළවී වැටුණා. ඔහුට තිබුණේ එකම කෙස්ගහක් නැති සම්පූර්ණ තට්ටයක්. හෝටල් සේවකයා දක තිබූ කරුණු යම්තරමකට මේ වෙලාවේ සනාථ වුණා.

ඔබට මතක ඇති හෝටලය ළඟදී ඔබේ කරත්තයට නගින්න ආ නාකි ජෝඩුව. මට කිසිම සැකයක් නෑ. ඒ දෙදෙනාත් ඩයිසන් විසින් කල්ඇතුළු සැලසුම් කර, රඳවාගිටි දෙදෙනෙක්. ඔහු පිටුපස කරත්තයක් ලුහුබැඳ එන්න හැදුවේත් එය පමාකරන්නයි ඒ උත්සාහය. කොහොම හරි ඔවුන් ඇතිකළ මිනිත්තුවක පමණ ප්‍රමාදය ඔහුට වාසියක් වුණා.

"කොහොමද ඔබ දෙදෙනා අතර සටන් ඇවිළුණේ?" මම ඇසිමි.

"ඔබේ කරත්තය මඟහැරලා ඔහු රථය වොක්ස්හෝල් පාරට දගත්ත නේ" හෝමස් කීය. "ඔහු වේගය තවත් වැඩිකළා. ඉතින් මං දනගත්තා ඔබෙන් පිහිටක් ලබාගැනීමට මට අවස්ථාවක් නොලැබෙන බව. ඔහු නොහිතන මොහොතක මං පිටුපසින් රිවෝල්වරය ඔහුගේ බෙල්ලට තදකරලා කියල කිව්වා.

"ජේම්ස් ඩයිසන්, දඟලන්න හදන්න එපා. තමුසෙ අපරාධකාරයෙක් බව අපි දන්නවා. මං ස්කොට්ලන්ඩයාට පොලීසියෙන්. වහාම රිය පාර අයිනේ නවත්වලා, අත් දෙක ඔසවනවා!"

ඔහු එකපාරටම නිගැස්සුණා. එක වචනයක් වත් කථාකළේ නෑ. බාගවෙලාවට මෙහෙම දෙයකට මුහුණදෙන්න උවමනා වුණොත් ඒකටත් සුදනමෙන් ඔහු ඉන්න ඇත්තෙ. මිනිත්තු තුනක් හතරක්

කරත්තය වේගය අඩුවෙමින් ඉදිරියට ගියා. එක්වරම ඔහු අසුන්ව යැව්වා පාර අයිතේ කාණුවකට. කරත්තයේ රෝදයක් වළකට වැටිලා දෙපැත්තට පැද්දිලා කරත්තය නැවතුණා. ඒ ගැස්සීමට මගේ රිවෝල්වරය එහා මෙහා වුණා. ඒ අවසරයෙන් ඔහු කරත්තයෙන් පැන්නා. මං ඔහු පසුපස ලුහුබැඳ එන අතරේ වාසනාවකට වගේ ඔබ දෙදෙනා එකැනට ළඟාවෙලා තිබුණා." හෝමස් කථාව අවසන් කළේය.

"හෝමස් මහත්තයා, ඔබ හිතන්නේ මේ ඩයිසන් කිව් කථාව ඇත්ත කියලද?" හොප්කින්ස් විමසුවේය. "රොබින්සන් මහත්මියගේ මරණය ගැන ඔහු වගකිවයුතු නැහැ කියල?"

"සමහර විට ඒක ඇත්ත වෙන්නත් පුළුවනි" හෝමස් කීය. "ඒ මොකද අර කොහො ඉඳල තියෙන්නේ රොබින්සන්ල සමග වෛරයෙන්. අනික් අතට ඩයිසන් හෙවත් වොන්හාව් අවස්ථාවෙන් ප්‍රයෝජන ගන්නා වෙන්නත් පුළුවනි. තමන් නිර්දෝෂයි කියල ඔහු කියන වචනය මම නම් සියයට සියක් විශ්වාස කරන්නෙ නෑ"

මැතිව් පේජ් හෙවත් බැසිල් රොබින්සන් ඝාතනය කිරීමේ චෝදනාවට පේමස් ඩයිසන් හෙවත් ධල්ෆ් වොන්හාව්ට එරෙහිව තඩුව සති කිහිපයක් තිස්සේ විභාගයට ගැනිණ. වුදිතයා වැරදිකරුද නිවැරදිකරුද යන්න තීරණය කිරීමට ජූරි සභාවට බොහෝ වේලාවක් ගතවිය. අන්තිමේදී ඔහු අනියම් මිනීමැරුමට වරදකරු ලෙස තීරණය වුණි. ඒ අනුව චිත්තිකරුව බරපතල වැඩ ඇතිව අවුරුදු දහයක සිරදඬුවමක් නියම විය.

බැක්වෝටර් සාම්වරයා දැඩි දුක්සාහසක් ගත්තත්, මේ අපරාධය පිළිබඳව විස්තර පුවත්පත්වල පළවුණි. අපරාධයට සම්බන්ධ පුද්ගලයන් දෙදෙනාම විදේශිකයින් බවත් ග්‍රොවින්ර් හෝටලය ඊට සම්බන්ධ නොමැති බවත් පුවත්පත් දැන්වීම් මගින් ප්‍රචාරය කෙරිණි. මෙම අපරාධය ඉක්මනින් විසඳා හෝටලයේ නම පිරිසිදු කිරීමට හෝමස් අතින්වුණු මෙහෙය බැක්වෝටර් සාම්වරයාගේ ඇගයීමට ලක්විය. ඔහුගෙන් මගේ මිත්‍රයාට ලැබුණු කෘතඥ මුදල ඉලක්කම් හතරක ගුණනක් බව මගේ විශ්වාසයි.

පැරඩෝල් කුටියේ වික්‍රමය

වැහි අත්ධකාරය බිඳහෙළමින් විදුලිකෙටීමක් ඇතිවූයේ අත්ධකාරව තිබූ අපේ නිවහන එක් නිමේෂයකට ආලෝකමත් කරමිනි. ඒ සැණින් බේකර් විටියේ කොතේ හෝ හෙණයක් පුපුරා ගියේය. ඒ බිහිසුණු ශබ්දයෙන් මම තිගැස්සුණෙමි. එක්වරම මා දෙස බැලූ මගේ මිත්‍ර ඡරලෝක් හෝම්ස්ගේ දෙතොලට සිනාවක් නැගිණි. මිළඟට ඔහු යළිත්වරක් අප ඉදිරියේ අසුන්ගෙන සිටි අනුග්‍රාහිකාව වෙත සිය ඉවධානය යොමුකළේය.

ඒ වසන්ත සෘතුවේ වැසිබර කාලගුණයක් තිබූ දවසක උදෑසනකි. මුළු ලන්ඩනයම වැසි තිබුණේ යෝධ පළසක් වැනි සන වලාකුළකිනි. වරින් වර වහලට වැටුණු වැහිබිදුවලින් නැඟුණු ශබ්දය ඉතා තියුණු විය. අපේ නිවහනේ අඳුර දුරුවනසේ, ගැස්පහන් දල්වා තිබිණි. ජතු ඇහැනි ගින්නක් ගිනිඋදුනේ ඇවිළුණේ අධික සීතල සමනය කොට දුණුසුම් බවක් ඇතිකරමිනි.

ඇය වයස අවුරුදු විසිපහක් පමණ වූ තරුණියකි. ඇගේ සිරුර මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ එකක් වූ අතර, මුහුණ ශෝභාසම්පන්න විය. බාහිර පෙනුම නිරීක්ෂණයෙන් ඇය ගැන නිගමනයන්ට පැමිණීමට හෝම්ස්ට අපහසු වී ඇතැයි මට සිතීමි. ඔහු තම තීක්ෂණ දෙතෙන් ඇය වෙතටම යොමුකරගෙන සිටියේය. ඒ, ළඟ එන ලොකු ගැටලුවක් විසඳීමට එයින් පිහිටක් ලැබෙතැයි අපේක්ෂාවෙන් වියයුතුය. සති ගණනාවක් තිස්සේ සතුටුදායක පරීක්ෂණයක් නොමැතිව, ඔහු සිවියේ සැහෙන් අසහනයකින් බව මම දනසිටියෙමි. එහෙත් මෙවැනි සන්සුන් සුන්දර තරුණියකට, හෝම්ස්ගේ සිතේ කුතුහලයක් හා උද්‍යෝගයක් ඇතිකළ හැකි ගැටලුවක් ඉදිරිපත් කිරීමට හැකියාව තිබේද? මෙවැනි අහිංසක ලලනාවක වටා එබඳු ගුළු අහිරහසක් ඇතැයි සිතිය හැක්කේ කාටද?

"කරුණාකරලා ඔබ කීමට සූදනම් වුණු දේ කියන්න" හෝම්ස් කීය. "මේ තරම් අයහපත් කාලගුණයක් තිබෙන වෙලාවක ඇයි අප

හමුවෙන්න ආවේ? ඒකයි ඔබ කියන්න සුදනම් වුණේ. හොඳයි. අපි කලින් තේ කෝප්පයක් බීමම ඉදිමු. අපට දුම්දමන තේ පෝච්චියක් එවන්න තරම් හඬසත් මහත්මිය කරුණාවන්ත වුණා. වොට්සන් ඔබට කරදරයක් නැත්නම්....."

මම අසුනෙන් නැගිට, තේ කෝප්පය පිළියෙල කොට තරුණිය අතට දුන්නෙමි.

"ස්තූතියි මහත්මයා" එය අතට ගනිමින් ඇය කීවාය. "හෝමස් මහත්මයා. මේ තරම් කෙටි කාලයක් තුළ ඔබ හමුවෙන්න අවස්ථාවක් ලබාදීම ගැන මං ඔබට කෘතඥ වෙනවා....."

"ආ..... ඒක සුඵ දෙයක්. ඉතින් ඔබේ කථාව කියන්න"

"මගේ නම ග්‍රේස් ෆැරිංටන්" ඇය කීවාය. "මට වහාම ඔබෙන් උපදෙස් ලබාගැනීමට දැඩිමනා වී තියෙනවා. ඒ මොකක් ගැනද කියල මං කියන්නම්. ඒ වුණත් මං මගේ කථාව ඔක්කොම කිව්වාම, ඔබ හිතාපි මට පිස්සු කියල. එහෙමත් නැත්නම් මං හරි මෝඩයි කියල"

"අපි එහෙම හිතාපි කියල, ඔබේ කරාන්තරය කීමට පසුබට වෙන්න එපා." මගේ මිත්‍රයා කීය. "ඔබ කැමැති දෙයක් නිදහසේ ප්‍රකාශ කරන්න, ඔබට අවසර තිබෙනවා. ඒ ගැන මගේ සම්පූර්ණ අවධානය යොමු කරන බවට මං සහතික වෙන්නම්."

"මං මුලින්ම ඔබට කියන්න කැමැතියි, මං හොල්මන්, අවතාර විශ්වාස කරන කෙනෙක් නොවෙන බව" ඇය කීවාය. "අදහන දේ, මායාවන් වගේ විද්‍යාත්මකව ඔප්පු කරන්න බැරි දේවල් නිසා මගේ හිත කැළඹීමට පත්වෙන්නෙ නැහැ. ඒ වුණත් මට එහෙම දේකට මුහුණදෙන්න සිදුවුණා හෝමස් මහත්තයා."

යළිත් වරක් කන් අඩි දෙදරවමින් අහස ගුගුරා ගියේය. ඇගේ සිත හිතියෙන් නිගාස්මට පත්වී තිබිණි.

"කොහේදිද කවදද මේ දේ සිදුවුණේ?" හෝමස් ඇසුවේ තත්පර කිහිපයකට පසුවය.

"හරියටම මීට සතිකකට කලින් දවසක මධ්‍යම රාත්‍රියේ. එය සිදුවුණේ මගේ ශුනිවරියකට අයත් පැරඩෝල් මන්දිරයේ. ඇය මගේ ආච්චිගේ ලොකු අක්කා. ඔබ සමහර විට ඇගේ සැමියා ගැන අහලත් ඇති. ඔහු තමා කලකට පෙර මියගිය හෙන්රි සාම් හෙවත් ලින්කන්ස්යර්හි ආදිපාදවරයා. ඇය හැඳින්වෙන්නේ පෙනිලොප්

ආර්යාව නමින්. පැරඩොක්ස් මන්දිරය තියෙන්නේ සරේ ප්‍රාන්තයේ වොකිං නගරයට කිට්ටුව.

"ඔබ දීර්ඝ කාලයක් විදේශයක ගතකරලා එංගලන්තයට ආවේ දින කිහිපයකට පෙර නේද?" හෝම්ස් විමසීය.

"ඇත්තෙන්ම ඔව් හෝම්ස් මහත්මයා. මං මේ ඒ ගැන ඔබට කියන්නයි සුදුනම් වුණේ. ඔබ කොහොම මං විදේශයක හිටි බව දනගත්තේ?"

"මං හිතන්නේ ඔබ වාසය කරල තියෙන්නේ ඉන්දියාවේ. එහෙම නේද?" හෝම්ස් ඇසීය. "මට නිගමනයකට එන්න පුළුවනි. ඔබේ සැමියා ඉන්දියාවේ රඳවා තිබෙන බ්‍රිතාන්‍ය යුද්ධ හමුදාවේ නිලධාරියෙක් බවට"

"මහත්මයා!" ඇය කිහිප අතිශය පුදුමයෙනි.

"ඔබ කොහොමද මේ හැමදෙයක්ම....."

"ඔව්..... මං ඒ දේවල් දනගත්තේ නිරීක්ෂණය කර ඒ මගින් නිගමනයන්ට එළැඹීමෙන්." මගේ මිතුරා කීය. "ඔබ හුඟක්ම සුදු පැහැති සමක් ඇති කාන්තාවක් ඒ වුණත් ඔබ සැහෙන කාලයක් අවර්ශමයට නිරාවරණය වෙලා තිබෙන බව පෙනෙනවා. උතුරු යුරෝපය සහ එංගලන්තය මෙවර ඉතාම දීර්ඝ ශීත සෘතුවකටයි මුහුණ දුන්නේ. නමුත් ඔබ මැනකදී ජීවත්වෙලා තියෙන්නේ එවැනි පෙදෙසක නොවෙන බව ස්ථිරයි. ඔබේ ඇඟිල්ලක ඇති මුදුව දුටුවාම ඔබ විවාහක බව පැහැදිලියි. ඔබ රැගෙන ආ කුඩය මා දුටුවා. එහි ලී මිටේ ඇත්තේ ඔලිව්-ග්‍රීන්-ග්‍රේ මෝස්තරයක් දකිය හැකියි. එය ඉන්දියාවටම විශේෂිත මෝස්තරයක් මෙන්ම කැටයමක්. මිට වටේ සවිකොට ඇති පිත්තල ආවරණයේ හමුදා අනුබණ්ඩයක ලාංඡනය කැටයම් කර ඇති බව අපහෙන්නවා. මේ අනුව මට හිතාගත හැක්කේ මේ කුඩය ඉන්දියාවේ හමුදා සේවය හැර එන නිලධාරියෙකුට හෝ ඔහුගේ බිරිදට පිරිනැමුණු තෑගියක් බව."

"ඔබ කියූ දෙය නිවැරදියි හෝම්ස් මහත්මයා" ඇය කීවාය. "මගේ සැමියා ජේම්ස් ෆැරිංටන්. ඔහු ඉන්දියාවේ 112 වැනි කාලතුවක්කු රෙජිමේන්තුවේ කපිතාන්වරයෙක් හැටියට සේවය කළා. මගේ තාත්තාත් හමුදානිලධාරියෙක්. ඔහු එඩ්වඩ් කෝල්බෑක්. පසුගිය අවුරුදු තුනක කාලයක් තාත්තා සේවය කළේ ඉන්දියාවේ. තාත්තාගේ හමුදාසේවය නිසා මාත් අම්මාත් ඔහු සමග ඒ රටේ

පදිංචිව සිටියා. මට අපේක්ෂාව හමුවුණේ මීට මාස 14කට පෙර ඉන්දියාවේදීමයි"

"ඔබේ දෙමව්පියන් තවමත් එහේද?" මම ඇසිමි.

තරුණිය මා වෙත හෙළුවේ ශෝකයට පත් බැල්මකි.

"මගේ තාත්තා තවමත් එහේ සේවය කරනවා" ඇය කීවාය.

"ගියා අවුරුද්දේ ග්‍රීෂ්ම ඝාතකව පැතිරගිය කොලරා වසංගතයකින් මගේ අම්මා මියගියා"

"ඒ ගැන අහන්නත් කණගාටුයි" හෝම්ස් කීය. "ඉතින් ඔබ ආපසු එංගලන්තයට එන්න තීරණය කළේ ලොකක් නිසාද? ඔබේ සැමියාට උපස්ථිමක් ලැබුණද?"

"නැතැ හෝම්ස් මහත්මිය" ඇය පිළිතුරු දුන්නාය. "ඉන්දියාවේ පත්ඡාඩ් ප්‍රදේශයේ දරුණු කැරැල්ලක් හට ගැනුණා. ඒ කැරළි මර්දනයට ගිය බ්‍රිතාන්‍ය යුද හමුදාවට ප්‍රබල ප්‍රහාරයක් එල්ල වුණා. ඔහු සමග ගිය කිහිපදෙනෙකුගේ ජීවිත ගලවාගන්න මගේ සැමියා සමත්වුණා. නමුත් ඒ අනුරේදි ස්වදේශිකයන් එල්ල කළ වෙඩිපහරකට ලක්වෙලා මගේ සැමියා බරපතල ලෙස තුවාල ලැබුවා. ඔහුගේ කකුලකට සිදුවූ තුවාල නිසයි ආපසු එංගලන්තයට එවුණේ." ඇරිංටන් මහත්මිය මා දෙසත් හෝම්ස් දෙසත් මාරුවෙන් මාරුවට බැලුවාය.

"කොහොම වුණත් ඔහුට සැහෙන තරම් සුවයක් ලැබෙන තුරු අපට ඉන්දියාවේම ඉන්න සිදුවුණා" ඇය යළිත් කීවාය. "ඒ මොකද බරපතල ලෙස රෝගාතුරව නැවත ගම්නාගමනය සුදුසු නැති නිසා. නැවෙන් ආපසු එන ගමනටත් සති ගණනාවක් ගතවුණා. කොහොමහරි ආපසු අපේ රටට ආචාර නවතින්න තැනක් ලැබෙන බව අප දනහිටියා. ඒකත් හිතට ලොකු සැනසීමක් වුණා"

"එය සුදනම් කළේ ඔබේ ලොකු ආචාරිද්ද?"

"ඔව් ඇය තමා" තරුණිය පිළිතුරු දුන්නාය. "අපේ තාත්තා හමුදා නිලධරයෙක් හැටියට ජීවිතයේ වැඩි කාලයක් ගතකළේ එංගලන්තයෙන් පිට. ඉතින් අම්මාත් මමත් ඔහු සමග රටින්රට ගියා. ඒකෙන් ලොකු ආචාරිද්ව ළගින් ආශ්‍රය කරන්න මට කඩදවත් ඉඩක් ලැබුණේ නෑ. ඇත්තම කියනවා නම් මං ජීවිතේටම ඇයව දකලා තිබුණේ වරක් හෝ දෙකක් පමණයි. ඒකත් මං බොහොම පුංචි ළමයෙක් කාලෙ. කොහොම වුණත් අවුරුදු ගණනකට කලින් මං

ඉන්දියාවේ ඉදල ඇයම-නන්තල් සුභපාකුමක් එව්වා. ඇය ඒකට මට පිළිතුරු එව්වා. ඒ සමගම ලොකු ආවිච්ඡිත් මාත් අතරේ ආදරණීය මිත්‍රත්වයක් ඇතිවුණා. මගේ සැමියා අනතුරකට මුහුණපෑව බව මං ඇයට දන්වලා එව්වා. සැමියාට සෑහෙන තරම් සුවවුණාම අපි එංගලන්තය බලා එනබවත් මං ලොකු ආවිච්ඡිත් ලියල එව්වා. ඒකට ඇය කියල එපිටේ අප එංගලන්තයට එනවා නම් ඇගේ වලව්ව වුණු පැරඩෝල් මන්දිරයේ අපට නවතින්න පුළුවන් බව. ඇය තදින්ම කියල තිබුණා වෙන කොහේවත් නවතින්න සුදුනම් වෙන්න ඒවා කියල. ඉතින් ගිය සතියේ අපි එංගලන්තයට ළඟාවුණාම කෙළින්ම ගියේ එහේට."

"කොයිතරම් හොඳද" හෝම්ස් කීය. "ඒ හමුවීම සමහරවිට නොඉවසිල්ලෙන් බලාගෙන උන්නා දෙදෙනෙකුගේ හමුවීමක් වෙන්න ඇති?"

"නොඉවසිල්ලෙන් බලාගෙන ඉදපු බව නම් ඇත්තයි" තරුණිය කීවාය. "ඒ වුණාට අපව පිළිගැනුණේ නම්, බලාපොරොත්තු වුණු ආකාරයට නෙමෙයි. හරිම පුදුමාකාරයි. අමුතු අමුතු දේවල් සිදුවෙන්න පටන්ගත්තේ අප ඒ වලව්වේ වහළ යටට ගිය මොහොතෙ ඉදලමයි"

"ඒ මොනවද?"

"අපි ලන්ඩන් සිට වොකිං දක්වා දුම්රියක ගියා. වොකිං සිට ඇගේ නිවසට අශ්වකරත්තයක ගියා" ෆැරිංටන් මහත්මිය කීවාය. "එද මට පෙනුණේ, මට හිතුණේ හැමදෙයක්ම අපට වැරදි ඇති බව. එක්කො ඒ මට පෙනුණු හැටිද කියන්න මං දන්නෙ නැහැ. පැරඩෝල් වලව්ව ඒ තරම් විශාල මන්දිරයක් නෙමෙයි."

ඒක තවටදෙකේ ශක්තිමත් ගොඩනැගිල්ලක් බව ඇත්තයි. නමුත් පුංචි කාලයේ දකල මගේ මතයේ තැන්පත් වෙලා තිබුණු ආකාරයේ මහ විශාල තැනක් නෙමෙයි. එහි තිබුණේ සිත් කලකිරවන මුස්ලේන්තු පෙනුමක්. අශ්වකරත්තය එතැනට ළඟාවුණු වෙලාවේම මං ඒ බව දුටුවා. ඒක දුටු වෙලාවේ මගේ ඇඟ සිතල වුණා."

"මබ ඉන්දියාව වගේ රටක....." මම කීවෙමි. "දිගු කාලයක් ගතකර ඇති නිසා සිතල කාලගුණයක් තිබෙන දවසක....."

"දෙස්තර මහත්මයා..... මං දන්නවා මබ කියන්න හදන දේ" ඇය කීවාය.

"යම් තරමකට එවැනි දේශගුණික බලපෑමකින් තියෙන්න ඇති. නමුත් මගේ සිත හිතියට පත්වුණේ එයින් තෙමෙයි..... මුළු මිදුලම හා ගේ අවට උද්‍යානය හොඳටම වල්බිහිවෙලයි තිබුණේ. ඒකට උයන්පල්ලෙකු මාස ගණනකින් අතු තියල නැහැ. අස්ව කරන්නයෙන් බැහැල ගිහින් අපි දෙයට තට්ටුකළේ කැළඹුණු හිතකින්.

මිනිත්තු කිහිපයක් ගතවෙන තුරු කිසිකෙනෙක් ආවේ නැහැ. අපි එන බව හා වෙලාව ඔවුන්ට දන්වලා තිබුණා. නමුත් මට හිතුවේ ඒ පණිවුඩය ඔවුන්ට ලැබෙන්න නැතිව ඇති කියලයි. තුන් හතර වරක් දෙයට තට්ටු කළාට පස්සේ කෙනෙක් ඇවිත් දෙය ඇරියා. ඔහු අවුරුදු තිස්පහක හෝ ඊට මඳක් අඩුවැඩි වයසේ තරුණයෙක්. අප එහි යාම ගැන ඔහුගේ හිතේ සතුටක් ඇතිවුණා කියල මට හිතුවේ නැහැ. වෙනත් වචනවලින් කියනවා නම්, සාදරයෙන් පිළිගැනීමක් කියන දේ කෙරුණේ නැහැ. ඒක මටත් මගේ සැමියාටත් දෙදෙනාටම තේරුණා.

බඩුමලු දැන්වලින් ඔසවාගෙන අපි දෙන්නා දෙය ළඟ හිටී හැටි ඔහු හොඳින් දුටුවා. ඒ වෙලාවේ ඔහුගේ මුහුණේ පළවුණු හැඟීම් මට තේරුම් ගන්න අමාරු වුණා. මං හිතුවා අප ගිහින් තියෙන්නේ වැරදි ගෙදරකටද කියලා. මේ තරුණයා කවුද කියන එක මට මතක් වුණේ මිනිත්තු දෙක තුනකට පස්සෙයි. ඔහුගේ නම ජෙරෙමි චොල්කොට්. ඔහු අපට බොහොම දුරින් නැදෑ වෙන ඥාති සොහොයුරෙක්.

කථාවට සවන්දීම නැවැත්වූ හෝමිස් එක්වරම තම අසුනෙන් නැගී සිටියේය. ඔහුගේ ලියන, අම්සය අසල රාක්කය වෙත ගිය හෝමිස්, එහි තිබූ යමක් සෙවීමට පටන් ගත්තේය. එම රාක්කයේ තිබුණේ ඔහු විසින්ම වරින්වර ශ්‍රේෂ්ඨායු කඩදසිවල තබා තිබූ සටහන්, පුවත්පත්වලින් තෝරාගත් පිටු සහ පුවත්පත්වලින් කපාගත් ප්‍රචාර්ති ඇලවූ ස්ක්රෑප් පොත් කිහිපයක් පමණි.

"..... ගැට්ටන් මහත්මිය" හෝමිස් කීය.

"තරුණාකර ඔබේ කථාව දිගටම කියන්න."

"මගේ සැමියාත් මමත් අප කවුද කියන එක හඳුන්වා දුන්නා" ඇය කීවාය. "අප එහි ගියේ කුමකටද කියන එකත් කීව්වා. මං කවුද කියන එක ජෙරෙමි දන්විටි බවයි මට හිතුවේ. නමුත් ඔහු එක දිගට

මිනිත්තුවක් දෙකක් අළු දිනා බලාගෙන හිටියා. කිසිම කතාබහක් නැතිව එහෙම හිටියේ පුද්ගලයාට පත්වෙලා වගේ. ඊට පස්සේ අත්තිමට, ඔහු අප පිළිගන්න අත ඉදිරියට දිගු කළා.

"මට සමාවෙන්න" ඔහු කීව්වා. "ඔබ දකින්න ලැබීමෙන් මං හරි පුද්ගලයකුටයි පත්වුණේ. ඔබ අද මෙහි එන බවක් පෙනිලොස් ආර්යාව මට කීව්වේ නැහැ. එහෙම කියලා තිබුණා නම්, ඔබ වෙනුවෙන් මං හැමදෙයක්ම සුදුනම් කරල තියනවානේ"

"ඇයි අපේ පැමිණීමෙන් මොකක් ප්‍රශ්නයක් ඇතිවුණාද?" මං ඇහුවා. "අප මෙහි නවාතැන් ගැනීම කරදරයක් නම්, අපට පුළුවනි නවතින්න වෙන කොහේ හරි හොයාගන්න"

එක්වරම පිළිතුරක් නොදී ඔහු මඳක් පැකිඵණා. ඊට පස්සෙයි කථා කළේ.

"නෑ නෑ කමක් නෑ" ඔහු කීව්වා. "ඔබට නවාතැන් ගන්න මෙතේ ඉඩ තියෙනවා. පෙනිලොස් ආර්යාව ඔබට ඇරයුම් කරල තියෙනවා නම්, මං කොහොමද ඔබට ආපහු හරවාලා යවන්නේ? නමුත් කණගාටුවට කරුණ මේකයි. මාස කිහිපයකට කලින් තිබුණාට වඩා දුන් තත්ත්වය වෙනස් වෙලා. පෙනිලොස් ආර්යාව තදබල ලෙස අසනීප වුණා. ඇගේ රෝගී තත්ත්වය ක්‍රමක්‍රමයෙන් වැඩිවුණේ දුන් සෑහෙන කාලයක ඉඳලයි. වයස යඳිදී ලෙඩවෙන්න එක වළක්වන්න කාටවත් බැහැනේ..... ඉතින් එන තත්ත්වයට මුහුණ දෙන්න අපට සිදුවේවි. ඒකයි මං ඔබට මතක් කළේ."

"හෝම්ස් මහත්මයා. මේ කථාව ඇහුවාම මං හරි පුද්ගලයකුටත් කැළඹීමටත් පත්වුණා" ෆැරිංටන් මහත්මිය කීවාය. "ලොකු ආච්චි මට ලියුම් කියක් නම් එව්වද... ඒත් ඒ ඉකකවත් ඇගේ අයහපත් සෞඛ්‍ය තත්ත්වයක්, ලෙඩ රෝගයක් ගැන එක වචනයක්වත් ලියල තිබුණේ නැහැ. මං ඒ බව සේරෙම් වොල්කොට් තරුණයාට කීව්වා"

"පෙනිලොස් ආර්යාව ටිකක් ආඩම්බර කෙනෙක් නේ" ඔහු කීව්වා. "තමන්ගේ ඇගේ නිදන්ගත රෝගයක් තිබෙන බව පිළිගන්න ඇය කැමැති නෑ. බාගද මේක වයසට යන ගැහු පිරිමි කාගේත් පිළිවෙළ වෙන්න ඇති. තමන් පිළිගත්තත් නැතත් අසනීපය ටික ටික වැඩිවෙනවා. මනුස්සයා එන්න එන්නම දුර්වල වෙනවා. ප්‍රශ්නය වෙලා තියෙන්නේ, ඇගේ සෞඛ්‍යය පමණක්

තෙමෙයි. ආර්ථික තත්ත්වයන් පිරිහෙන්න පටන් අරගෙන. වැටුප් ගෙවීමට ඇති අමාරුව නිසා සේවකයන් නියාගැනීමත් අපට ප්‍රශ්නයක් වුණා. මෙහේ තත්ත්වය තේරුම් අරගෙන හුඟදෙනෙක් රැකියාවෙන් අස්වෙලා යන්න අවසර ඉල්ලුවා. එක් සේවිකාවකට හැරෙන්න අනික් හැමදෙනාටම යන්න අපි අවසර දුන්නා. ඉතුරු කරගත්තේ මුළුතැන්ගෙයි සේවිකාව පමණයි. අමතර ගෙවීමක් නැතිව ගෘහසේවිකාවගේ රාජකාරි කරදෙන්නත් ඇය කැමැතිවුණා. ඒ නිසා ඇයව රඳවා ගන්නා, දුන් ඔබට තේරෙනවා ඇති මුදල් හදල් අතින් අප පත්වී ඇති තත්ත්වය"

"ඔහොම දෙයක් ගැන මට නිකමවත් හිතූණ නැහැ" මං කිව්වා.

"කමක් නැහැ. අපි දැන හැටියකට මුහුණදෙමු." මගේ සැමියා කිව්වේ මා ඔබේයමත් කරමින්.

"අපි බලමු ඉක්මනින් ඔබ වෙනුවෙන් කාමරයක් සූදනම් කරන්න" ජෙරෙමි කිව්වා. "ඔබ පැමිණි බව මං පෙනිලොස් ආර්යාවට දැනුම්දෙන්නම්"

"එහෙම කියා ඔහු එතැනින් පිටවෙලා ගියා. සෑහෙන වෙලාවකුත් ගතවුණා" ෆැරිංටන් මහත්මිය කීවේ ලේන්සුවෙන් ඇගේ මුහුණේ එකතු වූ ධනදිය පිසදමිනි. "ඔහු ආපසු විසිත්ත කාමරයට ආවේ රෝදපුටුවක් තල්ලු කරගෙන.

ඇගේ හැටි දුටුවාම මගේ හදවත වේදනාවෙන් හඩාවැටුණා හෝමිස් මහත්තයා. ලියුම්වලින් දනහඳුනාගෙන අපි දෙන්නා ආදරයෙන් කොයිතරම් ළංවෙලා හිටියද? එහෙම ඉඳලා අත්තිමට මං ඇය බලන්න එද්දි ඇගේ තත්ත්වය මට විශ්වාස කරන්නත් අපහසු වුණා. ජෙරෙමි තල්ලු කරගෙන ආ රෝද පුටුවට වෙලා ඇය බොහොම අපහසුවෙන් එමිස් හිස ඔසවාගෙන හිටියේ. ඇගේ මුහුණ මට පෙනුණේ තුනී සමක් ඇතිරූ හිස් කබලක් වගෙයි. යම් තරමක දීප්තියක් තිබුණේ ඇගේ දෙනෙත්වල පමණයි. මට ඇය පෙනුණේ ඇඳුම් අකපේ රැඳුණු ඇටසැකිල්ලක් වගෙයි. මුහුණේ රැළි ආවරණය කරගන්න දෝ ඇය තුනී වේල්පොටකින් මුහුණ වසාගෙන සිටියා. කමුත් ඒ හරහා ඇගේ මුහුණේ හැටි මට පෙනුණා. ඇය අපට කථාකළේ බොහොම අමාරුවෙන්, කෙදිරිගාන හඬකින්. ඇය ජෙරෙමිට නම් බොහොම රළු විධියටයි

කථා කළේ. මට නම් හිතුවේ මේ අසරණ තරුණයා ඇගේ උච්චතා සපුරාලන්න ලොකු උත්සාහයක් දරා බවයි. නමුත් ඇගෙන් ඔහුට අනුකම්පාවක් හිමිවුණේ නෑ."

මේ මොහොතේ විදුලි කෙටීමක් සමගම අහස ගුගුරා තවත් අකුණක් පුපුරා යන හඬ අපට ඇසිණ. ඒ අපේ නිවහනට ගෙවල් දෙකක් තුනක් ඇතිත් විය යුතුය. රාක්කයෙන් තමන් සොයාගත් පුවත්පත් දෙසට හෝම්ස් එක් මොහොතකට දෙනෙත් යොමු කළේය. මිළඟට ඔහු යළිත් වරක් අවධානය යොමුකළේ ශ්‍රේෂ්ඨ ෆැරිංටන් මහත්මිය වෙතය.

"ඔබට පෙනිලොප් ආර්යාවගෙන් අන්තිම ලියුම ලැබිලා කොට්ටර කල්වුණාද?" හෝම්ස් ඇසීය.

"මං හිතන්නේ මාස දෙකක් විතර වුණා"

"ඔව්" හෝම්ස් කීවේ හිස ඉදිරියට හා පිටිපසට සොලවමිනි. "මාස දෙකක් කියන්නේ ලොකු කාලයක්. සෑහෙන තරම් දේවල් ඒ කාලයේදී සිදුවෙන්න පිළිවන්"

"ඒක සම්පූර්ණ ඇත්ත" මම එකඟවූයෙමි. "පෙනිලොප් ආර්යාවගේ වයසේ අයට මාස දෙකක් කියන්නේ දීර්ඝ කාලයක්. ඒ වගේමයි, ඔවුන් තමන්ට සමීප, තමන් ඔවුනුවෙන් කැපවෙලා වැඩකරන දු දරුවන්ට හැකිත්ට හරිම අකරුණාවන්ත වෙන්න පුළුවන්. ටික කාලයකදී හරිම සැරපරුෂ අය බවට පත්වෙනවා. මේකට හේතුව වයස නිසා මොළයේ පටක ඉක්මනින් මියයාම"

"ඔව්. ඒක එහෙම වෙන්න ඇති" ෆැරිංටන් මහත්මිය කීවාය. "ඒ වුණත් මට පුදුම, ඇය මට කලින් එවා තිබූ ලිපිවල පිළිවෙළ. ඒ ලිපි ඉතාම ආදරයෙන් කරුණාබරව ලියූ වාක්‍යවලින් පිරිලා. ඇය දුටුවට පස්සේ මටම පුදුමයි. මේ ආච්චිද අර ලියුම් ලිව්වේ කියලා. බාගවෙලාවට ඇය මේ දේවල් වෙත කෙනෙකුට කියලා ලියවන්නත් ඇති."

මිළඟට හෝම්ස් තම අසුනේ තවත් ඉදිරියට නැමුනේය. ඔහුගේ කටහඬේ වූයේ නොඉවසිලිමත් බවකි. "හිතවත් ෆැරිංටන් මහත්මිය" ඔහු කීය. "ඔබේ ලොකු ආච්චි හමුවුණු මේ සිදුවීම, ඔබේ හිතේ දැඩි ශෝකයක් ඇති කළ බවට මට සැකයක් නැහැ. ඔබ එයින් කම්පාවට පත්වෙලයි ඉන්නේ නමුත් ඔබ මා හමුවෙන්න එන්න ඇත්තේ ඒ නිසාය කියලා මං හිතන්නේ නෑ"

"කොහොමටත් නෑ භූමියේ මහත්මිය" ඇය කීවාය. "මං ඔබ හමුවෙන්න ආවේ වෙනත් දෙයකට. ඒ මාව අප්‍රමාණ හයකට පත්කළ කරුණක්. මට උවමනා කරන්නේ ඒ ගැන ඔබට දැනුම්දීලා. ඔබේ අදහස් දැනගන්න. ඒක සිදුවුණේ අප පැරණිම වලව්වට ඇවිත් එහි තවානැත්ගත්ත පළමුවැනි දවසේම රාත්‍රියේ.

රාත්‍රි කෑම මේසයට ඇරලා, අපට කෑමට කෑදෙව්වා. පෙනිලොස් ආර්යාව රෝද පුටුවේ නියලා මේසය ළඟට තල්ලු කරගෙන එනු ලැබුවා. සතුටු සාම්පියක යෙදීමට තරම් පරිසරයක් එතැන තිබුණේ නැහැ. අපේ සිත්වල තිබුණු කලකිරීම මගහරවන්න වෙන්න ඇති, ජෙරෙමි උත්සාහ කළා කතාබහක් පටන්ගන්න. නමුත් ඒක ඒ හැටි සාර්ථක වුණේ නැහැ. ජෙරෙමිගේ යාච්චෙක් ඇවිත් ගිටියා ලෙස්ටර් භෝන් කියලා මහත්මියයක්. ඉන්දියාව ගැන උනන්දුවක් දක්වූ ඔහු අපෙන් ප්‍රශ්න රාශියක් ඇහුවා. අපි ඒවට පිළිතුරු දුන්නා. පෙනිලොස් ආර්යාව ඇගේ රැ කෑම ඉක්මනින් අවසන් කළා. ඊළඟට ඇය ජෙරෙමිට නියෝග කළා තමාව ඉක්මනින් කාමරයට ගෙනයන ලෙසට. ඊට පැයකට විතර පස්සේ මමත් සැමියාත් අපේ තිදෙන කාමරයට ගියා.

එද රාත්‍රියේ මොකුත් වැස්සක් හෝ කුණාටුවක් තිබුණේ නැහැ. ඒ වුණත් මට පොඩ්ඩක්වත් නින්ද ගියේ නැහැ. ඒකට හේතුව නුපුරුදු ගෙදරක, නුපුරුදු ඇඳක නිදාගන්න තැත්කිරීමද මම දන්නේ නෑ. එහෙමත් තැත්නම් දීර්ඝ ගමනක යෙදීම නිසා ඇඟට දැනුණු විඩාවද කියන්න මට තේරෙන්නේ නැහැ. කොහොම වුණත් මට නින්ද ගියේම නැහැ. බාගවෙලාවට අපට දකින්න හා අහන්න ලැබුණු දෙයින් හිතේ ඇතිවුණු කැළඹීම, නොසන්සුන් බව වෙන්නත් පුළුවනි. පැය කීපයක්ම මං ඇදේ ඒ මේ අතට පෙරළෙමින් ගිටියා. දෙවියන්ට පින්සිදුවෙන්න මගේ සැමියාට තම් හොඳට නින්ද ගිහිත් තිබුණා. කකුලේ තිබූ බරපතල තුවාලය නිසා ඔහුට නින්ද අවශ්‍යවෙලයි තිබුණේ. ඒක ඔහුට නොඅඩුව ලැබීම මගේ හිතට ලොකු සහනයක් වුණා. ඒත් මං ගිටියේ සම්පූර්ණයෙන්ම අවදිව.

ඇත ඔරලෝසුවක රැ එක වදින ශබ්දය මට ඇහුණා. තවදුරටත් ඇඳට වෙලා ඉන්න, මට පුළුවන් කමක් තිබුණේ නැහැ. මං ශබ්ද නොකර ඇදෙත් නැතිවලා, මගේ ට්‍රේසිං ගවොම ඇඳගෙන

සෙරෙස්පු දෙක දෙපයේ දමාගන්නා, මුළුතැන්ගෙට ගිහින් කිරි උණුකරලා උණුසුම් කිරි වීදුරුවක් පිළියෙල කරගන්නයි මං හිතුවේ. ඒ මගින් නින්දට යාම පහසුවේවි කියල මට හිතුණා.

ඉතින් මම ශබ්ද නොනඟා කාමරයෙන් එළියට ඇවිත් ඉටිපන්දමක් දල්වා ගත්තා. ඊටපස්සේ ඒ ඉටිපන්දමේ එළියෙන් හෙමිත් හෙමිත් තරප්පු පෙළ බැස්සා. නිවස මැදින්ම වැටී තිබුණා ප්‍රධාන කොරිඩෝවක්. ඒක දෙපැත්තේම කාමර. මේ කොරිඩෝව දිගේම ගියාම මට මුළුතැන්ගේට ළඟාවෙන්න පුළුවන් බව මං දනගෙන හිටියා. නමුත් මගේ කිරිවීදුරුව වෙනුවෙන් ගෙදර සේවිකාව අවදිකරන්න මං හිතුවේ නැහැ. දැල්වූ ඉටිපන්දමක් අතේ අරගෙන, මම කොරිඩෝව දිගේ ගියත්....."

ඇය කථාව නැවැත්වූවාය.

"ඇයි මොකක්ද සිදුවුණේ?" හෝම්ස් ඇසුවේ නොඉවසිල්ලෙනි. ඇය මුහුණදුන් අත්දැකීමක බියකරු බව සිහිවීමෙන් දෙර ශ්‍රේෂ්ඨ ෆැරිංටන් ගේ මුහුණ සුදුමැලි වී තිබිණ.

"..... ඒ වෙලාවේ අපට බලාපොරොත්තුවිය හැකි විධියමයි," ඇය කීවාය. "කොරිඩෝවේ කිසිකෙනෙක් හිටියේ නැ. ඒ වුණත් මං ඉටිපන්දමත් එළිය කරමින් කොරිඩෝව දිගේ ඉදිරියට ගියා. එහි බාගයක් පමණ දුර ගියාම හමුවෙන කාමරයක දෙර විවෘතව තිබූ හැටි මං ඇතදීම දුටුවා. එහි තිබූ දුර්වල එළියක් කොරිඩෝවට වැටී තිබුණා. මං එතැනට ළංවෙද්දී මහ පුදුමාකාර ශබ්ද වගයක් ඒ කාමරය පැත්තෙන් අහන්න ලැබුණා.

හැකි තරම් දුරට නිශ්ශබ්දම මං ඉදිරියට පියවර කිහිපයක් ගියා. එතැනට ළං වෙද්දී එක්තරා දේවල් දෙකක් දෙරෙන් එළියට තල්ලුවී තිබුණු හැටි මං දුටුවා. එතැනට ළංවුණු මම ඒ දේවල් ඇහිඳලා මගේ අතට ගත්තා. අතේ තිබුණු ඉටිපන්දමේ එළියෙන් ඒ මොනවද කිංල දකුණෙන් මට හැකිවුණා. එකක් රෙදිවලින් මැසූ කාන්තාවන් පළඳින අත්වැස්මක්. ඒකෙ අසාමාන්‍ය ආකාරයේ පැල්ලම් වගයක් දකින්න ලැබුණා. ඒකෙ මැණික්කටුව හරියේ කාගේ හරි නමක මුල්අකුරු එම්ප්‍රොයිඩර් කර තිබුණා. මට හම්බවුණු අනික් බඩුව වුණේ පුංචි බිලිදුන් නැළැවීමට ගන්නා "ධවල්" එකක්. මේක මගේ අතේ එහා මෙහා සොලවද්දී මිහිරි නාදයක් නැඟුණා. නමුත් මා පුදුමයට පත් කළ කරුණ මොකක්ද දන්නවද? මේ ගෙදර කිසිම බිලිදු දරුවෙක් නියා ලොකු ළමයෙක් වත් හිටියේ නැහැ.

පෙනිලොප් ආර්යාවට දරුවන් හිටියේ නැහැ. මේ ගෙදරට පුංචි ළමයි ආගිය බවක් කවදවත් ඇය මට එවූ ලිපියක කියල තිබුණෙත් නැහැ.

ඒ වෙලාවේ එක්වරම කොහෙන්දෝ හමා ආව සුළඟකින් මගේ ඉටිපන්දම නිවුණා. මං හිටියේ හොඳටම ආවරණය වුණු තැනක. නමුත් ඉටිපන්දම නිමැන්න තරම් සුළං පහරක් එතැනට ආවේ කොහොමද? නමුත් සිදුවුණේ එයයි. කොහොම හරි නිරායාසයෙන්ම මගේ දෙතෙන් යොමුවුණේ අර කාමරය දෙසට. හෝමස් මහත්මයා, මං ඔබට කිව්වා කාමරය පෙනෙන තෙක් මානයක යම් එළියක් තිබුණු බව. මගේ ඉටිපන්දම නිවී ගියත් මේ අද්භූත කාමරය ඇතුළත බලන්න මට අපහසුවක් වුණේ නැහැ. දැල්වුණු ආලෝකයක් නොතිබුණත් මේ කාමරයේ තිබුණේ කහපැහැති අද්භූත එළියක්. ඉතා දීප්තිමත් නෙවෙයි. නමුත් කාමරය ඇතුළත යත්තමින් දැකගැනීමට ඒ එළිය ප්‍රමාණවත් වුණා.

මං ඔබට කලිනුත් කිව්වා වගේ, මං අවතාර විශ්වාස කරන කෙනෙක් නෙවෙයි. ඒ වුණත් ඒ මොහොතෙ නම් අවතාර කියල දෙයක් මෙලොව තියෙන බව පිළිගන්න මට සිදුවුණා. කාමරයේ තැන් දහයකින් දෙළහකින් දීප්තිමත් ඇස් මා වෙත යොමු වී තිබුණා. ඒ පහළ මට්ටමෙන් නෙවෙයි; කාමරයේ බොහොම ඉහළින්.

ඒ කුටියේ මට පෙනුණේ දරුණු ව්‍යාධිමත් හැඩහුරුකම ඇති භයානක යක්ෂයින් රැස්ක් කියලයි මට හිතුණේ. සතෙකු ගොරවන හඬක් නැත්නම් කෙදිරිගානා ශබ්දයක් ඒ කුටියෙන් පිටවුණු බව මට සහතිකයි. ඒ වගේම මට දකින්න ලැබුණා තවත් අරුම පුද්ගල දෙයක්. දැනින් කොටුකර තිබූ කුඩුවක් වගේ එකක හිටියා ප්‍රාණියෙක්. ඒ මනුෂ්‍යයෙක්ද සතෙක්ද කියා මට කියන්න අමාරුයි. නමුත් ඌට එළියට ඒමට නොහැකි වන සේ තිබූ යකඩ දැල් අතින් අදිමින්. කෙදිරිගාමිනුයි ඌ හිටියේ. ඒක තමයි ඒ කාමරයේ මට දකින්න ලැබුණු භයානකම දෙය!"

"දෙයියෝ සාක්කි" මට කැහැසිණ. එම කථාවට බාධා කිරීම ගැන හෝමස් ක්ෂණිකව මා වෙත හෙළවේ අමනාප බැල්මකි.

"ෆැරිංටන් මහත්මිය" හෝමස් කීය. "කරුණාකර ඔබේ කථාව දිගටම කියන්න. ඔබේ විස්තරයට මම සම්පූර්ණ අවධානය යොමුකරගෙනයි ඉන්නේ"

"මං. මගේ ජීවිතේටම මේ වගේ හයකට පත්වෙලා නැහැ හෝම්ස් මහත්මයා" ඇය කීවාය. "මං ඒක පිළිගන්නවා. මගේ අතේ තිබුණු සෙල්ලම් බඩුව හා කාන්තා අත්වැස්ම, මා අතින් ගිළිහුණා. මං වහාම ආපහු හැරිලා දිව්වා. මං කොයිතරම් ඉක්මනට ආපහු හැරිලා කොරිඩෝර්ට පිවිසුණාද කිව්වොත්, මගේ සෙරෙප්පුවකුත් කකුලෙන් ගැළවිලා ගියා. ඒක අත්තවත් මං හිටියේ නැහැ. මං කෙළින්ම දිව්වේ තරප්පු පේළියට. කළුවරේම ඒක නගින්න ගිහිත් දෙකුත් වාරයක් පය පැටළී මාව වැටෙන්නත් ගියා. නමුත් කොහොම හරි මග ඇද නොවැටී අපේ කාමරයටම ආපහු දුවගෙන යන්න මට හැකිවුණා.

කාමරයට ඇවිත් ඇතුළු වැටෙද්දී මට හොඳටම හති. ඊළඟට මං කළ යුත්තේ මොකක්ද කියන ඒක මට හිතාගන්න බැරිවුණා හෝම්ස් මහත්මයා. මං මුහුණදුන්න ඒ අත්දැකීමෙන් හිතේ ඇතිවුණු හිතිය තනියම දරාගන්න මට හැකියාවක් තිබුණේ නැහැ. මං වහාම මගේ සැමියා අවදිකළා. ගැමුණු නින්දකට වැටී සිටි ඔහුට අපි මේ ඉන්නේ කොහේද කියන ඒක තේරුම්ගන්න මඳ වේලාවක් ගතවුණා. ඊළඟට, මං මුහුණදුන්න දේවල් හැමදෙයක්ම මං ඔහුට කිව්වා. මං කොයිතරම් කැළැඹිමකට පත්වෙලා හිටියද යන්න ඔහුට තේරුම් යන්න ඇති. මගේ අත්දෙකෙත්ම අල්ලාගත් මගේ සැමියා මාව සන්සුන් කරන්න උත්සාහ කළා.

"ඔන්න ඔන්න" ඔහු කීවා. "ඔයා හොඳටම වෙවුලනවා. හයවෙන්න කිසි දෙයක් නැහැ ශ්‍රේෂ්ඨ. ඔයා නරක හිතයක් දැකල. එව්වරයි"

"ජේම්ස්" මං කීව්වා. "මට ඒක මොහොතක් නින්ද ගියේ නැහැ. ඉතින් කොහොමද මං හිත දකින්නේ? ඔයාට මං කියන දේ විශ්වාස නැද්ද? එන්න යන්න මාත් එක්කම. මං පෙන්වන්නම් මං හයවුණේ මොකකටද කියල"

ඔහු මාව කොපමණ සනසන්න හැදුවත්, ඔහු කියූ දේවල් මං පිළිගත්තේ නැ. "ජේම්ස්. මේ ගෙදර මොකක් හරි හයානක දෙයක් සිදුවෙනවා. ඒක මට හොඳටම විශ්වාසයි. ඒක මොකක්ද කියල දනගන්න තුරු, මට තවත් එක මොහොතක් මේ ගෙදර නින්ද යන එකක් නැහැ"

"කමක් නැ. මං එන්නම් ඔයත් එක්ක යන්න" ජේම්ස් කීව්වා. "අපි ගිහිත් බලමු ඔයා මොකකටද මේ හයවෙලා තියෙන්නෙ කියල. දෙන්න මගේ සැරයටිය මෙහාට"

ඇදුම් ලබා තිබුණු රාක්කයක ලන්තාරයක් තිබුණා. ඔහු ඒක දල්වාගෙන මා සමග තරප්පු පෙළ බැස්සා. විශ්වාස කරන්න මහත්වරුනි. අර බිහිසුණු කූටය යළිත් වරක් දකින්න මට කිසි උවමනාවක් තිබුණේ නැහැ. ඒ වුණත් මගේ නිර්භීත සැමියා සමග මං ඒ ගමන ගියේ ඇයි? මට උවමනා වුණා ඔහුට පෙන්වන්න, ඒක මං දුටු හිතයක් නොවන වග.

අපි කොරිඩෝර්වේ ඉදිරියට යද්දි අර කාමරයේ දොර තවමත් විවෘතව තිබුණා. මගේ කකුලෙන් ගැළවී ගිය සෙරෙප්පුව තවමත් කොරිඩෝර්වේ පැත්තක තිබුණා. මගේ සැමියා ඉදිරියෙන් ගියේ, ඔහු අනේ තිබුණු ලන්තාරයෙන් කොරිඩෝර්වේ එළිය කරමින්. මගේ සෙරෙප්පුව තිබුණත් අර බිලිසු සෙල්ලම් බඩුව හෝ කාන්තා අත්වැසුම් එතැන තිබුණේ නැහැ. ඒවා අතුරුදන් වෙලා. මට හොඳට මතකයි. මං ආපහු පැනදුවද්දි ඒවා කොරිඩෝර්වේ දමා ආ බව.

මං ඊටත් වඩා පුදුමයට පත්වුණේ අර කාමරයේ ඇතුළත දකලා. අප ගෙනගිය ලන්තාරයෙන් ඒ කාමරය හොඳින් ආලෝකමත් වුණා. දැන් මට දකින්න ලැබුණේ මේ කාමරය බොහොම ඉඩකඩ තිබුණු කාමරයක් බවයි. බිත්තිවල අලංකාර තෙල්සායම් චිත්‍ර කිහිපයක් එල්ලා තිබුණා. ඊට අමතරව මේස් හා පුටු කිහිපයක්ම තිබුණා. එහි සිටීම තිබුණේ හුඟක් ඉහළින්. කොටින්ම කියනවා නම් ඒක මං දුටු බියජනක කාමරය නෙමේ. දිළිසෙන ඇස් තිබු යක්ෂයින් හා කුරිරු සතුන් ඔක්කොම අතුරුදන් වෙලා. මෙහි පොළොවේ එළා තිබුණා අලංකාර පෙරදිග බුමුතුරුණක්. වටිනා ලියෙන් තැනූ කැබිනට් මත, විදුරු බදුන්වල දමු මල් තිබුණා.

පුදුමයට පත්වුණු මම ඊළඟට පත්වුණේ හරි ලැජ්ජාවකට. මගේ සැමියා මේ හැමදෙයක් දිහාම බලලා, ඊළඟට මං දිහා බැලුවේ උපහාසාත්මක සිනාවක් සමග. මං මොන තරම් බොරුකාරයෙක්ද කියලා ඔහුට හිතෙන්න ඇති. මං කී දේවල් ඔප්පු කළ හැකි කිසිම සාක්ෂියක් ඒ කාමරයේ අපට දකින්න ලැබුණේ නැහැ. තත්ත්වය වඩාත් තරක අතට භරවමින්, අපට ඇහුණා, කවුරුන් හෝ තරප්පුව බැස කොරිඩෝර්වේ දිගේ ඉදිරියට එන බව. ඒ පෙරෙමි - මගේ ඇති සොහොයුරා.

"ඇයි මොකක්ද ප්‍රශ්න?" පෙරෙමි ඇසුවේ ඔහුගේ නිදිබර දෙනෙත් පිසදමමින්.

"මොකුත් ප්‍රශ්නයක්-නැහැ කියලයි මට හිතෙන්නේ" ජේම්ස් කීවා. "මං හිතන්නේ මගේ බිරිඳ මොකක්දෝ හයානක හිතයක් දකලා. එව්වරයි"

"නපුරු හිතයක්?" ජෙරෙමි ඇහුවා.

"මට නම් හොඳටම විශ්වාසයි. මං මොකක් හරි හයානක දර්ශනයක් මේ කාමරයේ දුටු බව" මං කීවා. "නැත්නම් මගේ සෙරේප්පුව මෙතැන වැටුණේ කොහොමද?"

"එහෙම නම් ඔබ නින්දෙන් ඇවිදින්න ඇති" ජෙරෙමි කීවා. "මටත් ඉන්නවා නංගි කෙනෙක් ඇය ඔහු රැට ගේ ඇතුළෙ ඇවිදිනවා. සමහරවිට දෙරවල් ඇරගෙන යොමින් එළියටත් යනවා."

"නැහැ! මේක හිතයකින් ඇවිදීමක් නොවෙයි." මට කැගහුණා. "බාගවෙලාවට මං දුටුණේ ඊළඟ කාමරයද දන්නෙ නැහැ"

ජෙරෙමි එය විවෘත කරන තුරු මං බලාහිටියේ නැහැ. මම ම එය විවෘත කළා. ඒක හෝස්නාගාරයට කැම සුදනම් කිරීම සඳහා පිහිටි සහ හැඳි ගැරැස්සු තනි තිබූ සේවක කාමරය. ඊළඟ එක හෝස්නාගාරය. කොරිඩෝවේ තිබූ කාමර හැම එකක්ම මගේ සෝදිසියට ලක්වුණා. නමුත් මා දුටු බිහිසුණු දර්ශනය සහිත කාමරයක් නම් මට දකින්න ලැබුණේ නැහැ. හෝමිස් මහත්මයා. මගේ ජීවිතේට කඩදායක් මං මේ තරම් ලැජ්ජාවකට පත්වෙලා නැහැ.

ඊළඟට මට මුහුණදෙන්න සිදුවුණේ තවත් දේකට. කොරිඩෝවේ අනෙක් පැත්තේ තිබුණු කාමරයක් තමයි පෙනිලොප් ආර්යාවගේ නිදන කාමරය හැටියට සකස් කරල දීල තිබුණේ. ඒ මොකද ඇගේ දුර්වලකම් නිසා තරප්පුව ඉහළට නැගීමට ඇයට හැකියාවක් තිබුණේ නැහැ. කොරිඩෝවට වෙලා අප කළ කතාබහට තා ඔබ්බේලට ඇයට නින්දෙන් ඇහැරිලා. හෝමිස් මහත්මයා. ඔබ දන්නවා වැස්ගත අයට නින්ද යනවා හොඳටම අඩුයි. ඇත්තටම නින්ද ගියත් මවුන් හිතන්නේ නින්ද ගියේ නැහැ කියලා. මේ ඔබ්බේලින් ඇහැරුණු නිසා ආර්යාවට හොඳටම කේන්ති ගිහින්න. එවෙලේ මගේ හිතේ ඇතිවුණු හැගීම් කොහොම විස්තර කරන්නද කියලා මට තේරෙන්නේ නැහැ. මං විහිත් මගෙන් වුණු හිරිහැරයට ඇගෙන් සමාව ඉල්ලුවා. ඊට පස්සේ මම සැමියාත් සමග අපේ නිදන කාමරයට ගියා. එළිවෙන යාමයේ

මට පැයක් හෝ දෙකක් යන්නමින් නින්ද යන්න ඇති. නමුත් මට දැනුණේ ලොකු අපහසු වූයේ"

කරාට් හොඳින් හේරුම් ගත් බව හඟවමින් හෝමස් ගිස සෙලෙව්වේය. "ඊට පස්සේ දවල් වෙලාවේ ගිහින් ඔබ ඒ කුටි සෝදිසි කරල බැලුවද?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව් මහත්මයා" ඇය කීවාය. "මගේ සැමියාත් මගේ උදව්වට ආවා. කලින් දවසේ රාත්‍රියේ අප කළ කලබලය නිසා ටිකක් පරෙස්සම් වෙන්න අපට සිදුවුණා. අපේ සෝදිසිය කළේ අනෙක් අයගේ අවධානයට ඒ තරම් ලක්නොවන විධියට. ඒත් හැමතැනකම දකින්න ලැබුණේ පැයක වලච්චක දකින්න ලැබෙන විධියමයි. මං දුටු බිහිසුණු කුටිය කිසිම සලකුණක් ඉතිරි නොකර සම්පූර්ණයෙන්ම අකුරු දැන්වෙලා ගිහින්. ජේම්ස් නම් කියන්නේ එක්කෝ මේක හිනායක්. නැත්නම් මගේ හිතේ මැව් පෙනුණු මායා දර්ශනයක් කියලයි. නමුත් ඔබ දෙදෙනාට මං සහතික වෙන්නම් මහත්වරුනි. මං ඒ දුටු දේ සත්‍යයක්මයි! ඒක කොහොමටත් මායා දසුනක් නොවෙයි"

අසුනෙන් නැගී සිටි රේලොක් හෝමස් දැන් පිටිපසට බැඳගෙන කාමරයේ ඉහළ පහළ ඇවිදීමට පටන් ගත්තේය.

"ඔබට හොඳටම විශ්වාසද ඔබ පසුව ගියෙත්. කලින් ගිය කොරිඩෝර්වෙමයි කියලා?" හෝමස් ඇසීය.

"මට හොඳටම විශ්වාසයි"

"ඔබට දකින්න ලැබුණු බිහිසුණු දර්ශනය ගැන ඔබ පෙනිලොප් ආර්යාවට කිව්වද?"

"මං කිව්වෙ නෑ. හෝමස් මහත්මයා. ඇයි ඔබ එහෙම අහන්නේ? ඇගේ අයහපත් සෞඛ්‍ය තත්ත්වය නිසා ඒ ගැන නොකියන එක වඩාත් හොඳයි කියල මට හිතුණා"

"ඊට පස්සේ වෙන මොනවා හරි අසාමාන්‍ය දෙයක් ඒ ගෙදර සිදුවුණාද?"

"නැහැ හෝමස් මහත්මයා. කලින් දවසේ රාත්‍රියේ වගේ එකක් නම් සිදුවුණේ නැහැ. ඒ වුණත්..... ඒ වුණත් මට වචනයෙන් කිව නොහැකි විධියේ මොකක් හරි දෙයක් අප වටා පවතිනවා."

"මොන වගේ දෙයක්ද?" හෝමස් ඇසීය.

"හෝමස් මහත්මයා. පිටිමින්ට නොතේරෙන සමහර දේවල් ගැහැනුන්ට ඉවෙන් වගේ දනෙනවා. එහෙම දෙයක් වැටහෙන්නේ

කොහොමද කියල ඇහුවොත්, ඒකට දිය හැකි පිළිතුරක් මා ළඟ නැහැ. නමුත් මට නම් හිතෙන්නේ කොතැනක හරි මොකක් හරි වැරද්දක් තියෙනවා....."

"ඔබට පුළුවන්ද ඒකට ආසන්නතම සිදුවීමක් අපට කියන්න?"

"මට හිතෙනවා ලොකු ආවිච්ඡි - ඒ කියන්නේ පෙනිලොස් ආර්යාව, ඇය දන්නා හැම දෙයක්ම අපට කිව්වේ නැහැ කියල. මට වෙලාවකට හිතෙනවා ඇය, අප පැරඩෝස් මන්දිරයට කැඳවා ගත්තේ වෙනත් උවමනාවකටද කියලා. නමුත් ඒ මොකක්ද කියලා මට හිතාගන්න බැහැ.

ආර්යාවගේ මොකක් හරි රාජකාරියක් සඳහා ජෙරෙමි අද ලන්ඩනයට එන බව අපට ඊයේ කිව්වා. ඉතින් මාත් මගේ සැමියාත් ඔහු සමග ගෙන ඒන්න කියලා අපි ඔහුගෙන් ඉල්ලා හිටියා. අපි බොරුවට කිව්වේ අපට සාප්පු හිඟින් බඩුමුට්ටු ගන්න තියෙනවා කියලයි. මගේ අරමුණ වුණේ වහාම ඇමීන් ඔබව හමුවෙන්න. ජේම්ස් ගියා හමුදාවේ ඔහුගේ පරණ මිතුරන් කිහිපදෙනෙකු හමුවෙන්න. මං ඉක්මනින් ඔහු වෙත ආපසු යායුතුයි"

"ජෙරෙමි වොල්කොට් ලන්ඩනයට ආවේ මොන කටයුත්තකටද? ඔබට අහන්න ලැබුණු නැද්ද ඒ ගැන?"

"ආ.....ඔව්" ඇය කීවාය. "විස්තර හැමදෙයක්ම මං දන්නෙ නැ. නමුත් ඔවුන් කතාබහ කරද්දී මට යන්නමින් ඇහුණා. ඔහු එන්නේ නීතිඥයෙක් හමුවෙන්න. ආර්යාව ඔහුට කිව්වා මට මතකයි..... අද හවසන් නීතිඥයා නොවිඳව්වාම පැරඩෝස් මැදුරට ගෙන්විය යුතු බව. ඇය ඒ කරුණ තදින් අවධාරණය කළා." කථාව අවසන් කළ ශ්‍රේස් ගැරිංටන් තම අසුනෙන් නැගිටිවාය.

"ඉතින් හෝම්ස් මහත්මයා. ඔබ මට දෙන උපදේශය මොකක්ද? මගේ හිතේ ඇතිවූ කුතුහලය මෙන්ම ශුඛලාව තවමත් එහෙමමයි. ඒක මං විසඳා ගතයුතුමයි. නැත්නම් මට එක මොහොතක් සැනසිල්ලේ කාලය ගතකරන්න බැරිවෙයි. ඔබට හිතෙන්නේ මං හරි මෝඩයි කියලද?"

"මං කොහොමටත් එහෙම හිතන්නේ නෑ ගැරිංටන් මහත්මිය" හෝම්ස් කීය. "ඔබ මෝඩයි කියල මට හිතන්න වෙන්නේ ඔබ ඇත්ත සොයා නොගියොත්.

හොඳයි. දන් මං කියන දේට කන්දෙන්න. ඔබ කළ යුත්තේ මෙයයි. ඔබ හිතාගෙන හිටී විධියටම ආපහු ඔබේ සැමියා වෙත

යන්න. අපේ මේ හමුවීම ගැන ඔහුටවත් කියන්න එපා. ඔබ දෙදෙනා ජෙරෙමි සමග ආපසු පැරඩෝල් මැදුර වෙත යායුතුයි. එහිදී සාමාන්‍ය විධියටම ඉන්න. මොකුත් අමුත්තක් පෙන්වන්න එපා. නමුත් හොඳ කල්පනාවෙන් ඉන්න. අද හවස තුන පමණ වෙද්දී මමත් දෙස්තර වොට්සනුත් පැරඩෝල් මන්දිරය වෙත එනවා. ඒ ඇවිත් අපි හොයා බලන්නමි”

කාන්තාව ඇගේ අත්බාගයෙන් කඩදසියක් එළියට ගත්තාය. “මන්දිරයට එන මාර්ගය මං කල් ඇතුළු මේකෙ ඇඳගෙන ආවා. එතකොට ඔබට පහසුවේවි. ඒ නැතත් මගේ කාගෙන් හරි අහලා දුනගන්න බැරිකමකුත් නැහැ”

“මේක අගනා අදහසක්” හෝමස් කීවේ සතුටෙනි.

වියළීම සඳහා එල්ලා තිබූ ඇගේ වැහිකබාය හා කුඩය රැගත් හෝමස්, ඒවා ඇය අතට දුන්නේය. මම ඇය වෙනුවෙන් දෙර විවෘත කරගෙන සිටියෙමි.

“ඔබට බොහොම ස්තූතියි” ශ්‍රේස් ආරියටන් අපට කීවාය. “ඔබත් සමග කථාකළාට අස්සේ මගේ හිතට සැහෙන සහනයක් දුනෙනවා.”

“මට හොඳටම විශ්වාසයි, ඔබට මේ ගැටලුව විසඳා දීමට අපට හැකිවෙන බවට. අද හවස හමුවෙමු” මගේ මිත්‍රයා කීවේ හිස පහත් කොට ඇයට ආචාර කරමිනි.

“හෝමස්, ඔබ කොහොමද කියන්නේ මේක විසඳා දෙන්න පුළුවන් බව හොඳටම විශ්වාසයි කියලා?” මා ඔහුගෙන් ඇසුවේ දෙර වසා දමීමෙන් පසුවය. “මේ යක්ෂයින්, අවතාර, හොල්මන් වගේ බහුබූත කොහොමද විසඳන්නේ? සමහරුන්ට නම් මේවා දකින්න ලැබෙනවා. ඒත් අපට දකින්න ලැබෙන්නේ නැහැ. ඔබ යක්ෂ අවතාර ගැන විශ්වාස කරනවද?”

මගේ මිත්‍රයාගේ මුහුණේ දකින්නට ලැබුණේ බරපතල ගැටලුවකට මුහුණ දුන් ලකුණුය. “වොට්සන්, මේ ලෝකයේ යක්ෂයින් හරියට ඉන්නවා. නමුත් උන් ඔක්කොම අවතාර හෝ හොල්මන් නොවෙයි. උන් මනුස්සයින්ගේ ලේ උරාබොන්නෙන් නෑ. වවුලන් බවට හැරිලා අහසේ පියාසර කරන්නෙන් නෑ..... ඒකෙන් කමක් නෑ. ආරියටන් මහත්මිය ගැන ඔබට මොනවද හිතෙන්නෙ වොට්සන්?”

"මට නම් හිතුවේ ඇය එවැනි කාන්තාවක් කියලයි" මම පිළිතුරු දුන්නෙමි. "ඔබ අහන්නේ මගේ මතය වෛද්‍යවරයෙකු හැටියටද? සැකයක් නැ. ඇය නිරෝගි මනසක් ඇති ස්ත්‍රියක්. බාගෙට පිස්සු හැඳුණු ගැහැනියක් නොවෙයි. මොකක් හරි සැඟවුණු ප්‍රශ්නයක් ඇයට තියෙනවද කියල නම් මම දන්නෙ නැහැ."

"ඔබේ මතයට මං එකඟවෙන්නවා" ඔහු කීය. "ඇය විස්තර හැමදෙයක්ම පැහැදිලිව ඉදිරිපත් කළා ඇත්තෙන්ම ඇය බුද්ධිමත් කාන්තාවක්. ඒ නිසා ඇය කිසි දේවල් සුළුකොට හිතලා අමතක කරන්න පුළුවන් කියලා මං හිතන්නේ නැ."

"හෝමස්, ඔබ හිතන්නේ, ඇය විස්තර කළ දර්ශනය, ඇය ඇත්තටම දුටු සත්‍ය එකක් කියලද?"

"ඇය එවැනි දෙයක් දුටු බව මට විශ්වාසයි" ඔහු කීය. "නමුත් බාගවෙලාවට ඇයට දකින්න ලැබුණු දේ උවමනාවටත් වඩා විශාලව, බිහිසුණුව ඇගේ හිතේ මැවුණා වෙන්නත් පිළිවන්."

"ඒක මොන වගේ දෙයක් කියලද ඔබ හිතන්නේ?" මම ඇසිමි.

"විය හැක්කේ මෙයයි කියලා අදහස් කිහිපයක්ම මගේ හිතට නැඟුණා," හෝමස් කීය. "නමුත් මානුෂ්‍යයෙකුටත් තරම් දත්ත නැ. එයින් සමහරක් ලන්ඩනයෙන් එකතුකරගත යුතු ඒවා. තවත් සමහරක් දකින්න වෙන්නෙ පැරණිම මන්දිරයේ. ඒ සියල්ලම ලැබෙන තුරු මතයක් ඉදිරිපත් කරන්න බෑ වොටසන්."

එසේ කී මගේ මිත්‍රයා ඔහුගේ ගමන් කථා හා කැප් තොප්පිය අතට ගත්තේය. පසුගිය සති කිහිපය තිස්සේ ඔහු කාලය ගතකළේ පරීක්ෂණ කිසිවක් නොමැතිව ඉතා අලස අයුරෙනි. දන් එය එක් ක්ෂණයකින් වෙනස් වී ඇත.

"මොකද මිත්‍රයා කියන්නේ?" ඔහු විමසීය. "ඔබ එතවද මේ පරීක්ෂණයටත් මා සමග හවුල්වෙන්න? එහෙම නම් අපි වහාම පිටත්වෙමු."

"ඔබේ සහයට එන්න ලැබෙනවා නම් ඒක මට ලොකු සතුටක්"

ෆැරිංටන් මහත්මිය පිටත් වී ගියත්, අප විසින් ලන්ඩනයේ සම්පූර්ණ කරගත යුතු කාරණා රැසක් ඇති බැව් මගේ මිත්‍රයා කීය. ඒ අනුව අපි ප්‍රථමයෙන් වෙස්ට්මිනිස්ටර් පෙදෙස බලාගියෙමු. ඉහළ පෙළේ නිවාස හා වලව් සඳහා සේවක සේවිකාවන් සපයා දෙන

රැකියා ඊජන්සි කිහිපයක් තිබුණේ වෙස්ට්එන්ඩ් ප්‍රදේශයේය. හෝම්ස්ට සතුටුදයක පිළිතුරක් ලබාගත හැකිවූයේ, අප ගිය පස්වැනි ආයතනයේදීය. එතැන භාරව සිටියේ කලිනත් නම් මහතෙකි. පැරඩෝල් මන්දිරයෙන් ඉවත්කරනු ලැබූ සේවකයන් කිහිපදෙනෙකු ගැනම කලිනත් මහතාට මතක තිබිණ. ඔවුන් ගැන තොරතුරු භාරා අවුස්සා ගැනීමට හැකිවූයේ හෝම්ස්ගේ දක්ෂතාවය නිසා යයි මට සිතීම.

"හරිම කණගාටුදයක සිද්ධියක් මහත්මයා" කලිනත් මහතා අපට කීය. "ප්‍රධාන ගෘහසේවකයා මන්දිරයේ අවුරුදු 30ක් සේවය කරල තිබුණා. තවත් සේවක සේවිකාවන් කිහිපදෙනෙක්ම අවුරුදු පහළොවක් හෝ ඊට වැඩිය ජීවිය කළ අය. අවුරුදු දහයකට දෙළහකට කලින් තේ හෙන්රි සාමි මියගියේ. මේ අය හැමදෙනෙක්ම හෙන්රි සාමිව භෞදින දෘතගෙන ගිටියා. ඔවුන් හැමදෙනෙක්ම ජීවත්වෙලා තිබුණේ එක පවුලේ අය වගේ සුභද්‍ර. නමුත් පෙනිලොප් ආර්යාව බංකොලොත්වුණාම ඔවුනට යන එන මං නැතිවුණා. හුඟ දෙනෙක් අස්කරල තිබුණේ කලින් දුනුම්දීමක් නොමැතිව. ඒ මදිවාට ඉදිරි කාලය දැනා දීමනාවක් වත් ලැබිල තිබුණේ නැහැ."

"ඔව්. ඒ ඉතින් මාස ගණනාවකට කලින් තේද?" හෝම්ස් ඇසීය.
 "මාස කිහිපයකට....." කියමින් කලිනත් මහතා ලොකු පොතක් අතට ගෙන පිටු පෙරළුවේය. "ඔව් මේ නියන්නේ..... හරියටම කියනවා නම් සති හතකට කලින්. සේවිකාවන් දෙදෙනෙකුට සහ උද්‍යාන පාලකයාට මං රැකියාවන් හොයල දුන්නා. ප්‍රධාන ගෘහසේවකයාටත්, මුළුතැන්ගෙයි සේවිකාවකටත් සතුටුදයක රැකියා තවම ලැබුණේ නැහැ. අනික් සුළුසේවකයන් කිහිපදෙනෙකුටත් නැහැ."

එසේ කියූ කළමනාකරු අප දෙස බලාසිටියේ දල්වා ගත් දෙනෙකිනි. "ඉතින් මහත්වරුනි. ඔබ දෙදෙනාගෙන් කාට හරි මං අර කියූ සේවකයෙක් උවමනා වෙනවා නම්....."

"කණගාටුයි කියන්න. දැනට නම් අවශ්‍ය වෙන්නේ නැහැ" හෝම්ස් පිළිතුරු දුන්නේය. "එහෙම උවමනා වුණොත් අපි නිසැකවම එනවා, ඔබ හොයාගෙන"

ඒ සමගම ඔහුගෙන් කමුගෙන අපි එතැනින් පිටවී ආවෙමු. දුම්රියපොළට යාම සඳහා ඉක්මනින් කුලීරියක් අල්ලා ගැනීමට අපට හැකිවිය.

"වොට්සන්, ඔබ මේ කරත්තය රඳවාගෙන මොහොතක් ඉන්න. මං ඉක්මනින් එනවා" කියූ හෝම්ස් මා කුලීරිය තුළ සිටියදීම ගියේ කුඩා වෙළඳසලක් වෙතය. ඒ පාර්ට්ටි කළ පැයණි පොත් හා සඟරා අලෙවි කළ තැනක් බව මම දුටුවෙමි. මිනිත්තු කිහිපයකට පසු ඔහු ආපසු පැමිණ කුලීරියට නැඟුණේත් අපි දුම්රියපොළ බලා පිටත්වූයෙමු.

වෝට්ලූ දුම්රියපොළෙන් දහවල් 1.45ට පිටත්වෙන දුම්රිය අල්ලා ගැනීමට අපට තවත් ඉතිරිව තිබුණේ මිනිත්තු කිහිපයක් පමණි. ඊට පෙර අපි දුම්රියපොළේ හෝප්නාගාරයෙන් දහවල් ආහාරය ඉක්මනින් ගන්නෙමු.

වොකිං බලා ගිය දුම්රියේ ගමන සතුටුදයක එකක් විය. උදේ වරුවේ ඇඳ හැරුණු මහ වර්ෂාවෙන් දුම්රිය මඟ දෙපස වැහි ජලය එකතු වී තිබිණ. එහෙත් ඒ වනවිට වැසි නැවතී හිරු දිස්වීමත්ව පායා තිබිණ. දුම්රියට නැඟුණු වෙලේ සිටම මගේ මිත්‍රයා කාලය ගතකළේ, ඔහු මිලදී ගත් සඟරා කිහිපය කියවමිනි. ඒ අතරේ තම සටහන් පොත එළියට ගත් ඔහු, වැදගත් කරුණු එහි සටහන් කරගන්නා ආකාරය ද මම දුටුවෙමි. පැය භාගයක් පමණ ඒ වෙනුවෙන් ගතකළ හෝම්ස් අනතුරුව පොත වසාදමා මඟ දෙපස වෙන තෙත් යොමු කළේය.

"මොකක්ද හෝම්ස් ඔබට හිතෙන්නේ? අර රැකියා ඒජන්සියෙන් දනගන්න ලැබුණු විස්තර ප්‍රයෝජනවත් වෙයිද?"

"ඔව්"

"ශ්‍රේෂ්ඨ ෆැරිංටන් කියූ දේවල් ඇත්ත බව ඒ කතාවලින් ඔප්පු වුණා නේද?" මම ඇසිමි.

"ඔව්, ඒ වගේ තමයි පෙනෙන්නේ"

"ඇය කියූ මේ තත්ත්වයට මූලික හේතුව ආර්යාවගේ ආර්ථික තත්ත්වයේ කඩාවැටීම කියල ඔබට හිතෙන්නේ නැද්ද?"

"ඔබ කොහොමද වොට්සන් එහෙම කියන්නේ?"

"මෙන්න අහගන්න, මට හිතුවේ මෙන්න මේකයි" මම කීවෙමි. "ෆැරිංටන්ලට තමන්ගේ ගෙදර ඇවිත් නවතින්න කියල ආර්යාව

ඇරයුම් කළා නේ. ඇගේ ආර්ථික තත්ත්වය බොහෝම අසතුටුදායක බව ඇය එතකොටත් දනහිටියා. මේ ගොල්ලන්ගෙන් ඇයට ලොකුවට උදව් උපකාර ලැබෙව් කියලා ඇය බලාපොරොත්තුවෙන්න ඇති. ක්‍රියාත්මකයේදී බරපතල තුවාල ලබන හමුදා නිලධාරියන්ට විශාල වන්දිමුදලක් ලැබෙනවා. මං හමුදා සේවය කළ කාලෙ දුන්නෙ සුළු-විශ්‍රාම වැටුපක් විතරයි. දුන් එහෙමී නෙමෙයි. සැහෙන විශාල වන්දියක් ලැබෙනවා. ඒක ප්‍රසිද්ධ කරුණක්. ආර්යාව හිතන්න ඇති ඇරියටත්ල තමන්ගේ ගෙදර නවත්වා ගත්තොත්.....

"අනුන්ට උදව් නෙමෙයි, දුන් ඇරියටත්ලටයි උදව් උවමනා වෙලා තියෙන්නේ. එහෙම නේද වොට්සන්?"

"මට හිතෙනවා හෝමිස් මෙහෙම දේකුත්" මම කීවෙමි. "සේවකයන් රැසකට පඩිගෙවන්න ආර්යාවට සිදුවෙලා තිබුණා නේ. ඇය බලාපොරොත්තුවෙන්න ඇති ඇරියටත් මහත්මියගෙන් උදව්වක්. ප්‍රධාන ගෘහ පාලකයාගේ සහ ගෘහ පාලිකාවගේ කටයුතු ඇරියටත් මහත්මිය බලාගන්නොත් ලොකු මුදලක් ඉතිරි කර ගත හැකියි. ආර්යාවගේ හිතේ ඒ අරමුණත් තිබෙන්න ඇති කියලා අපට හිතන්න පුළුවනි."

"එව්වරද මබට හිතන්න පුළුවනි?"

"තවත් දෙයක් මට හිතුණා හෝමිස්" මම කීවෙමි. "බාගවෙලාවට ශ්‍රේෂ්ඨ ඇරියටත් මහත්මියව බුදලයෙන් උරුමවෙන විටිනා යමක් තිබෙනවා වෙනත්තක් පුළුවනි. හැබැයි ඒ ගැන ඇය දන්නේ නැහැ. නමුත් පෙනිලොප් ආර්යාව ඒ කරුණ දන්නවා. ඒ නිසා ඇරියටත් යුවළ තමන්ගේ වහළ යටට ගෙන්වාගන්න ඇති"

"ඔව්. ඒකත් වෙන්න පුළුවනි" හෝමිස් කීය. "මට පෙනෙන්නේ අපේ අනුග්‍රාහිකාවට වගේම මබටත් ආර්යාව ගැන ලොකු සැකයක් ඇතිවෙලා. එහෙම නේද?"

"ඔව්. ඇයි මොකක්ද ඒකෙ ඇති වැරද්ද?"

"මගේ හිතවත් මිත්‍රයා. මං වැරද්දක් කිව්වා නෙමෙයි" හෝමිස් කීය. "එතකොට අර හොල්මන් සහ අවතාර සහිත භයානක කූටියා ගැන ඔබේ මතය මොකක්ද වොට්සන්?"

"ඒ ගැන මට කිසිම මතයක් නෑ" මා පිළිතුරු දුන්නේ එතරම් සතුටකින් නොවේ.

"බයවේන්න දෙයක් නෑ වොඩ්සන්" මගේ මිත්‍රයා කීවේ අසුනේ පිටුපසට හේත්තු වී දෙනෙත් පියාගනිමිනි. "මට හිතෙන්නේ මේක අර ජිංජර් ප්‍රන්ද්‍රියාවක් වගෙයි. ඔක්කොම කැලී ටික තියෙනවා නම් ඒක නියම පිළිවෙළට හරිගැස්සුවාම සැඟවුණු විත්‍රය මතු වෙනවා. ගැටලුව වීසඳෙනවා. ඒ වගේ අපට මතුපිටින් තේරුම් ගන්න අමාරු තවමත් අපේ අතට අනුනොවුණු කැලී කිහිපයක් තියෙනවා පෙනිලොප් ආර්යාවගේ සැමියා හෙන්නරි සාමි ගැන ඔබට මතකද? ඔහු මියගියේ කොහොමද? ඔබට මතක නෑ? මටත් දත් ඒක මතක නෑ. ඔ ඒක මට මතක් කරගන්න හැකිවුණා නම් බොහොම ප්‍රයෝජනවත් වේන්න තිබුණා. ඔහු මියගිහිත් අවුරුදු දෙළහක් පමණ වෙනවා. ඒ දවස්වල පුවත්පත්වල නම් මිය කාරණා හැමදෙයක්ම පළවුණා. කුමක් නෑ වොඩ්සන්. ඔබේ රිවෝල්වරය ගෙන එන්න ඔබ අමතක කළේ නැහැ නේද?"

"රිවෝල්වරය නම් මං අරගෙන ආවා" මා කීවේ පුදුමයෙනි. "මොනවා හෝමිස්? ඔබ හිතන්නේ මේක ගිනිඅවියක් උවමනා වෙන තරම් දුරදිග යන වැඩක්ද?"

"තවමත් අපට හරියටම කියන්න බෑ මිත්‍රයා" ඔහු කීය. "ඒත් මට එක කරුණක් හොඳටම විශ්වාසයි. පැරඩොල් මන්දිරයේ මොකක් හරි කුට ප්‍රයෝගකාරී වැඩක් නම් සිදුවෙනවා. ඒක මිනීමැරුමක් වෙන්නත් පුළුවනි. අපි ඒක කොහොම හරි හෙළිකරගත යුතුයි."

එතරම් ප්‍රමාදයක් නොවී අපේ දුම්රිය, වොකිං දුම්රියපොළට ළඟාවිය. පැරඩොල් මන්දිරය පිහිටියේ ඊට සැතපුම් පහක් පමණ ඇතිත් බව අපට අසන්නට ලැබිණ. ඒ අනුව එහි යාම සඳහා අපි කුලීරියක් යොදවා ගත්තෙමු. අපේ ගමන්මග එතරම් හොඳින් සකස්කළ මාවතක් නොවීය. එබැවින් කරත්තයේ ගමන සිදුවූයේ ඉතා සෙමින්ය. අපි පැහැති බිත්ති සහිත පැරඩොල් මන්දිරය අපේ නෙත් ගැටෙද්දී සවස තුනට ළංවී තිබිණ.

"රියැදුරු උන්නැහේ" හෝමිස් කීය. "අපි මේ හරියෙන් බහිනවා. මං පරීක්ෂා කළ යුතු ඉඩම් කට්ටි කීපයක්ම තියෙන්නෙ මේ හරියෙ. මෙහෙත් බැස්සොත් වැඩිය පහසුයි"

තම කුලිය ලබාගත් රියැදුරා, කරත්තය ආපසු හරවාගෙන, එය ආපසු වොකිං දෙසට දක්කාගෙන ගියේය. පැරඩොල් මැදුර වෙත වැටුණු මාවතට මා පිය නගද්දී, හෝමිස් මා කැඳවූයේ ඉන් ඉවතටය.

"වොට්සන්, අපි මේ-චැත්තෙන් යමු. ප්‍රධාන පාරෙන් ගියොත් ඔවුන් අපව ඉක්මනටම දකිති. මේ කුඹුරට බැහැලා සැහෙන දුරක් ගිහිං, ඊට පස්සේ කැලැරොද මැදින් වැටුණු පාරෙන්, මන්දිරයට අයත් ඉඩමේ පිටුපසට යන්න පුළුවනි. පරීක්ෂා කරල බලන්න කොයි තරමක් දේවල් තියෙනවද?"

මැදුර වටේට වතුයාය පුරාම විශාල ගස් මෙන්ම, මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ පදුරු ද විය. ඔවුනට උයන්පල්ලකුගේ සේවය මැත කාලයක නොලැබීම ද අපේ වාසියට හේතුවිණ. වලව්වේ නැගෙනහිර පැත්තේ මායිම දෙසින් අපි එක්තරා ඇතුළුවියෙමු. අනවශ්‍ය වල්පදුරු ඉතා සාරවත්ව වැවී තිබුණේ වර්ෂා කාලයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වියළුතුණු යළිත් වැස්සක් ඉක්මනින් කඩාවැටෙන බව අපට හඟවමින්, අහස තළු වලාකුළෙන් වැසියන්නට පටන්ගත්තේය. සවස ඉරළිය ආවරණය වී අදුරුවීම එක් අතකින් අපට වාසියක් විය. එහෙත් ධාරානිපාත චුර්ෂාවකට අපේ සුදුනමක් නොතිබිණි. එහෙයින් වැස්සෙන් අප වැටෙන්නේ ලොකු අමාරුවක බැව් මම තේරුම් ගත්තෙමි.

නිවසේ නැගෙනහිර පැත්තේ සිත්තිය දිනටම වහල දක්වාම ලියෙන් තැනු ගොදියක් විය. මල්වැල් සවා සිත්ති අලංකාර කිරීමට සාදන මෙය බොහෝ පැයකින් වලව්වල දක්නට ලැබෙන ආකාරයේ එකකි. වටපිට බැලූ හෝමස් කිසිවෙකු ළඟක නොමැති බව දක ගොදියට නැඟුණේය. එය කෙනෙකුට යන්නමින් අඩියක් තබා නැගීමට තරම් ඉඩකඩ සහිත එකකි. එහෙත් එය කොයිතරම් ගත්තිමත්ද යන්න ගැන මගේ හිතේ සැකයක් ඇතිවිය. ලිය දිරාගොස් තිබුණොත් ගොදිය කැඩීයාමට ඉඩ ඇත. මේවා සාදන්නේ මනුෂ්‍යයෙකුගේ බර ඉසිලීමට නොව, මල් පදුරුවල බරට ඔරොත්තුදීමටයි. ගොදිය කැඩී යාමට වැටුණොත් හෝමස්ගේ ඇටකටු ද කැඩී යනු නියතය.

"හෝමස්!..... ඔක අවදානම් වැඩක්"

මා අනතුරු ඇඟවීමට උත්සාහ කළා පමණි.

"ඒ" කියූ මගේ මිත්‍රයා ගොදිය දිගේ පහසුවෙන්ම ඉහළට නැඟුණේ, සර්කස්වල ඉණිමං දිගේ ඉහළ නගින ගෝරිල්ලෙකු වීලසිනි. වහළ මට්ටමට ළඟා වූ ඔහු, නිවසේ ඉහළ මාලයේ ජනේලයක් අල්ලා ගෙන, වහළ මතින් ඒ පැත්තට ගියේය. මගේ

දර්ශන පර්යේෂණයන් ඔහු එසේ ඉවත් වූ පසු, ඔහු කුමක් කරනවාද යන්න සිතාගැනීමට මට හැකියාවක් නොවීය. මට ඊටත් වඩා සිතාගැනීමට අපහසු වූයේ ඊළඟට මා කුමක් කළ යුතුද යන්නය. සුළං හමද්දී අතු සෙලවුණු ගස්වල හඬ හැරුණුවිට, සෑම අතකින්ම තිබුණේ නිහඬබවකි. එක්වරම මට දැඩි තනිකමක් දැනිණ. නාඳුනන පලාතක, නාඳුනන නිවසක කිත්තියකට, හේත්තු වී සිටින මා, එම නිවසේ භාරකරුට අසුවුවොත්? ඔහුට දීමට තීරණයට කරුණක් මට සිතාගැනීමට අපහසුය. එක් අතකින් මගේ මිත්‍රයා සමග ගරාදිය දිගේ වහලට ගියා නම් තත්ත්වය වඩාත් සතුටුදයක වන්නට ඉඩ තිබිණ. සෑහෙන වෙලාවක් ගතවී ගියත්, මා කළ යුත්තේ කුමක්ද යන්නට හෝමිස්ගෙන් උපදෙස් නොලැබිණ. මම ඔරලෝසුව අතට ගෙන වෙලාව පරීක්ෂා කර බැලීම්. වෙලාව සවස තුන පසුවී මිනිත්තු දහයක් බව දුටුවෙමි. මේ වන විට අපගේ පැමිණීම බලාපොරොත්තුවෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ උරුමයක් මහත්මිය බලාසිටිනු නොඅනුමානය.

අශ්වයෙකුගේ කුරහඬ හා අශ්ව කරත්තයක රෝදවල හඬ මට ඇතිත් ඇසිණි. මම එතැන සිටගෙනම 'නිවස දෙසට වැටී තිබූ ඇතිත් පිහිටි මාර්ගය දෙස බැලීම්. සෑහෙන තරම් දුරින්, සුබෝපහෝගී පෙනුමක් තිබූ අශ්වකරත්තයක් එනු මම දුටුවෙමි. එය පදවාගෙන එනු ලැබුවේ තරුණයෙකු විසිනි. ඔහු ළඟම මගී අසුනේ සිටි පුද්ගලයා මැදිවිය පසුකළ අයෙක් විය. රිය එන්නේ පැරඩෝල් මැදුර වෙතට බවට සැකයක් නොවීය. ගේට්ටුව විවෘත කොට වත්තට රිය ඇතුළුකොට, එය ඉක්මනින් මැදුර දක්වාම පදවාගෙන එන ලදී. මෙය මගේ මිතුරාට දැනුම්දීම අතවශ්‍ය බව මම සිතුවෙමි. එහෙත් එය කළ හැක්කේ කෙසේද?

"හෝමිස්! ඔබ කොහේද?" මා ඇසුවේ මාදු කටහඬකිනි.

"ඔබ නිත්‍යතාවට වඩා ඔබට ළඟින් වොට්සන්" ඔහු කියද්දී, මම නිගැස්සී ආපසු හැරී බැලුවෙමි. ඔහු මා සමීපයටම ඇවිත් සිටියේය. එහෙත් ඔහු ළංවෙන තරම් මට නොඇසිණි.

"ඔබව නිගැස්සීම ගැන මට කණගාටුයි මිත්‍රයා" ඔහු කීය. "ඒ වූණත් කරන්න දෙයක් නැහැ. අර ගරාදිය දිගේ ගිහින් වහල උඩට නැග්ගාම වටේටම හොඳට පෙනෙනවා. අශ්වකරත්තයක් මේ පැත්තට එන බව මං දුටුවේ ඒක හැතැත්ම බාගයක් පමණ ඇතිත්

එද්දී ම. මං වහලේ හිටිනේත් ඔවුන් දැකිවි කියලා මට හය හිතූණා. ඒ හින්දා මං ඉක්මනට වහලෙන් බහින්න තීරණය කළා. මේ වගේම තවත් ගොඩියක් ගෙයි අනෙක් පැත්තෙන් තියෙනවා වොට්සන්. ඒකෙන් පහළට බැහැලයි, ගේ පිටුපසින් මං මෙතැනට ආවේ"

"වහල උඩදී ඔබට මොනවද දකින්න ලැබුණේ?" මම විමසුවෙමි.

"මගේ සිතේ ඇතිවූ සැකයක් නිවැරදි බව තහවුරු කරන සාධක මං දුටුවා. එයින් මේ අභිරූහයේ අඳුරු බව නැතිකිරීමට ආලෝකයක් ලැබෙවි." ඔහු පිළිතුරු දුන්නේය.

මිළඟට ඔහු කරාකළේ මිදුළට ළඟාවූ අශ්වකරත්තය දෙසට ඇඟිල්ල දිගුකරමිනි. "මට විශ්වාසයි 'මය ආවේ ජෙරෙමි වොල්කොට්, ඔවුන්ගේ නීතිඥයා සමග, මං දුටුවා මය කරත්තය වොකිං දුම්රියපොළේ රථගාලේ කුඩුත්තා තිබුණා. නීතිඥයා එන්න ඇත්තෙන් අප ආඩ් දුම්රියේම වියහුනුයි. ඔහුට වොල්කොට් හමුවෙන්න ඇත්තේ අප දුම්රියපොළෙන් පිටවී එද්දී"

"අපි ආවේ නරක වෙලාවට" මම කෙදිරිලි හඬෙන් කීවෙමි.

"නෑ නෑ. අපි ආව වෙලාව අහාදයි" හෝමස් කීය. "දන් ඉතින් අපි ගිහින් ඒ අවස්ථාවෙන් ප්‍රයෝජන ගනු."

පැරණි කූටිකයේ වලව්ව ඉදිරිපිට නවත්වා තිබූ අශ්වකරත්තය මේ වනවිට අපට නොපෙනිණ. එබැවින් අප නිවස ඉදිරිපිටට ගියත් කිසිවෙකුට නොපෙනෙනු ඇතැයි අනුමාන කළෙමු. අපි ඉදිරියට ගමන්කළෙමු. බිත්තිය කෙළවර වන තැනදී මඳක් නැවතී බැලුවෙමු. අශ්වකරත්තය එහි නවත්වා තිබිණ. අප එබී බලද්දීම දෙදෙනෙක් විවාතව තිබූ ඉදිරි දෙරෙන් මැදුරට ඇතුළු වී නොපෙනී ගියහ. ඒ සමගම දෙර වසා දමිණ.

"අපි ජනේලවල මට්ටමට වඩා භහන්වෙලා ඉදිරියට යමු වොට්සන්" හෝමස් කීය. "ජනේල් විදුරුවෙන් ඔවුන් අපේ ඡායාව වත් දුටුවොත් අපේ වැඩ අවුල්වෙනවා"

පළමුවැනි ජනේලයට ළංවූ මගේ මිත්‍රයා බිත්තියට මුවාවී, නිවස ඇතුළතට බැල්මක් හෙව්වේය. මිළඟට ඔහු අසලට එන මෙන් මට සංඥා කළේය. දෙවැනි ජනේලය ළඟදී ද ඔහු කළේ ඒ දෙයමය. අනතුරුව අපි වසා තිබූ ඉදිරි දෙර පසුකොට තවත් ඉදිරියට ගියෙමු. ඒ අසල තිබූ තුන්වැනි ජනේලය තුළින් හෝමස් එබී බලද්දී මම එතැනට ළංවියෙමි.

"අපි නියම තැනට ආවා" ඔහු කීවේ කෙදිරිලි හඬෙනි. "මේ ජනේලය විවෘත වෙන්නේ විසිත්ත කාමරයට, ගෙදර ඉන්න හැමෝම දැන් මෙතැනට එකතු වෙන බවයි පෙනෙන්නේ"

හෝමීස් කළ අයුරෙන් බිත්තියට මුවාවී මම ද ජනේල් විදුරුව තුළින් බැලිමි. නීතියැය හා ජෙරෙමි වොල්කොට් දෙදෙනා අපට පිටුපා සිටගෙන සිටියහ. ඒ ජනේලයට මඳක් ඇතුළතින් වූ සෝපාවක් අසලය.

ශ්‍රේෂ්ඨ උරුමයක් සහ තවත් තරුණයෙක් මේ මොහොතේ දකුණු පැත්තේ වූ අසුන්වල වාඩිවීමට සුදුනම් වූහ. කොරගසමින් ආ මේ තරුණයා ජේම්ස් උරුමයක් මහතා විය. යුතුයයි මම අනුමාන කළෙමි. සුදු ඇඳුමකින් සැරසී තවමත් සිටිගෙන සිටි කාන්තාව, මුළුතැන්ගෙයි සේවිකාව විය යුතුය. භෞ ඇතුළත සිට රෝද පුටුවක් තල්ලු කරගෙන ආවේ තවත් තරුණයෙකි. පෙනිලොප් ආර්යාව රෝද පුටුවේ හිඳගෙන සිටියාය. ඇගේ උර්වල, මරණාසන්න බව ගැන උරුමයක් මහත්මිය කියූ දෑ මෙවෙලේ මගේ සිහියට නැඟුණි. ඒ සියල්ල ඇත්ත බව ආර්යාව දෙස හෙළා එක් බැල්මෙන්ම මම දුටුවෙමි.

භෞ ඇතුළේ තිබූ උණුසුම්, ධනදිය ගලන බව නිසාදෝ ජනේලය විවෘත කළ යුතු බව කවුදෝ කියනු ඇතිණි. භය අපට වඩාත් වාසි සහගත විය. ඇතුළේ සිදුවූණු කතාබහට හොඳින් සවන්දීම වඩාත් පහසුවිණි. නීතියැයගේ නම් ජොසූවා ට්‍රෙන්ටන් බව පැවසූ වොල්කොට්, ආර්යාව හා අනෙකුත් අය ඔහුට හඳුන්වා දුන්නේය. රෝදපුටුව තල්ලුකරගෙන ආ තරුණයා ලෙස්ටර් තෝන් බැව් එයින් අපි දනගනිමු.

"ඔබ අප්‍රමාදව මෙහි පැමිණීම මං අගය කරනවා නීතියැ මහත්මයා" ආර්යාව කීවාය. "ලියඩියාවිලි සියල්ලම සුදුනම් කරලා ඔබ අරගෙන ආවාද?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව් ආර්යාවෙනි" යයි නීතියැය පැවසීය. "එය නියමිත පිළිවෙළකට සකස්කළ ලියවිල්ලක්. මට කරන්න තියෙන්නේ, ඔබතුමිය නියමකරන පරිදි හිස්තැන් පුරවා, ඔබේ අත්සන ලබාගැනීම පමණයි. උවමනාවටත් වඩා සාක්ෂිකාරයන් මෙතැන ඉන්නවා. ඒක අපේ වාසනාවක්"

මේ ආකාරයෙන් ලියවිල්ලක් අත්සන් තැබීම පිළිබඳව මගේ සිතේ ඇතිවූයේ සැකයකි. එමෙන්ම කුතුහලයකි. ඒ නිසා මම

හෝමස් දෙස බැලීම්. නමැදෙනොල හරහා දබරගිල්ලක් තැබූ ඔහු මට නිහඬතාවය රකින මෙන් සංඥා කළේය. ඒ සමගම ඔහු ගේ තුළ කතාබහට වඩාත් හොඳින් තම අවධානය යොමු කළේය.

"ආර්යාවනි. මේ ඔබ කටයුතු කරන්නේ මං කිසු විධියට නොවෙයි නේ" ජෙරෙමි චොල්කොට්ගේ කටහඬ ඇසිණි. "මට තමා පෙනෙන්නේ නැහැ....."

"ජෙරෙමි!" ආර්යාව කැහැසිවිය. කටහඬ දුර්වල වුවත් එහි තිබුණේ සැරපරුෂ බවකි.

"මේ කටයුත්ත..... සිදුවිය යුතුමයි" අමාරුවෙන් හුස්ම අල්ලමින් ඇය කීවාය.

"..... මගේ මගේ භෞමික තත්ත්වය අයහපත් බව මොකෝ මම දන්නෙ නෑ කියලද හිතුවේ? කවුරුත් ඒ කාරණාව මතක තියාගත්තොත් හොඳයි. ට්‍රෙන්ටන් මහත්මයා. ඔය ලියවිල්ලට අද දිනේ යොදලද තියෙන්නේ?"

"එහෙමයි ආර්යාවනි"

"බොහොම හොඳයි" කී ඇය මදකට නැවතී හුස්ම ඉහළ පහළ ගත්තාය.

"ඔහේලා කාටත් දනගැනීමටයි මං මේ කියන්නේ..... මේ නීතිය මහත්මයා මේ සුදනම් කරල තියෙන්නේ මගේ අත්තිම කැමැති පත්‍රය!"

එම කථාවෙන් තිගැස්සුණු ශ්‍රේෂ්ඨ උරුමය මහත්මිය එක්වරම හුස්මක් ඉහළට ඇදගත් අයුරු අපට ඇසිණි.

"මගේ ආදරණීය දරුවා" ආර්යාවගේ ඒ ඇමතූම උරුමය මහත්මියටයි. "මං කී දෙයට ඔබේ සිතේ කම්පනයක් ඇතිවුණා වගෙයි. ඒ ඔබ මට ආදරේ තියා. ඒ වුණත් ඔබ මා වෙනුවෙන් දුක් සුසුම් හෙළන්න උවමනා නැහැ. ඒක වෙනත් කෙනෙකු වෙනුවෙන් කරන්න. ඒ මොකද..... මං මේ ලෝකෙ..... දීර්ඝ කාලයක් සතුටෙන් ජීවත් වුණා. ඒ නිසා තවත් වැඩි දවසක් මේ ලෝකෙ ජීවත්වෙන්න බැරිවෙන එක ගැන මගේ හිතේ දුකක් නැහැ....."

ආර්යාව කිසු දෙයට දිගින් දිගටම බාධා ඇතිවූයේ ඇය කැස්සෙන් පීඩා විඳි බැවිනි.

"..... හොඳයි, ට්‍රෙන්ටන් මහත්මයා. මං ඔබට නියමකරනවා..... මං මේ කියන පිළිවෙළට මගේ දේපොළ

ලියන්න කියලා..... මගේ මේ භාරකරුවන් මන්දිරය සහ එය පිහිටා තිබෙන මුළු වතුයායම, මගේ ගිණුම්වල තවමත් ඉතිරි වී තිබෙන සුළු සුළු මුදල් සියල්ල, මං කැමතියි එක් පුද්ගලයෙකු වෙත හිමිකරන්න."

කාමරයේ පැතිරගියේ දැඩි නිහඬතාවයකි. එය කෙතරම් විද යත්, නීතිඥයාගේ පැනෙන් ඔහු කඩදසිය මත ලියද්දී නැඟුණු හඬ පවා මට ඇසිණ.

"..... ඔව්, කවුරු වෙනුවෙන්ද ඔබ ඒ දේවල් ලියන්නේ?" නීතිඥයා විමසුවේය.

"..... මටත් මගේ සැමියාටත්..... දරුවන් හිටියේ නැහැ. ඒ නිසා මං තීරණය කළා ඒ හැමදෙයක්ම මගේ ආදරණීය ඥාති මුණුබුරා වන ජෙරෙමි වොල්කොට් ගේ නමට ලිවීමට"

මිනිත්තුවක පමණ නිහඬතාවයක් පැතිර ගියේය. අනතුරුව අපට අසන්නට ලැබුණේ වොල්කොට්ගේ කටහඬය.

"ඒක බොහොම කරුණාවත්ත කටයුත්තක්" ඔහු කීය. "ඒ වුණත් මං ඔබෙන් ඉල්ලා හිටිනවා මේක ලියලා අවසන් කරන්න කලින් තව ටිකක් කල්පතා කරල බලන්න කියලා"

වයසක කාන්තාව වෙවුලන දකුණු - අත ඉහළට ඔසවා, දබරැහිල්ල දිගුකළේ තර්ජනාත්මක අයුරෙනි.

"උඔට පිස්සුද ජෙරෙමි? උඹේ දෙමව්පියන් ජීවත්ව ඉදිද්දී මට ඉතාම හොඳින් සැලකුවා. උඹේ මතු දියුණුව සලසන බවට මං ඔවුනට පොරොන්දු වුණා. අන්තිමට මගේ අසනීපවලදී පිහිටවෙමින් උඹත් මා හැකි භාසා බැලුවා. උඹ මං නිසා කොයිතරමක් දුක්කරදර වින්දද? මේ ඒ වෙනුවෙන් ලැබෙන තුටු පඬුරක්."

එයට ජෙරෙමි වොල්කොට් හුන් පිළිතුරක් නොලැබිණි. ඇගේ වත්කම මොනතරම් පරිහාණියකට පත්වී ඇත්දැයි ආර්ථයාවට පැවසීමට ඔහුට නොසිතෙන්නට ඇති. ඔහුට නෙළා ගැනීමට ඇත්තේ ඉතා දුප්පත් අස්වැන්නකි. මම යළිත් වරක් ජනේලයෙන් උරුමයක් මහත්මිය දෙස බැලිමි. බැරෑරුම් සිතිවිලිවලින් ඇගේ සිත කැලැහී ඇති බවක් මුහුණෙන් පෙනිණ. අන්තිම කැමැත්ත ලියූ ආකාරය පිළිබඳ අසතුවක් ඇගේ මුහුණෙන් දිස්වූයේ නැත.

"මන්න ඔක්කොම, හරි" නීතිඥයා කීවේ ලියවිල්ල සකස්කිරීමෙන් පසුවය. "හැම දෙයක්ම සම්පූර්ණයි. වොල්කොට්

මහත්මයා. ඔබට තියෙන්නේ මේ අන්තිම කැමැත්ත යළිත්වරක් කියවා බැලීමට ඔබේ මිත්තණිය අතරා දීමයි. ඊළඟට ඇයගේ අත්සන ලබාගන්න. මේකට සාක්ෂියට අත්සන් කිරීමට අපි සාක්ෂිකාරයන් සුදුනම් කරගමු."

අසුනෙන් නැගී සිටි චොල්කොට්, අන්තිම කැමැති පත්‍රය සියතට ගත්තේය. ඊළඟට ඔහු—එය ආර්යාව වෙත ගෙන ගියේ මඳක් පැකිළෙමිනි.

ඇගේ ඇඳුම් තුළින් උපාස් යුගලක් අතටගත් ආර්යාව, එය පැළඳගෙන ලියවිල්ල කියවා බැලුවාය. එයින් සැහීමට පත්වීමට ඇයට ඒ තරම් වේලාවක් ගත නොවිණි. මීළඟට නීතිඥයා ඉක්මනින්ම පැන ඇය වෙත ගෙන ආවේය. ආර්යාව වෙවුලන අතින්, නිසි තැන්වල සිය අත්සන තැබුවාය. සාක්ෂියට අත්සන් කිරීම සඳහා එහි ප්‍රමිතේත මෙන් පේරෙමි, ග්‍රේස් ෆැරිංටන්ට, ඇගේ සැමියාට, ලෙස්ටර් තෝන්ට්, හා මුළුතැන්ගෙයි සේවිකාවට සංඥා කළේය.

"මං හිතන්නේ අපි මේ බලාගෙන හිටී, අතගෙන හිටී හරිය හොඳටම ඇති" කී හෝමිස් සිටි කැනින් ඉවත්ව ඉදිරි දෙර දෙසට යෑමට සුදුනම් විය. මම ඔහුට අවහිර කළෙමි. "ඔහොම ඉන්න හෝමිස්. අපි කොහොමද අනුන්ගේ පෞද්ගලික වැඩවලට බාධා කරන්නේ?"

"පැත්තකට වෙන්න වොට්සන්" ඔහු කීවේ මා ඉවතට තල්ලුකරමිනි. "අපට පමාවෙන්න එක මොහොතක් වත් නැ! පැත්තකට වෙලා ඉදියයුතු වෙලාවලින් තියෙනවා. මේක එහෙම එකක් නොවෙයි. එන්න මගේ පස්සෙන්. මේක වහාම ක්‍රියාශීලී වියයුතු වෙලාව"

හෝමිස්ගේ මුවෙන් මේ වචන පිටවෙද්දීම නිවස තුළින් අඩිගබ්ද කිහිපයක් ඇසිණ. ඉදිරිදෙර විවෘතවිය. එළියට ආවේ කෝපයෙන් මුහුණ රතු කරගත් පේරෙමි චොල්කොට්ට. ලෙස්ටර් තෝන් ඔහු ළගින්ම සිටියේය.

"ඔහේලා කවුද? මොන යක්ෂ වැඩකටද මෙහේට ආවේ?" චොල්කොට් කැගෑයීය.

"ආවෙද?" හෝමිස් ඇසුවේ උපහාසාත්මක ලෙස උස් හඬින් සිනාසෙමිනි. "ආවේ ඔහා අසාධාරණ කටයුත්තක් නවත්වන්න. ඒක නවත්වන්න අපි දැනටමත් ප්‍රමාද වැඩිද කියල නම් මම දන්නේ

නැ." මෙසේ කියූ හෝම්ස්, වොල්කොට් පැත්තකට තල්ලුකොට නිවසට ඇතුළුවිය. මම ඒ පිරිපසින් ගියෙමි. ග්‍රේස් ෆැරිංටන් හයෙන් තුස්තව අප දෙස බලා සිටියාය.

"ෆැරිංටන් මහත්මිය. ඔබ ලියවිල්ල අත්සන් කළාද?"

"නැහැ. ඇයි ඒ?" ඇය ඇසුවාය.

"බොහොම හොඳයි. ඕක අත්සන් කරන්න එපා"

"මේ බලනවා උන්නැහේ" කී පෙරෙමී වොල්කොට් නිවස තුළට විත් හෝම්ස් ඉදිරියෙන් සිටගත්තේ කෝපාවිෂ්ඨ බැල්මක් හෙළමිනි. "මේ විධියට ගෙවල් ඇතුළට කඩුවදින්න තමුසෙට කවුද අවසර දුන්නේ? අපේ පෞද්ගලික වැඩ කටයුතුවලට ඇතිලි ගහන්න තමුසෙට තියෙන අයිතිය මොකක්ද?"

මේ අවස්ථාවේ ෆැරිංටන් මහත්මියගේ සැමියා - ජේම්ස් ෆැරිංටන් ද වොල්කොට්ගේ සහායට ආවේය. කකුලේ තිබූ තුවාලය නිසා වේදනාවෙන් කොරගසමින් ආවත්, හමුදාහටයතු සතු එඩිතර බව ඔහු වෙතින් දිස්විය.

"ඒ කතාවට මාත් එකඟයි" ෆැරිංටන් කීය. "මං කැමතියි දනගන්න ඔහේ කවුද කියලා. අපේ මේ පෞද්ගලික වැඩවලට අතදන්න මොකක්ද ඔහේට තියෙන අයිතිය?"

"බොහොම හරි මහත්මිය. ඔබේ කතාව ඇත්ත. මගේ නම රේලෝක් හෝම්ස්. මෙතැන ඉන්න මගේ මිත්‍රයා දෙස්තර වොට්සන්. මං ඔබට සහතික වෙන්නම්. අපි මෙහේ ඇවිත් ඉන්නේ යහපත් අරමුණකින්, හොඳ චේතනාවකින් බවට. ඊට අමතරව පෙනිලොප් ආර්යාවගේ අයිතිවාසිකම් වෙනුවෙනුත් මං පෙන්න, ඉන්නවා."

වයසක කාන්තාව රැගත් රෝදපුටුව මේ වනවිට අප සිටි තැනට ලංවෙමින් තිබිණ. එය තල්ලුකරන ලද්දේ සුදු ඇඳුමකින් සැරසී සිටි සේවිකාව විසිනි. පෙනිලොප් ආර්යාව හෝම්ස් වෙත හෙළුවේ කෝපයට පත් බැල්මකි. "මහත්මිය. කවුද ඔබට මෙහේට එන්න කිව්වේ? මං ඔබෙන් උදව් ඉල්ලුවේ නැ?"

"ඒක වෙන්න පුළුවනි" හෝම්ස් කීය. "ඒත් මං දුන් මෙහේ ඇවිල්ලයි ඉන්නේ. මට කරන්න තියෙන කටයුතු සම්පූර්ණ නොකර මෙතැනින් පිටවෙලා යන්න මං සූදනම් නැහැ"

හෝම්ස්ගේ උස හැඩ්දි ඔහුම නිසාත්, වාග් විලාසයේ තියුණ බව නිසාත් කවුරුත් නිතඬව බලා සිටියා යයි මට සිතිණ. "හොඳයි

ඔබ කවුරුත් දුන් මෙනෙත් ඉන්නවා නේ. සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනත් කාරණයකට සාක්ෂිකාරයින් වීමට මං ඔබට අවස්ථාව සලසා දෙන්නම්.

දුන් කරුණාකර මගේ පිටුපසින් එන්න. මං මෙහේ ආවේ මොකටද කියලා දනගන්න කැමැති නම්, ඔබ හැමදෙනෙක්ම එන්න. ෆැරිංටන් මහත්මිය. මං හිතනවා ඔබ සඳහන් කළ කොරිඩෝර් අන්න අරක වෙන්න ඇති කිසිදු.

හෝමස් ඒ දෙසට ගමන් කරද්දී එය අනුමත කරමින් කාන්තාව හිස සැලුවාය.

ශ්‍රේස් ෆැරිංටන් ඇගේ සැමියා සමඟ හෝමස් පිටුපස එද්දී අනෙක් අය ද ඒ සමඟ ආහ. සියලුදෙනාටම යාමට ඉඩහැර මම ඔවුන් පිටිපසින් අන්තිමට ගමන් කළෙමි. පෙරෙමි වොල්කොට් හා ලෙස්ටර් තෝන් එකිනෙකාගේ මුහුණබැල්ල අයුරු මම දුටුවෙමි. එහෙත් ඒ කුමක් නිසාද යන්න තේරුම් ගැනීම මට අපහසු විය.

විසිත්ත කාමරයේ සිට ප්‍රධාන කොරිඩෝර්ට පැමිණි පසු අපට දකින්නට ලැබුණේ, ඒ දෙපස පිහිටි කාමරවලට ඇතුළුවන දෙරටු කිහිපයකි. කොරිඩෝර්වේ පොළොව ආවරණය වන සේ වටිනා පෙරදිග බුමුතුරුණක් එළා තිබිණ. එහෙත් කොරිඩෝර්වේ අයිනට වන්නට බිම සැකසීමට යෙදූ ලෑලි දිස්විය. කොරිඩෝර් දෙපසම, මල් දඹු පිඟන්මැටි මල් පෝච්චි, ප්‍රතිමා සහ පොත් පුරවා තිබූ විදුරු දෙරටල් සහිත පොත් අල්මාරි තැනින් තැන දැකිය හැකි විය.

"හොඳයි. අපි දුන් පටන්ගනිමු" හෝමස් කීවේ අප කොරිඩෝර්වේ මැද හරියට පැමිණි පසුය.

"පසුගිය සතියේ සිදුවුණු ඉතාම අසාමාන්‍ය සිදුවීමකට ෆැරිංටන් මහත්මිය මගේ අවධානය යොමුකළා"

"හෝමස් මහත්මිය" ඇය කීවේ කැලැහීමට පත් ස්වභාවයෙනි. "මං බලාපොරොත්තු වුණේ නැහැ මෙහෙම දෙයක්. මං හිතුවේ ඔබේ පරීක්ෂණ කටයුතු බොහොම රහසිගතව කරාවි කියලයි?"

"සමාවෙන්න මහත්මිය" හෝමස් කීය. "මං බලාපොරොත්තු වුණේ ඒ ආකාරයෙන් කරන්න තමයි. නමුත් දුන් තත්ත්වය ඊට වෙනස්. මේක තවදුරටත් රහසිගතව තියාගන්න අපට හැකියාවක් නැහැ"

"මේ මිනිස්සු මොනවා ගැනද මේ දෙව්වන්නේ?" පෙනිලොස් ආර්යාව තරහෙන් කැහැසුටාය. "ජෙරෙමි තමුසෙ මට මේ කිසිම දෙයක් කිව්වේ නෑ. ඒ ඇයි?"

"කියන්න තරම් වැදගත් දෙයක් තිබුණෙ නෑ." චොල්කොට් පැවසුවේ කිසිවක් නොරුස්සනා හටුවෙනි. "ග්‍රේස් මොකක්ද හයානක හිතයක් දැකලා, හිතෙන් ඇවිදලා. මං හිතුවා අපි ඒක ඒ වෙලාවේ විසඳගන්නා කියලා. දැන් බලනකොට ඇය මේක දිගින් දිගටම අරගෙන හිඹිං. මොනවටද ග්‍රේස් මේ වගේ සුඵදේකට ඔබ පිට මිනිස්සු කැඳව්වේ?"

"මහත්මයා ඔහොම කතාකරන්න එපා" ජේම්ස් ගැරිංටන් තරවටු ස්වරයෙන් පැවසුවේ දුබලාභිල්ලක් ඉහළට ඔසවමිනි. "මගේ බිරිඳ කොහොමටවත් එහෙම දෙයක් කරන්නෙ නෑ. ඇය කළේ මෙතැනට අවශ්‍ය යයි පෙනුණු දේ විතරයි.

"ඒ කොහොම වුණත් මෙතැන මොකක් හරි ප්‍රයෝගයක් නෑ" චොල්කොට් කීය. "ඔහේලටම පුඵවනි ඇවිත් බලන්න" කී ඔහු කාමරයක දෙර විවෘත කළේය.

පසුවද උදෑසන තමාට දකින්නට ලැබුණේ යයි ග්‍රේස් ගැරිංටන් විස්තර කළ කාමරය අපි දැන් දුටුවේමු. බොහෝ ඉඩකඩ සහිත වූ එහි මේස, පුටු හා කැබිනට්ටු කිහිපයක්ම විය. කලාලයක් බිම අතුරා තිබූ අලංකාර පියකරු තැනක් වූ එහි සිත හිතියට පත් කළ හැකි කිසිවක් නොතිබිණි.

කාමරයට ඇතුළු වී තම දෙනෙත් වටේටම යොමුකළ හෝම්ස් ගැරිංටන් මහත්මිය දෙසට හැරුණේය.

"ඔව් ඇත්ත තමා. මෙතැන නම් ප්‍රයෝගකාරී දෙයක් මොකුත් නෑ" හෝම්ස් කීය. "ගැරිංටන් මහත්මිය. දැන් හොඳට කල්පනා කරල බලන්න. ඔබ කිව්වා ඇරල තිබුණු කාමරයේ දෙර අසල ඔබට දකින්න ලැබුණු යම් යම් දේවල් ගැනා කාන්තා අත්වැස්මක්, බිලිඳු සෙල්ලම් බඩුවක්, ඊළඟට ඔබ කිව්වා ඔබ අතේ තිබූ ඉටිපන්දම, අසාමාන්‍ය ලෙස හදිසියේ හැමු සුළංභාරකට නිව් ගිය බව. ඔබ කාමරයට එබ් බැලුවා. ඔබට දකින්න ලැබුණේ හයානක දසුනක්. ඔබ ආපසු හැරිල උඩුමහලට දිව්වා. ඔබේ සැමියාත් කැඳවාගෙන වහාම ආපසු ආවා. එහෙම හෝද?"

"ඔව් මහත්මයා. ඒක නිවැරදියි"

"ඔබ මෙතැනින් ඉවත්වෙලා ගිහින් ආපහු එන්න කොයිතරම් වෙලාවක් ගතවෙන්න ඇතිද?"

"මිනිත්තු කිහිපයක් ගතවෙන්න ඇති..... මිනිත්තු දෙකක්..... තුනක්.....?"

"ඔබට හිතෙන්නේ එහෙමයි" හෝම්ස් කීවේ එය වැරදි බව හඟවමිනි. "හිතේ ඇතිවි නිබ්බ නිගාස්ම හා කැලැහීම නිසා ඔබට හිතෙන්නේ ඒක ඉතාම කෙටි කාලයක් කියලයි. නමුත් අපි හිතල බලමු. ඉටිපන්දම් එළියෙන් ආව ඔබ ආපහු ගියේ කොහොමද? තිත්ත කථවරේ අතපතාගාමින්. ඉටිපන්දම් එළියක් හෝ වෙනත් කිසිම එළියක් නොතිබුණු නිසා ඔබ ගමන්කළේ අන්ධකාරයේ. මේක ඔබට හුරුපුරුදු මඟක්ද? නැහැ. කිසිසේත් නුපුරුදු තැනක්. ඔබ කොරිඩෝරේ පැත්තේ බිත්තියක් අතගාමින් ඉදිරියට යන්න ඇති. හරිද?"

"ඔව්"

"ඊළඟට ඔබට තරප්පු පෙළේ ඉහළට නගින්න තිබුණා. නමුත් ඒකටත් කිසිම ආලෝකයක් නැහැ. අන්ධකාරයේ අතපතාගාමින් නුපුරුදු තරප්පු පෙළක ඉහළට නැග්ගා. ඊළඟට ඔබ කාමරයට ගිහිං තද තිත්තේ සිටි සැමියා අවදිකළා. ඔහුට කථාව කියන්න මද වෙලාවක් ගතවුණා. එහෙම නේද?"

"ඔව්"

"නමුත් ඒ කථාව ඇත්තක් කියලා ඔහුට ඒත්තු ගන්වන්න ඔබට ඊට වැඩි වෙලාවක් ගතවුණා. අන්තිමට ඔහු කැමැතිවුණා පහළ තට්ටුවට ඇවිත් බලන්න. නමුත් කකුලේ තුවාලය නිසා ඉක්මනින් ඇවිද එන්න ඔහුට හැකියාවක් තිබුණේ නැහැ. ඒ වගේ බරපතල තුවාලයක් ලැබූ කෙනෙකුට රාත්‍රි කාලයේ නුපුරුදු තරප්පුවක් බහින්න වෙන එක මොන භීරමි අමාරු කටයුත්තක්ද? ඒක අතිශයින්ම වේදනාකාරී දෙයක්. නමුත් බිරිදගේ හිත කැලැහුණු වෙලාවේ ඔහු නිහඬවම වේදනාව දරාගන්නා මිස, ඒ ගැන ඇයට කියන්න ගියේ නැ....."

කාගේත් නෙත් යොමුවූයේ කපිතන් ෆැරිංටන් වෙතය. හෝම්ස් කියූ දෙය සැබෑ බව පළකරන හැගීම් ඔහුගේ මුහුණේ මතු විය. ඒ සමගම ඔහුගේ දෙතොලේ සිහින් සිනාදල්ලක් නැගිණ.

"..... ඒ වේදනාව දන්නේ එහෙම දෙයකට මුහුණ දුන් කෙනෙක් විතරයි" කපිතන්වරයා කීය.

"අන්න හරි" හෝමිස් එකඟවිය. "ඊළඟට ඔබ දෙදෙනා ලන්කැරුම් එළියෙන් කොරිඩෝර් දිගේ ඇවිදගෙන ආවා. ඒ සම්පූර්ණ කාලය මිනිත්තු පහළොවකට වැඩිවුණොත් මිය අඩු නම් නැහැ. ලොකු කටයුත්තක යෙදෙන්න පුරුදු කාරයෙකුට ඒ කාලය ඕන තරම් ඇති"

"ලොකු කටයුත්තක?" ෆැරිංටන් විමසීය. "මොන කටයුත්තකද? කවුද එහෙම දේක යෙදුණේ?"

"ඒ කටයුත්ත තමයි අවතාර හොල්මන් කූටිය අතුරුදන් කරවීම"

"මොන පිස්සු කතාවක්ද මේ?"

ජෙරෙමි වොල්කොට්ට කැගැසිණ.

"කිසිම පිස්සුවක් නැ" මගේ මිත්‍රයා කීය. "ෆැරිංටන් මහත්මිය යම්කිසි දර්ශනයක් දුටු බව සත්‍යයක්. ඒක තේරුම් කළ හැකි තර්කානුකූල විධියක් තිබිය යුතුයි. ඒ ගැන මට සැකයක් තිබුණේ නැහැ. බැලූ බැල්මට එතරම් වැදගත් කමක් නොපෙනෙන කාරණා රාශියක්ම තිබෙනවා. ඒ කාරණාත් මෙය සිදුවූ දවසත් එකට සම්බන්ධ කළොම යම්කිසි උපකල්පනයක් ගොඩනගන්න අපට පුළුවනි. මං කළ විමසීමවලින් අමතර තොරතුරු දැනගන්න ලැබුණා. ඊට අමතරව ඔබේ වහළෙකුත් කරුණු කිහිපයක් සොයා ගැනීමට මට හැකිවුණා. ඒ කරුණුවලින් මෑත ඵල උපකල්පනය වඩාත් තහවුරු වෙනවා."

"මේ ගෙදර වහළෙක්?" ෆැරිංටන් මහත්මිය විමසුවේ පුදුමයෙනි.

"වහළේ තිබෙන විදුරු තහඩුව ගැනයි මං අදහස් කළේ ෆැරිංටන් මහත්මිය" හෝමිස් කීය. "නිමස ඇතුළට ආලෝකය වැටෙන සේ වහළේ සවිකර ඇති විදුරු තහඩු. මෙම මන්දිරයේ එවැනි විදුරු තහඩු දෙකක් තිබෙනවා. එකක් තිබෙන්නේ අනිකට දළ වශයෙන් අඩි තිහක් පමණ දුරකින්. මෙතැන ඉඳහොත් වහළ දිහා බැලුවාම ඔබට එකක් පැහැදිලිවම පෙනෙනවා. ඒත් කෝ අනෙක? ඒක මේ කාමරෙන් නැ. කැම භාජන සුදනම් කරන අනෙක් කාමරේද? නැත්නම් හෝජනාගාරයේද? මොහොත් නැ ඒ එකකවත් ඇති කියල."

මිනිත්තු කිහිපයකට කලින් මං මේ ගෙදර වහළට නැඟුණා. වහළේ ඉඳහොත් මේ විදුරු තහඩු දෙකෙන්ම මං ගේ ඇතුළට එබී බැලුවා. එකකින් දකින්න ලැබුණේ ලී බඩුතබා ඇති මේ කාමරය. කෝ එතකොට අනෙක් කාමරය? ඒ විදුරුවෙන් මට දකින්න

ලැබුණේ අවුරුදු දෙළහක්ට කලින් හෙන්රි සාම් මියගිය ආකාරය සිහිගන්වන දේවල්"

"එහෙනම් මට වැරදීමක් වෙලා නෑ?" ඇරිංටන් මහත්මියට කියැවිණ. "මං දුටු කාමරය ඇත්තවම මේ ගෙදර තිබෙනවා?"

"ඒ ගැන සැකයක් නෑ" කී හෝමස් කොර්ඩෝවේ ඉදිරියට පියවර කිහිපයක් තැබුවේය. ඒ සමගම ඔහු පොළොව වෙත නෙත් යොමුකරමින් එහි තිබූ යම් යම් අලකුණු වෙත ද අවධානය යොමු කළේය. පොත් තබා තිබූ අල්මාරියක් අසල නැවතුණු ඔහු පහත් වී, ඒ අසලම ලැලි පොළොව පිරික්සා බැලීය. මිළඟට ඔහු තම දකුණු අතේ මහපටුගිල්ලේ නියපොත්තෙන් එම ලැලි මත සුරා බැලුවේය. නියපොත්තට සිටි ආසුදු පැහැති ද්‍රව්‍යයක් දුටු හෝමස්ට සතුටෙන් කැගැසිණි. "සුඛන්! ඔබට පෙනෙනවා ඇති මේ හරියෙ බිත්තිය අනෙක් හරියේ තරම් දුර්වල නි කොමැති බව. වොට්සන්, මට ඔබේ උදව් උවමනා වෙනවා"

ඔහු මා කැඳවූයේ උස, විදුරු පොත් අල්මාරියේ අනෙක් පැත්තටය. ඉන්පසු ඔහු ද එතැනට පැමිණියේය. "හරි. දැන් අපි මේ අල්මාරිය තල්ලු කරමු වොට්සන්. එකයි, දෙකයි තුනයි..... හරි!"

මුලදී මඳක් අපහසු වුවත් ඒ බර පොත් අල්මාරිය ඉවතට තල්ලුකිරීමට අපිට හැකිවිණ. ලැලි බිම මත සබත් තවරා තිබීම නිසා අල්මාරිය තල්ලුවූයේ ශබ්දයක් නො නඟමිනි. අපි එය තිබූ තැන සිට අපි පහක් හෝ හයක් ඉවතට ගෙනගියෙමු.

"අන්න බලන්න!" ශ්‍රේෂ් ඇරිංටන් පුදුමයෙන් කැගැසුවාය. ඇගේ අවධානය යොමු වී තිබුණේ, පොත් අල්මාරියෙන් ආවරණය වී, බිත්තියේ සැඟවී තිබූ වසා දමූ දෙයක් වෙතය. හෝමස් වහාම එතැනට ගියේ එම දෙය විවෘත කිරීමේ අරමුණෙනි. ඔහු දෙර අගුළු වෙත අත තැබුවා පමණි.

"නවත්තපත් ඔය වැඩේ!" කෝපයෙන් කැගැසුවේ පෙනිලොප් ආර්යාවය.

මෙතෙක් වේලා ඇය කරා කළ දුර්වල හඬට වඩා ප්‍රබල බවක් ඒ කටහඬේ ගැබ් වී තිබිණි. ඒ සමගම ඇගේ වැරහැලි ගවොමේ සාක්කුවකින් ඇය එළියට ගත්තේ රිවෝල්වරයකි. එය කෙළින්ම එල්ල වූයේ හෝමස් ඉවතය! මෙතෙක් වේලා රෝද පුටුවේ සිටි ඇය එයින් නැගිට්වාය. මිළඟට ඇය පියවර කිහිපයක් ඉදිරියට

තැබුවේ රිච්මන්ඩ්හි ඇති වූ ජලාශයකට ඇතුළු කරගෙනමය. ඉන්පසු ඇය වෙතින් අසන්නට ලැබුණේ වෙනස් කථාවකි.

"ජෙරෙමි. මේක දුරදිග ගියා වැඩියි" ඇය කීවාය. "මුත් දන්න ප්‍රමාණය හොඳටම වැඩියි"

"ඒ ඔක්කොම උඹේ මෝඩකම නිසා" ජෙරෙමිට කැගැසුණේ කෝපයෙනි.

ඉන්පසු සිදුවූ සියල්ලට ගතවන්නට ඇත්තේ මිනිත්තුවක් හෝ ඊට අඩු කාලයකි. එහෙත් එය සිදුවූ අයුරු තවමත් මගේ මතකයේ රැඳී ඇත.

රිච්මන්ඩ්හි ජලාශ කරගත් ආර්යාවගේ, ජෙරෙමිගේ හා ලෙස්ටර් තෝන්ගේ දෙනෙත් ජලාශ වී තිබුණේ හෝම්ස් හා මා වෙතටය. මෙතෙක් වෙලා තම සැරයටියට බරවී සිටි කපිතාන් ජේම්ස් ෆැරිංටන්ගේ දෙනෙත්වල දීප්තියක් ඇතිවූ අයුරු මට පෙනී නොපෙනී ගියේය. එක්වරම සැරයටිය ඉහළට එසවූ ඔහු එය, ආර්යාවගේ රිච්මන්ඩ්හි රැඳුණු අත මතට පහත් කළේ අකුණක් ගසන තරම් වේගයකිනි. ඇය දෝදනාවෙන් මරහඬ දෙද්දී ගිනිඅවිය ඉවතට විසිවී ගියේය. හෝම්ස් එය ක්ෂණිකව අහුලා ගත්තේය. සියල්ල වැරදිගිය බව දත් වයස්ගත කාන්තාව එතැනින් පැනදිවීමට තැත්කළාය. ඇය හඳුනාගත සිටි දිගු රැළිගමුවාම ඇයටම පැහිණ. එයින් කකුල පැටළී ඇය බිම පෙරළෙන්න ගියේ මා අසලින්මය. මම කබා සාක්කුවෙන් වහාම මගේ රිච්මන්ඩ්හි ගෙන ඇය දෙසට ජලාශ කළෙමි. එම අවස්ථාවෙන් ප්‍රයෝජන ගත් ජෙරෙමි චොල්කොට් හා ලෙස්ටර් කෝන්-දෙදෙනා, නිවසේ ප්‍රධාන දෙරටුව දෙසට පැන දිවූහ. එහෙත් හෝම්ස්ගේ කටේ ශබ්දය ඊට වඩා වේගවත් විය.

"ඔහොම නැවතියල්ලා! නැත්නම් මේ වෙඩිතියනවා!"

හෝම්ස්ගේ අනතුරු ඇඟවීමේ තිබුණේ අනුකම්පා විරහිත බවකි. පැන දිවූ දෙදෙනා එතැනම නැවතී, ආපසු හැරී දැන් ඉහළට එසවූහ.

හෝම්ස් තම අතේ වූ ගිනිඅවිය කපිතාන් ජේම්ස් ෆැරිංටන් අතට භාරදුන්නේය.

"කපිතාන්, මේ දෙදෙනායි, සේවිකාවයි මේ ආයුධයේ අණසක යටතේ තබාගැනීම ඔබට භාරයි. මේ ට්‍රෙන්ටන් මහත්මයා නම් මේ කල්ලියේ කෙනෙක් කියලා මං හිතන්නේ නැ....." හෝම්ස් කීය.

එවිට සුදුමැලිව ඩහදිය වගුරුවමින් සිටි නීතිඥයා කථා කළේය.

"..... මං..... මං මේ වොල්කොට් සහ
පෙනිලොප් ආර්යාව දුටුවෙන් අදමයි..... මට ඔවුන් මීට කලින්
හමුවෙලා නැහැ."

"පෙනිලොප් ආර්යාව ගැන කියනවා නම්" හෝමස් කීය. "ඔබට
ඇය තවමත් හමුවෙලා නැහැ"

එසේ කියූ මගේ මිත්‍රයා බිම වැටී සිටි ආර්යාව වෙත ගොස් ඇය
ඉහළට එසවූයේය. මිළඟට ඇගේ මුහුණ වසා තිබූ චේල්පොට්
මෙන්ම හිසේ වූ සුදු පැහැති කෙස් වැටීයෙන් අල්ලා වේගයෙන්
ඉවතට ඇද්දේය. ඒ සියල්ල පහසුවෙන් ගැළවී ගියේය. මිළඟට
මුහුණේ අලවා තිබූ වෙස්මුහුණක් වැනි රබර් සිටි කිහිපයක් හෝමස්
තම ඇඟිලි තුඩෙන් ගලවා දමමින් බලාසිටී අය මව්තයට
පත්කරමිනි. වෙස්ගැන්වීම ඉවත්කළ සුදු අප ඉදිරියේ සිටියේ, දුම්රු
පැහැති කොණ්ඩය කෙටියට කැපූ, සිහින් සිරුරක් තිබූ මිටි
තරුණයෙකි. මේ දසුනෙන් තිහැස්සුණු ෆැරිංටන් මහත්මිය
එක්වරම හුස්මක් ඉහළට ඇදගත්තාය.

"මට ලොකු වැරදීමක් නොවෙයි නම් මේ ඉන්නේ දක්ෂ
වේදිකා තථවෙක්. මොහුගේ නම ඇන්තනි-ක්ලිසන්" හෝමස් කීය.
"මගේ සාක්කුවේ තිබෙනවා මැනකදී වේදිකා ගතකළ
"වැන්දඹුවකගේ අතීරණය" නම් නාට්‍යයේ රැඟුම් විස්තර පත්‍රිකාව.
ඒකෙ වයස්ගත වැන්දඹුවගේ චරිතය නිරූපණය කළේ මේ ක්ලිසන්
මහත්මයා. මේ ලෙස්ටර් තෝන්ගේ නමත් ඒකෙ තියෙනවා.
නාට්‍යයේ නිෂ්පාදකයාගේ නම ජෙරෙමි වොල්කොට්.

ෆැරිංටන් මහත්මිය, ඔබ මේ කරාව කියාගෙන යද්දී වොල්කොට්
කියන නම මීට කලින් අහල පුරුදු එකක් බව මට මතක් වුණා. මං
ළඟ තවමත් තියෙනවා කලකට පෙර. "ඩේලි ටෙලිග්‍රාෆ්" පුවත්පතේ
පළවූ කලා අතිරේකය. ඒකෙ තියෙනවා ප්‍රයෝජනවත් ලිපියක්.
ජෙරෙමි වොල්කොට් විසින් නිෂ්පාදනය කරන ලද නාට්‍ය
ගණනාවක් අසාර්ථක වී ඔහු මුදල් පරිහාණියකට පත්වුණු හැටි
ගැන එහි සඳහන්. ඊළඟට මට මතක්වුණේ මැන කාලයක ඉඳලා
පෙනිලොප් ආර්යාවගේ හැසිරීම වෙනස් වූ බවට ඔබ කළ
ප්‍රකාශය. ඔන්න එතකොට මගේ හිතේ සැකයක් ඇතිවුණා. ඔබේ
ඥාති සොහොයුරා පැරඩොස් මන්දිරයෙන් ඔහුගේ නාට්‍යයක්
රඟදක්වන්න සැලසුම් කළාද කියල.

මේකට ප්‍රධාන අවහිරයක් වුණේ මැදුරේ දීර්ඝ කාලයක සිට රැකියාව කළ සේවක සේවිකාවන්. ඔවුන්ට ආර්යාව හඳුනාගැනීම අපහසු නෑ. ඉතින් ඔවුන් මේ දර්ශන තලයෙන් ඉවත්කර දමමේ ඒ නිසයි. නැතුව වැටුප් ගෙවන්න මුදල් නැතිකම නිසා නොවෙයි. වොල්කොට් ඔබට කියල තිබුණා මුළුතැන්ගෙයි සේවිකාව පමණක් රඳවාගන්නා කියල. නමුත් මං රැකියා ඒජන්සියෙන් දනගන්නා ඒ සේවිකාවන් අස්කර ඇති බව, එහෙනම් ඒ වෙනුවට ගත්තේ වෙනත් කෙනෙක්. ඒ කරුණ නිසාත් මගේ හිතේ ලොකු සැකයක් ඇතිවුණා."

"නමුත් මගේ ලොකු ආවේට - ඇත්ත ආර්යාවට මොකද වුණේ? කෝ දන් ඇය?" ආරියාටත් මහත්මිය ඇසුවේ නොඉවසිල්ලෙනි.

"ඒකට පිළිතුර ම භිතූන්ගේ මේ ළගම ඇති." කී හෝම්ස් කලින් විවෘත කිරීමට තැත්කළ වසා දමා තිබූ දොර අවත ගියේය. එහි යතුරු දමා නොතිබිණි. දොර අපහසුවෙන් විවෘත විය.

කාමරයේ එක් තිත්තියක් අසල බැඳ දමා තිබූ මිනිස් සිරුරක හැඩයක් අපට දකින්නට ලැබිණ. වහා එතැනට ගොස් රෙදි ආවරණය ඉවත්කරදී අපට දක්නට ලැබුණේ ඒ මහලු කාන්තාවක බවය.

ඇය යථා තත්ත්වයට පත්කිරීමට සැහෙන තරම් වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ලබා දිය යුතු බව මම තේරුම් ගත්තෙමි. කෙසේ වෙතත් ඇගේ හඳ ගැස්මේ දුර්වල බව නිසා දුර්බලතාව රෝහලකට ගෙන යාමද අවදනම් කටයුත්තක් බව මම හෝම්ස්ට දැනුම් දුන්නෙමි.

"වාසනාවකට වගේ ඇය තවමත් ජීවතුන් අතර" මම කීවෙමි. "ඇගේ නාඩි වැටෙනවා. නමුත් දුර්වලයි. අබිං වැනි ප්‍රබල මත්ද්‍රව්‍යයකින් ඇයව නිද්‍රාවට පත්කරලා."

"ඇය වෙනුවෙන් කළ හැකි දෙයක් කරන්න වොට්සන්"

ඇය බැඳ දමා තිබූ රැහැන් පොටටල් කපා දමා, පිරිසිදු වාතාශ්‍රය ලබා දුන්නෙමු. මද වේලාවක් ගතවෙද්දී ඇය ක්‍රමයෙන් හුස්ම ගැනීමට පටන් ගත්තාය. හිතියට පත්ව සිටි ආරියාටත් මහත්මිය සැනසුම් සුසුමක් හෙළවාය.

"මහත්මිය. මෙන්න තියෙනවා ඔබ දුටු බිහිසුණු හොල්මන් කූටිය" මගේ මිත්‍රයා කීවේය. එම කාමරය පිළිබඳව අපගේ දෙනෙත් යොමු වූයේ එවිටය. කූටිය ගැන සඳහන් කළ වහාම යළිත් වරක්

ෆැරිංටන් මහත්මියගේ මුහුණ බියෙන් ඇළලී ගිය අයුරු මම දුටුවෙමි.

හෝමස් විසින් සඳහන් කරන ලද වහලේ වූ අනෙක් විදුරු තහඩුව, මේ කාමරයේ සිට අපට දකින හැකි විය. මෙය දීර්ඝ කාලයකින් කිසිම පිරිසිදු කිරීමකට ලක් නොවූ කාමරයකි. එය තට්ටු ගණන් දූවිලිවලින් හා මතුපිටින් වැසී තිබිණි. කූටයේ බිත්තිවල ඉහළ මට්ටමෙන් වනසකුන්ගේ සාරක්ෂණය කළ ශීර්ෂ සවිකොට තිබිණි. මුවන්, ගෝනුන්, වල්ලාරන් හා කුළු මීහරකුන්ගේ මාසඩ යොදා සංරක්ෂණය කළ හිස් එහි විය. ඒවායේ දෙනෙත් වෙනුවට විදුරු බෝල සවිකොට තිබිණි. ඒවායේ රූප හා එල්ලා වැටුණු මතුපිටින් බිහිසුණු දසුනක් ඇතිවීම පුදුමයක් නොවේ. කාමරයේ වූ මේස දෙකක් හා රාක්කයක් මත, මාසඩ කවා සැකසූ සිංහයෙකුගේ, දිවියෙකුගේ හා ගොරවමින් පැනීමට සූදනම් වළසෙකුගේ සිරුර ද විය. මේවා ද මතුපිටින් වැසී තිබිණි. කට ඇරගෙන, දත් විලිස්සාගෙන, උත්ගේ උල් නියපොතු ඉදිරියට දිගුකරගෙන තිබූ මෙම සත්ත්ව සිරුරු අධි අඳුරේ දකින කෙනෙකු ඇඟ කිළිපොළා යන හිතියකට පත් නොවන්නේ කෙලෙසද?

"මට තේරෙනවා" ෆැරිංටන් මහත්මිය කීවේ ආර්යාව අසලින් දණගසා ගනිමිනි. දවල් හිරු එළියේ පවා මේකෙ තියෙන්නේ සිත හයට පත්කරවන හයානක පෙනුමක්. ඒ වුණත් මං මේකෙ දුටු අදහන කත එළිය මොකක්ද?"

"හරියටම සතියකට කලින් තමා පුත්සඳ පායලා තිබුණු දවස" හෝමස් කීය. "ඒ එක විතර වෙද්දී තද මුදුන් වෙන කොට වහලේ විදුරු තහඩුව හරහා මේ අදුරු කාමරයට කහපාටට සඳ එළිය වැටෙන්න ඇති. ඔබට එද රාත්‍රි නින්ද නොගිහිත් පහළ තට්ටුවට එන්න සිදුවුණා. ඒ නිසා කමයි මේ කාමරයේ දෙර ඇරලා තියෙනවා දකින්න ලැබුණේ"

"ඒ වුණත් ඒ වෙලාවේ ඔවුන් මොකටද දෙර ඇරියෝ?"

"සැකයක් නෑ. ඔබේ ඇති සොහොයුරා එන්න ඇති කාමරයට" හෝමස් කීය. "මුහු හිතන්න ඇති ඒ වෙලාවේ කාමරයට ඒම පරෙස්සම් සහිතයි කියලා..... බාගවෙලාවට ආර්යාව මත්කරන්න.

එහෙමත් නැත්නම් මුහු මේ කාමරයේ කබඩ, අල්මාරි, ලාවිටු අරිමින් යමක් හොයන්න - පවුලේ ඉඩකඩම් ආදියේ ඔප්පු. ඔබට

අර බිලිදෙකුගේ සෙල්ලම් බඩුවක් දකින්න ලැබුණා නේ. ඒ ලාවිටුවක් කලබලයෙන් අවුස්සා බැලූ බවට සලකුණු"

"ඒ වුණත් ඔහු කාමරය ඇතුළේ ඉන්නවා මං දුටුවේ නැහැ. ලාම්පුවක් දල්වලා තිබුණත් නැහැ" ඇය කීවාය.

"ඔබ තරප්පුව බැහැගෙන කොරිඩෝවේ එන ශබ්දය ඔහුට ඇහෙන්න ඇති" හෝම්ස් කීය. "ඔහු තමන් ළඟ තිබුණු ලාම්පුව වහාම නිවාදමන්න ඇති. ඔහුට දෙරවහන්සා තරම් වෙලාවක් තිබුණේ නැහැ. ඔහු හැංගිලා බලාගෙන හිටියා, කවුද එන්නේ මොකද කරන්නේ කියලා. ඔබ හැට්ටිලා සෙල්ලම් බඩුව ඇහිදගෙන කාමරය තුළට එද්දී ඔහුට කළ හැකි දෙයක් තිබුණේ නැහැ. නමුත් ඔහුට හැකිවුණා, ඔබේ ළඟ තිබුණු ඉටිපත්දම් නිවෙන සේ හුළං පාරක් පිහින්න. ඒ සමගම ශුන්තිලෝප් / ආර්යාව වේදනාවෙන් කළ කෙදිරිගැමෙන් හා සතුන්ගේ බිහිසුණු දර්ශනවලින් ඔබ තැනිගත්තා. එතකොට ඒකත් ඔහුගේ වාසියට හිටියා"

"ඇත්තෙන්ම ඔව්. මම හයට පත්වුණු තරමක්"

"ඔබ ඔබේ සැමියා සමග කෝපි මොහොතේ හෝ ආපසු ඒමට ඉඩ ඇති බව ඔහු දනගෙන හිටියා." හෝම්ස් කීය. "එහෙම ඇවිත් කාමරය ඇතුළත දුටුවොත් හැමදෙයක්ම හෙළිවෙනවා - විශේෂයෙන්ම ඇත්ත ආර්යාවට ඔහු දී ඇති දඩුවම. ක්ෂණිකවම කළ හැකි එකම දේ, කාමරය වසාදමලා එහෙම තැනක් නොමැති බව පෙන්වීමයි. සෙල්ලම් බඩුව හා අත්වැසුම කාමරය ඇතුළට දමලා ඔහු අනෙක් කාමරයේ නිදසිටි ඔහුගේ මිත්‍රයින් අවදිකරවා ගත්තා. ඊළඟට මේ දෙර ආවරණය වන විධියට පොත් අල්මාරිය තල්ලු කිරීම ඔහුට අපහසු වුණේ නැහැ. කිම ලෑල්ලේ සබන් තවරා තිබීම නිසා ශබ්දයක නැඟුණත් නැහැ. ඇත්තනි ක්ලීසන් වහාම කාමරයට විංගාගෙන ආර්යාව ලෙස සැරසුණා. ඒ ඔහුගේ භූමිකාව රඟපාන්න. ඊළඟට ජෙරෙමි ඔබේ සෙරෙප්පුව සැහෙන්න ඇතට දම්මා - හෝජනාගාරයේ දෙර ළඟට. එතකොට ඔබ ඇවිත් විමසීම් කරන්නේ ඔබේ සෙරෙප්පුව තිබුණු තැන."

මේ අතරේ ඔබ සැමියා සමග පහළ තට්ටුවට බැස එන හඬ ජෙරෙමිට ඇහෙන්න ඇති. ඔහු කොහේ හරි මුල්ලක හැංගුණා. ඔබ ඉදිරියට ගියාට පස්සේ ඔහු ශබ්දයක් නගමින් ආවේ උඩතට්ටුවේ කාමරයක නිදගෙන ඉඳලා ආවා වගේ. ඇවිත් අහිංසක විධියට

කතාබහක යෙදුණා. ඔහුන් බොහොම දක්ෂ නළුවෙක් බවයි මට කියන්න තියෙන්නේ"

"ඔහු මට පෙන්නුවේ වෙනත් දෙයක්, වෙනත් කාමරයක් බව, මට තේරුම් ගන්න බැරිවුණා" ඇරිටන් මහත්මිය කීවාය.

"ඒකෙ පුදුමයක් නෑ" හෝමස් කීය. "බොහොම දෙනෙකුට ඒ විධියේ වැරදීමක් වෙන්න පුළුවනි. තමන්ට කිසිසේත් නුපුරුදු නිවසක, රාත්‍රි කාලයේ, අන්ධකාරයේ, හයෙන් තැනිගත් වෙලාවක, වැරදුණේ නැත්නම් තමයි පුදුමේ. ඉතින් ඔබේ ඇති සොහොයුරා ගේ කුට ප්‍රයෝගය සාර්ථක වුණා, ඊළඟට ඔහු දිගටම මන්ද්‍රව්‍ය පොවමින් ආර්යාව වසන් කරලා තියාගත්තා. ඒ ඇගේ දේපොළ හොරකම් කරගන්න, වැඩනිකුව අන්තිම කැමැති පත්‍රය ලියවා ගන්න."

"ඒ වුණත් හෝමස්" මම ඇසිමි. "ඇගේ අත්සන වෙනස් එකක් වුණොත් ඒ වංචාව එළිවෙනවා නේද? මොනවා හරි ලියවිල්ලක ඇය කලින් යෙදූ අත්සනක් සසඳලා බැලුවොත්.....?"

"මොනවද වොච්සන් ඔවුනට දකින්න ලැබෙන්නේ? වයස්ගත රෝගී කාන්තාවක් වෙවුලන අතකින් යෙදූ අත්සනක්. ඇත්තනි ක්ලීසන් රඟපාන්න දක්ෂයෙක් වගේම භෞර අත්සන් ගහන්නත් දක්ෂයෙක් බවට මගේ සැකයක් නෑ. මේ සැලසුමේ ඇති වැදගත්ම ලක්ෂණය මොකක්ද? ලන්ඩන් නගරයෙන් ගෙන්වූ නීතිඥයෙකු ඉදිරියේ අන්තිම කැමැත්ත ලියැවීම"

"ඇයි නීතිඥයෙකු ලන්ඩන් නගරයෙන්ම?" මම ඇසිමි.

"ඒක ඔවුන්ට දෙපැත්තකින් වාසියි." හෝමස් කීය. මේ පළාතක නීතිඥයෙකු සමහර විට මේ නියම පෙනිලෝස් ආර්යාව නොවෙන බව හඳුනාගන්න ඉඩ තියෙනවා. අනික ලන්ඩන් නගරයේ පිළිගත් නීතිඥ මහතෙකු මේ කටයුත්ත කළා කිව්වාම පිළිගැනීම තවත් වැඩියි.

දුර්වලව සිටි ආර්යාව අන්තිම කැමැති පත්‍රයට අත්සන් කළේ තමා ඉදිරියේම බව නීතිඥයා සහතික කරාවි. ඊට අමතරව සාක්ෂිකාරයොත් ඉන්නවා. මේකෙන් කිසිම වාසියක් නොලබන ආර්යාවගේ ළඟම ඇතිවරියක වන ඇරිටන් මහත්මිය සාක්ෂියට අත්සන්කිරීම මේ භෞර කක්කඩින්ගේ ලොකුම වාසනාව වෙනවා....."

"එහෙම අත්සන් කළා නම් මේ ලියවිල්ල වඩාත් පිළිගත හැකි නිත්‍යානුකූල එකක් වෙනවා. එහෙම නේද හෝම්ස්?" මම ඇසිමි.

"ඇත්තෙන්ම ඔව්" ඔහු කීය. "ඒ විතරක් නෙමෙයි ඇය මේ වංචාවට හවුල්කරුවෙකු වෙනවා. ඒකයි මං වහාම ඉදිරිපත්වෙලා ඇයව නැවැත්වුවේ. මට සැකයක් නෑ ඔවුන් සැලසුම් කරගෙන ඉන්න ඇති මොනවා හරි ක්‍රමයකින් ආර්යාව ඉක්මනින් මරණයට පත්කරන්න. එතකොට රැ වෙලාවක ඇගේ මළසිරුර ඇඳ මතට ඒවා ඇත්තනි ක්ලිප්පත් මහත්මිය ඇඳුම් මාරුකරගෙන ශෝකවෙන අය අතර ඉදිවි. වොල්කොට්ට උරුම වෙන දේපොළෙන් කොටසක් ක්ලිප්පත්ටත් ලැබෙව්."

"හෝම්ස් මහත්මිය. ඔබ හෙන්නරි සාමගේ මරණය ගැන සඳහන් කළා" ෆැරිංටන් මහත්මිය කීවාය. "එතැනදීත් මේ වගේ මොකක් හරි කුට ප්‍රයෝගයක් සිදුවුණාද?"

"කොහොමටවත් නෑ." හෝම්ස් කීය. "ඔහු මියගියේ වනසතුන් දඩයම් කිරීමට ගිය ගමනකදී. අප්‍රිකාවේ වල්අලින් වෙඩිතැබීමට ගිය ඔහු, වල්අලියෙකුගේ ප්‍රහාරයෙන්ම මියගියා. මේ කාරණය මට අමතක වෙලයි තිබුණේ. නමුත් මේ භෙදර වනමළු විදුරු තහඩුවෙන් එබ් බලද්දී මා දුටුවා යම් යම් දේවල් මතකයට හැමදෙයක්ම මගේ සිහියට ආවා. හෙන්නරි සාමවරයා බෙදුප්පාක ලෙස මියගියේ සතුන් දඩයමට ගිහිත්. දඩ ශෝකයටත් කම්පාවටත් පත් ආර්යාව, බාගවෙලාවට මේ කාමරය වසා දමන්න නියම කරන්න ඇති. ඔබේ ඇති සොහොයුරා මේක දුටුවාම ඔහුට හිතෙන්න ඇති, ඔහුගේ දුෂ්ට සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කරන්න මේ කුටිය යොදගන්න."

මම යළිත් වරක් ආර්යාව සොයාදී සිටි කර බැලිමි. ඇගේ නාඩි වැටීම තරමක් සතුටුදයක තත්ත්වයට පත්ව තිබිණ. ඇය ප්‍රතිකාර සඳහා රෝහලක් වෙත භේදයාමට සිදුසු තත්ත්වයේ බව මම හෝම්ස්ට කීවෙමි.

"බොහොම හොඳයි. අපි ඉක්මනින් ඇයව රෝහලකට යවමු" ඔහු කීය.

"මේ තක්කඩින් ගැනත් අපි අමතක කරන්න නරකයි. ආර්යාව රෝහලට යවන විශේෂ්ඨ පොලීස් නිලධාරයන් කැඳවාගෙන ඒමත් කරමු. ට්‍රෙන්ටන් මහත්මිය. මට උවමනා වෙනවා ඔබ ඇසින් දුටු සාක්ෂි"

"ඒ දේ මං බොහොම ඔබ්බෙන් ඉටුකරන්නම් මහත්මයා"

ශ්‍රේෂ්ඨ උරුමයක් මහත්මිය යළිත් වරක් ලන්ඩනයේ අපේ නිවහන වෙත පැමිණියාය. මෙවර ඇගේ සැමියා වූ කපිතාන් ජේම්ස් උරුමයක් ද ඇය සමග විය. කාලගුණය යහපත් අතට හැරී තිබුණු මෙදින, ඇය හෝමස් අතේ ලොකු ගනකම් ලියුම් කවරයක් තැබුවාය. එය පුරවා තිබුණේ මුදල් හෝට්ටුවලින් බව මම තේරුම් ගතිමි.

"හෝමස් මහත්මයා, මේ පෙනිලෝප් ආර්යාවගෙන් ඔබට තැග්ගක්. ඔබෙන් වුණු මිල කළ නොහැකි සේවාවට සුළු තැග්ගක්"

"ඇය බොහොම කරුණාවන්තයි" හෝමස් කීවේ ලියුම් කවරය අතට ගනිමිනි.

"දැන් කොහොමද ඇගේ සොබාව තත්ත්වය?"

"ඇය සම්පූර්ණයෙන්ම සුවය ලැබුවා" ශ්‍රේෂ්ඨ උරුමයක් කීවාය. "වාසනාවකට වගේ ඇය නිරෝගී ගර්භයක් තිබෙන තැනැත්තියක්. ජෙරෙමි අපට පෙන්නුවේ සම්පූර්ණයෙන්ම වැරදි වික්‍රයක්. ලොකු ආවර් මට එවූ ලියුම්වල වගේම කරුණාවන්ත, සෙනෙහසර තැනැත්තියක් බව මට පෙනෙනවා. ඔබ දෙදෙනාට බොහොම ස්තුතියි" කී උරුමයක් යුවළ අපෙන් සමුගෙන බේකර් විවියේ නිවසෙන් පිටවී ගියහ.

ඇත්තනි ක්ලිසන් හා ජෙරෙමි වොල්කොට් දෙදෙනාටම අවුරුදු දහය බැගින් සිරදඬුවම් ලැබිණ. ඔහුට විරුද්ධව තිබූ සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් නොවූ නිසා අලුස්ටර් තෝන් වෝදනාවලින් නිදහස් විය.

සමර්ෂෙට් බෙදවාහනය

මගේ හිතමිත්‍ර ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතාට අපරාධ පරීක්ෂණ සඳහා බ්‍රිතාන්‍යයේ සෑම අස්සක් මුල්ලක් නැරඹ සංචාරය කිරීමට සිදු වූ බව අමුතුවෙන් කිවයුතු නොවේ. එහෙත් සමහර ප්‍රාන්තවලට ඔහුට යෑමට සිදුවූයේ ඉතාමත් කලාතුරකින් බව, මගේ වාර්තා පරීක්ෂා කිරීමේදී පෙනීයයි. මෙවැනි එක්තැනක් දකුණු එංගලන්තයේ සමර්ෂෙට් ප්‍රාන්තයයි. ලොඩර් ගම්මානයේ මේරි ඇන්ජලිනා ස්ටුවට් මහත්මියගේ අතිරේක මරණය ගැන සෙවීමට අප එහි කැඳවනු ලැබුවේ 1889 වසරේ ග්‍රිෂ්ම සෘතුවේදීය. ලන්ඩනයේ වයිට්වෑපල් ප්‍රදේශයේදී බිහිසුණු ලෙස කාන්තාවන් ඝාතනය කළ "ජැක් ද රිපර්" නමින් හැඳින්වූ ඝාතකයා ක්‍රියාත්මක වූ වර්ෂය 1888 වර්ෂයයි. එංගලන්තය පමණක් නොව බටහිර යුරෝපයම හයෙන් තුස්ත කළ, ජැක්ගේ කුරිරු ඝාතනවලින් මහජනතාවගේ සිත් හිතියෙන් ඇළලී ගියේය. එබැවින් එම කාලයේදී සිදුවූ මේරි ස්ටුවට් මහත්මියගේ මරණයට එතරම් අවධානයක් යොමු නොවීම පුදුමයක් නොවේ.

හෝම්ස් මේ ගමන උදේ පාන්දරින්ම පිටත්වීමට තීරණය කළේ ස්කොට්ලන්ඩයාඩ් පොලිසියේ රහස් පරීක්ෂක බ්‍රැඩ්ස්ට්‍රිට් විසින් කළ දැනුම්දීමකට අනුව ය.

"උදේ කෑමට මොනවා" හරි අපි මගේ මිලට ගමු වොටසන්. පොලිස් නිලධරයන් ගිහින් ඊතැන අවුල් කරන්න කලින් අප එතැනට ගිහින් හිටියොත් හොඳයි" උදේ-පාන්දරින්ම අවදි වූ මගේ මිත්‍රයා කීවේ හැඳපාලද ගනිමිනි. සේවක ළමයා ගෙන ආ කෝපි බි අපි කුලීරියකින් දුම්පිපොළ බලා පිටත්වී ගියෙමු. දුම්පියේ හෝජනාගාරය ගැන වැඩි විශ්වාසයක් තැබීමට නොහැකි වූ නිසා අපි දුම්පියපොළ අසල වූ අවන්හලක් වෙත ගියෙමු. මිලට ගත් කෑමද්‍රව්‍ය පාර්සල් කරවාගන්නා අතරේ උදෑසන පුවත්පත් කිහිපයක්ම මිලට ගැනීමට ද හෝම්ස් අමතක නොකෙළේය.

"අද හැම පත්තරේකම පිණිස ප්‍රධාන ප්‍රවෘත්තිය වෙලා තියෙන්නේ මේ අපරාධය" හෝමස් කීවේ "මෝනිං ක්‍රොනිකල්" පුවත්පත දිගහරිමිනි.

"සමාවෙන්න මහත්වරුනි!" මං ප්‍රමාද නැහැ නේද?" අපේ කතාබහට බාධාකරමින් එතැනට පැමිණි කිසිවෙක් පැවසුවේය.

කැම පාර්සලය ගමන්මලිලේ දමාගන්නා අතර මම ආපසු මූර් බැලිමි. ඒ උස මහත පුද්ගලයා මා මුලදී අදහන් කළ බිඳවස්ටර්ට් ය.

"සුභ උදෑසනක් බිඳවස්ටර්ට්" හෝමස් කීය. "අපි මේ ඔබටත් එක්ක උදේ කැම මිලට ගන්නා මොනවද අලුත් ආරංචි? ඔබ ඊයෙ රැ මට දනුම්දුන් විස්තර, දෙස්තර වොට්සන්ට කියන්න මට තවමත් බැරිවුණා"

"අලුත් ආරංචි මොකුත්ම නෑ හෝමස් මහත්තයා" පොලිස් නිලධරයා කීය. "ඔය අද පත්තරවල පළවෙලා තියෙන්නෙත් ඊයෙ පොලිසියට දනගන්න ලැබුණු දේවල්ම තමා. වඩාත්ම නොද විස්තරයක් තියෙන්නේ, මං හිතන්නේ "ඩේලි ටෙලිග්‍රෆ්" පුවත්පතේ" ඔහු කීවේ අප ප්‍රවේශපත්‍ර මිලටගෙන, වේදිකාවට පා තබද්දීය.

මේ දුම්රියෙන් යෑමට බොහෝ විශාල සැකගත් වේදිකාවේ රැස්ව සිටි අයුරු අපට දකින්නට ලැබිණි. පළමුවෙනි පංතියේ දුම්රිය මැදිරියක, උප මැදිරියක්, බිඳවස්ටර්ට් අප වෙනුවෙන් වෙන් කරවාගෙන තිබිණි. එබැවින් අවහිරයකින් තොරව නිදහසේ කතාබහ කරමින් යෑමට අපට අවකාශය ලැබිණි. අසුන්වල වාඩිගත් වහාම අපේ අවධානය යොමු වූයේ පුවත්පත්වල මුල් පිටු වෙතය. මා දත් ඔබට ඉදිරිපත් කරන්නේ "ඩේලි ටෙලිග්‍රෆ්" පත්‍රයේ පළවූ එම ප්‍රවෘත්තියයි.

**හමුද නිලධරයාගේ බිරිඳ අහිරහස් ලෙස
භානනයට ලක්වේ.
මිනීමරුවා නිදල්ලේ!**

විශ්‍රාමලත් ජොෂ් හමුද නිලධරයෙකු වූ මේජර් ජෙනරාල් ජෝන් සැමුවෙල් ස්ටුවර්ට් මහතාගේ බිරිඳ වූ මේරි ඇන්පලිනා ස්ටුවර්ට් මහත්මිය ඊයේ අවසන් භාහසිකයෙකුගේ වෙඩිපතරට ලක්ව අවසන් හුස්ම හෙළවාය. ශාර්ට්ස්බරි නගරයට නුදුරින් පිහිටි

ලොවර් ගම්මානයේ සදිංචිව සිටි සුප්‍රකට සමාජ සේවිකාවක් වූ ඇයගේ බෙදුප්පත්ත මරණය නිසා ප්‍රදේශවාසීහු බලවත් ශෝකයටත් කම්පාවටත් පත්ව සිටිති. ප්‍රචන්ථත මුද්‍රණයට යන අවස්ථාව වනවිටත් අපරාධකරුවා අල්ලා ගැනීමට සමරසෙව් පොලීසියට හැකිවී නොතිබිණ. මෙම බිහිසුණු අපරාධය, ඉතාම සංකීර්ණ එමෙන්ම අහිරහස් එකක් බවට පත්වී ඇති නිසා, වැඩිදුර පරීක්ෂණය ස්කොට්ලන්ඩයාඩ් පොලීසියට යොමු කෙරිණ. මෙහි අහිරහස් බව නිසාම, ලන්ඩනයේ සුප්‍රකට අපරාධ පරීක්ෂණ විශේෂඥ ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතාගෙන් මේ සඳහා උපදෙස් ගැනීමට පොලීස් ප්‍රධානීන් තීරණය කර ඇතැයි විශ්වාස කටයුතු ආරංචි මාර්ගවලින් හෙළි වී තිබේ. මූලික පොලීස් පරීක්ෂණවලදී සිද්ධිය පිළිබඳව දැනගත්තුව ලැබී ඇති කරුණු සැකෙවින් මෙසේය.

සුද්ධ හමුදාවෙන් විශ්‍රාම ලැබීමෙන් පසු මේජර් ජෙෆරාල් සැමුවෙල් ස්ටුවට් හා ඔහුගේ බිරිඳ දිගු කලක සිට පදිංචිව සිටියේ ලොවර් ගම්මානයේ "ඔක්ටගන්" නම් නිවසේය. මෙය ඔවුනටම අයත් පෞරාණික නිවසකි. ඔවුන්ගේ පුතුන් දෙදෙනාම විවාහ වී විදේශ රටවල හමුදා සේවයේ නිරතව සිටිති.

ඊයේ සිකුරාදා හොඳ පැහැබර කාලගුණයක් තිබූ දවසකි. ස්ටුවට් මහතා සවස 2.30ට නිවසින් පිටත්වීමට සූදනම් විය. ඒ ගොල්ෆ් ක්‍රීඩාව සඳහා "සනිශ්‍රිත්" නම් ගොල්ෆ් පිටිය වෙත යෑම සඳහායි. ඔවුන් සතු අශ්වකරන්තයක් තිබුණත්, මෙම ගමන සෑමවිටම ව්‍යායාමයක් ලෙස පැවැත්ම යෑම ස්ටුවට් මහතාගේ සිරිතකි. මෙම අවස්ථාවේ තම සැමියා සමගම නිවසින් පිටත්වී වෙනත් ගමනක් යෑමට ස්ටුවට් මහත්මියට උවමනා වී ඇත.

නිවසේ සිට සැතපුම් හයකින් දුර යනතුරු ස්ටුවට් පුවළ එකටම ගමන් කළහ. ඒ වනවිට ඔවුහු තම චතුර්‍යාය කෙළවර වන තැන ගේට්ටුව දක්වා පැමිණ සිටියහ.

මෙතැන් සිට එක් ඇත්තකට පිහිදී තිබෙන්නේ ආතර් හෙන්ඩසන් මහතාට අයත් චතුර්‍යාය යි. විශ්‍රාමලත් දුම්රිය ඉංජිනේරුවරයෙකු වන හෙන්ඩසන් මහතා අවුරුදු අසූවක් වයසැති පුද්ගලයෙකු වේ. ඔහු ස්ටුවට් පවුලේ ළඟම හිතවතෙකි. හෙන්ඩසන් මහතාගේ චන්ද්‍ර කෙළවරේ, එනම් ස්ටුවට් වත්තේ මායිම් වැට සම්පයේ උස්බිමක් මත ගොඩනැංවුණු කුඩා උද්‍යාන

කුටියක් ඇත. සමහරුන් ළඟා මණ්ඩපය නමින් ද හඳුන්වන මේ කුඩා ගෙදර ඉදිරිපස විවෘත ආලින්දයකි. උස්බිමක් මත පිහිටීම නිසා මෙම ආලින්දයට පැමිණි විට සැතපුම් ගණනක් ඇතට අලංකාරව දකුණතැනිය. එක් පැත්තකින් සෝල්ස්බරි දක්වා ද අනෙක් පැත්තෙන් බ්ලැක්මුවර් විල්ලුවද දකුණතැනි මෙතැනට වී, සොබා සොන්දර්යයේ අසීරිය දකුණුනිමට ස්ටුවට් මහත්මිය සැමට්ටම ප්‍රියකළාය. එබැවින්, සැමියාගෙන් සමුගෙන ඇය, වනමල්වලින් වැසි තිබුණු ලදු කැලාව අතරින් වැටුණු අධිපාරේ උද්‍යාන කුටිය වෙත ගමන් කළාය. මේ වනවිට වේලාව සවස තුන වී තිබිණි. තමා මිනිත්තු කිහිපයක් මෙතැන විවේකීව හිඳ ඉක්මනින් ආපසු නිවස වෙත යන බව ඇය සැමියාට දන්වා සිටියාය. ඇය පමා නොවී සවස 4ට පෙර තම නිවසට යා යුතුව තිබිණි. ඒ හේ පානය සඳහා තම නිවසට සවස 4ට පැමිණීමට නියමිත මිතුරියක පිළිගැනීම සඳහා යි.

"සනිග්‍රිත්" ක්‍රීඩාපිටියේ මිනිත්තු විස්සක් පමණ ගතකළ හමුදානිලධරයා, වෙනත් පාරකින් තම නිවස බලා ආපසු ඒමට පිටත්විය. යාබද ගමේ කඩමණ්ඩිය හරහා පැමිණි ඔහුට පළාතේ දෙවිමැදුර හාර ඇලෙක් ලැංඩන් දේවගැති තුමා ද හමුවිය. පිට පලාතකින් පැමිණ සිටි තරුණ තරුණියන් කිහිපදෙනෙක්, මෙම ගම්මානයේ සුන්දර තැන් ඡායාරූප ගතකරමින් දේවගැතිතුමාගේ අශ්වකරත්තයේ ගමන් කළහ. ඔවුනට ස්ටුවට් මහතා හමුවද්දී වේලාව සවස 4.15 බව මෙතැන සිටි එක් තරුණියකට මතක තිබිණ.

තමාගේ අශ්වකරත්තය ස්ටුවට් නිවස දෙසට ගමන්කරන නිසා, තවතා තිබූ තම අශ්වකරත්තයට, නහින මෙන් ලැංඩන් දේවගැතිතුමා ස්ටුවට් මහතාට ඇරයුම් කළේය. එහෙත් තමා ව්‍යායාමයක් ලෙස ඇවිදින නිසා ස්ටුවට් මහතා එම ඇරයුම කාරුණිකව ප්‍රතික්ෂේප කළේය. මිඳුගට ඔහු සැහෙන දුරක් ඉදිරියට ගිය පසු, අශ්වකරත්තය ඉක්මනින් පැමිණ ඔහු පසුකර යාමට සූදනම් විය. මෙතැනදී දේවගැතිතුමා යළිත් වරක් ස්ටුවට් මහතාට කරත්තයට නහින මෙන් ඇරයුම් කළේය. තම සාක්කු ඔරලෝසුවෙන් වේලාව 1 පරීක්ෂා කළ හමුදානිලධරයා මෙවර ඒ ඇරයුම පිළිගත්තේය. විධාපත්ව සිටි තමා පයින්ම ගෙදර ගියහොත්

අමුත්තා පිළිගැනීමට පමා විය හැකි බැව් ඔහුට වැටහිණි. ඒ බැව් කියූ ඔහු ලැංඩන් දේවගැතිතුමාට ස්තූති කිරීමටද අමතක නොකෙළේය.

තේ පානය සඳහා ස්ටුවර් නිවසට ඇමිණෙන මෙන් ඇරයුම් ලැබී තිබුණේ අයිලින් හේග් නම් කාන්තාවටය. පනස් හැවිරිදි අව්වාහක කාන්තාවක වූ ඇය, ස්ටුවර් මහත්මියගේ හිතෙහි මිතුරියකි. සවස හතරට නිවසට ඇමිණෙන මෙන් ඇරයුම් ලැබී තිබුණත්, ඇය එහි ළඟාවනවිට සවස 4.20 පමණ වී තිබිණි. ගෙහිමියාවත් ඔහුගේ බිරිඳවත් නිවසේ නොසිටි බැව් දුටු හේග් මෙනෙවිය පුදුමයට පත්වූවාය. මිනිත්තු කිහිපයක් ඉවසූ ඇය මඳක් අමනාපයෙන් මෙන් නිවසෙන් පිටවී යාමට තැත් කළාය. එහෙත් ආයාචනා කොට ඇය රඳවා ගැනීමට ගෘහසේවිකාවට හැකිවිණි.

තම නිවසට ආපසු ඇමිණි මේජර් ජෙනරාල් ස්ටුවර් අතිශය පුදුමයට පත්විය. බිරිඳ තවමත් ආපසු ඇමිණ නොසිටීම ගැන හේග් මෙනෙවියගෙන් සමාව ඉල්ලූ ඔහු, තේපෑන් සංග්‍රහය වනා සුදනම් කරන මෙන් සේවිකාවට නියෝග කළේය. තම බිරිඳ දත් කොප් මොහොතක හෝ නිවසට ළඟා විය හැකි නිසා, ඇය එනතෙක් තේ පානය අරඹන මෙන් ඔහු හේග් මෙනෙවියගෙන් ඉල්ලා සිටියේය.

කාලය ගතවී ගියේය. සවස 5.20 වැනි ළංවේද්දීත් ස්ටුවර් මහත්මිය ආපසු නොපැමිණියාය. ඒ ගැන ඇගේ සැමියාගේ සිතේ ඇතිවූයේ දැඩි කැළැඹීමකි. අන්තිමේදී ඇය සොයා යාමට ඔවුහු තීරණය කළේය. සිවුරුහන්කොට තම සුරතල් බල්ලා ද කැඳවාගත් ස්ටුවර් මහතා පෙරමුණ ගත්තේය.

ස්ටුවර් මහත්මිය ආපසු ඇමිණීමට නියමිත පාර දිගේ ඔවුහු ඉදිරියට ගමන්කළහ. එම පාර දෙකට බෙදෙන මංසන්ධියකට ඔවුන් පැමිණියත්, ස්ටුවර් මහත්මියගේ ලකුණක් හෝ නොවීය. උදහන කුටිය දක්වා වැටෙන අඩිපාරයෙන්ද යා පුතුව තිබුණේ මෙතැනදීය. අතෘථය කටයුත්තක් සඳහා තවත් පමානොවී තමා පිටත්වී යායුතු බව අයිලින් හේග් මෙනෙවිය මෙතැනදී පැවසුවාය. එබැවින් ස්ටුවර් මහතා සමග උදහන කුටිය වෙත යාමට ඉතිරිව සිටියේ සුරතල් "ටීටා" පමණි. අපමණ සිත් කැළැඹීමෙන් සිටි ස්ටුවර් මහතා උදහන කුටියට ළඟාවෙන විට සවස 5.35 වී තිබිණි.

මෙතැනට ළංවේද්දී බල්ලා හැසිරුණු ආකාරයේ වෙනස්කමක් හමුද නිලධරයාට දකින්නට ලැබිණි. උං උදහන කුටිය දෙස බලාගෙන නොතවත්වාම උඩුබුරුල්ලත්තට පටන්ගත්තේය. එහි

ආලින්දයේ කිසිවෙකු සිටි බවක් පහළ සිට බැලූ බැල්මට නොපෙනිණ. ස්ටුවට් මහතා එහි තර්ජනාපෙළ දිගේ අඩියට දෙකට ඉහළට නැඟුණේය. දකින්නට ලැබුණු දසුනෙන් ඔහු හිතියෙන් ගල්ගැසිණි. අඩ අඳුරේ ඔහුට දකින්නට ලැබුණේ බිම ඇඳවැටී සිටි කාන්තාවකගේ රුවය.

ඒ තම බිරිඳ බව හඳුනාගැනීමට ඔහුට ගතවූයේ එක් නිශ්චයයකි. ඔහුට එක්වරම සිතූණේ තම බිරිඳ ක්ලාන්ත වී ඇඳ වැටී සිටින බවකි. එතැනට ළංවූ ඔහුට ඇගේ හිසෙන් ගලා ගිය ලේ දකින්නට ලැබිණ. සටන් පෙරමුණේ මරණය දකි තිබූ ඔහු තම බිරිඳ බෙදුපනක ලෙස මරණයට පත්වී ඇති බව වටහා ගත්තේය. එහෙත් ඇගේ අතින් අල්ලා ගත් ඔහු නාඩිවැටීමක් දනේදැයි මොහොතක් විමසිලිමත් විය. එවැන්නක් නොවීය.

මේජර් ජෙනරාල් ස්ටුවට්ට දැනුණේ තම හිසට කුළුගෙඩි පහරක් එල්ල වූ අයුරකි. ශෝකයෙන් මෙන්ම හිතියෙන් ද දැඩි කම්පාවට පත් වූ ඔහු එතැනින් දිවිගියේ.

"දෙවියනේ! ඇය මරාදමලා!" යයි වියරුවෙන් මෙන් කැගසමිනි.

ඔහුගේ අසල්වැසියා වූ ආතර් හෙන්ඩ්සන් මහතාගේ ඉස්තාලය තිබුණේ උද්‍යාන කුටියට සැතපුම් කාලක් පමණ දුරිනි. ස්ටුවට් මහතා වියරුවෙන් මෙන් එහි දිවිගියේය. ඔහු තිබූ ඉස්තාලයේ දෙරට, ඔහු නොනවත්වාම අහරදුන්නේය. ඇතුළත සිටි අශ්වකරත්ත වියැදුරා එළියට ආවේ පුදුමයට පත්විය.

"ඇය මරාදමලා! දෙවියනේ ඇය මරාදමලා!" මේජර් ජෙනරාල් ස්ටුවට්ට කියාගත හැකිමුණේ එපමණකි. මිළඟට ඔහු ක්ලාන්ත විය.

මේ බෙදුපනක සිදුවීම ගැන වහාම සමර්සෙට් පොලීසියට දැනුම්දෙන ලදී. එහෙත් ඒ වන විට ඇඳිරි වැටි තිබූ බැවින් ආරක්ෂාවට පොලීස් හටයන් යොදා වැඩිදුර පරීක්ෂණ අදට කල්තබන ලදී.

සිද්ධිය පිළිබඳව සෑම පුවත්පතකම පාහේ පළවී තිබුණේ එම කරුණු පමණි. එහෙත් "මෝනිං ඡක්‍රානිකල්" පත්‍රයේ පමණක් කළු ඉරකින් කොටුකර, ස්ටුවට් මහත්මිය ගැන තොරතුරු සටහනක් කෙටියෙන් තිබිණ.

මේරි ඇන්ජලිනා ස්ටුවට් 1831-1889

චාල්ස් කේ. හාට්ලි, දේවගැතිකුමාගේ හා තෙරේසා හාට්ලි මහත්මියගේ දියණිය වූ මේරි ඇන්ජලිනා, බෝත්මන්හි කුසිස්ට්

වර්ථ බාලිකා විදුහලෙන් අධ්‍යාපනය ලැබුවාය. ලන්ඩන් පොලිටෙක්නික් ආයතනයෙන් ඇගුම් නිර්මාණය පිළිබඳව උසස් අධ්‍යාපනයක් ලැබූ ඇය, 1855 දී කර්නල් ජෝන් සැමුවෙල් ස්ටුවර් සමග අතින්ග ගත්තාය.

සිය සැමියා මොරොක්කෝවේ, ජිබ්‍රල්ටාවේ හා දකුණු අප්‍රිකාවේ නොයෙක් ප්‍රදේශවල රාජකාරිය සඳහා යද්දී, ඇය ද එහි ගියේ සැපේදී මෙන්ම දුකේදීත් සැමියා සමග එක්වෙමිනි. ආපසු එංගලන්තයට පැමිණීමෙන් පසු සමර්සෙට් ප්‍රාන්තයේ ලොඩර්හි පදිංචි වූ ඇය, තම කාලය ගතකළේ සමාජයේවය සඳහාය. අනාර්‍ය ළමයින්ට පිහිටවීම සඳහා සමර්සෙට් ප්‍රාන්තයේ නිවාස ගණනාවක්ම පිහිටුවා ඇත. මේවා පරිපාලනය සඳහා ඇති කමිටුවේ සභාපතිත්වය දැරුවේ මේරි ස්ටුවර් මහත්මිය ය. උද්භිද විද්‍යාව පිළිබඳ හසල දනුමක් තිබූ ඇය, එංගලන්තය පුරා විසිරී ඇති කැලැමල් වර්ග පිළිබඳව ලියූ ග්‍රන්ථයක කර්තෘවරිය ද වේ. ඇගේ අකල් මරණයෙන් ශෝකවන්නුත් අතර ඇගේ සැමියා මේජර් ජෙනරාල් සැමුවෙල් ස්ටුවර්, පුතුන්වන, කපිතාන් රෙජිනෝල්ඩ් ස්ටුවර් සහ පුතීන්න් ආනෝල්ඩ් ස්ටුවර් ද වෙති.

"අපි අද උදේ දුම්රියෙන් එන බව, මං-පොලිස් පරීක්ෂක හෝක්ට දන්නවා" බ්‍රැඩ්ස්ටර්ට කිය. "මං විශ්වාස කරනවා ඔවුන් පොලිස්මුර යොදල මුළු ප්‍රදේශයම ආරක්ෂා කරා වි කියල"

"ඔව් බ්‍රැඩ්ස්ටර්ට" හෝම්ස් කිය. "බලන්න එන සෙනගයි, පොලිස් හටයොයි මය පැත්තෙ ඉහළ පහළ දුටලා හෝඩුවාවන් මකා දමීමොත් අපි යන මේ ගමනෙන් ප්‍රයෝජනයක් නැතිවෙනවා"

අප ගෙනගිය කැම-සාර්සලයේ වූ "සැන්ඩ්විච්" ආහාරයට ගෙන, දුම්රිය හෝජනාගාරයෙන් උණුසුම් කෝපි පානය කළෙමු. යළිත් අපේ අසුන් වෙත පැමිණීමෙන් පසු, මෙම මිනීමැරුම ගැන වැඩිදුර සාකච්ඡා කිරීමට පොලිස් පරීක්ෂකයාට අවශ්‍ය විය. එහෙත් මගේ මිත්‍රයා එයට කැමැත්තක් දක්වූයේ නැත. ඒ වෙනුවට ඔහු දෙනෙත් පියාගෙන කල්පනා කිරීමට පටන් ගත්තේය. ඉන්පසු බ්‍රැඩ්ස්ටර්ට කතාබහ කළේ මා සමගය. ඒ දැන්දිනයේ සිදුවූ "ජැක් ද රිපර්" ගේ සාතන පිළිබඳවයි.

අප ගිලිහැම් දුම්රියපොළට ළඟාවෙද්දී උදේ 11 පමණ වී තිබිණ. සමරසෙව් පොලීසියේ පරීක්ෂක හෝක් මහතා අප පිළිගැනීමට දුම්රියපොළට පැමිණ සිටියේය.

"මේ ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්මයායි, දෙස්තර වොට්සන්ය. ඔබට මේ මහත්වරු දෙන්නා මීට කලින් හමුවෙලා ඇතිනේ" බ්‍රැඩ්ෆීඩ්ට්ට් හෝක්ට කීවේ අප හඳුන්වාදුමිනි.

"මේ මහත්වරු දෙන්නා මට කවදවත් හමුවෙලා නැහැ" හෝක් කීය. "ඒත් සංකීර්ණ අපරාධ සාර්වකව විසදීමට හෝම්ස් මහත්තයාගේ ඇති විශිෂ්ට හැකියාව ගැන නම් හොඳට අහල පුරුදුයි"

උසින් අඩි හයකටත් මදක් වැඩි වූ ඊටම සරිලන මහතක් තිබූ හෝක්, පොලීස් ක්ලර්කයෙක් සැරසී සිටියේය. ඔහුගේ කළු හිසකෙස් කෙටියට කපා තිබූ අතර දෙපසට විහිදුණු උඩු රැවුලට කරණවැම්යකු කිසිදිනෙක කතූර තබා නැතැයි මට සිහිණි.

"මහත්වරුනි අපි මුලින්ම යන්නේ "ඩෙන්මාක් ඉන්" නම් තානායමට" හෝක් පැවසුවේය. "ඔබ ලන්ඩනයේ ඉඳල ආවේ හරිහැටි කෑමක් නොගෙන ඔබ මං දන්නවා. ඔබ පිරෙන්න උදේට කෑම ටිකක් කාලම පරීක්ෂණය අරඹමු"

රෝදහතරේ ලොකු අස්වකරත්තයක් අප වෙනුවෙන් සුදනම්ව තිබිණි. හෝම්ස්ගේ අදහස් ගැන මනා අවබෝධයක් තිබුණාක් මෙන්, මිනීමැරුම ගැන එක් වචනයක් හෝ කරාකිරීමට, පොලීස් පරීක්ෂකවරයා උත්සාහ දරුවේ නැත.

"ඩෙන්මාක් ඉන්" මෑතකදී ගොඩනංවන ලද තානායමක් බැව් දකින්නට ලැබිණි. හෝම්ස් සහ මා වෙනුවෙන් එහි සුවපහසු කාමර දෙකක් වෙන්කර තැබීමට හෝක් මහතා පියවර ගෙන තිබිණි. දිගින් දිගටම කල්පනාවේ වෙළී සිටීමගේ මිත්‍රයා කතාබහ ඇරඹුවේ දහවල් ආහාරය ද නිම කළ පසුවය.

"හෝක් මහත්මයා" හෝම්ස් කීය. "අද උදේ වෛද්‍යවරයා පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණය පවත්වා නිමකරන්න ඇති කියල මං විශ්වාස කරනවා. මොනවද ඒකෙදි තීරණය වුණේ? කවුද ඒ සඳහා පැමිණි වෛද්‍යවරයා?"

"හෝම්ස් මහත්තයා, ලන්ඩනයේදී වගේ පොලීස් ශල්‍ය වෛද්‍යවරයෙකුගේ සේවය ලබාගන්න, ගම්බදව අපට පහසුකම් නැහැ" හෝක් කීය.

"මේ ගමෙන්, අල්ලපු ගමෙන් පළපුරුදු වෛද්‍යවරු දෙදෙනෙක්ම පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණය සඳහා කැඳවුවා. ඔවුන්ගේ තීරණ මං විස්තර සහිතවම කියන්නද?"

"ඔව් කියන්න" හෝම්ස් පිළිතුරු දුන්නේය.

"එක් වෛද්‍යවරයෙක් විකක් වයස්ගත කෙනෙක්" හෝක් කීය. "ඔහුගේ නම බේකර්. ඔහු එකානට ආදා මළසිරුර හොයාගෙන පැය 1 1/2 කට පමණ පසුව, වෙඩි උණ්ඩවලින් ඇතිවුණු තුවාල දෙකක් ස්ථවර් මහත්මියගේ හිසේ ඔහුට දකින්න ලැබුණා. එකක් ඇයගේ වම් කම්මුලේ. අනෙක ඇගේ දකුණු කනට විකක් පිටුපසින්. මේ පසුව කී තුවාලය අවට, වෙඩිබෙහෙත්වලින් පිළිස්සුණු සලකුණු තිබුණා. ඒකෙන් අපට හිතාගන්න පුළුවනි එම වෙඩිපහර එල්ල වෙද්දී හිනිඅවිය තියෙන්න ඇත්තේ ඇගේ හිසට කිට්ටුවෙන් කියලා....."

"ඔව් පැහැදිලිවම" බිෂොප්වර්ට් කීය. "ඉතින් මොකක්ද ප්‍රශ්න?"

"වෛද්‍ය බේකර් කියනවා ස්ථවර් මහත්මිය සියදිවි නසාගෙනලා!"

"දෙයියන්ට ඔප්පු වෙච්චාවෝ!" ඔට් කියාලිණි.

"ඔහු එහෙම කිව්වාම මටත් කියවුණේ ඔය-විකම තමා දෙස්තර මහත්මිය" හෝක් කීය. "පුවත්පත්වල සඳහන් නොවුණාට මෙතැන මංකොල්ලකෑමකුත් සිදුවෙලා තියෙනවා. ස්ථවර් මහත්මියගේ ඇඟිලිවල සම ගැළැව් තිහිත්. ඇය ඇඟිලිවල පැළෙහිටි මුදු හතරක් බලෙන් ගලවාගෙන හොස් ඇති බිඬ සි අපට පෙනෙන්නේ."

"ඒ මුදු ගැන තොරතුරු හොයාගැනීමට ඔබට හැකිවුණාද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"ඔව් මහත්මිය" හෝක් කීය. "මෙයින් එකක් ඇගේ මතලේ මුද්ද - ඒක රත්රන් පට්ටම් මුද්දක්. දෙකක් දියමන්ති ඇල්ලු මුදු. ඔවුන් දකුණු අප්‍රිකාවේ ගහකළ කාලයේ මිලට ගත් දියමන්තියකින් සැදු එක් මුද්දක්. තව එකක් ඇගේ මට්ටගෙන් තැගි ලැබුණු දියමන්ති මුද්දක්ල. හතරවැනි මුද්ද ඇගේ බාලපුත්‍රයා ඇයට තැගි කළ ඉන්දියානු මරකත මෑණිකක් ඇල්ලු මුද්දක්"

"එපමණද ඇගෙන් පැහැරගෙන තියෙන්නේ?"

"නැහැ" හෝක් වැඩිදුරටත් කීය. "ඇය නිවසෙන් පිටතට යද්දී කුඩා මුදල් පසුම්බියක් ගෙන යෑමට පුරුදුව තිටියලු. එය තබාගෙන

ඉඳල තියෙන්නේ ඇගේ ඡායේ ඉදිරිපස සාක්කුවේ. එම සාක්කුව වටේටම කපලා මුදල් පසුම්බියක් පැහැරගෙන ගිහිත්"

"එතකොට වෛද්‍ය බේකර්ගේ මතය බොරුවෙනවා නේද?" මම ඇසිමි. "මුදුන් ගළවලා අහකට විසිකරලා, සාක්කුව කපලා මුදල් පසුම්බියක් විසිකරලා, මරණීය තුවාල දෙකක් සිදුවෙන සේ ඔවුට වෙඬි තියාගන්න ඇය සමත්වුණේ කොහොමද?"

"ඔය ප්‍රශ්නේ අපෙනුත් එල්ල වුණා" හෝක් කිය. "නමුත් වෛද්‍ය බේකර්ට එවට පිළිතුරු තිබුණේ නැහැ"

"එතකොට අනෙක් වෛද්‍යවරයා?..... මොකක්ද ඔහුගේ නම? ඔහු මොනවද කියන්නේ?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"ඔහු වෛද්‍ය හිත්." "පොලිස් නිලධාරියා කිය. "ඔහු කියන්නේ ස්ටුවට් මහත්මිය නැගිටලා ඉදිදි පිටිපයින් ආව කෙනෙක් ඇයට වෙඬිතබා ඇති බවයි. මේ පළමුවෙඬිල්ල තබලා තියෙන්නේ ඇගේ දකුණු කතට බොහොම කිට්ටුවෙන් ඉඳලා. දෙවැනි වෙඬිල්ල ඇය බිම වැටුණාට පස්සේ තැබූ බවයි ඔහුගේ මතය. අපට පිළිගන්න වෙලා තියෙන්නේ එයයි"

මේ වනවිට අපි උදේ ආහාරය අවසන් කර සිටියෙමු. තවත් පමා නොවී අපරාධය සිදුවූ තැන වෙත යාමට හෝම්ස් යෝජනා කළේය.

"මේජර් ජෙනරාල් ස්ටුවට් මොන වගේ පුද්ගලයෙක්ද?" මගේ මිත්‍රයා පොලිස් නිලධාරියාගෙන් විමසුවේ අප අස්වකරන්නයේ ගමන්කරනා අතරිදීය.

"හෝම්ස් මහත්මියයා. ඔබ ඔය ප්‍රශ්නය අහව් කියල මට හිතුණා" හෝක් කිය. "ලන්ඩනයේ රාජකාරි කරන පොලිස් නිලධාරියෙකුට නැති වාසියක් අපට මෙතේදී තියෙනවා. ඒ තමයි මේ පළාත්වල ප්‍රසිද්ධ පුද්ගලයින් ගැන අපි කල්තියා දූත හඳුනාගෙන සිටීම. හැම කෙනෙකු ගැනම සැහෙන තොරතුරු ගම්වල අය දන්නවා. ඔහුගේ රැකියාව මොකක්ද, ඔහු මොන විධියේ පුද්ගලයෙක්ද, චරිතය කොහොමද, අපරාධකාරයින් හා සම්බන්ධකම් තියෙනවද මේ ආදී වශයෙන්.

ස්ටුවට් පවුල මේ පළාතේ වංශවත් පවුලක්. සැමුවෙල් ස්ටුවට්ට ඔය මන්දිරය හා වතුයාය හිමිවුණේ ඔහුගේ පියාගෙන්. මෙයින් අක්කර සියගණනක් පලතුරු හා ධාන්‍ය වගා කළ ඉඩම්. කිසිම

වගාවක් නොකළ කැලෑ ඉඩම් ප්‍රමාණයත් මං හිතන්නේ අක්කර පනහකට වැඩියි. පවුලේ එකම දරුවා වුණු ඔහු හමුදා සේවයට බැඳුණේ රැකියාවක් හැටියට නෙමෙයි. රටට සේවයක් කළ යුතුයි යන අධිෂ්ඨානයෙන්"

"කොයිතරම් කල් ඉඳලද ඔබ ස්ටුවට් මහත්මයාට අදහන්නේ?" හෝම්ස් ඇසීය.

"අවුරුදු දහයක පමණ කාලයක සිට - ඒ කියන්නේ ඔහු හමුදා සේවයෙන් විශ්‍රාම අරගෙන ඇති එංගලන්තයේ පදිංචි වුණාට පස්සේයි මට ඔහුව හඳුනාගන්න ලැබුණේ. ඔහු සමග ළඟින් ආශ්‍රය නොකළාට, ඔහු කොයිවගේ කෙනෙක්ද කියන එක මං දන්නවා. ඒක කවුරුත් දන්නවා"

"ඒ කියන්නේ?"

"මං එයින් අදහස් කළේ ඔහු නරක මිනිසෙක් කියන එක නෙමෙයි" හෝක් පැවසුවේය. "දීර්ඝ කාලයක් හමුදා සේවයේ උසස් නිලතල දරූ කෙනෙකුගෙන් අපට බලාපොරොත්තුවිය හැක්කේ මොකක්ද? අන්න ඒ හැමදෙකක්ම ඔහුගේ චරිතයේ අකුරටම තියෙනවා. නීතිගරුකයි. අසාධාරණය දුටු තැන කටපියාගෙන ඉන්නේ නැහැ. දෙකට තුනට නැමෙන්නේ නැහැ. කෙළින් කථාකරනවා. ආඩම්බරයි. වැරද්ද දුටු තැන තදින් කේන්ති යනවා. ඒ වගේම අවංකයි. අනුන්ගේ දේවල් කඩාවඩා ගන්න ඔහුට උවමනාවක් නෑ. ඔහු ධනවතෙකු නිසා"

"ඔහුගේ බිරිඳ ඔබට හමුවෙලා තියෙනවද? ඇය කොයි වගේ තැනැත්තියක්ද?"

"ස්ටුවට් මහත්මයා නම් මට කිහිපවිටක්ම හමුවෙලා තියෙනවා" හෝක් කීය. "නමුත් ඇය නම් මට හමුවෙලා තියෙන්නේ එක්වරක් හෝ දෙවරක් පමණයි. වරක් විවාහමංගල්ලය උත්සවයකදී. අනෙක මං හිතන්නේ තත්තලට දුප්පතුන් වෙනුවෙන් තැගි පාර්සල් බෙදුනේ වෙලාවක. ඇය ඉතාම කාරුණික තෘගගිලී තැනැත්තියක බවට ප්‍රසිද්ධයි. ලැංඩන් දේවගැතිතුමා ඊයෙන් මා එක්ක සිටිවේ. ඇගේ මරණයෙන් ලොකුම පාඩුව වුණේ මේ පළාතේ දුප්පත් අසරණ මිනිස්සුන්ට කියලයි. සමර්සෙට් ප්‍රාන්තයේ අනාථ නිවාස හතරක් තියෙනවා. ආබාධිත දරුවන් සඳහාත් නිවාසයක් තියෙනවා. මේවා පාලනය කෙරෙන්නේ ස්වේච්ඡා මණ්ඩලයක්

මගින්. ඇය තමයි එහි සභාපතිනිය. මේවා සඳහා රජයෙන් ඒ හැටි ආධාර මුදලක් ලැබෙන්නේ නැහැ. පළාතේ ත්‍යාගශීලී ධනවතුන්ගේ පරිත්‍යාගවලින් තමා මේවා පවත්වාගෙන යන්නේ. මීට අමතරව ඇය දෙවිමැදුරේ කටයුතුවලටත් අසල්වාසී දුගී දුප්පත් අයටත් මුදලින් කරන උදව්වල සීමාවක් නැහැ."

මේ වනවිට අපි ස්ටුවට් පවුලේ නිවස වූ 'ඔක්ටගන්' මන්දිරය වෙත වැටෙන ප්‍රධාන ගේට්ටුවට ළඟා වී සිටියෙමු. ප්‍රධාන පාරෙන් හැරුණු අශ්වකරත්තය ගමන්කළේ අඩිතිහක් පමණ පුළුල් වූ ගල් අතුරා සකස් කළ මාවතකය. පාර දෙපසම සිටුවා තිබූ 'යූ' ගස් පේළිදෙක නිසා ගමන්මඟ සෙවණ විය. මද කදබැවුමක් දිගේ ඉහළට වැටුණු පාර තැනින් කැන වංගු සහිත විය. යාර දෙසියක් පමණ ඉදිරියට යද්දී අපට ඇත සිටුම 'ඔක්ටගන්' මන්දිරය දකගත හැකි විය. එංගලන්තයේ වැටෙන විශාල ගස් සෑම එකක්ම වත්ත පුරා වවා තිබූ අතර, මල්වලින් බර වූ මල් පදුරු ද අපි දුටුවෙමු. ශීත දේශගුණික රටවල නිතර දකින්නට ලැබෙන මල්වර්ගවලට අමතරව, ආගන්තුක ගස්වැල් හා මල් වර්ග ද මෙහි තිබෙනු මම දුටුවෙමි. හමුදා නිලධාරියා විදේශ සේවයේ යෙදී සිට ආපසු එද්දී ඔහුගේ බිරිද විසින් මෙම දුර්ලභ ශාක විශේෂ ගෙන එන්නට ඇතැයි මම අනුමාන කළෙමි.

"හෝමස් මහත්මයා" හෝක් කිය. "ඔබට හිතේවි අපි මේ ගමන්කරන්නේ සමරසෙව් ආදිපාදවරයාගේ මාලිගයට වැටුණු පාරෙ කියල. එහෙම නේද? ඔබ විධියට මල් වවල වත්ත අලංකාරව තියාගන්න කොයිතරම් මහත්සියක් දරන්න වෙනවද. මේ හැම එකක්ම ස්ටුවට් මහත්මියගේ හඬන්නමි"

"හැබැවටම ලස්සනයි" මම කීවෙමි.

අප ගිය අශ්වකරත්තය නවත්වන ලද්දේ නිවස ඉදිරිපස වූ විශාල උද්‍යානයේය. එයද මල්වත්තක් මෙන් අලංකාර වූ බැව් කිවයුතුය. තවත් අශ්වකරත්ත තුනක් මිදුලේ තැන් තැන්වල නවත්වා තිබූ අතර, නිවසේ ද සැහෙන සෙනගක් රැස්වී සිටි බව අපි දුටුවෙමු. පොලිස් පරීක්ෂකවරයාගේ නියමයෙන් හදිසි මරණ පරීක්ෂණ විභාගය (ඉන්ක්වෙස්ට් විභාගය) අප එතතුරු ප්‍රමාද කරතිබූ බැව් මම තේරුම්ගනිමි. අවුරුදු සියයකට පමණ පෙර ගොඩනංවා තිබූ මෙම මැදුර, මෑතකදී හොඳින් නවීකරණය කර තිබූ

ලකුණු දකගත හැකිවිය. හදිසි මරණ පරීක්ෂකවරයා සහ අනෙක් නිලධාරියෝ විසින් කාමරය තුළ අසුන්ගෙන සිටියහ.

උසින් අඩිහයක් පමණ වූ ඊටම සරිලන මහතක් තිබූ මේජර් ජෙනරාල් ස්ටුවට් ගේ මුහුණේ තිබුණේ ප්‍රතාපවත් පෙනුමකි. එහෙත් බෙදවාචකය නිසා සිනේ ඇතිවූ කණගාටුව ද දරාගත නොහැකි තරම් ප්‍රබල වූ බව ඔහුගේ මුහුණෙන් ප්‍රකාශ විය. හැත්තෑහැවිරිදි වුවත් ඔහු තවමත් නිරෝගී ශක්තිසම්පන්න පුද්ගලයෙකු බැව් පැහැදිලිවම පෙනිණ. හිසකෙස් හා පුළුල් උඩුදැවුල බොහෝදුරට පැයී තිබිණ. ඔහුගේ දුඹුරුපැහැති දෙතෙත්වල හමුදාවේ ඉහළ නිලධාරියෙකුට උරුම නිර්භය එඩිතර බව මම එක්වරම දුටුවෙමි. මුහුණේ සම අවිටට පිළිස්සී දුඹුරු පැහැයට හැරී තිබිණ. පරීක්ෂණය සඳහා ඔහුගේ නම අඩගැසෙද්දී පපුව ඉදිරියට දමා සිරුර කෙළින් තබාගෙන ඔහු නොපැකිළ ඉදිරියට පා තැබුවේය. ඔහුගෙන් අසන්නට ලැබුණු සාක්ෂිය මම ඒ අයුරින්ම ඔබ වෙත ගෙන එමි.

"මේජර් ජෙනරාල් ජෝන් සැමුවෙල් ස්ටුවට් මහත්මයා. හොඳයි. දැන් ඔබට දකින්න ලැබුණු දේ ඒ අයුරින්ම අපට විස්තර කරන්න" මරණ පරීක්ෂකවරයා ඉල්ලා සිටියේය.

ස්ටුවට් මහතා:

මම ගොල්ෆ් ක්‍රීඩාව සඳහා සතියට දින තුනක් නොවරදවාම යනවා. ඒ සඳුදා, බදාදා සහ සෙනසුරාදා. ඊයේ සිකුරාදා මං ගොල්ෆ් ක්‍රීඩාව සඳහා යන දවසක් නෙමෙයි. නමුත් සෙනසුරාදා - ඒ කියන්නේ අද මට ලන්සිතයට යාමට නියමිතව තිබුණා. ඒ, විශ්‍රාමික හමුදානිලධාරයන්ගේ සංගමයේ කාරක සභා රැස්වීමකට සහභාගිවීමට. ඒ නිසා ඊයේ උදේ මං තීරණය කළා, ඊයේ හවසා ගොල්ෆ් ක්‍රීඩාව සඳහා යන්න.

උදේ කෑම මේසෙදී මේ බව මං මගේ බිරිද - මේරිට කිව්වා. එතකොට ඇය කිව්වා, ඇය සවස නේ ආනය සඳහා අයිලීන් හේග් මෙනෙවියට ගෙදරට ආරාධනා කළ බව.

"සෑම, ඔයා අද හවසා සෙල්ලම් කරන්න යාට් කියලා මං හිතුවේ නෑ." ඇය කිව්වා.

"අයිලීන් මෙහෙ ඊන්න ඔනෙ කියලා, කිය කිය ඉන්නෙ හුඟක් දවසක ඉඳලා. මං දකුණු අප්‍රිකාවේ ඉදිද්දී එකතුකරගත්තු මල් වියළා හැඳූ පොත බලන්න, ඇය හරි ආශාවෙන් ඉන්නෙ"

"ඉතින් මං මොකටද ඒ වැඩේ?" මං ඇහුවා. "ඔයාටම බැරිය යාළුවාට මල් පෙන්න පෙන්න ඒවල විස්තරේ කියන්න. මට හෙටත් ගොල්ලුවලට යන්න ලැබෙන්නේ නෑ. ඒකයි මං අද යන්න හිතුවේ"

"ආ..... කමක් නෑ." ඇය කීවා. "ඔයා එහෙනම් යන්නකෝ. මං අයිලීන්ට එන්න කියලා කියෙන්නේ සවස හතරට. ඔයා අද ටිකක් කලින් ගිහින්, එතැනින් කලින් එන්න. හතරහමාර වෙද්දී ආවත් ඇති."

ඇය එහෙම කියලා හවස තේ පානයට හේග් මෙනෙවිය එන බව ප්‍රධාන ගෘහසේවිකාවට මතක් කළා.

සාමාන්‍යයෙන් දවල්කෑම කෑව ගමන් මං ටිකක් නිදාගන්නවා. අවදිවෙන්නේ දෙකට විතර මේරි එයාගෙ ලියුම්කියුම්වල යෙදෙන්නේ ඒ වෙලාවට.

"මොනවද මේ ලියුම් කියුම්?"

"ඇගේ අනුශාසකත්වය යටතේ කිබෙනවා අනාරා හා ළමා නිවස කිහිපයක්. ඒවායේ ගනුදෙනු හා පරිපාලනයට අදාළ ලියවිලි. මීට අමතරව පිටරට සිටින අපේ දරුවන්ට සහ ඇගේ මිතුරියන්ට යවන ලිපි ලිවීමටත් ඇය යොදාගත්තේ මේ කාලය"

"කවුද ඔබට සිටින දරුවන්?"

"මගේ වැඩිමහල් පුතා රෙජිනල්ඩ් ස්ටුවර්. දැන් වයස අවුරුදු 32යි. ඔහු කපිතාන්වරයෙක්. දකුණු අප්‍රිකාවේ ඩර්බන්හි බ්‍රිතාන්‍ය හමුදා කඳවුරේ සේවය කරනවා. බාල පුතා ආනල්ඩ් ස්ටුවර්. ඔහුට වයස විසිනවයයි. ඔහු ඉන්දියාවේ ලක්නව්හි බ්‍රිතාන්‍ය හමුදා කඳවුරේ ලුතිනන්වරයෙක්. දෙදෙනාම විවාහකයි"

"හොඳයි ඔබේ කථාව කියන්න"

"ගොල්ල ක්‍රීඩාව පටන්ගන්නේ සවස 3.30ට පමණ. ස්ටුවර් මහතා යළිත් කථාව ඇරඹුවේය. "ඉතින් සවස දෙකට පමණ අවදිවෙලා මං ඒ සඳහා යන්න සූදනම් වුණා. මං දෙකයි තිහට ගෙදරින් පිටත්වෙන්න සූදනම් වෙද්දී, මේරිත් හැඳපාළඳගෙන සිටි බව මං දුටුවා."

"අයිලීන් එන්න කලින් ලස්සන මල් ටිකක් කඩාගෙන ඇවිත් ගේ සරසන්න ඕන" ඇය කීවා.

මේ දෙදෙනාම මල්වර්ග බැන දනුමක් ඇති අය. ඒ නිසා මං ඒකෙ අමුත්තක් දුටුවේ නැහැ.

"ඇය වෙනදටත් ගිහින් මෙහෙම මල් කඩාගෙන එනවද?"

"ඔව්. තනියම ගිහින් වත්ත පහළ අප වැටු මල් හෝ කැලෑරොදේ ඇවිදලා කැලෑමල් කඩාගෙන එනවා. මං හවස 2.30ට ගෙදරින් පිටවෙද්දී ඇයත් මා සමග එළියට බැස්සා"

"ඇගේ සාක්කුව කපලා අපරාධකරු මුදල් පසුම්බිය පැහැරගෙන ගිය බව අපට අහන්න ලැබුණා" මරණ පරීක්ෂකවරයා කීය. "කැලෑමල් කඩන්න ගියා නම් මුදල් පසුම්බිය ගෙනගියේ ඇයි? වෙනදටත් නිතරම ඇගේ සාක්කුවේ මුදල් පසුම්බියක් ගෙනියනවාද?"

මෙවේලේ එක්වරම පිළිතුරක් දීම ස්ටුවර් මහතාට අපහසු විය. ඔහු තත්පර කිහිපයක් ගොත ගසනු අපි දුටුවෙමු.

"..... ඒ ගැන මට කියන්න අමාරුයි" ඔහු අන්තිමේදී කීය. "මුදල් ගෙනියන්න අවශ්‍යතාවයක් තිබුණේ නැහැ. ගෙදරින් ඉවත යද්දී මුදල් පසුම්බිය ඇගේ සාක්කුවට දමාගන්න හැටි මං දක තිබෙනවා. නමුත් ඒ ගැන අහන්න මට කවදවත් උවමනාවක් වුණේ නැහැ."

"හොඳයි ඔබේ කර්තව්‍ය කියන්න"

"අපි ඇවිදගෙන ගියේ බොහොම හෙමින්. අපේ වත්තේ කෙළවර ගේට්ටුව ළඟට යද්දී හවස තුන විෂය වුණා. ඒ මොකද යන අතරෙන් ඇය මගදී නැවතීම මල් කඩාගත්තා. අපේ වත්ත කෙළවර වෙන තැන, හෙන්නිසන් මහත්මයාගේ වත්ත පටන්ගන්නා තැනින් අඩිපාරක් තියෙනවා. ඒ ඔහුගේ වත්තේ උද්‍යාන කුටිය වෙත වැටී ඇති අඩිපාර."

"ඒක තිබෙන්නේ ඔබේ ගේට්ටුවේ සිට කොපමණ දුරකින්ද?"

"යාර එකසිය පනහක් පමණ දුරකින්"

"නමුත් ඔබේ ගේට්ටුව ළඟට එය හොඳින් පෙනෙනවා?"

"ඔව්"

"උද්‍යාන කුටියට එන්න තියෙන්නේ මේ අඩිපාර පමණක්ද? වෙනත් පැතිවලින් ඒකට ළඟාවෙන්න බැරිද?"

"හෙන්නිසන් මහත්මයාගේ වත්ත පිටුපස කැලෑව වැවිලයි තියෙන්නේ. ඒ හරියේ මොකත් වගාකර නැහැ. උද්‍යාන කුටියට පිටිපස හොඳටම කැලෑව. ඊටත් එහායින් එක පැත්තක ඔහුගේ සේවකයන්ගේ නිවාස. ඒවායේ සිට වැටුණු අඩිපාරවල්වලින් වුවත් මෙතැනට ළඟාවෙන්න පුළුවනි."

"හැරෙන තැනදී ඔබේ කිරිද මොකද කිව්වේ?"

"දුන් වෙලාව තුනයි" ඇය කිව්වා. "මං කුටියේ සඳර්තලයට වෙලා, ටිකක් වෙලා ඇත දර්ශන නරඹනවා. ඊට පස්සේ තවත් මල් ටිකකුත් කඩාගෙන ඉක්මනට ගෙදර යනවා. ඔයා ප්‍රමාදනොව් එන්න"

වෙනදාත් මෙහෙම මා සමග හෝ මා නැතිව ඇය එතැනට එන නිසා, මට වැඩිපුර හිතන්න දෙයක් තිබුණේ නැහැ. මං සනිග්‍රිත් ගොල්ලන් පිටිය දෙසට සාමාන්‍ය ගමනින් ඇවිද ගියා"

"ඒ අතරේ ඔබට කවුරුවත් මුණගැහුණද?"

"ඔව්. ශාල්ට්ස්බරි හි කාර්මික විදුහලේ විදුහල්පතිවරයා මට මුණ ගැහුණා. ඒ හවස තුනහමාරට විතර, ගොල්ලන් පිටියේ ගේට්ටුව උගදී. ඔහු මට ආචාරකර යන්න ගියා."

"ඊට පසු ඔබ දුටු කවුරුත් හෝ සිටින්නවාද?"

"ඔව්..... ක්‍රීඩා මණ්ඩපයේ සේවකයෙක් - මං හිතන්නේ තම රිවඩ්ස්. මට අවශ්‍ය උපකරණ ඔහු ලබාදන්නා. ඔහු මට සහාය වුණා"

"ඒ කියට විතරද?"

"3.35ට හෝ 3.40ට පමණ වෙන්න ඇති. මං සාමාන්‍යයෙන් ක්‍රීඩා කිරීමට එන දවසක් නොවෙන නිසා මගේ පුහුණු මිතුරන් ඇවිත් ගිටියේ නැහැ. ඒ නිසාත් මං ඉක්මනින් ආපහු යන්න තීරණය කළා. හවස හතරට විතර මං ගොල්ලන් පිති සේවකයාට භාරදී එතැනින් ආපහු එන්න පිටත්වුණා."

"ඔබ ආපහු ආවේත් ගිය පාරෙන්මද?"

"නැහැ. වතු උඩින් වැටුණු පාරෙන් ආවොත් ගමන් මග කෙටියි. නමුත් මං හිතුවා මහපාර දිගේ එන්න. ඒ මොකද මගේ පයිප්ප දුම්කොළ අවසන් වී තිබුණා. ඒ නිසා කඩමණ්ඩියෙන් දුම්කොළ ටිකක් මිලට ගන්න මම හිතුවා."

"ඒ එන අතරේදී මොකද වුණේ?"

"මට මගේ ලෑංචන් දේවගැතිතුමා හමුවුණා." ස්ටුවට් මහතා කිය. "එතකොට වෙලාව හවස හතරයි කාල පත්‍රවෙන්න ඇති. පිටපළාතකින් ආව තරුණ තරුණියන් කිහිපදෙනෙකුත්, කැමරා අතැතිව හිටියා. දේවගැතිතුමා රියැදුරා සමග අශ්වකරත්තයේ ගිටියේ. කරත්තය මුහුණ දමා තිබුණේ මගේ නිවස දිශාවට. ඒ නිසා දේවගැතිතුමා මට ඇරවුම් කළා කරත්තයෙන් යන්න."

"නමුත් ඔබ ඒ ඇරයුමා ප්‍රතික්ෂේප කළා. ඒ ඇයි?"

"ව්‍යායාම කිරීම නිසා මට අධික වශයෙන් ධනදිය දමලයි තිබුණේ. ඉතින් අපිරිසිදුව ඔවුන් අතරට යන්න මගේ කැමැත්තක් තිබුණේ නැහැ. අනික කරත්තය නවත්වලා ඔවුන් ඡායාරූප ගැනීමේ යෙදී ගියා. මං හිතුවේ තැනැත්තා කරත්තය ඉක්මනට එතැනින් පිටත්වෙලා කියලා. ඊට පස්සේ මං දුම්කොළ වෙළෙන්දාගෙන් පයිප්ප දුම්කොළ මිලට ගත්තා. මං තවත් යාර දෙසියක් විතර ඉදිරියට ගියාට පස්සේ, කරත්තය ඉදිරියට ඇවිත් මා ළඟ නැවැත්තුවා. දේවගැතිතුමා මට යළිත් ඇරයුම් කළ නිසා මං එයට නැඟුණා."

"ඔබ ආපසු නිවසට එද්දී වෙලාව කීයද? එතැන් සිට ඉදිරියට සිදුවුණු දේවල් අපබ් කියන්න". මරණ පරීක්ෂකවරයා නියම කළේය.

"මං ගෙදර එද්දී 4/40 පමණ වෙන්නැති. තේපානය සඳහා ඇරයුම් කර සිටි අමුත්තා අයිලින් හේග් මෙනෙවිය අපේ ගෙදරට ඇවිත් ගියා. නමුත් මළ ගිරිඳි ඇවිත් ගියේ නැහැ."

"කෝ මේරි ගෙදර නැද්ද?" මං ඇහුවේ හුදුමයෙන්. "ඇය මං පිටත්වෙලා යද්දී ගියේ මල්කඩාමක එන්න කියලා. අයිලින් හතරවෙද්දී ඒවි. ඒ හින්දා ඉක්මනට ආපසු එන බවයි ඇය කිව්වේ."

"ඒක තේන්නං" හේග් මෙනෙවිය කීවා. "මං 4.20 වෙනකොට ආවා. ඔබත් මේරිත් දෙන්නාම ගෙදර නැති නිසා මං යන්නයි හැදුවේ. සේවිකාව මට වැඩ කළ නිසයි මං නැවතුණේ"

"අපේ ප්‍රමාදය ගැන මට සමාවෙන්න" මං කීවා. "මේරිට මේ හැටි ප්‍රමාද වෙන්න හේතුවක් ගැන මට හිතාගන්නවත් බැහැ. බාගවෙලාවට ඇය දුන් මග එනවා ඇති" කී මම තේ සුදුනම් කරන ලෙස වයලට් නම් අපේ සේවිකාවට නියම කළා.

තේ පානය ඉක්මනින් අවසන් කළත් මගේ බිරිඳ ආපසු ආවේ නැහැ. ඉතින් තවත් බලා තොරතුරු ඇය සොයායන්න මං තීරණය කළා. හේග් මෙනෙවිය ඊට එකඟවුණා. අපේ සුරතල් බල්ලා විටා ද මා සමග ආවා. අප ගියේ මගේ බිරිඳ ආපසු ඒමට නියමිත පාරෙන්. ගේට්ටුව දක්වා ගිය නමුත් ඇයව දකින්න ලැබුණේ නැහැ.

"මට තවත් රාජකාරියකට යන්න තියෙනවා ස්ටුවර් මහත්මයා" මේ වෙලාවේ හේග් මෙනෙවිය මට කීවා. "මේරිට කියන්න මං

ඇවිත් තේ බිලා ගිය බව. ඉරිදා දෙවමැදුරේදී අපි හමුවෙනවා නොවැ" එහෙම කියූ ඇය ප්‍රධාන පාර දිගේ යන්න ගියා. ඉතින් මං ගියා හෙත්වසන් මහත්මයාගේ උද්‍යාන කුටිය පැත්තට.

අපි යාර හැටක් හැක්කාවක් ඉදිකිරීමට සඳහා "පීටා" කලබල වෙලා බුරන්න පටන්ගන්නා. උඟ වරින්වර මග නැවතෙමින් උඩුබුරුල්ලන්ගේ ගත්තේ වෙන කවදවත් නොකළ විධියට. උගේ කැළඹිලි ස්වභාවයට හේතුව මට තේරුම් ගැනීමට හැකිවුණේ නැහැ. කුටියේ සඳළුතලය තියෙන්නේ, පාරට අඩි හයක් හතක් ඉහළ මට්ටමෙන්. එය විවෘත එකක්. එත් අයින දිගේටම වටේට අඩි 2 1/2 ක් පමණ උස ආරක්ෂක වැටක් තියෙනවා.

එහි කිසිවෙකු සිටින බවක් මට දකින්න ලැබුණේ නැහැ. නමුත් බල්ලා දිගින් දිගටම බිරු නිසා, තරල්ලු කිහිපය ඉහළට නැග මං එයට ඇතුළුවුණා. එවිට මට දකින්න ලැබුණා ඇය බිම ඇඳවැටී ඇති හැටි. මට එක්වරම හිතුවේ ඇය ක්ලාන්තවෙලා වෙන්න ඇති කියලයි. නමුත් ළඟට ගියාම මං දුටුවා හිසවටා ලේ ගලාගොස් ඇති අන්දම. මං ඇගේ නාචි බැලුවා. ඇය මියගොස් ඇති බව මං තේරුම් ගත්තා..... "කරාචි නැවැත්වූ මේජර් ජෙනරාල්වරයාට ශෝකය දරාගත නොහැකිව හැඟිණ."..... ඊටපස්සේ තමයි මං හෙත්වසන්ලගේ ඉස්තාලයට දුටුල ගිහින් රිකුළුරු මැකිනොත්ට කතාකරල මේ ගැන කීවේ"

මරණ පරීක්ෂක: මේරි ස්ටුවට් මහත්මිය සාකච්ඡා ගැන ඔබ සැකකරන්නේ කවුරුන්ද?

ස්ටුවට් මහතා: එහෙම සැකකළ හැකි කෙනෙක් ගැන මට හිතාගන්නවත් බැහැ.

මරණ පරීක්ෂක: ඔබේ පවුලේ සමග අමනාප අය - ඔබේ හෝ බිරිඳගේ සතුරන් කවුරුන් හෝ සිටිනවාද?

ස්ටුවට් මහතා: එහෙම කවුරුන් නැහැ. ඇය කාටත් උදව් උපකාර කළා මිසක්, කාගේවත් හින් රිදවූ කෙනෙක් නෙමෙයි.

මරණ පරීක්ෂක: ඇයගේ මේ මරණය නිසා ඇය සතු දේපොළ උරුමවෙන්නේ කාටද?

ස්ටුවට් මහතා: මටත් දැවුන් දෙදෙනාටත් තවත් ඇතිවරියකටත් උරුම වේවි.

මරණ පරීක්ෂක: කුඩුද ඇගේ ඇතින්? මං අදහස් කරන්නේ ඇගේ සහෝදර සහෝදරියන් මාපියන් ආදිය?

ස්ටුවට් මහතා: ඇගේ මාපියන් දෙදෙනාම මියගියින් බොහොම කල්. එකම සහෝදරයා පිටියේ. ඔහුත් ඔහුගේ බිරිඳත් දෙදෙනාම අවුරුදු පහළොවකට පමණ පෙර දුම්රිය අනතුරකින් මියගියා. ඔවුන්ගේ එකම පුතා අවුරුදු දෙකකට හෝ තුනකට පෙර සියරා ලියෝන්හි රන් ආකරවල රැකියාවකට ගියා. එහිදී ඔහු වසංගත උණ රෝගයකින් මියගිය බව අපව දැනගන්නා ලැබුණා. තවමත් ජීවතුන් අතර ඉන්නා එකම ශුභවරිය මේරිගේ අවිවාහක පුංචි අම්මා කෙනෙක්. අවුරුදු අනුවක් වයසැති ඇය ඉන්නේ ලන්ඩනයේ වැඩිහිටි නිවාසයක. ඇය ගැන සොයා බලන්නේ අපි"

මරණ පරීක්ෂක: හොඳයි. ජෙනරාල් ස්ටුවට් මහතාණනි. දනට එපමණයි. අනෙක් අයගේ සාක්ෂි විමසලා, ඉන්පසු අපේ ප්‍රශ්න ඔබට ඉදිරිපත් කරන්නම්.

මිශ්‍රගට සාක්ෂි සඳහා කැඳවනු ලැබුවේ, තේ පානය සඳහා නිවසට පැමිණි අමුත්තා වූ අයිලින් හේග් මෙනෙවිය ය. ඇගේ සාක්ෂියෙන් ස්ටුවට් මහතා දුන් සාක්ෂිය තවදුරටත් තහවුරු විය. ඇලෙක් ලැංඩන් දේවගැතිතුමා, 'ඔක්ටගන්' නිවසේ සේවක සේවිකාවන්, අශ්වකරතල රියදුරු මැකිනොන්, සනිග්‍රීන් ගොල්ෆ් පිටියේ සේවකයා විවඩ්ස් බහුතාක්ෂණික විදුහලේ විදුහල්පති සමර්විල් මහතා පිළිවෙළින් සාක්ෂි දුන්හ. ඔවුන් දුන් සාක්ෂිවලින් ස්ටුවට් මහතා කියූ දේවල් අතුරුම නිවැරදි බැව් පෙනී ගියේය. අනතුරුව පොලිස් පරීක්ෂක හෝක් මහතා සාක්ෂියට කැඳවිණි.

මරණ පරීක්ෂක: මේ මරණය සිදු වූ ආකාරය ගැන ඔබ දරන මතය කුමක් ද?

පොලිස් නිලධාරියා: මරණ පරීක්ෂණය පැවැත්වූ වෛද්‍ය හින්ගේ මතයයි අප පිළිගන්නේ. ඔහු කියන්නේ මියගිය තැනැත්තියට එල්ල වූ වෙඩිපහර දෙකක් නිසා මරණය සිදුවී ඇති බව. එකක් ඇගේ දකුණු කනට පිටුපසින් සිදුවී ඇති තුවාලය. අනෙක ඇගේ වම් කම්මුලට ඇතුළු වූ උණ්ඩයෙන් ඇති වූ තුවාලය. මේ තුවාල දෙකම 320 බෝර් රිවෝල්වරයකින් තැබූ වෙඩිපහරින් ඇතිවූ තුවාල බවට වෛද්‍යවරයා සහතික කරනවා.

මරණ පරීක්ෂක: ස්ටුවට් මහතා සතුව ගිනිඅවි තියෙන්නා පුළුවන්. ඔබ ඒ ගැන සොයා බැලුවද?

පොලිස් නිලධාරියා: ඔව්. ඔහු ළඟ රිවෝල්වර තුනක් තිබුණා. ඔහු ඒවා සිය කැමැත්තෙන් මට භාර දුන්නා. එයින් දෙකක් .45

ප්‍රමාණයේ වෙනිලි රිවෝල්වර අනෙක .455 කෝල්ට් රිවෝල්වරයක්.

මරණ පරීක්ෂක: ඔබ කියන්නේ ස්ටුවට් මහත්මියට සිදු වී ඇති තුවාල මේ රිවෝල්වරයකින් කළ වෙඩි තැබීම් නොවෙයි කියලද? පොලිස් නිලධාරියා: මේ රිවෝල්වර කිසිසේත් යොදගෙන නැහැ.

මරණ පරීක්ෂක: මූලික පරීක්ෂණවලින් ඔබ සොයාගත් වෙනත් කරුණු මොනවාද?

පොලිස් නිලධාරියා: වෙනත් කිසිවක් නැහැ ස්වාමිනි.

මේ අනුව මෙම මිනීමැරුම හඳුනානොගත් පුද්ගලයෙකු හෝ පුද්ගලයින් විසින් සිදුකර ඇතැයි තීරණය කළ මරණ පරීක්ෂකවරයා අපරාධකරුවන් අත්අඩංගුවට ගන්නා මෙන් පොලිසියට නියෝග කළේය.

දහවල් දෙකයි තිහ පමණ වේදදී මරණ පරීක්ෂණ විභාගය අවසන් විය. දහවල් ආහාරය සඳහා ඉක්මනින් තානායම වෙත ගොස් ආපසු පැමිණීමට මගේ මිත්‍රයා තීරණය කළේය. අපි කුලීරියක නැගී "ඩෙන්මාක් ඉන්" තානායම බලා ගියෙමු.

"මට නම් හිතෙන හැටියට මෙතැන කියෙන්නේ බොහොම සංකීර්ණ ගැටලුවක් වොට්සන්" ඔහු කීවේ අප දහවල් ආහාරය සඳහා සුදුනම් වෙද්දීය. දහවල් අහර සඳහා විශාල පිරිසක් තානායමේ රැස්වී සිටියහ. එහෙත් පොලිස් නිලධාරියා කර තිබූ විශේෂ ඉල්ලීම නිසා අපට ආහාර ගැනීම සඳහා වෙනම කාමරයක් වෙන්කර දෙන ලදී. එහෙයින් අපේ කතාබහට කිසිවෙකු නොරෙන් සවන්දෙනැයි බියක් ද නොවිණි.

"මෙතැන අපට තියෙන ලොකුම වාසිය, පොලිසිය මේ අවට අවුල් නොකර අපට භාරදුන්හු එක..." හෝම්ස් කීවේ මගෙන් පිළිතුරක් නොලැබුණු විටය. "එක අතුකින් මේ හෝක්ල වගේ තරුණ නිලධාරියන් එක්ක වැඩකරන" එක හරි ලේසියි. පරණ මිනිස්සු ආව ගමන් හැම එකක්ම අවුල් කරනවා. ඊට පස්සේ මොකුත් හොයාගන්න බැරිවුණාම අපට භාරදෙනවා. ඉතින් අපේ වැඩ රාජකාරීන් අමාරු වෙනවා"

"හෝම්ස්" මම කීවෙමි. "මගේ හිතට ආව එක දෙයක් මං ඔබට කියන්නද? මේ අපරාධයට ඔෆීජර් ජෙනරාල් ස්ටුවට් වගකිව යුතුයි කියලා ඔබට හිතන්නේ නැද්ද?"

"ඇයි වොට්සන් ඔබ එහෙම කියන්නේ?"

"හවස දෙකයි තිහව් ඔහු ඇය සමග ගෙදරින් පිටවී ගිය බවට සාක්ෂි තියෙනවා" මම කීවෙමි, "ඒ ගෙදර මෙහෙකරුවන්ගේ සාක්ෂි, ඊළඟට 3.30ට ඔහු ගොල්ල ක්‍රීඩාංගනය අසල දුටු කෙනෙක් ඉන්නවා. මේ පැය ඇතුළත ඔහුට මොනවා කරන්න බැරිද?"

"තර්කානුකූලව ඔබේ නිගමනය නිවැරදි වෙන්න පුළුවන් මිත්‍රයා" හෝම්ස් පිළිතුරු දුන්නේය. "නමුත් ඔබ නම් හිතෙන්නේ ඔය වගේ නිගමනයකට එන්න තවම කලින් වැඩියි කියලයි. ඒ මොකද ඔය ගොල්ල ක්‍රීඩාංගනය තියෙන්නේ කොපමණ දුරින්ද කියල අපි දන්නේ නෑ. අපරාධය සිදුවූ තැනවත් ඒ අවටවත් අපි පරීක්ෂා කළේ නැහැ. අඩුම ගණනේ තව පැය විසිහතරක් යනතුරුවත්..... මැහැකිලෙන එකක් නැහැ....."

"මොකක්ද?"

"මේ අපරාධය සිදුවුණු ආකාරය පිළිබඳව කල්පිතයක් ගොඩනඟා ගන්න"

"කොතැනින්ද හෝම්ස් ඔබ මේ පරීක්ෂණය අරඹන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නේ?"

"මං හිතුවේ මුලින්ම පුහුණු කළ සුනඛයින් යොදවා උදහන කූටිය අවට ඉව කිරීමට උන්ට ඉඩ සලස්වන්න"

"ඒත් කෝ බල්ලෙක්? අපට ටෝබ් ගේන්න ලත්ඩනයට යන්න වේවි?" මම කීවෙමි.

"නැහැ. ටෝබ්ම අවශ්‍ය නැහැ" හෝම්ස් කීය. "මං මේ ගැන හෝක්ට කිව්වා. වෝම්න්ස්ටර් පොලිස් ස්ථානයේ හොඳ දක්ෂ පොලිස් සුනඛයන් ඉන්නවදු. ඔහු එහෙට විශේෂ අශ්වකරත්තයක් යැව්වා. බාගවෙලාවට අද හුවස්ට්වර්ද්දී ලන් අරගෙන ඒවි. ඒ අතර අපට පුළුවනි. මේ අවාසනාවන්ත කාන්තාව අන්තිම ගමන ගිය මාර්ගය හා කූටිය සොදිසි කරන්න. කොයි එකටත් අපි මුලින්ම ඇගේ සැමියා සමග කතාබහ කරල ඉන්න ඕන. මං විශ්වාස කරනවා, ඔහු ඒකට සුදුසු තරම් මානසික තත්ත්වයක ඉදිවී කියල"

දිවා ආහාරයෙන් පසු අපි අශ්වකරත්තයක නැගී "ඔක්ටගන්" මන්දිරය වෙත ගියෙමු. ඒ වනවිට කලින් එතැනට රැස්වී සිටි අය විසිරගොස් සිටියහ. එබැවින් වැඩකටයුතු පහසුවන බැව් අපට වැටහිණ. අප නිවසේ විසිත්ත කාමරයට පිවිසෙද්දීම, සෝපාවේ

වැනි සිටි හමුදා නිලධාරියා අපට දකින්නට ලැබිණි. අප දුටු සැනින් ඔහු එතැනින් නැගිටිවෙයි. අප පිළිගත් ඔහු ඒ සමීපයෙන්ම හිඳගන්නා මෙන් අපෙන් ඉල්ලා සිටියේය.

"හෝමස් මහත්මයා" ඔහු කීවේ යෝකයෙන් බරවුණු හඬකිනි. "මං ඔබ ගැන මීට කලින් අහල තියෙනවා. ඒත්..... දෙවියනේ මං මුහුණදුන්නු බෙදුපනක අත්දැකීම ගැන හොයා බලන්න ඔබ මේ ගෞරව ඒවි කියලා මං කවදවත් හිතුවේ නැහැ. හිතෙකින් වත් හිතුවේ නැහැ. මගේ මේරි මට අහිමිවුණා කියන්නේ මං ජීවත්වෙලා වැඩක් නෑ. මේ අපරාධය කළ එකා අහුවුණොත් මං උඹ වෙඩිතියනවා. දෙයියම්පා! උසාවියේදි නඩුවක් අහන්න මං උඹ ඉතුරු කරන්නේ නෑ." ස්ටුවර්ඩ් මහතා නොතවත්වම කියාගෙන ගියේය.

"මේ ප්‍රශ්නය විස්දන්න ඔබ මැදිහත්වීම මට ලොකු සහනයක් හෝමස් මහත්මයා. මං ඔබට ඉල්ලන මුදලක් දෙන්නම්. මේ අපරාධය කළ එකා මට හොයලා දෙන්න. දන් ඔබ ඕනෙම ප්‍රශ්නයක් අහන්න. මං සූදනම් ඒවාට පිළිතුරු දෙන්න."

"ස්ටුවර්ඩ් මහත්මයා" හෝමස් කීවේ මෙතෙක් ඔහුගේ මුළු දුම්දමමින් තිබූ පයිප්පය නිවා කබා සාක්කුවේ දමා ගනිමිනි. "මේ ගැටලුව ඉතාම සංකීර්ණ එකක් බවට සැක නෑ. ඒ නිසා මං කැමතියි, කාරණා ගැඹුරටම භාරා අවුස්සා බලන්න. ඒ මොකද සමහරවිට ඒ ගැටලුවකට විසදීම සැඟවී තියෙන්නේ අවුරුදු ගණනාවකට කලින් වුණු සිද්ධිමත වෙනස් පුළුවන්. මට මුලින්ම කියන්න ඔබ විවාහ වුණේ මොන කාලෙද්? ඔබේ සහ ඇගේ පවුල් පසුබිම් මොනවාද?"

"මං ඔබට ඒ හැමදෙයක්ම කියන්නම්" ස්ටුවර්ඩ් මහතා පැවසුවේ බිමට යමක් ගෙන එන මෙන් සේවකයෙකුට සංඥා කරමිනි.

"මං හමුදා සේවයට බැඳුණේ වයස අවුරුදු 17දී. මං ලබා තිබුණු අධ්‍යාපනය නිසාත්, මගේ කැපවීම නිසාත්, මට හැකිවුණා ඉක්මනින් හමුදාවේ ඉහළට යන්න. මං බැඳුණේ රාජකීය ඉංජිනේරු බලකායට. ඒ 1835 දී. අවුරුදු තුනකට පස්සේ මට යන්න සිදුවුණා මොරොක්කෝවේ අපේ හමුදා සේනාංකයට. එතේදී මං කළ සේවය නිසා වයස අවුරුදු විසිදෙක වෙද්දී මං ලුහිනන් තනතුරට උසස්වුණා. එතැනින් මාව යැවුණේ ජිබ්‍රෝල්ටාවට. ජිබ්‍රෝල්ටාව මොන තරම් වැදගත් යුද කඳවුරක්ද කියන එක මං ඔබට අමුතුවෙන්

කියන්න ඕන නෑ. මං එහේ සැහෙන කාලයක් සේවය කළා. 1855 වෙද්දී මං එතැන හමුද අනු බණ්ඩයක් භාර කපිතාන්වරයා හැටියට උසස්වීමක් ලැබුවා. ඒ අවුරුද්දේ තමයි මං විවාහවුණේ.

මට ඇයව හමුවුණේ ඊට කලින් අවුරුද්දේ ලන්ඩනයේ පැවති රාජකීය සම්භාෂණ උළෙලකදී. ඇගේ පියා බෝන්මන් ප්‍රදේශයේ ක්‍රයිස්ට්චර්ච් නගරයේ මෙකොදිස්ත දෙවිමැදුර භාරව සේවය කළ චාල්ස් හාට්ලි දේවගැතිතුමා. අපි විවාහ වුණේ 1855 දී. එතකොට මට වයස 37යි. ඇය මට වඩා අවුරුදු දෙළහක් බාලයි. අපි බොහොම ආදරයෙන් විවාහදිවිය ගෙව්වා. මං වරද දුටු තැන තරහ යන ඉක්මනින් තීරණ ගන්න කෙනෙක්. නමුත් ඇය බොහොම ඉවසිලිවත්ත, කරුණාවත්ත කෙනෙක්. ඔබ පුවත්පත්වල දකින්න ඇති, දුප්පතුනට අසරණයන්ට පිහිටුවෙන්න ඇය කඩදවත් පසුබට වුණේ නැහැ. අපේ දරුවන් දෙදෙනාම විවාහවුණත් ජීවත්වෙන්නේ පිටරට. ඒ නිසා මේරි ඇගේ කාලය ගතකළේ ඔය අසරණ - සරණ සමිති සමාගම්වල කටයුතුවලට. ඇයට ඇගේ පියාගෙන් සැහෙන ධනයක් හිමිවුණා. ඒ මුදල් ඇය දනාමසුරුව අනාර්යින් වෙනුවෙන් වියදම් කළා. වෙනත් කටයුත්තකට ඇය කාලය ගතකළා නම්, ඒ මල්වැටීමට පමණයි."

"ස්ටුවට් මහත්මයා. හොඳට කල්පනා කරලා බලන්න" හෝම්ස් කීය. "ඔබේ හමුද සේවය නිසා ඔබ සමග තදින් අමනාප වුණු අය හිටියද? එහෙමත් නැත්නම් දේපොළ නිසා ආරවුල් ඇතිකරගත් අය?"

"දේපොළ නිසා නම් කවුරු සමඟවත් කිසිම ආරවුලක් නෑ." ස්ටුවට් මහතා පිළිතුරු දුන්නේය, "මං හුක්කි විදින මේ ඉඩම් මට මගේ දෙමව්පියන්ගෙන් හිමිවුණු ඒවා. මං පවුලේ එකම දරුවා. ඒ නිසා අයිතිය පිළිබඳ ප්‍රශ්න නෑ. මගේ චතුරයාගේ එක් මායිමක් ආතර් හෙන්ඩසන් මහතාට අයත් වන්නේ මායිම. ඒක ගැන කිසිම ආරවුලක් නෑ. අපි දෙන්නා හොඳ හිතවත්තු. ඒ හිතවත්කම අපේ දෙමව්පියන්ගේ කාලෙත් තිබුණා. මගේ ඉඩමේ තවත් මායිමක් ඇවොන් ගගේ අතු ගංගාවක්. අනෙක් මායිම් දෙකම රජයේ රක්ෂිත කැලෑ ඉඩම්. ඒ නිසා මායිම් ප්‍රශ්න නැහැ.

ඊළඟට මං දන්න තරමින් මැන කාලයක මා සමග අමනාප වුණු කවුරුවත් නැහැ. මං හමුද සේවයෙන් විශ්‍රාම අරගෙන දුන් අවුරුදු දහයක් පමණ වෙනවා. අපි කවුරුවත් සමග ආශ්‍රයට යන්න

නැත්නම්, වෛරයක් ඇතිකරගන්න තරම් අවස්ථාවක් මතු වෙන්නෙ නැහැ නේද?"

"ඔබ හමුද සේවයේ යෙදුණු කාලෙ කොහොමද?"

"මට ඔබට කියන්න බැරිවුණා එක දෙයක්" ස්ටුවට් මහතා යළිත් කථාව ඇරඹුවේය. "ඒබ්‍රොල්ටාවෙන් මං ගියේ දකුණු අප්‍රිකාවට. මං ගියේ නතාලයේ හා සුලුලන්තයේ අපේ හමුදාවේ රාජකීය ඉංජිනේරු සේනාංකය භාර නිලධාරියා හැටියට. ඒ 1862 දී. එතකොට මම ලුතිනන් කර්නල් ධුරයට උසස්වීමක් ලැබිලා. මය කාලේ මා යටතේ සිටි හමුදා භවයෙක් මා සමග ප්‍රශ්න ඇති කර ගත්තා"

"ඔහුගේ නම හා විස්තර ඔබට මතකද?"

"ඔව්. ඔහු තමා ශ්‍රීමත් බ්‍රහස්ටස් මොරාන්ගේ පුතා - සෙබස්ටියන් මොරාන්"

"ඔබ අදහස් කරන්නේ කුප්‍රකට කර්නල් සෙබස්ටියන් මොරාන්ද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"ඒ කාලේ ඔහු තරුණ ක්‍රෝපරල්වරයෙක් විතරයි." ස්ටුවට් මහතා කීය. "ඔහුට ඒ තනතුර ලැබුණේ, ඔහුගේ පියාගේ බලපෑම නිසා. ඔහු හමුදාවේ විනය ගැන කිසිම තැකීමක් නොකර, සුලුලන්තයේ කැලෑවල සතුන් දඩයමේ ගියා. කිහිපවාරයක් අවවාද කළත් ඔහු ඒවාට කන්දුන්නේ නෑ. මගේ ආඥාවලට අකීකරුවීම නිසා, මං ඔහුට දඬුවම් කරලා ආපහු එංගලන්තයට එව්වා. ඊටපස්සේ ඔහු ඉන්දියාවේ සටන් පෙරමුණට යැවුණා කියල ආරංචියි. මා හමුදාවේ සිටි කාලයේ මා සමග දඩ් අමනාපයක් ඇතිකරගත් පුද්ගලයෙක් සිටියා නම් ඒ ඔහු පමණයි."

"ඒක ව්‍යාඝ්‍රයෙකු අමනාප කරගැනීමට සමානයි ස්ටුවට් මහත්මයා" හෝම්ස් කීවේ නිළල, ඇළිකරගනිමිනි. "කර්නල් මොරාන් ගිනිඅවි පාවිච්චියට බොහොම දක්ෂයි. නමුත් ඒ රිවෝල්වර නෙමෙයි; රයිෆල් පාවිච්චියට. වෙනත් කිසිම කෙනෙක් අමනාප නැහැ කියලයි ඔබ කියන්නේ?"

"වෙනත් අමනාප කෙනෙක් ගැන මට නම් සිහිකරන්න අමාරුයි"

"හොඳයි මහත්මයා. ඔබට ස්තූතියි" හෝම්ස් කීය. "දැනට ඔබෙන් විමසීමට තිබෙන්නේ ඊපමණයි. කරුණාකරල ඔබට පුළුවන්ද අපට කියන්න උද්‍යානකූටිය වෙත ළඟාවිය හැකි පාර?"

ස්ටුවට් මහතා අප සෘෂ්ටි මග විස්තර කර දුන්නේය. ඔහුගෙන් සම්මුත අපි එළියට බැස්සෙමු.

"වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ මෘදු ස්වරයෙනි.

"බලන්න ඔබේ ඔරලෝසුවේ වේලාව හරියටම කියද කියල. අපි බලමු හෙමින් හෙමින් ගියොත් වත්තේ ගේට්ටුව ළඟට යන්න කොපමණ වේලාවක් ගතවෙතුවද කියල"

වැඩිවේලා දෙරටුව ළඟ බලා නොසිට ස්ටුවට් මහතා ඉක්මනින් නිවස තුළට ගිය බැව් ආපසු හැරී බැලූ මම දුටුවෙමි.

"කාන්තාවක් අහිරහස් ලෙස සාතනය වුණු හැමට්ටකම" හෝම්ස් කිය. "මිනීමරුවා අතටම අහුවුණේ නැත්නම්, මුලින්ම සැකය එල්ලවෙන්නේ කාන්තාවගේ ස්වාමිපුරුෂයා වෙත. මේක හරි අවාසනාවන්ත තත්ත්වයක්. නමුත් කරන්න දෙයක් නෑ" කියූ හෝම්ස් අතට ගත් ඔරලෝසුව සාක්ෂුවේ දමා ගත්තේය.

"හෝම්ස් ඔබ කියන්නේ ඔබේ හිතෙන් ස්ටුවට් ගැන සැකයක් ඇතිවුණා කියලද?"

"මම එහෙමම කියන්නේ නෑ මිත්‍රයා" හෝම්ස් කිය. "කෙළින්ම ඇඟිල්ල දිගු කළ හැකි අපරාධකාරයෙක්, ඔහුගැන නැහැ. එහෙම වුණාම සැකය ඕනෑම කෙනෙක් වෙත එල්ල වෙන්න පුළුවනි. අපි මුලින්ම බලමු ඔහු කියූ කතාව ඇත්තද කියල"

තවත් මද දුරක් ඉදිරියට යද්දී වත්ත පහළ පිහිටි ගේට්ටුව අපට ඇතින් දකගත හැකි විය. මල් වවා තිබූ වත්ත මැදින් වැටුණු බොරළු පාර අශ්වකරත්ත ගමන්කිරීම නිසා හැරී තිබිණ. මේ අප මුලින් "ඔක්ටගන්" මැදුර වෙත පැමිණි ගල්දමා සකස් කළ පුළුල් මාවත නොවේ.

"ඔහු කීව්වා මේ ගේට්ටුව ළඟට එන්න ඔවුන් දෙදෙනාට පැය භාගයක් ගතවුණා කියල" හෝම්ස් කීවේ. යළිත් ඔරලෝසුව පරීක්ෂා කර බලමිනි.

"අපට මිනිත්තු විසිහතරක් ගතවේලා තියෙනවා. උසින් අඩු කාන්තාවකගේ වේගය මීට වඩා අඩුයි. අනෙක පාර දෙපැත්තේ තිබූ මල්වලට අවධානය යොමු කරමින් ගියා නම් කොහොමටත් වැඩි කාලයක් ගතවෙන්න ඇති. ඒ නිසා මේ දක්වා ඔහු කියූ දේ නිවැරදි බව අපට හිතන්න පුළුවනි.

ආ..... අර භිෂයන්නෝ. අරක වෙන්නැති හෙන්ඩසන් මහත්මියගේ වත්තේ තිබෙන උදහන කුටිය. ස්ටුවට් මහත්මිය

කීවේ ගේට්ටුව ළඟදී බිරිඳ හතියම අඩි පාර දිගේ යද්දී ඔහු සනිග්‍රීන් ගොල්ෆ් පිටිය දෙසට ගමන් කළා කියලා. අපි ඒ පැත්තටත් ගිහින් බලන්න ඕන. නමුත් මුලින්ම මං කැමතියි උද්‍යාන කුටිය පරීක්ෂා කර බලන්න"

පොළොවේ සිට අඩි හතක් හෝ අටක් ඉහළට ගල්වලින් තැනූ අත්තිවාරමක් මත එය සාද තිබිණි. ඒ සඳහා යායුතු අඩිපාර වැටී තිබුණේ ලඳු කැලෑවෙන් වටවූ පහත්බිමක් මැදිනි. කුටිය වෙත යෑමට ගල්වලින්ම තැනූ තරප්පු පෙළක් විය.

උද්‍යාන කුටියේ ඉදිරිපස තිබුණේ කඳුකර පලාත්වල උද්භිද උද්‍යානයන්හි දක්නට ලැබෙන ලතා මණ්ඩපවල පෙනුමකි. එනම් අධ්‍යාප්‍රාකාර ආලින්දයකි. එහි අඩින දිගේ අඩි 2 1/2ක් හෝ තුනක් පමණ උසට සෑදූ ආරක්ෂක වැටක් විය. ආලින්දයේ සිට බැලූ විට සැතපුම් ගණනාවක් ඇත පෙදෙස් දක්නට ලැබිණ. එක් පැත්තකින් බලාත්මුවර් විල්ඩ්වත් අනෙක් පසින් සෝල්ට්ස්බරි දක්වා තැනිතලා ඉඩම් හා කුඹුරු අලංකාරව දිස්විය. ආලින්දයට පිටුපසින් තිබුණේ ඉබියතුරු දමා වසා තිබූ කොටසය. එය කුඩා විසිත්ත කාමරයකින්, කුසස්යකින්, නානකාමරයකින් හා නිදන කාමරයකින් සමන්විත බැව් පොලිස් නිලධර හෝක් අපට කල් තබා පවසා තිබිණි.

මෙය දිගින් දිගටම වසා තිබූ නිසා එය ඇතුළත පරීක්ෂා කර බැලීමට මගේ මිත්‍රයාට අවශ්‍ය වූයේ නැත. එහෙත් ඔහු එහි දෙරතුරු පරීක්ෂා කර බැලුවේය. මළසිරුරෙන් හලාගිය ලේ ඉවත්කොට ආලින්දය පරික්‍රමකොට තිබූ නිසා වැදගත්ම හෝඩුවාවන් ඉවත් වී ඇතැයි මගේ මිත්‍රයා සිටියේ නොසතුවෙයි.

"මේ කාන්තාවට වෙඩිපහර දෙකක් වැදුණා නම් මේ කිට්ටුව තිබෙන නිවසක අයට වෙඩි ගබ්ද නොඇසී තියෙන්න හැටියක් නෑ" හෝම්ස් කීය. "අර බලන්න වොට්සන්. අර පැත්තේ තියෙනවා ගෙයක්. ඊළඟට අර පැත්තේ තියෙනවා තවත් ගෙයක්. මේවල කවුරුහරි පදිංචිව තිටියා නම් රිච්මන්ඩ්වරයකින් තැබූ වෙඩිල්ලක හඬ ඔවුනට නොඇසී යන්න හැටියක් නෑ. ඒ ගැන අපි පසුව හොයල බලමු. ඉස්සර වෙලා බලමු උද්‍යාන කුටිය වටේ පොළොව"

"ඔබ හිතන්නේ එළිපස් මා සටහන් මොනවා හරි දකගන්න හැකිවේවි කියලද?"

"එහෙම හිතන්න අමාරුයි" හෝම්ස් කීය. "මේ පැත්තට මාස ගණනකින් වැහැල නැහැ. පොළොව සවි ශක්තිමත් සීමෙන්ති පොළොවක් වගේ. මොනම ආකාරයක පා සටහනක් වත් අපට බලාපොරොත්තුවෙන්න බෑ. ඊයේ භවය සිට මෙතැන ගැටපුණු අය නිසා තිබුණු සලකුණක් විනාශවෙලා ඇති. අපි ගිහිං බලමු අර ගෙවල් පැත්තට"

අපි පළමුවෙන්ම දකින්නට ලැබුණු නිවස වෙත ගියෙමු. ඒ හෙන්ඩසන් මහතාගේ රියදුරා වූ මැකිනොන්ගේ නිවස විය. මේ සිද්ධිය වෙද්දී ඔහු සිටියේ ඉස්තාලයේ නිසැං වෙඩිහඬක් අසන්නට නොලැබුණු බව ඔහු පැවසීය. එහෙත් ඔහුගේ බිරිඳට කීමට ඊට වඩා යමක් තිබිණි.

"මං මගේ පුංචිදුවගේ ගිස පිරිමින් සිටියේ ඉස්සරහ දෙර ළඟ" මැකිනොන් මහත්මිය කීවාය. "උද්‍යානකූටිය පැත්තෙන් රතිඤ්ඤ පුපුරනවා වගේ ශබ්දයක් ඇහුණා. තත්පර කිහිපයකට පස්සේ තවත් ඒ වගේ පුපුරණ ශබ්ද දෙකක් ඇහුණා. ඒ මොකක්ද කියල බලන්න මං ඒ පැත්තට ගියේ කැහැ. මහත්තයා ගෙදර ආවම මං ඔහුට ඒ බව කිව්වා."

"ඔබට හොඳටම විශ්වාසද පුපුරණ ශබ්ද තුනක් ඇහුණා කියලා?" හෝම්ස් විමසුවේය. "ඒ මොකද ස්ටුවට් මහත්මියට එල්ලවුණේ වෙඩි පහර දෙකක් කියලයි පොලීසිය විශ්වාස කරන්නේ"

"මට හොඳටම විශ්වාසයි පුපුරණ ශබ්ද තුනක් ඇහුණා කියල" ඇය පිළිතුරු දුන්නාය. ඊට වඩා යමක් කීමට ඇය කැමැති නොවූ බැව් පෙනිණ. අපි ඔවුන්ගෙන් සමුදාන පිටත්ව ඒමට සූදනම් වූයෙමු.

"අර ළඟ පෙනෙන්න තියෙන අනෙක් ගේ කාගෙද?" හෝම්ස් විමසුවේ මැකිනොන්ගෙනි.

"ඒකෙ ඉන්නෙ චෝකර්. එයා හෙන්ඩසන් මහත්තයාගෙ උද්‍යාන සේවකයා"

වයස්ගත චෝකර් මේ වනවිට රාජකාරි සඳහා නිවසෙන් පිටවී ගොස් සිටියේය. අප හමුවට පැමිණියේ ඔහුගේ වයස්ගත බිරිඳ හා තරුණ දියණිය ය.

"ඔය වෙලාව මට හොඳට මතකයි" චෝකර් මෙනෙවිය පැවසුවාය. "මං වැඩකරන්නේ නගරයේ පොත් සාප්පුවක. මං ඊයේ

හවස්වරුව නිවාඩු ඉල්ලාගෙන දවල් ගෙදර ආවා. ඒ මට ඉවසන්න බැරි හිස කැක්කුමක් තිබුණු නිසා. ඒ නිසා දවාලට කෑම කෑවෙන් ගෙදර ඇවිත් ප්‍රමාද වෙලා"

"ඒ කියන්නේ කියට විතරද?" හෝමස් විමසුවේය.

"මං නාල කෑම කන්න පටන්ගන්න කොට හවස තුනයි" ඇය කීවාය. "සාප්පුවේ ඉන්න දවසට හවස තුනට තේ බොන වේලාව තේද කියල මට මතක් වුණා. කෑම කන්න මට මිනිත්තු දහයක් යන්න ඇති. ඒ ඉවරකරල ඇඳේ භාන්සිවුණා විතරයි, මට මය ශබ්ද ඇහෙන කොට"

"ඒ කියන්නේ හවස 3.10 හෝ 3.15 විතර වෙන්න ඇති?"

"ඔව්"

"මබට හිතුවේ ඒ වෙද්දී හඬක් කියල?"

"ඔව්" ඇය කීවාය. "සමහරදා දුටුලේනුත් හාවුන් දඩයම් කරන්න අසල්වැසි මිනිස්සු කැලෑරොදාට එනවා. මං හිතුවේ ඔවුන් සතෙකුට වෙඩි තැබූ හඬ කියල"

"මබට වෙඩිහඬ කියක් ඇහුණද?"

"තුනයි"

"කාගෙවත් විලාප හඬක් එහෙම ඇහුණද?"

"නැහැ. නමුත් වෙඩි හඬ තුනක් ඉක්මනින්, එක ළඟින් ළඟින් ඇහුණා"

"මබට ඒක හොඳටම විශ්වාසයි?"

"ඔව්. මට ඒ වෙලාවේ හදියට තරහක් ගියා. හිසකැක්කුම හැදිලා නිදගන්න හදන කෙනෙකුට, නින්දට බාධා වෙන විධියේ ශබ්ද ඇහෙන කොට තරහ යන එසේ පුදුමයක් නැහැ තේද? මං හිතුවා මට නින්දක් නැතිවේවි කියල"

ඇයට ස්තූතිකොට අපි නිවසෙන් පිටත්ව ආවෙමු.

"ඔන්න වොට්සන්, අපට ඉතාම වැදගත් සාක්ෂි දෙකක් දුන් ලැබිල තියෙනවා." හෝමස් කිවේ උද්‍යාන කුටිය දෙසට ඒමට පිටත්වෙමිනි.

"වෙඩිතැබීම හා මරණය සිදුවුණු වෙලාව 3.15යි. වෙඩිපහරවල් තුනක් තිබුණි. නමුත් පොලීසිය මේ ගැන දන්නේ නැ. එක්කො හොයන්න උවමනාවක් තිබුණේ නැ. නැත්නම් අදක්කෙම"

"ඉතින් මොකක්ද ඔබ කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නේ?"
මම ඇසිමි.

"ඉස්සරවෙලා අපි මේකට ගිහින් බලමු" ඔහු කීවේ උද්‍යාන
කුටියට පිවිසීම සඳහා තිබූ තරජපු කිහිපය නගිමිනි. "තුන්වැනි
වෙඩි උණ්ඩය වැදිල තියෙන්නේ කොහේද කියල මුලින්ම බලමු.
ඇගේ මළසිරුර බිම වැටී තිබුණු ආකාරය තමා රටහුණුවලින් බිම
ලකුණු කරලා තියෙන්නේ." කී හෝම්ස් එතැන දණගසා ගත්තේය.

"අපට හිතාගන්න පුළුවනි ඇයට වෙඩි ඵල්ල වෙද්දී ඇය හිටියේ
ඉදිරිය බලාගෙන කියල. සාකකයා ගිනිඅවිය ඵල්ල කළ බවක්
බාගවෙලාවට ඇය දකින්නත් නැහැ. එහෙත්ම ඔහු ඉන්න ඇත්තේ
මෙන්න මේ හරියේ. එතැනකට ඇයට නොවැදුණු තුන්වැනි
වෙඩිඋණ්ඩය ගියේ කොහේද?"

මිනීමරුවා සිටියේ යයි ඔහු දර්ශකල්පනය කළ තැනට ගිය
හෝම්ස්. එතැන සිරුවෙත් සිටි ගත්තේය. ඊළඟට සිතේ මවාගත්
පිස්තෝලයක් දකුණු අතේ තබාගෙන, ඔහු වෙඩිතැබීමේ අභිරුපන
රංගනයක යෙදුණේය.

"ඉවතට ගියේ පළමුවැනි වෙඩිල්ලද? දෙවැනි එකද? තුන්වැනි
එකද?" ඔහු තමාටම කියාගත්තේය. මිළඟම ඔහු අඩි කිහිපයක්
කෙළින්ම ඉදිරියට ගියේය. යළි ආපස්සට පැමිණ බිම දණගසා
ගත්තේය. කබා සාක්කුවෙන් කාවය එළියට ගත් හෝම්ස් උද්‍යාන
කුටියේ ඉදිරි කෙළවරේ බිත්තිය පරීක්ෂා කිරීමට පටන් ගත්තේය.

"හරියට හරි!" ඔහු කීවේ පියග්‍රාහී නවෙති. "මෙන්න තියෙනවා
ඉවතට ගිය උණ්ඩය. ඒක වැදිලා තියෙන්නේ බිත්තියට. මේක
තමයි පළමුවැනි වෙඩිල්ල. මේකෙ ශබ්දයට ඇය හැරිල බලන්න
සූදනම් වෙන්න ඇති. බොහෝවිට, ඔහු තැබූ දෙවැනි වෙඩිල්ල
තමයි ස්ටුවට මහත්මියගේ දකුණු කන අසලට වැදුණේ. ඇය බිම
ඇඳවැටුණාම ඔහු තැබූ තුන්වැනි එක තමා ඇගේ වම්
කම්මුලට වැදුණේ."

සාක්කුවෙන් දුනුපිහිය අතට ගත් හෝම්ස් එයින් බිත්තිය භාථා,
බදමය තුළට ගිලාබැස තිබූ වෙඩිඋණ්ඩය ඉවතට ගත්තේය.

"මේකත් 32 ප්‍රමාණයේ උණ්ඩයක්මයි. එතැනකට ඒ කාරණයත්
හරි" කී ඔහු දිනපොතෙකුත් කඩදසි කැබැල්ලක් ගෙන උණ්ඩය මත
එය මුදල් පසුම්බිය තුළට දමාගත්තේය.

"හෝමස්, මෙහෙම දෙයක් වෙන්න බැරිද?" මම ඇසිමි.

"කොහොම දෙයක්ද?"

"මොකක් හරි හේතුවක් නිසා ස්ටුවට් ඔහුගේ බිරිඳට වෙඩිනියනවා. ඔහු ඒකට යොදාගන්නේ සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනත් රිවෝල්වරයක්" මම කීවෙමි. "ඊට පස්සේ ඔහු ඒක අපරාධ හොයාගන්න බැරි විධියට කැලේට විසිකරනවා. පොලීසියෙන් ඔහුගේ ගිනිඅවි ඉල්ලුවාම තමන් දුග තිබූ පාවිච්චි නොකළ ගිනිඅවි ඉදිරිපත් කරනවා."

"බොහොම හොඳයි වොට්සන්. තර්කානුකූලව ඔබේ මතයත් පිළිගතහැකියි. නමුත් මෙහෙම දෙයක් කරන්න ඔහුට බැරි ඇයි. සිතාමතා බිරිඳව ඝාතනය කරන්න උවමනා නම් ඔහුට ඒක රාත්‍රි කාලයේ ගෙදරදී කරන්න තිබුණා. පස්සේ කියනවා ගෙදරට හොරෙන් ඇවිත් මංකොල්ලකන්න තැත්කිරීමේදී වෙඩිතබා පැනගියා කියල. එහෙම නොකොට මහදවාලෙ සම්පූර්ණයෙන්ම එළිමහන් තැනකට ඇය කැප්පාගෙන ඇවිත් එහෙම කළා කියල හිතන්න අමාරුයි නේද? වෙඩි ශබ්දය ඇහිල කවුරුහරි දුවගෙන නොඒව් කියල කොහොමද ඔහු දන්නේ?"

"මං අදහස් කරන්නේ කලින් කැලුණුම කරගෙන මෙතැනට ඇවිත් අපරාධය කළා කියන එක නෙමෙයි" මම කීවෙමි. "ඔවුන් දෙදෙනා ගෙදරින් පිටවෙලා එද්දී බහිත්බස් වීමක් ඇතිවුණා. ඒක දුරදිග ගියා. ස්ටුවට් මහත්මයා දැඩි කෝපයකට පත්වෙලා ගිනිඅවිය අරගෙන වෙඩි තැබුවා."

"ඒක උපකල්පනයක් හැටියට ඔබේ හිතේ කොණක තියාගන්න වොට්සන්" හෝමස් කීය. "අපි බලමු ඕනට පක්ෂව හෝ විපක්ෂව කරුණු හොයාගන්න පුළුවන්ද කියල. දැන් අපි බලන්න ඕන මේජර් ජෙනරාල් ස්ටුවට් ගොල්ෆ් ක්‍රීඩාංගනයට යාමට හා ඒමට ගතකළා කියන කාල වේලාවන් කොයි තරම් දුරට නිවැරදිද කියල."

ඔහු කිව්වේ සවස 3ට පමණ ඔහු ගේට්ටුව ළගින් පිටත්වී ගියා කියල. ඔහු ගියා කියල අපට හිතන්න පුළුවන් වේගයෙන් අපි යමු. "හෝමස් කීවේ සාක්ෂි ඔරලෝසුව අතට ගෙන එහි වෙලාව සනිටුහන් කරගනිමිනි. දැන් වෙලාව 4.42යි. හරි යමු"

කිහිපදෙනෙකුගෙන් මග අසාගැනීමට සිදුවුවත් ක්‍රීඩාංගනය පිහිටි තැන සොයාගැනීම අපහසු නොවීය.

"මගේ වෙලාව 5.07 යි. අපට ගතවුණා මිනිත්තු 25ක් මේ හැතැක්ම 1 3/4 පමණ දුර එන්න. හෝම්ස් කීවේ යළිත් වරක් ඔරලෝසුවට නෙන් යොමුකරමිනි. ස්ටුවට් මහත්මයා අපට වඩා හෙමින් ආව නිසා පැය 1/2ක් ගතවුණා. ඒ ටික හරියටම හරි. ස්ටුවට්ගේ කාලය ඊටපස්සේ ගතවුණු පිළිවෙළ ඔබට මතකද වොට්සන්?"

"ඔව්. ඔහු 3.35 වෙද්දී ගොල්ෆ් පිති අරගෙන ක්‍රීඩාකරන්න පටන්ගත්තලු."

"දන් අපට එක් කාරණයක් හොඳින් තහවුරු වෙනවා" හෝම්ස් කීය. "හවස 3.15ට ඔහුගේ බිරිඳට වෙඩිතියලා, හවස 3.30 වෙද්දී ගොල්ෆ් පිටියේ පෙනීගන්න ස්ටුවට් මහත්මයාට කොහොමටවත් බෑ. මෙතැන හැතැක්ම එකයි තුන්කාලක දුරක් තියෙනවා. රට හරහා දිවීමේ දක්ෂ, තරුණ මලල ක්‍රීඩකයෙකුට නම් අමාරුවෙන් හැකිවෙව් මේ දුර මිනිත්තු 15කදී දුවන්න. නමුත් ස්ටුවට් මහත්මයා අවුරුදු 70ක් වයසැති මදක් තරමාරු කෙනෙක්. ඒ හින්දා මං හිතන්නෙ නෑ ඔහුට ඒ කටයුත්තු කරන්න හැකිවුණා කියල. හැබැයි කාටවත් නොපෙනී බයිසිකලයක් පැදගෙන ගියා නම් හරි. නමුත් ඔහු පයින් ගිය බවට දුටු සාක්ෂි තියෙනවා"

"ඊළඟට අර සේවකයා - ටිවඩ්ස් සාක්ෂි ලෙනවා ස්ටුවට් සවස 4ට පමණ ක්‍රීඩා පිටියෙන් ආපසු එන්න පිටත්වුණා කියල" මම කීවෙමි. "අපට පුළුවනි ඒකත් පරීක්ෂා කරල බලන්න."

"ඔව් වොට්සන්. ඔහු ආපසු ගිය පාර දිගේම අපිත් ගිහින් බලමු. ඔහු ගමන්කරල තියෙන්නේ කඩමණ්ඩිය හරහා නෙ. අයිලින් හේග් මෙනෙවිය කීව්වේ ඔහු ගෙදර එද්දී 4.40 වුණු බව. ඒ කියන්නේ මිනිත්තු 40ක් ගතවෙලා තියෙනවා. ඔහු ගමනේ කොටසක් අශ්වකර්ත්තයෙන් ආ බවත් අපට අමතක කරන්න බැහැ."

අපි ස්ටුවට් මහතා ගමන්ගත් මාර්ගයේම ආපසු පැමිණියෙමු. මිනිත්තු 50කින් එම දුර ඒමට අපට හැකිවිය. ඒ අනුව ස්ටුවට්ගේ එම සාක්ෂිය සත්‍ය බැව් අපට තහවුරු විය.

"අදට මේ ඇති වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ හතිදමමිනි. "අපටත් හොඳ ව්‍යායාමයක් ලැබුණා. හරි මහන්සියි නේද. දන් කුලීරියක නැගලා ආපසු භාණ්ඩයමට යමු. බාගවෙලාවට අපට හෙට උදේ පොලිස් සුකුබයන් ලැබෙව්. එතකොට ඉතිරි වැඩකටයුතුවල දෙදෙමු"

තානායමට පැමිණි අපි රාත්‍රි ආහාරයට සඳහා සුදුනම් වූයෙමු. පොලිස් පරීක්ෂක හෝස් හෝම්ස් හමුවීමට එහි පැමිණියේ අප රාත්‍රි ආහාරය ගනිමින් සිටියදීය.

"මට සමාවෙන්න හෝම්ස් මහත්තයා" ඔහු කීය. ඔබට පොරොන්දුවුණු විධියට, අදම පොලිස් සුනඛයන් රැගෙන ඒම මට කරන්න හැකිවුණේ නැතැ. උන් වෙනත් පරීක්ෂකයක් සඳහා අරගෙන ගිහින් බව මට දනගන්න ලැබුණා. මං කීව්වා කොහොම හරි හෙට උදේ නවය වෙද්දී එවන්න කියලා"

"ඔබට ස්තූතියි හෝස්. එහෙනම් අපි හෙට උදේ හමුවෙමු"

රාත්‍රි ආහාරයෙන් පසු කෝපි බොමින් සිටියදී, මගේ මිත්‍රයාට මා සමග යමක් සාකච්ඡා කිරීමට උවමනා වී ඇති බව මම තේරුම් ගනිමි. එබැවින් කියවමින් සිටි පුවත්පත ඉවතදමා, ඔහු පිටුපස ඔහුගේ නිදනකාමරයට ගියෙමි.

"ඔබට අවංකව මොකක්ද හිතෙන්නේ වොට්සන්?" ඔහු ඇසුවේ ඔහුගේ වෙරිවුඩ් පයිප්පයේ කෝව්ට් අපුතෙන් දුම්කොළ පුරවමිනි.

"මේජර් ජෙනරාල් ස්ටුවට් ගැන තවමත් ඔබේ හිතේ සැකයක් තියෙනවද?"

"දන් නම් මට හිතෙනවා ඔහු මේ කටයුත්තට සම්බන්ධ නැතැ කියලා" මම කීවෙමි. "මට දන් හිතෙනවා මේක ඇගේ මුද්‍ර හා මුදල් කොල්ලකෑමට කවුරුත් හෝ කළ අපරාධයක් කියලා"

"ඔව්. බොහොම දුරට එහෙම හිතන්න පුළුවනි" හෝම්ස් මගේ අදහසට එකඟවිය. "එහෙම කළා නම් කවුරු කළ වැඩක් කියලද ඔබට හිතෙන්නේ?"

"ඇයි ඔබ එහෙම අහන්නේ? ඔය ගම්බද පළාත්වල සැරිසරන, රස්තියාදුකාර හිඟන මැරවුරයෙක් වෙන්න පුළුවනි. ඔවුන් අතේ ලොකු මුදලක් නෑ. මොනඩා හරි චිකුණක බවක් පෙන්වමින් ගම්වල සැරිසරනවා. පාළු ගෙයක් දක්කොත් ඒකෙ දෙර කඩාගෙන ඇතුළුවෙලා, තියෙන දෙයක් ගන්නවා. අයිතිකාරයන් පෙනෙන්න නොහිටියොත් මිදුලක තියෙන දෙයක්, අවිවට දමල තියෙන කබායක් කලිසමක් හරි හොරකම් කරගෙන යනවා. අතමිට මුදල් තියෙන කෙනෙක් පාළු තැනකදී හමුවුණොත් ඔහුව මරාදමල හරි මුදල් සහ ආහරණ පැහැරගෙන යනවා"

"ඔව්. ඔබේ අදහසට යම් තරමක් දුරට එකඟවෙන්න මට පුළුවනි." හෝම්ස් කීවේ දල්වා ගත් පයිප්පයෙන් දුම්

වලාවක් පිටකරමිනි. "තමුත් එහෙම පුද්ගලයන් බොහෝවිට ආයුධයක් හැටියට පාවිච්චි කරන්නේ පිහිය. එහෙමත් නැත්නම් පොල්ලක් වැනි දෙයක්. එහෙම නේද? ඒ මොකද ගිනිඅවියක් වගේ දෙයක් ස්ථිරව ඔවුන් ළඟ තියාගනිවි කියල හිතන්න අමාරුයි.

රිච්මන්ඩ්වරයක් කියන්නේ මැරවර සමාජයේ සෑහෙන මිලකට විකුණන්න පුළුවන් දෙයක් ඒකට-ලොකු මුදලක් ලබාගන්න පුළුවන්. ඒ නිසා මේ වගේ පුද්ගලයන් එහෙම දෙයක් ළඟ තබා ගනිවිද? ගම්වල ගැවසෙන රස්තියාදුකාර හිඟන, තක්කඩියෙක් ළඟ ගිනිඅවියක් තිබුණා කියල මට නම් හිතන්න අමාරුයි.

මට මෙහෙම දේකුත් හිතෙනවා වොට්සන්. බාගවෙලාවට ඔය පුද්ගලයා කලින්ම උදාහරණයක් ඇතුළුවෙලා ඉන්න ඇති..... සමහරවිට ඒකෙ ජනේලයක් නැත්නම් දෙරක් කඩාගෙන ඇතුළුවෙලා, මොනව හරි හොරකම් කරගන්න බලාපොරොත්තුවෙන් ඔහු එතැන රැඳී ඉන්න ඇති. ස්ටුවට් මහත්මිය එතැනට එන හැටි ඇතැයිම දකලා ඔහු හැංගෙන්න ඇති. ඇය මේ පාඨතැනට ඇවිත් මොකද කරන්නේ කියල ඔහු බලාගෙන ඉන්න ඇති. බාගවෙලාවට ඇය කැනගන්න තැත්කළ නිසා ඔහු වෙඩිතැබුවා වෙන්නත් පුළුවනි"

"ඔව්. මටත් හිතෙනවා ඔබ ඒ විස්තර කළ අයුරින්ම තමා ඔක සිදුවෙන්න ඇත්තේ කියල" මම ඒ උපකල්පනය අනුමත කළෙමි.

"වෙඩිගබ්බ තුනක් නිසා, ඒව ඇහිල කවුරුත් හෝ මේ පැත්තට ඒව කියල සමහරවිට ඔහු මොහොතකට හැංගෙන්න ඇති." හෝමස් කීය. "කවුරුත් නොආව නිසා ඔහු ඇගේ වටිනා මුදුන් ගළවාගෙන, මුදල් පසුම්බිය දමා සාක්කුවත් තපාගෙන පැනයන්න ඇති"

"ඔය අපරාධකාරයා අරමුණක් නොමැතිව රස්තියාදුවෙව් ඉදලා, ක්ෂණිකව මේ මිනීමැරීම කරා කියල හිතමු." මම කීවෙමි. "එහෙම කෙනෙකු හොයාගැනීම අපට සෑහෙන අමාරු වෙව්"

"ඔව්. ඔබේ අදහස නිවැරදියි" හෝමස් කීවේ නින්දට යාමට සූදනම් වෙමිනි. "හෙට උදේ අපට වැඩකටයුතු රාශියක් තියෙනවා. ඒවා උදෙත්ම පවත්ගන්නොත් හොඳයි. ඔබට ශුභ රාත්‍රියක් වොට්සන්"

31

පසුවද, උදේ අප ආහාරය ගනිමින් සිටියදීම අභවකරත්නයක් තානායම් දෙරකඩට ළඟාවන හඬ ඇසිණි. මිනිත්තුවක් ගතවෙද්දී නිලඇඳුමෙන් සැරසුණු පොලිස් සැරයන්වරයෙක් ආලින්දයට පිවිසෙන අයුරු අපි දුටුවෙමු. ඔහු තානායමේ සේවකයෙකු අමතන රථ කටහඬ අපට කෑමකන කාමරයට ද ඇසිණි.

"ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්තයා ඉන්නවද?"

"ඉන්නවා. මේ වෙලාවේ කෑම කනවා" සේවකයා පිළිතුරු දුන්නේය.

මිනිත්තු පහක් ගතවෙද්දී පොලිස් නිලධාරියා අප ඉදිරියට පැමිණ සිරුවෙන් සිටගෙන ආචාර කළේය.

"මම සාජන්ට් මීලර්" ඔහු කීය. "සමාවෙන්න හෝම්ස් මහත්තයා. ඊයේ දවල් සුනඛයන් වෙතත් නැතකට ගෙනියන්න සිදුවුණා. ඒකෙන් අපට ඊයෙ එන්න බැරිවුණා"

"ආ කමක් නෑ සාජන්ට්" හෝම්ස් කීය. "අද ඔබ ආවා නේ. එහෙනම් ඉර අවට සැරවෙන්න කලින් අපේ රාජකාරි පටන්ගමු. ඔබට පුළුවනි අපේ කරත්තය පිටුපසින් එන්න."

අප වෙනුවෙන් සුදුනම්බ තිබූ කුලීරියට නැගී අපි ස්ටුවට වතුයාය දෙසට ගමන්කළෙමු. සාජන්ට් මීලර්ගේ පොලිස් බල්ලන් දෙදෙනා රැගත් රිය ඒ පිටිපසින් ආවේය. ස්ටුවට මැදුරට පිවිසෙන විකල්ප මාර්ගයේ ගේට්ටුව අසල ජරා නවත්වන ලදී. හෝම්ස්ගේ සංඥාව අනුව මීලර් ඔහුගේ බල්ලන් දෙදෙනා ද කැට්ට් උද්‍යානකූටිය වෙත පැමිණියේය.

"මේ කර එකා ජුලියන්. දුඹුරුපාට එකා ෂෝන්" මීලර් කීවේ උන්ගේ කරට දමා තිබූ රැහැන් භෞටෙන් අදිමිනි. "හොරු අල්ලන්න හොඳ පුරුදුකාරයෝ." මීලර් බල්ලන්ට කෑමට දීම සඳහා යමක් හෝම්ස් අතට දුන්නේය. හෝම්ස් ඒවා බල්ලන්ට දී උන්ගේ හිස අතගාමින් උන් යාචකර ගත්තේය. අනතුරුව පොලිස් සුනඛයන් උද්‍යානකූටිය තුළට ගෙනයන ලදී.

ඔවුහු මිනිත්තු දහයක් පමණ කුටියේ ආලින්දයේ පොළොව ඉවකරමින් සිටියහ. විශේෂයෙන්ම ස්ටුවට මහත්මිය වැටී සිටී නැත සම්පයේ බිමත්, ඒ අසලම වූ ආරක්ෂක වැටත් ඉවකළහ. කුටියෙන් පිටවී යාමට උන්ට හදිසියක් නොතිබූ බව මම දුටුවෙමි.

මිළඟට උන් දෙදෙනාම බුහුමින් කෙළින්ම ගමන් කළේ කුටිය පිටිපස වූ පඳුරු සහිත කැලැවටය. එහි සනඬ වැටුණු පඳුරු

කිහිපයක් අතර බුරුමින්-මිනිත්තු කිහිපයක් ගතකළහ. හෝමිස්ගේ සංඥාවක් අනුව මිලර් බල්ලන් ඉවතට ගත්තේය. ඉන්පසු ඔහු එතැනට රිංගුවේ, ගස්වල අතු කිහිපයක් කැඩී ඇති බව අපට ද පෙන්වා දෙමිනි. අපරාධකරුවා සැහෙන වේලාවක් මෙතැන රැඳී සිටිබව අපට සිතාගත හැකි විය. හතරට නමා එතැන බිම තබා තිබූ කබායක් හෝමිස්ගේ උතුසුනෙතට හසු විය. ඔහු එය ඉවතට ගනිද්දී සිතේ ඇතිවූ සතුට නිසාදෝ ඔහුට සිදුරුහන් කෙරිණි. කබායට අමතරව සිගරට් කොට කිහිපයක් ද හෝමිස් ඒ අවට සෝදිසි කොට අනුලා ගත්තේය. තවත් පරීක්ෂා කර බැලුවත් වෙනත් යමක් හමුවූ බැව් නොපෙනිණ. තමා අතට පත් වූ ඇ කබා සාක්ෂුවෙන් ගත් කඩදසියක ඔතාගත් මගේ මිත්‍රයා, බල්ලන් සමග ඉදිරියට යාමට තමා සූදනම් බව පොලිස් නිලධාරීන්ට පැවසීය.

ලඳු කැලෑ පෙදෙසේ සහති පදුරු වැටී තිබුණත්, පොළොවට අඩි 3ක් පමණ ඉහළ අතුබෙදී නොතිබිණි. එබැවින් කොන්ද නමාගෙන ගස් අතරින් රිංගා යාම එතරම් දුෂ්කර කාර්යයක් වූයේ නැත. අඩි විස්සක් පමණ ඉදිරියට යද්දී බිම වැටී තිබූ රෙදි කැබැල්ලක් වෙත ළං වූ බල්ලෝ යළිත් බිම්මට පටන්ගත්හ. සාපන්ට මිලර් එය අනුලාගෙන හෝමිස් අතට හරවා දුන්නේය. ඒ, ස්ටුවට් මහත්මියගේ දුම්රු කොටු සහිත කහ පැහැති සායෙන් කැපී ගිය කැබැල්ලක් බව දුටු වහාම අපි හඳුනාගත්තෙමු. ඇය මියගිය පසු අපරාධකරුවා, ඇගේ මුදල් පසුම්බිය උදුරා ගැනීම සඳහා ඇගේ සාක්ෂුව කපාගෙන තිබුණේ සායේ කොටසක් ද සමගිනි. තවත් පියවර කිහිපයක් ඉදිරියට යද්දී පදුරක් අසල නැවතුණු බල්ලෝ දකුණට හැරී බිම්මට පටන් ගත්හ. එතැන ද හෝමිස්ගේ අවධානයට ලක්විය. ඇතුළට රිංගා ගිය ඔහු ආපසු ඇවේ රෝස පැහැති කාන්තා මුදල් පසුම්බියක් ද අත්තිවය. සුදු පැහැති රේන්ද මෝස්තරයකින් හැඩදමු එහි මුදල් කිසිවක් නොවීය.

මේ දක්වාම අප ගමන්ගත්තේ පදුරුවලින් වැසුණු කැලෑබිමක බව මම සඳහන් කළෙමි. මෙම පෙදෙසේ පොළොව ඉතා ශක්තිමත් වූ අතර, වියළි බිම වැටුණු කොළවලින් එය වැසී තිබිණ. තවත් යාර දෙසියක් පමණ ඉදිරියෙන් කැලෑ අඩවිය අවසන් වූ බැව් අපට පෙනී ගියේය. එය අවසන් වූයේ අඩි පහක් පමණ උස වැටකිනි. ලී කොට ළං ළං ව සිටුවීම නිසා පැළවූණු වැටක් වූ එහි, අතරින් පතර

ලැලි ගසා අහුරා තිබිණි. මේ හෙත්වසන් මහතාට අයත් වතුයායේ කෙළවර බව අපි තේරුම් ගත්තෙමු. තමන්ට එතැනින් ඉදිරියට යාමට නොහැකි බව තේරුම් ගත් සුනඛයෝ නොනවත්වාම බිටීමට පටන් ගත්හ.

වැටෙන් එහා පැත්තේ තිබුයේ කුමක්දැයි අපි එයට ළංවී පරීක්ෂා කර බැලුවෙමු. එය වගාකර-නොතිබූ කුඹුරු යායක් බව අත්තට ලැබිණි. අප සිටි පොළොව මට්ටමට සැහෙන තරම් පහතින් තිබූ එය, කිසියම් ධාන්‍ය වර්ගයක් වගා කිරීම සඳහා මැනක් වනතුරුම යොදාගත් එකකි. සමහර විට වැහිසමය එනතුරු යළි වගාකිරීම අත්හැර දමුවා වන්නට ඇත. කෙසේ වෙතත් කොහෙන් හෝ ගලා ආ දියපාරක් නිසා එහි පසේ තෙත් බවක් තිබිණි. ඊට අමතරව කුඹුරුයාය හරහා හමා ආ සුළඟේ මඩ ගඳක් ද දුනිණි. තම වත්තේ එක් මායිමක් ඇවොත් ගඟේ අතු ගංගාවක් බවට ස්ටුවටි මහතා කළ ප්‍රකාශය මට සිහිවූයේ එවිටයි.

"හෝමස් මහත්තයා" මෙතෙක් නිහඬවම තම කාර්යය කළ සාප්තට් මිලර් කරා කළේය. "කුක්කඩියා මොකා වුණත් උඹ මේ වැටෙන් පැනලා තමයි ගිහින් තියෙන්නේ. මෙන්න තියෙනවා උඹ වැටේ ලැලි කඩා දමූ තැන. බල්ලන් දස්සලා වැටෙන් එහා පැත්තට දමලා, අපිත් පනිමු ඒ පැත්තට"

"එපා! එපා!" හෝමස් කැගෑණිය. "ඔතන අපට බොහොම ප්‍රයෝජනවත් වෙන තැනක්. මඩ ගතිය නිසා නොවැරදීම බිම ඇති අඩි සටහන්. අපි අඩි දහයක් පමණ එහා හැනකින් වැට කඩාගෙන රිංගමු. ඊට පස්සේ ඒ පැත්තෙන් මේ හරියට ඇවිත් බලමු."

අඩි කිහිපයක් ඇතින් වැටට අවිකර තිබූ ලැලි කඩා දමා අපට රිංගා යා හැකි කපොල්ලක් සාදා ගත්තෙමු. එතැනින් එහා පැත්තට රිංගා මුලින් සඳහන් කළ කැන වෙත ශීඝ්‍රයෙන්.

"මෙන්න තියෙනවා මෙතෙක් මට දකින්න නොලැබුණු වැදගත්ම ලකුණක්" හෝමස් කීවේ වැටෙන් පැනීමේදී මාදු පොළොවට හොඳින් කාවැදී තිබුණු සපත්තු අඩි සලකුණු පෙන්වමිනි. "ඔබට පෙනෙනවා ඇති මේ ලකුණුවලට යටින් තියෙන්නේ මේ විර්ගයේම සපත්තුවල අඩි සලකුණු බව; නමුත් විරුද්ධ දිශාවට. ඒකෙන් කියන්නේ අපරාධකාරයා ඇවිත් තියෙන්නේ මේ පැත්තෙන්; පිටවෙලා ගිහින් තියෙන්නේ මේ පැත්තෙන්. ඔහු මේ මාර්ගය ගැන දන්නා පුරුදු කාරයෙක් වගෙයි"

තම සාක්කුවෙන් සමහන් ජ්‍යෙෂ්ඨ ඉඩතට ගත් හෝම්ස් පිටුවක් පිරෙන්තට සපත්තුවේ ලාංඡනය ඇද ගත්තේය. මිළඟට උත්තල කාවයෙන් මඩි තිබූ ලාංඡනය පරීක්ෂාකරමින් වැදගත් ලකුණු රැසක් පොතේ සටහන් කරගත් අයුරු අපි බලා සිටියෙමු.

අනතුරුව ඔහු තම සැලකිල්ල යොමු කළේ වෙනත් දෙයකටය. අඩි පහක් පමණ ඇතින් වූ පදුරක් දෙසට බල්ලෝ නොකඩවා බුරමින් සිටියහ.

"හරි! අපට නොපෙනුණාට වැදගත් දේවල් බල්ලන්ගේ ඉවට කොහොමටවත් මග ඇරෙන්නේ නෑ" කී මගේ මිත්‍රයා වැටීම වූ ගසකින් සිහින් දිග කෝටුවක් කඩා ගත්තේය. ඉන්පසු ඔහු යමක් වෙත කෝටුවේ තුඩ දිගුකරමින් එය ලංකර ගැනීමට උත්සාහ දැරුවේය. මිනිත්තු දහයක් පමණ දුරු මහන්සියෙන් පසු එය පහතට ගැනීමට හෝම්ස් සමත්විය. ඒ "බෙරේ" නමින් හැඳින්වෙන විල්ලු රෙද්දෙන් මැසූ කොළ පැහැති සැහැල්ලු හිස්වැස්මකි. හමුදා සෙබලුන් කැලෑසටන්වලදී පළඳින වර්ගයේ එකක් වූ මෙය දැකීමෙන් හෝම්ස් අතිශය සතුටට පත්විය.

බල්ලන් දෙදෙනාගේ මුහුණුවලට එය ලං කළ විට උත්තමතැබුවේ, තම හපන්කම හැන සතුටට පත් අයුරෙනි. අපරාධකරුවා පිළිබඳ මතකය සුනඛයන්ට අලුත් කිරීම සඳහා සාපන්ටි මිලර් මේ හිස්වැස්ම යොදාගත්තේය. මිළඟට උත් ඉදිරියට මෙහෙයවද්දී බල්ලෝ නොපැකිළව තමන් යායුතු දිශාව හඳුනාගත්හ. ඒ කුඹුරු මැදින් වැටී තිබූ පුළුල් වේල්ලක වූ අධිපාරකය. වේල්ලේ පොළොව අවිච්ඡිද්‍ර වියළි ගොස් තිබිණ. එහි තැනින් තැන වැටුණු, රවුම් කොළ පැහැති ගෙඩි සහිත ගස්වර්ගයක් දක්නට ලැබිණ. මෙවැනි තැන්වලදී පයින් ගමන් කළ අය ගමන් කළේ කුඹුරට බැසීමෙන් පසුව බැව් අපි දුටුවෙමු. කුඹුරේ පස මෘදු වූ නිසා පා සටහනේ පැහැදිලි ලාංඡනය යළිත් දක්නට ලැබිණ. එය කොතරම් පැහැදිලිව ද යත්, ඒ අසලින් බිම හිඳගත් හෝම්ස් සාක්කුවෙන් ටේප්ට්ටියක් ගෙන, සපත්තුවේ දිග සහ පළල මැන සටහන් කරගත්තේය. ඊට අමතරව පියවර දෙකක් අතර දුර, වම් හා දකුණු කකුල්වල ලාංඡනවල වැඩිපුර විස්තර ද සොයා ගැනීමට ඔහු සමත් විය. කුඹුරුයාය අවසන් වූ තැන තිබුණේ කඳු බෑවුමකි. එයද කැලෑ ඉඩමක් බැව් පෙනිණ. එය රජයේ රක්ෂිත භික් වගා

ව්‍යාපෘතියක් බව දැක්වෙන පුවරුවක් අපට දක්නට ලැබුණේ පසුවය. එහි තිබූ අඩිපාර දිගේ සුනඛයෝ නොපැකිළුව ඉදිරියට දිවගියහ. සැතපුම් කාලක් පමණ ඉදිරියට ගිය පසු එම අඩිපාර අවසන් විය. එහිදී අපට දක්නට ලැබුණේ ගල්දමා සකස්කරන ලද වාහන ගමන්කරන පුළුල් පාරකි.

අපරාධකාරයාගේ ඉට්ටිගේ මෙතෙක් දුර පහසුවෙන් ඉදිරියට ආ පුළියන් හා ඡෝන් අතරම වූ කලක මෙන් එක තැනම රවුමට කැරකෙන්නට පටන්ගත්හ. ඉව් එතැනින් අවසන් වූ බව අපි තේරුම් ගත්තෙමු.

"සැකයක් නෑ" හෝම්ස් කීය. "අපරාධකාරයා මෙතැනදී මොකක් හරි වාහනයකට නැගලා ගිහිං තියෙනවා. මේක අශ්වකෝවිටි ගමන්ගන්නා ප්‍රධානපාරක් වෙන්න ඇති"

"හෝම්ස් මහත්මයා" මිලර් කීය. "ඔං හිතන හැටියට මේක තමයි ඔලැන්ඩ්ග් සහ ඉයෝවිල් සම්බන්ධ කරන මාර්ගය. මේකෙ අශ්වකෝවිටි පමණක් නෙමෙයි කුලීරට පවා ගමන් කරනවා. කොහොම වුණත් පුළියන් ඡෝන් දෙන්නාගේ රාජකාරි මෙතැනින් ඉවරයි"

"ඔවුන් මේ අපරාධය විසඳීමට විශාල වැඩ කොටසක් කළා" හෝම්ස් කීය. "මේ අපරාධය කිරීමට සහභාගි වෙලා තියෙන්නේ එකම පුද්ගලයයි. ඔහු මේ පැත්තෙන්ම ඇවිත් මේ පැත්තෙන්ම පිටවී ගිහින් තියෙනවා. ඒකෙන් තේරෙන්නේ ඔහුට මේ ගමන්මාර්ගය හුරුපුරුදු බව."

අප ආපසු තානායමට ශ්‍රයාපෙර්දී දහවල් කෑම වෙලාව ළංවී තිබිණ. පොලිස් පරීක්ෂක හෝක් අප හමුවීමට තානායමට පැමිණ සිටියේය.

"කොහොමද හෝම්ස් මහත්මයා, ඔබේ වැඩකටයුතු සාර්ථක වුණාද?" ඔහු ඇසුවේ අප එහි පිවිසෙද්දී අසුනෙන් නැගී සිටීමිනි.

"සැහෙන තරම් සාර්ථකයි කියන්න පුළුවන්. අපි කෑම කන ගමන් කරාකරමු" කී මගේ මිත්‍රයා දහවල් ආහාරය ගන්නා අතරේ අප කළ සොයාගැනීම් ගැන කෙටි විස්තරයක් කළේය.

"මෙයින් අපට පැහැදිලිවම එක් නිගමනයකට එන්න පුළුවනි" හෝම්ස් කීය. "කාගෙ හරි හිතේ මේජර් ජෙනරාල් ස්ටුවර්ට් ගැන සැකයක් ඇතිවුණා නම්, ඒක සම්පූර්ණයෙන්ම බැහැර කරන්න පුළුවනි. ඔහු නිර්දෝෂයි"

"එතකොට ඔබ හිතන්නැයි ආපරාධකාරයා කවුද?" හෝස් විමසුවේය.

"බොහොම වෙලාවට ඔහු මේ ගමේ කෙනෙක් නෙමෙයි." හෝමිස් කීය. "අර රස්තියාදුකාර හිතන මැරවරයෙක් ගැන වොට්සන් මට කිව්වා. ඒක අපට විකක් සංශෝධනය කරන්න වෙනවා. ඔහු මැරවරයෙක් බවට සැක නෑ. හිඟන්නෙක්ම කියන්න බැරිවුණත් ලොකු පොහොසතෙක් නෙමෙයි. නමුත් ගෙයින් ගෙට යන හිඟන්නෙක් වගේ, ගෙදරක මොකක් හරි තිබුණොත් හොරකම් කරගෙන යන පුද්ගලයෙකුක් නොවෙයි. ඔහු උද්‍යානකූටියට ආවේ මොන අරමුණකින්ද කියන්න බැහැ. බාගවෙලාවට එහි අගුළු දමා ඇති දෙර පතේල කඩල, ඇතුළට යන අරමුණෙන් කූටිය සම්පයේ කැලැරොදේ සැඟවී හිටියා වෙන්නත් පුළුවනි. කොහොමවුණත් ඔහු අධි භයක් පමණ උස කෙටිවු පුද්ගලයෙක්. බාගවෙලාවට පුද්ගලයෙක් සේවයේ ඉඳල ප්‍රාග්ධය හෝ සේවයෙන් පහකළ අයෙක් වෙන්න පුළුවනි. නමුත් අද මං සොයාගත් දේවල් වැඩිදුර පරීක්ෂා නොකර නිශ්චිත යමක් කියන්න බැහැ."

"මොනවද හෝමිස් මහත්මයා අප මිළඟට ගතයුතු පියවර?"

"ඒ ගැන හරි තීරණයකට එන්න මට තවමත් බැරිවුණා හෝස්" හෝමිස් කීය. "අද හවස දුම්රියෙන් ලන්ඩනය බලා යන්නයි අපි හිතුවේ. ඊට කලින් මං කැමැතියි ස්ටුවර් මහත්මයා හමුවෙන්න. අපරාධකරුවා ගැන මොනවා හරි හෝඬුවාවක් අපට හමුවුණු බව දැනගැනීම ඔහුගේ හිතට පුළු සැකසීමක් හරි ගෙන ඒවි"

"හෝමිස් මහත්මයා. ඔබ කියන්නේ ඉදිරියට යන්න තරම් ප්‍රමාණවත් හෝඬුවාවන් ලැබුණේ නැහැ කියලද?"

"මට නම් හිතෙන්නේ එහෙමයි"

දහවල් අහර ඉක්මනින් අවසන් කොට ආපසු ලන්ඩනය බලායාමට, අපේ ගමන්මලු සුදුනම් කරගත්තෙමු. තානායමේ ගාස්තුවෙවා අප අස්වකරන්නට නැඟුණේ, පළමුව ස්ටුවර් නිවසට ගොස් දෙවනුව දුම්රියපොළට යාමේ අරමුණෙනි.

"හෝමිස් මහත්මයා" මේජර් ජෙනරාල් ස්ටුවර් කීවේ අප පිළිගනිමිනි. "මං අද උදේ ඉඳලම බලාගෙන හිටියේ ඔබ එනතුරු. මං විශ්වාසකරනවා ඔබ මොහොත හරි සැකසිලි දයක ආරංචියක් අරගෙන ආවා කියලද?"

"බොහොම සුළු හෝඩ්වාට්ක් කිහිපයක් ලැබුණා. මේ ඔබේ බිරිඳගේ මුදල් පසුම්බිය. මේ ඇගේ සාය පිහියකින් කැපීමේදී කැපී ගිය රෙදි කැබැල්ල. එහෙම නේද?"

බලාපොරොත්තු නොවූ ලෙස මේ දේවල් දකීමෙන් ස්ටුවර් මහතා දඩ් කම්පනයකට පත්විය. ඔහුගේ දෙනෙත්වලින් කදුළුකැට කඩා හැළෙනු මම දුටුවෙමි. සාමාන්‍ය භූමියේදී මරණය දක දක ජීවිත කාලයක් සටන්කොට ඇති මේ සෙන්පතියා, තම බිරිඳගේ අකල් වියෝවෙන් කම්පාවට පත්ව ඇති අසුරු-පුදුම සහගත නොවේද?

ස්ටුවර් මහතා යථා තත්ත්වයට පැමිණි පසු, එද දවසේ අපට දකගන්නට ලැබුණු දේ පිළිබඳව හෝම්ස් කෙටි විස්තරයක් කළේය.

"ස්ටුවර් මහත්මයා, මං කැමතියි ඔබෙන් කාරණා කිහිපයක් ඉක්මනින් අසා දැන ගන්න" හෝම්ස් කීවේ තම සාක්කු ඔරලෝසුව එළියට ගෙන වේලාව ද පරීක්ෂා කරමිනි. "ඔබේ ගෙදර සේවය කළ සේවකයන් කවුරු හරි, නැත්නම් අශ්වකරන්තයේ රියදුරෙකු පසුගිය කාලයේ ඔබ සේවයෙන් අස්කර දුම්මාද? ඔවුන්ගේ සේවය අසතුටුදායක වීම නිසා, නැත්නම් හොර වැඩාවක් නිසා?"

ස්ටුවර් මහතා මද වේලාවක් කල්පනා කළේය. මිළඟට නිවසේ කාමරයක් තුළට ගිය ඔහු ගුල්ස්කැප් ප්‍රමාණයේ දිග පළල පිටු ඇති පොතක් ගෙන ආවේය. එහි පිටු කිහිපයක් පෙරලද්දී හෝම්ස්ගේ ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු දීමට ඔහු සුදුනම් බැඳී පෙනිණ.

"දැන් ඉන්න අශ්වකරන්ත රියදුරා අප ළඟ ඉන්නේ අවුරුදු හයක සිට. ඊට කලින් දීර්ඝ කාලයක්-නිස්සේ හිටී රියදුරා අසනීප වී මියගියා." ස්ටුවර් මහතා කීය.

"සේවයෙන් අස්කළ කෙනෙක් ගැන ඔබට මතක් කරන්න පුළුවන්ද? ඔබ හෝ ඔබේ බිරිඳ සමඟ කෝපයෙන් පසුවුණා යයි සිතිය හැකි කෙනෙක්?"

"මතක ඇති කාලෙකටම අපට රැකියාවෙන් අස්කරන්න වුණේ සේවකයන් තුන්දෙනයි"

"ඔවුන් ගැන මට කියන්න"

"ප්‍රධාන ගෘහ සේවකයා හැටියට මාස දෙකක් වැඩ කළ විවිධ ස්තෙලිං අස්කරන්න මට සිදුවුණා; ඔහු නොයෙක් වංචනික කටයුතුවල යෙදීම නිසා"

"ඔහුගේ පෙනුම කොහොමද?"

"ඔහු අඩි පහමාරක් පමණ උස, තට්ටය පැදුණු වයස පනහක පමණ....."

"ඔහු ගැන අමතක කරන්න පුළුවනි" හෝම්ස් කීය. "කවුද අනික් අය?"

"අවුරුදු හතරකට පෙර රැකියාවෙන් තොරවූ බිලිංටන් තවත් අයෙක්. ඔහු උද්‍යාන සේවකයා, අධික ලෙස මත්පැන් පානය කරමින් සේවය පැහැර හැරීම නිසා තමයි අස්කළේ. මෑතකදීත් අසනීපවෙලා රෝහල් ගතකර තිබුණා. මා ගෙදර නැති වෙලාවට ඇවිත් මගේ බිරිඳගෙන් මුදල් ඉල්ලාගෙන ගිහින් තිබුණා"

"ඔහුගේ ශරීර පෙනුම? වයස?"

"වයස හැටක් හෝ හැටපහක් පමණ මදක් තරබාරුයි. උස අඩි පහමාරකට විකක් වැඩියි"

"ඔහු ගැනත් අමතක කරන්න පුළුවනි. වෙන කවුද?"

"අනෙක් පුද්ගලයා ඉස්තාබුලයේ සුළුසේවකයෙකු ව සිටි ලිට්ල්ජෝන් නම් තැනැත්තා. උස අඩි හයක් පමණ, කෙසෙසු සිරුරක් තිබූ ඔහු වයස අවුරුදු තිහක පමණ තරුණයෙක්."

"ඔහු සේවයෙන් අස්කළේ ඇයි?"

"ඔහු ඉතා සුළු දෙයින් පවා තදින් කේන්ති ගන්නා අයෙක්." ස්ටුවට් මහතා කීය. "ඵරක් තම කැමැත්තට ප්‍රමාද වීම ගැන ඔහු මුළුතැන්ගෙයි සේවිකාවකට කම්මුල්පහරක් දී තිබුණා. මාත් බිරිඳත් හෙන්ඩසන් මහතාගේ ගෙදර රැකීමකට ගිය වෙලාවේ, ඔහු අපේ රියැදුරාට හොරෙන් අපේ අශ්වකරත්තයත් පදවාගෙන පොද්ගලික ගමනක් ගිහින් තිබුණා. මේ ඔහු රියැදුරා මට දැනුම් දුන්නා. ඒකට ඔහු රියැදුරාට මරණ තර්ජන කරාලු. ඒ වෙලාවෙන් මං ඔහුට සමාව දුන්නා. ඊට මාස දෙකකට පමණ පස්සේ මට දනගන්න ලැබුණා ඔහු රේස් ඔට්ටු දමා මුදල් නැතිකරගත්ත කළ පුද්ගලයෙකු බව"

"ඇයි ඔහුව රැකියාවෙන් අස්කරන්න වුණේ?"

"අපි සේවකයන්ට වැටුප් ගෙවන්නේ මාසයකට සැරයක්. ඒ කටයුතු හැමදමත් කළේ මගේ බිරිඳ" ස්ටුවට් මහතා කීය. "ඔහු වරක් ඉදිරි මාසයේ වැටුපත් මගේ බිරිඳගෙන් ඉල්ලා තියෙනවා. ලිට්ල්ජෝන් නාස්තිකාරයෙකු බව දන්නා නිසා මගේ බිරිඳ මාසයකම වැටුප ඔහුට කලින් දී නැහැ. දී තිබෙන්නේ සති දෙකකට අත්තිකාරමක්. ඒකට ඔහු මගේ බිරිඳගේ මුහුණටම බැණ වැදී තිබුණා"

"මේ බව ඇය ඔබට කියන්න ඇති?"

"ඇය මට කිසිවක් කිව්වේ නැහැ. අශ්වකරත්ත රියදුරා සහ මුළුතැන්ගෙයි සේවිකාව දෙදෙනාම මට රහසෙන් දැනුම් දුන්නා. මං බිරිඳගෙන් විමසා බලල එය සත්‍යයක් නිසා තුන්මාසයක වැටුප් ගෙවා ලිට්ල්පෝන්ට රැකියාවෙන් අස්කළා"

"ඔහු ඊට පස්සේ කවදවත් ඔබ හමුවෙන්න ආවේ නැහැ?"

"නැහැ"

"ඔහු මේ ගමේම කෙනෙක්ද?"

"නැහැ. ඔහු ඉයෝවිල් නගරයේ කෙනෙක්"

"ඉයෝවිල් ගැන අද දවසට මේ අපට අහන්න ලැබුණු දෙවැනි වතාව" හෝම්ස් කීය. "ඔහු කලින් කළ රැකියාව තුමන්ද කියා ඔබට දැනුම් දී තිබුණද? ඒ ගැනැයහතික එහෙම?"

"ඉස්තාලයේ සුරැකිකයෙක් නැවියට ගත් නිසා, මං කලින් කළ රැකියාව, සහතික ආදිය විමසුවේ නැහැ" ස්ටුවර් මහතා කීය.

"ඔහු හමුදා සේවයේ යෙදී සිට එයින් තෙරපූ කෙනෙක් බව මට පසුව දනගන්න ලැබුණා."

"ඔහුගේ දෙමව්පියන්ගේ නම්, ඔවුන්ගේ නිවසේ ලිපිනය ආදිය ඔබ ළඟ තියෙනවාද?"

"ඒ කිසිවක් නෑ මහත්මයා" ස්ටුවර් මහතා පිළිතුරු දුන්නේය. හෝම්ස් නිහඬව මදවේලාවක් කල්පනා කළේය.

"ස්ටුවර් මහත්මයා, මං කැමතියි ඔබේ බිරිඳගේ නැතිවූ මුද්‍රා ගැන සම්පූර්ණ විස්තරයක් දනගන්න."

"එයින් එකක් රත්තරන් පට්ටම් මුද්දක්. අප දෙදෙනා විවාහ වූ වෙලේ මා ඇයට පැළඳූ මුද්ද. එහි ඇතුළු පැත්තේ JSS+MAH 1855 යනුවෙන් කැටයම් කර තිබුණා. ඒක මුද්දක් ඉන්දියාවේ සිටින මගේ පුතා ආනල්ඩ්, මේරිගේ උපන්දිනයක් වෙනුවෙන් තැගි කළ එකක්. එහි බෝංචි ඇටයක ප්‍රමාණයේ, ඒ හැඩයේම තද කොළ පාට මරකත මැණිකක් අල්ලා තිබුණා. අනෙක් මුද්‍රා දෙක දියමන්ති ඇල්ලූ මුද්‍රා දෙකක්"

"ඒවා ඇයට හම්බවුණු ආකාරය ගැන ඔබට මතකයක් තියෙනවාද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"ඇගේ පියා දේවගැතිවරයෙක් ලෙස අප්‍රිකාවේ ව්‍යාප්තවීමේ සේවය කර තිබුණා. ඒ කාලයේ ඔහුට තැගි ලැබුණු අලංකාර

දියමන්තියකින් මුද්දක් සහිත මේරියගේ මවට තැනිතර තිබුණා. මේරිය වැඩිමහල් පුතා උපන්වෙලේ, ඇගේ අම්මා ඒ මුද්ද මේරියට තැනි කළා. අනෙක් මුද්දේ දියමන්තිය මං දකුණු අප්‍රිකාවේ සිටි කාලයේ ඩිබියර්ස් දියමන්ති සමාගමෙන් මිලට ගත් එකක්. එයින් මුද්දක් සාදවා මං ඇයට පරිත්‍යාග කළේ අපේ විසිපස්වැනි විවාහ සංවත්සරය වෙනුවෙන්. මේ දියමන්ති දෙකම හේසල්නට් ඇටයක හැඩැති ඒවා. නමුත් ප්‍රමාණයෙන් බොහෝ ඇටයකින් භාගයක් පමණ. ඒවායේ මුහුණත් කපා ඔපදමා තිබුණා. ඒ නිසා අලංකාරව දිළිසුණා"

"මේවා ඇය නිතරම පැළඳගෙන සිටියාද?"

"නිතරම වගේ අපේ තිබුණේ මඟුල් මුද්ද පමණයි. නමුත් නිවසට එන අමුත්තෙකු පිළිගන්නා සුදුනම් වෙලාවට, නැත්නම් කොහේ හරි ගමනක් යද්දී මේ මුදු පැළඳුවා"

"පෙරේද ඇය මේ මුදු පළඳින්න ඇත්තේ හේග් මෙනෙරිය පිළිගන්නා සුදුනම්වුණු නිසා විශ් හැකිද?"

"සත්තකින්ම ඔව්"

"මෙතරම් වටිනා මුදු පැළඳගෙන නිතර ගමන්බිමන් යෑම ගැන ඔබ විරුද්ධත්වයක් දක්වුයේ නෑ?" මහෝම්ස් විමසුවේය.

"මුලදී මං කිහිපවාරයක්ම ඇයට ඒ ගැන කිව්වා. ඇය කිව්වේ මේ හැම එකක්ම ඇයට තදින් ආදරය කළ අයගෙන් ජීවිතයේ වැදගත් අවස්ථාවල ලැබුණු ඒවා බව. ඒ නිසා ඇය ඒවාට දඩි කැමැත්තක් දක්වුවා. පළඳින්න බැරි ආහරණ ළඟ තිබීම වැඩක් නැහැ කියලයි ඇය කිව්වේ. කොහොම වුණත් මට මතකයි මේරියගේ මව කියූ දෙයක්. මේරිය වයස අවුරුදු හය හත කාලයේදීත් මුදු, මාල, කරාබු පළඳින්න දඩි ආශාවක් දක්වුවා."

"මේ දියමන්ති මුදු දෙක හඳුනාගත හැකි ලකුණු මොනවා හරි තියෙනවාද?"

"ඇගේ මවගෙන් ලැබුණු මුද්දේ ඇතුළු පැත්තේ මවගේ නම වූ "තෙරේසා හාට්ලි" යන නම කොටා තිබුණා. අනෙක් මුද්දේ ආනල්ඩ්ගෙන් අම්මාට" කියා කොට තිබුණා"

"මේ මුදු තැවත දකින්න ලැබුණොත් ඔබට හඳුනාගන්න පුළුවන්ද?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව්. එහෙයින්ම හඳුනාගතහැකියි"

"හොඳයි ස්ටුවට් මහත්මයා" හෝමිස් කීය. "ඔබට හිරිහැරයක් නොවෙයි නම්, මං කැමැතියි ඔබේ පවුලේ හා ඔබේ බිරිඳගේ පවුලේ මුල් කාලයේ සිට ගත් ඡායාරූප ඇල්බම් තිබෙනවා නම් ඒවා බලන්න. මං ඒකට වැඩිකාලයක් ගතකරන්නේ නැහැ. බාගවෙලාවට මට ප්‍රයෝජනවත් විය හැකි කරුණු මොනවා හරි ඒවායින් මට දැකගන්න හැකිවේ"

හෝමිස්ගේ ඉල්ලීමට විශ්‍රාමලත් සෙත්පතියා කැමැත්තෙන්ම එකඟ විය. පැරැණි අල්මාරියක් විවෘත කොට ඡායාරූප ඇල වූ ඇල්බම් කිහිපයක් ගෙන ආවේය. රෙදි මලුවල දමා නූල්වලින් ගැටගසා තිබූ ඒවා අවුරුදු ගණනකින් එළියට ගත් බවක් නොපෙනිණ.

සමහරක් ඡායාරූප කාලය විසින් දුර්වර්ණ කොට තිබූ අතර සමහරක් කාටුන් විසින් කා දූම්ම නිසා විභාගයට පත්වී තිබිණ. එහෙත් සමහරක් අවුරුවට ආරක්ෂා වී තිබුණේ කිසිදු පළඳවීමකට හාස්නය නොවී ය. ස්ටුවට් යුචළ අප්‍රිකාවේදී ගත් ඡායාරූප මා ඉතා ආශාවෙන් බලද්දී මගේ මිත්‍රයා දෙනෙත් යොමුකළේ, දෙදෙනා විවාහයට පෙර කාලවල ඔවුන්ගේ දෙමව්පියන් හා පවුල්වල අය සමඟ ගත් ඡායාරූප වෙතය.

"මෙන්න මේ යුචළ කවුද?" හෝමිස් විමසුවේය.

"මේ ඇගේ පියාගේ - ඒ කියන්නේ හාට්ලි දේවගැතිතුමාගේ වැඩිමහල් සොහොයුරා සහ ඔහුගේ බිරිඳ"

"මේ ඡායාරූපයේ ඉන්නේ ඔබේ බිරිඳ වෙන්න ඇති?" හෝමිස් ඇසුවේ වෙනත් ඡායාරූපයක් පෙන්වමිනි.

"ඔව්. මේරි පාසලෙන් අස්වුණු අලුත. ඇය සමඟ ඉන්නේ ඇගේ වැඩිමහල් සොහොයුරා ජෙෆ්රි"

"ඔහු තේද ඔහුගේ බිරිඳ සමඟ දුම්රිය අනතුරකින් මියගියා කිව්වේ?"

"ඔව්. ජෙෆ්රි තමයි"

"ජෙෆ්රි ගේ මුහුණත් ඔහුගේ මහල්පාගේ මුහුණ වගේම යි" හෝමිස් කීවේ ඡායාරූප දෙක දෙසම කිහිප වරක් බලමිනි. "ඉදිරියට තොරා ආ හැප්ස්බර්ග් යටිතනුව. ගොටු දෙකක් ලෙස විශාලව විහිදුණු කන්පෙති දෙක, පටු හුළල් තලය. මේ පුද්ගලයින් ඉතාම තදින් කේන්ති යන අය බව ස්ටුවට් මහත්මිය ඔබට කියල තැද්ද?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව් හෝම්ස් මහත්මයා" ස්ටුවට් මහතා කීය.
 "ඇගේ මහජපාත්, ඇගේ අයියා ජෙෆරිස් ක්ෂණිකව කේන්ති
 ගන්නා අය බව මා සමග කීයා තිබෙනවා. ඒකට ඇගේ පියා හාට්ලි
 දේවගැතිතුමා. ඔහුට තිබුණේ පුදුම ඉවසීමක් වගේම කරුණාවන්ත
 කමක්. ජෙෆරිස්ගේ පුතාගේ ඡායාරූපයක් මේකෙ නැහැ. ඔහුටත්
 තිබුණේ ඔහුගේ පියාගේ වගේම මුහුණක්"

"ඔහුට මොකද වුණේ?" මම ඇසිමි.

"ඔහු අකාලයේ මියගියා. පතල් භාරයක සමාගමක රැකියාවකට
 බැඳුණු ඔහු, ඉක්මනින්ම යැවුණේ සියරාලියොනයට. එහිදී
 උණසන්නිපාතය වැලඳී වැටිලාමළේ සේවකයන් රාශියක් මියගියා.
 ඔහුත් එක් අයෙක්"

"හාට්ලි දේවගැතිතුමාගේ බිරිඳ මොන වගේ කෙනෙක්ද?"

"මේරිගේ දෙමව්පියන් දෙදෙනාම ඉතාම කරුණික අය. තරුණ
 කාලයේ ඔවුන් යටත් විජිතවල ආශම් ප්‍රචාරක කටයුතුවල
 යෙදෙමින්, ඒ රටවල ළමයින්ට අධ්‍යාපනය ලබා දෙමින් විශාල
 මෙහෙයක් ඉටුකළා. මේරිටත් තිබුණේ දෙමව්පියන්ගේ ඒ
 තෘගුශීලී කරුණික හදවතමයි"

"ඔබට ස්තූතියි ස්ටුවට් මහත්මයා" හෝම්ස් කීවේ අසුනෙන්
 නැගිටිමිනි. "තව පැයකින් ශාෆට්ස්බරි දුම්රියපොළෙන් ලන්ඩනය
 බලා පිටත්වෙන දුම්රියෙන් අපි ආපසු යනවා. මේ අපරාධය පිළිබඳ
 පරීක්ෂණ කටයුතු මං කොහොමටවත් නුවන්වන්නේ නැහැ. අපට
 ලැබුණු හෝඩුවාවත් ඔස්සේ ඉදිරියට යන්න හැකිවේවි කියලා
 මගේ සැහෙන විශ්වාසයක් තියෙනවා. අපේ ඉදිරිගමන ගැන ඔබට
 විදුලිපුවත් මගින් දන්වන්නමි."

"හෝම්ස් මහත්මයා" මේ විශ්වාසාද්ධ සෙන්පතියා පැවසුවේ,
 සිය අසුනෙන් නැගිටි හෝම්ස්ගේ අත්දෙකෙන්ම අල්ලා ගනිමිනි.

"ඔබ මේ පරීක්ෂණය විසඳලා ඒ සඳහා ඔබේ ගාස්තුව කියන්න.
 මං එය ඔබට ගෙවනවා. ඊට කළින් ඔබේ මූලික වියදම් සඳහා
 මුදලක් දෙන තුරු මොහොතක් ඉන්න....."

"එපා මහත්මයා. ඔබට ස්තූතියි" හෝම්ස් පිළිතුරු දුන්නේය.
 "දනට එවැනි කිසිවක් අවශ්‍ය නැහැ. සමහරවිට තව දින තුනකින්
 හෝ හතරකින් මම යුළුන් මෙහේ එන්න ඉඩ තියෙනවා.
 ඔබට ආයුබෝවන්"

කුලීයකින් ගාස්තුවක් දක්වා පැමිණ, හැන්දෑයාමයේ ලත්වනය බලා පිටත්වෙන දුම්රිය අල්ලා ගැනීමට අපට හැකිවිය. දුම්රියට නැගුණු පසු ද මගේ මිත්‍රයා නිහඬව කල්පනා කරමින් සිටියා මිස කිසිවක් පැවසුවේ නැත. ඔහුගේ සිතිවිලි දමය බිඳීමට උත්සාහ නොකොට, මම දුම්රිය කවුළුවෙන් ඉවත බලාගෙන ගියෙමි.

"මගේ හිතවත් වොට්සන්" අන්තිමේදී හෝම්ස්ගේ කට්ට පණ ආවේ අප දුම්රියෙන් සැකපුම් විසිපහක් කිහික් ගමන්කළ පසුවය.

"මගේ දීර්ඝ නිහඬතාවය ගැන මට සමාවෙන්න. මං කල්පනා කළේ මේකයි. අපට ඉතාම වැදගත්, ඉතාම වටිනා හෝඩුවාවක් එකක් හෝ දෙකක් ලැබුණු බව ඇත්ත. නමුත් අපරාධකාරයා හොයාගැනීම බොහෝම අමාරුවෙන බව මට ඉවෙන් වාගේ හැඟෙනවා. ඒක බාහුවෙලාවට පිදුරු ගොඩන වැටුණු ඉදිකටුවක් හෙවිම වගේ අමාරුවේවි"

"ඇයි ඔබ එහෙම කියන්නේ?"

"මේරි ස්ටුවට් ඔහන්මියා මරාදමන්න කිසිකෙනෙකුට උවමනාවක් තිබුණා කියලා හිතන්න අමාරුවයි" හෝම්ස් කීය. "ඒ මොකද අපට අහන්න ලැබුණු සාක්ෂිවල ඇටියට, ඇය ඒ තරම් ගුණ යහපත් කාන්තාවක්. නිර්ලෝභීව අනෙක් අයට මුදල් පරිත්‍යාග කළ තැනැත්තියක්. ඒ වගේ කෙනෙකුට වෙඩිතබනවා කියා පහරදෙන්නවත් කාටවත් හිතේවිද? ඒ පුද්ගලයා නම් ගමේ කෙනෙක් වෙන්න බැහැ. පැහැදිලිවම පිට ගමකින් ආව කෙනෙක්. ඔහු පලායෑමට යොදගත් මාර්ගයෙන්ම ඒ බව ඔප්පු වෙනවා. නමුත් ඇයි ඔහු මේ අපරාධය කළේ? ඇය වයසක කාන්තාවක්. වෙනත් ප්‍රේම සම්බන්ධයක් තිබුණා කියලා අපට හිතන්න බැහැ. නමුත්..... නමුත්..... මේ අපරාධකාරයා ඇය බලාපොරොත්තුවෙන් සැහෙන තරම් වෙලාවක් අර පදුරට වෙලා හැංගිලා බලාගෙන ඉඳලා තියෙනවා"

"ඔබ කොහොමද දන්නේ?" මම ඇසිමි.

"මට එතැන තිබිලා සිගරට් කොට හතරක් හමුවුණා. ඒ කියන්නේ ඔහු සැහෙන වෙලාවක් පැයක් තැත්නම් ඊටත් වැඩිය හරි එතැන රැඳී ඉඳලා තියෙනවා. ඒකෙන් අපට තේරුම් ගන්න පුළුවන් පැහැදිලි කරුණක් තියෙනවා"

"ඒ මොකක්ද?"

"උද්‍යාන කුටියේ කාමරවල ඉබියතුරු කඩා බිඳ දමලා බඩු හොරකම් කරන්න ආව කෙනෙක්. මේ තරම් වෙලාවක් එතැන රැඳී ඉන්න උවමනාවක් නැහැ. හැකි ඉක්මනින් තමන් ආව කාරිය ඉවරකරගෙන පිටවී යනවා මිසක. එහෙම නේද?"

"ඔව්"

"එතැන කොළ අතු කඩාදැමීමෙන් සහ බිම තිබූ කුඩා පැලෑටි පොඩිවී ගිය ආකාරයෙනුත් අපට කියන්න පුළුවනි, ඔහු හුඟක් වෙලා රැඳී හිටී බව. එතැන ඉන්න ගමන් ඔහු කිහිපවාරයක්ම නැගිට ගිහින් බලල තිබුණා, ඇය ඇවිත්ද කියලා?"

"එහෙමත් නැත්නම් ඇය කුටියෙන් පිටවෙලා ගියාද කියලා?" මම ඇසිමි.

"ඔව් වොට්සන්. එහෙම වෙනත්නක් පුළුවනි." හෝම්ස් කීය. "මගේ විශ්වාසය නම් ඔහු ඇය එතැනුරු බලා ඉඳල තියෙනවා.

ඇය එළියට යද්දී නිතරම, වටිනා මුදු පළඳින බව, මුදල් පසුම්බියක් රැගෙන යන බව ඔහු දනහිටියා වගෙයි මට නම් පෙනෙන්නේ"

"ඔහුට ඔහුගේ කඩාය අමතකවුණේ කොහොමද?"

• "එකෙ නම් ඒ තරම් ගැටලුවක් නෑ" හෝම්ස් කීය. "මේක ග්‍රීෂ්ම සෘතුවේ උච්ඡතම කාලය. මේ පළාතට මාස දෙක තුනකින් වැහැලා නැහැ. නමුත් දින කිහිපයක් තිස්සේම අහස කළුකර වැහිවලා පාවෙමින් තිබුණු බව හෝක් කීවා. ගේ ඇතුළෙ ඉන්න කෙනෙකුට වුණත් මේ දිනවල අධික වශයෙන් ඩහදිය දමනවා. නමුත් එළිමහනේ, පදුරක් යට ඉන්න කෙනෙකුට මේ ග්‍රීෂ්මය ඉවසන්න බැහැ. විශේෂයෙන්ම ඔහු හිටී තැනට සුළු පාරක්වත් එන්නෙ නෑ. අනික අපි අමතක කරන්න තරකයි තවත් දෙයක්. ඔහු අර ඉයෝවිල් පාරෙන් බැහැලා හැහැක්ම දෙකක් හෝ දෙකහමාරක දුරක් පයින්ම ආවා, ඉරවුදුන්වුණු චෙලාචෙ. විශේෂයෙන්ම කුඹුරුයාය මැදින් ආව හැතැක්මට කිහිප දුර ඔහු එන්න ඇත්තේ ගිනි අවිවේ පිළිස්සෙමින්. ශරීරයෙන් ඩහදිය වැහිරෙද්දී ඔහු කඩාය ගලවලා පසෙකට දමන්න ඇති, පසුව ඇඳගන්න බලාපොරොත්තුවෙන්. නමුත් ඇයට වෙඩිතැබීම නිසා ඔහු පැනගියේ කලබලයෙන්. ඒ කලබලේට කඩාය අමතක වුණා. අපරාධය නොකර ආපහු ගියා

නම් ඔහුට කඩය මතක් මවන්නක් ඉඩ තිබුණා. පොලිස් බල්ලන් නොහිටින්න අපිවත් ඒක දකින්නේ නැහැ."

"මේ වගේ අපරාධකාරයෙක් සමග ස්ටුවට් මහත්මිය වැනි කාන්තාවකගේ ගනුදෙනුවක් තිබුණා කියලා හිතන්න අමාරුයි නේද හෝමස්?"

"අන්න ඒක තමා මට තේරුම් ගන්න බැරි ලොකුම ගැටලුව" හෝමස් කීය. "නමුත් මට ඉවෙත් වාගේ තේරෙනවා සත්‍යය එයයි කියලා. බාගවෙලාවට අපට නොපෙනෙන කුමක් හරි කරුණක්. ඇය හයකරලා කප්පම් ගැනීමක්? මොකක්ද මෙතැන තිබෙන අපට අනුනොවන සියුම් ගැටය?"

මේ වනවිට දුම්රිය අප බැසිය යුතු දුම්රියපොළට ළඟාවූයෙන් අපේ කථාව එතැනින් හැට්ටිණ. බේකර් විටියේ නිවහනට ළඟාවෙද්දී අප සිටියේ දැඩි විඩාවකට පත්වූය. රාත්‍රි ආහාරය කල් තබා එවන ලෙස හඬසන් මහත්මියට දන්වා අපි ස්නානය කිරීමට සූදනම් වුණෙමු. අධික උණුසුම නිසා රාත්‍රියේ නිදගැනීම පවා අපහසු වන ලකුණු පෙනිණ. මා ස්නානය අවසන්කොට ඇවිත් කෑම මේසයට වාඩිවුවත්, මගේ මිත්‍රයා තවමත් සිටියේ යම්කිසිවක් පරීක්ෂා කරමිනි.

"ඔබ නාන්ත යන්නෙ නැද්ද හෝමස්?" මම ඇසිමි. "ලන්ඩනයේ තිබෙන මේ උණුසුමෙන් බේරෙන්න අවසකට දෙසැරයක් වත් නාන්න වේවි."

මා එසේ කිවත්, එය මගේ මිත්‍රයාගේ සවනට වැටුණු බවක් වත් නොපෙනිණ. ඔහු තම අණවික්ෂය ළංකරගෙන යමක් පරීක්ෂා කරමින් සිටියේය. මම එතැනට ළංවී බැලිමි. මගේ මිත්‍රයා පරීක්ෂා කරමින් සිටියේ උදේ වරුච්ඡා ඔහු අහුලා ගත් සිගරට් කොට කිහිපයයි. ඔහුගේ කටයුත්තට බාධා නොකොට මම නිහඬව බලා සිටියෙමි. මා සමග වචනයක් හෝ කථා නොකොට, දැඩි අවධානයකින් ඔහු ඒ කටයුත්තේ යෙදුණේය. හෝමස් අසුනෙන් නැගිටිවේ තවත් පැය කාලකට පමණ පසුවය.

"හරි" ඔහු කීය. "අපට අඩියක් දෙකක් ඉදිරියට තියන්න පුළුවන් කරුණු කිහිපයක් මං හොයාගත්තා. ආරම්භයක් හැටියට ඒකත් තරක නෑ."

"මොනවද ඔබ හොයාගත්තේ?" මම ඇසිමි.

"ප්‍රමාද වුණා නේද වොට්සන්?" ඔහු ඇසුවේ ඔරලෝසුව වෙත නෙත් යොමුකරමිනි. "මං නාගෙන එන්නම්. ඒ ඇවිත් කෑමකන ගමන් කතාකරමු. ඒ අතරේ ඔබ බලන්න, ඔබට ඔය සිගරට් කොට්ටලින් භොයාගන්න පුළුවන් මොනවද කියල"

මගේ මිත්‍රයා අසුනෙන් නැගිට යද්දී මම ඒ අසුනේ හිඳගත්තෙමි. සිගරට් කොට් කුනක් එතු කඩදසිය මත ඒවායේ වර්ගය මුද්‍රිතව තිබූ අතර අනෙකේ එවැන්නක් සඳහන් නොවීය. ඒ හැරෙන්නට වෙනත් කිසිවක් සොයාගන්නට මම අපොහොසත් වීම්. හෝම්ස් නානකාමරයෙන් එළිපට ආලේ තවත් පෑය භාගයකට පමණ පසුවය. කෑම මේසයට වාඩිවු ගමන්ම ඔහු තමාගේ පළමුවැනි ප්‍රශ්නය ඉදිරිපත් කළේය.

"මොනවද වොට්සන් ඔබට භොයාගන්න හැකිවුණේ?"

මා සොයාගත් දේ පිළිබඳව ඔහුට පැවසුවෙමි.

"එපමණද?"

"ඔව්"

"එයින් ඔබට ගතහැකිවූ නිගමන මොනවාද?"

"ඔහු අධික වශයෙන් දුම්පානය කරන්නෙක්. ඒ හැරෙන්න වෙන මොකත් නෑ."

"මගේ හිතවත් මිත්‍රයා" ඔහු කීය. "මේකෙන් අපට ඊට වඩා දුර යා හැකියි. දන් බලන්න මේ සිගරට් කොට් හතර, වර්ග හතරක ඒවා. එකක් ඇමරිකාවේ නිෂ්පාදනය කරන "රිපබ්ලික්" නම් වර්ගය. එකක් ඕලන්දයේ හඳුනා "ඩිජෝ" නම් වර්ගය. තවත් එකක් දකුණු අප්‍රිකාවේ හඳුනා "රැන්ඩ්" නම් වර්ගය. අනෙක් සිගරට් කොට්සේ කිසිම සඳහනක් නැහැ. ඒක වෙනත් කුමන හෝ රටක නිෂ්පාදනය කළ එකක්. මෙම කාරණයෙන් ඔබට තේරුම්ගන්න පුළුවන් මොකක්ද?"

මම පිළිතුරක් නොදී නිහඬව සිටියෙමි.

"සාමාන්‍යයෙන් ඕනෑම දුම්බොන්නෙක් ඔහුට හුරුපුරුදු එකම සිගරට් වර්ගයක් තමා පාවිච්චි කරන්නේ" හෝම්ස් කීය. "නමුත් පිට තැනකදී තමන්ට පුරුදු වර්ගය නැත්නම් හෝ තවත් කෙනෙක් පිළිගැන්වූ විටක වෙනත් වර්ගයක සිගරට්ටුවක් පාවිච්චි කරන්න පිළිවන්. නමුත් අතමිට හිත, දුම්බීමට කැදර අය අතර මේ ප්‍රතිපත්තිය නෑ. ඔවුන් ඕනෑම වර්ගයක සිගරට් උරන්න පුදුනම්. මොහුන් ඒ වගේ කෙනෙක්. නමුත් ඔහුට කොයින්ද මේ වගේ විවිධ

වර්ගවල සිගරට්? මේවා එකක්වත් එංගලන්තයේ මිලට ගන්න ඇත්තේ නැහැ. එහෙනම් කොහොමද ඔහුට ලැබුණේ? ඔබට හිතන්න පුළුවන්ද?"

"මට හිතාගන්න අමාරුයි" මම කීවෙමි.

"මොහු නිසැකවම වරායේ රැකියාව කරන කෙනෙක්." හෝමස් කීය. "එහෙම අයට තමා නිතරම නැව්වලින් ගොඩබිහි වීදේශිකයන් හමුවන්නේ. බඩු ආදිය බැලීමේ කටයුතුවලදී වරායේ සේවකයන් මිතුරුකර ගැනීමටත්, ඔවුනට නොමිලේ සිගරට් ලැබෙනවා නාවිකයන්ගෙන්. ඒම අමතරව සංචාරකයන්ගෙන්, විදේශිකයන්ගෙන් කරදර කරලා හෝ සිගරට් ලබා ගැනීම වරාය සේවකයන්ගේ පුරුද්දක්. ඔබට ප්‍රේමණද?"

"ඔව්"

"අපට පුළුවනි තවත් කරුණු භාෂාගුන්න මේවායින්" හෝමස් කීවේ සිගරට් කොට දෙසට ඇඟිල්ල දිගුකරමිනි. "ඔබ දකින්න ඇති එක් සිගරට් කොටසක කඩදසියේ, එහි නම මුද්‍රණය කර නොමැති බව. මං එය මගේ අණවික්ෂපෙන් පරීක්ෂා කළා. ඒකෙ ඉතාම කුඩාවට තියෙනවා විතර හෝ ජපන් අකුරු හතරක්. මේකෙන් අපට හිතාගන්න අමාරු නැහැ මේවා චීනය හෝ ජපානය වැනි ඇත පෙරදිග රටක නිෂ්පාදනය කර ඇති බව. මේවා යුරෝපීය රටක හෝ ඇමරිකාවේ වත් මිලට ගන්න නැහැ. ඒ නිසා නිසැකවම ඇත පෙරදිග රටකින් එංගලන්තයට ආ නැවක නාවිකයෙකුගෙන් ලබාගත් සිගරට්වුන්. මේකෙ නොදුටුණු කොටසේ ඇති දුම්කොළ ස්වල්පයක් පොඩිකරලා මං ආඝ්‍රාණය කර බැලුවා. එහි තිබෙනවා ශාකමය විලවුන් සුවදක්. දුම්කොළ, අළු හා දුම්වැටි ගැන මා ලියූ පොත් පිංච කියෙව්වොත් ඔබට පෙනෙවි මේ කරුණ ගැන මා කර ඇති සඳහන. චීනයේ නිෂ්පාදනය කරන දුම්වැටි සමහර වර්ගවලට ඔවුන් ස්වල්ප වශයෙන් අඩංගු මිශ්‍ර කරනවා. එවැනි සිගරට්වලට එක්තරා පලතුරු පුළුදක් කවලයි තියෙන්නේ. ඒ නිසා මට සහතික වෙන්න පුළුවන් මේක චීනයෙන් ආ නැවකින් ලැබුණු එකක් බව"

"වෙන මොනවද?"

"නැව් ගමනාගමනය පිළිබඳ ඔබගේ දැනුම මෙහිදී ප්‍රයෝජනවත් වෙනවා වොට්සන්. පැසිෆික් භාගරය හරහා යාත්‍රාකරන චීන ජපන් නැව් සියයට අනුවක්ම යාත්‍රා කරන්නේ ශ්‍රී ලංකාව හෝ යොකෝහාමා

සිට සැන්ග් රැන්සිස් කෝස් දක්වා පමණයි. නමුත් නැව් ඉතාම සීමිත සංඛ්‍යාවක් යුරෝපයට එනවා. අත්ලන්තික් සාගරය හරහා එන ඔවුන් පුරුද්දක් ලෙස තෝරාගෙන තිබෙන්නේ සවුත්හැම්ටන් වරාය. අනෙක් වරායවලට නොඑනවා නෙමෙයි. නමුත් එන්නේ ඉතාම කලාතුරකින්. මේ ගැන කරුණු ඔබට තවදුරටත් තහවුරු කරගන්න හැකිවේවි ලොයිඩ්ස් ආයතනයෙන්. ඒ කරුණේ ඇති වැදගත්කම ඔබට හිතාගන්න පුළුවන්ද වොට්සන්?"

"ඔව්" මම පිළිතුරු දුන්නෙමි. "සවුත්හැම්ටන් කියන්නේ අප ගිය සමර්සෙට් ප්‍රාන්තයට බොහොම කිට්ටු තැනක්. ශාන්ට්ස්බරි ඉඳලා පැය තුනක හෝ හතරක දුර. ඒ කියන්නේ අපරාධකාරයා සවුත් හැම්ටන් වරායට සම්බන්ධ කෙනෙක් විය හැකියි"

"විශිෂ්ටයි වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ අතිශය ප්‍රීතියෙනි. "ඔබේ සැඟවී තිබෙන දක්ෂකම් ඔය එන්නෙ එළියට. දැන් ඉතින් අපට තියෙන්නේ කාරණා එකින් එක ගොනුකර ගැනීම පමණයි.

මං ඔබට තවමත් කිව්වේ නැහැ. කුඩුරුයාගේ මධ්‍ය සහිත පොළොවේ තිබී අස දුටු සපත්තු අඩියෙන් හොයාගත් කරුණු. ඔබ දන්නවා මං ඔහුගේ උස අඩි හයක් පමණ විය යුතුයි කියා නිගමනය කළ හැටි?"

"ඔහුගේ පියවර දෙකක් අතර දුරෙන්. එහෙම නේද?" මම ඇසිමි.

"එකක් ඒක. අනෙක ඔහු වැටෙත් පැන්න තැන දුටු වහාම මට ඒක හිතුණා. හුඟක්ම උස පුද්ගලයෙකුට මිස උසින් අඩු අයෙකුට එවැනි තැනකින් පනින්න බැහැ.

ඊළඟට ඔහුගේ සපත්තුමිල අඩිය සැහෙන තරම් ගෙවී ගිහිත්. මේ තරම් අබලන්වුණු සපත්තු කුට්ටමක් පාවිච්චි කිරීමෙන් අපට හිතාගන්න පුළුවන් ඔහු අතමිට හිඟ පුද්ගලයෙකු බව. අනෙක සපත්තු අඩියේ කට්ට රවාල අනුවත්, විඵලේ හා පාඇඟිලිවලට කිට්ටුව සපත්තු අඩියට ගසා ඇති ලෝහ "ටිස්ස්"වලින් තවත් කරුණක් තහවුරු වෙනවා. ඔහු පළඳින්නේ බර උස්සන හෝ බරබඩු ප්‍රවාහනය කිරීමට සම්බන්ධ කම්කරුවන් පළඳින බූට්ස් සපත්තු කුට්ටමක් බව. ඔහු වරායේ සේවකයෙකු බව හිතන්න ඒක රුකුලක්"

"ඔබට තවමත් පරීක්ෂා කරන්න බැරිවුණු පැළඳුම් දෙකක් තියෙනවා නේද හෝම්ස්?" මම ඇසිමි. "මං හිතන්නේ ඒවා පරීක්ෂා කර අවසන් වෙද්දී ඔබට සැහෙන තරම් ඉදිරියට යා හැකි වේවි"

"ඔව් මගේ හිතවත්-පොට්සන්" හෝමස් කීවේ රාත්‍රි ආහාරය අවසන් කරමිනි. "මං ඒ කටයුත්ත ඉතිරිකළා රැ කෑම අවසන් කරලම පටන්ගන්න. ඔබ දන්නවාද මිත්‍රයා පුංචි ළමයෙකුට රසවත් කෑම ජාති කිහිපයක් එකවර ලැබුණාම කරන වැඩේ? ඔහු හුඟාක්ම රසවත් කියල හිතන කෑම තියාගන්නෙ අන්තිමට කන්න. මාත් ඒ වගේ. මං හිතනවා අපරාධකෘෂ්ටයාගෙ කබාය පරීක්ෂා කිරීම මට ඉතාම ප්‍රණීත ආහාරයක් වේවි කියල"

"මට සෑහෙන නිදිමතක් දුනෙතුවා" මම සිවෙමි. "ඒ වුණත් මට හිතයි ඔබ කබාය පරීක්ෂා කරන හැටි බලාගෙන ඉන්න"

"එපා වොට්සන්. ඒ වැඩේට හුඟක් වෙලාව ගතවේවි. මිළඟට මං පරීක්ෂා කරන්නෙ හිස්වැස්ම. ඒකටත් පැයකට කිට්ටු කාලයක් යාවි. ඒ නිසා මං ඔබට අවවාද කරනවා වහාම නින්දට යන්න කියල. මගේ සොයාගැනීම් ගැන අපි හෙට උදේට සාකච්ඡා කරමු."

දින දෙකක් තිස්සේ කළ ගමන්බිමත් නිසා, මම අධික වෙහෙසකට පත්වී සිටියෙමි. මගේ මිත්‍රයාට තම මහන්සියක් වත් නිදිමතක් වත් ඇති බවට ලකුණක් හෝ තුදුවෙමි. කෝපි පෝච්චියක් උඩු මහලට එවන මෙන් ඔහු හඬසන් මහන්සියගෙන් ඉල්ලීමක් කළේය. මිළඟට තම පයිප්ප දුම්කොළ ගබඩාකර තිබූ පරිසියන් පාවහන ළඟට ගත් ඔහු පිහන් මැටි පයිප්පයේ දැව් අවසන් වූ දුම්කොළ රොඩු ඉවත් කළේය. ඉන්පසු පිරිසිදු කර ගත් පයිප්පයට බිඳිබිලිගේ දුම්කොළ පුරවන ආකාරය නිදනකාමරයට සාමට පෙර මම දුටුවෙමි.

* * *

පසුවද උදයේ මා අවදිවන විටත් හෝමස් නිවසේ නොසිටියේය. ඔහු උදයෙන්ම අවදි වී, උදේ ආහාරයට වත් නොරැඳී බැහැර ගිය බව හඬසන් මහන්සිය පැවසුවාය. ඔහු ආපසු ඒ යයි මම පැයක් පමණ චේලා බලා සිටියෙමි. හෝමස් ආපසු නොපැමිණි නිසා මම උදේ ආහාරය තනිවම ගත්තෙමි. ඉන්පසු උදෑසන පුවත්පත කියවන්නට වීම්.

දහවල් එකොළහ පමණ වන විට මගේ මිත්‍රයා ආපසු පැමිණියේය. සැතපුම් ගුණනාවක් පයින් ඇවිදගිය අයෙකු මෙන් හෝමස් විධාපත්ව සිටී බැව් මම දුටුවෙමි.

"ආ..... වොට්සන් මා දුටු විගසම ඔහුට කියැවිණි. "ඔබට උදේ ඇහැරුණාම බලන්න ඇති මට මොකක්ද වුණේ කියල. මං උදෙන්ම සකොට්ලන්ඩියාඩ් එකට ගියා. ඒ ගමන්ම තවත් වැඩකටයුතු රාශියකට ගියා. වෙලාව එකොළහයි තේද? මෙව්වර දවල්වුණු බවක් මට දැනුණෙවත් නෑ" සිකු ව නාද කළ ඔහු සේවක ළමයා කැඳවා තේ කෝප්පයක් ගෙන එන මෙන් නියම කළේය.

"ඊයෙ රැ මං නින්දට යනකොට හුණක් රැ වුණා." ඔහු කථාව පටන් ගත්තේ තේ කෝප්පය හිස් කිරීමෙන් අනතුරුවය. "ඔබ දන්නවා නේ. අපරාධයකට අදාළ යම් භාණ්ඩයක් හොයාගන්න ලැබුණාම, මට නින්ද නොයන විග, මට වුණේ ඒකයි. අපි මුලින්ම බලමු අර "බෙරේ" එක ගැන."

මෙසේ කී හෝමිස් අසුනෙන් නැගිට ගොස් මේසය මත වූ මෘදු හිස්වැස්ම රැගෙන ඒත් මී අතට දුන්නේය. "හොඳයි. ගන්න කුඩා දේ විශාල කර බලන උත්තල කෘතිය. බලන්න ඔබට මේකෙන් හොයාගන්න පුළුවන් මොනවද කියල"

මම මිනිස්තු දහසක් පමණ ජය හොඳින් පරීක්ෂා කළෙමි. එහෙත් ඔහු සිතන ආකාරයේ, අපරාධකාරයාට සම්බන්ධ යමක් දැකීමට මම අපොහොසත් වීමි.

"මේක කැලැවල සටන්කරන හමුදා භටයින් පළඳින වර්ගයේ හිස් වැස්මක්" මම කීවෙමි. "බාගවෙලාවට ඔහුත් හිටපු හමුදා භටයෙක් වෙන්න පුළුවනි. ඔන්න එතකොට මට මතක්වෙනවා ස්ටුවර් මහතා රැකියාවෙන් පහකළ ලිට්ල්ජෝන් නම් ඉස්තාල සේවකයා ගැන. ඔහුත් හමුදාවෙන් නෙරපු කෙනෙක් බව කිව්වා මට මතකයි. මේකෙ කොළ පාට විල්ලුද රෙද්ද හොඳටම නරක් වෙලා. ඒකෙන් කියන්නේ ඔහුගේ නොසැලකිලිමත් බව. මෙය නිෂ්පාදනය කළේ කුමන රටක ද යන ලේබලය කැඩී ගිහින්න. ඒ නිසා මට වෙන මොකුත් හිතාගන්න බැහැ" කී මම හිස්වැස්ම හෝමිස් අතට ආපසු දුන්නෙමි.

"මේක ගැන ඔබට මොනවද හිතෙන්නේ?" කී හෝමිස් අපරාධකාරයා කැලැඟෙරාදේ දමා ගොස් තිබූ කබාය මා අතට දුන්නේය.

දුම්රු පැහැති කුඩා කොටු සහිත ටිට්ටි රෙද්දකින් මසා තිබූ එය, එතරම් කිළිටි වූ එකක් නොවීය. එහෙත් එහි තැනක් දෙකක් ඉරි ගොස් තිබිණි. එහි ඇතුළත සාක්කු පරීක්ෂා කර බැලීමේදී මට

දුම්රිය ටිකට්පතක අඩක් හමු විය. ඒ සවුත්හැම්ටන් සිට ශාන්ට්ස්බරි දක්වා යෑමට හා ආපසු ඒමට අගෝස්තු 24 වැනිදා නිකුත් කළ ටිකට් පතකි. එක් පසෙකට ගමන අවසන් කර තිබූ බැවින් ටිකට් පතේ ඉතිරිව තිබුණේ අඩක් පමණි. මීට අමතරව කිළිට් වූ ලේන්සුවක්, මුවහත් දුනුපිහියක්, අඩක් හිස් වූ ගිනි පෙට්ටියක්, පොඩි වී ගිය සිගරට් දෙකක් සහ ඉතාමත් කලාතුරකින් දැකිය හැකි දෙයක් විය. එනම් කිසිවෙකුගේ බොරුදත් කිහිපයකි. එම කෘතිම දත්, උඩු ඇන්දේ ඉදිරිපසම දත්හතර බව මට හඳුනාගත හැකිවිය. දුමකොළ කහට නිසා දුඹුරු පැහැයට හුරු කළ පැහැයට හැරී තිබූ මෙය බොහෝ දුරට ගෙවී ගොස් තිබිණ. දකින්නට ලැබුණු දේවල් ගැන මම මගේ මිත්‍රයාට පැවසුවෙමි.

"ඔබේ නිරීක්ෂණයන් පැහෙන තරම් සතුටුදයකසි වොට්සන්" ඔහු කීය. "නමුත් වැදගත් කාරණා කිහිපයක්ම ඔබට මගහැරීල තියෙනවා. බලන්න හිස්වැස්මේ ඇතුළු පැත්ත. ඒක අපට ඉතාම වැදගත්. ඒක උත්තල කාවයෙන් පරීක්ෂා කළොත් ඔබට පෙනේවි එහි ඇළි ඇති හිසකෙස් ගස් හතක් හෝ අටක්. මේ බලන්න" කී ඔහු කුඩා දේ අල්ලන අඬුවෙන් කෙස්ගස් කිහිපයක් ගෙන ඒවා සුදුකඩදසියක් මත තැබීය. "මේකට හොඳම ආලෝකය වැටීමට සලස්වා පරීක්ෂා කළ යුතුයි. වඩාත්ම හොඳයි අන්වීක්ෂයෙන් බැලුවොත්. ඔබට දැකගන්න ලැබේවි මේවා අයත් පුද්ගලයාගේ කෙස් කළඹේ තොරතුරු. ඒ මොනවද? ඔහු තද දුඹුරු පැහැති කෙස් ඇති කෙනෙක්. ඒ කෙස් අක්බමරු - ඒ කියන්නේ "කේල්" වුණු කෙස්. කෙස් ගස් හතෙන් දෙකක් පමණ යන්නමින් පැසිලා. එතකොට අපට හිතේ මවාගත ආකූණේ මොන වගේ කෙනෙක් ද? හිතේ තැනින් තැන පැසුණු, දුඹුරු පැහැති අක්බමරු හිසකෙස් තිබෙන කෙනෙක්."

"එයින් ඔබ අදහස් කරන්නේ ඔහු තරමක් වයස්ගත කෙනෙක් කියලද?"

"සාමාන්‍යයෙන් මා කර ඇති නිරීක්ෂණවල හැටියට මේ ප්‍රමාණයට කෙස් පැසුණු කෙනෙකු වයස අවුරුදු 40 - 50 අතර විය යුතුයි." හෝම්ස් කීය. "නමුත් එහෙම නිශ්චිත තීරණයකට එන්න බැරි බව ඔබ වෛද්‍යවරයෙක් හැටියට දන්නවා ඇති. සමහර අයගේ කෙස් ලෙඩ රෝග නිසා අකාලයේ පැහෙනවා. සමහරවිට

ආරෝපත් ඉක්මනින් පැහැනව්වා. ඉවැට්සන් ඔබ කිව්වා මොහු හමුදා සේවයේ යෙදී හිටි කෙනෙක් විය හැකියි කියලා. එහෙම නේද?"

"ඔව්. ඇයි ඒක වැරදිද?"

"මං එහෙම හිතන්නේ නැහැ" හෝම්ස් කීය. "මේ වර්ගයේ හමුදා හිස්වැසුම්වල ඇතුළේ අදාළ සේනාංකයේ හෝ බලකායේ නම් සඳහන් ලේඛනයක් තියෙනවා. නමුත් මේකෙ එහෙම එකක් නැහැ. ඉතා හොඳින් බැලුවොත් ඔබට පෙනේවි මුඛගත් කතුරකින් එම ලේඛනය මසා තිබූ තැනින් කපා ඉවත්කර ඇති බව. බොහොම වෙලාවට ඒ වගේ දෙයක් කරන්නේ, හමුදාවට අයත් පරණ වූ බඩුතොග ඉවත් කිරීම සඳහා වෙළඳුන්ට විකුණා දීමේදී. අප සොයන පුද්ගලයා බොහොම වෙලාවට මේක මිලට ගන්න ඇත්තේ පරණ ඇඳුම් විකුණන වෙළඳුසලකින්. මේක තවදුරටත් කාවයකින් පරික්ෂා කළොත් ඔබට පෙනේවි, මෙහි තියෙනවා වර්ණ තුනක හෝ හතරක ඉතාම කුඩා රවුම් තිත් වගයක්. ඒවා විසිරිලා තියෙන්නේ අක්‍රමවත්ව. බලන්න ඔබට පෙනෙනවාද කියලා"

මම ඔහු කියූ තැන් දෙක පරික්ෂාවෙන් බැලිමි.

"ඔව් තියෙනවා නේන්නම්. මං හිතන්නේ තීන්ත බින්දු වගයක්. ඒත් ඒවා අඩි හයක් උස පුද්ගලයෙකුගේ හිස්වැස්ම උඩට වැටුණේ කොහොමද? ඒක මට හිතාගන්න අමාරුයි"

"ඔබේ නිරීක්ෂණය හරි" හෝම්ස් කීය. "ඒවා තීන්ත බින්දු තමයි. ඒවා වැටෙන්න ඇත්තේ තීන්ත ගාන බුරුසුවකින් තීන්ත ආලේප කරද්දී. ඒ කියන්නේ ඔහුගේ හිසේ මට්ටමටත් ඉහළ තැනක ආලේප කරද්දී. රැකියාවෙන් ඔහු තීන්ත ආලේප කරන්නෙක් වුණත් වියහැකියි. නමුත් අප දන්නවා ඔහු සම්බන්ධ වරායට බව, මුහුදු වතුරෙන් වෙන බාදනය වැළැක්වීමට, ඔවුන් යාත්‍රාවල නිතර නිතර තීන්ත ආලේප කරනවා. මේ පුද්ගලයා එම රැකියාවෙන් යෙදී ඇති බවයි පෙනෙන්නේ. බාගවෙලාවට තීන්ත ආලේප කළේ ඔහුගේ නිවසේ වෙන්නත් පුළුවනි."

කලින් කී ඒවාට අමතරව හිස්වැස්මේ ගෙල්ට් රෙද්ද තැන් හතරක් පමණ ඉරි පර්ද වී ගොස් තිබෙනවා. මේක හරියටම කුමක් නිසා සිදුවුණාද කියලා කියන්න අමාරුයි. නමුත් මං විශ්වාස කරන්නේ කැලැවේ පූජුරු යටින් රිංගලා ගමන් කරද්දී සිදුවූ ඒවා කියලා. ඒ කියන්නේ මොහු මීට කලින් කැලේ රිංගූ කෙනෙක්."

"මොනවද ඔබට කබායෙන් සොයාගන්න හැකිවුණේ?"
මම ඇසිමි.

"හුඟක් පාවිච්චි කළ පිරිසිදු නොකළ කබායක් කියන්නේ හෝඩුවාවන් ආකරයක්" හෝම්ස් කීවේ පයිප්පය මුවේ රඳවාගෙන දල්වා ගනිමිනි. "නමුත් අවාසනාවකට වගේ මේක මෑතකදී පිරිසිදු කරල තියෙනවා. මං කබාය ගැන දෙවනුව කියන්නම්. මුලින් කෘත්‍රිම දත්ගැන. ඔබ අර දුම්රිය ටිකට් පතේ දුටුවා වගේ ඔහු සවුත්හැම්ටන් නගරයට සම්බන්ධයි.

ඊළඟට මේ කෘත්‍රිම දත් හතර. ඒක ඉතාම අපිරිසිදු නිසා ඔබ වැඩිය අල්ලා බැලුවේ නැහැ. ඇයි මේ පුද්ගලයා මේක කටේ තියාගන්නේ නැතුව එය කබා සාක්කුවේ දමාගත්තේ? බලන්න වොට්සන් මේක දෙපැත්තේ පිටුපසින් තිබෙනවා ලෝහ කම්බි කැබලි දෙකක්. සැකයක් නෑ කලින් මේවා කම්බිවලින් හැදූ කොකු දෙකක්. ඒවා තිබෙනන ඇත්තේ ඔහුගේ හක්කේ තිබෙන ශක්තිමත් දත්දෙකකට කෘත්‍රිම දත් හිරවෙන්න. නමුත් කොකු දෙක කැඩී ගිහිත් නිසා කෘත්‍රිම දත් පහසුවෙන් පහළට මැටෙනවා ඇති. ඔහුට අලුතෙන් කෘත්‍රිම දත් සකස් කරවාගන්න උවමිනාවක් තිබිල නැහැ. එක්කො මුදල් නැතිකම නිසා..... නැත්නම් තවත් කැඩී ගිය දත් තිබෙන නිසා, අලුත් එකක් සාදවා ගැනීම කල්දමුවා වෙන්නක් පුළුවනි.

දත් බලන්න වොට්සන් මේ කෘත්‍රිම දත්වලින් අපට ලබාගතහැකි වැදගත්ම හෝඩුවාව. මේකෙ තල්ලේ බැඳී ඇති දුම්කොළ කාරම, තනුක හයිඩ්රොක්ලෝරික් අම්ලය බින්දුවක් දමා සෝද බලමු. ඔන්න කහට තට්ටුව දියවී ගිහිත් චල්කනයිට් තල්ලේ රෝස පැහැය මතුවෙනවා. දන් මොකක්ද ඔබට පෙනෙන්නේ?"

"ඉංග්‍රීසි අකුරු තුනක් නේද?"

"ඔව් ROH යන අකුරු" හෝම්ස් කීය.

"එපමණක් නොවෙයි ලාංඡනයක් සහ අංකයකුත් තිබෙනවා. අංකය 071086. ඊළඟට ලාංඡනය ක්‍රිකෝණයක් තුළ යෙදූ W.G අකුරු. මේකෙන් මොකක්ද ඔබට හිතන්න පුළුවන්?"

"බාගවෙලාවට ඔහුගේ නමේ මුලඅකුරු?"

"නැහැ" හෝම්ස් කීය, "මං මේ උදේම ගිහිත් ආවේ. දන්න ශල්‍ය වෛද්‍ය ඔස්බෝන් හමුවෙන්න. ඔහු මට කිව්වා රෝගීන්ගේ කෘත්‍රිම

දත් නිෂ්පාදනය කිරීමේදී කෙරෙන වැදගත් කටයුතු කිහිපයක් ගැන, කෘතීම දත් සෑදීමේ කාර්මික කොටස කරන්නේ දත්ත කාර්මිකයෙකු විසින්. ඔහුට දත්ත ඉවිද්දාවරු කිහිපදෙනෙකුගෙන් ඇණවුම් ලැබෙනවා. විල්කනයිට් ආල්ල කුළට කැපූ ත්‍රිකෝණයක් තුළ ඇති අකුරුවලින් කියන්නේ දත්ත ඉවිද්දාවරයාගේ නමේ මුල අකුරු. ඊළඟට අංකය. 071086 කියන්නේ 07 ද දිනය; 10 වැනි මාසය; '86 අවුරුද්ද; මේක දත්ත ඉවිද්දාවරයා ලියා එවන අංකයක්ල. ROH කියන්නේ රෝගියාගේ නමේ මුල අකුරු. රෝගීන් පසු කාලවලදී කෘතීම දත් අකාලයේ කැඩීබිඳී ගිය බවට කරන පැමිණිලි නිසා, සෑදූ දිනය එහි සටහන් කර තැබීම වැදගත් වෙනවලු.

"එහෙම නම් ඔබේ කටයුත්ත ඉතාම පහසුවේවි. එහෙම නේද හෝම්ස්?"

"අවාසනාවකට වගේ පසුව කී දත්තවලින් ප්‍රයෝජනයක් ගැනීම ඒ තරම් පහසුවෙන්නෙ නෑ වොට්සන්" ඔහු කීය. W. G. කියන නමේ මුල්අකුරු තිබෙන ඉවිද්දාවරයා එංගලන්තයේ කොහේ ඉන්නවද කිහිල අපි කොහොමද දන්නේ? නැත්නම් සමහරවිට මේක පිටරටකදී සෑදූ එකක් වෙන්නත් පිළිවත්. නමුත් ROH කියන්නේ අපරාධකාරයාගේ නමේ මුල්අකුරු කියල මට විස්වාසයි. ඒක නම් බොහොම ප්‍රයෝජනවත් වෙනවා"

"වෙන මොනවද ඔබ හොයාගත්තේ?"

"වොට්සන්. ඔබ කඬාය පරීක්ෂා කළ ආකාරයට නොවෙයි, මං එය පරීක්ෂා කළේ"

"එහෙනම්?"

"ඔබ මුලින් බැලුවේ කඬායේ පිටපැත්ත. නමුත් මා කරන්නේ මුලින්ම කඬාය නොපිටට හරවනවා." කී ඔහු කඬාය නොපිටට හැරෙව්වේ කඬා අත්දෙකද ඉවතට අදිමිනි.

"දත් මොනවද ඔබට පෙනෙන්නේ?" ඔහු ඇසීය.

"කඬායේ ඇතුළත කහපාටි සිල්ප් රෙද්දෙන් "ලයිනිං" කර තිබෙනවා. ඒ හැරෙන්න වෙන මොකුත් මට නම් පෙනෙන්නේ නෑ"

"බැලූ බැල්මට නම් ඔබට පෙනෙන්නේ නැති බව ඇත්තයි" හෝම්ස් කීවේ පයිප්පය පසෙකින් තබා කාවය අතට ගනිමිනි."

"මේ වගේ ඇඳුමක් තවුටුණාම අප මුලින්ම බැලිය යුතු දෙය තමයි එය මැසු ස්ථානය - ටේලර්වරු කවුද කියන එක. ඇතුළු සාක්කුව අසල පැහැදිලිවම ජෝන්ත එම්බ්‍රොයිඩර් කළ ලේබලයක් තිබෙනවා. මේ බලන්න.

වින්චෙස්ටර් ටේලර්ස්, අංක 445

ග්‍රේට් සමසෙට් වීජිය, සවුත්හැම්ටන්.

මේ කබාය මැහුවේ අප හොඳන පුද්ගලයා වෙනුවෙන්ම නම්, බොහොම වෙලාවට ඔවුන් ළඟ මොහුගේ තොරතුරු තිබේවි. නමුත් මොහු මෙය මිලට ගන්නේ පරණ ඇඳුම් අලෙවිකරන තැනකින් නම් මේකෙන් පලක් නෑ.

ඇඳුමක බැලිය යුතු දෙවැනි දේ තමයි පිරිසිදු කරන්නාගේ ලකුණු - ලෝන්ඩ්‍රි ලකුණු යොදන්නේ කබා අතේ ඇතුළු පැත්තේ සේද රෙද්ද මත. ඔබට බැලුවොත් පෙනෙවි වම් කබා අතේ තිබෙනවා ලකුණක් සමග අංකයක් S RO 40756 දත් දකුණු කබා අත බලන්න."

මම එය පරීක්ෂා කර බැලීමි. එහි ලකුණු හා අංක දෙකක් විය.

@NF 1823

@NF 9790

"මට මේ මොකක් තේරුම් ගන්න බැහැ හෝමස්" මා කීවේ මවිතයට පත්විය.

"ඔව් මිත්‍රයා, මේක විකක් තේරුම් ගන්න අමාරුයි" ඔහු කීවේ සිනාසෙමිනි. රෙදි පිරිසිදු කරන ලෝන්ඩ්‍රිවලින් යොදන ලකුණු මගින්, අපරාධවලට සම්බන්ධ අය හොයාගැනීම ඉතාම සිත් ඇදගන්නා ක්‍රමයක්.

එංගලන්තයේ ප්‍රධාන නගරවල රෙදි පිරිසිදු කිරීමේ ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන යන්නේ දකුණු ඉතාලියෙන් හා අයර්ලන්තයෙන් ආ සංක්‍රමණිකයන් විසිනි. ලොන්ඩ්‍රි සියයට අනුවක්ම අයිති ඔවුනට. මං නිරීක්ෂණය කර තිබෙන දෙයක් තමයි අයිරිෂ් ලොන්ඩ්‍රිවල ඔවුන් මොකක් හෝ සංකේතයක් සමග අංකයක් යොදන්නේ නැහැ. ඔවුන් යොදන්නේ ඉලක්කම් හතක පමණ අංකයක්. මේ විධියට 45-18213. මේ 45 කියන්නේ ලොන්ඩ්‍රියේ අංකය. 18213 කියන්නේ ගනුදෙනුකරුවාට තිකුන් කළ රිසිට්පතේ අංකය. නමුත් ඉතාලි අයගේ ක්‍රමය මීට වෙනස්. ඔවුන් යොදන @ හෝ S එක් එක්

ලොන්ඩ්‍රියට අයත් ලකුණු රැස්වීම එන අතුරුදෙක ගනුදෙනුකරුවා අයත් ප්‍රදේශය. ඊට පසුව එන අංකය ඔහුගේ රිසිට්පතේ අංකය. ඔබට පැහැදිලි ද මං කියන දේ?"

"ඔව් පැහැදිලියි"

"හොඳයි. මං දැන් යන්නම් ඊළඟ කාරණයට" හෝමිස් කීය. "ඔහු කබාය පිරිසිදු කරවාගෙන තියෙන්නේ ඉතාලි පිරිසිදු කරන්නට දිලා බව පැහැදිලියි. මුලින් එක් තැනක. පසුව දෙවරක්ම වෙනත් තැනක. සවුත්හැම්ටන් අසල පදිංචි කෙනෙක් නම් ඔහු යන්න ඇත්තේ ළගම තැනකට කියලා අපි උපකල්පනය කරමු. එහෙම වුණොත් අපට හොයන්න වෙනවා මේ ලකුණු තියෙන ලොන්ඩ්‍රි මොනවද කියලා. නමුත් භ්‍රෑන්යා තියෙන්නේ ඒ පුද්ගලයාගෙ නම. මොවුන් ලියාගෙන තිබේවිද කියන එකයි"

"ඔව් ඒකත් ඇත්තු" මම එකඟවුණෙමි.

"මං අද උදේ ස්කොට්ලන්ඩ්‍යාඩ් එකට ගියානේ" හෝමිස් කීවේ තම අසුන පාමුල තිබූ දුම්කොළ දම්මට යොදගත් පර්සියන් සෙරෙප්පුව ළංකර ගනිමිනි. "මං හොයලා බැලුවා R. O. H කියන මුල්අකුරු ඇති අපරාධකාරයෙක් හැන ඔවුන්ගේ ලිපිගොනුවල සටහන් වෙලා තියෙනවද කියලා. පියෙයෙන්නම සවුත්හැම්ටන් පැත්තෙන්. නමුත් සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලැබුණේ නැහැ. මං බලාපොරොත්තු වෙනවා දින කිහිපයකට සවුත්හැම්ටන් යන්න. ඔබ එනවද මා සමග යන්න?"

"සත්තකින්ම ඔව් හෝමිස්" මම පිළිතුරු දුන්නෙමි. "ඇයි ඔබ එහේ නවතින්න හිතුවේ? මේ වැඩේට දින කිහිපයක් ගතවෙවිද?"

"මට හිතෙනවා එහෙම චේට් කියලා" මගේ මිත්‍රයා කීය. "වොට්සන් ඔබේ රිවෝල්වරයත් ගමන් මල්ලට දමාගන්න. අපි කටයුතු කරන්නේ බිහිසුණු මිනීමරුවෙක් එක්ක. ඒක ඔබට අමතක නැහැ නේද?"

අප දහවල් ආහාරය අවසන් කරද්දී කිසිවෙකු දෙරට තට්ටුකරන හඩක් ඇසිණ.

"මං හිතන්නේ මින්වෙල් ජොන්සන්" කී හෝමිස් අසුනෙන් නැගිට ගොස් දෙර විවෘත කළේය.

"ආයුබෝවන් හෝමිස් මහත්තයා" අමුත්තා කියනු ඇසිණ. "මං ඇතුළට එන්නද?"

මින්වෙල් ජොන්සන් කලක් පාතාල ලෝකයේ නමගිය අපරාධකරුවෙක්ව සිටියේය. කිහිපවිටක් හිරදඩුවම් ද විඳ ඇති ඔහු හෝම්ස්ගේ උත්සාහය නිසා නිවැරදි මගට යොමුවිය. පාතාලලෝකයේ අපරාධකරුවන් සිතාසිටියේ මින්වෙල් ජොන්සන් තවමත් ඔවුන්ගේ අයෙකු කියා ය. නමුත් ඔහු ඇත්ත වශයෙන්ම කළේ අපරාධකරුවන් පිළිබඳ තොරතුරු පොලිසියට හා රහස් පරීක්ෂකයන් වෙත රහසින් සැපයීමය.

රටේ විවිධ තැන්වලින් තොරකම් කෙරෙන මැණික්, දියමන්ති හා රන් අබරණ අත්තිමට ආවේ උන්වනයටයි. එම තොරබඩු මිලට ගෙන එංගලන්තයට එන විදේශීයකයනට විකුණන තැත් හතරකට නොඅඩු ගණනක් ගැන හෝම්ස් දැනසිටියේය. අවශ්‍ය වූ විට ඔවුන් ගනුදෙනු කළ හොරබඩු ඇත සොයාබැලීමට හෝම්ස්ට උදව්වූයේ මින්වෙල් ජොන්සන්ය.

විසිත්ත කාමරයට ආ ජොන්සන් අතේ තිබූ රෙදි හිස්වැස්මෙන් අපේ සෝපාවට පහර දුන්නේ එහි දූවිලි තිබූ නිසා නොව ඔහුගේ පුරුද්ද අනුවය.

"හෝම්ස් මහත්තයා" ඔහු කීය. "දන්න කියන හැමතැනකටම මං ගිහින් බැලුවා. ඔබ මට කිව් විධියේ දියමන්ති මුදු හෝ දියමන්ති ඒ එක තැනකටවත් ඇවිත් නැහැ. ඊයේ පෙරේදි ආව බඩු තිබුණේ දියමන්ති මාලයක් සහ නිල්මැණික් ඇල්ලූ පෙත්තිනයක් පමණයි"

"කොළපාට මරකත මැණිකක් ඇල්ලූ මුද්දක් ගැනත් මං ඔබට කිව්වා" හෝම්ස් මතක් කළේය.

"මට ඒක අමතක වුණේ නැහැ මහත්මයා" ජොන්සන් කීය. "කොළපාට ගල් ඇල්ලූ ආහරණයක් මාස ගණනකින් ඇවිත් නැ. මං කිව්වා සල්ලිකාර මහත්තයෙක් මිලට ගන්න හොයනවා; හොඳ ගණනකට දෙතහැකි කියලා. පස්පොළකට ගියා. එක තැනකවත් නැහැ"

"මුද්දකින් ගළවා වෙන් කළ දියමන්තිවත් තිබුණේ නැද්ද?"

"නැහැ මහත්මයා—එකම තැනක තිබුණා දියමන්තියක්. වතුර බිත්දුවක හැඩේ ලා නිල්පාට එකක්. ඔබ කිව්වේ හේසල් නට හැඩේ දියමන්ති හා බෝංචි ඇටේ හැඩේ කොළ මැණික ගැන නේද?"

"ඔබේ මතකය ඉතාම හොඳයි ජොන්සන්" හෝම්ස් කිවේ සන්තෝෂයෙනි. "මං හිතන්නේ මේවා තවමත් උන්වනයට ආවේ

නැතුවා වෙන්තන් සුළුවිනි. හොරකම් වෙලා තියෙන්නේ පිටපළාතකදී නේ. අද හෙටම මෙහේට ළඟාවෙන්න ඉඩ තියෙනවා" හෝමිස් කීවේ ජොන්සන් අතේ රත්පවුමක් තබමිනි.

"විස්තර දනගන්න ලැබුණු වහාම මං ඇවිත් කියන්නම්"

"නැහැ ජොන්සන්" හෝමිස් කීය. "අපි අද හවසට සවුත්තැම්මන් බලා යනවා. අපි නවතින්නේ "ඇට්ලන්ටික් කාසල්" හෝටලයේ. ආරංචියක් තිබුණත් නැතත් දිගටම විදුලිපුවත් මගින් දන්වන්න. හැබැයි ඒවා එවිය යුත්තේ දෙස්තර ජෝන් වොට්සන් නමට. මං එහේ නවතින්නෙ මොකක් හරි බොරු නමක් යොදගෙන"

"හොඳමයි මහත්මයා" කී ජොන්සන් අසුනෙන් නැගිටිවේ පිටව යාමට සූදනමෙනි. "මං මිය හොයා බැලූ තැන් තමා, පුශ්න නොඅසා හොරබඩුවලට හොඳ මිලක් ගෙවන තැන්. මට හිතෙනවා දවසක් දෙකක් යඳිදි මබට හොඳ ආරංචියක් දන්වන්න මට හැකිවේවි කියලා"

"අපරාධකාරයා හොඳ පුරුදුකාරයෙක් වගෙයි" මගේ මිත්‍රයා පැවසුවේ ජොන්සන් පිටවී ගිය පසු දෙරවසා දමමිනි. "ඔහු කොයිතරම් අත මිට හිඟවුණත් වටිනා බඩුවක් හොරකම් කළ ගමන් විකුණන්නේ නැ. හොරකමේ දුණුසුම යනතුරු හංගාගෙන ඉන්නවා. ඊහෙම වුණොත් අපට ඒ පැත්තෙන් හෝඩුවාවක් ලබාගැනීම අමාරු වෙනවා"

"ඇට්ලන්ටික් කාසල්" හෝටලයේ කාමර වෙන්කිරීම ලත්ඩන් ආගරයේ සිටම කිරීමට හැකියාව තිබිණි. හෝමිස් අප දෙදෙනා වෙනුවෙන් සුබෝපහෝගී කාමර දෙකක් වෙන් කරවා ගත්තේය.

අප සවුත්තැම්මන් වෙත ළඟාවෙද්දී අවස පහ පමණ වී තිබිණි. මැතකදී ගොඩනංවන ලද එම හෝටලය ඉතාම අලංකාර සුවපහසු එකක් විය. කාමරයේ සඳර්තලයට පිවිසි විට මැතින් සවුත්තැම්මන් වරාය ද බොහෝ ඇතින් අත්ලන්තීන් සාගරයේ ක්ෂිතිජය ද දක්නට ලැබිණ.

"හැන්දෑවෙද්දී වරායට නැව් එන හැටිත්, නැව් පිටත් වී යන හැටිත් බලාගෙන ඉන්න ලස්සන දර්ශනයක් තමා" හෝමිස් කීවේ මා සඳර්තලයට පිවිසි සිටිනු දුටු විටය. "ඒත් වොට්සන් අපට සොබාදහමේ සුන්දර දසුන් නරඹමින් විවේක ගන්න වෙලාවක් නැ. ඉක්මනින් තේ බිල අපි සමු අපේ රාජකාරිවලට"

"කොහේද මබ මුලින්ම යන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නේ?"

"අපි යමු අර කබාය මසා තිබූ වින්වෙස්ටර් ටේලර්ස් ආයතනයට"

මුහුණකට සෝද ගැනීමට වත් පමානොවී අපි වහාම හෝටලයෙන් පිටත් වී ගියෙමු. කුලීරියක නැගුණු අපට ශ්‍රේථි සමරසෙව් විවියේ මුල් කෙළවරට යාමට පැය භාගයකට වඩා ගතවිය. රියෙන් බැස අපි පාගමනින් ඉදිරියට ගියෙමු. අංක 445 වෙත ළඟාවීමු. එහෙත් එහි තිබුණේ "රිස්වේ ටේලර්ස්" යයි සඳහන් නාමපුවරුවක් මිස වින්වෙස්ටර් ටේලර්ස් නොවේ.

"මාස හතරකට කලින් ඔවුන් මේ වෙළඳ ආයතනය අපට විකුණුවා" ආචාරශීලී ලෙස අප පිළිගත් තරුණයා කීය. "මේක අයිතිව ගිවි මහත්මයා ඊට මාස කිහිපයකට කලින් මියගියාලු. ඉතින් ඔහුගේ බිරිදට මෙහි පාලන කටයුතු කරන්න බැරිව, ඇය තමයි විකිණුවේ"

"ඔවුන් ලවා කබායක් මස්සවා ගත් තරුණයෙකු ගැන විස්තර පොලීසියට උවමනා වෙලා තිදයනවා" හෝමස් කීය. "ඔවුන්ගේ පොත්පත් පරීක්ෂාකිරීමට හැකිවෙයිද.....?"

"කණගාටුයි මහත්මයා" තරුණයා කීය. "ඒ හැමදෙයක්ම ඔවුන් අරගෙන ගියා. මං ඒ බව හොඳට දන්නවා. ඒ මොකද මගේ පියා ගොඩනැගිල්ල, අල්මාර් හා මහන මැෂින් පමණයි මිලට ගත්තේ. අනෙක් හැමදෙයක්ම ස්මිත් මහත්මියගේ සේවකයන් ගෙන ගියා."

"ඔබට පුළුවන්ද ස්මිත් මහත්මියගේ ලිපිනය අපට දෙන්න?"

ලාවිටුවක් විවෘත කළ තරුණයා ලිපි ගොනුවක් පෙරලා බැලීය.

"ආ මේ තියෙන්නේ..... එච්. එච්. ස්මිත් මහත්මිය, අංක

27, ක්ලිව්ලන්ඩ් මාවත"

අපි ඔහුට ස්තූතියෝග් කුලීරියක නැගී ක්ලිව්ලන්ඩ් මාවත සොයා ගියෙමු. අංක 27 විශාල පැරණි දෙමහල් නිවසක් විය.

"ස්මිත් මහත්මියද? ඇය මේ ගෙදර අපට විකුණා යන්න ගියා." ගෙහිමි කාන්තාව කීවාය. "ඇගේ දරුවන් ඉන්නේ ඕස්ට්‍රේලියාවේ. ඉතින් ඇය ගියේ ඒ රටට. ඇඳුම් මහන සාප්පුවේ පොත්පත් ගැන අපි මොකුත් දන්න නැහැ. පදිංචියට පෙර මේ ගේ අපි අලුත්වැඩියා කරවා ගත්තා. එතුකොට මේකෙ තිබුණු පරණ පත්තර හා පොත්පත් තොගයක් පිළිස්සුවා. මං හිතන්නෙ....."

මගේ මිත්‍රයා ආපසු හැරුණේ බලවත් කලකිරීමකට පත්විය. "හරිම අපරාදයක් වොට්සන්. නොවැරදීම වැදගත් තොරතුරු රාශියක් අපට හොයාගන්න තිබුණු මාර්ගය. ඒක වැහිල ගිහිත්. දන් අපට යන්න වෙනවා ඇදුම් පිරිසිදු කණනන් හොයාගෙන. ඒ වැඩේ ඒ තරම් පහසුවෙන්නේ නෑ"

ක්ලිව්ලන්ඩ් මාවතේ ඒ අසලම වූ ඉතාලි ජාතිකයන්ට අයත් ඇදුම් පිරිසිදු කරන ආයතනයකට අපි ගියෙමු. තම බැගයේ තිබූ කබායේ ලෝන්ඩ්‍රි ලකුණු හෝම්ස් ඔවුනට පෙන්වා සිටියේය. නමුත් ඔවුන් පැවසුවේ තමන් ඒ ගැන කිසිවක් නොදන්නා බවයි.

"මට නම් හිතෙන්නේ ඔවුන් දන්නෙ නැතුව නෙමෙයි" හෝම්ස් කීවේ අප එතැනින් පිටව එද්දීය. "මේ ලකුණු අයිති මොන පළාතටද කියන එක ඔවුන් දන්නවා. නමුත් ඔවුන් ඒක අපට අගවන්නෙ නෑ"

"ඒ ඇයි?"

"ඉතාලි ජාතිකයන් කියන්නේ හරි පුද්ගලිකාර පුද්ගලයින් පිරිසක්" හෝම්ස් කීය. "ඔවුන් මේ රටට සංක්‍රමණය වෙලා ඉන්නවා අයිතිතව. ඔවුනට හොඳ ස්ථිර රැකියා නැහැ. ඉතාලි තරුණයන්ගෙන් විශාල කොටසක් අපරාධ-හා තොරමැරකම්වලට සම්බන්ධයි. අපි මේ භොයන්තේ මොකක් හරි අපරාධයක් නිසා බව ඔවුන් හොඳාකාරවම දන්නවා. ඉතින් තක්කඩියෙක් ගැන ඔත්තු දීලා අවදනාමකට ලක්වෙන්න ඔවුන් කැමැති නෑ. දන් ඉතින් හොඳටම හැන්දෑවුණා. අපි ආපහු යමු හෝටලයට."

එදින අපි හෝටලයේදී රාත්‍රි භෝජනය ගනිමින් සිටියදී මා තමට විදුලිපුවතක් ලැබිණි.

"ලිපි ලේඛන දිගින් දිගටම පරීක්ෂා කර බැලුවා. ඔබ කියූ මුල්අකුරු ඇති කෙනෙක් මෑතකදී අප-සමග ගැටී නැහැ. එහෙත් සෙවීම තවදුරටත් කරගෙන යමි - බීඒඩ්ස්ටර්ට්"

"මං ඔබට කලින් කීවා වගේ මෙහෙද් මගේ රැඳී සිටීම ටිකක් රහසිගතව කරන්නයි මං උත්සාහ කරන්නේ" හෝම්ස් කීය. "ඒක නිසයි වොට්සන් මං හැමතැනකදීම ඔබේ නම පාවිච්චි කරන්නේ. අර කෘතීම දත්වල ROH අකුරු ගැන ඔබට මතක නේ. එහෙම නමක් ඇති කෙනෙක් කවදහරි පොලීසියට වාර්තාවෙලා තියෙනවාද කියල බැලීම මං බීඒඩ්ස්ටර්ට්ට භාරදුන්නා. එහෙම මොකුත් නැතිබවයි දන් පෙනෙන්නෙ"

පසුවද උදේ ආහාරය කල්තබාම ගත් හෝමස් ලෝන්ඩ්‍රි ලකුණු ගැන සෙවීම ඇරඹීමට තීරණය කළේය. මෙය අධික වෙහෙසකර කටයුත්තක් විය හැකි නිසා, ඔහු සමග නොපැමිණ හෝටලයේම රැඳී සිටින මෙන් ඔහු මට උපදෙස් දුන්නේය.

"බාගවෙලාවට බර්ඩ්ස්ටර්ට ගෙන් හරි මින්වෙල් ජොන්සන් ගෙන් හරි, වැදගත් කාරණා ඝණිකව විදුලිපුවත් එන්න පුළුවනි. ඒ නිසා ඔබ මෙහි රැඳී සිටීම වැදගත්වෙනවා වොට්සන්"

එවැන්නක් ලැබුණත් හෝමස් නොමැතිව මට ක්‍රියාත්මක වීමට නොහැකි බව මා මෙන්ම ඔහු ද දනසිටියේය. ඔහුට උවමනා වූයේ මේ අතිශය වෙහෙසකර කටයුත්තට මා සහභාගි කර නොගැනීම බව මම තේරුම් ගත්තෙමි. ග්‍රීෂ්ම සෘතුව බැවින් එළිමහනේ වීට්ටල ඇවිදීම අප්‍රසන්න කටයුත්තක් බව අමුතුවෙන් කිවයුතු නොවේ. හෝටල් කාමරයේ සඳර්තලයට වී, මුහුදු සුළගේ සිසිලය විඳිමින් මම පුවත්පත් කියවීමට පටන් ගත්තෙමි. දහවල් එක පහුවෙන තුරු බලාසිටියත් මගේ මිත්‍රයා ආපසු පැමිණියේ නැත. අන්තිමේදී මම තනිවම කෑමශාලාවට ගොස් දිවා ආහාරය ගත්තෙමි.

හෝමස් ආපසු පැමිණෙද්දී සවස තුනහමාර පමණ විය. ඔහු අධික ලෙස විඩාවට පත්වී සිටි බැව් බැලූ බැල්මටම පෙනිණ. දවස පුරාම ධහදිය වතුරුවමින් ඇවිද්දත්, අවිටට පිළිස්සුණත් ඔහුගේ දෙනෙත්වල දීප්තියක් මම දුටුවෙමි. ඒ ඔහුට යම්කිසි හෝඩුවාවක් ලැබී ඇති බවට සලකුණකි. ස්නානය කොට දහවල් කෑම සඳහා ගිය හෝමස් ආපසු එනතුරු මම නොඉවසිල්ලෙන් බලා සිටියෙමි.

"ඇඳුම් පිරිසිදු කරන තැන් දහහතකට මං ගියා වොට්සන්" ඔහු කීවේ දහවල් කෑමෙන් පසු මගේ කාමරයට පැමිණ පයිප්පය දල්වා ගනිමිනි. "ලෝන්ඩ්‍රි ලකුණු ගැන කිසිවක් කීමට සමහර තැන්වල අය කැමැති වුණේ නැහැ. ඒත් සමහරුන්ගෙන් හොඳ සහයෝගයක් ලැබුණා. අන්තිමට මට හැකිවුණා මං සෙවූ ලකුණු යොදන ලෝන්ඩ්‍රි හොයාගන්න."

ඔබට මතක ඇති-කබායේ වම් අතේ තිබූ ලකුණ \$ RO 40756. මෙම සංකේතය යොදන ලෝන්ඩ්‍රිය තිබුණේ නගරයෙන් පිටත හරස්පාරක. ඔවුන් RO කියල යොදල තිබුණේ කබාය අයිතිකාරයාගේ නම හැඳින්වීමට නොවන බව මං දනහිටියා. RO කියල යොදල තිබුණේ ඔහු පදිංචි රොමසී කියන පෙදෙස

හඳුන්වන්න. ඔවුන් තමන්ගේ පොත් පෙරලා බැලුවා. මේ කඩය පිරිසිදු කරලා තියෙන්නේ අවුරුද්දකට පමණ කලින්. ඒ හැරෙන්න ඔහුගේ නම හෝ ලිපිනය ඔවුන් ළඟ තිබුණේ නැහැ.

එතැනින් සතුටුදායක ප්‍රතිඵල නොලැබුණාම මං ගියා. කඩයේ දකුණු අතේ තිබුණු සංකේතය යොදන ලෝන්ඩ්‍රිය හොයාගෙන. එම ලකුණ යොදන තැන තිබුණේ බොහොම ඇත. ඔබට මතක ඇති ඔවුන් යොද තිබුණේ @ NF සහ අංකයක්. මං හිතු විදියටම ඔවුන්ගේ පොත්වල ගනුදෙනුකාරයාගේ නම තිබුණේ නැහැ. NF කියලා යොදල තිබුණේ නිව් ෆෝරස්ට් හඳුන්වන්න. ඒක තමයි ගනුදෙනුකාරයා පදිංචි ප්‍රදේශය. ඔහු කලින් සිටියේ රොමිසිවල වුණාට දන් පදිංචි නිව්ෆෝරස්ට්වල බවයි ඒකෙන් පෙනෙන්නේ. බිල් පොත් පරීක්ෂා කළාම තවත් හොඳ ආරංචියක් ලැබුණා.

ඒ මොකක්ද. කඩය අයිතිකාරයා මේ කඩය පිරිසිදු කරන්න භාරදීලා තියෙන්නේ සතිදෙකකට කලින්. එද ඔහු භාරදීලා තිබුණේ කඩය පමණක් නොවෙයි කලිසමකුත් දීල තිබුණා. ඒවා පිරිසිදු කරලා ආපහු භාරදෙන්න නියමිතව තිබුණේ අගෝස්තු 22 වැනිදාය. නමුත් එතැන සේවකයන්ගේ අතපසු විමසීන් කලිසම නියමිත දිනට සුදුනම්ව තිබුණේ නැහැ. ඉතින් මේ ගනුදෙනුකරුවා ලෝන්ඩ්‍රියේ කළමනාකරුට නොසැහෙන්න බැණවැදිලා තියෙනවා. ඔවුන් කියලා තියෙනවා දින දෙකකින් ඒ කියන්නේ අගෝස්තු 24 වැනිදාට කලිසම පිරිසිදු කර තබන බව. නමුත් ගනුදෙනුකරුවා එය ගෙන යන්න ඇවිත් නැහැ. ඔහු එද ආවේ නැත්තෙ ඇයි කියන එක අපි දන්නවා. ඉතින් ඔහු කොයි වෙලාවක හෝ එතැනට ගිහිං කලිසම ලබා ගනිවි."

"දන් මොකද කරන්නේ හෝමස්? ඔබ එතැනින් ආව අතරේ වුණත් ඔහු ඇවිත් කලිසම අරගෙන ආව්. එහෙම නේද?"

"ඒක තමයි ප්‍රශ්නේ" හෝමස් කීය. "මට හිතුණා ඔවුනට කියන්න, මොහු මිනීමැරුමක් සම්බන්ධයෙන් සැකකරන පුද්ගලයෙක් බව. ඒ නිසා ඔහු ආව වහාම ඔහුව රඳවාගෙන පොලිසියට දැනුම්දෙන්න කියලා. නමුත් ප්‍රායෝගිකව ඒක හරියන්නෙ නෑ. මේ කේන්තියන මැරවිරයෙක් රඳවා තියා ගැනීම කරන්නත් බැහැ. ඔය තරම් ඉක්මනට පොලිසියට දැනුම් දෙන්නත් බැහැ. ඔවුනට උවමනාවෙලා තිබුණේ මේ පුද්ගලයාගේ කලිසම

ආපහු භාරදීම පුළුවන් ඉක්මනට ඔහුගෙන් නිදහස් වෙන්න. මීට පස්සේ නම් ඔහුගේ ඇඳුම් පිරිසිදු කරන්න භාරනොගන්නා කට්ටිකුත් ඔවුන් කතාවෙනවා මට ඇහුණා. ඉතින් මං වහාම ගියා සවුත්තැම්මටත් පොලිසියට. මං කවුද කියල හඳුන්වා දුන්නාම පොලිසියෙන් ලොකු සහයෝගයක් ලැබුණා. මගේ වැඩකටයුතුවලට උපරිම සහයෝගය දෙන්න කියලා අපේ මිත්‍ර බීර්ඩ්ස්ටර්ට් සවුත්තැම්මටත් පොලිසියට දනුම්දීම තිබුණා."

"මොකක්ද ඔවුන්ගෙන් ලැබුණු උදව්ව?"

"ලෝන්ඩ්‍රිය ඉස්සරහ පාරෙන් අතෙක් පැත්තේ ඔවුන් දම්මා ජංගම අවත්හලක්!"

"මොනවා හෝම්ස්?"

"ඔව් මිත්‍රයා. මෙහේ ප්‍රධාන පොලිස් පරීක්ෂක ටයිලර් හරි දක්ෂයෙක්. ඔබ දැකල තියෙනවා තේද ලන්ඩන් නගරයේ මුඩුක්කු පැතිවල තිබෙන ජංගම අවත්හල්? ක්ෂණික ආහාර, දුම්වැටි, සිසිල්බීම සහිතව තල්ලුකරගෙන යන කරත්ත? එහෙම එකක් ගෙනැත් දම්මා ලෝන්ඩ්‍රියට බොහොම ළඟින් පදික වේදිකාවේ. එහි වෙළෙන්දා ලෙස දම්මේ ඍමානාස ඇඳුමෙන් සැරසුණු පොලිස් හටයෙක්. ඔහු සමග මාරුවෙන් මාරුවට එම ජංගම අවත්හලේ රැඳී සිටීමට තවත් රහස් පොලිස් හටයෙක් අනුයුක්ත කළා"

"ලෝන්ඩ්‍රියේ අය දන්නවද මේක පොලිසියෙන් දමූ ජංගම අවත්හලක් කියලා?"

"ඔවුනට රහසින් මේක කරන්න පිළිවෙළක් නෑ" හෝම්ස් කීය. "නමුත් මේකට ක්ෂණිකව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වෙන විසඳුමකුත් නෑ. මං ලෝන්ඩ්‍රියේ කළමනාකරුට කීව්වා, ජංගම අවත්හලේ අයිතිකරු මගේ මිත්‍රයෙක්, ඔහුට වහාම තොර රහස් දනුම්දෙන්න කියලා, කබාය අයිතිකරු කලිසම අරගෙන යන්න ආවොත්. කළමනාකරු ඊට එකඟවුණා. අපරාධකාරයා අද නැත්නම් හෙට ඔහුගේ කලිසම අරගෙන යන්න ඒවි කියලයි මං හිතන්නේ. නමුත් ඔහු මංකොල්ලකෑම—ආහරණ විකුණාගන්න නම්, ඔහු කොහොමටවත් නොඑන්නත් ඉඩ තියෙනවා."

"ඔබ ලොකු මහත්සියක් දරලා තියෙනවා ඔහුට කොටුකරගන්න. ඔහු බේරිලා පැනගත්තොත් නම් හරිම අපරාදයක්"

"ඒක තමයි වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "මට මෙහේ කටයුතු කරන්න සිදුවෙලා තියෙන්නේ හරිහැටි නාදුනන තුපුරුදු පුද්ගලයන් එක්ක. ඒක මට ලොකු ආඩ්වක්. ලන්ඩනය මොන තරම් විශාල වුණත්, මගේ කටයුතුවලට උදව් ලබා ගන්න සැහෙන පිරිසක් ඉන්නවා. අපරාධ විසඳීමට බේකර්විදියේ හිඟන කොලායන මට හරියට උදව්කරලා තියෙනවා. මින්වෙල් ජොන්සන්ල, කාටර්යිට්ල වගේ අයගෙන් ලැබෙන නිහඬසේවය කොයිතරම් වටිනවාද? නමුත් මෙහේ එහෙම කවුරුමත් නැහැ. ස්ටුවට් මහත්මියගේ අතින් ගළවාගෙන ගිය මුදු මේ වෙනකොට මේ නගරයේ කොහේට හරි විකුණලා ඇති; නැත්නම් උගස්තියලා ඇති."

"දැන් ඉතින් මොකක්දැ අපි මිලෙන් ගතයුතු පියවර?"

"ඒක නම් මටත් හිතාගන්න අමාරුයි."

ඔහු එද හවස් වරුවම හෝටලයේ කාමරයට වී කල්පනා කළේය. ගැටලුවේ මේ තරම් දුරට ආර්ථිකව විසඳුවත්, එය අවසන් කිරීමට නොහැකි ලෙස අතරමඟ් ඇණහිටීම ඔහුට ප්‍රශ්නයක් වූ බව මම තේරුම් ගතිමි. ඔහු සමග කතාබහක යෙදීමට මා උත්සාහ කළත්, ඔහු එය ද නොරිස්සුවේය.

පසුවද උදයේ මා අවදිවන විටත් ඔහු හෝටලයෙන් පිටවී ගොස් තිබිණි. මා වෙත ලියූ ලියුම් කැබැල්ල කාමරයේ මේසය මත විය.

"වොට්සන්,

වැදගත් කටයුත්තක් සඳහා පිටත්ව යමි. ආපසු එනවිට සවස්විමට ඉඩ ඇත. පොලිස් ඔත්තුකරුවා අපරාධකරුගේ යාම් ඊම් ගැන තොරතුරු රැගෙන පැමිණෙතැයි අපේක්ෂා කරමි. ඒ තොරතුරු ලබා ගැනීමට ඔබ ක්‍රමවේදයේ රැඳී සිටින්න. අවශ්‍ය වුවහොත් සුදුසු පරිදි ක්‍රියා කරන්න.

එස්. එච්."

හෝම්ස් යන්නට ඇත්තේ කුමන කටයුත්තක් සඳහා ද යන්න මට සිතාගැනීමටවත් නොහැකි විය. අප හමුවීමට කිසිවෙකු පැමිණියහොත්, ඔහු මගේ කාමරයට එවන මෙන් හෝටලයේ කළමනාකරුට දන්විමි. ඉන්පසු මම සේවකයෙකු ලවා පුවත්පත් කිහිපයක් ගෙන්වාගෙන, සඳර්හලයේ තබාගත් හාත්පිපුටුවට වී

ඒවා කියවීමට පටන් ගනිමි. අත්ලාන්තික් සයුර පිස එන සිසිල් සුළඟ නිසාදෝ මට නින්ද ගියේය.

කිසිවෙකු කාමරයේ දොරට තඩ්බාන හඬෙන් මම නිගැස්සී ඇහැරුණෙමි. වෙලාව දහවල් දෙළහ පසුව තිබිණ. හෝටලයේ සේවකයෙකු සමග තවත් නාදනනා අයෙක් දොරටුව අසල සිටගෙන සිටියේය.

"ඔරලොක් හෝමස් මහත්තයා ඉන්නවද?" ඔහු විමසුවේය.

"දූතට නැහැ. ඇයි? ඔහු කවුද?" මම ඇසිමි.

"මම සවුත්තැම්පන් පොලීසියෙන්" කී ඔහු තම හැඳුනුම්පත මට පෙන්වීය. මම හෝටල් සේවකයා යවා, අමුත්තා කාමරය තුළට කැඳවුවෙමි.

"අර ලෝන්ඩ්‍රියට එන්න ඉඩ තියෙන මැරවරයා ගැන සෝදිසියෙන් ඉන්න හෝමස් මහත්තයා අපට භාරදන්නා" අමුත්තා කීය. "අද උදේ 10ට විතර ඒ මිනිසා ආව. එවෙලේ බිම කඩේ භාරව හිටියේ මම. ලෝන්ඩ්‍රි සේවකයෙක් ඇවිත් මට ඔත්තුව දුන්නා. සැක කටයුතු මිනිසා ලෝන්ඩ්‍රියෙන් එළියට බැහැලා යන්න පටන් ගත්තාම, මං ඔහුව නොතේරෙන්න පිටිපසින් ගියා."

"ඔහුගේ හැඩහුරුකම කොහොමද?"

"ඔහු අඩි හයක් විතර උසයි. කෙට්ටුයි. හිස්වැස්මක් පැළඳ හිටියේ නැහැ. හිසකෙස් දුඹුරුපාටයි. තැනි තැන පැහිලා. කෙස්වැටිය බොකුටුයි. ඔහු එය ගැන සැලකිල්ලක් දක්වන්නෙක් නෙමෙයි වගේ මට පෙනුණේ. නමුත් ඇඳුම් නම් පිරිසිදුවට ඇඳලා හිටියා. කවේ තිබුණා සිගරට්ටුවක්. වයස අවුරුදු හතළිහකට හිට්ටු ඇති.

ඔහු වැතැම් වීදියට හැරිලා ඔබ්බෙහාම ඉක්මන් ගමනින් වරාය දෙසට ගියා. මං ඔහු පිටුපස ගියේ යාර පනහක් පමණ පිටුපසින්. අපි ඔහු ගැන සෝදිසි කළ බව ලෝන්ඩ්‍රියේ කවුරුවත් ඔහුට ඇඟවුවාද මං දන්නේ නැහැ. මිනිසා දෙපාරක්ම පස්ස හැරිල බැලුවා. ඔහු මාව දකින්න නැහැ. මට හිතුණේ එහෙමයි"

"ඉතින්?"

"ඔරලෝසු කණුව ළඟදී ඔහු ඩෙවොන් හෝටලයට ගොඩවුණා. මාත් ඔහු පසුපසින්ම ඒ හෝටලයට ගියා. ඒ වෙලාවේ හෝටලයේ ලොකු සෙනගක් හිටියා. මං සෙනග අතරින් ගිහිත් බැලුවත් ඔහුව

හොයාගන්න බැව්වුණා. ඔහු ආපසු එයි කියල මං මිනිත්තු 20ක් විතර ඉස්සරහ දෙරටුවට කිට්ටුව, ඒත් හුඟක් ආවරණය වුණු තැනකට වෙලා බලාගෙන හිටියා. නමුත් ඔහු එළියට ආවේ නැහැ. පස්සේ මං ආයෙමත් හෝටලය ඇතුළට ගිහිං විමසා බැලුවා එතකොටයි මට දැනගන්න ලැබුණේ හෝටලයේ පිටුපස දෙර ක්ලිෆ්ඩ් විටියට විවෘත වෙන බව. එතැන හිටි මුරකරුවාගෙන් මං විමසුවා. ඔහු කිව්වා "එකම එක මිනිහයි අහුගිය පැයටම මේ දෙරටුවෙන් පිටවෙලා ක්ලිෆ්ඩ් විටියට ගියේ. උස කෙට්ටු යකෙක්. මගේ ඇඟෙන් හැප්පිලා ගියේ මටත් සාප කුර කර"

"හරි වැඩේ නේ" මම කීවෙමි. "යි ය මිනිහා මිනීමැරූ අපරාධකාරයෙක්. මේක ඇහුවාම හෝමිස් මහත්තයාට හොඳටම තරහා යාවි"

පොලිස් නිලධාරියා මඳ වෙලාවක් නිශ්ශබ්දව සිටියේය. "මට පුළුවන් සම්පූර්ණ උත්සාහය මං යෙදුවා මහත්මයා. පොලිසිය ඔහු පිටුපස ලුහුබදින බවට මිනිහට මත්තුව ලැබිලා. ඒක මට සහතිකයි"

පොලිස්හටයා සමුගෙන යන්නට ගියේය. සවස දෙක පමණ වන විට හෝමිස් ආපසු පැමිණියේය. ඔහු එදිනත් අතිශයින්ම විඩාපත්ව සිටි බැව් මම දුටුවෙමි.

"මොනවද වොට්සන් ආරංචි? ලන්ඩනයෙන් විදුලිපුවත් මොකුත් ආවද? මෙහේ පොලිසියෙන් මොනවා හරි තොරතුරක් ලැබුණේ නැද්ද?"

මා සිතා සිටියේ මගේ මිත්‍රයා කෑම කා මඳක් විවේක ගත් පසු මට ලැබුණු ආරංචිය ඔහුට කීමටය. එහෙත් දුන් ඊට ඉඩක් නැත. පොලිස් හටයා පැවසූ දේ මම හෝමිස්ට දැන්විමි.

"අදක්ෂ මෝඩයෝ!" හෝමිස්ට කෑගැසිණ. "කිසිම සැකයක් නෑ උඹ තමයි අපරාධකාරයා වා අපට. ආයෙමත් නම් ඔය වගේ අවස්ථාවක් ලැබෙන්නේ නෑ. මට එතැනට වෙලා ඉන්න පුළුවන්කමක් තිබුණා නම්, මං උඹ බෙල්ලෙන්ම අල්ලා ගන්නවා" හෝමිස් කීවේ මීට මොළොවාතම කෝපය පිටකරමිනි.

"මේ සැරේ නම් අපට ලැබිල තියෙන හෝටුවාවන්ගෙන් කිසිම ප්‍රයෝජනයක් නොලැබෙන හැඩයි වොට්සන්" ඔහු කීවේ බලාපොරොත්තු කඩවූ විලාසයෙනි. "උගස්බඩු ගන්නා තැන් කිහිපයකම මං හොයලා බැලුවා, දියමන්තියක් හෝ දියමන්ති මුද්දක්

මිලට ගන්න බව අඟවමින්. මං හොයන, මට උවමනා කරන ආබරණ, කිසිම තැනක තිබුණේ නැහැ. මෙතේ පොලීසිය මට හඳුන්වා දුන්නා පොලිස් ඔත්තුකාරයෙක්. ඔහුත් ශීන්වෙල් ජොන්සන් වගේ පාතාල ලෝකය සමඟ සම්බන්ධකම් තියෙන අයෙක්. ඔහු මාව කැඳවාගෙන ගියා වරාය කිට්ටුව පරණ ගොඩනැගිල්ලක බිම්මහලට. ඒකත් තොරබඩු මිලට ගන්නා තැනක්.

"කුඩා දියමන්තියක් මිලට ගන්නයි මං හොයන්නේ" මං කිව්වා.

"ඒක මුද්දකට අල්ලා තියෙනවා නම් වඩාත් හොඳයි. සාධාරණ ගණනකට ආවොත් මිලට ගන්න මං දුදනම්. මං ප්‍රශ්න අහන්නෙ නෑ. හෙට රැට කේප්ටවුන් බලා යන නැවේත් මං යාත්‍රාකරනවා"

තොරබඩු කඩය අයිතිකාරයා එක වචනයක් වත් කථාකළේ නැහැ. ඔහු අවිච්චිතව පැහැ ගැන්වුණු මුහුණක් තිබූ ඉතාම තරබාරු තට්ටය පැදුණු මිනිසෙක්. ඔහුගේ ඇස්දෙක එළියට නෙරා ඇවිත් තිබුණා. ඔහු යටිතොල ඉදිරියට දිගුකරලා හිස දෙපසට වැනුවේ තමා ළඟ අලෙවියට එවන්නක් නැති බව භඟවමින්.

"පාට මැණික් ගලක්වත් ඔබ ළඟ අලෙවියට නැද්ද?" මං ඇහුවා.

"නිල් කැටයක්, රතු කැටයක්-හෝ කොළපාට මැණික්?"

ඔහුගේ කට්ත් එක වචනයක් වත් පිටවුණේ නැහැ. ඔහු මිනිත්තු දෙකක් පමණ ඇසිපිය නොහෙළා මා දිනා බලාගෙන හිටියා. ඔහුගේ හිතේ මොකක් හරි සිතිවිල්ලක් ඇතිවුණා. එක්කෝ මං ගැන සැකයක් ඇතිවුණාද? එහෙමත් නැත්නම් යමක් ඉක්මනට විකුණාගන්න අදහසක් ආවද? මට ඒක තේරුම් ගන්න බැරිවුණා.

"ඔහේට ඕන මොන පාට ගලක්ද?" ඔහු ඇහුවා.

"මං ඔහේට කිව්වේ. නිල් හෝ රතු වලට මං කැමතියි. කොළපාට ගලක් වුණත් කමක් නෑ"

"මරකත මැණික් ඇල්ලූ රත්රන් මුද්දකට කැමතියිද?"

"අකමැත්තක් නෑ. ඒත් ඉස්සරවෙලා ඒක බලල ඉන්න ඕනෑ" මං කිව්වේ ඇසිපිය ගැහිල්ලේ වත් වෙනසක් නොකරමින්.

"අනිද්ද උදේට ආමොත් දෙන්න පුළුවනි" ඔහු කිව්වා.

"අනිද්ද උදේ වෙනකොට මං මෙතැනින් හැතැත්ම පන්සියක් මුහුදුමැද අත්ලන්තික් ඝාගරයේ" මං කිව්වා. "හෙට රැ අටට නැව පිටත්වෙනවා. හැන්දෑවේ හඟට කලින් මට බඩුව ලැබුණොත් ගන්නම්. නැත්නම් එපා"

"දනට ඒක මා ළග නැහැ" ඔහු කීව්වා. "මිනිහෙක් අරගෙන ආවා ඒක විකුණන්න. ඕටට වැඩි ඉල්ලුමක් නැතිනිසා මං ගත්තේ නැහැ. ඔහේට ඕනෙ නම් මං ගෙන්තල දෙන්නම්. හැබැයි සැහෙන ගණනක් ගෙවන්න වේවි"

"කියක් විතරද?"

"ඒ මැණික්ගල හරියටම මේ ප්‍රමාණයේ." ඔහු කීවේ ලාච්චුවෙන් බෝංචි ඇටයක හැඩයේ, ඒ තරමේ පබල ඇටයක් අරගෙන.

"කිසිම පරිද්දක් නෑ. ඇපල් ගෙඩියේ කොළපාටයි. නියම ඉන්ද්‍රියන් මරකත මැණිකක්. පවුම් දහක් වත් වේවි"

"ඒ ගණන වැඩියි" මං කීවේ සැලකිල්ලක් නොදක්වන විධියට "මං හොයන්නේ පවුම් හත්සිය පනහට අඩු එකක්"

"ඒ මිනිහා ඔය ගණනට දෙන්න කැමැති වේවිද මං දන්නේ නෑ" ඔහු කීව්වා. "තමුසෙ ඉල්ලල බලන්නවා. හැබැයි ගනුදෙනුව කෙරෙන්නේ මෙතැනදී නිසා මට සියට දහයක් ගෙවන්න ඕන. ඒක අඩුකරන්න බැහැ"

"ඒකට මං කැමතියි. කොයි වෙලාවටද මෑ එන්න ඕන?"

"හෙට හැන්දෑවේ හය වෙනකොට නොවැරදීම මෙතැනට එන්න" ඔහු කීවේ මා දිහා ඔරවා බලාගෙන "හැබැයි තමුසෙ විතරයි. වෙන කිසිකෙනෙක් එක්කගෙන එන්න බැහැ. ආයුධ අරගෙන එන්නත් බෑ. ගනුදෙනුව පටන්ගන්න කලින් මට පවුම් පහක් ගෙවන්නත් ඕන. වෙළඳාම කෙරුණත් නැතත් ඒක ඔහේට ආපහු ලැබෙන්නේ නෑ"

"ඒක යක්ස වැඩක් හේ" මං කීව්වා.

"ඒකට කරන්න දෙයක් නැහැ. ඒකයි අපේ නීතිය." එහෙම කියූ ඔහු අසුනෙන් නැගිට්ටේ. මට පිබිඹි. ආමට වෙලාව පැමිණ ඇතිබව හඟවමින්.

"ඉතින් ඔබ මොකක්ද කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ?" මම ඇසිමි.

"මේ කියන මරකත මැණික සහිත මුද්ද බොහෝවිට ස්ටුවට් මහත්මියගෙන් හොරකම් කළ එක වෙන්න පුළුවනි." හෝමිස් කීය. "තමුත් අපට ඒ ගැන සියට සියක් විශ්වාසය තබන්න බැහැ. ඒ වුණත් මං ඒ උත්සාහය උරල බලන්න ඕන. වැඩිම වුණොත් වෙන පාඩුව පවුම් පහයි."

"අපරාධකාරයා ඔය ගිනුදෙකට ආවොත් ඔහු හඳුනාගැනීම ඔබට අමාරුවෙන එකක් නැහැ. එතකොට ඔබ මොකද කරන්නේ?" මම ඇසිමි.

"එහෙම වුණොත් මං මොකක්ද කරන්නේ කියන එක තවමත් කල්පනා කරල නැහැ. ඒ ගැන හුඟක් හිතල බලන්න ඔන"

මේ වෙලාවේ අපේ කතාබහට බාධා කරමින් හෝටලී සේවකයෙක් මා අතට විදුලි පුවතක් ගෙනැවිත් දුන්නේය. මම එය විවෘත කර බැලිමි. එහි මෙසේ සඳහන් විය.

"විලියම් ගාබ්ල්ඩ් 741 කෙනෙටන් විවිය සුවුන්හැම්ටන්. වෝල්ටර් ගෝල්ඩ්ස්ටයින්, 73 මහාවිවිය. සුවුන් හැම්ටන්. විනිඟ්ට් ග්‍රාන්ට් 10 B ඔසඩ් මාවත, රොම්සි. වින්ස්ටන් ජේ ගේබ්‍රියල් 44 ඊඩ් මාවත, නිව්කොරස්ට්. විල්බට් ග්‍රිෆින්, වින්ඩ්සර් චතුරශ්‍රය, පෝට්ස්මත්.

බර්ඩ්ස්ටර්ට්"

"මේ මොකක්ද හෝම්ස් මේ?"

"මං බර්ඩ්ස්ටර්ට්ට දන්නුවා තුමට W G අකුරු දෙක තියෙන මේ පළාතේ දත්ත ශල්‍ය වෛද්‍යවරුන්ගේ ලේඛනයක් වහාම එවන්න කියලා." හෝම්ස් කීවේ මා මව්තයට පත්ව සිටිනු දක සිතාසෙමිනි.

"මං හිතන්නේ ඔහු බ්‍රිතාන්‍ය වෛද්‍ය මණ්ඩලයෙන් මේ විස්තර ලබාගන්න ඇති"

"අපරාධකාරයාගේ කෘතිම දත් හැදූ දත්ත වෛද්‍යවරයා හොයන්නද?"

"අන්න හරි. මං හිතන්නේ මට ඉතිරිවෙලා තියෙන අන්තිම තුරුම්පුව ඒක." හෝම්ස් කීවේ අසුනෙන් නැගී සිටිමිනි. "මං හිතාගෙන හිටියේ කෙටි විවේකයක් ගන්න. දන් ඉතින් ඒකට වෙලාවක් නෑ. මං යනවා මේ වෛද්‍යවරුන් හොයාගෙන. අද රැ වෙන්න කලින් හැකියාවක් ලැබුණොත් මං යනවා මේ හැම වෛද්‍යවරයෙක්ම හමුවෙන්න"

"එතකොට ඔබ අර මැණික් මුද්ද ගැන තවදුරටත් හොයන්නේ නැද්ද?" මම ඇසිමි.

"මිත්‍රයා. ඒකට මට එන්න කිව්වේ හෙට රැට නේ" හෝම්ස් පිළිතුරු දුන්නේය. "මාව ඇතුළට ගන්නවා කිව්වේ ආයුධ නැතිව. අනෙක තනියම. මේක ටිකක් අවදනම් ගමනක්. උන් ළඟ තම් බොහොම හයානකු අවිආයුධ තිබෙවි."

"ආයුධයක් හංගාගෙන ඔබත් යන්න හැටියක් නැද්ද?"

"ඒක හරියන්නෙ නෑ වොට්සන්. උන් මාව හොඳට සෝදිසි කරල මිසක් ඇතුළට ගන්න එකක් නැහැ." හෝම්ස් කීය. "හිනිඳවියක් හංගාගෙන ඉඳල අහුටුණොත් වැඩේ අවුල්වෙනවා"

දහවල් ආහාරය අවසන් කළ විහාම හෝම්ස් විදුලිපුවත යළිත් වරක් කියවා බැලුවේය. ඊළඟම හැඳ පැළඳගත් ඔහු විදුලි පුවත කබා සාක්කුවට දමා ගත්තේය.

"රැට මං එනතුරු බලාගෙන ඉන්න එපා වොට්සන්." ඔහු කීය. මං එන්න හුඟක් රැ වෙන්න ඉඩකියෙනවා. අපේ අන්තිම තුරුම්පුව මේක කියලයි මට හිතෙන්නෙ. බාගවෙලාවට මට පෝට්ස්මත් දක්වා යන්නත් සිදුවේවි."

අපරාධකාරයා පෙනි අපනි අපේ අතෙන් හිළිහී යාම ගැන මගේ සිතේ ඇතිවූයේ කණගාටුවකි. හෝම්ස්ගේ දක්ෂතාවය අනුව අපරාධකරුගේ කබායෙන් ඔහු අල්ලාගැනීමට තිබූ අවස්ථාව මගහැරිණි. දන් ඔහු එම ලෝන්ඩ්‍රිය පිහිටි පළාතකටවත් නොපැමිණෙනු ඇත. ඔහු සමග හිතවත්කමක් තිබූ ලෝන්ඩ්‍රිය සේවකයෙකු පොලීසිය ඔහු සොයා පැමිණි බව අපරාධකාරයාට ඉහිකරන්නට ඇත. ඔහු ලුහුබැඳයාට පොලීස් හටයාට දුෂ්කරවීම පුදුමයක් නොවේ. මේ කටයුත්ත මට පැවරුණා නම් මා මුහුණදෙන්නේ ද එම ඉරණමට බවට සැක නැත. දන්න වෛද්‍යවරයාගේ මාර්ගයෙන් අපරාධකරුගේ නම් දැනගත්තත් ඔහු අල්ලාගැනීමට එයින් පිරිවිහලක් ලැබෙනැයි සිතිය නොහැක.

හොරබඩුකාරයා ළඟට යන ගමනෙන් ලැබෙන ප්‍රතිඵල කුමන මාර්ගයක් ගනු ඇත්දැයි සිතීමටත් අපහසුය. හෝම්ස්ට එහි යාමට සිදුවන්නේ නිරායුධව, තනිවමය. අපරාධකරු කල්තබා එහිගොස් මුද්ද කඩය හිමිකරුට භාරදී සැලැස්සී සිටියොත්? එය ස්වූච්ඡ මහත්මියගේ එක දැයි තවමත් විශ්වාස නැත.

මේ ආකාරයෙන් දිගින් දිගටම කල්පනා කරමින් මම සවස්වරුවම ගත කළෙමි. රාත්‍රි නවය පමණ වන විට හෝම්ස් ආපසු පැමිණියේය.

උදේ සිට රැ වන තුරු නොකඩවාම මහන්සිවීම නිසා ඔහුගේ මුහුණේ තිබුණේ අතිශයින්ම විඩාපත් ස්වභාවයකි.

"හුඟක් විස්තර තිබුණවා" වොට්සන් කියන්න" ඔහු කීය. "ඒ වුණත් ඒව ඔබට. මේ වෙලාවේ විස්තර කරල කියන්න මට

අපහසුයි. මට ඒ තරමට මහත්සිද්ධි. කැම වීකක් කාල ඉක්මනින් නින්දට යන්නයි මට උවමනා. හෙට උදේ අපි කතාකරමු"

වයින් විදුරුවක් බි, රාත්‍රී ආහාරය ගෙන ඔහු ඉක්මනින් තම කාමරයට ගියේය. දඩ වෙහෙස නිසා ඔහුට ඉක්මනින් නින්ද යන්නට ඇත. පරීක්ෂණයේ ඉදිරිගමන ගැන දැනගැනීමට මා සිටියේ නොඉවසිල්ලෙනි. දැන් එය තවත් පැය කිහිපයකින් ප්‍රමාද කිරීමට සිදුවී ඇත.

පසුවද උදයේ මා අච්ඡිද්‍රවන විට තරමක් ප්‍රමාද වී තිබිණ. හෝම්ස් උදෑසනින්ම අවදි වී ධූල බැම හමාරකොට, උදේ ආහාරය සඳහා යාමට සූදනමින් සිටියේය.

"මං ඊයේ හවස බර්ඩ්ස්ටර්ඩ් සහ හෝක්ට විදුලිපුවත් යැව්වා" ඔහු කීය. "මං විශ්වාස කරනවා ඔවුන් මෙහේට ඒවි කියල අපට සහාය වෙන්න."

"කොහොමද ඊයේ හවස ඔබේ උත්සාහයෙන් ලැබුණු ප්‍රතිඵල?"

"මං පටන්ගත්තේ සවුත්තැම්පත්වලින් වොට්සන්" මගේ මිත්‍රයා පැවසුවේ දිගු කථාවකට මුල්පුරමිනි. "ගාලිල්ඩ් හා ගෝල්ඩ්ස්ටයින් වෛද්‍යවරුන් දෙදෙනාගේම දත්ත ශල්‍යාගාර තිබුණේ වරාය කිට්ටුවම. අර සඳහන් දිනයට කෘතීම දත් භාදවා ගත් ROH නම් තැනැත්තා කවුද කියල මට හොයල දෙන්න ඔවුන් අවංකව උත්සාහ කළා. නමුත් ඔවුන්ගේ ලේඛනවල එහෙම කෙනෙක් හිටියේ නැහැ.

ඊළඟට මම ගියා රොම්සි නගරයේ වෛද්‍ය විනිශ්චිත ග්‍රාන්ට් උඟට. කෘතීම දත් පරීක්ෂා කළ ගමන් ඔහු කීවා ඒක ඔහුගේ රසායනාගාරයේ සෑදූ එකක් නොවෙන බව. ඔහුටම අයත් රසායනාගාරයක් තිබෙන නිසා W G කියන අකුරු යොදන්නේ නැතිලු.

ඊළඟට මට යන්න තිබුණු කිට්ටුව තැන නිව්ෆෝරස්ට්. ඔබට මතක ඇති කබායේ ලෝන්ඩ්‍රි ලකුණකත් NF අකුරු තිබූ බව. එහි මට හමුවෙන්න තිබුණේ වෛද්‍ය වින්ස්ටන් ගේබ්‍රියල්. ඔහු අවුරුදු 60ක් පමණ වයස කෙට්ටු උස පුද්ගලයෙක්. මං පැමිණි කාරණය කිව් වහාම ඔහු කාවයකින් කෘතීම දත් පරීක්ෂා කළේ මං බලන විධියට. ඊළඟට අල්මාට්ටියෙන් ගත්තා කිළිටි වී ගිය ලොකු පොතක්. ඔහු ඒකෙ පිටු පෙරලාගෙන ගියේ බොහොම ඉක්මනින්.

"හම්, මේ තියෙන්නේ ඔහු කිව්වා. "ආර්. ඩී. එච්. කියන්නේ රොඩ්නි ඔලිවර් හාට්ලි"

"ඔබට මතකද ඔහුව?" මං ඇහුවා.

"මතකද?" වෛද්‍ය ග්‍රේබියල් කෑතෑසු හඬට මං තිගැස්සිලා ගියා. "මට උච්ඡ්‍යාදය හොඳට මතකයි. ඒ මොකද මේ දත්සෙට එකට ඔය තක්කඩියා එක පැත්තකින් ගෙව්වේ නැහැ!"

"හැබැ?"

"අවුරුදු දෙකක් තුනක් කියන්නේ ඒ තරම් දිග කාලයක් නෙමෙයි" ඔහු කිව්වා. "මං මේක හදලා ඔහුගේ කටේ සවිකරලා කැටපතෙන් පෙන්වුවා. එතෙක් මට වචනයක් නොකිව් ඔහු කියනවා. "දොස්තර මහත්තයෝ. මට ලොකු කරදරයක් වෙලයි ඉන්නේ. මගේ බිරිඳගේ භංගි අද කසාද බදිනවා. ඇගේ මඟුල් ගෙදරට මං යායුතුමයි. මේ දත්ටික අවුරුද්ද. අනේ මේක මට දෙන්න. හෙට එළිවෙන්න කලින් මං ඔබේ මුදල ගෙවනවා. දෙයියම්පා! සහතිකයි!"

උච්ඡ්‍යාදය කිව්වාම මං උච්ඡ්‍යාදය අනුකම්පා කළා. මං හිතුවා උච්ඡ්‍යාදයම ඉංග්‍රීසිකාරයෙන් විධියට මුදල් ගෙවන්න දෙයි කියලා. ඒත් ඒ භොරතක්කඩියා අද වෙනතුරුත් ඔොපළානෙ ආවේ නැහැ."

වෛද්‍ය ග්‍රේබියල් මෙහෙ කියද්දී මට ලොකු සතුටක් ඇතිවුණා. "දෙස්තර මහත්තයා. ඔහුගේ හැඩහුරුකම කොහොමද? ඔබට ඒක මතකද දන්නේ නැ?" මං ඇහුවා.

"මොකද මට මතක නැත්තෝ!" වෛද්‍යවරයා කෑතෑසුවා. "උසයි අඩිතයක් විතර. සාක්කුවේ පැත්තකින් නැතිවුණාට අදින්නේ බොහොම අලංකාරට සාම්බරයෙන් වගේ. කොණ්ඩය දුඹුරු පාටයි. අක්බමරු වෙලා, යෝද්ද කන්පෙති දෙකක් තියෙනවා. ඉස්සරහට දික්වුණු යටිතක්කක් තිබෙනවා. දෙකෙළවරෙන් ඉහළට නැමුණු උඩුරැවුළක් තියෙනවා."

"ඔහුගේ වයස, ලිපිනය ආදිය....."

"ඔහොම ඉන්න-බලන්න..... ආ මේ තියෙන්නේ "හාට්ලි රොඩ්නි ඔලිවර් - වයස අවුරුදු 35යි. පදිංචිය 773B රෝස් කොටේජ්, ඕක් ෂේඩ්, නිව්ෆෝර්ස්ට්..... ආ තවත් විස්තර තියෙනවා. මේවා මං ලියාගෙන තියෙන්නේ ඔහුගේ දිරාගිය දත් ගෙවන්න කලින්..... පූර්ව වෛද්‍ය තොරතුරු..... කුඩා කාලයේ නිතර නිතර

මිමාස්මාර රෝගයට - හොදරා වී ඇත. දැන් ඉතිරි වළිප්පුව සෑදේ. අධික වශයෙන් දුම්පානය හා මත්පැන් පානය. රැකියාව සිටින්නා වුවරායේ කම්කරුවෙකි..... ඔය විස්තර ඇතිද?"

"ඔය හොදටම ඇති මහත්මයා" කී මම වෛද්‍යවරයා කියූ ලිපිනය මගේ කමිස අතේ සටහන් කරගත්තා. ඔහුට ස්තූති කොට, එතැනින් පිටවෙලා මං ගියේ ඕක්ෂේඩ් හොයාගෙන. එය අඩු ආදායම් ලාභීන්ගේ නිවාස යෝජනා ක්‍රමයක්. එහි 773B රෝස් කොටේජ් හොයාගැනීම මට අමාරු වුණේ නැහැ. නමුත් මං ඒ ගෙදරට නොගිහිං ගෙවල් දෙකක් එතා ගෙදරක ගෙදරට තට්ටු කළා.

"හාට්ලි ඉන්නේ මේ ගෙදරද? රොඩ්නි 'හාට්ලි?' මං ඇහුවා.

"කවුද රොඩ්නිද?" ඒ ගෙදර හිටි ගැහු කෙනෙක් ඇහුවා. "එයාල දත් මෙහේ නැහැනේ. ඉමහෙං ගිහිං හුඟක් කල්. එයා අර වරායේ මිනිහෙකුට පිහියෙන් ඇතලා කරදර වැටුණා නේ. ඊට පස්සේ එයාගෙ පවුල ළමයන් එක්ක යන්න ගියා. කොහේ ගියාද කියල කවුරුවත් දන්නෙ-නෑ"

රොඩ්නි මට ගිය සුමානෙන් හම්බවුණා. ඇයි එයා පිහි ඇතුළු තවුලෙන් බේරුණානේ" මං කිව්වේ ඔහු අඳුනන මිතුරෙකු බව හඟවමින්.

"හම්බවුණා නම් ඔහේට කියන්න ඇති නේ ඉන්න තැන" ඒ ගැනි ගත් කට්ටම කිව්වා. "අපේ මිනිහ කිව්වේ රොඩ්නි වරාය ළඟ සිටීවි නිවාසවල ඉන්නවා දක්ක කියල"

මං ඇයට ස්තූතිකරලා "සිටීවි" නිවාස පැත්තේ ආවා. ඒක මැරවරයින්ගේ රාජධානියක් වගේ තැනක්. තක්කඩින්, මිනීමරුවන්, පාතාල ලෝකයේ අපරාධකාරයින් හැම එකෙකුම ඇති එතැන. පොලිස් හමුදාවක් අරගෙන් ගිහිං වට කළත් මිනිහ අත්අඩංගුවට ගැනීම ලෙහෙසි වෙන්නෙ නෑ. ඔන්න ඕකයි තත්ත්වය" කී හෝම්ස් කථාව අවසන් කළේය.

සවස හතර පමණ වනවිට බ්‍රැඩ්ස්ට්‍රිට් හා හෝක් පොලිස්නිලධාරයන් දෙදෙනාම හෝම්ස් සොයා පැමිණියහ. පැයක් පමණ කතාබහේ යෙදීසිටි ඔවුහු පිටත්ව ගියහ.

"මිළඟට මට තියෙන කටයුත්ත මුදු ව මිලට ගැනීම" හෝම්ස් කීය. "වොට්සන් ඔබේ රිච්මන්ඩ්වරයේ උණ්ඩ පුරවලා නේද? බොහොම හොඳයි. ඒක සාක්ෂිවට දමාගෙන මා සමග එන්න. ඔබ

යන්නේ අපරාධකාරයින් මැදදී ඒ නිසා අකමැත්තක් නැත්නම් විතරයි මා සමග ආ යුත්තේ.....

"මගේ කිසිම අකමැත්තක් නැ. මං බොහොම කැමැත්තෙන් එනවා"

"ඔබට ස්තුතියි මගේ හිතවත් වොට්සන්. ඔබ එන බව මං දන ගිටියා..... ඉතින් ඔබ මා සමග ඇවිදගෙන ඉදිරියට යද්දී, එක් තැනකදී ඔබට වැළඹිටෙන් ඇනලා මං සංඥාවක් කරනවා. ඒ හරියෙදී ඔබ නවතින්න ඕන. මං විතරක් තනියෙන්ම ඉදිරියට යනවා - තේරුණාද?"

"ඔව්"

"මං "වොට්සන්!" කියලා හදි "පොලිස්!" කියලා හරි කෑගැහුවොත් මිසක් ඔබ මං ගිය ආත්තුව දුවගෙන එන්න එපා. තේරුණාද?"

"ඔව්" මම කීවෙමි. "නමුත් මේ අපරාධකාරයින්ගේ ගුහාවකට ඔබ තනියම යන එක ගැන නම් මගේ හිතට හයයි හෝමිස්. ඔබ ඇවිත් ඉන්නේ අපරාධකාරයෙක් අත්අඩංගුවට ගන්න කියලා දනගත්තොත්, ඔවුන්ගෙන් ඔබට සමාවක් ලැබෙන එකක් නෑ"

"වෙනත පුළුවන්. නමුත් මේ පොලිස් මට වෙන විකල්පයක් නෑ. හවස පහට අපි හෝටලයෙන් පිටවෙමු"

සවස 5ට හෝටලයෙන් පිටවූ අපි, කුලීරියක නැගී වරායේ "ඩොක්යාඩ්" නමින් හැඳින්වූ පෙදෙසට පැමිණියෙමු. නැව්බඩු ගබඩාකරන ගුදම් අතරින් ගොස් අප ළඟාවූයේ මාර් අලෙවිකිරීමටම වෙන්වූ විශාල වෙළඳපොළක් අසලටය. කුණුමාළු ගඟ හැමු මෙතැනට විශාල සෙනගක් රැස්වී සිටියහ. මගේ කබා අතෙන් අදිමින් හෝමිස් සංඥාවක් කළේය. ඒ කුලී අශ්වකරත්ත ගාල කෙළවරට අප යා යුතු බවය. එතැනදී ඔහු වැළඹිටෙන් මගේ අතට ඇත්තේ වෙනත් කිසිවෙකුට නොවෙතොත් අයුරෙනි.

"වොට්සන්. ඔබ මේ හරියේ බංකුවක වාඩිවෙලා මුහුද දිහා බලාගෙන ඉන්න බවක් අහපන්න. කවුරුවත් ඇවිත් කතාවකට අල්ලගන්න හැදුවොත් වචනයක් දෙකක් කතාකරන්න. වැඩි කතාබහට යන්න එපා." මගේ කනට කර මෘදු හඬින් කී හෝමිස් නොනැවතී ඉදිරියට ගියේය.

මේ වනවිට වේලාව සවස 5.45 පසු වී තිබිණි. හෝමිස්ට පැමිණීමට වේලාව දී තිබුණේ සවස 6ට බව මට සිහිවිය. මේ

වෙලාවේ අපරාධකාරයාත් සමඟ වී එ දෙසට ගමන්කරමින් සිටිනවා ඇත. ඔහුගේ පෙනුම පිළිබඳව යම් තරමක අවබෝධයක් මා සතුව ඇත. මට ඔහු හඳුනාගැනීමට හැකිවේද? ධීවර ඇඳුමෙන් සැරසුණු හැඩදඩ සිරුරු තිබූ හත් අට දෙනෙක්, ඉක්මන් ගමනින් ඒ දෙසට ගමන්කළහ. මඳ වේලාවකට පසු වරායේ බඩු ගොඩ බාන්නන් යයි සිතිය හැකි කිළිටි ඇඳුමෙන් සැරසුණු හතරපස්දෙනෙක් ද ඒ පැත්තටම ගියේ සෙමින් සෙමින් අලස ගමනෙනි. හෝමස් මට උගන්වා ඇති ආකාරයෙන් විමසිලිමත් ඇසෙන් මම ඔවුන් දෙස බැලිමි. එහෙත් කෙටිවු උස පුද්ගලයෙකු නම් ඒ අතර නොසිටියේය. තවත් පැය කාලක් පමණ ගතවෙද්දී මත්පැනින් හොඳට පදම් වූ තරුණයෝ හතරදෙනෙක් ගමන් කළහ. අශ්වරේස් දුම්මට ගොස් තමනට සිදුවූ අලාභ ගැන ඔවුහු උස්හඬින් කතාකරමින් ගියහ. මේ වනවිට අඳුරු වැටෙන්නට පටන්ගෙන තිබිණි. ඇත ඔරලෝසු කණුවක සවස 6.30 නාදවනු ඇසිණ. එහෙත් හෝමස් ගේ සලකුණක් හෝ නොදිවිමි.

මේ හෝමස් ධවර්මට අපරාධකරුවන් යෙදූ උපායක්ද? මේ වනවිට ඔහු කාගේ හෝ මුහුණයකට හිරවී සිටීද? මේ සිතීවිලි මගේ සිතේ ඇතිකළේ ඉමහත් කැළඹීමකි. සිගරට්ටුවක් උරමින් ඉදිරියට එන පුද්ගලයෙකු වෙත මගේ අවධානය යොමුවූයේ එවිටය.

හිසට තදවනයේ පැළැඳි කැන්වස් රෙදි හිස්වැස්ම නිසා ඔහුගේ හිසකෙස් මට නොපෙනිණ. එහෙත් ඔහු අධිහයක් පමණ උස කෙසෙහ පුද්ගලයෙක් විය. මියෙකුගේ වැනි නියුණු දෙනෙත් තිබූ ඔහු දුඹුරු පැහැති කලිසමකින් හා කබායකින් සැරසී සිටියේය. බියෙන් හා සැකයෙන් මෙන් ඔහු ගමන් කළේ වටපිට බලමිනි. එයින් මගේ සිතේ ඔහු ගැන සැකයක් ඇතිවිය.

තවත් පැය භාගයක් පමණ ගතවිය. දුන් සම්පූර්ණයෙන්ම අඳුරු වැටී ඇත. බංකුව අසලම වූයේ විශාල මල් පදුරකි. එයට මුවාවී මම හෝමස් ගිය දිශාව වෙත තෙත් යොමු කළෙමි.

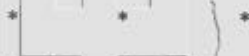
එක්වරම ඒ දෙසින් වෙඩිහඬක් ඇසිණ. කිසිවෙකු පොරබදන හා කැගසන හඬක් ද, ඒ සමගම කවුරුත් හෝ පැනදුවද්දී ඇසෙන පාවහන් හඬ ද අසන්නට ලැබිණ. මා කළයුත්තේ කුමක් දැයි සිතාගැනීම මට අපහසු විය. කබා සාක්කුවේ තිබූ රිවෝල්වරය එළියට ගෙන එහි ආරක්ෂක අඩුළ ලිහිල් කළෙමි. ඊළඟට මා සුදනම් වූයේ වෙඩිහඬ ඇසුණු පැත්තට දිවයාමටය.

"වොට්සන්! ඔය එතැනට ගොස් අල්ල ගන්න!" මගේ මිත්‍රයාගේ කටහඬ අදුර මැදින් ඇසිණ. ඊළඟට සිමෙන්ති පොළොව මත පාවහන් ගැටෙන හඬකි. මම වහාම මල්පඳුරට මුවා වුණෙමි. දිව එන්නා කවුරු වුණත් ඔහු වරින් වර නැවතී, ආපසු හැරී, තමා දුහුබැඳ එන්නන්ට වෙඩි පහර දෙකක් හෝ තුනක් එල්ල කළේය.

ඔහු තවත් ළංවත්ම මල්පඳුරෙන් පිටුපසින් එළියට වත් මම ඔහුට කකුල් මාවටුවක් දමුවෙමි. තරුණකාලයේ රහස් ක්‍රීඩාවේ යෙදී ඇති මට මේවා ගැන වැටහීමක් තිබිණ. පාර හරහට මා දමූ කකුලේ පැටළී දිව ආ පුද්ගලයා පාරේ ඇදවැටුණේ කපා හෙළා ගසක් වීලසිනි. ඔහුගේ අතේ තිබූ රිවෝල්වරය ද ඉවතට විසිවී ගියේය. මම වහාම එතැනට පැන බිම තිබූ රිවෝල්වරය ඉවතට යන සේ පා පහරක් එල්ල කළෙමි. ඊළඟට මගේ අතේ තිබූ ගිනිඅවිය ඔහුගේ හිසට එල්ල කොට කැබලිවුණි.

"ඒයි හෙල්ලෙන්න එපා! වෙඩි තියනවා ඔලුවටම"

ඒ මිනිත්තු කිහිපයකට පෙර සිගරට්ටුවක් උරමින් එතැනින් ගිය පුද්ගලයාමය. එක් ක්ෂණයකින් එතැනට ළඟාවූ පොලිස් හටයෝ අපරාධකරුවා මර්දනය කරගත්හ. බර්ඩ්ස්ට්‍රිග්ගේ මාංශ යුගල බිමවැටී සිටි පුද්ගලයාගේ දෑතේ හිරවිය. ධීවරයන් හා සුරා මතෙන් වෙරි වූ තරුණයන් යයි මා සිතූ අය වෙස්වළාගත් පොලිස්හටයන් බව මා තේරුම් ගත්තේ එවිටය.

"මං හරිම පවිකාරයෙක් මහත්වරුනි" පොලිස් අන්අඩංගුවට පත් අපරාධකරුවා සවුත්හැමිටත්, පොලිස් ස්ථානයේදී අපට පැවසුවේය. තමාට ගැළවීමට කිසිදු මඟක් නොමැති බව තේරුම් ගත් පසු, ඔහු පාපෝච්චාරණයකට කැමැත්ත පළකළේය.

"මේරි ඇන්ජලිනා ස්ටුවට් කියන්නේ මගේ නැන්දා" ඔහු කීය. "කුඩා කාලයේ මාව ලකුළේ කඩාගෙන නැළවූ මගේ ඒ නැන්දා අන්තිමට මේ විධියට මරාදැමීම ගැන දෙවියන් වහන්සේගෙන් මට කිසිදවසක සමාව ලැබෙන්නේ නැහැ. උන්වහන්සේ මට දඩ දඬුවම් පමුණුවාටී. ලසාමියකින් මොනතරම් දඬුවම් ලැබුණත් ඒකෙ කෙළවරක් වෙන්නේ නැහැ. මං මහා පාපිෂ්ඨයෙක්. මං ඔබට හැමදෙයක්ම කියන්නමි."

මගේ සියා තමා බෝන්මන්හි කුසිස්ට්වර්චි නගරයේ වාල්ස් හාට්ලි දේවගැතිතුමා. ඔහුට සහ ඔහුගේ බිරිඳට මේ රටේ විතරක් නෙවෙයි, පිටරටවල මිනිසුනුත් ගොරව කළ බව මං අහල තියෙනවා. ඔවුනට හිටි ළමයි දෙන්නා වුණේ මගේ තාත්තා ජෙෆ්රි හාට්ලි සහ නැන්ද මේරි ඇන්ජලිනා. මගේ සියාට තිබූ දේපොළ ඔහු සමසමව තාත්තාටත් නැන්දමත් බෙදා දුන්නා. නැන්ද 1855 දී කපිතාන් ස්ටුවර්ට් සමග විවාහවෙද්දී, මං කුඩා දරුවෙක්.

මගේ තාත්තා කවදවත් තම රැකියාව හරිහැටි කළ අයෙක් නොවෙයි. පශු වෛද්‍යවරයෙකු වීමට පුහුණුව ලබලා, ඔහු රොමිසී හි පශු වෛද්‍ය ආයතනයක් පිහිටුවා ගත්තා. නමුත් ඔහු සුදුවට ඇබ්බැහි වුණු කෙනෙක්. රැකියාවෙන් ඉපැයූ හැම පැන්සයක්ම ඔහු වියදම් කළේ රේස් ඔට්ටු දැමීමට. ඔහුට තම පියාගෙන් උරුම වූ ඉඩම් හා ගෙවල් පවා විකුණා මුදල් ලබාගත්තා. ඒ මුදලින් ඔහු කළේ සුදුකෙළීම.

තාත්තා මේ විධියට මුදල් නැති නාස්තිකරමින් අපේ පවුල විනාශය කරා ගෙනහියා. ඒ අතරේ මා නරක මිතුරන්ගේ ආශ්‍රයට පත්වුණා. ඔවුන් මාව අබිංවලට පුරුදු කළා. සවුත්හැමිටත් වරාය කිට්ටුව වීන ජාතිකයෙක් පවත්වාගෙන ගිය අබිං ගුහාවට මං සතිපතා විශාල මුදලක් වැය කළා. ගෙදර තිබුණු බඩුමුට්ටු පවා විකුණලා මං කළේ ඒ කටයුත්තයි. මේ කාලයේදී තමා මගේ දෙමව්පියන් දුම්රිය අනතුරකින් මියගියේ. එතකොටත් අගහිඟකම්වලින් වෙළී හිටි අපේ පවුලේ වියදමට මුදල් දුන්නේ මගේ නැන්ද මේරි. ඇය මේ හැමදෙයක්ම කළේ ඇගේ සැමියාට හොරෙන්. ඔහු දැනගිටියා නම්, මේවාට ඉඩ නොදෙන බව ඇය තේරුම් ගන්න ඇති.

තාත්තා මියගියාට පසු මට රක්සාවක් හොයාදෙන්න නැන්ද මහන්සි ගත්තා. එතකොට මගේ වයස අවුරුදු 34ක් විතර ඇති. අබිං මිතුරන්ගෙන් මාව වෙන්කිරීම සඳහා, මාව වෙනත් රටකට යවන්නයි ඇයට උචිතතා වී තිබුණේ. ඇය මේ හැමදෙයක්ම කළේ මා ගැන තිබුණු ආදරය නිසා. අබිං යක්ෂයාගෙන් මාව මුදවාගැනීමට ඇය මෙනත්-ක්‍රමයක් දැනගිටියේ නැහැ. ඇය හිතුවේ මාව එංගලන්තයෙන් පිටත්කර යැව්වොත් මේ ප්‍රශ්නය විසඳේවි කියලයි.

මම මන්ද්‍රව්‍යවලින් බේරීලා ටික කාලයක් සියරාලියොනගේ රැකියාව කළා. නමුත් එහි පැතිර ගිය උණසන්නිපාත වසංගතයට, බ්‍රිතාන්‍යයෙන් ගිය සේවකයන් විශාල සංඛ්‍යාවක් ගොදුරු වුණා. එකසිය ගණනක් මියයද්දී, පණබේරාගත්තේ මා සහ තවත් තුන්හතර දෙනෙකු පමණයි.

මාස ගණනක් ඒ රජේ දුක් විඳලා මං ආපසු එංගලන්තයට ආවා. එතකොට මං ඇවිදින ඇටසැකිල්ලක් බවට පත්වෙලයි තිබුණේ. එක දවසක් මං මගේ නැන්දුව හොයාගෙන, ලොඩර් හි ස්ටුවට මන්දිරයට ගියා. වාසනාවකට මෙන් මගේ මාමා එදා ගෙදර හිටියේ නැහැ. මාව දුටු නැන්දා හරිම පුදුමයකට පත්වුණා. ඔවුන් සිතාගෙන ඉඳලා තියෙන්නේ මාත් මියගිහිත් කියලා. ඊළඟට මගේ හැටි දකලා ඇය හඬා වැටුණා. ඇයට උවමනා වුණේ මා ගැන ඇගේ සැමියාව දැනුම් දෙන්නයි. නමුත් මං ඒකට කැමැති වුණේ නැහැ. ඒ මොකද සැමුවෙල් මාමා කලින් වුණත් මට හෝ මගේ පියාට කැමැත්තක් දක්වූ කෙනෙක් නෙමෙයි. ඒ නිසා මාමාට මං ගැන නොකියන ලෙසට මං ඇයට බැහැපත්ව ආයාචනා කළා. අන්තිමේදී මා අතට මුදලකුත් දිලා, ඇය මාව සවුත්හැමිටත් වෙත එව්වා. එහි දින කීපයක් නැවතී ඉන්න අතරේ වරායේ රැකියාවක් හොයාගන්න මට හැකිවුණා. ඔහොම ඉන්න අතරේදී මට නිව්ෆෝර්ස්ට් හි තරුණියක් හඳුනාගන්න ලැබුණා. හදිසි තීරණයක් අරගෙන මං ඇයව විවාහ කරගත්තා. නමුත් මං රැකියාවෙන් හොයාගත් මුදල අපට ජීවත්වෙන්න ප්‍රමාණවත් වුණේ නැහැ.

මං සතිදෙකකට සැරයක් නැන්දා හොයාගෙන ආවා. මං ඒකට යොදා ගත්තේ සිකුරාද දිනවල හවස්වරුව. ගොල්ල ක්‍රීඩාකරන්න නොයන දිනවලට මාමා දවාලට පැයක් දෙකක් නිදාගන්නවා. ඒ වෙලාවට ඇය ගෙදරින් පිටවුමණ් කෑලෑමල් කඩන්න යන බව කියමින්. නමුත් ඇය ඇත්තෙන්ම කළේ හෙන්ඩසන් මහතාට අයත් වත්ත කෙළවර තිබූ උද්‍යාන කුටියට ඇවිත් මාව හමුවීම. අපේ පවුලට ජීවත්වෙන්න තරම් ප්‍රමාණවත් මුදලක් ඇය සතිදෙකකට වරක් මා අතට දුන්නා. ඇය මේ ගැන එක වචනයක්වත් මාමාට කිව්වේ නැහැ. කිව්වා නම් කෝපවෙලා ඔහු මාව පන්නාදමන බව ඇය දනහිටියා.

උපතින්ම මාත්, මගේ ආත්තා වගේ තදින් කේන්තියන කෙනෙක්. ඒ නිසා මාමා මාව එළවාදම්මොත් ඒක කෝලාහලයක්

වීමට ඉඩ ඇති බව, නැත්නම් මගෙන් ඔහුට හිරිහැරයක් වීමට ඉඩ ඇති බව ඇය දන ගිටියා.

දනට මාස තුන හතරකට පෙර වරායේ කම්කරුවන් දෙපක්ෂයක් අතර මහා කෝලාහලයක් ඇතිවුණා. ඒකෙදි අපට විරුද්ධ පක්ෂයේ දෙදෙනෙක් පිහි ඇනුම් කා මියගියා. ඒකට සැකපිට මාත් තවත් කෙනෙකුත් රක්ෂිත බන්ධනාගාරය ගත කෙරුණා. මාසයක් පමණ රක්ෂිතයේ හිටි මාව, නීතිඥයෙකුට විශාල මුදලක් ගෙවලා නිදහස් කරගත්තේ මගේ නැන්ද, මං ආපහු ගෙදර එද්දි මගේ බිරිඳ මාව අත්හැර ගිහින් ඊට පස්සේ මං මගේ මිතුරන් පදිංචිව හිටි වරාය අසල සිටිව් නිවාසවල පදිංචියට ගියා. ආයෙත් මං අබිං බොන කල්ලියකට වැටුණා. ඒකෙන් මට රැකියාව හරිහැටි කිරීමත් අමාරු වුණා. නමුත් මට වැඩි වැඩියෙන් මුදල් උවමනා වුණා.

ගිය 24 වැනිදා - සිකුරාදක් මං පුරුදු වීඩියට නැන්ද හමුවෙන්න ලොඩර් ගම්මානයට ආවා. මාමා මුණගැහෙව් කියන හය නිසා මං කවදවත් ප්‍රධාන පාරෙන් එන්නේ නැහැ. මං එන්නේ ඉයෝවිල් බලා යන අශ්වකරත්තයක. ඒ ඇවිත් මගදි බැහැලා, රක්ෂිත වනාන්තරය හා කුඹුරුයාය මැදින් වැටුණු පාරේ ඇවිත් හෙන්ඩසන් මහතාගේ ඉඩමට පතීනවා. එහෙම එනකොට කිසිකෙනෙකුට මාව දකින්න ලැබෙන්නේ නෑ.

පිහිඇනුමට රක්ෂිත බන්ධනාගාරයේ ඉඳල එළියට ආවට පස්සේ, මම කොයි වෙලෙන් මගේ ආරක්ෂාවට රිවෝල්වරයක් සාක්කුවේ තියාගත්තා. ඒ මොකද අපෙත් මැරුම් කෑ කල්ලියේ මැරයන් දෙදෙනෙක්. මා මරා දමන බවට දිවුරා හිටි බව අහන්න ලැබී තිබුණු නිසා.

එදා නැන්ද හමුවෙන්න ආවත් ඇය පුරුදු වෙලාවට උදහන කුටියට ආවේ නැහැ. ඒ නිසා මට හුඟක් වෙලා කැලෑ රොදට වෙලා හැංගිලා බලාගෙන ඉන්න සිදුවුණා. ඉවසන්න බැරි රස්තයට ඩහදිය ගලන්න පටන් අරගත්තා. බැරිම තැන මං කබාය ගලවා පැත්තකට දමමා. පැයක් පමණ මා එතැන රස්තියාදු කිරිම ගැන මගේ හිතේ නැන්ද ගැන ඇතිවුණේ තරහක්. ආව ගමන් මං ඇයට බැණ වැදුණා.

"නැන්ද මෙව්වර ටොලා මොකද කළේ? මට මෙහෙම රස්තියාදු වෙන්න පුළුවන්ද?"

"මාමා අද හවස වෙනද විධියට දිගටම නිදාගත්තේ නැහැ" ඇය කීවා. "ගොල්ල ගහන්න යන්න සූදනම් වුණා. ඉතින් මට එයා එක්කම එන්න සිදුවුණා. මං කලින් ඇවිත් මේකෙ ඔයා එක්ක කතාකර කර ඉඳලා මාමාට අහුවුණා නම් මොකද වෙන්නේ? ඔයාට ලැබෙන්නේ සල්ලි තෙමෙයි; මාමාගෙන් හොඳ කම්මුල් පාරක්. ඊට පස්සේ ඔයාට කවදවත් සල්ලි දෙන්න මාමා ඉඩ තියෙන්නේ නෑ. එයා තවමත් හිතාගෙන ඉන්නේ ඔයා මියගිනිත් කියලයි"

"ඒ නාකියා මට මොනවා කරන්නද?" මං කීවා. "මට කම්මුල් පාරක් දෙන්න ආවොත් මං උන්දුව යවන්න අනික් ලෝකෙට"

"තමුසෙ එක මිනිසෙක් මැරුවා මදිවාට මගේ ස්වාමියාත් මරන්නද හදන්නේ?" නැන්ද ඇහුවේ තරහෙන් "මගේ වැරද්ද. ඔයාට එල්ලුම්ගස් යන්න තියෙද්දී මං මුදල් ගෙවලා බේරාගත්තා. මගේ අයියාගේ පුතා මේ වගේ කාලකණ්ණියෙක් වේවි කියා මං කවදවත් හිතුවේ නෑ" ඇය කීවේ කඳුළු වගුරුවමින්.

"මට තවත් මෙතේ රස්තිසාද වෙන්න බැහැ. නැන්ද සල්ලි ගෙනවා නම් ඒ සල්ලි මෙතාට දෙන්න" මං කීවා.

"උඹට දෙන්න තියෙන්නේ සල්ලි තමයි" කී ඇය සාක්කුවට අත දමා මුදල් පසුම්බිය එළියට ගත්තා. "මෙන්න මෙතැන පවුම් 20ක් තියෙනවා. මේක අරං යන්න. ආයෙත් මාසෙකටවත් මේ පැත්තෙ එන්න එපා. ලබන සතියේ අපි නිවාඩුවකට ජ්‍යෙෂ්ඨාවට යන්නයි හිතාගෙන ඉන්නේ. ඒ නිසා ඔයා සති දෙකකින් එද්දී මං ගෙදර ඉන්න එකක් නැහැ. ඒ නිසයි මං මාසයකම මුදල් අරගෙන ආවේ."

ඇය මා දිහාවට මුදල් දිගුකළා.

"නැන්දේ තරහගන්න එපා" මං කීවා. "මට ලොකු මුදල් හදිසියක් වෙලා තියෙනවා. ආයෙත් නැන්ද හමුවෙන්නේ මාසෙකින් නම් මට තව වැඩිපුර මුදල් ටිකක් දෙන්න. පවුම් විස්ස නම් හොඳටම මදි. මට පවුම් පනහක්වත් ඕන."

"පවුම් 20 උඹට එපා නම් මං කියාගන්නවා" ඇය කීවේ තරහෙන්. ඊළඟට මුදල් ටික පසුම්බියට ඔබා සාක්කුවේ දමාගෙන එහි බොත්තමුත් පියවා ගත්තා. "උඹට මේ මුදල ලැබෙන්නේ මගේ අනුකම්පාව නිසයි. ඒක මතක තියාගනිත්. අර අහිංසක මනුස්සයාට මං මේ කිසිදෙයක් කියලා නැහැ. ඔහු දනගත්තොත් බෑනා ගැන ලැජ්ජාවෙන් අසතිපවේවි"

ඇය මට මුදල් දිගු කළ වේලේ ඇගේ අතේ තිබූ දියමන්ති මුද්ද දෙක හා කොළ මැණික් ගලක් සහිත මුද්ද මං හොඳට දුටුවා. මේවා අතර්ස දියමන්ති බව මං දැන ගිටියා.

"නැන්ද ළග දුන් සල්ලි තැහැනේ" මං කීව්වා. "එහෙනම් මට ඔය මුදුවලින් එක මුද්දක් දෙන්න. මං ඒක උගස් තියලා සල්ලි හොයාගන්නම්. ඊට පස්සේ මං ඒක බේරලා ආපහු ගෙනැව් දෙන්නම්"

"රොඩ්නි" ඇය කීවේ තරහෙන්. "උඹ මුද්ද උගස් තියා ආයෙත් බේරා ගන්න? අපොයි. උඹට ලොකු පඩියක් ලැබෙනවානේ. උඹේ තාත්තා කළේ එයාට ලැබුණු දේපොළ ඔක්කොම විකුණ විකුණ සුදු කෙළි එක. මගේ තාත්තා මං විවාහ වුණු වෙලාවේ මට තැගි දුන්නු අශ්වකරත්තය එයා අරගෙන ගියේ මුදල් හදිසියක් කියලා. අන්තිමට ඒක උගස්කරලා ලබාගත් මුදලත් ඔක්කොම විනාස කළා. ඔයා අත්තයි ඔයාගේ තාත්තාටත් වඩා. මං ඒක හොඳට දන්නවා."

"මට ඔන ඔය දියමන්ති මුද්දක්" මං කීව්වා. "ඔක අපේ ආච්චිට අයිතිව තිබුණු එකක්. ආච්චි කේද ඔක නැන්දට දුන්නේ?"

"ආච්චි දුන්නා තමයි" ඇය කීවා. "ඒ ඔගේ ලොකු පුතා උපන් වෙලාවේ. උඹලගේ තාත්තට ආච්චි දුන්නා මේ මුද්දට වඩා සිය ගුණයක් වටිනා ඉඩම් සහ ගෙවල්. ලන්ඩන් නගරයෙන්. ඒවට මොකද වුණේ? උඹලගේ තාත්තා විකුණුවා. මේක නම් මං මැරුවත් උඹට ලැබෙන්නේ නෑ"

එහෙම කියූ ඇය සුදුනම් වුණේ තරහෙන් ආපසු යන්න. මං වහාම ඇගේ අත්දෙකෙන් අල්ලා ගත්තා. ඒ වෙලාවේ ඇය මගේ ග්‍රහණයෙන් ගැළවෙන්න බැලුවා. මං උත්සාහ කළේ කොහොම හරි ඇගේ අතෙන් මුද්දක් ගළවා ගන්න.

"මාව අතඇරපත්" ඇය කීව්වා. "නැත්නම් මං කැගහනවා"

"නැන්ද කෑගැහුවට කාටවත් ඇහෙන්නේ නෑ. මට ඔය මුද්ද දෙන්න"

මං ඇගේ අත අත්නොහරින බව දුටු නැන්ද මගේ අත හැපුවා. මට දනුණේ දැඩි වේදනාවක්. මගේ ග්‍රහණය ලිහිල්වුණු ගමන් ඇය දුවන්නයි ලැහැස්ති වුණේ. වේදනාවෙන් කෝපාවිෂ්ඨවුණු මගේ අතට රිවෝල්වරය ආවේ මං නොදනුවත්ම.

"දුවන්න එපා!" මං කියද්දීත් ඇය සුදුනම් වුණේ දුවන්න. "මේක සෙල්ලම් පිස්තෝලයක් නෙමෙයි" මං ඇගේ ළගින්ම යන්න

වෙඩිල්ලක් තැබුවේ ඇස හයකරන්න. නමුත් වැඩක් වුණේ නැහැ. ආපහු හැරීලා මගේ අතින් පිස්තෝලය උදුරාගන්න ඇය උත්සාහ කළා. ඊළඟට ඇය ආපසු හැරුණේ පිටවී යන්න. එතකොට මගේ මලුවේ සිටි යක්ෂයා ක්‍රියාත්මක වුණා. දෙවියනේ මං කළ අපරාධයක්. මේ මගේ තාත්තාගේ නංගි කියන එක ඒ වෙලාවේ මගේ මොළයට ආවේ නැහැ. මගේ චෙට්ටහරින් ඇය ජීවිතක්ෂයට පත්වුණා. මං වහාම ඇගේ අතේ තිබූ මුදුන් උදුරාගෙන, සාක්කුව කපලා මුදල් පසුම්බියක් අරගෙන පැනයියා. මහත්වරුනි. මං කළ අපරාධයට මං ඔබෙන් සමාවක් ඉල්ලන්නේ නැහැ. මට දන් මේ ලෝකයේ ජීවත්වෙලා වැඩක් නැහැ. ඔබ කැමැති දඬුවමක් මට දෙන්න"

රොඩ්නි මලිවර් හාට්ලිට විරූද්ධව නවුට් ලන්ඩනයේදී විභාගයට ගැනිණ. ජූරි සභාවේ ඒකමතික තීරණය අනුව ඔහු මරණ දණ්ඩනයට නියම විය.

"වොට්සන් ඔබ කාලයක් ඉන්දියාවේ ප්‍රදීපිට සිටි නිසා මේ කථාව අහල තියෙනවද මං දන්නො-කෑ" ශෝම්ස් කීවේ එදා රැ ඔබ්බර් විචියේ අපේ නිවහනේ දී ය. "මේක පෙරදිග රටවල ආප්තෝපදේශයක්. විෂසෝර සර්පයාත් ගින්නරත්, මොනතරම් පුංචි වුණත් සුළුවට තකන්න එපාලු. බොහොම හිලෑවට හිතවත්ව ඉන්න විෂසෝර සර්පයා කොයි මොහොතේ කෝපයට පත්වෙලා, ඔබට දණ්ඩකරල මරාදමාවිද දන්නේ නෑ. එහෙම අයට අනුකම්පා කිරීමෙන් තමා ළං කරගන්නේ විභාගයමයි."

කළු වසාලයා

මගේ බිරිඳ මේරිගේ අකල් මරණයෙන් කලකට පසු, මගේ විකිත්සාගාරය විකුණාදමා මම බේකර් විරියේ නිවහනට සංක්‍රමණය වූයෙමි. ඒ බව මිට් පෙර මා ලියූ කථාන්තරවල ද සඳහන් කර ඇත. මගේ හිතමිත්‍ර ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතාගේ රහස් පරීක්ෂණ කටයුතුවලට සහාය වීමටවත්, ඒ දිනවල මට සිතක් නොතිබිණ. මගේ මිත්‍රයාට එංගලන්තයේ ඇත පළාත්වල පරීක්ෂණ කටයුතු යෙදුණු විට, ඔහු සමග එහි යාම, මුල් කාලයේ සිටම මගේ පුරුද්දක් විය. එහෙත් මා මේ කිසිකු දිනවල පරීක්ෂණ සඳහා හෝම්ස් යැවුණේ තනිවම ය.

සිතේ ගෝකය තුනී කිරීමට හොඳම පිළියම, වැඩ කටයුතුවල නිරතවීම බව මගේ මිත්‍රයා මට මතක් කළේය. ඔහු සමග ඇත පළාත්වලට ගොස්, ඔහුගේ පරීක්ෂණවලට උදව්කරන මෙන් හෝම්ස් දිගින් දිගටම මගෙන් ඉල්ලා සිටියේය. එහෙත් මගේ සිතේ ඊට කැමැත්තක් නොවීය. මා බොහෝ විට කාලය ගතකළේ මේරිගේ ඡායාරූප දෙස බලමින් අපේ විවාහ ජීවිතයේ ගෙවී ගිය කාලය මෙනෙහි කරමිනි. හෝම්ස් ගෙදර නොමැති විට මම සවස් වරුවේ තනිවම ඔක්ස්ෆර්ඩ් විරියේ ඇවිදින්නට ගියෙමි. සැන්දෑවේ ආපසු එන අතරේ ක්‍රයිට්ටියන් අවන්හලට ගොඩවැදී බීර පයින්ටුවක් හෝ දෙකක් පානය කළෙමි. මාගේ කිං යළිත් මට හමුවූයේ ක්‍රයිට්ටියන් අවන්හලේ එලෙස ගතකළ මොහොතකය.

යළිත් හමුවූයේ යයි මා කිවේ, මීට පෙර පාසලේදී ඔහු මට හමුවී තිබූ බැවිනි. මා පාසලේ ඉගෙනුම ලැබූ අවසන් වසර කිහිපයේදී ඔහු මට වඩා පහළ පංතියක ඉගෙනුම ලැබීය. එකල මාගේ කිං මගේ කුළුපග සගයෙකු වූයේ නැත. මා ජ්‍යෙෂ්ඨ රග්බි පාපන්දු කණ්ඩායමේ ක්‍රීඩාකරුදී ඔහු කනිෂ්ඨ කණ්ඩායමේ ක්‍රීඩකයෙකු විය. ළග මිතුරෙකු නොවූ නිසා ඔහුගේ පවුලේ තොරතුරු කිසිවක් මම දැන නොසිටියෙමි. හදිසියේම ඔහු මා හඳුනාගෙන කථාකළ විට මම ඉමහත් පුද්ගලයාට පත්වූයෙමි.

"මේ ජෝන් වොට්සන්, නේද?" ඔහු විමසුවේය.

"ඔව්..... ඔබ.....?"

"වොට්සන්, ඔබට බැරිද මාව හඳුනන්න?" යයි ඇසූ ඔහු සේවකයා දුන් බේර ජෝගුව අතට ගෙන මා අසලට පැමිණ හිඳගත්තේය.

මම තත්පර කිහිපයක් ඔහුගේ මුහුණ දෙස එකච්ඡේ බලා සිටියෙමි. අන්තිමේදී මගේ මතකය යන්තමින් අවදිකර ගැනීමට මට හැකිවිය.

"කනිෂ්ඨ රග්බි කණ්ඩායමේ හිටි..... මාෂල්..... මාෂල් කිං නේද?"

"හරියට හරි" ඔහු කීය. "එහෙනම් මං එව්වර වෙනස්වෙලා නැහැ. ඔබ නම් හුඟක් වෙනස්වෙලා වොට්සන්. මුහුණ ඇඳිලා ගිහින් කළුවෙලා; තරබාරු වෙලා ටිකක් බඩත් ඇවිත්. පුදුමයක් නැ. වෛද්‍යවරයෙක් හැටියට ඔබට කොහේද ක්‍රීඩා කරන්න විවේකයක්? ඔබේ බිරිඳගේ අකල් මරණය ගැනත් මට අහන්න ලැබුණා. ඒ ගැන මගේ ශෝකය පිළිගන්න"

"ස්තූතියි. මාෂල් කොහොමද දනගත්තේ මං මෙහේ ඉන්න බව?" මම ඇසිමි. "අපි පාසලෙන් අස්වෙලා. මං හිතන්නේ දූන් අවුරුදු පහළොවකට කිට්ටුයි. එහෙම හේද?"

"වොට්සන්, ඔබ ලන්ඩනයේ ජීවත්වෙන බව මං දනගිටියා." ඔහු කීවේ බේර උගුරක් පානය කළ පසුවය. "ඔබ ඔබේ හිතවත් මිත්‍ර ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්මයාගේ වික්‍රමාන්විත පරීක්ෂණ ගැන සඟරාවලට ලියන ලිපි, මං නොබරදමාම කියවනවා. ඊට අමතරව අපි යහළුවෝ එකතු වුණාමත් හෝම්ස් මහත්මයා දක්ෂ ලෙස අහිරහස් විසඳූ හැටි ගැන කොයිතරමක් කතාවෙනවද?"

"ඔබ ඒවා කියවන බව අහන්නාත් මට සන්තෝෂයි" මම පිළිතුරු දුන්නෙමි.

"ඇත්තම කියනවා නම් මං හිතගින්නා හිටියේ වෙලාවක ඔබේ මිත්‍රයා හමුවෙලා උපදෙසක් ගන්න" මාෂල් කිං පැවසුවේය.

"හැබැට? ඒ මොකක් ගැනද?"

"ඒක තරමක් දිගු කථාවක්" ඔහු කීය. "කෝ හෝම්ස් මහත්මයා බේකර් විටියේ අද ඉන්නවද?"

"ඔබට කියන්න කණගාටුයි මාෂල්. මගේ මිත්‍රයා මේ දිනවල ලන්ඩන් නගරයේ නැහැ. එක්තරා ගැටලුවක් විසඳීම සඳහා ඔහු

ස්කොට්ලන්තය බලා ගියේ ඊයේ උදේ. එහෙම ගියාම ඔහු දින තුනක් හෝ හතරක් ඒ ස්ථානයේ නවතීන්වා. ඉතින් ඔහු කවද ආපහු ඒවිද කියන එක මට හරියටම කියන්න බැහැ. ඔහු ගිය රාජකාරිය ඉක්මනින් අවසන් කළොත් නම් හෝමස් ස්කොට්ලන්තයේ රැඳී ඉන්න එකක් නැහැ. නමුත් බාග වෙලාවට දින තුන හතරක් ගතවෙන්නක් ඉතිරි කියෙනවා."

"මට එව්වර දවසක් ලන්ඩනයේ රැඳී ඉන්න හැටියක් නැති එකයි ප්‍රශ්න" මාෂල් කීය. "මගේ විස්තරය අහද්දී ඔබට තේරේවි මං මුහුණ දීලා ඉන්න තත්ත්වය. මං කියන්නම් ඔබට විස්තර. ඔබ ඒවා හෝමස් මහත්මයාට දැනුම් දෙන්න. ඔහුට මේ ගැන හොයා බලන්න පුළුවන් නම් ලොකු උදව්වක්"

"ඔබ කියන විස්තර තුළ මං හෝමස්ට කියන්නම්" මම කීවෙමි. "එහෙත් ඔහු ඔබේ පරීක්ෂණය භාරගන්න කැමැති වේවිද කියන එක ගැන නම් මට සහතික වෙන්න බැ. මාෂල්. මං හෝමස් සමග දීර්ඝ කාලයක් පරීක්ෂණවල යෙදුණු බව ඇත්තයි. සමහර ගැටලු විසදීම ඔහු භාරගන්නවා. සමහර ඒවා භාරගන්නේ නැහැ. ඔබේ ප්‍රශ්නය ඔබම හෝමස්ට කියන්න. ඒකයි වඩාම සුදුසු ක්‍රමය. මොකක්ද මේක හදිසි ප්‍රශ්නයක් ද?"

"මං කියන්නම් වොට්සන්" ඔහු කීය. "ඔබ බාගවෙලාවට අහල ඇති මර්වින් කිං ගැන. ඔහු තමා මගේ වැඩිමහල් සොහොයුරා. මාස හතරකට පෙර ඔහු වෙඩිවැදී මියගියා!"

"මොනවා? ඒ ඔබේ සොහොයුරාද? මට කණගාටුයි මාෂල්. මං මිය මිනීමැරුම ගැන පුවත්පත්වල කියෙව්වා. ඒ අපරාධය කළේ කවුද කියන එක තවමත් හෙළිවුණේ නැද්ද?"

"මගේ අයියා අකාලයේ මියයාම මට මුළු ලෝකයක්ම නැතිවුණා වගේ වොට්සන්" මාෂල් කිං පැවසුවේ දුක්මුසු ස්වරයෙනි. "ඔහු මට වඩා අවුරුදු අටකින් වැඩිමහල්. මට ඉතාම ආදරය කළ අයියාගේ පිහිටෙන් තමයි මං ජීවත්වුණේ. ඔහුගේ මරණය සමගම මං සම්පූර්ණයෙන්ම අසරණ වුණා. මේ මිනීමැරුම ගැන හෙවිම ස්කොට්ලන්ඩයාඩ් පොලීසියට භාරවුණා. ඔවුන් කියනවා මේක පාතාල-ලෝකයේ මිනීමැරුමක් වෙන්න ඇති කියලා. එතැනින් එතාට ලිවුන් කිසිදෙයක් කරන්නෙ නැ. අයියා මට අහිමිවුණු බව ඇත්තයි. නමුත් මේ අපරාධය කළ උන් සොයා නිසි

දඬුවම් ලබාදීමයි මගේ එකම අරමුණ. මට කොච්චර වියදමක් ගියත් මං ඒ දේ කරනවා. ඔබ මට මේකට උදව් කළ යුතුයි වොට්සන්”

“මගේ මිත්‍රයාට කියලා පුළුවන් හැමදෙයක්ම කරන්නම්” මම කීවෙමි. “නමුත් හෝමිස්ට උවමනා වේවි මරවීන් කිං ගැනත්, ඔහුට අදළ හැම කෙනෙක් ගැනමත් තොරතුරු දැනගන්න. ඉතින් ඔහු හමුවෙලා ප්‍රශ්නය ඉදිරිපත් කළොත් තේද වඩා හොඳ?”

“ඔව්. මං අනිවාර්යයෙන්ම හෝමිස් මහත්මයා හමුවෙන්න එනවා” මාෂල් කීය. “නමුත් මේ වෙලාවේ මට කොහොමටවත් නොගිහිත් බැරි ගමනක් යන්න සිදුවෙලා තියෙනවා. ඒක මොකක්ද කියන එක මං ඔබට තේරුම් කරලා කියන්නම්. එතකොට ඔබට හිතාගන්න පුළුවන් වේවි. මං යන්නවෙලා ඉන්න තත්ත්වය.

වොට්සන්. අපි ආසලේ එක කාලයේ ඉගෙනගන්නා වුණත්, මං හිතන්නේ නැහැ, ඔබ මා ගැන තොරතුරු හරිහැටි දන්නවා ඇති කියල. ඒවා අහන්න ඔබට කම්මැලි හිතේවිද මම දන්නෙ නැ. නමුත් මගේ අර්බුදයේ මුල තේරුම් ගන්න උවමනා නිසා මං කියන්නම්.

ඔබ අහලා තියෙනවා තේද සදර්ටන් සාම්වරයා ගැන? දැනට ඉන්න සදර්ටන් සාම්වරයා-ඩන්කන්-කිං, භමා මගේ මහජ්ජා. ඔහු තමා සදර්ටන් වතුයාය නමින් ප්‍රසිද්ධ ඔට්ස් සහ බාර්ලි වගා කළ ඉඩම් සහ කැලෑ ඉඩම් අක්කර අටසිය ගණනක් එකම හිමිකරුවා. ඔහුට වඩා ධනවත් පුද්ගලයන් එංගලන්තයේ තවත් ඉන්නවා නම්, ඒ අතළොස්සයි. මම ඔහුගේ ළඟම ඇති පුත්‍රයා. නමුත් මගේ වත්කම කොහොමද? මං දන් අන්ත දුහිදුප්පතෙක් බවට පත්වෙලයි ඉන්නේ. මට ණය දුන් අය අද නැත්නම් හෙට, මට විරුද්ධව නඩු දමාවි. එතකොට මට හිරේ යනවා ඇරෙන්න වෙන විකල්පයක් නැහැ. ඔබට මේක තේරුම් ගන්න අමාරුයි. එහෙම තේද? හැමදෙයක්ම මං තවත් පැහැදිලි කරන්නම්.

අපේ සීයා වන සදර්ටන් සාම්ට හිරිඳේ පුතුන් දෙදෙනෙක් සහ දුවක් පමණයි. වැඩිමහල් පුතා නමයි, මං මේ කියන මගේ මහජ්ජා ඩන්කන් කිං. ඊළඟම-හිටියේ වෙරෝනිකා නම් මගේ නැන්ද, පවුලේ බාලයා වුණේ මගේ තාත්තා හැරල්ඩ්. මගේ මහජ්ජා විවාහවුණේ නැහැ. ඔහු අද දක්වාත් තනිකඩයෙක්. මගේ නැන්ද ඇගේ තනි කැමැත්තට විවාහවුණා. ඒ ඊතොක් ජේකොබ් නම් කෙනෙකු සමග. ඔහු යුදෙව් සම්භවයක් තිබූ කෙනෙකු නිසා සීයා

ඒ විවාහයට කැමැතිවෙලා නැහැ. ඔහුගේ දේපොළ කිසිවක් ඇය නමට ලියුවෙන් නැහැ. වෙරෝනිකා නැන්ද ඒ කාලෙම ඇගේ සැමියා සමග දකුණු ඇමරිකාවට සංක්‍රමණය වෙලා තියෙනවා. ඔවුනට ඉන්නේ එක පුතෙක් පමණයි. ඔහු හැරී ජේකොබ් නම් මගේ ඇති සොහොයුරා. මගේ නැන්ද සහ මාමා පසු කාලයක මියගිහිත්. දැන් ඉතිරිවෙලා ඉන්නේ හැරී පමණක් බව අපට දනගන්න ලැබුණා.

අපේ තාත්තා හැරුණ්කොට හිටියේ පුතුන් තුන්දෙනයි. වැඩිමහල් අයියා මර්වින් කිං. දෙවැනි අයියා වර්නන් කිං. ඔහු කුඩා කාලයේ ඉඳලම ඉගෙනීමට ලොකු දක්ෂකමක් පෙන්නවා. භූගර්භ විද්‍යාව ඉහළටම ඉගෙන ගත් ඔහු කැම්බ්‍රිජ් සරසවියේ කථිකාවාර්යවරයෙකු ලෙස පත්වුණා. මම තබ්‍රයි පවුලේ බාලයා. මං පාසලේදී ක්‍රීඩා කටයුතුවලට කාලය ගතකළා මිස ඉගෙනගන්න උනන්දුවෙන් නැහැ.

මගේ තාත්තා මං වගේම ජීවිතය බොහොම සැහැල්ලුවට ගත් කෙනෙක්. මහන්සිවෙලා ඉගෙන ගන්න කියලා, ඔහු මට කවදවත් කරදර කළේ නැහැ. ඔහු හිතුවේ මහජපා විශාල ධනවතෙක් නිසාත්, ඔහු අවිවාහක නිසාත්, හැමදෙයක්ම උරුම වෙන්නේ අපට, ඒ නිසා මහන්සිවෙලා වෘත්තියක් සඳහා ඉගෙනගන්න උවමනා නැහැ කියලයි. සඳර්ටන් වතුවල පාලක තනතුරු මට ලැබෙව්, එහෙම නැතිවුණත් මට රජයෙන් පත්වීමක් ලැබෙව් කියල තාත්තා නිතර කිව්වා. ඔබ දන්නවානේ වොට්සන්. එංගලන්තයේ වංශවත් පරම්පරාවල අය ඉහළට ඉගෙන නොගත්තත්, රජයේ උසස් තනතුරු, පත්වීම් ලැබෙනවා. කොහේ හරි යටත්විජිතයක පොලිස්පතිකමක් හෝ ආණ්ඩුකාර තනතුරක් මට ලැබෙව් කියලා තාත්තා හිතුවා. නමුත් මගේ අවාසනාවද මම දන්නේ නෑ. තාත්තා හිතාගෙන ගිටී. ඔහු අනුමාන කළ දේවල් කිසිවක් ඒ පිළිවෙළට සිදුවුණේ නැහැ. මහජපා මං ගැන බැලුවෙන් නැහැ. රජයෙන් තනතුරක් ලැබුණේ නැහැ. මේ කිසිවක් දකින්න පෙර තාත්තා අසනීපයකින් මියගියා.

තාත්තා මං වෙනුවෙන් කිසි ඉතිරි කළ විශාල මුදලක් තිබුණේ නැහැ. තිබුණේ සුළු මුදලක් පමණයි. ඒක බොහොම ඉක්මනින් වියදම් වෙලා ගියා. මර්වින් අයියාට පෙනිහිටි නඩුවලින් තරමක

ආදයමක් ලැබුණා. ඔහු ඒ කාලයේම බිරිඳගෙන් වෙන්වී ගිවිස නිසා පවුල් බරක් තිබුණෙත් නැහැ. ඒ නිසා ඔහු මට නිතරම මුදල් දුන්නා. නමුත් මා ගතකළ විනෝදකාමී ජීවිතයට, ඒ මුදල් ප්‍රමාණවත් වුණේ නැහැ. මං ජීවත්වුණේ මුදල් ණයට ගනිමින්. මං විශාල දේපොළකට හිමිකාරයෙක් බව මුදල් ණයට දෙන්නන් දන්නවා. ඒ නිසා එම ආයතනවලින් පොලියට ණය ලබාගැනීම මට මුලදී අපහසුවුණේ නැහැ. නමුත් ණය සහ පොලී දිගින් දිගටම එකතුවෙලා අත්තිමට මං ලොකු අමාරුවක වැටුණා. අයියාගේ මරණයෙන් පස්සේ මට මුදල් ණයට දෙන්න ණයකරුවන් කැමැතිවුණේ නැහැ. මා ඉදිරියේ තිබුණේ විනාශය විතරයි. ඒක දවසින් දවස මට වඩාත් පැහැදිලිව පෙනුණා. දුන් මෙතැනින් ඉදිරියට මට ගන්න ඉතිරිවෙලා තියෙන්නේ එකම ක්‍රියාමාර්ගයයි. හෝමිස් මහත්මයා වත් හමුවෙන්න නොඉඳ මං මේ යන්න හදන්නේ ඒ කටයුත්තටයි."

"ඔබේ සොහොයුරාගේ ඝාතනය ගැන ඒ දවස්වල ලොකු ආන්දෝලනයක් ඇතිවුණා. එහෙම නේද?" මම ඇසිමි. "මගේ මිත්‍රයා හෝමිස් ඒ දිනවල හරි උනන්දුවෙන් ලෙස්ට්‍රෙඩ් සමග ඒ ගැන කතාබහ කරනවා මට මතකයි. නමුත් ඒ පරීක්ෂණය හෝමිස්ට හරවුණේ නැහැ....."

"මර්ටින් ඝාතනය කළේ කවුද කියන එක තවමත් අහිරහසක්" මාපල් කීය. "බාගවෙලාවට මේක මුලින්ම හෝමිස් මහත්මයාට හරදුන්නා නම් ඔහු මෙලහකුට මේක විසඳලා. ස්කොට්ලන්ඩයාඩ් පොලීසියේ පරීක්ෂකයන් තවමත් මේ ගැන කිසිම දෙයක් අමුතුවෙන් හොයාගෙන නැහැ."

"එතකොට කෝ ඔබේ දෙවැනි අයියා?"

"වර්තමාන භූගර්භ විද්‍යාඥයෙක් බව මං ඔබට කිව්වා. ඒ කෂත්‍රයේ පර්යේෂණ සඳහා ඔහු ලෝකයේ නොයෙක් රටවලට සංචාරය කළා. මේ අතරේ ඔහුට දකුණු ඇමරිකාවට එන්න කියලා ඇරඹුමක් ලැබුණා. එවකට බ්‍රසීලයේ ජීවත් වූ අපේ ඇතින් ගැන මං ඔබට කිව්වා. වෙරෝනිකා නැන්දා හා ඇගේ සැමියා මේ වෙනකොට මියගියින්. මගේ ඇති සොහොයුරා හැරී ජේකොබ් පමණයි බ්‍රසීලයේ ජීවත්වුණේ. ඔහු තමා අයියාට එහේ එන්න කියලා ආරාධනය කළේ. ජේකොබ් පදිංචිව ගිවියේ පර්නම්බුකෝ

ප්‍රදේශයේ. එම ප්‍රදේශයේ පොළොවේ රත්රන් ඉල්ලම් මතු වෙලා කියල ආරංචියක් පැතිර ගියාලු. මිනිස්සු තැනින් තැන පොළොව භාරමින් රත්රන් හොයල තියෙනවා. ඇමේසන් ගං ඉවුරේ හැරී ජේකොබ් සතු ඉඩමෙන් පොළොව හාණා ඉල්ලම් ගැන පරීක්ෂා කළාලු. ඔහු අපේ අයිසාට එහේ එන්න කියල ඇරයුම් කළෙන් ඒවා ගැන හොයන්න. නමුත් මම ඒ කාලයේම බ්‍රසීලයේ සිට අයිසා ලියුමක් එවා තිබුණා. ඔහු කියා තිබුණේ වෙනත් නොවටිනා ලෝභයකට මිනිසුන් රත්තරන් කියා රැවටී ඇති බවයි. ඊට මාසයකට පමණ පසු බ්‍රසීලයේ සිදුවූ හදිසි අනතුරකින් වර්තන් මියගියා”

“දෙවියනේ! ඒ කොහොමද?”

“අප දන්නේ බ්‍රසීලයෙන් දන්වා එවා තිබූ තොරතුරු පමණයි.” මාෂල් කීය. “පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා වර්තන් සහ තවත් අය ඇමේසන් ගඟේ ඉහළට යාත්‍රාකරල තියෙනවා. ඔවුන් ගිහින් තියෙන්නේ වාෂ්ප බලයෙන් ක්‍රියාකරන බෝට්ටුවකින්. ප්‍රධාන ගංගාවෙන් හැරීලා අතුරුගොඩක් දිගේ බොලිවියාව පැත්තට යාත්‍රා කරද්දී ගඟ මැදදී බෝට්ටුව පෙරළී ගිය බවයි ආරංචිය. අයිසාත් ඔහුගේ උදව්කාරයින් දෙදෙනාත් ගඟේ ගිලී ජීවිතක්ෂයට පත්වූ බව අපට දනගන්න ලැබුණා. එය පවා දන්වා එව්වේ අපේ ඇති සොහොයුරා හැරී. මේ ගැන හොඳා බලන්න බ්‍රිතාන්‍ය තානාපති කාර්යාලය කිසිදු උනන්දුවක් දක්වූයේ නැහැ.”

“වර්තන්ගේ දරු පවුල?”

“ඔහු විවාහ වෙලා හිටියේ නැහැ.”

“ඔහුගේ මරණය සිදුවෙලා දන් කොයින්තරම් කාලයක් වෙනවද?”

“අවුරුදු දෙකක් විතර වුණා”

“සොහොයුරන් දෙදෙනාම අකාලයේ මියයාමෙන් ඔබ වැටුණේ ලොකු අමාරුවක. එහෙම නේද?”

“ඒක ඇත්ත වොට්සන්” මාෂල් කීය. “ඔවුන් ඉන්නා තුරු මට ජීවිතේ බරපතලක් තේරුණේ නැහැ. දන් මං ඉන්නේ මහ අවුලක පැටළිලා. ඉතින් මං දන් හදන්නේ මගේ අන්තිම තුරුම්පුවත් ක්‍රියා කරන්නයි”

“ඒ මොකක්ද?”

“බ්‍රසීලයේ අපේ ඇති සොහොයුරා හැරී ජේකොබ් ගැන මං ඔබට දන් කිව්වේ.” මාෂල් කීය. “ඔහු මීට මාස හයකට පමණ කලින්

[illegible]

10-101-146550000

Engineering Department

Reading Purpose Grid

64

Guides

1

10

1

බොහොම කැමැති වේවි ඔබට දැනගන්නාගන්න. තවත් එක්කෙනෙක් නවතින්න ආවා කියලා ඔහුට ප්‍රශ්නයක් වෙන එකක් නෑ."

"ඔය ජේකොබ් මහත්මිය මොන වගේ ව්‍යාපාරයක යෙදෙන කෙනෙක්ද?"

"ඔහු දීර්ඝ කාලයක් ස්විට්සර්ලන්තයේ ඉඳලා විශාල මුදලක් උපයාගෙන ආව ඔබ නම් මම දන්නවා" මාෂල් කීය. "ඒත් ඔහු මුදල් ඉපයීමට කළ රක්ෂාව මොකක්ද කියලා නම් මම දන්නේ නැහැ. වර්තමාන මට ඒ ගැන කියලා එවල තිබුණෙත් නැහැ. මධ්‍යතනම භිතූණේ ඔහු රත්රන් හෝ වෙනත් ලෝහ වර්ග නිෂ්පාදනය මගින් මුදල් උපයන්න ඇති කියලයි. කොහොම වුණත් ඔහුට මුදල් හදල් නම් අඩුවක් නැතිව තියෙනු පාටයි. නැත්නම් එකපාරටම ඔහු ශ්‍රේණිත්තිය වතුයාද වැනි විශාල වත්තක් මිලට ගත්තේ කොහොමද? මොකද කියන්නේ? ඔබ එතවද මා සමග යන්න?"

බිරිඳගේ මරණය ගැන හිතාහිතා, ඒ ගැන ශෝක වෙවි ගෙදරටම වෙලා ඉන්න එපා වොට්සන්. ඒක අමතක කරන්න ඔබට කරන්න තියෙන්නේ කොහේ හරි ගමනක් යන එකයි. ඔබ එතවා නම් මටත් පාළු නැතිව යන්න පුළුවනි. ඔබ ඉස්ස්ට්විම්බ්ල නැයින්ගේ ගෙදර නැවතුණත්, මාව බලන්න ශ්‍රේණිත්තියවලට ඇවිත් යන්න ඔබට පුළුවන් නේ."

"ඒ වුණත් මාෂල් එතුමනාට මං කොහොමද ඔබේ ගැටලුව ගැන හෝමිස්ට දනුම් දෙන්නෙ? ඔහු ආපහු එනකොට මං ගෙදර නොහිටියොත් ඔහු හරි පුදුමයකට පත්වේවි."

"මගේ ගැටලුව විසඳීම තවත් දවස් දෙක තුනකින් එහාට ගියා කියලා, ඒ හැටි වෙනසක් වෙන්නෙ නෑ වොට්සන්" මාෂල් කීය. "දැනටමත් මාස 4ක් ගතවෙලා නේ. මගේ මුදල් ප්‍රශ්න මොනට විසඳාගන්න හැකිවුණොත් මං ඉක්මනට ආපහු එනවා. ඔබ එතවා නේද හෙට උදේ මා එක්ක සරෝක් යන්න?"

"තවත් විකක් කල්පනා කරලා බලලා මං තීරණයක් ගන්නම්" මම කීවෙමි.

"මං යන්නේ හෙට උදේ නවයයි කාලට ලිවර්පූල් විවියේ දුම්රියපොළෙන් පිටත්වෙන දුම්රියේ. ඒ වෙලාවට ඔබ ඒවි කියලා මං විශ්වාස කරනවා"

තවත් මද වේලාවක් මා සමග කතාබහ කරමින් සිටි ඔහු, මගෙන් සමුගෙන පිටවී ගියේය.

මේරිගේ බාප්පා වූ ජෙරාඩ් මෝස්ටන් හා ඔහුගේ බිරිඳ හර්මිනා දෙදෙනා, ඉතා කරුණාවන්ත අය වූහ. අප විවාහ වූ අලුත මේරි සමග ගොස් ඔවුන්ගේ නිවසේ නවාතැන් ගෙන ආ අවස්ථා කිහිපයක්ම මට සිහිවිය. එබැවින් නැවත වරක් එහි යාමට මට සිත්විය. හෝමිස්ට කෙටි ලිපියක් ලියා තබා, මාෂල් කිං ගැන ද සඳහන් කොට, ඔහු සමග ඉස්සවිච් වෙත යාමට මම අත්තිමේදී තීරණය කළෙමි.

පසුවද උදයේ මා ලිවර්පූල් විටියේ දුම්රියපොළ වෙත ළඟාවෙද්දී උදේ නවය පසුවී තිබිණ. මා බලාපොරොත්තුවෙන් සිටි මගේ මිත්‍රයා, නොඉවසිල්ලෙන්, වේදිකාවේ ඉහළ පහළ ඇවිදින අයුරු මම දුටුවෙමි. මම ප්‍රවේශපත්‍ර කවුන්ටරයට ළඟාවුණෙමි. මාෂල් කිං ගේ සුපරීක්ෂාකාරී දෙහෙතට මා හසු විය. ඔහු වහාම එතැනට දුව ආවේය.

"ඔබ අද එන බව මං දනඹිටියා වොට්සන්" ඔහු කීය. "මං පළමුවැනි පංතියේ විකට්පතක් ගත්තෙ, අද දුම්රියට සැහෙන සෙනගක් ඉන්නවා"

මම දුම්රිය ප්‍රවේශපත්‍රය රැගෙන ඔහුට එකතු වීම. විශාල සෙනගක් සිටියත් පළමුවැනි පංතියේ මැදිරියක අපටම වෙන්වූ කුටියක අසුන්ගැනීමට අපට හැකිවිණ.

"හෝමිස් මහත්මයා ඊයෙ රැ ආවේ නැද්ද?" මාෂල් ඇසුවේ ඔහුගේ ඇඳුම් මල්ල ආසනයට ඉහළින් වූ රාක්කයට දමමිනි.

"නැහැ, මං ඔබට කිව්වෙ; හෝමිස්ට ආපසු එන්න. තවත් දවස් තුනහතරක් ගතවෙවි"

"එහෙනම් ඔබ මගේ ප්‍රශ්නය ගැන කිසිදු ලියුමක් ලියල තියල එන්න ඇති?"

"මං දිග විස්තරයක් ලිව්වෙ නැහැ" මම කීවෙමි. "ඔබේ නම සහ ඔබ පැවසූ කාරණය සඳහන් කළා, ඔහුට මතක ඇති මර්ටින් කිං මහත්මයාගේ මරණය. හෝමිස්ගේ හොඳ සිරිතක් තියෙනවා මාෂල්. යම්කිසි අහිරහසක් විසඳීම ඔහුට භාරවුණත් නොවුණත්, ඔහු ඒ ගැන පුවත්පත්වල පළවෙන තොරතුරු කපලා පොතක අලවා ගන්නවා. ඒ නිසා සෑහෙන තරම් විස්තර දුනටමත් දන්නවා ඇති. තවුත් මං ඔබට කලින් කිව්වා වගේ, ඔහු මේ පරීක්ෂණය

භාරගන්නවාද නැද්ද කියන එක මට කියන්න බැහැ. අනිවාර්යයෙන්ම ඔබ ගිහින් ඔහු හමුවියයුතුයි."

ඉන්පසු අප දිගටම කතාබස් කළේ අප සමග පාසලේ එකට උගත් මිත්‍රයන් පිළිබඳවය. සමහරුන් උසස් නිලතලවලට පත්වී සිටි අතර තවත් සමහරුන් විදේශ ගතවී සිටි බැව් මට දැනගන්නට ලැබිණි. දහවල් එක පමණ වෙද්දී අපි අපේ ගමනාන්තයට ලංවෙමින් සිටියෙමු.

"මොකක්ද වොට්සන් දුන් ඔබේ සැලැස්ම?" මගේ මිතුරා විමසුවේය.

"මං ඊයෙ රැම මෝස්ටන්ලට විදුලිපුවක් යැව්වා" මම කිවෙමි. "වයසක ජෝඩුවක් නිසා මං හිතනවා ඔවුන් ගෙදර ඇති කියල. එහෙම වුණොත් මට ප්‍රශ්නයක් ඔවුන්ගෙන් නෑ."

"හදිසියෙ නැතිවුණොත්?" මාමල් ඇසීය. "ඔබ මේ ගමන ආවෙත් මං නිසා. මං කොහොමද ඔබට අතරමං වෙන්න ඇරලා මගේ ගමන කරන්නෙ? ඉපස්විට්ටලදී මං එන්නම් ඔබ සමග මෝස්ටන්ලගෙ ගෙදරට?"

"ඒක හොඳයි" මම ඊට එකඟවිමි. "එයාලගෙ ගේ කියෙන්නෙන් දුම්රියපොළ කිට්ටුව. ඔබට පුළුවනි. ඔබ විකක් බිලා ගමනේ ඉතිරි කොටසට පිටත්වෙන්න"

"අන්න හොඳයි" මාමල් කීය. "මගේ බලාපොරොත්තුව එහේ සතියක් විතර ගතකරන්නයි. දවස් තුන හතරක් යද්දී පුළුවන් වුණොත් මං ඔබ හමුවෙන්න ඇවිත් යන්නම්. ඔහුගේ අකමැත්තක් නැත්නම් මට පුළුවනි, ඔබට එහි කැඳවාගෙන යන්න ශ්‍රේලන්ඩ්ස් වතුයාය බලන්න"

මේරිගේ ඇතින් වූ මෝස්ටන් පවුල වාසය කළේ, ඉපස්විට්ට දුම්රියපොළට සැතපුම් කාලක් පමණ දුරින් පිහිටි නිවසකය. කුලීරියක යාමටවත් අවශ්‍යතාවයක් නොතිබිණි. අප දෙදෙනා එහි ළඟාවන විටත් දෙමහල්ලේ ආලින්දය වෙත පැමිණ මඟ බලාගෙන සිටියහ. ඔවුන් නිවසේ සිටිනු දැකීම මට සැනසිල්ලට කරුණක් විය. ඔවුනොවුන් හඳුන්වා දුන් පසු ශ්‍රේලන්ඩ්ස් වතුයාය වෙත යාහැකි මාර්ගය මෝස්ටන් මහතාගෙන් විමසා සිටියෙමි.

"ක්ලිප්ටන්? ආ..... ඔය කියන්නේ මාම ගංඉවුරේ තිබෙන කුඩා ගමක්." මෝස්ටන් මහතා කීය. "එතැනට යන්න තිබෙන පහසුම

කුමය ඉපස්විච්චලින් කොසම්බන්ධක දුම්රියේ ගමන් කිරීම. ඒකෙ හැතැක්ම පහක් ගියාම ඔබට හමුවෙනවා හැඩලි දුම්රියපොළ. එතැනින් බැස්සාම හරි. වතුයායට මං හිතන්නේ හැතැක්ම දෙකක් තුනක් විතර ඇති. ඔබට කුලීරියක් අල්ලාගන්න වේවි"

"ඔබට ස්තුතියි මෝස්ටන් මහත්මයා" මාෂල් කීවේ වහාම පිටත්වීමට සූදනම් වෙමිනි.

"මහත්මයා. දැන් හොඳටම දවල් වුණා" මෝස්ටන් මහතා කිය. "දවල් කෑම සූදනම්. ඔබට දවල් කෑම ටිකක් ඉක්මනින් කාල යන්න වෙලා තියෙනවා. හැඩලි යන ඊළඟ දුම්රියට තවත් විනාඩි හතළිස් පහක් විතර තියෙනවා" ඔහු කීවේ කිත්ති ඔරලෝසුව දෙස බලමිනි.

දහවල් ආහාරයෙන් පසු මාෂල් කිං අපෙන් සමුගත්තේ දින දෙක තුනකින් යළි පැමිණීමට ප්‍රතිඥා දෙමිනි.

එම දින දෙක තුන ගතකර ගැනීම මට ඉතාම අපහසු විය. ඇගේ පුත්‍රයා රාජකාරි සඳහා පිටත්ව ගිය පසු මෝස්ටන් මහත්මිය කාලය ගතකළේ ආගමානුකූල කටයුතුවල යෙදමිනි. පුවත්පත් කියවීමේ රුසියෙකු වූ මෝස්ටන් මහතා දිගින් දිගටම ඒ වෙනුවෙන් කාලය ගතකළේය. ඒ අතරතුර ශ්‍රේෂ්ඨ හෝමිස් යෙදුණු පරීක්ෂණ ගැනත්, අලුතින් අසන්නට ලැබෙන ලෙඩ රෝග ගැනත් මගෙන් විමසීමට ඔහු අමතක නොකෙළේය.

තුන්වැනි දිනයේ උදයේ නවයයි තිහ වන විට, මාෂල් කිං පොරොන්දුවුණු අයුරින්ම අප හමුවීමට පැමිණියේය.

"වොට්සන්. මං ඔබට කිව්වනේ දවස් දෙක තුනෙන් එනවා කියලා? ඔන්න මං පොරොන්දු වුණු විධියටම ආවා" ඔහු කීවේ මෝස්ටන් මහතාට ද ආචාර කරමිනි.

"එහෙනම් අද දවල්ට කෑම ටිකක් කාලා, හවස් වෙන තුරු මෙතේ ඉඳල යන්න. ඔබේ කෑදැයට පණිමුඩයක් යවන්න හැන්දෑවේ දුම්රියේ එනව කියලා" මෝස්ටන් මහතා කිය.

"ඔබට ස්තුතියි මහත්මයා" මාෂල් පැවසුවේ ඇරයුම පිළිගනිමිනි. "වොට්සන් එක්ක කථාකරන්න මට හුඟක් දේවල් තියෙනවා. ඒ හින්දා මං හිතාගෙන තිටියේත් හවස 3.10 දුම්රියෙන් යන්නයි"

අපට නිදහසේ කතාබහ කිරීමට ඉඩදී මෝස්ටන් මහතා එතැනින් ඉවත්ව ගියේය.

"කොහොමද මාෂල්? ඔබ හිතාගෙන ආව අරමුණ ඉටු වුණාද?" මම ඇසිමි.

"මං හිතන්නේ සාර්වත්‍රිය" මාලේ කීවේ සිනාමුසු මුහුණෙනි.
 "මං ඔබට හැම දෙයක්ම කියන්නම් වොට්සන්."

මං මෙහෙත් ගිය දුම්රිය මගදී වැඩි ප්‍රමාදයක් නැතිව හැඩලි වෙත ගියා. මං එන බව දන්වලා කල් ඇතුළුව මං ඔහුට විදුලිපුවතක් යැව්වා නෙ. නමුත් මා බලාපොරොත්තුවෙන් ඔවුන්ගේ අශ්වකර්තයක් නම් දුම්රියපොළේ තිබුණේ නැහැ. පස්සේ මට දනගන්න ලැබුණා. මගේ විදුලිපුවත ඔවුනට වෙලාවට ලැබිලා නැති බව. ඉතින් මං කුඩා කුලීරියක් අල්ලාගෙන ශ්‍රේලන්ඩස් බලායන්න පිටත්වුණා.

මං ගිය කර්තයේ රියදුරා හොඳ මනුස්සයෙක්. ඔහු කර්තය දක්කුවේ දිගින් දිගටම මා සමග කතාබහ කරමින්. හැරී ජේකොබ් මගේ ඇතියෙක් බව කිව්වාම ඔහු හරි සතුටට පත්වුණා. ඔහු කිව්වා, ජේකොබ් මහත්මයා ඇවිත් ගතවුණේ බොහොම ටික කාලයයි, ඒ වුණාට දැන් මේ පළාතෙම ඔහුගේ නම හරි ප්‍රසිද්ධයි කියලා.

ජේකොබ් ලොකු දනපතියෙක්ලු. අනාර නිවාසවලට, වැඩිහිටි නිවාසවලට, මුදලින් හරියට ආධාර උපකාර කරනවලු. ප්‍රදේශයේ පාසල් ළමයින් යනවලු ඔහුගේ වතුයාය නරඹන්න. ඔවුනට පමණක් නොවෙයි අමුත්තන්ටත් - ඔහුගේ වතුයාය බලන්න ඉඩදෙනවලු.

"රියදුරු උන්නැහේ" මම කිව්වා. "ඔහු මගේ ඇතියෙක් වුණාට ජේකොබ් මහත්මයා මට තවම හමුවෙලාවත් නැහැ. මෙහේ පදිංචියට ආව ඉක්මනින් මොකද ඔහු නිර්ලෝභී දනපතියෙක් වුණේ? ඇත්ත තත්ත්වය - ඒක නම් එය මටත් සන්තෝෂයට කාරණයක්"

"එහෙම වෙන්න හේතුව අප්ටත් හිතාගන්න බැහැ මහත්මයා" රියදුරා කිව්වා. "බාගවෙලාවට, ඊළඟ මැතිවරණයේදී, ඡන්දපේක්ෂයෙකු හැටියට ඉදිරිපත්වෙන්න ඔහුගේ අදහසක් තියෙනවාද දන්නෙ නැ"

රියදුරාගේ විහිළු කතාවට හිතාවෙමින් අපි ඉදිරියට ගියා. මගේ අවධානය ඊළඟට යොමුවුණේ පාර අයිනේ දුරකතන කම්බියක හිටි අලංකාර කුරුල්ලෙකු වෙත.

"මේ වර්ගයේ අලංකාර කුරුල්ලෙක් එංගලන්තයේදී මං කවදවත් දකල නැහැ. මොකද මේ කුරුල්ලා?" මං රියදුරාගෙන් ඇහුවවා.

"මහත්මිය" ඔහු පිළිතුරු දුන්නා. "ඔය කුරුල්ලා අයිති, ඔබ දන් මේ හමුවෙන්න යන මහත්මියයාට"

"ඒ කොහොමද?" මං ඇහුවේ සුදුමයෙන්.

"නොයෙක් වර්ගවල විදේශික සතුන් ගෙනාවත් මෙහේ ඇති කිරීම ජේකොබ් මහත්මියගේ විනෝදාංශයක්" රියැදුරා කීව්වා. "ඔහු බ්‍රසීලයේ ඉඳලා එද්දී අරගෙන ආව නොයෙක් වර්ණ හා ප්‍රමාණවල කුරුල්ලන් ගණන අප්‍රමාණයි. දුන් සමහරක් ඉන්නේ කුඩුවල දමලා. අනික්වුන් නිදහසේ අතඇරල ඉන්නවා. එයින් එකෙක් තමා අපි ඔය දුටුවේ"

"කුරුල්ලන් විතරද ඔහු ඇතිකරන්නේ?" මං ඇහුවා.

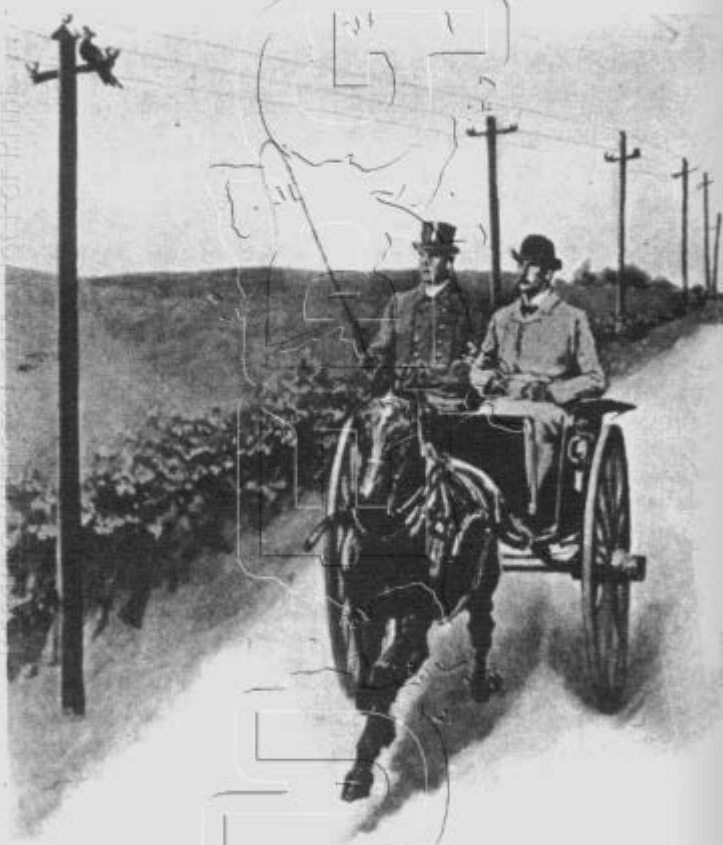
"නැහැ නැහැ." රියැදුරා කීව්වා. "තවත් හුඟාක් සත්තු ඉන්නවා. ගිහින් බලන්නකො. තඹ හැතැක්ම කාලක් යද්දී අපි ශ්‍රේලන්ද්‍ය්ස් වතුයායේ ප්‍රධාන ගේට්ටුවෙන් ඇතුළුවෙන්නවා. එතකොටත් ඔබට දකගන්න ලැබේවි සැහෙන තරම් සතුන්"

වතුයායේ ගේට්ටුවෙන් ඇතුළුවෙලා අපි වංගු සහිත මාර්ගයේ කන්ද උඩට ගමන් කළා. රියැදුරා කියූ කතාව ඇත්තක් බව මං වැඩිදුර යන්න කලින් තේරුම් ගත්තා. සුදුහින් වැටුණු මුවන් වර්ගයක් රංවු වගයෙන් වත්තේ ගැවසුණා. ටිල් උරෙකුට සමාන එහෙත් ඒ තරම් රෝද නැති සහෙක්, තවත් තැනක පොළොව හාරමින් සිටියා. ඊට අමතරව සිරුරම කොරපොතුවලින් වැසුණු ආමඩිලෝවෙක්, මුළු සිරුරම කහපැහැති පිහාටුවලින් වැසුණු ලොකු කුරුල්ලෙකු හා සත්වෝද්‍යානවල පමණක් දකින දඩුලේතෙකුත් මට දකින්න ලැබුණා.

අශ්වකරත්තය මැදුරේ මීදුලට ළඟාවෙද්දීයි මට ඔහු දකින්න ලැබුණේ. මගේ ශ්‍රැති සොහොයුරු හැරී ජේකොබ් ඔහුගේ මැදුරේ ප්‍රධාන දෙරටුව අසල බලාගෙන හිටියා.

"මං ඔබව සාදරයෙන් පිළිගන්නවා මගේ හිතවත් මාලේ" ඔහු කීව්වේ මගේ අත්දෙකෙන්ම අල්ලාගනිමින්. "මං දක්කා හැතැක්ම බාගයක් පමණ ඇත මේ කරත්තය මේ පැත්තට එන හැටි. ඔබගෙන් විදුලිපුවතක් නොලැබුණත් මං හිතුවා ඒ ඔබ වියයුතුයි කියලා. ඉතින් කොහොමද සැපැසනිය? ඔබට මහත්සි ඇතිනේ. අපි තේ ටිකක් බිලම කතාකරමු"

For Print

“මිය කරුල්ලා අයිති අපි දන් කතාකළ ජේකොබ් මහත්මයාට”
<http://sherlockholmesinvestigations.blogspot.com>

මගේ නැදෑයා අවුරුදු හතළිස් පහක් පමණ වයස කෙනෙක්. ඔහුගේ මුහුණේ තිබුණේ ඉතාම ප්‍රසන්න සුභද්‍ර බවක්. ඔහු උසින් අඩුයි. අඩි පහකට වඩා ඕනෑ නම් අඟල් දෙකක් උස ඇති. උෂ්ණ කලාපික රටක දීර්ඝ කාලයක් ජීවත්වීම නිසා අවිච්චි පිළිස්සුණු ඔහුගේ මුහුණ, දුඹුරු පැහැයට හැරීලියි තිබුණේ. එහි පුංචි පුංචි රැළි හා කැළැල් දහස්ගණනක් මා දුටුවා. වැටිලිකරුවන් අදින මෝස්තරයට ඔහු සුදු ගල්ලාල් රෙද්දෙන් මැසූ ඇඳුම් කට්ටලයකින් සැරසී හිටියා. හිසේ දමාගෙන හිටියේ පැනමා මෝස්තරයේ හිස්වැස්මක්. මේ වගේ ඇඳුමකින් සැරසුණු කෙනෙක් අපට දකින්න ලැබෙන්නේ මෙක්සිකෝවේ නැත්නම් දකුණු ඇමරිකාවේ මිස එංගලන්තයේ නොවෙයි නේද කියලා මට එක්වරම හිතුණා.

"පෙයිකා! පෙයිකා!" ඔහු කැඟුසුවේ. ආපසු හැරී නිවස දෙස බලමින්. "මෙන්න අපේ අමුත්තා ඇතින් ඉන්නවා - මගේ ඇති සහෝදරයා මාමල්. ශ්‍රේලන්ද්‍රිය වෙත පැමිණි ඔබ සාදරයෙන් පිළිගන්නවා. මහත්මයා. කිසිකෙනෙක් නොඑන මේ වගේ පාච් ගම්බද පළාතකට පැමිණීමෙන් ඔබ අපට කළේ විශාල ගෞරවයක්"

ඔහුගේ ආචාරශීලී ප්‍රසන්න-ස්වභාවය මගේ හිතේ ඇතිකළේ ලොකු සැනසීමක්. ඒ වගේම සතුටක්. නමුත් ඔහුගේ කැඳවීමෙන් එතැනට ආවේ ඔහුට වඩා සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් විධියේ චරිතයක්. කෙටි උස ගැහැනියක වුණු ඇයට තිබුණේ ඉතාම අප්‍රසන්න පෙනුමක්. ඇතුළට හිලා බැහැරු ඇස්දෙක නිසාත්, සිරුර මඳක් කුඩුවීම නිසාත් ඇයට තිබුණේ දුෂ්ට පෙනුමක්. ඇය බ්‍රසීල ජාතික කාන්තාවක වෙන්න ඇති කියා මං අනුමාන කළා. නමුත් හොඳට ඉංග්‍රීසි කරාකරන්න ඇයට හැකියාව තිබුණා. මං දුටුවා කියලා ඇගේ මුහුණේ ආචාරශීලී සිතාවක් නම් මතු වුණේ නැහැ. ඒ, ඇය අපේ රටේ සිරිත්විරිත් දන්නේ නැති නිසා වෙන්න ඇති කියලයි මට හිතුණේ. ඒ කොහොම වුණත්, ඒ වෙලාවෙන් පසුවත් මට එක කාරණයක් හිතාගන්න පුළුවන් වුණා. ඒ මොකක්ද? ශ්‍රේලන්ද්‍රිය මන්දිරයට ඇය නම්, මා සාදරයෙන් පිළිනොගන්නා වග. ඇය කරා කළ වචනවල නම් තිබුණේ විනිත බවක්. ඒ වුණත් ඇගේ හිතේ තිබුණු අදහස්, කර පැහැති දෙනෙතේ ලියැවී තිබුණා. ඒ පණිවුඩය මං තේරුම් ගත්තා. එයින් කියැවුණේ මා හැකි තරම් ඉක්මනින් ආපසු ලන්ඩනයට යනවා නම් ඇය කැමැති බව.

නමුත් මං මුහුණපාල-කිබුණු ප්‍රශ්නය ඇය දන්නේ නැහැනේ. මං හතර අතට ණයවෙලා; ජීවත්වීම සඳහා නිවන් ණයක් ගන්න බැරුව අමාරුවේ වැටිලයි ඉන්නේ. මගේ මේ ධනවත් ඇතියා ත්‍යාගශීලී පුද්ගලයෙක් බවත් මට අහන්න ලැබුණා. ඉතින් ඔහුගේ බිරිඳ කොයි තරම් අකාරුණික වුණත්, මට ඔහු අත්හරින්න හැකියාවක් නැහැ. ඔහු හැර මට වෙන පිහිටක් නැහැ. හැරී-පේකොබ්ගේ තිබෙන ලබාදී සහඳු බව නිසා, ඔහුගේ බිරිඳ ගැන මට අමතක කරන්න පුළුවන් තේද කියලයි මට හිතුවේ.

ශ්‍රේෂ්ඨත්වය හි මං ගතකරන දින කිහිපය මට ඉතාම සැපවත් එකක් කරන්න, හැරී නොකළ දෙයක් නැ. ඔහු මට දිල තිබුණේ සියලු සැපපහසුකම්වලින් පිරුණු ඉතාම අනර්ථ කාමරයක්. "මබේ සතුටට හේතුවෙන තව ඕනෑම දෙයක් ගැන කියන්න, මොහොතකටත් මැලිවෙන්න එපා සහෝදරයා" කියලයි ඔහු මට කිව්වේ. ඔහු හිස් වෙස්පතක් අත්අත් කරලා දුන්නා නම්, මං ඒ තරම් සතුටුවෙන වෙනත් දෙයක් නැහැ. ඒ බව කියන්න මගේ දිව අගටම ආවා. ඒත් ආයෙමත් මට හිතුවේ එවැනි කතාවලට තවම කලින් වැඩියි කියලයි. අපි තවම හඳුනාගන්න පමණයි තේ.

රාත්‍රී භෝජනය ඉතාම ප්‍රණීත එකක් වුණා. එවැනි රසවත් කෑමවේලක් මට කන්න ලැබුණේ බොහෝම කාලෙකින්. කෑමෙන් පසු බොන්න කෝපි සහ දුම්පානයට ඔහුගේ ඉස්තරම් හවානා සුරුවවු ලැබුණා. මේ කෝපි වුඩ්ලයේ ඔහුටම අයත් වතුයායක විශේෂයෙන් වැඩු ඒවා බව හැරී මට කිව්වා. මට හිතුවේ මං ආව අශ්වකරත්තයේ රියදුරා, හැරී පේකොබ් ගැන කළ වර්ණනාව සම්පූර්ණ සත්‍යයක් කියලයි. මේ තරම් කරුණාවන්ත, ත්‍යාගශීලී ප්‍රසන්න මනුෂ්‍යයෙක් මට කවදවත් හමුවෙලා නැහැ.

ඔහු කොතරම් කාරුණික පුසන්න කෙනෙක් වුණත්, වෙලාවකට බොහෝම තදින් කේන්ද්‍රීය යන තද හිතක් ඇති පුද්ගලයෙක් බව තේරුම් ගන්නත් මට අවස්ථාවක් ලැබුණා. ඒ පත්‍රවද - ඒ කියන්නේ ඊයෙ ලදේ. මං ඔබට කිව්වා ඔහුගේ බිරිඳ පේසිකාගේ ස්වභාවය. ඊයේ ලදේ කෑම මේසෙදී ඇය හැසිරුණේ මට අපහාස වෙන තරම් නින්දිත ආකාරයට. ඇගේ සැමියා කෑම කාමරයෙන් එළියට ගිය වෙලේ ඒක වඩාත් කැපී පෙනුණා.

"ලන්ඩනය බලායන්න පහසුම දුම්රිය තියෙන්නේ දෙළහයි කාලට" ඇය කිව්වා.

"ඒ වුණාට අද ආපනු-යන්න, මගේ බලාපොරොත්තුවක් නැහැ" මං පිළිතුරු දුන්නා. මේ ගැනට මාව ඵලමාදමන්න ඉඩ නොදී, මාත් විකක් සැරපරුෂ වෙන්න මන කියල මං ඒ විධියට කිව්වේ.

"ඔහෝ එහෙමද? එහෙනම් ඉතින් ඒක ඔහේගේ වැඩක්" ඇය අපහාසාත්මක තාලෙන් මට කිව්වේ ඇස්දෙකෙන් කුරිරු බැල්මක් හෙළමින්.

"සැකයක් නෑ" මං කිව්වා. "ඔහුගේ හරු ආලකිලි ඉක්මවා මං මෙහේ රැඳී ඉන්නවා නම්, ජේකොබ් මහත්මිය මට ඒ බව කියාවි. එතකොට මං යන්නම්"

"මොකක්ද ප්‍රශ්නේ? මොකක්ද ප්‍රශ්නේ?" හැරී කාමරයෙන් පිටත සිට කැගහනවා මට ඇහුණා. ඊළඟට ඔහු මොහොතින් ආවා කාමරය ඇතුළට. මගේ කිවිත් පිටවුණු අන්තිම වචන වික ඔහුට ඇහෙන්න ඇති. අපි දෙන්නාගේ මුහුණ දිහා බැලුවාම ඔහු ඉතිරි හරිය තේරුම් ගන්න ඇති. ඔහුගේ මුහුණ එක් ක්ෂණයකින් කෝපා විෂ්ඨව විසරු වුණා.

"මාමල්, ඔබට මොහොතකට මේ කාමරයෙන් එළියට යන්න පුළුවන්ද?" ඔහු ඇසුවා.

මං එළියට ගිය වහාම ඔහු කාමරයේ දොර වසා දමුවා. ඊළඟට මට ඇහුණා ඔහු ඇයට තදින් බැණවදින හැටි. ඔහුගේ ආගන්තුක සත්කාරයට අපහාස වන විධියට ඇයගේ තිබු හැසිරීමෙන්, ඔහු කෝපයට පත්වුණු එකේ පුදුමයක් නැහැ. ඔවුන්ගේ කතාවට කන්දෙන්න මං එතැන රැඳී හිටියේ නැහැ. මං මිදුලේ තණ පිට්ටනිය දිහාවට ඇවිදගෙන ආවා. මිනිත්තු තුනහතරකට පසු කවුරුන් හෝ මා පිටිපස එන අඩියබිදයක් මට ඇහුණා. ආපනු හැරිලා බැලූ මට දකින්න ලැබුණේ ජේකොබ් මහත්මියයි. ඇගේ මුහුණ හොඳටම සුදුමැලි වෙලා. රතු වෙලා තිබුණු දෙනෙත්වලින් කළු වැහිරුණා.

"මගේ සැමියා කිව්වා ඔබෙන් සමාව අයදින්න කියලා" ඇය කිව්වේ බිම බලාගෙන.

"ඔය ගැන එක වචනයක්වත් කියන්න උවමනා නැහැ ජේකොබ් මහත්මිය. ඕක සුළු දෙයක් මං කිව්වේ තරහ අමතක කරමින්.

ඇගේ කළුපැහැති ඇස් මිළඟට මං දිහාවට යොමුවුණා. ඒ දැස්වලින් නිකුත්වුණේ හිනිදල් කියලයි මට හිතුණේ.

"උඹ මහා මෝඩයෙක්" කියූ ඇය, නාසයෙන් පිම්බේ සතෙකු පිහින්නාක් වැනි විලසින්. ඊළඟට ආපසු හැරී ඇය ගේ දිහාවට ඉක්මනින් ඇවිදගෙන ගියා.

මේක මගේ මුහුණටම කළ ලොකු අපහාසයක්. මට එක්වරම කිසිවක් කථාකරගන්න බැරිවුණා. මේ හැසිරීමට හේතුවත් තේරුම් ගන්න බැරිව මං ඇය ගිය දිනාවම බලාගෙන හිටියා. මේ මොහොතේ හැරී ගේ තුළ ඉඳලා මා සිටි තැනට ආවේ සතුටු සිතාවකින් මුව සරසාගනිමින්.

"මගේ බිරිඳ ඇගේ කරින් පිටකළ නපුරු වචනවලට ඔබෙන් සමාව ඉල්ලුවාද මාමල්?"

"ඔව් ඔව්"

මගේ අතින් අල්ලාගත් මුහු මිදුලේ ඉහළ පහළ ඇවිදින්න පටන් ගත්තා.

"ඇය කී දේවල් හිතට ගන්න එපා මාමල්" හැරී මට කීවේ ආයාචනාත්මක හඬකින්. "ඔබ වචනවලට හිත රිදවා ගෙන ඔබ මෙහේ ඉන්න කාලය එක පැයකින් හරි අඩු කළොත්, ඒක මගේ හිතට ලොකු වේදනාවක් වේවි. බලාගෙන ගියාම මේ කාරණා ගැන ළඟම නැඳුණිත්ම හංගන්න වැඩකුත් නැ. මගේ බිරිඳ පුදුමාකාර ඊර්ෂ්‍යාවයි. ඇය හා මා අතරට කිසිම මනුෂ්‍යයෙක් එතරවාට ඇය කැමැති නැහැ. ඒ මනුෂ්‍යයා හැහැනුද, පිරිමිද කියන එක ඇය තකන්නේ නැහැ. එක් මොහොතකට හරි මගේ අවධානය ඇයට නැතුව වෙන කෙනෙකුට යොමු කළොත් ඇය තදින් කෝපවෙනවා. ඇයට ගැළපෙන විධියට අපට ජීවත්වෙන්න සුදුසු කොතේද දන්නවද? වෙනත් කිසිම මනුෂ්‍යයෙක් නැති පාර දූපතක. මට කියන්න මාමල්. ඔබ ඒ කාරණය ගැන තවත් හිතන්නෙ නැහැ නේද?"

"නැහැ. නැහැ. මං ඒක අමතක කළා" මං පිළිතුරු දුන්නා.

මාමල් කිං මට මේ විස්තරය කියමින් සිටියදී දහවල් කෑම වෙලාවද ළංවී තිබිණි. එහෙත් අමුත්තා කථාව තවත්වන ලකුණක් නොවූ නිසාදෝ, මෝස්ටන් මහතා පැමිණ කෑමට ඇරඹුම් කළේය.

"ඔබ දෙදෙනාට ලොකු කතාබහක් තිබෙන බව පෙනෙනවා මහත්මයා" මෝස්ටන් මහතා කීය. "ඒ වුණත් දන් දවල් වුණා. බඩගිනි ඇති නේ, කෑම කාල ඉදිමු" කෑම කන අතරේ අපේ කතාබහට මාතෘකාව වූයේ රටේ දේශපාලන තත්ත්වයයි. කෑමවේල අවසන් කිරීමෙන් පසු අපි යළිත් වරක් විසිත්ත කාමරයේ සුවපහසු අසුන්වල හිඳගත්තෙමු. අපට නිදහසේ කතාබහ කිරීමට ඉඩසලස්වා ගෙහිමියා එතැනින් ඉවත්ව ගියේය.

"..... මගේ අතින් අල්ලාගෙන ඉහළ පහළ ඇවිදීමක්
කතාබහ කළා"

<http://sherlockholmesinvestigations.blogspot.com>

"ඉතින් ඔබේ මුදල් ප්‍රශ්නය විසඳාගන්න හැකිවුණාද මාමල්?"
මම ඇසුවෙමි.

"ඔහොම ඉන්න වොට්සන් කියන තුරු" මාමල් කීය. "මං තවමත් එතැනට ආවෙ නැහැ.

මං කිව්ව නේ ඊයෙ උදේ අප අතර ඇතිවුණු කතාබහ? ඔව්. ඊළඟට හැරී මට මෙතෙම කිව්වා.

"මාමල් දක්කෙ නැහැනෙ මගේ වනසතුන් එකතුව. කැමතිද ඒක බලන්න?"

"බලමු. බලමු. මටත් ආසයි බලන්න"

"එහෙනම් මේ සුරුටුව දල්වා ගන්න. එන්න මේ පැත්තෙන්" කියූ ඔහු වත්ත පහළට මාව කැඳවාගෙන ගියා. මුළු උදේ වරුවම ගතවුණේ ඒකට. ඔහු බ්‍රසිලයෙන් ගෙනැවිත් තිබුණා පුදුමාකාර සතුන් ප්‍රමාණයක්. පක්ෂීන්, උරගයින්, සිව්පාවුන් විශාල එකතුවක්. මං හිතන්නේ ඇමෙසන් වනාන්තරයේ ඉන්නා අලංකාරම පක්ෂීන්, දුර්ලභම උරගයින් එතැන හිටියා. කුඩුකර සිටි දුර්ලභ සිව්පාවුන් තම් ගණනින් අඩුයි. නමුත් දැන් හැම එකෙක්ම එංගලන්තයේ සත්වෝද්‍යානවල දකින්න නොලැබෙන දුර්ලභ එවුන්. සමහර සතුන් වත්ත පුරා ඇවිදීමත් හිටියා. සමහරුත් කුඩුවල. සමහර කුරුල්ලන් හා ක්ෂීරපායීන් ඔහුගේ නිවසෙන් නිදහසේ ගැවසුණා. මේ සතුන් පිළිබඳ විස්තර ඔහු මට කිව්වේ හරි ආශාවකින්. සමහර සතුන් අල්ලා ගන්න ඔහු වින්ද දුක්කරුදර. තවත් සමහර සතුන් මිලට ගන්න ගෙවූ විශාල මුදල් ප්‍රමාණ. ආදී ඔහුගේ ජයග්‍රහණ, පරාජයන් මට විස්තර කළා. අප ඇපිදගෙන එන්න පහළට ගමන් කරද්දී සමහර හිලා කුරුල්ලන් පියාඹාගෙන ඇවිත් ඔහුගේ උරහිසේ වැහුවා. සමහර සතුන් දුටුහිනින් පදුරු අතරේ හැංගුණා. මේව දකල ඔහුට සතුටෙන් කැගැහුණේ පුංචි ළමයෙකුට වගේ.

"මාමල්. ඔබ කැමැතිද මගේ සතුන් එකතුවේ ඉන්න වටිනාම, අලංකාරම සත්ත්වයා දකින්න?" හැරී ඇසුවේ මඳකට නැවතෙමින්.

"ඔව්. මං කැමතියි"

"එහෙනම් අපි යමු මේ පැත්තට" කියූ ඔහු මාව කැඳවාගෙන ගියේ වත්ත පහළට. ඒක නිවසට තරමක් දුරින් සෑදූ වෙනම අංගනයක් බව මට පෙනුණා.

කුඩා තණබිමක් මැදින් ගමන් කළ මට දකින්න ලැබුණේ, ගඩොලින් හා සිමෙන්තියෙන් නැනු වෙනම ගෙයක් වගේ එකක්.

එය දිගින් අඩි විස්සක් පමණ. පළලින් අඩි දහසයක් පමණ. තරප්පු දෙකක් නැගලා අප පිවිසුණේ එහි ආලින්දයට. ඒ ළගම තිබූ ඉදිරි බිත්තියේ දකුණු පැත්තේ තිබුණා, හතරැස් කොටු සිටින සේ යකඩකුරුවලින් හැදූ උස දෙරක්. බිත්තියේ වම්පැත්තේ තිබුණා පියන එහා මෙහා තල්ලු කළ හැකි ලෑලි ජනේලයක්. ඒ ළගම බිත්තියට සවිකළ යකඩ රෝදයක්. රෝදය වටේ ගිය ශක්තිමත් යකඩ තේඩාවක් බිත්තියේ තිබුණු සිදුරු දෙකකින් ඒ වසා තිබූ කාමරයට ඇතුළු වුණා.

"මං ඔබට දන් පෙන්වන්නා හදන්නේ ඔගේ සතුන් එකතුවේ වටිනාම මාණික්‍යය" ඔහු කීව්වා. "මු හැරෙන්නට මේ වර්ගයේ සතුන් මුළු යුරෝපයම ඉන්නේ තවත් එකෙක් පමණයි. රොටර්ඩැම් සත්තුවන්ගේ තවත් එකෙක් හිටියා. නමුත් උං ළගදී මියගියා. ඔබ කැමැතිද මේ සතා තිබෙන්න? එහෙනම් ඔය ලෑලි ජනේල් පියන වම් පැත්තට තල්ලුකරන්න"

ඔහු කිසි ආකාරයට මම ජනේල් පියන තල්ලු කළා. මට දකින්න ලැබුණේ විශාල හිස් කාමරයක්, පොළොව සිමෙන්තියෙන් තනා තිබූ එහි, ඇත කෙළවරේ බිත්තිවල යකඩකුරු සවිකළ ජනේල තිබුණා.

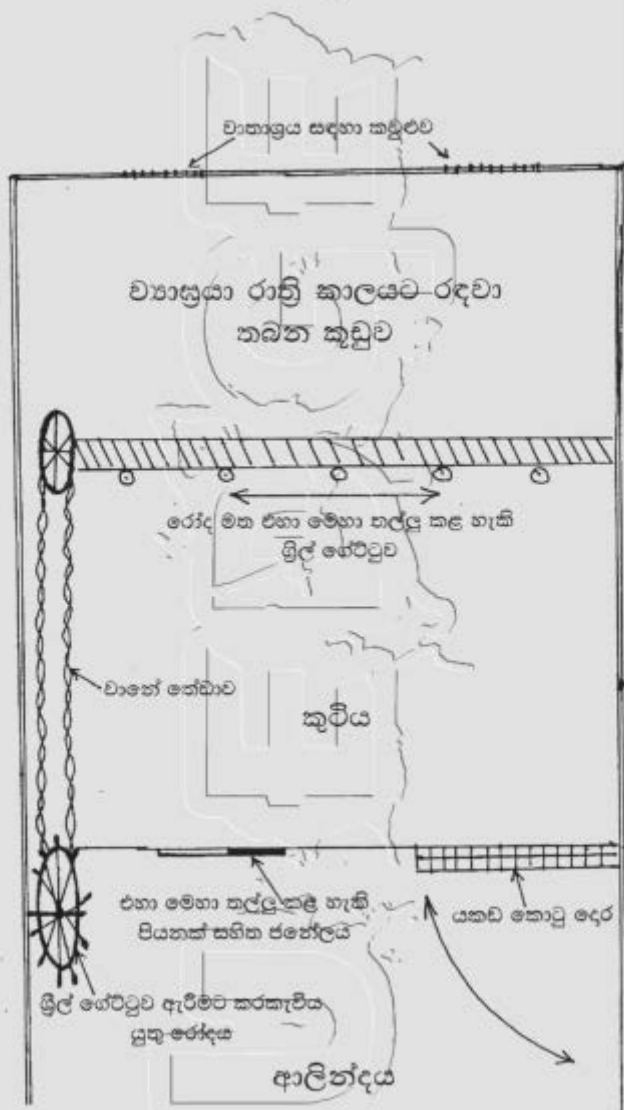
මුලින් හිස් වගේ තිබුණාට ඊළගට මං දුටුවා උං කාමරය මැද ඉන්නා හැටි. කාමරය ඇතුළු වම හොඳින් හිරු එළිය වැටී තිබුණු තැනක, උං බිම වැතිරී අව්ව තපිමින් හිටියා.

"මු තමයි බ්‍රසීල ව්‍යායුයා!" ඔහු කීව්වේ හරිම සතුටෙන්. "ඉතාම අලංකාරයි නේද?" උං බිළුල්-පවුලට අයත් කොටියෙකු තරම් ඉතා විශාල සතෙකු බව මං දුටුවා. උගේ පාට ඔප දූමු කළු වර ලියක් මෙන් කළුම කළු පාටයි.

"අලංකාරයි නේද?" මගේ ඇඟිලියා යළිත් ඇහුවා.

"ඇත්තෙන්ම ඔව්" මම පිළිතුරු දුන්නා. "මේ වගේ ලස්සන සතෙක් මං කවදවත් දකිල නැහැ."

"සමහරු කියනවා මු පියුමාවෙක් කියල. නමුත් මු පියුමා නෙමෙයි" හැටි කීව්වා. "මු කළු ව්‍යායුයෙක්. උගේ වළිගය කෙළවරේ ඉඳල ආස් තුඩට අඩි එකොළහක් දිගයි. අවුරුදු හතරකට කලින්, මු කළුපාට පුංචි වූල්ෆෝලයක් විතරයි. ඒ බෝලයේ එකතැනක ආහ්වාටුව පුංචි ඇස් දෙකක් තිබුණා. රියෝ නෙග්‍රෝ ගංගාව පටන්ගන්නා රියෝ නෙග්‍රෝ දියඇල්ල ළගදීයි මං

ව්‍යාපෘතිය ගැන සැලැස්ම

මුළු මිලට ගත්තේ. මුහුණේ අම්මා බොහොම නපුරු මිනිසකු ව්‍යාසු
 ඩෙකුඩක්. ඇය මිනිසුන් දහදෙළොස් දෙනෙක් මරාගෙන කැවු. ඒ
 නිසා ඇය පිටුපස ගිය රතුතන්දියානුවන්ගේ හෙල්ල පහරෙන් තමයි
 ඇය මරණයට පත්වෙලා තිබුණේ.

"මු එහෙනම් මිනිසකු වන මාගයෙක්ද?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව්" ඔහු කීව්වා. "මේ මිනිසුන් ඉන්නා වැඩියෙන්ම
 ලේ පිපාසිත හයානකම සතුන් වර්ගය තමා බුසිල ව්‍යාසුයා.
 ඇමෙසන් වනාන්තරයේ ඉන්නා රතුතන්දියානුවෙකුට කළු
 ව්‍යාසුයා ගැන මතක් කරන්න. ඔහු හයෙන් ඉව්විලන්න ගනිවි. මේ
 සත්ත්ව වර්ගයේ එක් විශේෂත්වයක් තියෙනවා. ඒක තමා මුළු,
 ගෝන, වල් ඌරු ආදී මොනම සතුකුගේ මස්වලටත් වඩා, මුං
 කැමැති මිනීමස් කන්න. මේ ටොම් නම් තවමත් මනුෂ්‍යයින්ගේ
 ලේවල රහබලල නෑ. ඒ හින්දා ඒ ලේ රස ඌ දන්නේ නෑ. එහෙම
 දනගත්තු දට මු ඉතාම හයානක ස්වභාවය වෙන බව සහතිකයි."

"ඉතින් හැරී කිසිම මනුස්සයෙක් මු ළඟට යන්නෙ නැද්ද?"

"ඌ උගේ කුඩුව-ඇතුළට යන්න ඉඩ දෙන්නේ මට විතරයි. මගේ
 සතුන් බලාගන්න ඉන්න පළපුරුදු සේවකයා තමා බෝල්ඩ්වින්.
 ඔහුත් බයයි මුහුණේ කුඩුව ඇතුළට යන්න. මං මුළු හදන්න ගත්තේ
 පුංචි පැටියෙක් කාලෙ ඉඳල නේ. ඒ නිසා උගේ අම්මටත්
 තාත්තාටත් දෙන්නටම උං හඳුනන්නේ මාව"

මෙහෙම කියූ ඔහු එක්වරම අර අකඩ කොටු තිබූ දෙර ඇරගෙන
 කාමරය ඇතුළට රිංගුවේ මාව පුදුමයට පත්කරමින්. ඊළඟට
 ක්ෂණිකව ඔහු දෙර වැහුවා ඒකට හතුවුණේ තත්පර ගණනයි.
 ඔහුගේ කටහඬ ඇහුණාම මේ දවැන්ත ව්‍යාසුයා හිටිතැනින්
 නැගිට්වා. මොහොතක් ඉවතුරල් බැලුවා. ඊළඟට ඔහු ළඟට ඇවිත්
 හැරී දිහා බලාගෙන ලොකු ඇහුමක් ඇරියා. ඊටපස්සේ උගේ
 හොම්බ, හැරීගේ කකුලේ පැත්තක ඇතිල්ලුවේ. හරියට පුරතල්
 බළලෙක් උගේ ස්වාමියාගේ ඇගේ ආරයෙන් දුවටෙනවා වගේ.
 ව්‍යාසුයාගේ හිසට තට්ටු කළ හැරී උගේ හිස ඇඟිලිවලින්
 පිරිමැද්දේ බළලෙකු පුරතල් කරනවා වගේ.

"ටොම්!" ඔහු කීවේ ව්‍යාසුයාට. "දන් පලයං උමේ කුඩුවට"
 ඔහුගේ විධානයට කිකරුවෙලා ව්‍යාසුයා යකඩකුරුවලින් හඳු
 තිබුණු උගේ කුඩුවට ඇතුළුවුණා. ඒක තිබුණේ කාමරයේ ඇත
 කෙළවරේ. එය යකඩකුරුවලින් සෑදූ කුඩුවක්. උං ඒ කුඩුවට

"..... වසන්තයාගේ හිසට තට්ටු කළා"

<http://sherlockholmesinvestigations.blogspot.com>

ඇතුළුවුණු සැනින් කොටු දෙදෙරන් එළියට ආව හැරී බිත්තියේ තිබුණු යකඩ රෝදය කරකවන්න පටන් ගත්තා. එතකොට ව්‍යාඝ්‍රයාගේ කුඩුවේ දෙරටුව වැහෙන පරිදි, යකඩ කුරුවලින් තැනු ශ්‍රිල් ගේට්ටුවක් කුඩා යකඩ රෝද මත පිල්ලක් උඩ හරහට ගමන් කළා. ඒක හිහිත් බිත්තියේ සාද තිබුණු තව්වකට ඇතුළු වී නැවතුණා. මේ ශ්‍රිල් ගේට්ටුව එම ව්‍යාඝ්‍ර කුඩුවේ වහල දක්වාම උසයි. ඒ නිසා සතා කුඩුව ඇතුළේ හිරවුණා. එවිට ඊතැන ඉදිරියෙන් තිබූ කුටිය හිස්වුණා. එතැන තිබුණේ දැඩි දුර්ගන්ධයක්. මස්කන හයානක සතුන් ඉන්න තැන්වල එවැන්නක් තියෙන බව මං අහල තියෙනවා.

"උඹ නිදහසේ හැසිරෙන්න, කුඩුව ඉස්සරහ තියෙන හිස් කුටියට එන්න අපි ඉඩ හැරලයි තියෙන්නේ" හැරී කීවා.

"එතකොට ව්‍යාඝ්‍ර හැරියට උඹ කුටිය පුරාම දුවන්න පුළුවනි. නමුත් රැට වීතරක් උඹ කුඩුව ඇතුළට දලා ශ්‍රිල් ගේට්ටුව වහනවා. මේ ආකාරයෙන් අපට එළියේ ඉදහෙතම පුළුවනි; එක්කො උඹ කුඩුව ඇතුළට දමලා වහන්න. නැත්නම් ශ්‍රිල් ගේට්ටුව ඇරලා, උඹ කුටියට ඇවිත් නිදහසේ හැසිරෙන්න ඉඩ හරින්න.

උඹ කුඩුවට දමා ශ්‍රිල් ගේට්ටුව වැසුවාට පසු මමත් කුටිය තුළට ගිය බව ඔබට කිව්වා. උඹ ශ්‍රිල් ගේට්ටුව ළඟට ඇවිත් මං දිහාට ඉවකරන්න ගත්තා. මාත් හැරී අනුගමනය කරමින් උගේ හිස අතගාන්න උත්සාහ කළා.

"එපා මාමලි" ඔහු කැහැසිව්වා. "ඔබ ඒක උත්සාහ කරල බලන්න එපා. මහ අවදනම් වැඩක්. මං ඔබට සහතික කරල කියන්නම්. මු මහා හයානක සතෙක්. උඹ මට හිලාපුණාට අනෙක් අයට එහෙම වේවිද කියල හිතන්න බෑ - උඹ උඹේ මිත්‍රයන්ට තෝරා ගන්නේ බොහොම පරෙස්සමෙන්. එහෙම නේද වොමි? අන්න එයාගෙ දවල් කෑම අරගෙන එන සුද්දේ වොමිට ඇහිල. උඹට ඒ සද්දෙ ඇහුණ නේද වොමි?"

නිවස පැත්තේ සිට පහළට වැටී තිබුණු පාර දිගේ එන කෙනෙකු අතේ තිබූ ලෝහ බාල්දියක් ගැටෙන හඬ ඇසුණා. කුඩුව තුළ වකුටුවුණු ව්‍යාඝ්‍රයා නැගිටලා, ඉහළ පහළ ඇවිදින්න පටන් ගත්තේ බොහොම කලබලයෙන්. උගේ කහපැහැති ඇස් දෙක දිප්තිමත් වුණා. තද රතු පැහැති දිව එළියට ආවා. ඊළඟට කියත් කුඩු වැනි උගේ උල්දත් පේළිය උඩින් දිව එහාමෙහා ගමන් කළ හැටි මං බලාගෙන හිටියා.

සේවකයා හරකෙකු වැනි සතෙකුගේ මස්පිරුණු ගාතයක් අරගෙන ආවා. ඔහු එය ගිල් ගේවිටුවේ යකඩ කුරු අතරින් ව්‍යාඝ්‍රයාගේ කුඩුවට තල්ලුකළා. එක්වරම එය උගේ කටින් අල්ලා ඔසවාගත් ටොම්, ඒක අරගෙන කුඩුවේ මුල්ලකට හියා. හිහිත් එය කකුලකින් පාගාගෙන, දත්වලින් අල්ලා මස් ඉරාගෙන කන්න පටන්ගත්තා. ඒක බලාගෙන ඉන්න සය හිතෙන දසුනක්.

"මං මේ සතාට ලොකු කැමැත්තක් දක්වන එකේ පුදුමයක් නැහැ නේද?" මගේ ශ්‍රීති සොහොයුරා ඇහුවේ අපි එතැනින් එන්න පිටත්වෙද්දී. "දකුණු ඇමරිකා ඔහාද්විපයේ මැද ඉඳලා පරා නගරයටත්, එතැනින් එංගලන්තය දක්වාත් මේ සතා අරගෙන ඒම ලේසිපහසු කටයුත්තක් වූණේ නැහැ. දත් ඉතින් මූ මෙහේ ආරක්ෂා සහිතව ඉන්නවා. මං ඔබට කිව්වා වගේ මුළු යුරෝපා ඔහාද්විපයටම ඉන්න හොඳම කළු ව්‍යාඝ්‍රයා ටොම්. ලන්ඩන් සත්වෝද්‍යානයේ භාරකාරයින් මැරෙන්න හදනවා මුව ඉල්ලලා. මං ඉල්ලන ඕනම මුදලක් ගෙවන්න ඔවුන් සූදනම්. ඒ වුණත් මුව වෙනත් කාටහරි විකුණලා දන්න මට හිතක් නෑ. මගේ විනෝදංශය ගැන ඔබත් එක්ක කතාකළා ඔය මදයි. අපිත් යමු කැමට"

ඌට හුඟක් ඌ වෙනතරු අපි දෙන්නා ෂිලියඩ් කාමරයට වෙලා කතාබහ කරමින් ඉන්නවා. කොහොම හරි අපි දෙන්නා අතර ඇතිවුණේ සමීප මිත්‍රත්වයක්. ඊයෙ ඌ ඔහු කිව්වේ දකුණු ඇමරිකාවේ ඔහුට මුහුණ දෙන්න සිදුවුණු ත්‍රාසජනක අත්දැකීම්. මේ දුම්රුවාට තරබාරු මිනිසා මෙවැනි වික්‍රමාන්විත ජීවිතයක් ගතකළාද කියල මට හිතාගන්නවත් බැහැ. ඔහු මගෙන් ලන්ඩනය ගැන තොරතුරු ඇහුවා. ලන්ඩන් නගරයේ මං ගෙවන ජීවිතය ගැන මං කියූ දේවල් ඔහු අහගෙන හිටියේ හරි ආශාවෙන්. දවසක මට කලින් දනුම්දීලා ග්රොවිනර් හෝටලයේ මා සමග නවතින්න එන බවට ඔහු පොරොන්දු වුණා. ඔන්න ඉතින් එතකොට මගේ ආර්ථික ප්‍රශ්නය ගැන ඔහුට කියන්න මට අවස්ථාවක් ලැබුණා. එහෙම කියලයි මට හිතුණේ. කිසිම ආදායමක් නොලැබී මට මුහුණදෙන්න සිදුවී තිබෙන අර්බුදය ගැන මං අවංකව ඔහුට විස්තර කළා. ඔහු ඒ හැමදේකටම කන්දුන්නේ බොහොම සාවධානව.

"ඒ වුණත්....." හැරී අත්තිමේදි කිව්වේ ඔහුගේ කටේ තිබූ සුරැට්ටුව අතට ගනිමින්. "දැන් ඔබ තේද අපේ ශ්‍රීති සදරටත් සාම්බරයාගේ බුද්දයට ඉන්න එකම උරුමක්කාරයා?"

"එහෙම කියල තමයි මං හැමදම හිතුවේ" මං කිව්වා. "ඒ වුණත් අපේ මහජපා මගේ මායික වියදමට කියලා එක පැත්තකින් දෙන්නේ නෑ"

"ඔව්. ඒක හරි" හැරී කිව්වා. "සද්දරින් සාමි හරි මසුරෙක් බව මං අහල තියෙනවා. අනේ අසරණ මාෂල්. ඔබට මුහුණදෙන්න වෙලා තියෙන්නේ විශාල ප්‍රශ්නයකට නේද? ඒක නෙමෙයි. මහජපාගේ සොබා තත්ත්වය ගැන ඔබට ලැබුණු අලුත්ම ආරංචි මොනවාද?"

"ඔහු හැමදමත් අසනිපෙන්" මං කිව්වා. "අපි පුංචි කාලෙ ඉඳලම අපට අහන්න ලැබුණේ මහජපා බරපතල ලෙස රෝගාතුර වෙලා, ඔහුට අත්තිමයි; අද නැත්නම් හෙට මැරෙයි" කියලා. එහෙම අවුරුදු ගණනාවක් ගියත් ඔහු තවමත් හොඳින් ඉන්නවා"

"හරියට හරි" හැරී කිව්වා. "බොහොම කලාතුරකින් දකින්න ලැබෙන ප්‍රාණය ශක්තිමත් කෙනෙක්. එහෙම නේද? ඔහුගේ ධනස්කන්ධය ඔබට උරුමවෙන්න සෑහෙන කාලයක් යාච්චි වගේ. මට පෙනෙනවා මාෂල්, ඔබ දැන් ඉන්නේ ලොකු අමාරුවක වැටිලා බව"

"මං හිතන්නේ හැරී, ඔබට මගේ තත්ත්වය හොඳින් තේරුම් ගන්න ඇති" මං කිව්වා. "සෑහෙන මුදලක් මට ලැබෙන්න සලස්වන්න ඔබට පුළුවන් නම්....."

"ඒ ගැන තවත් එක වචනයක් කතාකරන්න එපා මාෂල්" ඔහු කිව්වා. ඔබට පිහිටවෙන්න මට පුළුවන් හැමදෙයක්ම මං කරනවා"

මගේ මිත්‍ර මාෂල් කිං ඔහුගේ දීර්ඝ කථාව අවසන් කළේය.

"එහෙනම් ඔබේ ප්‍රශ්නය සහසුවෙන්ම විසඳෙන බවට සැකයක් නෑ" මම කීවෙමි. "ඒක අහන්නත් සන්නේසයි. ඔබ කවදද ආපත්‍ර ලත්වත් යන්නේ? මං හිතාගෙන ඉන්නෙ අද හවස ආපත්‍ර යන්න"

"වොට්සන්" මාෂල් කීය. "මමි තවත් දවස් තුනක් මගේ ශ්‍රතිශා සමග නවතිනවා. ඒ අතරේ මට පුළුවනි හැමදෙයක්ම සැලසුම් කරගන්න. දැන් මගේ හිතට ලොකු සැහැල්ලුවක් දනෙනවා. අද ලත්වත් නොයා ඔබ කැමැති තැද්ද අද හවසට මා එක්ක ශ්‍රේලන්ඩ්ස් වත්තට යන්න?"

"ඇරයුම ගැන ස්තූතියි මාෂල්" මම කීවෙමි. "නමුත් ඔබ සමග එන්න මට විධියක් නෑ. බාගවෙලාවට මගේ මිත්‍රයා ෂර්ලොක් හෝම්ස් මේ වෙනකොට ආපත්‍ර ඇවිල්ලත් ඇති. ඔබේ සොහොයුරාගේ සිද්ධිය ගැනත් මං ඔහුට මතක් කරන්නම්."

"..... අපි රැ වෙනතුරු කතාබහේ යෙදුණේ බිලියඩ් කාමරයේදී"

<http://sherlockholmesinvestigations.blogspot.com>

මාමල් කිංට පිටවී යාම සඳහා කාලවේලාව ළංවී තිබිණ. ඔහු අපෙන් සමුගෙන පිටවී ගියේ ලන්ඩන් පැමිණි වහාම මා හමුවන බව දන්වමිනි.

එදම සවස පහට ඉස්පිව්ව නගරයෙන් පිටත්වූ දුම්රියෙන් මම ආපසු ලන්ඩනය බලා පැමිණියෙමි. මගේ මිත්‍රයා බේකර් විටියේ නිවහනට ආපසු පැමිණ සිටියේය.

"වොට්සන්. ඔබ මා නැති අතරේ නැදැයිත් දකින්න ගිහිං වගෙයි?"

"ඔව්. මම මෝස්ටන් මහත්මයාගේ ගෙදරට ගියා" මම කීවෙමි.
"ඒක හරිම අහමිබෙන් යෙදුණු ගමනක්. අර මාමල් කිං කියල මගේ පාසල් මිත්‍රයෙක්..... මං ඒ ගැන ලියුමේ ලියල තිබුණා නේද?"

"ආ ඔව්" හෝමිස් ලිපිතුරු දුන්නේ ඔහුගේ මේසය මතට අතදිගු කරමිනි.

"නිතිඥ මර්වින් කිං ඝාතනය ගැන සුවත්පත්වල පළවූ විස්තර මං අයෙමත් ස්ක්ෂල් පොත්වලින් කියවා බැලුවා. හරිම අහිරහස් මිනීමැරුමක්. මං කැමතියි මේ ගැන ඔබේ මිත්‍රයා හමුවෙලා කථාකරන්න තිබුණා නම්. පොලිසිය කියන්නේ මර්වින් කිංට කිසිම සතුරෙක් නොහිටි බවයි. අපේ මිත්‍රයා ලෙස්ට්‍රේඩ් තමා ඔය ගැන පරීක්ෂණ පැවැත්තුවේ. ඒ දවස්වල ඔය මිනීමැරුම ගැන මමත් විමසිල්ලෙන් හිටියා. නමුත් අර ගෝල්ඩ්ස්ටයින්ලාගේ ප්‍රශ්නය මට භාරවුණානේ ඒ දවස්වල. ඒකෙන් මට මේක මහහැරුණා. දන් ඉතින් මට පොඩ් විවේකයක් ලැබිල තියෙන නිසා, මං කැමතියි මර්වින් කිං ඝාතනය ගැන හොයල බලන්න. කවදද ඔබේ මිත්‍රයා ආපසු එන්නේ?"

"තව දින තුනකින්, ඒ කියන්නේ ඉසනසුරාද ආපසු එනබව ඔහු කිව්වා."

"ප්‍රමාණවත් තරම් දත්ත නොමැතිව ඔය ප්‍රශ්නයට අතදන්න මං කැමති නැහැ" හෝමිස් කීය. "බාගුවෙලාවට ලෙස්ට්‍රේඩ්ලා යන්න ඇත්තේ වැරදි පාරක වෙන්නක් පුළුවනි. මර්වින් කිං ගැන හොඳින්ම තොරතුරු දන්නේ මාමල් කිං විය යුතුයි. ඔහුගෙන් ලබාගන්නා තොරතුරු මතයි අපි ඉදිරියට යායුත්තේ. ලෙස්ට්‍රේඩ්ලගෙ දෘෂ්ටි කෝණයෙන් ඔය ප්‍රශ්නය දිහා බලල වැඩ පටන් ගැනීම ඒ තරම් ශුභාන්විත නැහැ"

සිකුරාද උදේ නවයයි තිත් පමණ වනවිට උදේ ආහාරය නිමකොට අපි පුවත්පත් කියවීමට සුදුනම් වූයෙමු. අපේ නිවස ඉදිරිපිට වේගයෙන් පැමිණි අශ්වකරත්තයක් නවත්වන හඬත්, ඒ සමගම කිසිවෙකු අපේ තරප්පු පෙළේ ඉහළට දිව එන හඬත් අපට අසන්නට ලැබිණි. අප දෙදෙනා මුහුණට මුහුණ බැලුවේ තරමක් පුදුමයට ද පත්වය.

"ලෙස්ට්‍රේඩ් වගෙයි වොට්සන්" හෝමිස් කීය. "අද ඔහු හුඟක් කලබලයෙන්"

විසිත්ත කාමරයේ දෙරට කිහිපවරක්ම තබ්බුකළ ලෙස්ට්‍රේඩ් අප ඉදිරියට ආවේ හතිදමමිනි.

"හෝමිස් මහත්මයා මට සමාවෙන්න" ලෙස්ට්‍රේඩ් කීවේ අප පුදුමයෙන් ඔහු අද සැබැලාසිටියේය. "ඉප්ස්විච්චල හයානක අනතුරක්. මට මේ දැනුයි පණිවුඩය ලැබුණේ. ඔබට මතක නේද පොලිස් පරීක්ෂක ජෝජ් මැකන්සි? ලන්ඩනයට කිරි ගෙන එන දුම්වරියෙන් ඔහු මට විශේෂ පණිවුඩයක් එවා තිබුණා. ගෙදරක ඇතිකළ ව්‍යාඝ්‍රයෙක් මනුස්සයෙකුට මරාදමලලු. මළසිරුර කැළි කැළිවලට ඉරල ලු. ඒ සතා භාරව හිරි මිනිහා පැන ගිහිත්ලු....."

"..... ඉප්ස්විච්චල කොහේද? කළුද ඔහු? මියගිය මනුස්සයාගෙ නම මොකක්ද?" ප්‍රශ්න චැලක්ම මගේ මුවෙන් නිකුත්වූයේ නොදනුවත්මය.

"මෙය සිදුවෙලා තියෙන්නේ ඉප්ස්විච්චලට හැතැක්ම පහක් ඇතිත් පිහිටි ශ්‍රේලන්ඩ්ස් චතුරායය." ලෙස්ට්‍රේඩ් කීවේ ඔහුට ලැබී තිබූ ලිපිය සාක්ෂුවෙන් අතට ගෙන එය පරීක්ෂා කරමිනි.

"මියගිහිත් තියෙන්නේ මාෂල් කී. නම් අමුත්තෙක්ලු!"

මගේ හිසට කිසිවෙකු වේගවත් පහරක් එල්ල කළ විටක මෙන් මගේ මොළය හිරිවැටී ගියේය.

"දෙයියන්ට ඔප්පු වෙච්චාවෝ!" මට කැගැසිණ. "මේ මනුස්සයා ඉප්ස්විච්ච් ගියේ මා එක්ක! පෙරේදු ඇවිත් මා එක්ක කතාකර කර ඉඳල ගියේ. දෙවියනේ මෙහෙමත් අපරාධයක්!"

මා කම්පාවට පත්වූ විලාසය දකිමෙන් දෝ ලෙස්ට්‍රේඩ්ගේ කථාව නැවතිණ. හෝමිස් මා ඇමතුවේ මිනිත්තු කිහිපයකට පසුවය. "මට කණගාටුයි වොට්සන්. අපි ඊයෙ රැත් මේ මනුස්සයා ගැන කතාබහ කළා ලෙස්ට්‍රේඩ්. ඔහු දෙස්තර වොට්සන්ගේ පාසල්

මිත්‍රයෙක්. ඔබට මතකද? පසුගිය නත්තල් දවස්වල සාතනයට ලක්වුණු මර්ටින් කිං? මේ ඔහුගේ බාල සහෝදරයා. ඉතින් අපට කියන්න ඔබට දැනගන්න ලැබිල තියෙන තොරතුරු."

"මැකන්සි කියල තියෙන්නේ මේක බොහොම වෙලාවට අත්වැද්දකින් සිදුවුණු මරණයක් වෙන්න ඇති කියලයි." ලෙස්ට්‍රේඩ් කීය. "නමුත් සතා-භාරව හිටි සේවකයා පැනල ගියේ ඇයි? ඒකෙන් ප්‍රශ්න මතුවෙන්න ඉඩ තියෙන නිසා. හැකිනම් ජේම්ස් හෝම්ස් මහත්මයාටත් කැඳවාගෙන වහාම එන්න කියලයි මැකන්සි දන්වලා තියෙන්නේ. වෙනත් විස්තර මොකුත් නෑ. අපට ගිහිං තමයි බලන්න වෙන්නේ."

"මොහොතක් ඉන්න" කී ඔහු මිත්‍රයා පුවත්පත් ගොඩගසා තිබූ තැනට ගොස් පසුගිය සතියේ හෝ සතියෙකේ පුවත්පත් ඉක්මනින් පෙරලා බැලීමට පටන්ගත්තේය. ඔහුට ආවු එක් පුවත්පතක පිටුවක් ඔහු මිනිත්තු දෙකක් පමණ කියවා බැලීය. ඊළඟට තමාටම යමක් කියාගත්තේය. යළිත් අප සිටි තැනට ඔහු පැමිණියේ ඉන්පසුවය.

"හෝම්ස් මහත්මයා" ලෙස්ට්‍රේඩ් කීය.

"ඉප්ස්ට්ව් යන දුම්රියක් තියෙනවා-කව් තැය භාගයකින්. ඔබට ඉක්මන් කරන්න පුළුවන් නම් අපට හැකිවේවි ඒක අල්ලාගන්න."

"වොට්සන්. අවශ්‍ය වුණොත් දවසක් භාවිතන්න, ඇදුම් පැළඳුම් මොනවා හරි ගමන් මල්ලකට දමාගන්න" හෝම්ස් කීය. "අපට අප්‍රමාදව එතැනට යන්න පුළුවන් නම් ඒකෙ ලොකු වාසියක් තියෙනවා."

පැය කාලක් ගතවෙද්දී අපි කුලීරියක නැගී, දුම්රියපොළ වෙත යමින් සිටියෙමු. දුම්රිය පිටත්වීමට මිනිත්තු පහක් තිබියදී දුම්රියපොළට ළඟාවීමට අපට හැකිවිය.

දින කිහිපයකට පෙර මාෂල් කිං සමග මා ඉප්ස්ට්ව් ගිය ගමන ගැන මම ලෙස්ට්‍රේඩ්ට පැවසුවෙමි. මෙම භයානක ව්‍යාඝ්‍රයා ගැන මාෂල් මට පැවසූ විස්තර කියද්දී පොලිස් නිලධරයා ඒවා අසා සිටියේ ඉමහත් පුදුමයෙනි.

"හෝම්ස් මහත්මයා. ඔබට හිතෙන්නේ මේ මරණය අබිරහස් එකක් කියලද?" ලෙස්ට්‍රේඩ් ඇසීය. "මතුවිටින් අපට පෙනෙන දේට වැඩි යමක් මෙතැන ඇති කියල ඔබ සැකකරනවද?"

"එහෙම නිගමනයකට එන්න තරම් මට ලැබිල තියෙන දත්ත ප්‍රමාණවත් නෑ" හෝමිස් කීය. "ඒ නිසා මං මේ පිළිබඳව තියාගෙන ඉන්නේ විවෘත මතයක්. හැමදේකටම කලින් අපි මේ පිළිබඳව තොරතුරු සොයාගතයුතුයි. වොට්සන්, මෙතැනදී මට ඔබේ උදව් උවමනා වෙනවා. පත්‍රහිය බදද මාෂල් කිං ඔබ හමුවෙන්න ආවා නේ. ඒ උදේ කීයට විතරද?"

"උදේ නවයහමාරට විතර මං හිතන්නේ"

"පිටත්වෙලා ගියේ කීයටද?"

"තුනයි දහයේ දුම්රියෙන් යනවා කියල ඔහු ගෙදරින් පිටවුණේ තුනට"

"එහෙම නම් ඔහු පැය පහකට කිව්ව කාලයක් ඔබ සමග කතාබහ කළා. ග්‍රේලන්ඩ්ස් වතුයාය ගැනත් එහි පදිංචිකරුවන් ගැනත් විස්තර කියන්න ඇති. එහෙම නේද?"

"ඔව්"

"ඔබ ඒ තොරතුරුවල සාරාංශය මට කිව්වා තමයි" හෝමිස් කීය. "අපි හිතුවේ නැහැනෙ මෙහෙම දෙයක්. දැන් මට හිතෙනවා වොට්සන්, ඒ කථාවේ හුඟක් වැදගත් කරුණු අඩංගු වෙන්න ඇති කියල. බොහෝ විට මේක කාගේ හරි අමතකවීමකින් සිදුවුණු අත්වැරද්දක් වෙන්න පුළුවනි. නමුත් මට මතකයි ඔබ කිව්වා, ඉඩම්හිමියාගේ බිරිද, මාෂල් කිං මහත්මිය ගැන දක්වූ ආකල්පය ගැන. ඒ නිසා මං කැමතියි ඔබට අහන්න ලැබුණු කථාව මුල සිටම යළිත්වරක් අහගන්න. කරුණාකරල ඔබට මතක හැමදෙයක්ම යළිත් කියන්න"

මාෂල් කිං මට කියූ විස්තරය සෑම වචනයක් පාසාම මගේ මතකයේ නොරැඳිණ. යළිත් වරක් සියලු තොරතුරු මතකයට නගා ගැනීම පහසු කටයුත්තක් නොවේ. මම ඒ බව මගේ මිත්‍රයාට කීවෙමි.

"අපට තවත් පැය දෙකක පමණ කාලයක් තියෙනවා වොට්සන්" හෝමිස් කීවේ ඔහුගේ සාක්කු මරලෝපුව පරීක්ෂා කර බලමිනි. "අපි ඉප්ස්ට්විලට ළඟාවෙද්දී ඔය කථාව විස්තර සහිතව මට කියල අවසන් කරන්න ඔබට හැකිවේවි."

"මට හැකිතරමින් විස්තරය මං කියන්නම්. කරුණු අතරින් පහර මට අමතක වේවිද මං දන්නෙ නෑ"

එසේ පැවසූ මම, මාමල කිං ජය මෝස්ටන් නිවසට පැමිණ මට කියූ කථාන්තරය හෝමිස් හා ලෙස්ට්‍රේඩ් වෙත විස්තර කළෙමි. ගැටලුවලට මුහුණදුන් අනුග්‍රාහකයන් බේකර් විරියේ අපේ නිවහනට පැමිණ ඔවුන්ගේ කථා කියද්දී, ශ්‍රේෂ්ඨ හෝමිස් ඒවාට සවන්දෙන එක් විශේෂ ඉරියව්වක් ඇත. දෙනෙත් අධිවත් කරගෙන, දැන්වල ඇඟිලි තුළු එකට තබාගෙන, දල්වාගත් පයින් පය මුට්ටු රඳවාගෙන සිටීම හෝමිස්ට සුපුරුදු ඉරියව්වය. දුම්රිය තුළ හාන්සිපුටුවක් නොතිබුණත් හෝමිස් මගේ කථාවට සවන් දුන්නේද ඔහුට සුපුරුදු ඉරියව්වෙන්මය. මගේ කථාන්තරය අවසන් කළ පසු කිසිත් නොකියූ ඔහු, මිනිත්තු දහයක් පමණ නිහඬව කල්පනා කළේය.

"මෙතැන යම්කිසි අපරාධයක් සිදුවී තිබෙනවාද කියල මට සහතික වෙන්න බැහැ" මගේ මිත්‍රයා අන්තිමේදී කීවේ දීර්ඝ නිහඬතාවය බිඳ දමමිනි. "ඒ වුණත් මේ සිද්ධියේ පැහැදිලිකිරීමට අමාරු තැන් කිහිපයක්ම තිබෙනවා. ඒ හැම එකක් ගැනම මං වැඩිදුරටත් හිතා බලන්න ඕනි. දැනට මං කාරණා එකක් හෝ දෙකක් ඔබට කියන්නම්. බලන්න. ඇයි මේ බෝල්ඩ්වින් කියන සේවකයා අතුරුදන් වුණේ?"

"ව්‍යාඝ්‍ය කුඩුව අතුරු දැමීම ඔහුට අමතක වුණා වෙන්න පිළිවන්." ලෙස්ට්‍රේඩ් කීය. "ඒකෙන් තමන්ගේ ස්වාමියාගේ ඇතියා මරණයට පත්වීම නිසා, බෝල්ඩ්වින්ට හය හිතෙන්න ඇති"

"ඒ වුණත් මේක හිතන්න" හෝමිස් කීය. "හැරි ජේකොබ්ම කියනවා, ව්‍යාඝ්‍යයා ළඟට කිට්ටුවෙන්න පුළුවන් ඔහුට විතරයි කියලා. අනික මාමලට දකින්න ලැබිල තිබුණා සේවකයා සතාගේ ආහාර, කුඩුවේ යකඩකුරු අතවින් ඇතුළුව දමන හැටි."

"ඔව්, ඒකත් ඇත්ත"

"ඊළඟට අප හිතාබැලිය යුතුයි ජේසිකා ජේකොබ් හෙවත් හැරියේ බිරිඳ, මාමල කිංට දක්වූ ප්‍රතිචාරය ගැන" හෝමිස් කීය. "කවදවත් නුදුටු ඇතියෙකු සතියක නිවාඩුවකට ආවාම ඇයි ඇය මේ තරම් කෝපයට පත්වුණේ? ඔවුන් ඇතියාට සලකන්න බැරිතරම් අගහිඟ කම් ඇති අය නෙමෙයි? ඇයගේ තිබෙන්නේ දැඩි ඊර්ෂ්‍යාවක් කියල ජේකොබ් කියූ කතාව අපට විශ්වාස කරන්න පුළුවන්. මීට ඉහත කීප වතාවක්ම බ්‍රිසිලය ඇතුළු දකුණු ඇමරිකානු

රටවල්වලින් එංගලන්තයට ආ පුද්ගලයින් අපට පරීක්ෂණවලදී හමුවී තියෙනවා. සර්ම කලාපික දේශගුණය නිසා, ඔවුන් දැඩිලෙස කෝපයට පත්වෙන අය බවයි සාමාන්‍ය මතය. ඒක මෙතැනදීත් බලපාවද? ව්‍යාඝ්‍ය කුඩුවේ තැත්තම් අර කාමරයේ මොකක්ද සිදුවුණේ?"

"මට හිතෙනවා හෝමිස් මෙහෙම" මම කීවෙමි. "අර පැණිගිය සේවකයා බෝල්ඩ්වින් හොයාගන්න පුළුවන් නම්, මෙතැන නොපැහැදිලි අඳුරු තැත්වලට ලොකු ආලෝකයක් ලබාගන්න හැකිවේවි"

"විශිෂ්ටයි වොට්සන්" හෝමිස් කීය. "මවත් හිතෙනවා ගැටලුව විසඳා ගැනීමට පහසුම ක්‍රමය ඒකයි කියලා. නමුත් ඒ අපට ඔහු හොයාගන්න පුළුවන් වුණොත්"

මේ වනවිට අපි ඉප්ස්විච් නගරයට ළංවෙමින් සිටියෙමු. තම සටහන් පොත අතට ගත් හෝමිස් එහි යම් යම් කරුණු ලියාගැනීමට පටන් ගත්තේය.

ඉප්ස්විච් පොලීසියේ පරීක්ෂක ජෝජ් මැකන්සි මහතා අප හමුවීමට දුම්රියපොළට පැමිණ සිටියේය. කතරන්වත් හිසකෙස් තිබූ ඔහු සිහින් සිරුරක් තිබූ ප්‍රසන්න පුද්ගලයෙක් විය.

"ආයුබෝවන් මහත්වරුනි," ඔහු කීය. "දිනුම්දී කෙටි කාලයක් ඇතුළත ඔබ මෙහි පැමිණීම අපට ගෞරවයක්. මේක වඩාත් අවුල්වෙන්න කලින් ඔබේ අවධානය යොමුවුණොත් හොඳයි කියල මට හිතුණා හෝමිස් මහත්මයා. ඒකයි මං වහාම අපේ ලෙස්ට්‍රේඩ් මහත්මයාට ඔබ ගැන මනක් කළේ"

"ස්තූතියි මැකන්සි" හෝමිස් කීවේ පොලීස් නිලධාරියාගේ සුරතලෙන සොලවමිනි.

"වොට්සන් ඔබට මතක නේද? පොලීස්-පරීක්ෂක මැකන්සි? අර ක්‍රොස්බි නම් බැංකු කළමනාකරුගේ අභිරහස ගැන හොයද්දී අපට හවුල්වුණේ..... ඔබට මතක නැ? ආ..... මං හිතන්නේ ඒක සමහරවිට වොට්සන් උදව්කර නොගෙන මං තනියම විසඳූ පරීක්ෂණයක් වෙන්න ඇති."

ඉප්ස්විච් සිට හැඬිලි වෙත දුම්රියෙන් ගිය අපි එතැන් සිට රෝද හතරේ ලොකු අශ්වකරන්තයක ගමන් කළෙමු. මැකන්සි විසින් එය සුදුනම් කර තිබිණ. රිද් දෙමින් හෙමින් කන්ද නගිද්දී ඔහු අප ඇමතුවේය.

"ඔබ පරීක්ෂණ කරන පිළිවෙළ මං දන්නවා නේ හෝම්ස් මහත්මයා" ඔහු කීය. "මරණය සිදුවුණු තැන හා ඒ අවට පොලිස් ආරක්ෂාව දැමීමා. කිසිකෙනෙකුට ඒ තරියට ළංවෙන්නවත් අපි ඉඩදෙන්නේ නෑ"

"ඒ ගැන මං ඔබට කතාගැ වෙනවා මැකන්සි" මගේ මිත්‍රයා පැවසුවේ අපමණ සන්තෝෂයෙනි

ශ්‍රේලන්ඩ්ස් වතුයාය වෙත යද්දී ඉදු මාෂල් කිං, වෛර්ණ කුරුල්ලන් ඇතුළු විවිධ සතුන් දකින්නට ලැබුණු බැව් මට පැවසුවේය. ශ්‍රේලන්ඩ්ස් වතුයායේ ප්‍රධාන ගේට්ටුවෙන් ඇතුළු වී ඉදිරියට යද්දී අපට දකින්නට ලැබුණේ ද ඔහු පැවසූ ආකාරයේ දකුණු ඇමරිකාවේ වන සත්ත්වයින්මය.

පොලිස්පරීක්ෂක මැකන්සි විසින් අප තිදෙනා ශ්‍රේලන්ඩ්ස් මන්දිරය වෙත කැඳවාගෙන යනු ලැබුණු ඔහු අප තිදෙනා මැදුරේ හිමිකරුවා වූ හැරී ජේකොබ් මහතාට හඳුන්වා දුන්නේය.

"ඔබගේ පැමිණීම මට ලොකු අකුටක් මහත්වරුනි" ඔහු කීය. "නමුත් මේක හරිම ශෝකජනක අවස්ථාවක්. මගේ ඇති සොහොයුරා මොන තරම් අවංක කරුණාවන්ත කෙනෙක්ද? ඔහු අකාලයේ මිය යන්න මගේ නිවසටම ආ හැටි"

"මේ සිදුවීම ගැන අපටත් හරි කණගාටුයි මහත්මයා" හෝම්ස් කීවේ විසින්න කාමරයේ අසුන්වල අප හිඳගනිද්දීය. "දැන් අප කැමැතියි මේ සිද්ධිය ගැන සම්පූර්ණ විස්තරයක් ඔබෙන් දනගන්න. කරුණාකරල අපට හැමදෙයක්ම කියන්න. එතරම් වැදගත් නැතැයි කියල හිතල සුළු කරුණක් වත් අතහරින්න එපා. ඔබ ගැනත් ඔබේ බිරිඳත් ගැනත් අප කිසිවක් දන්නේ නැහැ. ඔබ එංගලන්තයට පැමිණියේ මැතකදී බව අපට අනන්ත ලැබුණා. ඒ නිසා ඒ ගැනත් යමක් කිවහැකිනම් අපට මෙහි පසුබිම තේරුම් ගැනීමට හැකිවේවි."

"මහත්වරුනි. මගේ දෙමව්පියන් ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන් වුණත්, ඔවුන් ඒ කාලයේම බ්‍රිසිලයට සංක්‍රමණය වූ අය. ඒ නිසා මම හැදුණේ වැඩුණේ, මැතක් වනතුරු පදිංචිව සිටියේත් ඒ රටේ. විදේශික සම්භවයක් ඇති අය දිගින් දිගටම එහි පදිංචිව සිටිනවාට ඒ රටේ ස්වදේශිකයන් කැමැති නැහැ. මගේ බිරිඳ ජෙසිකා බ්‍රිසිල ජාතික කාන්තාවක්, කොහොම වුණත් තව අවුරුදු හත අටක් යද්දී

ඒ රටේ දේශපාලන ප්‍රශ්න ත්‍රිශක් ඇතිවෙන්න පුළුවන්. රටේ කලබල ඇතිවෙලා අපට නොයෙකුත් කරදරවිමට ඉඩ තිබෙවි කියලා මට හිතුණා. ඒ නිසා මං තීරණය කළා ස්ථිර පදිංචියට එංගලන්තයට එන්න. ඉතින් මගේ ඉඩකඩම් විකුණාදමා මං මේ රටට ආවා. ඒ මීට මාස හයකට පමණ කලින්.

මහත්වරුනි, මං වහාන්තරයට හා එහි සතාසිපාවට ආදර්ශ කරන කෙනෙක්. ඒ නිසා මං මෙතේ පදිංචියට එද්දී, ඒ රටේ ඉන්නා අලංකාරම සතුන් රැසක් මෙතේට අරගෙන ආවා. විශාල මුදලක් වැයකරලා වතුයායක් (මිලටගෙන) මං මෙතේ පදිංචිවුණා. මගේ සතුන්ටත් ආරක්ෂාව උවමනායි. ඒ ඔගේම මේ බිහිසුණු සතුන්ගෙන් මිනිසුන් ආරක්ෂා විය යුතුයි. ඒ හින්දම තමයි මං මේ ව්‍යාප්‍රයා බොහොම ආරක්ෂා සහිත කුඩුවක දමලා තැබුවේ. එතැනට ගිහින් බලද්දී ඔබට ඒ බව පෙනේවි.

දැනට මාසයකට පමණ පෙර මගේ ඇති සහෝදරයෙකු වන මාෂල් කිං මට ලියුමක් එවලා තිබුණා. ඔහු අහල තිබුණේ පෞද්ගලික උවමනාවක් සඳහා මාව හමුවෙන්න අවස්ථාවක් ඔහුට ලබාදෙන්න පුළුවන්ද කියලයි. ඉතින් මං ඔහුට මෙතේ එන්න කියලා දන්වා යැව්වා. මගේ ඇතියෙක් වුණත් මීට කලින් මට ඔහු හමුවෙලා නැහැ. ඒ මොකද මං විදේශයක් ජීවත්වුණු නිසා. මං ඔහුව හඳුනාගත්තේ පසුගිය සඳුදා මෙතේ ආ වෙලාවේ.

"ඔහුට ඔබ හමුවෙන්න උවමනාවෙලා තිබුණේ වනසතුන් පිළිබඳ තොරතුරු දැනගන්නද?" ලෙස්ට්‍රේඩ් විමසුවේය.

"නැහැ මහත්මයා" ජේෂ්කාබ් කීය. "ඔහුට ලොකු මුදල් ප්‍රශ්නයකට මුහුණපාන්නවෙලා තිබුණා. මේ වෙලාවේ ඒ කරුණ ඔබට හෙළිකළාට වරදක් නැහැ. මං හිතන්නේ ඔහුට විශාල ණය මුදලක් උවමනා වෙලා තිබුණා. මං ඒක දෙන්න එකඟ වුණා. දෙවියන්ට ස්තූතිවන්න වෙන්න ඒ මුදල ණයක් හැටියට නෙමෙයි; තැග්ගක් හැටියට ඔහුට දෙන්න වුණත් මට වත්කමක් තියෙනවා. අනේ අසරණ දුප්පතාට අත්වුණු ඉරණම" සුසුමක් හෙළා ජේෂ්කාබ් මහතා කථාව මොහොතකට නතර කොට, ඔහුගේ ඉස්තරම් හවානා සුරුවිටු අපට පිළිගැන්වීය. ඔහු ද එයින් සුරුවිටුවක් දල්වාගෙන අනතුරුව කථාව පටන්ගත්තේය.

"මාෂල් මෙතේ ඇවිත් දෙවැනි දවසේ මං ඔහුට පෙන්නුවා මගේ සතුන් එකතුව. ඒ සතුන් බොහොම කැමැත්තෙන් ඔහු

නැරඹුවා. එයින් මිනිසුන් ලොකු ආශාවක් දක්වූයේ මේ බ්‍රසිල බිළාලයා නමින් හැඳින්වෙන කළු ව්‍යාඝ්‍රයාට.

මෙම සතා පෙන්නු වෙලේ මං ඔහුට කිව්වා මු ඉතාම හයානක මිනිසුන් සතෙක් බව. ඒ බව නොතකා මාලේ මොකද කළේ? ඔහු කුඩුවේ යකඩකුරු අතරින් අතදමලා ව්‍යාඝ්‍රයාගේ හිසට තට්ටු කළා. උඹ මට හිලෑ නිසා එහෙම දෙයක් කරන්න මට පුළුවනි. මං උඹ ළඟට ගියත් උගෙන් මට මොකුත්ම හිරිහැරයක් නෑ. නමුත් පිටතෙතෙක් එහෙම දෙයක් කරන එක හරිම හයානකයි.

ඊයේ හවස ඉඳලම අහස තදින්ම කළුකර තිබුණා. ඒ එකට විතර මට ඇහැරුණේ අපේ ගෙදර සම්පයේම අකුණක් වැදුණු හඩට. ඒ වෙලාවේ වේගවත් කුණාටුවකුත් හමන්න පටන්ගෙනයි තිබුණේ. කොයිතරම් වේගයෙන් හුළං හැමුවාද කිව්වොත් වහලේ උළුකට කිහිපයකුත් බිමට වැටුණා. නිවස වටා ඇති ගස්වල අතුරිකිලි කැඩී වැටුණු ගබ්දය මට ඇහුණා. පසුගිය මාස කිහිපය තිස්සේම තිබුණේ දැඩි නියඟයක්. මේ විධියට දේශගුණික වෙනස්වීමක් එදින සතුවත් හරියට කැළඹෙනවා. තදින් කෝපයට පත්වෙනවා. මේක වැඩියෙන්ම දකින්න පුළුවන් ක්ෂීරපායී සතුන් අතර.

මට හිතුණා ගෙදරින් එළියට ගිහිනි සතුන් ගැන හොයා බලන්න. නමුත් ඒ වෙලාවේ විදුලි කොටමින් නොනවත්වාම අකුණු ගහන්න පටන්ගන්නා, එහෙම වෙලාවට නිවසෙන් පිටවී එළිමහනකට යාම බොහොම අවදනම් වූයේ. කුණාටුවෙන් ගස්වල අතුකඩා වැටීම ගැනත් මට සිහිවුණා. ඒ හින්දා මං දෙවනුව හිතුවා එළියට බහින්නේ නැතුව ඉන්න. අනෙක බෝල්ඩ්වින් හා අනෙක් සේවකයන් දෙදෙනා ඉන්නේ සතුන්ගේ කුඩු තියෙන පැත්තේ ගොඩනැගිල්ලක. ඒ හෝ දවාලේ ඕනෑම වෙලාවක සතුන් ගැන හොයා බලන්න මං ඔවුනට නියමිතවලයි තියෙන්නේ. ඒ විශ්වාසය උඩ මං යළිත් නින්දට ගියා.

කොහොමහරි උදේ හතරට විතර මට ඇහැරුණා. ඒ වෙලාව වෙනකොට වැස්ස, ගෙරවිම් හා විදුලි කෙටිම් සියල්ලම නැවතීලයි තිබුණේ. මට නිකමට හිතුණා ව්‍යාඝ්‍ර කුඩුව දිහාට ගිහින් බලන්න. මං කාමරයේ තිබූ ලන්තැරුම දල්වාගෙන නිවසෙන් පිටවෙලා ඒ පැත්තට ගියා. මං බලාපොරොත්තු වුණේ මං එහි යද්දී ව්‍යාඝ්‍රයා ටොම් එහි නිදගෙන ඉදිවී කියලයි. නමුත් මට ඇතදීම අහන්න

ලැබුණේ අසාමාන්‍ය ශබ්දයක්. එනම් උෟ නිදිනැතුව කුටිය ඇතුළේ කලබලයෙන් එහා මෙහා දුවන හඬ හා ගොරවන හඬ. රාත්‍රියට උෟ සිටිය යුත්තේ ඇතුළෙන්ම තිබෙන උගේ කුඩුව තුළ මිසක්, දවලට ඉන්න කුටියේ නෙමෙයි. ඒ නිසා මං යකඩ කොටු සහිත දෙර විවෘත නොකර, ලත්තැරුම එළිය කර බැලුවා.

මට එක්වරම දකින්න ලැබුණේ කැලි කැලිවලට ඉරිගිය අඤ්ථා සහිත මළසිරුරක් සහ කුටිය පුරා විසිරී ගලා ගිය ලේ. මට එක්වරම හිතුවේ මේ බෝල්ඩ්වින්ද කියලයි. නමුත් මේ මාලේ බව හඳුනාගැනීමට මට මිනිත්තුවකට වඩා ගියේ නැහැ. ඔහුගේ උරහිසෙන් ලොකු කොටසක් හා බෙල්ලෙන් පැත්තක් වෙමින් මේ වනවිටත් කා දමා අවසන්. උෟ උගේ කුඩුව තුළට ගොස් සිටියා. මට එක්වරම කැගැසුණේ "බෝල්ඩ්වින්! බෝල්ඩ්වින්!" කියලා. ඔහු නොපැමිණි නිසා මං කිහිපවාරයක්ම උස්හඬින් කැගැසුවා. ඒත් ඔහු ආවේ නැහැ. ආවේ අනෙක් සුළු සේවකයන් දෙදෙනා. බෝල්ඩ්වින් ඔහුගේ කාමරයේ නොමැති බව ඔවුන් කීවා. මගේ කටහඬට වෙමින් උගේ කුඩුවෙන් එළියට එන හැටි මා දුටුවා.

"ඊළඟට ඔබ මොකද කළේ?"

"මං එක සේවකයෙකුට නියමිතවූ වහාම අශ්වකරත්ත රියැදුරා අවදිකරගෙන පොලීසියට යන ලෙස. මේ වෙලාවට හැඩලිවලින් දුම්රිය නොමැති නිසා දිගටම අශ්වකරත්තයෙන් ඉපස්විටි වෙත යන්න මං ඔහුට කීවා."

"එතකොට වෙලාව කීයද?" ලෙස්ට්‍රේඩ් ඇසීය.

"හතරයි කාල විතර වෙන්න ඇති"

"ඊළඟට ඔබ මොකද කළේ?" ඒ විමසුම හෝමිස්ගෙනි.

"සාමාන්‍යයෙන් උෟට කුඩුවට යන්න කියලා මං අණකළොත් වෙමින් උගේ කුඩුව ඇතුළට යනවා. ජේකොබ් කීය. "නමුත් මේ වෙලාවේ මං දුන් අණට උෟ කිකරා වුණේ නැහැ. මං යකඩකුරු ආධාරයෙන් තමයි ව්‍යාඝ්‍රයාව උගේ කුඩුවට යවා ගත්තේ. ඒ සේවකයා උදව්කරගෙන මෘත ශරීරය එළියට ගන්නා අදහසින්. ආයෙ මට හිතූණා පොලීසියට සෝදිසි කිරීම පහසුවෙන්න එය එතැනම තිබෙන්න අරින්න. වෙමින් උගේ කුඩුවට ගිය පසු, මම එළියේ සිට උගේ කුඩුව වසා දුම්මා.

"ඔබ යකඩ කොටු දෙරෙන් කාමරය ඇතුළට ගියේ නැද්ද මහත්මයා?" හෝමිස් ඇසීය.

"නැහැ"

"ඒක බොහොම හොඳයි" හෝම්ස් කීය. "ව්‍යාඥයා කුඩුව ඇතුළට යවන්න ඇයි ඔබට යනවතුරක් ආධාර කර ගන්න වුණේ? මීට ඉස්සරත් ඔබේ අණට උඹ කීකරු නොවී තියෙනවද? උඹ ඔබට හිලා නම්.....?"

"..... මහත්මයා" ජේෂ්කාබ් කීය, "මේ ව්‍යාඥයා කවදවත් මිනිස් ලේ රසබලා තිබුණේ නැහැ. ඒ නිසයි මෙපමණ කාලයක් උඹ ළඟට යාමට මට හැකියාව තිබුණේ. නමුත් උඹ ඊයෙ රැ මිනිස් ලේ රස බැලුවා. දැන් ඉතින් උඹ ඉතාම බිහිසුණු සතෙක්. එහි යාම දැන් නම් මට වුණත් අවදනම්"

මිනිත්තුවක දෙකක නිහඬතාවයක් පැතිරිණි. මගේ මිත්‍රයා තළල රැළි කරගෙන කල්පනා කරන ආකාරය මම දුටුවෙමි.

"ඊයේ රාත්‍රි කීයට පමණද ඔබ දෙදෙනා නිදගන්න ගියේ?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"රැ එකොළහට පමණ"

"ඒ වෙලාවේ වැස්සක් තිබුණද?"

"නැහැ. වැස්සක් ඉක්මනින් ඇදහැලෙන ලකුණු තිබුණා"

"නින්දට යාමට පෙර ඔබ ව්‍යාඥයා බලලි එන්න ගියේ නැද්ද?"

"නැහැ"

"ඊයේ රාත්‍රි ඔබ ඔහුගෙන් සමුගත් වෙලාවේ වුණ කතාබහ විස්තර කරන්න" හෝම්ස් ඉල්ලා සිටියේය.

"අපි දෙන්නා රැ එකොළහ වෙනතුරු බිලියඩ් කාමරයේ නොයෙක් දේ කපා කරකර හිටියා. මං ඔහුට කිව්වා බ්‍රිසිලයේ වර්ෂා සමය ඇරඹෙන කොට ඇමේසන් වනාන්තරයේ දරුණුම කාලය උදවෙන බව. ඒ කාලයේ ත්‍රිකෝණ අධික උෂ්ණය නිසා වනසතුන් හැසිරෙන්නේ වියරු වැටුණා වගේ. ඒ බව මං ඔහුට කිව්වා. ඊයේ රාත්‍රියේත් තිබුණේ අධික වශයෙන් ධනදිය ගැලූ උණුසුමක්. මාළු මෙතේ ආව මුල දවසෙ ඉඳලම අපි රැ එකොළහ විතර වෙනකම් කෝපි බිබි පුරුවටු බොමින් කතාබහ කිරීම සිටිනක් වුණා. ඒ පුරුදු විධියට කරලා, ඊයෙ රැත් එකොළහට මං ඔහුට සුභ රාත්‍රියක් පතලා නිදගන්න ගියා"

"නිදගන්න රැ එකොළහට තමන්ගේ කාමරයට ගිය මාළු මහතා උදේ හතරට හමුවුණේ ව්‍යාඥ කුටිය ඇතුළෙ ඉඳලා" හෝම්ස්

ඇසිය. "ඔබට හිතෙන හැටියට ඒක ඒ විධියට සිදුවුණේ කොහොමද?"

"හිතන්න පුළුවන් එකම දෙයයි" ජේකොබ් පිළිතුරු දුන්නේය. "රාත්‍රියේ තිබුණු අධික උණුසුම් නිසා මාළුවාට නිදගැනීම අපහසුවෙන් ඇති. මේ උණුසුම් කාලගුණය සමග සතුන්ගේ වර්යාව වෙනස් වෙනවා කියලා මං කියූ දෙය ඔහුට සිහිවෙන්න ඇති. එක්වරම ඔහුට ආසා හිඳෙන්න ඇති ව්‍යාසනයාගේ හැසිරීමේ වෙනස්වීමක් තියෙනවාද බලන්න. ඔහු කාමරයේ තිබුණු ලන්තැරුමත් අරගෙන එහි ගිය බව අපට පැහැදිලියි. නමුත් එතැනින් එහාට සිදුවුණේ මොකක්ද කියලා මට හිතාගන්න අමාරුයි. එක්කො....."

"මොකක්ද ඔබ අදහස් කළේ?"

"මොන හේතුවක් නිසා හෝ ඔහු යකඩ කොටු දෙර ඇරගෙන කුටිය ඇතුළට ගිහිං තියෙනවා. නමුත් ඊට පෙර එළියේ සිට රෝදය කරකවා ටොම්ගේ කුඩුවේ ගිල්ගේට්ටුව විවෘතකර උඟට කුටියට එන්න ඉඩ සලස්වා තියෙනවා ඒක තමයි මට තේරුම් ගන්න අමාරු. මේ දෙරවල් අරින විහන එක ගැන නුහුරු නිසා ඔහුට අමතක වෙලා කලින් රෝදය කරකැව්වාද දන්නෙත් නැහැ."

"ඔබට හිතෙන්නේ එහෙමද?"

"මට මොකුත් හිතාගන්න බෑ මහත්මයා" ජේකොබ් කීවේ නිකටේ අත තබාගෙන සිලිම දෙස බලාගෙන කල්පනා කරමිනි.

"බාගවෙලාවට ඊයෙ රැ කුඩුවේ ගිල්ගේට්ටුව විහන්න බෝල්ඩ්වින්ට අමතකවුණාද දන්නෙත් නෑ. ඒ අමතකවීම නිසා සිදුවුණු විනාශය බෝල්ඩ්වින් මට කලින් දකින්න ඇති. ඔහු මගේ සේවය අතහැර දමා පැනගොස් සිටින්නේ ඒ නිසා විය හැකියි"

"බෝල්ඩ්වින් දවේන සහගතව ඒ දේ කළා වෙන්න බැරිද?" ලෙස්ට්‍රෙඩ් ඇසිය.

"එහෙම කරන්න හේතුවක් නැහැ මහත්මයා" ජේකොබ් පැවසුවේය. "එහෙම දේකින් බෝල්ඩ්වින්ට ඇති ප්‍රයෝජනයක් නැහැ. වයසට යාම නිසා ඔහුට නොයෙක් වැඩකටයුතු අමතක වෙත ස්වභාවයක් නම් තිබුණා."

"ඔහු මානසික විකෘතියකට ලක්වුණු උත්මත්තකයෙක් නොවෙයිද?" මම ඇසිමි.

"ඒ බවක් මට නම් පෙනිලා නැහැ"

"මේ දින තුන හතරට කවුරුත් හෝ මාපල් කී. සමග අමනාපයක් ඇතිකරගත්තද?" හෝම්ස් විමසුවේ ජේකොබගේ මුහුණදෙස දැඩි අවධානයක් යොමුකරමිනි.

"කාගෙවත් කිසිම අමනාපයක් ඇතිවුණේ නැහැ මහත්මයා" ජේකොබ පිළිතුරු දුන්නේය. "මාපල් පුංචි ළමයෙක් වගේ අහිංසක කෙනෙක්. ඔහු සමග කෙනෙක් අභිනාප වෙන්නේ, සණ්ඩු වෙන්නේ කොහොමද?"

"ඒ එකොළහට ඔබ නිදගන්න යද්දි ඔබේ බිරිඳත් නිදගන්න ගියේ?"

"නැහැ" ජේකොබ කීය. "මේ දිනවල ඇය ඒ කෑම අවසන්කළ වහාම නින්දට ගියා. මං කෑමරයට යද්දි ඇයට තදින්ම නින්දගොස් තිබුණා"

"ඊයේ රාත්‍රි ඩහදිය ගලන කද උණුසුමක් තිබුණු බව ඔබ කීවා" හෝම්ස් ඇසීය. "නමුත් අකුණු හඬින් ඒ එකට අවදිවුණු අවස්ථාව හැරෙන්නට, ඔබට උදේ හතරට ඇහැරෙන තුරු තදින්ම නින්ද ගියාද?"

"ඔව් මහත්මයා." ජේකොබ කීය. "බ්‍රසීලයේ දීර්ඝ කාලයක් ජීවත්වූ මට උණුසුම, ඩහදිය ගැලීම අමුතු දේවල් නෙමෙයි. එයින් මගේ නින්දට හිරිහැරයක් නැහැ."

"ඔබ කොහොමද බෝල්ඩ්වින් ඔබේ සේවයට බඳවාගත්තේ?" හෝම්ස් ඇසීය. "කොහේ හරි රැකියාවකළ තැනක සහතික අනුවද? නැත්නම් ඔබ ඔහු බ්‍රසීලයෙන්ම කැඳවාගෙන ආවාද?"

"නැහැ. ඔහු එංගලන්තයේම ඇත පළාතක කෙනෙක්" ජේකොබ කීය. "මම මේ සත්කුවත්ත පටන්ගත් දිනවල, ඔහු රැකියාවක් හොයාගෙන ආවා. ඔහු යටහත් පහත් වයස්ගත කෙනෙක් නිසාත්, මං නියම කළ වැටුපට එකඟවුණු නිසාත් මං බෝල්ඩ්වින්ට රැකියාවට බඳවාගත්තා. ඒ මිසක් මං ඔහුගේ සහතික බැලුවේ නැහැ. ඔහුගේ ගම කොහේද, මවුපියන් කවුද ලිපිනය මොකක්ද ආදිය විමසුවේ නැහැ"

"මික බොහොම දෙනෙකු අතින් සිදුවෙන වැරද්දක් ජේකොබ මහත්මයා" ලෙස්ට්‍රේඩ් කීය. "මුහුං හරියට හොයා නොබලා තමන් ළඟට එන මිනිසුන් රස්සාවට ගන්නවා. පස්සේ හාමිපුතා ලොකු

අමාරුවක දලා සේවකයා පැනගන්නවා. ඔහු ඉන්නා තැනක් හොයාගන්න කිසිම පිළිවෙලක් නැහැ.

"ඔබේ කතාව හරියටම හරි මහත්මයා." ජේකොබ් කීය. "එක මගේ අතින් වුණු ලොකු වැරද්දක්. දැන් තමයි මට තේරෙන්නේ"

"ඊයෙ රැ වැස්ස පටන්ගත්තේ කියට විතරද කියලා ඔබට මතකද?" හෝමස් ඇසීය.

"නැහැ මහත්මයා. ඇදට වැටුණු ගමන් මට තදින්ම නින්ද ගියා" ජේකොබ් පිළිතුරු දුන්නේය. "මං කලින් කිසි විධියට එකට විතර අකුණු ශබ්දයට ඇහැරුණා. එතකොට වැස්සක් තිබුණේ නැහැ. නමුත් උදේ හතරට පමණ අවදිවෙලා බලද්දි රාත්‍රියේ තදින් වැහලා"

මගේ මිත්‍රයා දල්වාගත් පයිප්පය උරමින්, බිම බලාගෙන දිගටම කල්පනා කරමින් සිටියේය. මදවේලාවකට පසු ඔහු අසුනෙන් නැගිටිවේය.

"හොඳයි ජේකොබ් මහත්මයා. එහෙනම් අපි යමු සිද්ධිය වුණු තැනට" හෝමස් කීය.

හැරි ජේකොබ් පෙරවුණු ගත්තේය. ආර්ගය දැන සිටි පොලිස් පරීක්ෂක මැකෙන්සි ද ලෙස්ට්‍රෙඩ් ඊට පිටුපසින් ද ගමන් ගත්හ. හෝමස් පැමිණියේ අප සැමදෙනාටම පිටිපසිනි. නිවසෙන් පහළට තරප්පු කිහිපයක් බැසයාමට මුලින්ම අපට සිදුවිය. සිමෙන්ති නොදැමූ එහෙත් ගල් අල්ලා සකස් කළ පාරක් දිගේ යාර තිහක් පමණ ගිය පසු ජේකොබ් මහතා නැවතුණේය. වැස්සට මඩවි තිබූ තණ බිමකින් එහා පැත්තේ වූ ගෙය චායාසුයාගේ නිවහන බව ඔහු අපට පැවසුවේය.

"එතැන පරීක්ෂාකරන්න කලින් මං කැමතියි බෝල්ඩ්වින් ගේ කාමරය බලන්න" හෝමස් කීය.

"ඔබේ කැමැත්තක්" කී ජේකොබ් තවත් යාර විසිපහක් තිහක් දුරින් වූ නිවසක් වෙත අප කැඳවාගෙන ගියේය. සතුන් බලාගැනීමට සිටි අනෙක් සුළු සේවකයන් දෙදෙනා, රාජකාරි නිමකොට තම කාමර වෙත ආපසු පැමිණ සිටි බැව් අපට දකින්නට ලැබිණි.

"ලෙස්ට්‍රෙඩ්" හෝමස් කීය. "මෙතැන මරණයක් සිදුවෙලා තියෙනවා නෙ. මං කැමතියි ඔබ මේ සේවකයන් දෙදෙනාගෙන් කටුල්තර ගන්නවා නම්"

තම සටහන් පොත ඵළියට ගත් ලෙස්ට්‍රේඩ්, සාමාන්‍ය පොලිස් ක්‍රියා පටිපාටිය අනුව, සේවකයන්ගෙන් වෙන වෙනම විස්තර විමසා, කට උත්තර සටහන් කර ඇතිමට පටන් ගත්තේය. මෙය අනවශ්‍ය ලෙස කාලය නාස්තිකිරීමක් නොවේදැයි මට සිතිණි. ජේකොබ් මහතාගේ මුහුණෙන් පළවුණේ ද එම හැඟීම ය. එහෙත් පොලිස් නිලධරයා එම කාර්යය කරන තුරු අපි නිහඬව බලා සිටියෙමු.

එම කටයුත්තට පැය කාලක් සමන-කෙටිය. වටපිට බැලූ මා දුටුවේ හෝම්ස් එතැන නොමැති බවය. ඔහු හෙමින් සිරුවේ එතැනින් ගියේ කුමක් සඳහා ද? හෝම්ස් ව්‍යාඝ්‍ය කුඩුව වෙත වැටුණු පාර තිබූ තණබිම් කඩ පරීක්ෂා කරමින් සිටියේය.

අපි වහාම එතැනට ගමන් කළෙමු. දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පැවැති නියඟය නියාතණබිමේ විශාල ප්‍රමාණයක තණකොළ මැරී ගොස් තිබිණි. කලින්ද රාත්‍රියේ පැවැති වර්ෂාව නිසා ඒ තැන්වලට වතුර උරාගෙන පස මෘදුබවට පත්වී ඇති බව ද අපි දුටුවෙමු. එමෙන්ම සමහර තැන් මඩ වළවල් බවට පත්වී තිබූ අතර වල් උරු පැටවූ දෙදෙනෙක් එම මඩ වළවල් හාරමින් සිටියෝය. අප එතැනට ළඟාවෙද්දී හෝම්ස් ඔහුගේ කටයුත්ත අවසන් කළේය.

"හොඳයි ජේකොබ් මහත්මයා, දැන් අපි යමු ව්‍යාඝ්‍ය කුඩුව බලන්න" හෝම්ස් යෝජනා කළේය.

ව්‍යාඝ්‍යයා වෙනුවෙන් තැනූ ගෘහයේ පිහිටීම ගැන මම කලින් තැනක විස්තර කොට, එහි දළ සටහනක් ද ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කළෙමි. මාෂල් කිං ගේ මළසිරුර, කුටිය නමින් හඳුන්වන ඉදිරිපස වඩාත් විශාල කොටසේ මුනින් අතට වැටී තිබිණි. ඔහුගේ කබය කුටියේ එක් කෙළවරක වැටී තිබූ අතර සිරුර තිබුණේ වෙනත් තැනකය. ඔහුගේ සිරුරේ මෙන්ම ඇඳුම්වල ද කැබැලි කඩා ඉවත්කොට ගෙන තිබිණි. කුටිය පුරා භෞළොවේ තැන් තැන්, ගලා ගොස් කැටිගැසුණු ලෙයින් වැසී ගොස් තිබූ අයුරු දකිය හැකි විය. ඒවා දැන් රතු පැහැයට වඩා මද වශයෙන් දුර්වර්ණ රතු පැහැයකට හැරෙමින් තිබූ බැව් මට සනිටුහන් විය.

අප උගේ ගෘහයේ පිටත යකඩ දොර වෙත ළංවෙද්දී ව්‍යාඝ්‍යයා ගොරවන්නට පටන්ගත්තේය. මළසිරුර පිහිටි කුටිය වෙත අපට ඇතුළුවීමට හෝම්ස්ගෙන් අවසර නොලැබිණි.

"මහත්වරුනි, ඔබට ඇහෙනවා නේද සද්දේ?" ජේකොබ් මහතා කීය. "අද උදේ පාන්දර මං මෙතැනට එද්දීත් ටොම් ගෙරෙව්වේ ඔය විධියට තමයි"

කිසිවක් නොකී හෝමිස් තම සාක්කුවෙන් කුඩා දේ විශාල කර බලන කාවය අතටගෙන කුටියේ පොළොව පරීක්ෂා කර බැලීමට පටන් ගත්තේය.

දකින්නට ලැබුණු දර්ශනය, ඕනෑම කෙනෙක් කම්පනයට පත්කිරීමට සමත් කිහිපුණු එකක් විය. හමුදා ශල්‍යවේද්‍යවරයෙකු ලෙස සේවය කර තිබුණත්, එම දසුනෙන් මගේ සිත ද සසල විය. එහෙත් මගේ මිත්‍රයා නොසැලී මාතෘගිරිය වටේම පොළොව සෝදිසි කළේය. අනතුරුව ලේ පැල්ලම් හා මළසිරුර තිබූ තැන් තම සටහන් පොතේ සලකුණු කරගත්තේය. ඔහු මෙම කටයුතුවල යෙදෙද්දී ව්‍යාසුයාගේ ගෙරවීම වඩාත් වැඩිවූයේ අප වෙත උගේ අප්‍රසාදය පළකිරීමට මෙනි.

"ජේකොබ් මහත්මයා" හෝමිස් කීය.

"ව්‍යාසුයා දැනට ඉන්න කුඩුව සහ මේ ඉදිරිපස කුටිය සෝදන්නේ දින කීයකට වරක්ද?"

"උං ඉන්න කුඩුව නම් සෝදන්නේ දවසකට එක්වරයි" ජේකොබ් කීය. "ඒ උදේට විතරයි. නමුත් මේ කුටිය දවසට දෙවරක් සෝදනවා. ඒ මොකද වැඩිපුරම අපිරිසිදු වෙන්නේ මේ කුටිය නිසා. උං දවසේ වැඩිවෙලාවක් ජීවත්වෙන්නෙන් ආහාරය ගැනීම සිදුකරන්නෙන් මේකෙ නිසා. ආහාරයට ගන්නා මස්වල කැබලි, ලේ සහ අනෙක් අපද්‍රව්‍ය සියල්ලක්ම වැඩිපුර එකතුවෙන්නේ මෙහි. උදේ දහයට පමණක් හැන්දෑවේ හයටත් විෂබීජනාශක දියර දමා බුරුසුවකින් අතුල්ලා මෙතැන සෝදනවා."

"ඊයේ උදේත් හැන්දෑවෙන් ඒ කටයුත්ත එලෙසම සිදුවුණාද?"

"ඔව්"

කුටිය ඇතුළත පරීක්ෂාව අවසන් කිරීමෙන් පසු මළසිරුර ඉවතට ගැනීමට හැකි බව හෝමිස්, පොලිස් පරීක්ෂක මැකන්සිට දනුම් දුන්නේය. ඒ අනුව එහි පැමිණි පොලිස්හටයන් දෙදෙනෙකු විසින් මළසිරුර ඉවතට ගෙන යන ලදී.

මේ වනවිට පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණය පැවැත්වීම සඳහා වෛද්‍යවරයෙක් ද, එය විභාගකිරීම සඳහා හදිසි මරණ

පරීක්ෂකවරයෙක් ද පැමිණ ඇති බැව් අපට අසන්නට ලැබිණි. එම කටයුත්ත පැවැත්වීම සඳහා සුදුනම් කෙරුණේ ශ්‍රේණිත්තිය මන්දිරය ඉදිරිපිට පිහිටි තණකොළ වැවු මිදුලය. සියලු දෙනාම එතැනට එකතුවෙද්දී, එහි යෑමට මගේ මිත්‍රයා උනන්දු වූ බවක් නොපෙනිණ. තවමත් කුටිය ඇතුළේ සිටි ඔහු ලේ කැටි ඉවත්කරමින් පොළොව පරීක්ෂා කරමින් සිටියේය. මම පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණය පැවැත්වූ තැනට ගියෙමි.

මරණයට හේතුව නිගමනය කිරීම වෛද්‍යවරයාට අපහසු කරුණක් නොවීය. වනාන්තරයෙහි විසින් සපා කෑමෙන් ඇතිවූ කුලාවලින්, අධික ලෙස ලේ වහනය වීමෙන් සහ, වේදනාව නිසා ඇතිවූ ස්නායු කම්පනයෙන්, මරණය සිදුවී ඇති බවට වෛද්‍යවරයා නිගමනය කළේය. පොලීසියේ මෙහෙයවීමෙන් ජේකොබ් මහතා සහ සුළු සේවකයෝ සාක්ෂි දුන්හ. බෝල්ඩ්වින් නම් සේවකයාගේ මෙන්ම බොහෝවිට මියගිය අයගේ ද නොසැලකිල්ල නිසා රෝද ව්‍යාඝ්‍රයෙකු විසින් මේ මරණය සිදුකර ඇති බවට මරණ පරීක්ෂකවරයා තීන්දු කළේය. මෙහිදී නොසැලකිලිමත් ලෙස කටයුතු කර ඇතැයි සිතිය හැකි, රොබට් බෝල්ඩ්වින් නම් සේවකයා වහා අත් අඩංගුවට ගන්නා මෙන් මරණපරීක්ෂකවරයා පොලීසියට නියෝග කළේය. එම කටයුතු අවසන්වෙද්දී හෝම්ස් එතැනට පැමිණෙන අයුරු මම දුටුවෙමි.

"ඒ වැඩක් අවසන් නම් අපට අදම පාපුහු ලන්ඩනය බලා යන්න පුළුවන්. එහෙම නේද වොඩ්සන්?" හෝම්ස් ඇසුවේ ආලින්දයේ සැපපහසු පුටුවක වාඩිවෙමිනි.

"ඒ වුණත් වැඩේ තවමත් ඉවර නෑ" ලෙස්ට්‍රේඩ් කීය.

"ඇයි, ඒ මොකද?"

"නෑ. මේ රොබට් බෝල්ඩ්වින් හොයාගැනීම"

"ඒ වුණත් ඒකෙ ඒ හැටි වැදගත්කමක් නෑ. එහෙම නේද?" හෝම්ස් ඇසීය. "අපි හොඳටම දන්නවා මාලේ කිං මියගියේ ව්‍යාඝ්‍ර ප්‍රහාරයෙන් කියලා. ඉතින් බෝල්ඩ්වින් හොයාගත්තත්, ඔහු රැකියාවෙන් තෙරපා දමීම හැරෙන්න වෙන දෙයක් ඉතිරිවෙලා ඇති කියලා මං හිතන්නේ නෑ. එහෙම නේද ජේකොබ් මහත්මයා?"

"ඔබේ කථාව සම්පූර්ණ ඇත්ත හෝම්ස් මහත්මයා" ජේකොබ් කීය. "මගේ ඇති සහෝදරයා මේ ව්‍යාඝ්‍ර කුඩුවට බලෙන්

ගෙනගියා නොවෙයි නේ. ඒ නිසා බෝල්ඩ්වින්ට දඬුවම් කළ හැකි මාර්ගයක් මට නම් හිතාගන්න අමාරුයි. තමන්ගේ රාජකාරිය නොසැලකිල්ලෙන් කරන සේවකයෙක් මට නම් කොහොමටවත් උවමනා නැහැ."

"ඒ වුණත් ජේකොබ් මහත්මයා අපට ඔහු උවමනායි" ලෙස්ට්‍රේඩ් කීය. "රාජකාරි කටයුතු නිසිලෙස අවසන් කිරීමට ඔහු සොයාගෙන උසාවියට ඉදිරිපත් කළයුතුයි. ඒත් ඔහු හොයාගන්නෙ කොහොමද කියල හිතාගන්නයි මට අමාරු....."

"ඔහුගේ හැඩහුරුකම කිසිදු පුවත්පතකට දැන්වීමක් දන්න" හෝම්ස් කීය. "එතකොට පහසුවෙන්ම හොයාගත හැකි. ඔහුගේ වයස පෙනුම සහ රැකියාව ගැන සඳහන් කළාම ඇති. ජේකොබ් මහත්මයා. ඔබට හැකිනම් දැන්වීමක් ලියල මට දෙන්න. මං හවසට පුවත්පත් කාර්යාලයට භාරදෙන්නම්. හෙට උදේ පත්තරවල පළවෙව්."

දැන්වීම ලියූ ජේකොබ් එය හෝම්ස් අතට ගෙනත් දුන්නේය. එය වෙත නෙත් හෙළා හෝම්ස් එම දැන්වීම ආපසු ජේකොබ් වෙතම භාරදුන්නේය.

අපට ඇහෙන්න ඔබම කියවන්න.

"රොබට් බෝල්ඩ්වින් - චන සතුන් බලාගන්නා. සත්වෝද්‍යාන සේවකයා. බ්‍රහස්පතින්ද රාත්‍රියේ සිට ආගිය අතක් නොමැතිය. වයස අවුරුදු හැටයි. හිසකෙස් පැසි ඇත. උස අඩි පහමාරයි. සිහින් සිරුරක් ඇත. දුටුකෙනෙක් වෙතොත් ස්කොට්ලන්ඩයාඩ් පොලිසියට දැනුම්දෙන්න."

"ඔබේ දැන්වීම හොඳයි ජේකොබ් මහත්මයා" හෝම්ස් කීය. "නමුත් ඔබේ අත්අතුරු නම් ඒ හැටිම පැහැදිලියි කියල මට කියන්න බැහැ. මේක පුවත්පතට යැවීමටත්, මුද්‍රණයේදී ඔවුන් වැරදි විසිපහක් වත් කරාවි. වඩාත් හොඳයි මේක යතුරු ලියනය කළ හැකි නම්. නැද්ද ඔබ ළඟ යතුරු ලියනයක්?"

"මා ළඟ පරණ යතුරු ලියනයක් නම් තියෙනවා" ජේකොබ් කීය. "ඒකෙ සමහර යතුරු වැඩකරන්නෙ නෑ හරියට. කමක් නැද්ද?"

"අපොයි ඒකට කමක් නෑ"

"එහෙනම් මං ඒකෙන් ලියාදෙන්නම්."

කාමරයට ගිය ජේකොබ්, දැන්වීම යතුරුලියනය කරන හඬ අපට ඇසිණ.

එද දහවල් ආහාරය අස ගත්තේ ඉප්ස්විච් තානායමෙනි. ඉන්පසු ලන්ඩනය බලා පිටත්වුණෙමු.

ඇදිරිවැටෙද්දී අපි බේකර් විටියේ නිවහනට ළඟාවුයෙමු. ඇඟට දැනුණු මහත්සිය නිසා මම විචේක ගැනීමට තීරණය කළෙමි. එහෙත් හෝම්ස් කළේ එය නොවේ. හඩසන් මහත්මිය එවූ තේපෝවිටියෙන් කෝප්ප දෙකක්ම පානය කළ ඔහු, නිවසෙන් පිටවී ගියේය. මා කල් තබා රාත්‍රී ආහාරය ගෙන නින්දට යනවිටත් හෝම්ස් ආපසු පැමිණ සිටියේ නැත. පසුවද, උදයේ මා අවදිවෙද්දී මට අසන්නට ලැබුණේ ඔහු උදේ ආහාරය ද නොගෙන නිවසෙන් පිටවී ගිය බවයි.

තනියම නිවසේ සිටීම මම පුවත්පත් කියවීමට පටන්ගත්තෙමි. මාමල් කිංගේ බෙදුණු කැමරණය පිළිබඳ දුක්මුසු පුවත පුවත්පත් කිහිපයකම මුල්පිටුවේ පළ වී තිබිණ.

මීළඟ දින කිහිපයම හෝම්ස් කුමක් හෝ පරීක්ෂණයක් සඳහා වෙහෙස මහත්සි වෙමින් සිටියේය. ඒ කුමක් පිළිබඳව දැයි මට නොකී අතර මා ඇසූ ප්‍රශ්නවලටද ඔහු කෙටියෙන් පිළිතුරු දුන්නේ එතරම් කැමැත්තකින් නොවේ. විටෙක දහවල් කැමවේල සඳහා නිවසට නොආ ඔහු, රාත්‍රියේ ආපසු පැමිණීමට ද සුභද කතාබහක යෙදීමට තරම් මානසිකත්වයක නොසිටියේය. දින ගණනක් තිස්සේ ඔහු විදුලිපුවතක් බලාපොරොත්තුව සිටියේය. පස්වැනි දිනයේ හැන්දෑවේ ඔහු නමට විදුලිපුවතක් ලැබිණ. එය කියවා බැලූ හෝම්ස් එයින් තෘප්තියට පත්වූ බව මම තේරුම් ගතිමි. එය හතරට නමා කබා සාක්කුවේ දමාගත් ඔහු, මා ඇමතුවේය.

"වොට්සන්, ඔබ කැමැතිද හෙට ඉප්ස්විච් පැත්තේ ගිහින් එන්න?"

"ඉප්ස්විච්? ඒ මොනවටද?"

"ඉප්ස්විච් කියල කිව්වට මං අදහස් කළේ ශ්‍රේලන්ඩ්ස් මන්දිරය - ඔබේ යාළුවා මාමල් කිං බෙදුණු ලෙස මියගිය තැන"

"මොකටද එහේ යන්නේ?" මම ඇසිමි. "එතැන මොකුත් අහිරහසක් නැහැනේ. කෝ අර අතුරුදන්වුණු බෝල්ඩ්වින් අල්ලාගන්න ලෙස්ට්‍රේඩ්ලට බැරිවුණා නේද?"

"හැරී ජේකොබ් ඔහුගේ මිනිකන ව්‍යාඝ්‍රයා ලන්ඩන් සත්වෝද්‍යානයට භාරදෙන්න තීරණය කරලලු" හෝම්ස් කීය. "මං

කැමැතියි ඒක මගේ දැසින්ම බලාගන්න. ලෙස්ට්‍රේඩින් යනවා මා එක්ක. ඔබට කැමැති නම් යමු හෙට උදේ"

මා එයට කැමැත්ත පළකළේ නිවහනේ රැඳී සිට කළ යුතු විශේෂ කටයුත්තක් නොතිබූ බැවිනි.

පසුවද උදෑසනින්ම ලන්ඩනයෙන් පිටත්වී ගොස් උදේ තවයහමාර වෙද්දී ශ්‍රේලන්ඩ්ස්-වෙත ළඟාවීමට අපට හැකිවිය. අප නැවත වරක් එහි පැමිණීම ගැන හැරී ජේකොබ් මහතා එතරම් සතුටට පත්වූ බවක් මම නුදුටුවෙමි.

"ලෙස්ට්‍රේඩ් මහත්මයා" ජේකොබ් කීය. "මාගේ කිංග් මරණය සම්බන්ධ වැඩකටයුතු හැමදෙයක්ම දැන් අවසන් නේ. මගේ ටොම්ගෙන් ඊට පස්සේ කාටවුත් හිරිහැරයක් වුණේ නැහැ. තවත් එහෙම වෙන්න මං ඉඩ තියෙන්නෙත් නැහැ. මං අලුත් සේවකයෙකු ගත්තා. මං ඔහුට නියම කරලා තියෙන්නේ කැම දෙන්න යන වෙලාවට හැර අනික් හැම වෙලාවකම පිටත දෙර ඉබියතුරු දමා වහල තියන්නයි. ඒ මගින් අපට පුළුවනි හදිසි අනතුරක් වීම වළක්වාගන්න. ඉතින් මොකටද ලන්ඩන් ඉදල විශේෂයෙන් මෙහේ ආවේ?—ඔබ මොනවද මගෙන් බලාපොරොත්තු වෙන්නේ?"

"අපට ආරංචියක් ලැබුණා ඔබ විකාශය අද ලන්ඩන් සත්වෝද්‍යානයට භාරදෙන්න හදනවා කියල" ලෙස්ට්‍රේඩ් කීවේ හෝම්ස්ගේ මුහුණ බලමිනි.

"මම? විකාශය අදනවා කියලා?" ජේකොබ්ගේ කටහඬේ කෝපයක සේයාවක් විය. "කවුද කිව්වේ? මොන පත්තරේද තිබුණේ?"

"ඔබ හඳුනන කෙනෙක් තමා කිව්වේ" හෝම්ස් පිළිතුරු දුන්නේය. "ඔහු අද මෙහේ එනවා කිව්වා. මං හිතුවා ඔහු දැනටමත් ඇවිත් ඇති කියල. අපිත් ආවේ ඒකයි".

ඇතිත් එන අශ්වකරත්තයක හඬ යන්නමින් අසන්නට ලැබිණ.

"කවුද එනවා කිව්වේ?" ජේකොබ් ඇසුවේ කෝපාච්ඡයවය. "මගේ ටොම් සත්වෝද්‍යානයට දෙන්න? ඔහේලට පිස්සුද? මගෙන් අවසරයක් නැතුව එහෙම දේවල්....."

ඔහු කථාව නැවැත්වූයේ අශ්වකරත්තය මිදුලට ළඟාවූ බැවිනි. අපි නිහඬව බලාසිටිද්දමු. කරත්තයෙන් මුලින්ම බිමට බැස්සේ පොලිස් පරීක්ෂක මැකෙන්සිය. ඊළඟට බැස්සේ අප නාඳුනන

වයස්ගත පුද්ගලයෙකි. අන්තිමට කරත්තයෙන් බිමට බට පොලිස්භටයන් දෙදෙනා නිවසෙන් පිටත රැදී සිටියහ.

"හා බෝල්ඩවින්!" ජේකොබ් කැගැසිණ. "මොන යක්ෂ ලෝකෙකටද තමුසෙ ගිහින් ගිටියේ? කොහේ ගියත් තමුසෙ අන්තිමට පොලිසියට අනුමැතිය එහෙනම්? මට කිසිම දැනුම්දීමක් නොකර පැනගිය, තමුසෙමා බේරගන්නා කියල මට නම් කියන්න එපා. ඒවා තමුසෙම බලාගන්නවා පොලිසියත් එක්ක. මැකෙන්සි මහත්මයා. මෙයා කොහේ හැමිලා ඉදිදිදු ඔබට අනුමැතිය?"

"මෙයා මට හමු වුණේ ලන්ඩනයේ ටයිට් වැපල්වල පෙනීක්වික් විටියේ නිවසක ඉඳල" හෝමිස් කීවේ එම ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු දෙමිනි. "ඔහු අයිති මේ පළාතට නිසා, මං මැකෙන්සිව කැඳවලා ඔහුට භාරදුන්නා"

"ජේකොබ් මහත්මයා" මැකෙන්සි කීය. "මං මෙයාගෙන් දිගින් දිගටම ප්‍රශ්න කෙරුවා. මෙයාට කියන්න කියනවලු දිග කතාවක්. මේ මහත්වරුත් කැමැතිවේවි ඒකට නිව්හැනගිල්ලේ කන්දෙන්න. අපට පුළුවන්ද පැය භාගයකට ඔබේ විසිත්ත කාමරයේ අසුන් ගන්න? ඔබට කරදරයක් නැත්නම්?"

"මේ බෝල්ඩවින් මගේ ගේ හරියට වැද්දගන්නවත් මං කැමති නෑ" ජේකොබ් කීය. "ඒ වුණත් ඔබේ ඉල්ලීම නිසා මං මේ වතාවට ඉඩදෙන්නම්."

අපි සියලුදෙනාම නිවසේ විසිත්ත කාමරය වෙත ගියෙමු. බෝල්ඩවින් මැකෙන්සි හා ලෙස්ට්‍රේඩ් දෙදෙනාට මැදිවි සෝපාවක අසුන්ගත්තේය.

"හොඳයි බෝල්ඩවින්" හෝමිස් කීවේ සංවාදය අරඹමිනි. "ඔබට විරුද්ධව චෝදනාවකුත් කියෙනවා බ්‍රහස්පතින්ද රැනොසැලකිලිමත් ලෙස රාජකාරි කරල, රැකියාව අත්හැර පැන ගියා කියල. මුලින්ම අපට කියන්න බලන්න, මෙහේ රැකියාවට එන්න කලින් මොකද කළේ කියල"

"මං රැකියාව කළේ ලන්ඩන් භත්චෝද්‍යානයේ"

"එහේ කොයිතරම් කාලයක් රාජකාරි කළාද?"

"අවුරුදු විස්සයි"

"ඒ මොන තනතුරේද?"

"මුලින්ම අවුරුදු පහක් සුභ් සේවකයෙකු හැටියට වැඩ කළා. ඊළඟට අවුරුදු දෙකක් සිංහයින් භාරකරුගේ සහායක ලෙස

කටයුතු කළා. ඉතිරි සම්පූර්ණ කාලයම ඉන්දියාවෙන් ගෙනෙන බෙංගාල ව්‍යාඥයින් භාරකරු ලෙස"

"ඊට පස්සේ?"

"මාස හතකට කලින් මං රැකියාවෙන් විශ්‍රාම ගත්තා" බෝල්ඩ්වින් කීය. "ඊටපස්සේ මොකක් හරි රැකියාවක් හොයාගන්නා අදහසින් පුළුන්පත්වල රැකියා ඇබැරතු දැන්වීම් බලමිනුයි හිටියේ. ව්‍යාඥයෙකු රැකබලා ගැනීමට පළපුරුදු සේවකයෙකු ඉල්ලා මෝනිං ක්‍රොනිකල් පත්‍රයේ දැන්වීමක් තිබුණා. ඒකට අයදුම්කරාම තමයි මෙහෙ රැකියාව ලැබුණේ"

"බොහොම හොඳයි බෝල්ඩ්වින්" හෝමස් කීය. "දැන් අපට කියන්න බලන්න ගිය බුහස්පතින්ද රාත්‍රියේ, - අර විදුලි කොටල ගොරවල මහවැස්සක්, වැස්ස දවසේ ඔබගේ අත්දැකීම් හා දුටුදේවල්"

"එද හවස්වරුවේ ඉඳලම අහස කළුකරලා විදුලි කොටමින් තිබුණා" බෝල්ඩ්වින් කීය. "වේගයෙන් හැමු කුණාටුවකුත් පැවතුණා. දවස පුරාම තිබුණේ උෂ්ණාධික ගතියක්. හැමදම හැන්දෑවේ හය වෙනකොට මං ටොම්ට කෑම දෙනවා. එළියේ දෙර ඇරලා හරක් ගාතයක් ගෙනිහින් කුඩුවේ කුරු අතරින් ටොම්ට කෑමට දම්මා. ඊළඟට වතුර බාල්දි කිහිපයක් ගහලා ඉස්සරහ කූටිය හේදුවා. විෂබීජනාශක දමලා බුරුසුවකින් අතුල්ලමින් හේදුවා. ඒ වැඩ ඉවර කරලා යකඩ කොටු සහිත පිට දෙරන් වැහුවා."

"ඒ දෙර වහලා යතුරු දම්මද?"

"ඒ දෙර හදලා තියෙන්නේ නිකම් තල්ලු කරලා වැහුවාම අතුළු වැටෙන්න" බෝල්ඩ්වින් කීය. යතුරකින් ඇරියේ නැත්නම් ඇතුළෙන් හෝ පිටින් අරින්න බැහැ"

"එතකොට ව්‍යාඥයාගේ ඇතුළෙන් තිබෙන කුඩුවේ ශ්‍රිල් ගේට්ටුවක් ඉබේම වැඟෙනවාද?" හෝමස් ඇසීය.

"නැහැ." සේවකයා කීය. "ඒක අරින්න පුළුවන් කාමරයෙන් පිටත ඉඳන් පමණයි. අර පැත්තේ බිත්තියට සවිකරලා තියෙනවා තේද යකඩ රෝදයක්? එහි හැඩලයක් අල්ලා රෝදය කරකවන්න ඕන. එතකොට රෝදය වටේ තිබෙන තේබාව ක්‍රියාකරවීමෙන් පුංචිරෝද සහිත ශ්‍රිල්ගේට්ටුව අරින්න වහන්න පුළුවනි"

"හොඳයි. දැන් ඔබ කියන්න පුදුනම් වුණු කර්තව්‍ය කියන්න" හෝමස් ඉල්ලා සිටියේය.

"ටොම්ට කන්න දීලා ඉවරවෙලා, අනික් සතුන් කිහිපදෙනාටත් කෑම දුන්නා. කුඩු පිරිසිදු කළා. මං ඒව ඉවරකරලා ඇවිත් නාලා, කෑම කාල නිදාගන්න ගියා.

"එතකොට වෙලාව කීයද?"

"ඒ අට විතර වෙන්න ඇති. ඇදට ගියාව මට නින්ද ගියේ නැහැ" බෝල්ඩ්වින් කීය. "අධික ලෙස ධනදිය දැමීමත්, ගොරවන, අකුණු ගහන බඩදයත් නිසා මං හිතන්නේ ඒ දහය විතර වෙනතුරු නින්ද ගියේ නැහැ. එතකොට තමා වැස්ස පමණක් ගත්තේ. ඒක තදින් වැස්සා. උණුසුම් ගතිය ඉක්මනින්ම අඩුවුණු නිසා මට ඉක්මනින් නින්ද ගියා. වැස්ස නැවතුණේ කොයි වෙලාවෙද කියන්න මං දන්නේ නැහැ. ඊළඟට ආර්යයන් පැරයක් මට ඇහැරුණා.

ඒ වෙලාවේ වැස්සක් තිබුණේ නැහැ. නමුත් වේගයෙන් කුණාටුව හැමු බඩදය අහන්න ලැබුණා. විදුලි කෙටුවා. එතකොට වෙලාව රාත්‍රී දෙක බව මං දනගන්නා. ඒ මොකද මට ඇහුණා ගමේ දෙව්මැදුරේ ඔරලෝසුවේ දෙක වදින බඩදය.

මේ වගේ කුණාටු දවස්වලට සිටිපා සතුන් හුඟක් කලබල වෙනවා. ඒක මම පහුගිය අවුරුදු ගණනාවක් තිස්සේම දක තිබුණු දෙයක්. නිදාගැනීමත් අපහසුවුණු නිසා මට නිකමට හිතුණා ව්‍යාඝ්‍රයාගේ කාමරය පැත්තට ගිහිං බලන්න. මං මගේ කාමරයෙන් එළියට ආවා. ඇවිත් ව්‍යාඝ්‍ර කාමරය පැත්තට පියවර කිහිපයක් ඉදිරියට ගියා. මට අහන්න ලැබුණා ඇතින් දෙදෙනෙකු කතාබහ කරන හඬ.

එක්වරම මට හිතුණේ සතෙකු හොරකම් කරන්න කවුරුහරි ඇවිත් කියලයි. ඒ මොකද අපේ මහත්මයා මට කලින් දනුම්දීල තිබුණේ; කළු ව්‍යාඝ්‍රයා මිලකරන්න බැරි-තරම් වටිනා එකෙක් නිසා හොරහතුරන්ගෙන් පරෙස්සම් කරගත යුතු බව. මම වහාම පඳුරක් පිටුපස හැංගිලා බලාගෙන ගිටියා. මදවෙලාවක් යඳ්දී මං දුටුවා ඒ කපාකළ දෙන්නා ලත්තැරුමක් අරගෙන කන්ද බැහැලා එනබව. ඔවුන් අදහනාගන්න මට අපහසුවුණේ නැහැ. ඒ අපේ ජේකොබ් මහත්තයා සහ ඔහුගේ ශ්‍රැති සහෝදරයා කිං මහත්තයා බව මං තේරුම් ගන්නා. ලත්තැරුම තිබුණේ ජේකොබ් මහත්මයා අතේ. ඔවුන් ගියේ ව්‍යාඝ්‍රයා දමා ගිටි ගේ පැත්තට. මේ මහ ඒ ඔවුන් මොනවද කරන්න හදන්නේ? මගේ සිතේ කුතුහලයක් ඇතිවුණා.

ඔවුන්ට නොපෙනෙන්න, අඩි ගබ්දය නොඇහෙන්න මමත් පිරිපයින් ගියා. ගිහින් ඒ ළඟම තියෙන එල්ම් ගහට මුවාවෙලා බලාගෙන හිටියා. ඔවුන් ආවේ මොකක් හරි දෙයක් ගැන කතා කර කර.....

"..... මාෂල්, ඔබ කීව්වනේ වැඩ කරපුතු රාශියක් සඳහාම මුදල් ඕනෑ වෙන බව?" ජේකොබ් මහත්තයා කීව්වා. "ඒව සමහරක් දුන් මට මතකත් නැහැ. මාෂල්ට තියෙන්නේ ඒව ඔක්කොම මට කොළයක ලියලා දෙන්න. එතකොට මට හිතාගන්න පුළුවනි ඔබට කොයිතරම් මුදලක් උවමනා වෙනවද කියලා. එව්වරයි. එහෙනම් මට හෙට උදේට ලියලා දෙන්න. හරිද?"

"බොහොම හොඳයි" මාෂල් මහත්තයා කීව්වා.

"මං හිතුවා වගේමයි." ජේකොබ් මහත්තයා කීව්වා. "කුණාටුවත් විදුලි කෙටීමත් නිසා ටොම් හරි කුලබලයට පත්වෙලා. මිය ඇහෙන්නේ උඹ ගොරවමින් කුඩුවේ ඉහළ පහළ යන සද්දේ"

ඊළඟට ඔහු ලැලි ජනෙල් පියන පැත්තකට තල්ලු කරලා බැලුවා.

"හරි. උඹ කුඩුව ඇතුළේ තමයි ඉන්නේ" එහෙම කියූ ජේකොබ් මහත්තයා යකඩ කොටු තියෙන එළිපෙදේ දොර ඇරගෙන ඇතුළුවුණා. ඔහුගේ අතේ තිබුණා ලත්තෑරුම. මාෂල් මහත්තයා ගියා ඒ පිරිපයින් කුටිය තුළට. දෙන්නාම කුටිය තුළට ගියාම මාත් හුඟක් ළඟට ගිහින් බිත්ති කණ්ඩියට මුවාවෙලා බලාගෙන හිටියා. ඒ වෙලාවේ ටොම් බිම පහුරු ගාමින් කුඩුව ඇතුළේ එහා මෙහා දුවමිනුයි හිටියේ. ඒ අතරේ උගේ චලිතය කසයක් මෙන් ඉහළට පහළට ගැසුවා.

"අසරණ ටොම් ඉන්නේ හරි හිතේ අමාරුවෙන්" ජේකොබ් මහත්තයා කීව්වේ ලත්තෑරුම ඉහළට ඔසවා එළියකර බලමින්. "බැලූ බැල්මට පෙනෙන්නේ උඹ මහා කර යක්ෂයෙක් වගේ හේද මාෂල් අපි මේ අසරණ සතාට කෑම ටිකක් දෙමු. එළියේ මේ ළඟම තමයි මුගේ කෑම ගබඩාව තියෙන්නේ. ඒකෙන් මස් කුට්ටියක් අරගෙන මං මිනිත්තුවෙන් එන්නම්. මාෂල්ට පුළුවන්ද මේ ලත්තෑරුම ටිකකට අල්ලාගෙන ඉන්න?"

කිසිවක් නොකියූ මාෂල් මහත්තයා ලත්තෑරුම අතට අරගෙන ටොම් දිහා බලාගෙන කුටිය ඇතුළේ හිටියා. ජේකොබ් මහත්තයා එළියට ඇවිත් යකඩකොටු සහිත එළියේ දොර වැහුවා. මාෂල්

මහත්තයා ඇතුළේ. ඔහු තිගැස්සී ආපසු හැරී බැලුවා. ලන්කැරුමේ එළියෙන් මං දුටුවා ඔහුගේ හිතියට එක් මුහුණ.

"මේ මේ දෙර අරින්න! හැරී! මට එළියට එන්න ඉඩදෙන්න!"

"හරි හරි කලබල නොකර ඉන්න" ජේකොබ් මහත්තයා කිව්වා. "ඔහෙගේ අතේ තියෙනවා නේ ලන්කැරුම"

"ඔව්. ඒ වුණාට මේ කුරිය ඇතුළේ තනියෙන් ඉන්න මං කැමති නෑ. දෙර අරින්න හැරී" මාෂල් මහත්තයා කැගැහුවා. ඒ දෙර ඇතුළෙන් අරින්න බැහැ. මං කලින් කියුවා වගේ පිටින් අරින්නත් යතුරක් ඔහු.

"මොනවා? ඔහේ කැමති නැද්ද තනියෙන් ඉන්න?" අපේ මහත්තයා ඇහුවේ හිතාවෙමින්. "නෑ නෑ වැඩිවෙලා ඔහේට තනියෙන් ඉන්න වෙන්දෙ නෑ මාෂල්"

"මට එළියට එන්න මේ දෙර අරින්න හැරී!" මාෂල් මහත්තයා කැගැහුවේ කේන්තියෙන්. "මේ වගේ විහිළුවලට මං කැමති නෑ"

"විහිළු? මෙතැන කිසිම විහිළුවක් නෑ" ජේකොබ් මහත්තයා එහෙම කිව්වේ යළිත් හිතාවෙමින්. මිළඟට ඔහු ටික ටික අර ගිල් ගේට්ටුව අරින රෝදය කරකවන්න පටන්ගත්තා. ඔහු මේ හදන්නේ මාෂල් මහත්තයා හිටි කුටිය ඇතුළට වතුසුයා නිදහස් කරන්න නේද? මගේ ඇඟ හිතියෙන් කිළිපොළා ගියා....."

කථාව කියමින් සිටි බෝල්ඩ්වින් එක්වරම එය නැවැත්වීය. මේ අවස්ථාවේ ඉතා සියකරු සිදුවීමකට අපි මුහුණ දුන්නෙමු. කෝපයෙන් පිපිරෙමින් සිටි හැරී ජේකොබ් තම සේවකයා වෙතට කඩා පැන්නේය. ඔහු දැනින්ම බෝල්ඩ්වින්ගේ ගෙල හිරකරගෙන එය මිරිකීමට උත්සාහ කළේ දෙපසින් පොලිස් නිලධාරීන් දෙදෙනෙකු සිටි බව ද නොසලකමිනි. කකුළුවෙකු මෙන් දැඩි ග්‍රහණයක් යෙදූ ජේකොබ්ගේ දෑත් ඉවතට ගැනීමට පොලිස් නිලධාරීන් දෙදෙනාට අපහසු විය. හුස්මගැනීම අපහසු වී සේවකයා දූෂලීමට පටන්ගත්තේය. බෝල්ඩ්වින්ගේ මුහුණ සුදුමැලි වූ අතර දෙතෙත් එළියට පැනීමට මෙන් ඉදිරියට තල්ලු විය. ඔවුන් දෙදෙනාගේම ශක්තිය යෙදවත් ලෙස්ට්‍රේඩ්, මැකන්සි දෙදෙනාට සේවකයා, බේරා ගැනීමට නොහැකිවන බැව් පෙනිණ. වහාම එතැනට පිහු හෝමිස් තම සාක්කුවේ තිබූ රිවෝල්වරය ගෙන, ජේකොබ්ගේ හිසට වැට්ටුවත් පහරක් එල්ල කළේය. ඒ පහරේ

"මිලි මිලිමිලිමිලි මිලි මිලි මිලි"

වේදනාවෙන් ජේකොබ්ගේ ග්‍රහණය මඳකට ලිහිල් වූ බැව් පෙනිණ. ඒ අවසරයෙන් පොලිස් නිලධාරියන් දෙදෙනාට බෝල්ඩ්වින් ඉවතට ඇදගැනීමට හැකිවිය.

"කතාව තවමත් ඉවර නැ ජේකොබ්" හෝම්ස් කීවේ සහ දෙසට රිච්මන්ඩ්වරය එල්ල කරවිනි. "නමුසෙ හිතුවේ මේ මිනිසාගේ පොලිස් මිතුරෙක් වේදනාවෙන් ඒ වේදනාවෙන් ගැළවෙන්න පුළුවන් කියලද? අර පුටුවෙන් වාඩිවෙලා ඉන්නවා කලබල කරන්නෙ නැතුව. වොට්සන් බලන්න අර මනුස්සයාට මොකද කියලා"

ගෙලට එල්ල වූ දැඩි ග්‍රහණය නිසා බෝල්ඩ්වින් සිටියේ කම්පනයට පත්වූ විලසිනි. මිනිත්තු කිහිපයක් ගතවෙද්දී ඔහු යථා තත්ත්වයට පත්විය. තම රිච්මන්ඩ්වරය ඉවතට ගත් පොලිස් පරීක්ෂක මැකෙන්සි ෆෝම්ස් අසලට ගොස් ජේකොබ් ළඟින් අසුන්ගත්තේය. ඒ සමගම ඔහු තම ශිනි අවිය ජේකොබ්ගේ හිස දෙසට එල්ල කරගෙන සිටියේය.

"මහත්තයා, ඔබේ සේවකයාට ඒ කතාවේ ඉතුරුභරිය කියන්න ඉඩහරින්න. නැත්නම් ඔබේ ශිනිඅවිය ක්‍රියාත්මක කරන්න මං ප්‍රමාදවෙන්නේ නැ!" මැකෙන්සිගේ එම තරවටුවෙන් ජේකොබ් හයට පත්වූ බැව් පෙනිණ.

"බෝල්ඩ්වින්, දන් කියන්න ඔබේ කතන්දරය" හෝම්ස් කීවේ ජේකොබ්ට එල්ල කළ රිච්මන්ඩ්වරය ඔහු වෙතට ළංකරමිනි.

"..... මහත්වරුනි, මං කිය කිය හිටියේ ජේකොබ් මහත්තයා අර යකඩ රෝදය කරකවමින් ග්‍රිල්ගේට්ටුව අරින්න උත්සාහ කළ බව. මාෂල් මහත්තයා විලාප නඟමින් ඒකේ එල්ලිලා ඇද්දේ ඔහුගේ ශක්තියෙන් ඒක වහන්න පුළුවනිද බලන්න. නමුත් ඒ ග්‍රිල්ගේට්ටුව යකඩ පිල්ලක් මත දුවන රෝද සවිකළ එකක්. කෙතෙක් එළියේ තිබෙන රෝදය කරකවල අරිද්දී අනේ ශක්තියෙන් ඒක නවත්වන්න කාටවත් බෑ. මාෂල් මහත්තයා ඇරෙන ග්‍රිල් ගේට්ටුව සමඟ ඇදී ගියා. ඔහු ජේකොබ් මහත්තයාට ආයාචනා කළා.

"මං ඔබේ නැදෑයෙක්" මාෂල් මහත්තයා කිව්වා. "මං ඔබේ අමුත්තෙක්. ඇයි දෙවියනේ මාව මේ වීඩියට මරා දමන්න හදන්නේ? මං ඔබට මොන වැයද්දක් කළාටද? මං එක වචනයකින් වත් ඔබේ හිත රිදවලා තියෙනුවද? ඇයි දෙවියනේ ඔබට හිතක් පපුවක් නැද්ද? මේක ඔහා දරුණු අපරාධයක්! දෙවියනේ!"

"ග්‍රිල් ගේට්ටුව අස්සෙන් විංගලා කුඩුව තුළට පැත්තා

ග්‍රිල් ගේට්ටුව අඩක් ඇරියත් ව්‍යාඝ්‍රයා උග්‍ර හිටිතැනින් හෙලවුණේ නැහැ. මේක උග්‍ර නුපුරුදු දර්ශනයක් නිසා වෙන්න ඇති. උග්‍ර නගුට සොලවමින් හිටිතැනම බලාගෙන හිටියා. මං හිතුවේ මාෂල් මහත්තයාගේ වචනවලට හිත උණුවෙලා අපේ මහත්තයා ග්‍රිල් ගේට්ටුව වහලා දමාපි කියලා.

නමුත් අපේ මහත්තයා ජෝර්ජ් ප්‍රගට් වෙලා බලාගෙන හිටියේ එක වචනයක් හෝ නොකියා. ඔහු යන්න ගියා නම් මං මාෂල් මහත්තයාට බේරාගන්නවා. නමුත් මගේ ස්වාමියා දැඩි ශරීර ශක්තියක් ඇති කෙනෙක්. පොරබදලා ඔහුට පරාජය කරන්න තරම් ශක්තියක් මහලු මට නැහැ. මීට මොහොතකට පෙර ඔබ එය දකින්න ඇති. ඒ ඇරෙන්න ඔහුගේ කබා සාක්කුවේ සමහර වෙලාවට ගිනිඅවි පවා කියෙන බව මං දනහිටියා.

මාෂල් මහත්තයා යළිත් ආයාචනා කළේ වෙන කරන්න දෙයක් නොතිබුණු නිසා. "ඇයි හැරී මට මෙහෙම කරන්නේ? ඔබට උවමනා කරන්නේ මේ සතා ලවා මාව මරා දමන්නද? ඇයි මෙහෙම අපරාධ කරන්නේ?"

මිනිත්තුවක් දෙකක් යඳි ව්‍යාඝ්‍රයා උග්‍ර වාඩුවෙලා හිටි තැනින් නැගිටලා මාෂල් මහත්තයා දිහාවට බැලුවා. ඔහු ග්‍රිල්ගේට්ටුව ප්‍රශ්න ඉවත්වෙලා කුටිය මැදට ආවා. ටොම් ඉවතරමින් ඉදිරියට එද්දී ගොරවන්න පටන්ගත්තේ උග්‍ර ගොදුරක් ලැබුණාම වගෙයි. මාෂල් මහත්තයා තමන්ගේ කබාය ගලවලා අත්දෙකෙන්ම ඔසවා ගත්තේ ටොම්ගේ මුහුණ වැහෙන්න දමන්න. ඔහු ඒක ටොම්ගේ හිස මතට විසිකර උගේ කුඩුව ඇතුළට ගිහිත් යළිත් ග්‍රිල්ගේට්ටුවෙන් ඇද්දේ පුළුවන් ශක්තිය යොදමින්. නමුත් මේ පැත්තේ ඉඳගෙන අපේ මහත්තයා රෝදය කරකවමින් ග්‍රිල්ගේට්ටුව සම්පූර්ණයෙන් ඇරියා.

උගේ මුහුණට කබාය වැටීම නිසා කෝපයට පත්වෙලා හිටි ව්‍යාඝ්‍රයා මාෂල් මහත්තයාගේ ඇඟට පැත්තේ එක් මොහොතෙන්. ඒ සමගම ඔහු බිමට පෙරළුණා. මාෂල් මහත්තයා යටිගිරියෙන් නැගූ විලාපයට මගේ ඇඟ සිතලවුණා. මේ හයානක අපරාධය දැසින් බලාගෙන ඉඳලා මට දනුණේ මං ක්ලාන්තවුණා වගෙයි.

මාෂල් මහත්තයා ව්‍යාඝ්‍රයාට ගොදුරු වෙද්දී ඔහු වේදනාවෙන් නැගූ විලාපය මිනිත්තු ගණනක් තියෙන්න ඇති. ඒ වෙලාවේ තිබුණු කුණාටුවේ හඬ නිසා ඒක වැඩි ඇතකට ඇහෙන්න නැහැ.

මිනිත්තු කිහිපයකට පසු ජේකොබ් මහත්තයා එතැනින් ඉවත්වී යන අඩි ශබ්දය මට ඇහුණා. තවත් විකවේලාවක් මං හිටිතැනම ඉඳලා ඊට පස්සේ එළියට ආවා.

මේ වගේ භයානක මිනීමරුවෙකු ළඟ මං තවත් රැකියාව කරන්නේ කොහොමද කියලයි මට හිතුණේ. අද ඔහුගේ ඇති සොහොයුරා මැරුවා. ඊට වඩා පහසුවෙන් හෙට ඔහු මාවත් මරා දමාලි. රැකියාව නැතිවුණත් කමක් නෑ. මේ වගේ අපරාධකාරයෙකු ළඟ ඉදිමෙන් මගේ ජීවිතයත් අනතුරේ වැටෙන්න පුළුවනි. නිශ්ශබ්දව හිටියොත් මං මේ අපරාධයට හවුල්කරුවෙකුත් වෙනවා. ඒ නිසා මං තීරණය කළා වහාම මෙහෙන් පැනයන්න.

මගේ කාමරයට ගිහිත් ඔගේ ඇඳුම් විකකුත්, එකතු වී තිබුණු සුළු මුදලත් සාක්කුවේ දමාගෙන එවෙලේම ශ්‍රේලන්ඩ්ස් වත්තෙන් පිටවී ආවා. මං හැඩලිවලට ආවේ පයින්ම කළුවරේ. නිව්මාකට් සිට ඉස්ස්ට්ව් දක්වා ගල්අගුරු ගෙනියන දුම්රියක් හැඩලි දුම්රියපොළේ නවත්වා තිබුණා. ඒකෙ නැගි ඉස්ස්ට්ව් දක්වා ඇවිත්, පාන්දර ලන්ඩන් යන සිසුගාමී දුම්රියක යන්න මට හැකිවුණා. ඔහුට විරුද්ධව සාක්ෂි දුන්නොත් ජේකොබ් මහත්තයා මාව මරා දමනවා නියතයි. ඒ නිසා මං ඇතියෙකුගේ ගෙදර හැංගුණා. මේ රේලොක් හෝම්ස් මහත්තයා කොහොම හරි මාව හොයාගත්තා

"ඔබට නිදහසට කීමට මොනවා හරි තියෙනවද ජේකොබ්?" ලෙස්ට්‍රේඩ් ඇසුවේ තම සාක්කුවේ තිබූ මාංවු එළියට ගනිමිනි.

"මේ මිනිසා කියන්නේ සම්පූර්ණ බොරු" කෝපාවිෂ්ඨ වී සිටි ජේකොබ් කැගැසීය. "පුළුවන් නම් ඔප්පු කරන්න මා එවැනි දෙයක් කළා කියලා. ඔහුගේ අතින්වුණු වැරද්ද වහගන්න බොරු ගොතා කියනවා. මං මොකටද ඒ අභියාචනා මාලේව මරන්නේ? මේව අමූලික බොරු. මාව නිදහස් කරන්න බොරු වෝදනා උඩ මාව අත්අඩංගුවට ගන්න ඔහේලට බෑ"

මේ අයුරින් කැගැසුවත් ලෙස්ට්‍රේඩ්ගෙන් හා මැකෙන්සිගෙන් ජේකොබ්ට බුරුලක් නොලැබිණි. ඔහුගේ කැගැසීම අසා එතැනට දුව ආ ඔහුගේ බිරිඳ ජෙසිකා, කිසිත් නොකියා නිහඬව ඔහු දෙස බලා සිටියාය.

"හෝමිස්, ඔබ කොහොමද දැනගත්තේ මේ අපරාධය ජේකොබ් විසින් කළ එකක් බව?" මා මගේ මිත්‍රියාගෙන් ඇසුවේ එදා හැන්දෑවේ බේකර් විටියේ අපේ නිවහනේදීය. හෝමිස්ගෙන් ඇරඹුම් ලැබ අප නිවසේ රාත්‍රි හෝජනය සඳහා තවත් අමුත්තෝ දෙදෙනෙක් පැමිණ සිටියහ. ඒ ස්කොට්ලන්ඩයාඩ් පොලිසියේ ලෙස්ට්‍රේඩ් හා ඉප්ස්ටිම් පොලිසියේ පෝර් මැකෙන්සි ය. හඩසන් මහත්මිය රාත්‍රි හෝජනය සඳහාම කරන තුරු අපට කථාකිරීමට බොහෝ දේ තිබිණ.

"ඔබ හැමදෙනාම පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණයට සහභාගි වන වෙලේ මං කළේ මොකක්ද?" හෝමිස් විමසුවේ තම විදුරුවට සෝඩා ස්වල්පයක් වත්කර ගනිමිනි. "මං ඉතාම පරෙස්සමෙන් අර කුටියේ සිමෙන්ති පොළොව මත තිබුණු ලේ කැටි ඉවත් කළා. ඒවාට යට වී තිබුණු ඉතාම වැදගත් සාක්ෂියක් මට දකින්න ලැබුණේ ඒ වෙලාවේ. ජේකොබ්ගේ හා මාලේගේ මඩ තැවරුණු සපත්තුවල අඩි සලකුණු.

ඊට කලින් මා දුටුවා එම සලකුණුම ව්‍යාඝ්‍ර කාමරය වෙත තණබිම හරහා තිබුණු ආරේ. ඒ හර මඩවි තිබුණු නිසා තමයි, මඩ සහිත අඩි සලකුණු කුටිය ඇතුළේ සලකුණු වුණේ. මාලේගේ පාවහන් සාමාන්‍ය එංගලන්ත පාවහන් ජේකොබ් ගෙදරටත් පැළඳ හිටියේ මාළු කොරපොතු මෝස්තරය සහිත ක්‍රෝස් රබර් අඩියක් ඇති බූට් සපත්තු"

"ඔබ කොහොමද කියන්නේ ඒවා එදා රාත්‍රියේ ඇතිවුණු සලකුණු කියලා?" මම ඇසිමි. "එදා උදේ හෝ කලින් දිනයක ඇතිවුණු සලකුණු වෙන්න බැරිද?"

"මං එහෙම කියන්නේ කාරණා දෙකක් නිසා" හෝමිස් කීය. "එකක්, මේ කුටියේ සිමෙන්ති පොළොව හැමදම උදේ සහ සවස, විෂබීජ නාශක යොදා, බුරුසුවකින් අතුල්ලා පිරිසිදු කරන බව අපට දනගන්න ලැබුණා. ඊළඟට මාසයකට වැඩි කාලයක් වැස්සක් නොමැතිව වියළි කාලගුණයක් තිබිලා එදා රාත්‍රියේ තමා මහ වැස්සක් වැටුණේ. ඒ වැස්සෙන් තමා පොළොව ඔක්කොම මඩවුණේ. ඊට කලින් දවස්වල ඇතිවුණු සලකුණුවලින් මඩපැල්ලම් රැඳෙන්න හැටියක් නෑ. අනික ව්‍යාඝ්‍ර කුඩුව හා කුටිය සේදීමට යොදන චතුර ඔක්කොම ඉඩතට ගලා බහින්න හොඳ කාණු පද්ධතියක් එහි තිබුණා."

ලේ කැට්ටලට යවින් තිබු මඬ සහිත සපත්තු අඬවලට අමතරව තවත් දේවල් තිබුණා. සුරුවටු කොට දෙකක් සහ සුරුවටු අථ. මෙයින් පැහැදිලියි මාෂල් කිංගේ මරණයට පෙර, මහ වැස්සට පසු ඔවුන් දෙදෙනා එම කුටිය තුළට පැමිණි බව.

ජේකොබ් කිව්වේ, එද රාත්‍රියේ මාෂල් තනියම ව්‍යාප්තියා බලන්න එන්න ඇති කියල නේ. ඒ කතාව බොරු වෙනවා මා සොයා ගත් දෙදෙනාගේම පා සටහන්වලින්. එතකොට මං තේරුම් ගත්තා, මොනවා හරි ක්‍රමයකින් මාෂල් රවටා ගෙන එහි ගෙනැවිත් ඇති බව. ඊළඟට කුට උපායක් සොදලා මාෂල් කුටිය ඇතුළට යවලා පිටතේර වසා ව්‍යාප්තියා ලවා මරවා ඇති බව මම තේරුම් ගත්තා."

"ඇයි හෝමස් මහත්මයා ඔහු එවැනි අපරාධයක් කළේ?" මැකෙන්සි ඇසීය.

"ඒකට හේතුව තියෙනවා අද හවස, "ස්ටාර්" පුවත්පතේ" හෝමස් පැවසුවේ එම පුවත්පතේ මුල පිටුවේ පහළින් තිබූ ප්‍රවෘත්තියක් අපට පෙන්වමිනි.

සදර්ටන් සාම්වරයා අභාවප්‍රාප්ත වෙයි

මහා ධනතුචේරයකු ලෙස සැලකෙන සදර්ටන් සාම්වරයා අද උදෑසන කවින් ඇලෙක්සැන්ඩ්‍රා රෝහලේදී මියගියේය. මියයන විට 92 වැනි වියේ පසුවූ සාම්වරයා ඉතා දීර්ඝ කාලයක සිට රෝගාබාධ කිහිපයකින් පෙළෙමින් සිටියේය. සිය පියාණන්ගේ ඇවෑමෙන් සාම් පදවිය හිමිවීමට පෙර ඔහු හැදින්වුණේ ධන්කන් කිං යන නමෙනි. ඔහු කිසිදිනෙක විවාහ නොවූ බැවින් මිළඟ සදර්ටන් සාම් තනතුර හිමිවන්නේ කාටද යන්න පිළිබඳව අවිනිශ්චිත බවක් ඇතැයි තතු දන්නෝ පවසති.

සදර්ටන් සාම්ගේ එකම සොහොයුරා වූ හැරල්ඩ් කිං මහතා මියගියේ මීට අවුරුදු පහකට පමණ පෙරය. ඔහුට පුත්තු තිදෙනෙක් වූහ. වැඩිමහල් පුතා වූ අයිතිනිඳු මර්වින් කිං ලන්ඩනයේ සමාජශාලාවකදී ඝාතනය කෙරිණි. දෙවැනි පුත්‍රයා වූ ආචාර්ය වර්නන් කිං, භූ විද්‍යා සමීක්ෂණයක් සඳහා බ්‍රසීලයට ගොස් සිටියදී හදිසි අනතුරකින් මියගියේය. පවුලේ බාලයා වූ මාෂල් කිං, පෞද්ගලික සත්වෝද්‍යානයකදී මිනිසක ව්‍යාප්තියකු විසින් මරාදමන ලද්දේ මීට සතිකට පමණ ඉහතදීය.

සාමි තනතුර කෙසේ වෙතත් පවුලේ අතිවිශාල ධනස්කන්ධය උරුම වෙන එක් වාසනාවන්තයකු ජීවත් අතර සිටියි. ඔහු නම් සරෝක් ප්‍රාන්තයේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වයක් වතුයායේ හිමිකරු වන හැරි ජේකොබ් මැතිතුමාය. සඳර්ටන් සාමියෝ එකම සොහොයුරියගේ එකම පුත්‍රයා වන මොහු, අසරණයින්ට සැමවිටම පිහිට වෙන දනවතියෙකු බවට ප්‍රසිද්ධියක් උසුලයි."

"මහත්වරුනි" හෝම්ස් කීය. "මේ ප්‍රවාන්තිය කියෙව්වාම ඔබේ හිතේ ඇතිවෙන අදහස් මොනවාද?"

"මොහු මාලේ මරාදැමුවේ සාදර්ටන් සාමියෝ මරණයෙන් පස්සේ ධනස්කන්ධය අයිතිකරගන්න" මම කීවෙමි.

"බොහොම හරි" හෝම්ස් කීය. "ලෙස්ට්‍රේඩ් ඔබට මොකක්ද හිතෙන්නේ?"

"මමත් ඒ අදහසට එකඟයි"

"මැකෙන්නයි?"

"වොට්සන් මහත්තය කියූ එක ඉතාම නිවැරදියි"

"ඔව් මහත්වරුනි" හෝම්ස් කීය. "එම කරුණ ඔබ තුන්දෙනාටම පැහැදිලි වීමේ පුද්ගලයක් නැහැ. නමුත් ඔබට පෙනෙන්නේ නැද්ද තවත් වැදගත් කරුණු දෙකක්? ආචාරය වරින්තන් කිං, ජේකොබ්ගේ ඇරයුම පිට බ්‍රසීලයට ගිහිං ඇමේසන් ගඟේ වුණු හදිසි අනතුරකින් මියගියා. ඒක ඇහින්දුටු කෙනෙකුගේ සාක්ෂි නැහැ. ඒක බාගවෙලාවට ඇත්තෙන්ම හදිසි අනතුරක් වෙන්නක් පුළුවනි. නැත්නම් හැරි ජේකොබ්ගේ සියුම් මොළයෙන් කළ හපන්කමක් වුණත් විය හැකියි. එහෙම නේද?"

"හැබෑමයි. අපට ඒක පෙනුණේ නෑ" මම කීවෙමි.

"ඊළඟට මර්ටින් කිං මාස හතරකට පෙර නාදනන තුවක්කුකරුවෙකුගේ වෙඩිපහරින් මියගියා." කී හෝම්ස් ලාච්චුව විවෘත කොට එහි තිබූ දිනපොත තුළින් කඩදසි කැබලි දෙකක් ගත්තේය. "මෙන්න මේ මගේ වම් අතේ තිබෙන කොළය තමා එද මං ජේකොබ් ලවා යතුරු ලියනය කරවාගත් දන්වීම - අර බෝල්ඩ්වින් ගැන පුවත්පත් දන්වීමක් සකස්කරවා ගත්තේ. මගේ දකුණු අතේ තිබෙන්නේ නිකිග් මර්ටින් කිං, ඔහුගේ මරණය සිදුවීමට පෙර, සමාජශාලාවට කැඳවමින් එද හවස ලැබීල තිබුණු ලියුම. මේකත් යතුරු ලියනය කළ ලියුමක්.

මේ දෙක හොඳින් පරීක්ෂා කළොත් ඔබට පෙනේවි ලියවිලි දෙකේ ඇති සමානකම් රාශියක්. දෙකේම කැපිටල් M අකුරු වැදිලා තියෙන්නේ කෙළින් නොවෙයි මදක් ඇලවෙලා. ඒ වගේමයි සිම්පල් g, f සහ y අකුරුවල යටට දික්වී ඇති කොටස් කඩදසියේ හොඳින් ලියැවී නැහැ. මේකට හේතුව එම යකුරුවල එම කොටස් ගෙවී යාම. ඊළඟට බලන්න ලියවිලි දෙකේම නැවතීමේ ලකුණු වෙනුවට හැමතැනකම යොදලා තියෙන්නේ තිත්කොමාව (සෙම් කෝලෝනස්). ඒකට හේතුව එක්කෝ යකුරු ලියනයේ නැවතීමේ තිත් යොදන යකුරු තරක් වෙලා නැත්නම් ලියන්නා විරාම ලකුණු යෙදීම ගැන හරි අවබෝධයක් නැතිකම. කොහොම වුණත් ලියවිලි දෙකේම ඒ වැරද්ද නැතින නැවතත් තියනවා. ඒකෙන් අපට හිතාගන්න පුළුවන් මොකක්ද වොට්සන්?"

"මර්වින් කිං සමාජශාලාවට කැඳවූ ලියුම ලිව්වෙන්, හැරී ජේකොබ්ගේ යකුරු ලියනයෙන්, බොහෝවිට ඔහු විසින්මයි කියලා"

"විශිෂ්ටයි වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "ඔබට මතක ඇති අපේ මුල්කාලයේ පරීක්ෂණයකදීත් යකුරු ලියනයක අඩුපාඩුවලින් මේ විධියේම සොයාගැනීමක් කළා"

"මගේ මතකය නිවැරදි නම් ඒ අර මේරි සදර්ලන්ඩ් මෙනෙවියගේ පරීක්ෂණයේ දී."

"අන්න හරි"

"හෝම්ස් මහත්මයා" ලෙස්ට්‍රේඩ් කීය. "එතකොට ඔබ කියන්නේ මර්වින් කිං ඝාතනයත් හැරී ජේකොබ්ගේ වැඩක් කියලද?"

"ඒ ගැන මට කිසිම සැකයක් නැ" හෝම්ස් කීය. "මර්වින් කිංට වෙඩිතැබූ ගිනිඅවිය ජේකොබ්ලාගේ ගෙදර ලාවිවුච්කින් හමුවුණොත් පුළුමයට කරුණක් නොමැතියි."

"මේ විශාල ධනස්කන්ධය හිමිකරගන්න ජේකොබ් අර අසරණ කිං සහෝදරයන් තුන්දෙනාම ඝාතනය කරලා තියෙනවා" මැකෙන්සි කීය.

"ජේකොබ් ගැන විමසලා මම බ්‍රසීලයේ පර්නාම්බුකෝ නගරයේ පොලිස්පතිවරයාට පිදුලි-පුමනක් යැව්වා" හෝම්ස් කීය. "෧෯෦෧ වලෙස ජේකොබ් කරලා තියෙන්නේ ඇමෙසන් වනාන්තරයේ බිහිසුණු සතුන් අල්ලාගෙන, විදේශ රටවල සත්වෝද්‍යාන හා

සර්කස් සමාගම්වලට විකිණීම. ඒ මගින් ඔහු විශාල මුදලක් උපයාගෙන තිබෙන බව ඇත්තලු. ඔහුගේ පළමු බිරිඳ හදිසියේ මියගියාලු. ඒ විකිණීම සඳහා කුඩුවක දමා ගෙදර තබාගෙන සිටි වනමාගයෙකු විසින් සපාකෑම නිසා බාගවෙලාවට ඇයට අත්වූණෙන් මේ ඉරණමද කියන එක දෙවියෝ තමා දන්නේ. ඊළඟට ඔහුට විරුද්ධව නඩුවක් තිබිල තියෙනවා. සේවකයෙකුට අමාත්‍යමය ලෙස පහරදී මරා දැමීම ගැන. ප්‍රමාණවත් තරම් සාක්ෂි නොමැතිවීම නිසා ඔහු නඩුවෙන් නිදහස්වූණාලු. එතකොට තමයි ඔහු බ්‍රිසිලයෙන් පිටවෙලා එංගලන්තයට එන්න තීරණය කරලා තියෙන්නේ. ඒ මාස හයකට කලින්. ඔවුන්ගේ අවසන් නිගමනය හැරී ජේකොබ් කියන්නේ සුක්ෂ්ම ලෙස අපරාධ කරන බිහිසුණු පුද්ගලයෙක් බව"

"බෝල්ඩ්වින් තමන් කළ අපරාධය බලාගෙන හිටි බව දුටුවා නම්, ඔහු බෝල්ඩ්වින් වත් ඉතිරි කරන්නේ නැහැ" මම කීවෙමි.

"ඒක නොවෙයි හෝම්ස්. ඔබ කොහොමද බෝල්ඩ්වින් භොයාගන්න සමත්වුණේ?"

"ඒක ඒ තරම් අමාරු කටයුත්තක් වුණේ නැහැ මගේ හිතවත් වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "මේ වගේ භයානක සතුන් බලාගන්න එක හැමෝටම කරන්න පුළුවන් දෙයක් නෙමෙයි. ඒකට සතුන්ගේ හැසිරීම ගැන හොඳ දැනුමකුත්, ඔවුන් බලාගෙන පළපුරුද්දකුත් තියෙන්න ඕන. මේ වගේ අය මොන ජාතවත් විශාල වශයෙන් නැහැ. හිටියොත් බොහෝ විට ඔවුන් සත්වෝද්‍යානයට සම්බන්ධ අය. ඉතින් මං තීරණය කළා ලන්ඩන් සත්වෝද්‍යානයෙන් විමසලා බලන්න. මං මුලින්ම හමුවුණේ එහි වෘස්ගන සේවකයෙක්.

"මෙතේ වැඩකරනවද රොබට් බෝල්ඩ්වින් කියල කෙනෙක්?" මං ඇහුවා.

"ඔය කියන්නේ බොහොලා ව්‍යාඝ්‍යයින් බලාගත්තු බෝල්ඩ්වින්ද?"

"අන්න හරි"

"එයා රැකියාවෙන් විශ්‍රාම අරගෙන හුඟක් කල් නේ" සේවකයා කිව්වා. "දුන් සරෝස් පළාතේ පෞද්ගලික සත්වෝද්‍යානයක වැඩ කරනවා කියල ආර්ථිකය."

"හැබැ? මට එයාට හමුවෙන්න උවමනාවෙලා තියෙනවා. මෙතේ රක්සාවට එන කාලෙ එයා ලන්ඩනයේ පදිංචි වෙලා හිටියේ කොහේද කියල මතකද?"

"තැන් තැන්වල හිටියා" සේවකයා කිවවා. "කාලයක් පෙනීක්වික් පටුමගේ ඒයාගේ අක්කලගේ ගෙදර ඉඳගෙනත් වැඩට ආවා." මං ඔහුට සතුතිකරලා වහාම ගියා කාර්යාලයට. ඔවුන්ගේ ලිපිගොනුවේ තිබුණා ලිපිනය - අංක 77 සී, පෙනීක්වික් පටුමග.

මං ඒ ගෙදරට ගිහින් දෙරට තට්ටුකළා. ඇවිත් දෙර ඇරියේ බෝල්ඩ්වින්. ග්‍රේලන්ඩ්ස්වල ඇත්තෙන්ම සිදුවුණු දේ මොකක්ද කියලා පොලිසිය දන්න බව මං ඔහුට අහදලා දන්නා. එතකොට ඔහු කැමැතිවුණා ඇසින් දුටු සාක්ෂිය කියලා පොලිසියට සහයෝගය දෙන්න."

හැරි ජේකොබ්ගේ බිරිඳ ඇගේ සැමියාගේ කටයුතු පිළිබඳව පොලිසියට හෙළිකළාය.

"මට හරි කණගාටුයි මාලේ කී මහත්මයාට අත්වුණු ඉරණම ගැන" ඇය කීවාය. "ඔහුට පණේබිරාගෙන ලන්ඩන් නගරයට පැන ගන්න, මට පුළුවන් තරමින් මං අනතුරු ඇඟවුවා. නමුත් ඔහුගේ මෝඩකමට ඔහු ඒ අවවාදය පිළිගත්තේ නැහැ. හැරි කියන්නේ මොන තරම් බිහිසුණු නිරිසන්තකද අපරාධකාරයෙක්ද කියන එක දැනගිටියේ මං විතරයි. ඔහුගේ නියම ස්වභාවය මං එක වචනයකින් හරි හෙළිකළා නම්, ඔහු මාවත් මරා දමන්නවා. මං හිතාගෙන හිටියේ මගේ ජීවිතේටම හැරිගෙන් මට ගැළවීමක් නැතිවේවි කියලයි. නමුත් හෝමිස් මහත්මයාගේ හපන්කම නිසා, මං සදකාලයටම හැරිගෙන් ගැළවුණා. ඒකට මං හෝමිස් මහත්මයාට සදකාලයටම ණයගැහියි."

ජේකොබ් මහත්මිය ලබාදුන් තොරතුරු නිසා මර්වින් කී. ඝාතනය හෙළිකරගැනීමට හෝමිස්ට ඉතා පහසුවෙන්ම හැකිවිණ. හැරි ජේකොබ් පොලිස් අත්අඩංගුවට පත්වී ඇති බව දුටුවිට ඔහුට සහාය වූ කුලී අපරාධකරුවා පාපෝච්චාරණය කළේය. ජේකොබ්ගෙන් මුදල් ලබාගෙන නීතිඥයා රාත්‍රී සමාජශාලාව වෙත ගෙන ගොස් ඝාතනය කළ හැරි ඔහු හෙළි කළේය. අපරාධ දෙක පිළිබඳවම නඩු දෙකක් උසාවියේ හමුවට ගිය අතර හැරි ජේකොබ්ට නඩු දෙකෙන්ම මරණ දඬුවම නියමවිණි.

සඳර්ටන් සාම්වරයාගෙන් උරුම වූ මහාධනස්කන්ධය ජෙසිකා ජේකොබ් අනාර් ළමයින් හා වැඩිහිටියන් සඳහා වූ අරමුදලකට පරිත්‍යාග කළාය. සිය ගමන්වියදම සඳහා පමණක් සුළු මුදලක් ඉතිරිකරගත් ඇය සිය මව්වරු බලා නැව් නැග්ගාය. පරිනාමිඥයෙක් ප්‍රාන්තයේ රෙයිෆෝ නගරයේදී ඇය යළිත් විවාහ වූ බව අපට පසුව දනගන්නට ලැබිණි.

නිමි

කළු වසාක්කා

සහ තවත්
පරලෝක හෝමිස් කථා

THE BRAZILIAN CAT

කළු වසාක්කා

එහි මිනිසාට දෙනා වැඩිදෙනෙක් යළි විකසිත කාලයකදී සතුන් වර්ගය තමා ලිහිල් වසාක්කා ආවේයත් වසාක්කාටත් දෙනා ඊට දුන්දානුවට්ටුවේ කළු වසාක්කා ආත්මිකත් කරන්නා බවත් සත්‍යයත් වෙළුනේයත් හේවි...

පැරණිත් කුටියේ වික්‍රමය

දක්නට යළි කියනෙකු දුටුවේ දිගුකරන්නා... දුටුවේ කෙතෙකු ආත් කිසිදෙනෙකු සහ කිසිදෙනෙක් සහ කිසිදෙනෙක් කෙතෙකුද?

ග්‍රොවිනර් හෝටලයේ මිනිසුරුම

කළුබිසෝ සැකසාම් ගෙවිනිසාද්දී
මිත්‍ර මරණයේ දෙමිත් කරන්නා පැළ දිසත්
මිමට ගෙවිනිසා ආවේ යළි පැරණිත්

සමර්සෙට් වේදවාචකය

තමුදා කිසිදෙයක් වේද පැරණිත්
දෙස කෙතෙකුට දක්වේ මිනිසුරුම
වේදයන්ද?

Access Only... Not For Print

විකසන මෙහෙයුම් ප්‍රකාශන

<http://sherlockholmesinvestigations.blogspot.com>